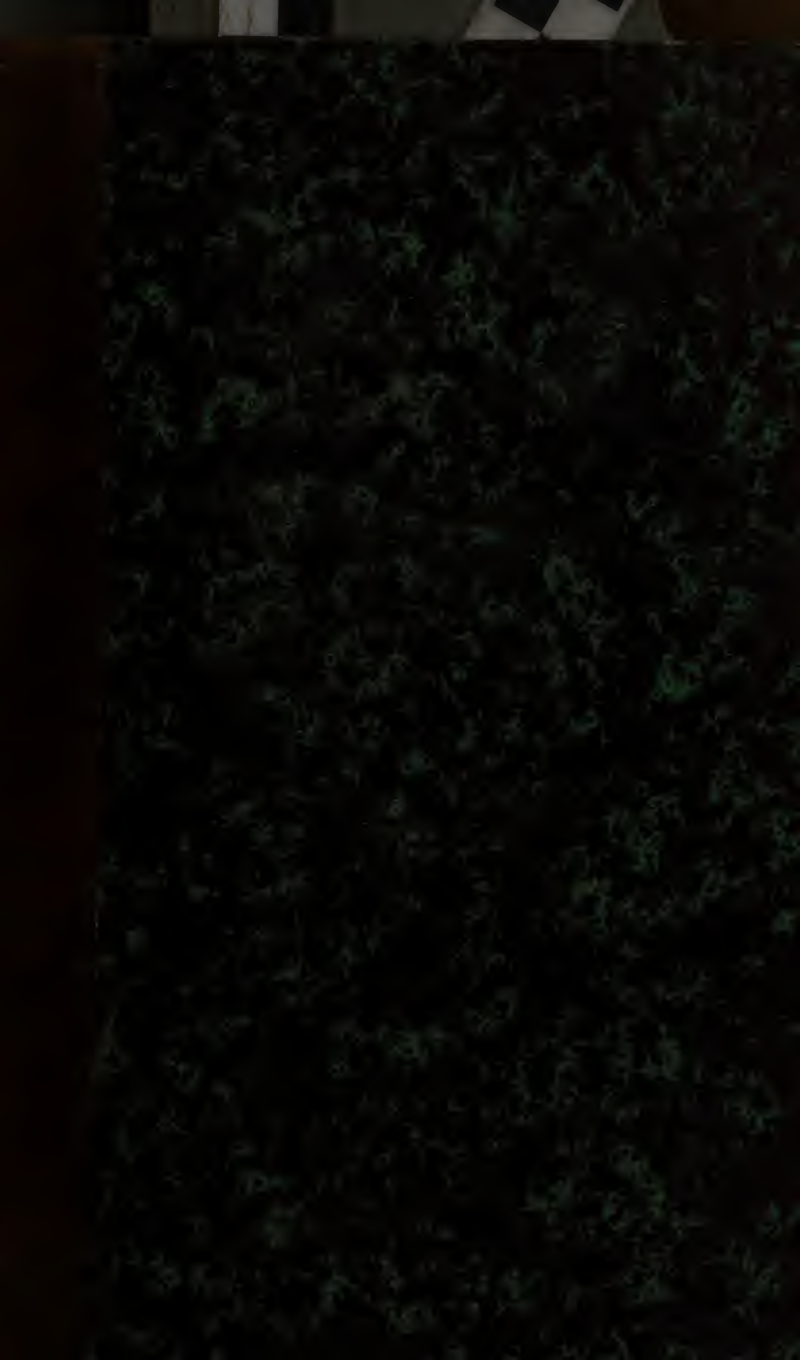

201
11 E
8

M. FABII

QVINTILIANI

IVDICIA ET TESTIMONIA

CVM

OMNIBVS INDICIBVS.

M. FABII
QVINTILIANI
DECLAMATIONES
MAIORES ET MINORES

ITEM

CALPVRNII FLACCI

EX RECENSIONE

PETRI BVRMANNI

TOMVS SEPTIMVS

AVGVSTAE TAVRINORVM
EX TYPIS IOSEPHI POMBA
ANNO MDCCCXXV.

M. FABII QVINTILIANI

VITA*.

Marcus Fabius Quintilianus Romae natus est, quibus consulibus, aut quo imperante Caesare, non legi. Verissima coniectura adducor, ut fidem libris temporum non habeam, ubi legitur, Quintilianus Calagurra urbe Hispaniae oriundus. Nam M. Valerius Martialis, Calagurritani agri alumnus, quum Hiberos memoria dignos suos, suis epigrammatibus inserat, nullam de Quintiliano mentionem fecit, sed eum separatim cum veneratione nominat, epigr. II, 90:

Quintiliane, vagae moderator summe iuventae,
Gloria romanae, Quintiliane, togae.

At ipse dicit, quum esset adolescentulus, cognovisse Domitium Afrum et Senecam, qui ambo sub Nerone periere. Seneca in libro sexto Divisionum Quintiliani declamatoris meminit, cuius adhuc exstant multae Declamationes acutae et breves, stylo aliquantulum remissiore. Is avus fuit Mar. Fabii Quintiliani, qui Romae multis annis Rhetoricen cum summa laude docuit. Et ipse rursus Quintilianus mentionem facit patris, qui causidicus fuit apud principem. Neque notitia, neque gratia caruit. Domitiani enim Caesaris nepotum cura ei

* Bis comparet haec Vita in editione Veneta 1494, quae in ipso titulo dicitur esse « cum commentario Laurentii Vallae, etc. » primum in fronte, deinde ad calcem operis. Priore autem loco postremis narrationis verbis continuo additur: « Sed iam ad ipsam interpretationem veuimus. »

delegata fuit. Disciplinae eius castigatissimae plenissimum testimonium C. Caelius affert: qui sub tali praeceptore tantum profecit, ut sui temporis oratores facile superaverit. Duxit uxorem ex nobili familia, ex qua liberos suscepit, quae acerbissima fatorum sorte in primo iuventutis flore rapta fuit. Alterum ex liberis, quum librum de Causis corruptae eloquentiae edidisset, amisit. Postea quum Rhetorices libros scriberet, Quintilianum filium unicum, parentis lumen ac solatium rogo dedit. Testis et ipse infelix senex suarum lacrymarum est. Eius filiola ex alia, ut credo, uxore, Tutilii equitis Romani filia genita, nupsit Novio Celeri [1], viro claro. Quo tempore decesserit, affirmare non audeo, quoniam is, qui tradit, fide caret.

1 *Novio Celeri.* Legendum est *Nonio Celeri.*

ANNALES QVINTILIANEI

SEV

VITA M. FABII QVINTILIANI

PER ANNALES DISPOSITA

AB HENRICO DODWELLO.

I. M. Fabium, de quo agimus, Quintilianum ego sub Claudio natum fuisse nullus dubito, nec longe ab imperii illius initio. De Domitio enim Afro praeceptore suo [1] sic ipse meminit, ut se alio loco, quum illum audiret, iuvenem [2] fuisse significet, alio autem adolescentulum [3]. Hinc facile colligimus, coeptam fuisse dumtaxat illam adolescentuli iuventutem. Nuperam scilicet a toga virili, quae anno demum aetatis XV labente [4] erat, pro Romanarum legum disciplina, sumenda. Aetatem enim iam puberem quidem, sed togae praetextae proximam designat vox illa utraque, tam iuventutis quam etiam adolescentiae. Ita Nero Germanici filius, Caligulae frater natu maximus, iuventam ingressus fuisse [5] dicitur, quo die forum ingressus est, et puber habebatur, pro censu Romano. Sic etiam Nero alter, qui postea Augustus erat, toga virili sumpta, licet maturata, princeps [6] iuventutis appellatus est. Quo etiam eodem

1. Quintilianus, quum Domitium Afrum audiret senem, ipse iuvenis erat et adolescentulus.
2. Quint. Inst. lib. X, cap. 1.
3. Quint. Institut. lib. V, cap. 7.
4. Vide Praef. V et X ad Sp. Adr.
5. Tacit. Ann. III, 29.
6. Tacit. Ann. XII, 41.

exemplo, non iuniores tantummodo Nerone principes iuventutis [7] cognominati sunt, sed antiquiores etiam Caius et Lucius Augusti nepotes, et per adoptionem filii, quum scilicet togam puerilem praetextam exsuerent. Sic etiam puero nomen adolescentis opponit Cicero [8] ut plane innuat pueritiae proximam fuisse illorum etiam temporum adolescentiam. Nec sane alia aetas erat, quae et rhetores audire solebat in schola, et oratores in foro etiam senatorios, qualis erat Quintiliani praeceptor ille Domitius, ab hac ipsa pueritiae proxima iuventute atque adolescentia. Sic enim aetatem, quae rhetoribus formanda tradi solebat, Quintilianus ipse describit: « Nam et adulti, inquit [9], fere pueri ad hos » praeceptores transferuntur, et apud eos iuvenes etiam » facti perseverant. » Proinde cavet ne permixti invicem sederent pueri [10] adolescentibus: idem ergo cum iuvenibus illi illius adolescentes, puerisque ambo aetate proximi. Quum adultos fere puéros fuisse dicit, qui a grammaticis ad rhetoras transferrentur, id una innuit, et minores fuisse, et tamen proximos, nec adeo multo minores illos, annis adolescentiae; X certe aetatis annum egit ipsius Quintiliani filius, quem deflet, maior, quem tamen nondum rhetoricis studiis instituerat. Hos enim libros propterea scripsit, ut, si se fata [11] intercepissent, praeceptore tamen patre uteretur. Nondum ergo praeceptore patre usus decennis tamen puer, et qui spem cultus optimam pollicebatur. Maiores ergo pueros fuisse arbitror, qui rhetoribus instituendi tradebantur; pro ea nimirum maiorum minorumque puerorum distinctione, quae recepta est in censu disciplina-

7. Praef. XVIII ad Sp. Adrian. §. 10.
8. Cicer. ad Attic.
9. Quint. Inst. lib. II, cap. 2.
10. Quint. ibid.
11. Quint. Inst. lib. VI, proœm.

que Romanorum. Ea autem pueritia a X [12] coepit, ni fallor, aetatis anno; sed eo tamen penitus expleto. Maioribus certe pueris accersitus est duodecennis Tiberius [13]. Sed quum adultos fere dicat Quintilianus, adolescentes autem sub rhetorum disciplina perseverasse; non multo sane anno XIV minores fuisse docet, et a maioris etiam pueritiae citimis limitibus paulo remotiores. Itaque, quo propius adolescentiae limites attingebat pueritia illa a rhetoribus instituenda; eo profecto ulterius in adolescentiam ipsam incurrisse necesse erat eandem illam institutionem. Sed vero eadem aetate, qua in schola rhetoras, in foro oratores etiam senatorios audiebat idem ille, seu iuvenis, seu adolescens. Sic enim auctor Dialogi de Oratoribus: « [14] Iuvenis ille, de quo » loquimur, oratorum discipulus, fori auditor, secta» tor iudiciorum, eruditus et assuefactus alienis expe» rimentis, cui quotidie audienti notae leges, non novi » iudicum vultus, frequens in oculis consuetudo con» cionum, saepe cognitae populi aures etc. » Nec illud modo: fabulas [15] etiam M. Apri et Iulii Secundi, et disputationes, et arcana semotae dictionis excipiebat auctor ipse dialogi; oratorum scilicet senatoriorum, qui iuventutem publice instituendam non susceperant. Domesticam enim disciplinam ne quidem illi dedignabantur, qui scholas tamen publicas aspernabantur, seque indignas iudicabant. Ita Hirtium et Dolabellam, non autem Pansam, ut vult Suetonius [16], discipulos et grandes praetextatos agnoscit Cicero [17] iam senator. Quum grandes praetextatos appellat, aetatem una significat fuisse praetextatam, qua oratorum discipuli domesticis

12. Praef. XVIII ad Sp. Adr. §. 9.
13. Ibidem.
14. De Orat. cap. 34.
15. De Oratore, capit. 2.
16. Suet. de clar. Rhetorib. cap. 1.
17. Cic. lib. IX ad Pat. Ep.

institutionibus interesse solebant. Propterea enim pro praetextatis illos habuit, quod idem facerent quod facere solebant non alii, quam praetextati praetextatisque aetate proximi. Fuitque admodum iuvenis [18] auctor Dialogi de Oratoribus, quum illos, quos dixi, oratores senatorios domi etiam audiret. Iuvenes iam atque adolescentes in hac causa eosdem fuisse probavimus. Cur itaque dubitemus, qui admodum iuvenis erat, illum eundem fuisse cum adolescentulo? Et sane accepta virili toga in forum deduci solebant adolescentes. Ita licuit ab ea usque aetate oratores etiam in foro audire senatorios. Proinde hac ipsa aetate, qua rhetorum scholas frequentavit Quintilianus, forum etiam et iudicia publica adiit, et domestica oratorum senatoriorum colloquia, ita nimirum celeberrimorum tunc temporis Oratorum erudiendus experimentis. Horum autem oratorum senatoriorum praestantissimum agnoscit hunc Domitium Afrum non uno in loco Quintilianus. Nec modo forensibus eius orationibus usus est, verum etiam domesticis colloquiis. Libros illius duos de Oratoris officio [19] in audiendis testibus non perlegerat tantummodo, verum etiam maximam eorum partem ex ipso cognoverat; illis proculdubio colloquiis. Is enim non senator solum, verum etiam consularem [20] in senatu gradum assecutus fuerat iam olim imperante Caligula. Ita rhetor esse non potuit, nec scholae adeo publicae vacare. Haec ergo prima illa pueritiaeque proxima aetate noster Quintilianus.

II. Videamus porro quousque extendenda sit [1] aetas iuvenis atque adolescentuli. Ego illam ad annum usque

18. De Orat. cap. 1.
19. Quint. Inst. lib. V, cap. 7.
20. Dio, lib. LIX.

1. Aetas illa iuvenis atque adolescentuli ab anno XIV pertingebat ad annum XVII expletum scilicet.

aetatis XVII, pertigisse puto, supremum nempe veteris pueritiae limitem; ut proinde nondum adolescens ille, sed adolescentulus fuerit appellandus. Ab anno certe XVIII iudices [2] erant, quibus id licuit, pro iure census atque natalium. Et novum ab eodem illo anno XVII militiae gradum deductum observavimus in Annalibus nostris Velleianis [3]. Pro suo etiam vitae studio, munere virili congruo quisque erat occupandus. Deduci enim solebant in forum, quum togam sumerent, ut diximus, virilem. Primo nimirum ut iudiciis publicis interessent, orationibusque celeberrimorum sui temporis oratorum, ad annum illum, quem dixi, XVII. Tum deinde licuit (quibus ea esset sui fiducia) ut causas ipsi publicas etiam perorarent. Ego certe ipso aetatis anno Aphobum tutorem accusavit [4] Demosthenes. Sic etiam Romanis licuisse verisimillimum est, Graecae profecto disciplinae, in Graeca praesertim arte, aemulis. Non longe inde discedunt veterum celeberrimorum exempla, quorum ullam retinemus hodieque memoriam. Anno aetatis XIX causam egit Quintiliani discipulus [5] Plinius iunior, his ipsis proximus, de quibus agimus, temporibus. « Nono [6] decimo aetatis anno L. Crassus C. Carbonem, » uno et vicesimo Caesar Dolabellam, altero et vicesimo » Asinius Pollio C. Catonem, non multo aetate antece- » dens Calvus Vatinium: iis orationibus insecuti sunt, » quas hodieque cum admiratione legimus, » inquit auctor Dialogi de Oratoribus. Sic etiam Calvum, Caesarem, Pollionem, multum ante quaestoriam omnes aetatem (quae annorum erat, ut alibi [7] ostendimus, XXV) gravissima iudicia suscepisse observavit ipse [8]

2. Vid. Praelect. V ad Spartian. Adrian. §. 12.
3. Annales Velleiani, §. 10.
4. Dem. in Aphob.
5. Plin. lib. V, ep. 8.
6. Dial. de Orat. cap. 34.
7. Prael. X ad Sp. Adrian. §. 8.
8. Quint. Inst. lib. XII, cap. 6.

Quintilianus. Paulo serius primam causam egit Cicero [9], anno nimirum aetatis XXVI. Sed praetextatos [10] egisse quosdam, non quidem ipse meminerat, sed traditum tamen (a maioribus nimirum) testatur Quintilianus. Ea aetate erat Augustus, duodecim scilicet annos natus, quum aviam pro rostris laudaret, non Quintiliano [11] dumtaxat teste, verum etiam Suetonio [12]: ne alibi funebrem illum sermonem, quam in foro, ubi erant rostra, fuisse suspicemur. Biennio videlicet ante togam, ut alibi ostendimus [13], virilem; non autem quadriennio, ut videtur velle Suetonius [14]. Quamquam autem in loco publico, non populi tamen, sed gentis Octaviae privata erant illa solemnia. Morem alioqui receptum in eo violatum exinde constat, quod ante togam virilem ne quidem solerent in forum deduci. Tantum aberat ut in foro publicisque adultorum coetibus licuerit concionari. Eadem enim erat, illis temporibus, puerorum impuberum sub paedagogis agentium fere disciplina, atque feminarum. Vetat, ut vidimus, Quintilianus ipse ne, vel in scholis rhetorum, permixti sederent pueri cum adolescentibus. Quanto magis cavendum erat ne palam in promiscuis virorum conventibus versarentur? In feminis certe inhonestum hoc fuisse, pro moribus antiquis ostendit apud Livium Cato [15] censorius. Ideo tutores utrisque assignati, tam pueris quam mulieribus, qui eorum personas in publico sustinerent. Mox tamen a virili toga, fori aditu patefacto, ne quidem ita licuit in foro concionari. Vidimus quidem exempla concionantium annum, quem dixi, XVII non multo superantium. Qui hoc anno non expleto hoc ausus fuerit, nondum

9. Quint. ib. et Gell. Noct. Att.
10. Quint. ib.
11. Quint. ib.
12. Suet. in vita Aug. cap. 8.
13. Vid. Praelect. V ad Spartian. Adrian. §. 1.
14. Suet. Aug. cap. 8.
15. Liv. lib. XXXIV, cap. 2, 3, 4.

vidimus. Suppeditat tamen, ni fallor, Valerius Maximus [16] M. ille Cottam dicit, quum a Capitolio descenderet, quod toga virili sumpta factum, Cn. Carbonem patris accusatorem ipsum accusasse. Hoc ille primo quoque, quo per leges licuit, tempore, factum innuit, paulo post tumultus iunioris Gracchi, quibus pater fuerat accusatus. Hoc tamen tempore obtinuit, ni fallor, pueritia illa Servii Tullii vetustior; non ante annum aetatis XVII absolvenda. Paulo antea obtinuisse probare possemus, si id ageremus. Est autem admodum incertum initium pueritiae iunioris anno XIV terminandae. Hoc tantum scimus fuisse imperatoribus antiquius. Quod si recte pueritiam illam Cottae de veteri pueritiae meta intellexerimus; ita duo in nostram sententiam apprime facientia lucrabimur. Primo mox ab anno XVII absoluto licuisse concionari; secundo tum primum licuisse, quum nihil sit cur dubitemus, primam quamque illius accusationis occasionem legitimam a M. Cotta vindictae avido fuisse captatam. Estque sane haec aetas media inter aetatem Augusti aliorumque a Quintiliano memoratorum, quam probat ipse maxime in suo oratoriae Candidato. Vult enim ille, ut neque « praepropere [17] » distringeretur immatura frons, et quidquid esset illud » acerbum proferretur: nec rursus differendum esset » tirocinium in senectutem. » Aetas porro illa, cuius annos definire noluit, iuvenilis tamen erat, et virium tenerarum. Sic enim postea: « Ceterum illum quem » iuvenem, tenerisque adhuc viribus nitentem, in fo» rum deduximus, incipere a quam maxime facili ac » favorabili causa velim, ut catuli ferarum molliori » praeda saginantur. » Sed consilium erat Quintiliani, ne primo statim, quo licuit, tempore in foro causas

16. Valer. Maxim. lib. V, cap. 34. 17. Quint. Inst. lib. XII, cap. 6.

orarent adolescentes. Non tamen negat ius fuisse illis agendi, si vellent auderentque, hac ipsa, de qua loquimur, aetate. Inde consentaneum erat, ut aetate qua ius erat agendi, satis instructus esset ad usum fori, a studiis oratoriae adolescens, quem hic formandum susceperat: inde rursus, ut eadem etiam plerumque aetate finis esset temporis in artis oratoriae studio, pro illius seculi scholarumque rhetoricarum methodo, ponendi.

III. [1] Olim certe licentiam fuisse, mox a toga virili, in foro agendi, vel ex illo M. Cottae colligitur exemplo. Fuitque haec ipsa, de qua loquimur, aetas par veterum, ut dixi, pueritiae. Et sane congruum erat, ut quum togae praetextae annos contraxissent, in sumenda toga virili; nonnulla tamen puerilis disciplinae vestigia observarentur, dum veteris etiam census pueritiam exsuissent. Et ne quidem illud incongruum ut, habita puerilis verecundiae ratione, a concionibus publicis aliquantisper abstinerent. Nequit autem, fateor, huius aetatis mensura e iuventutis nomine colligi, quo usus est Quintilianus. Ex alia tamen illius voce recte, ni fallor, elicitur. Est enim adolescentulus ille, qui admodum adolescens aliis appellatur; qui prima esset adolescentia, quae a Cicerone [2] memoratur atque Suetonio [3]; qui ita adolescens esset, ut nondum tamen finem fecisset adolescendi, ut aegre nomen ipsum tueretur adolescentis, adolescentulus proinde rectius, quam adolescens appellandus. Recte nimirum quadrant haec omnia in mediam illam aetatem inter novam veteremque pueritiam. Haec enim, novo censu adolescentia habebatur, veteri pueritia tantummodo, nondum adolescentia. Ita

1. Haec erat adolescentia imberbis; coepit autem adolescentia barbatulâ ab anno XVIII expleto, pertigitque ad annum primae barbae ponendae, aetatis nimirum XXI.

2. Cicer. Ep. I, 9, ad Lentul.

3. Suetonius in Oth. cap. 2; Domitian. cap. 1.

dubia fuerit huius aetatis vel adolescentia. Nec alia sane aetas esse potuit, qua flagris a patre obiurgatus est Otho, disciplina plane puerili, vel illius saltem aetatis, quae rhetorum scholas frequentabat, tam puerorum quam etiam iuvenum, seu adolescentum. Ita ferula obiurgari apud eundem legimus Suetonium [4]. Ferulam autem in scholis agentium discipulorum fuisse constat e Iuvenali [5]. Nec aliter de pueris poëta [6] alius :

. . . . . *Solea puer obiurgabere rubra.*

In eo tantum discrimen, quod solea pueri, ferula iuvenes obiurgarentur. Nec alia certe prima adolescentia Domitiani, quam committit cum eiusdem pubertate Suetonius. Hoc certum aetatem illam Domitiani, et sub Nerone fuisse, et turpibus amoribus idoneam, qualis illa fuerit oportet, de qua agimus : pubertatemque ab anno aetatis XIV arcessit Festus [7]. De hac aetate ita Censorinus [8] : « De tertia autem aetate adolescentulorum tres gradus, inquit, esse factos in Graecia, » priusquam ad viros perveniatur, quod vocent annorum quatuordecim παῖδα ; μελλέφηβον autem quindecim ; dein sedecim ἔφηβον ; tum septemdecim ἐξέφηβον. » Plane adolescentuli sunt, ut videmus, quorum gradus hosce recenset, pro Graecorum mente, Censorinus. Ita imberbem adolescentulum [9] patrem Clodii adoptivum appellat Cicero, quem, rotundo usus numero, minorem annis viginti fuisse dicit. Erat ergo adolescentuli aetas imberbis, quae hoc ipso nomine dubia erat, essetne potius pueritiae accensenda. A barbae enim illa veste investes dicti pueri, et vesticipes adolescentes. Nonius : « investes dicuntur impuberes, quibus propter teneram

4. Sueton. Calig. cap. 20.
5. Iuv. Sat. I, v. 15.
6. Pers. Sat. V, v. 163.
7. Fest. voc. *pubes*.
8. Censorin. de Die nat. cap. 14.
9. Cicer. pro Dom. sua, c. 13, 14.

» aetatem nulla pars corporis pilat. » Ita pueros barbatis [10] opponit Iuvenalis, prima nempe barba vestitis, seu prima potius lanugine. Ab illis enim barbae pilis finis plerumque censebatur pueritiae. Sic Isidorus [11] : « Puer a puritate vocatus, quia purus est, et necdum » lanuginem floremque genarum habens. » Et barbam vestis nomine intellexit verbis illis Virgilius [12] :

Aurea caesaries ollis, atque aurea vestis.

Facere tamen ad pueritiae finem initiumque adolescentiae censebantur alii quoque sub axillis pili : tunc Hirquitalli dicti pueri veteribus Latinis, τραγίζειν Graecis, seu a libidine, ut vult Festus [13], hircina; seu a foetore corporis hircino, unde hircum olere apud [14] Horatium, et gens centurionum hircosa Persio [15]; seu denique a voce crassiore hircina, ut voluit Aristoteles [16], et post illum Censorinus. In alis cubare hircum illum testatur Horatius [17], sub alarum valle caprum Catullus [18]. Cum barba etiam prima committit Martialis [19] : sic enim ille:

Inde tragos, celeresque pili, mirandaque matri
Barba.

Erant quidem ex his aetatis signis nonnulla huius, de qua agimus, adolescentiae fine paulo maturiora. Glossae veteres : Irquis, τραγιῶν παῖς ἀρχὴν ἡβώσας. Sic enim graeca recte, uti puto, emendavit Scaliger [20]. Ita initio pubertatis convenerit hircinus ille seu corporis foetor, seu vocis sonus. Et sane vocis crassiorem illum sonum secundae annorum hebdomadi exeunti, vel tertiae in-

10. Iuven. Sat. XIII, v. 55.
11. Isidor. lib. XI, cap. 11.
12. Virg. Aen. VIII.
13. Fest. *Hirquitall.* et *Irquit.*
14. Hor. Serm. lib. I, sat. 2.
15. Pers. Sat. III, v. 77.
16. Aristot. Hist. An. lib. VII.
17. Horat. Epod. XII.
18. Catull. Carm. 7.
19. Martialis lib. XI, ep. 23.
20. Scalig. ad Fest. voc. *Hirquitalli.*

cipienti assignat Censorinus [21]. Nec aliter Aristoteles qui post annos illum ponit bis septenos. Sed barbae tamen nota adolescentiam nostram, pro recepto vulgi sermone, designavit accurate. Primam nimirum intelligimus barbae lanuginem, quae imberbem illam adolescentuli adolescentiam proxime excipiebat. Primam certe barbam, et quidem gravem illam, quum demeteretur, ut loquitur Iuvenalis [22], anno tamen radebant [23] aetatis XXI: ita nempe gravem ut pyxide aurea conditam Iovi Capitolino consecraret Nero [24] imperator. Proinde annorum aliquot antequam submitteretur, barbam fuisse consentaneum est. Prima adolescentiae barbatae lanugo ab anno censebatur aetatis XVIII, eoque, ut videtur, expleto. Hoc nos docet Iuvenalis [25], quum barbatum suum, quem puero opponit, quatuor dumtaxat annis puero maiorem agnoscit, et prima tantummodo lanugine vestitum. Ita prima lanugo in annum XVIII expletum convenerit, quum etiam pueritia in anno XIV similiter expleto terminata fuerit. Inde barbatuli iuvenes [26] appellabantur ad illum usque annum, ut videtur, quo barbam primam radebant, aetatis scilicet XXI. Hanc pubertati plenae aetatem constituunt iurisconsulti [27], usque a temporibus Hadriani. Nec id immerito, etiam pro sententia veterum. Docet enim nos Cicero [28] « annum fuisse unum olim (a toga scilicet virili, finitaque annorum certe XVII quae fuerat olim recepta, » pubertate) ad cohibendum brachium toga constitutum, et ut exercitatione ludoque campestri uterentur. » « Eademque, inquit, erat, si statim mereri

21. Censorin. c. 14.
22. Iuv. Sat. V, 25.
23. Macrob. in Somn.
24. Suet. Ner. c. 12; Dio Xiphilin.
25. Iuv. Sat. XIII, v. 56, 57, 58, 59.
26. Cic. ad Att. l. 16.
27. Dig. lib. I, tit. 7, l. 40, 1; lib. XXXIV, tit. 1.
28. Cicer. in Oratione pro Marco Coelio.

» stipendia coeperamus, castrensis ratio, ac militaris. » Hinc ergo intelligimus, cur raras admodum habeamus virorum facundorum ante annum XIX actiones. Necdum enim licuit, per disciplinam modestiae iuvenilis, brachium extra togam exserere, quod tamen his ipsis temporibus ad pronuntiationem necessarium fuisse, ex ipso satis constat Quintiliano [29]: « Leges ille dicit, in pronuntiatione, manibus utrisque etiam de toga componenda, a togae illa cohibitione alienissimas. » Ita ante annum XVIII exactum causas orator agere commode non potuit. Et tamen anno XVII absoluto finem fuisse constat adolescentiae imberbis, illius scilicet, quae puerorum socia erat in scholarum rhetoricarum disciplina. Haec certe adolescentia erat propriissime ita appellata. Inde exoleti audiebant impudici, non certe ultra corporis hircinum foetorem et primam barbae lanuginem, iniuriis illis opportuni et idonei. Flore nimirum illo, quem veteres appellabant, aetatis marcescente, deinceps adolescendi finem fecisse censebantur. « Exoletus qui adolescere, id est, crescere desiit, » inquit Festus. Florem enim illum adolescentiae tribuunt Veteres. Hieronymus in Glossario indito: « adolescentia flos aetatis. » Nec aliter Cicero in Topicis. Et « florem aetatis contaminatum » Caesari exprobravit Cicero [30]. Et « constupratum adolescentulum » memorat [31] Suetonius. Inde intelligimus adolescentulorum, de quibus agimus, hanc fuisse adolescentiam. Fateor equidem Plinium, qui quum primam causam ageret, annum agebat [32] XIX a se tamen haberi pro adolescentulo [33]. Recte id nimirum, si priorem adolescentiae universae partem in animo habebat. Adolescentiam enim Varro [34] ab anno aetatis XV ad annum dedu-

29. Quint. Inst. XI, cap. 3.
30. Suet. Caes. cap. 42.
31. Suet. Vitell. c. 12.
32. Plin. lib. V, ep. 8.
33. Plin. lib. I, ep. 18.
34. Apud Cersor. c. 14.

cit XXX. Sed receptior erat alia adolescentiae aestimatio a Solonis notissima elegia deducta, quae aetates per annorum hebdomadas partiebatur, et ab anno proinde aetatis XIV expleto adolescentiam censebat ad annum XXVIII similiter expletum. Ita e Romanis etiam Censorinus [35]: et praedictum S. Hieronymi Glossarium Balliolense: « Adolescentia tertia aetas hominis, quae duabus constat » hebdomadibus propter intellectum et actionem.» Vtrovis modo in dimidiam partem adolescentiae priorem incidebat aetas illa Plinii adolescentuli, quae ratio illi esse potuit cur ita loqueretur. Sed et alia quoque ratio fortasse erat, si de barbata illi sermo esset adolescentia. Certe barbatulos illos potius quam barbatos censebant, dum primam barbam posuissent anno, quo dixi, XXI. Forma utique eadem, qua etiam adolescentuli, diminuta. Interim nihil obstat, quo minus vox adolescentuli simpliciter accepta, imberbem potius adolescentiam denotet, quam barbatam. Hi certe erant adolescentuli, quos totos dies apud rhetoras desidere causati sunt Censores [36]. Hoc erat noster in numero Quintilianus. Est tamen alia nonnunquam laxior vocis significatio. In satyrico [37] Petroniano « Giton annorum circa XVIII, crispus tamen, » mollis, formosus et puer, appellatur. » Alibi tamen idem Giton cum septenni [38] puellula comparatur. Fieri ergo potest, ut pro XVIII, sit potius legendum XIV. Sed nec alibi desunt laxioris usus exempla: Augustum vicennem puerum tamen appellat Brutus [39]. Crispinum etiam sedecennem [40] puerum [41] aliquoties similiter indigitat Papinius Statius. Immo vicennem puerum memorat coaevus Nostro Martialis [42]. Sed alia vocis certe

35. Consorin. ib.
36. Ap. Suet. de Rhet. c. 1.
37. Petronius editionis nuperae, pag. 163.
38. Petron. ed. nuperae, p. 44.
39. Ap. Cicer. ad Brut. ep. 16.
40. Stat. lib. V Sylv. 2, v. 12.
41. Ib. v. 8, 27, 51, 82.
42. Mart. lib. VII, ep. 13.

ratio est, quum affectu aliquo seu contemptus, seu etiam blanditiarum, adhibetur. Tunc enim proclive est, ut plus aequo deprimatur, pro modo quo res aestimare solent homines illis affectibus praepediti. Alia tamen longe illa, qua pro aetatis temporisque nota usurpatur: tum enim certe vel receptam illam pueritiam designabit, vel ad rem, de qua agitur, designandam prorsus erat inutilis. Hoc autem sensu vocem illam intellexit noster Quintilianus.

IV. [1] Itaque quum suam ille adolescentuli aetatem cum Domitii Afri committit senectute, extremam illam proculdubio senectutem intellexit, quaeque mortem Domitii proxime praecesserit. Audivit enim illum ad mortem usque etiam deficientem, seque (quum deficeret) vidisse testatur, quum ne quidem deficiens Domitius a foro tamen abstinuerit. Sed vero Domitii mortem anno demum aerae nostrae christianae LIX exeunti assignat Tacitus [2]. Ita duo lucrabimur: nec ante annum aerae christianae XLII, nec post annum XLV, nasci nostrum potuisse Quintilianum. Si antea natus fuisset, non potuit appellari, quum Domitius moreretur, adolescentulus, qui, si annum XVII excessisset, primum illum veteris adolescentiae, et cum pueritia veteri communem, gradum superaverat. Erat enim, ab illo deinceps anno, iustus iam adolescens, pro utroque, tam antiquiorum quam iuniorum, censu; non autem amplius adolescentulus. Sin post annum XLV natus fuisset; iam puer fuisset solummodo vivo Domitio, et ne quidem ullo censu iuvenis aut adolescentulus.

V. [1] Sic tamen inter duos hosce annos Quintiliani na-

1. Quintilianus adolescentulus, quum moreretur Domitius Afer, an. viz. aer. ch. LIX.

2. Tacitus, Annalium libro XIV, capite 19.

1. Et quidem illa adolescentuli aetate fere expleta. Natus proinde sub finem anni aer. ch. XLII.

talem ego constituendum existimo, ut ad priorem annum XLII sit propius admovendus. Erat enim, uti vidimus, non iam amplius, quum Domitium audiret, romano censu puer, sed adolescentulus. Itaque togam iam mutaverat, et pro puerili praetexta virilem atque puram induerat; quam tamen non ipso, qui XIV aetatis annum claudebat, natali, sed alio aliquo, qui in annum XV incurrebat, festo, ut plurimum induere solebant. Id enim satagebant, et pro virilitatis honore summo habebant, ut quam possent maxima amicorum pompa atque apparatu in forum deducerentur. Togam ita dedit Quinti fratris filio quinto die festo Liberalium Cicero [2]. Sic consulatus duos ea ipsa de causa suscepit Augustus [3] ut nepotes Caium Luciumque consulari apparatu in forum deduceret. Erant enim diebus festis non vestium dumtaxat splendidior ornatus, sed maior etiam amicorum, in urbe, frequentia. Inde XV aetatis anno togam frequentius tribuunt auctores, quod eo iam labente, et magna etiam ex parte saepe elapso, indui soleret. Hoc nos alibi exemplis [4] horum superiorumque atque inferiorum temporum ostendimus. Itaque annus aetatis XV fuerit necesse est, quum primum Domitium audiret Quintilianus. Nec tamen moram eius in Domitio audiendo brevem fuisse verisimile est. Alioqui luxisset, significasset certe, illam tantae spei frustrationem. Aliter vix potuit toties et tam grato animo memoriam eius iniicere, si brevior fuisset illius cum viro tanto consuetudo. Illum certe Domitium cum Iulio Africano censet eorum « quos [5] viderit oratorum longe praestan» tissimos. » Illum, inquam, « Domitium [6] longe omnium

2. Cicer. Epist. Famil. ad Attic. lib. V, 20.
3. Suet. Aug. cap. 26.
4. Praef. V ad Sp. Adrian.
5. Quint. Inst. lib. X, cap. 1.
6. Quint. Inst. lib. XII, cap. 11.

» summum oratorem. » Nec tamen unquam dolet ereptum sibi, quam vellet, maturius, quo adeo moleste fuisset cariturus. Accedit praeterea, quod defecerit in fine, in rei oratoriae existimatione, Domitius. « Vidi, » inquit Noster [7], ego longe omnium, quos mihi cognoscere contigit, summum oratorem Domitium Afrum » valde senem, quotidie aliquid ex ea, quam meruerat » auctoritate, perdentem, quum agente illo, quem » principem fuisse quondam fori non erat dubium, alii » (quod indignum videbatur) riderent, alii erubescerent. » Haec certe quum fierent, vix credi potest, tum primum sese Quintilianum ad Domitium contulisse, quum haec passim recepta esset de Domitio opinio. Vigentem potius florentemque Domitium sectatus est, quum ea demum mutatio ut contigerit, observarit ipse Quintilianus; proinde aliquot, ante Domitii excessum, annis. Nec enim subito observari solent tantae illae mutationes, quum soleat minores defectus obscurare fama iam olim acquisita, passimque peritiorum iudicio recepta atque celebrata. Accedit denique et aliud diutinae in Domitii disciplina morae argumentum, quod duorum a Domitio scriptorum de Testimoniis librorum pleraque sibi ex ipso cognita [8] testetur ipse Quintilianus. Erat enim illud celebrioribus praeceptoribus in more, ut dictata eorum scriptis exciperent discipuli. Sic libros duos [9], ante hasce Institutiones, de hac eadem arte oratoria scriptis mandaverant, seque inconsulto, ediderant ipsius Quintiliani discipuli, priorem pueri, posteriorem iuvenes. Hos enim fuisse in scholis rhetorum discipulorum ordines iam antea e Quintiliano ipso observavimus. Sic « fabulas oratorum senatoriorum et disputationes, et arcana semotae dictionis penitus excepit [10]»

7. Vbi supra.
8. Quint. Inst. lib. V, cap. 7.
9. Quint. Inst. lib. I, prooem.
10. Dialog. de Oratorib. cap. 1, 2.

auctor Dialogi de Oratoribus, eadem ipse qua Quintilianus, quum Domitium audiret, aetate, admodum iuvenis. Eadem etiam cum maioribus illis Quintiliani discipulis. Sed vero pueris vix potuit, pro romana disciplina, libera esse cum oratoribus senatoriis conversatio. Aegre illis foras prodire concessum est, nisi patre comite aut paedagogo. Togam plane virilem sumpserit oportet qui domos oratorum frequentarit. Qui ergo XV aetatis annum coeperat, quum se Domitio Afro traderet imbuendum, fieri certe vix potest, quin annum aetatis XVI in eiusdem disciplina consummaverit. Quum tamen adolescentulus in eius schola perseveraverit, proinde annum XVII aetatis, quum obiret Domitius, nondum expletum fuisse verisimillimum est. Itaque anni XLII fine natum Quintilianum fuisse crediderim: nec sane longe me a vero eius natali aberrare puto.

VI. [1] Obstat certe, ne multo serius differri potuerit, nota quoque alius aetatis suae a Quintiliano [2] ipso memorata. « Egregie, inquit, nobis adolescentibus, dixisse » accusator Cossutiani Capitonis videbatur, graece qui» dem, sed in hunc sensum: Erubescit Caesarem ti» mere. » Bis quidem, fateor, e Tacito constat, periclitatum fuisse Cossutianum illum Capitonem. Vtrobique de lege Cincia, qua cautum « ne quis ob causam oran» dam pecuniam donumve acciperet. » Primo sub Claudio [3], anno aerae nostrae christianae XLVII: tum deinde sub [4] Nerone, anno eiusdem aerae LVII. Sed posteriorem illam accusationem intellexit certe Quintilianus: priori enim vice non erat nominatim delatus Cossutianus. Sed quum id ageretur, ut lege repetundarum te-

1. Cossutianus Capito damnatus anno aer. chr. 57, adolescente Quintiliano.

2. Quint. Inst. lib. VI, cap. 1.

3. Tacitus, Annalium, libro XI, capite 6.

4. Id. Ann. lib. XIII, cap. 33.

nerentur qui praemia accepissent advocati, causam suam agi senserunt « Cossutianus ille et Suilius, nec » iudicium, inquit Tacitus, quippe in manifestos, sed » poenam statui videbant. Inde Caesarem circumsisten- » tes ante acta deprecati sunt. » Nulla hic prorsus erat delatio, nullus accusatŏr; sed poenae dumtaxat, etiam nemine deferente, metus. « Atqui sub Nerone accusa- » tus est is idem Cossutianus a Cilicibus, quasi idem » ius audaciae apud illum in provincia ratum esset, » quod in Vrbe exercuerat. Hic pervicaci accusatione » conflictatus, postremo defensionem omisit, ac lege » repetundarum damnatus est. » Hic locum habuit lingua etiam, quam in Cossutiani Capitonis accusatore observaverat Quintilianus noster, graeca: erat enim ea Cilicum. Ita hic annum tenemus, qui in praedictam illam inciderit Quintiliani adolescentiam. Id quoque tenemus, post annum XLIII, ne quidem nasci potuisse. Nec enim ita anno LVII togae virilis annos potŭit implevisse, ut togam sumeret. Immo initio anni LVII accusationem illam Cossutiani fuisse verisimillimum est, si quidem anni superioris fine discesserit e provincia ipse Cossutianus. Sic enim solebant qui in longinquas missi essent provincias, ut sero in provincias appellebant (post mare liberum, mensemque martium aut aprilem, aut aliquando serius Roma profecti), ita sero, nec prius quam ad exitum annus spectaret, Romam redire. A die enim appulsus in provinciam numerandi erant anni, quibus provinciis praeficiebantur, ut e Ciceronis provincia constat Ciliciensi, multisque eius hoc de argumento scriptis epistolis. Sic, nisi anno XLIII ineunte natus fuisset Quintilianus, non potuit anno LVII itidem togam sumpsisse, quae anno XV affecto sumi solebat, atque adolescentibus accenseri. Melius omnia respondebunt, si anno XLII exeunte natus fuerit, et tamen

ante mensem mensisve diem, quo Domitius Afer, post multos tamen inde annos, exstinctus fuerit.

VII. [1] Faciet praeterea ad eandem temporis notam orator alius, eodem quo Domitius anno, eodemque teste Tacito, exstinctus. Servilium illum appellat Tacitus, si tamen idem ille Servilius cum Servilio Noniano quem ab Oratoria celebrat, non noster modo [2] Fabius, sed auctor etiam Dialogi de Oratoribus [3]. Servilium certe Nonianum a se auditum testatur ipse Quintilianus: et quum auditum agnoscit, id simul, ni fallor, innuit, tum illum in foro celebrem fuisse, quum studiis operam daret Quintilianus, nondum ipse foro initiatus, adhuc nimirum discipulus, nondum patronus; adhuc eo discipulatus gradu, ut foro interesse liceret, quod non pueris, sed adolescentulis, concessum iam ostendimus. Et de illo sane loquitur Servilio Noniano auctor Dialogi, quasi nondum esset amplius in vivis; VI illo Vespasiani anno, quo Dialogus fuisse supponitur. Sic etiam ut Aufidio Basso postponat, pro temporis, ni fallor, quo sunt exstincti, ordine. Hunc ipsum Aufidium Bassum memorat Seneca [4], iam senio degravatum, quassum, aetati obluctantem, mortisque in confinio positum: talem nimirum illum, ut post illam mentionem diu superesse non potuerit. Haec anno, ut videtur, proximo ante incendium Lugdunense Seneca [5]. Sequitur enim mentio veris alterius, ni fallor, anni. Tum illo anno, si temporis ordinem in epistolis disponendis observaverit, conflagratio illa sequitur urbis Lugdunensis [6], quam anno coloniae tribuit centesimo. Deduxit

1. Auditus etiam a Quintiliano Servilius Nonianus eodem, quo Domitius, exstinctus anno Dom. LIX.
2. Quint. Instit. Orator. lib. X, cap. 1.
3. Dialog. cap. 23.
4. Senec. ep. 30.
5. Senec. ep. 67.
6. Senec. ep. 91.

coloniam illam L. Munatius Plancus anno urbis Varroniano 711 teste Dione. Ita arserit anno eiusdem epochae 811 qui idem est aerae nostrae christianae 58. Ita decesserit Aufidius anno epochae christianae 57. Recte ante Servilium Nonianum, qui, pro Taciti rationibus, eodem anno obiit, quo Domitius, Christi nimirum LIX. Ne dubitemus eundem esse Servilium illum Nonianum ab auctore Dialogi memoratum cum Taciti Servilio.

VIII. [1] Conveniunt porro fines pueritiae suae a Quintiliano ipso designati, qua quidem nobis explorati sunt. « Nobis [2], inquit, pueris insignes pro Voluseno Catulo » Domitii Afri, Crispi Passieni, Decimi Laelii, oratio» nes ferebantur. » Nec sane potuit Crispi Passieni oratio aliqua in aliam aliquam, pro nostris rationibus aetatem Quintiliani, quam puerilem, incidere. Erat enim Crispus ille Passienus orator Agrippinae coniux, et Neronis, postea imperatoris, proinde vitricus, fraude Agrippinae coniugis occisus. Nupsit Agrippina Claudio patruo anno aerae christianae XLIX teste Tacito [3], ipsis kalendis ianuariis, ut nos docet Suetonius [4]. Immo anno superiori XLVIII de illo matrimonio actum discimus e Tacito. Nec enim antea quam sui matrimonii certa esset Agrippina, illud etiam a Claudio impetravit ut filia Claudii Octavia iam antea L. Silano desponsa Neroni suo uxor daretur. Inde Silanus a Vitellio censore praetura senatuque motus, atque abdicare coactus, quam quidem abdicationem IV kalendas ianuarias tribuit Suetonius. Hinc sane constat iam illo anno XLVIII mortuum fuisse Passienum, quem certe Claudio imperium adepto mortuum, tam e Seneca discimus quam etiam e Tacito et Suetonio. Passieni de Claudio dictum

1. Conveniunt notae pueritiae eius, qua quidem nobis apparent.
2. Quint. Inst. lib. X, cap. 1.
3. Tacit. Ann. lib. XII, c. 7.
4. Suet. Claud. cap. 29.

a Seneca [5] in testimonium adducitur: « Malo divi Au- » gusti iudicium, malo Claudii beneficium. » Hoc certe ante Claudii imperium, quo penes Claudium beneficia erant, non potuit dicere Passienus. Scribit praeterea ad illum de exsilio suo epigramma Seneca [6], exsul nimirum ipse sub Claudio opera Messalinae. Dictum eiusdem de Caligula refert etiam Tacitus [7], « neque me- » liorem unquam servum, neque deteriorem dominum » fuisse. » Hoc etiam certe exstincto Caligula, atque imperante Claudio. Suetonii verba sunt in hanc sententiam disertissima. Sic enim ille de Nerone: « Verum » Claudio [8] imperium adepto, non solum paternas opes » recuperavit, sed et Crispi Passieni vitrici sui heredi- » tate ditatus est. » Male ergo mors eius sub Caligula refertur in Chronico Eusebiano. Sed multa sunt istiusmodi in Chronico illo ab Hieronymo plerumque quoad res Romanas interpolato male disposita. Illud tamen certum, ante Claudii imperium, ne quidem potuisse Passieno nubere Agrippinam. Decessit maritus eius prior Domitius Neronis imperatoris pater Nerone [9] ipso trimulo. Natus est Nero decemb. 15 anni quo obiit Tiberius, aerae christianae XXXVII. Ita patrem amiserit anno eiusdem aerae XL. Tum a fratre Caio Agrippina, Iovem se fingente, cum aliis sororibus, vitiata est, tandemque relegata; nec antea, quam Claudius imperaret, reducta, bonisque restituta. Hoc sane intervallo nupsisse illam incredibile est, seu quum a fratre stupraretur (quod anno demum eodem quo mortuus fuerat maritus XL, factum constat e [10] Dione), seu quum ageret in exsilio. Itaque inter annum XLI et XLVIII

5. Senec. de Benef. lib. I, c. 15.
6. Epigr. VI ante cons. ad Helviam.
7. Tacit. Ann. lib. VI, cap. 20.
8. Suet. Neron. cap. 6.
9. Suet. Ner. ib.
10. Dio, lib. LIX.

necesse est contigisse illud Agrippinae cum Passieno matrimonium. Ita potuerit Passienus, Quintiliano puero, utramque habere coniugem, tam scilicet primo Domitiam, quam postea Agrippinam. Idque sane fuisse videtur, Quintiliano ipso teste, verisimillimum. Sic enim ille de Iunio Basso: « Nobis [11], inquit, pueris Iunius » Bassus, homo imprimis dicax, Asinus albus voca- » batur. » Ita plane appellatus propter illam ipsam dicacitatem, ut ostendit Turnebus [12]. Illius dicam in Passieni Domitiam recenset, non multis interpositis, idem Quintilianus [13]. Ea si causa fuerit, cur ita cognominaretur Iunius Bassus; sic in pueritiam Quintiliani convenerit Domitia quoque illa Passieni. Certe quum primum inclaresceret illo dicacitatis nomine Iunius Bassus, tum novum nactus est Asini albi cognomentum. Id quoque, Quintiliano ipso, ut vidimus, teste certum est, in suam pueritiam incidisse Iunii Bassi illam, scurrilitatis nomine, claritatem. Id denique certum est, provectiori Quintiliani aetati convenire minime potuisse iocum illum in Passieni priorem uxorem Domitiam, quum ne quidem ultra pueritiam illius pertigerit mors ipsa Passieni. Potuit ergo pueritia Quintiliani antiquior esse dica illa in Domitiam, non potuit esse serior. Sed nec multo esse potuit antiquior: vixit enim Bassus ille nupera, etiam quum Institutiones illas scriberet Quintilianus, memoria. Certe post Cassium Severum et Domitium Afrum, ne vetustiores fuisse suspicemur, quibus nupera illa memoria opponitur. Ita nec multo ante Quintiliani pueritiam, pro nostra chronologia dispositam, iocari illa potuit Bassus in Domitiam Passieni. Immo satis illa omnia commode conciliari invicem possunt pro nostris

11. Quint. Inst. lib. VI, cap. 3.
12. Turneb. Adversariorum, lib. XXVIII, cap. 35.
13. Quint. Inst. lib. VI, c. 3.

hypothesibus. Erat enim Quintilianus anno aerae christianae XLVIII, quo Passienum obiisse suspicamur, ad minimum sexennis. Quo certe spatio uxorem utramque, tam Domitiam quam Agrippinam, habere potuit Passienus. Nec diu illum post nuptias Agrippinae vixisse verisimile est. Filium enim illa Neronem in spem imperii, per fas et nefas, augendum censuit, quem etiam hereditate vitrici Passieni locupletatum testis est Suetonius. Heredem tamen ille non Neronem scripserat, sed ipsam Agrippinam, si tamen nos vera doceat vetus Iuvenalis Scholiastes [14]. Itaque et propter hereditatem (quam illi copiosam fuisse exinde constat, quod funere sit elatus publico) illi nupsit Agrippina, in filium transferendam; et propter illam ipsam hereditatem illum visa est e medio sustulisse: proinde prima quaque, ut videtur, sceleris occasione. Fieri potest, ut pacta fuerit, quum Passieno nuberet, de testamenti hereditate, pro eodem exemplo, quo Claudio nubens pacta est Neroni suo uxorem Octaviam; tum deinde illum sustulerit, ne mutaret testamentum. Moram illa quam brevissimam, si vera fuerint, exigebant; et ne falsa videantur suadent mores feminae sceleratissimae alioqui notissimi. Denique nec illud observatu indignum est quod ait: « Nobis pueris insignes pro Voluseno Catulo ora» tiones ferebantur. » Non ait auditas a se puero illas orationes, cui, per aetatem puerilem, ne quidem patuit in forum, ubi habebantur, aditus. Ne quidem lectas a se puero fuisse innuit; tantum ait, ferebantur, ut doceret, non quidem sibi, aut coaevis pueris innotuisse, sed maioribus rei oratoriae studiosis. Plane pueritiam designavit, qualem nostrae ferunt rationes, ita ab oratoribus in foro audiendis remotam, ut ne quidem le-

14. Scholiast. in Iuvenal. sat. IV, vers. 81.

gendis in schola par fuerit oratorum illustrium orationibus.

IX. [1] Sed vero post Domitium Afrum et Servilium Nonianum alios suos praeceptores nullos memorat Quintilianus. Proinde merito est quod suspicemur, non diu postea ab illo scholas rhetorum fuisse frequentatas. Et quidem illa adolescentiae aetatè a studiis rhetorices ad usum se conferre solebant adolescentes, ab anno, ut vidimus, aetatis circiter XIX labente scilicet, expleto autem XVIII, qui annus erat cohibendo intra togam brachio, post primam adolescentiam legitimus. Tunc enim prima lanugo, et prima, proprieque ita dicta, virilitas. Tunc prima illis a pueris, quos quatuor annis praecedebant, reverentia, ut par senectae fuerit aliquatenus, Iuvenale [2] teste, vel prima illa lanugo. Et quidem opportune accidit, ut ipso illo aetatis Quintiliani, pro nostris calculis, anno, secundo autem a morte Domitii, aerae nostrae christianae LXI in Hispaniam mitteretur a Nerone Galba. Octennio enim provinciam illam tenuisse, testes habemus disertos [3] Suetonium et [4] Plutarchum. Rediit autem Romam Galba eo ipso anno, quo Nero interfectus est, LXVIII, sed exeunte. Ita incipere octennium illud anno alio non potuit quam illo, quem nos numeramus aerae nostrae receptae LXI. Hoc ergo anno, quum in provinciam Hispaniam proficisceretur Galba, nostrum etiam comitem accepit, ni fallor, Quintilianum. Scio nullum esse, qui id diserte testetur, historicum: et tamen ita rem habuisse suspicor. Erat enim certe Galba Quintiliani patronus, ut exinde constat, quod reversus e provincia Quintilianum secum Romam duxerit, teste, ut videbimus, Hieronymo. Fue-

1. Galbam Quintilianus in provinciam Hispaniam comitatus est.
2. Iuv. sat. XIII, v. 58, 59.
3. Suet. Galb. cap. 9.
4. Plutarch. Galb.

rat ergo in Hispania, quum Galba illi praeesset, Quintilianus. Immo Hispanum illum, et quidem Calagurritanum, agnoscit Ausonius [5]. Ea ratio esse potuit cur primam artis oratoriae professionem facere vellet in patria, et libenter illam Galbae in provinciam ituri invitationem amplecteretur. Convenit praeterea, uti dixi, aetas Quintiliani XIX annorum, eadem nimirum illa qua et L. Crassus olim, et hoc ipso seculo Plinius, Quintiliani discipulus, oratoriam auspicatus est. Nec sane aliud illo tempus habemus monimentis consignatum, quo in patriam concesserit, aut quo illa gesserit unde postea Calagurritanus fuerit appellandus. Puer certe atque adolescens Romae fuit, ut ex his ipsis constat institutionibus. Et quum salarium e fisco acciperet, per viginti [6] annos continuos Romae egit. Immo postquam sese illo docendi munere publico abdicasset, adhuc Romae haesit. Ibi [7] uxorem perdidit; ibi filium (quem deflet) utrumque. Ibi illum deprehendit Domitianus [8], quum nepotum studiis illum praeficeret. Ibi institutiones hasce continuo biennio [9], et quod excurrebat, absolvit. Ibi secundas nuptias inivit, et novam de secundis illis nuptiis filiam sustulit, cui dotem auxit discipulus eius Plinius [10]. Sic ille nullam aetatis partem in Hispania agere potuit, si hanc, in qua versamur, non egerit. Quid dico, ipse? immo ne maiores quidem illius alibi, praeterquam Romae, legimus. Hic certe patrem suum [11] ipse memorat. Hic etiam avum eius fortasse vidit audivitque M. Annaeus [12] Seneca pater. Cur ergo Calagurritanus appellandus, si mora eius in urbe pa-

5. Confer Ausonium in Professoribus, et Hieronym. in Chronic. Eusebiano.
6. Inst. prooem.
7. Inst. lib. VI, prooem.
8. Inst. lib. IV, prooem.
9. Ep. ad Tryphon. Bibliopol.
10. Plin. lib. VI, ep. 32.
11. Quint. Inst. lib. IX, cap. 3.
12. Senec. Praef. ad lib. V Controv. et alibi.

tria Calagurritana nulla fuerit insignis? quae tamen alia, quam hoc tempore, nulla insignis esse potuit. Potuit, fateor, a patria cognomen accipere, ut nunquam prorsus fuisset in patria. Sed fuit certe; fuitque hoc ipso, ut videtur, tempore, quo Galba provinciae eius patriae praefectus est. Res sane eius in hoc opere obiter memoratae, diu illum Roma abfuisse indicant. Res enim Romae gestas a prima pueritiae memoria repetit, et ab initio adolescentiae: inde hiatus manifestus est. Nec enim proximae aetatis res, huius nimirum, quo illum abfuisse putamus, octennii ullas unquam advocat. Cur igitur dubitemus, qui illum ex Hispania Romam reduxit, eundem Roma illum in Hispaniam arcessivisse amicum nempe studiorum eius patronumque Galbam?

X. [1] Ceterum quo munere functus fuerit in patria noster Fabius, scholae an fori, praeceptorisne an advocati, id fateor esse mihi incompertum. Togae tamen fuisse potius, quam sagi munus, exinde colligo, quod e datis in hoc munere sui experimentis, Galba illum Romae, iam imperator, scholae oratoriae publicae praefecerit, et salario publico e fisco solvendo instruxerit. Nec sane militaris erat Quintiliano indoles: nec ullum incumbebat militandi munus aut necessitas. Nec enim illi stirps erat senatoria, et ne ius quidem petendi honores senatorios, ut stipendia ad honores illos necessaria implere teneretur. Hoc ostendunt professio eius publica, et salarium e fisco; et impares eius honoribus senatoriis facultates a Plinio observatae; et consularia eius tandem ornamenta, non ipse consulatus, « honestamenta potius nominis, quam insignia potestatis, » ut de eo observavit Ausonius [2]. Inde facile intelligimus,

1. Docuit, exercuitque, ut videtur, in Hispania, sub Galba praeside, artem suam oratoriam Quint.

2. Auson. Paneg. ad Gratian.

nunquam ab eo gestum fuisse consulatum, utpote natalibus debitum, sed ornamenta dumtaxat consularia a principe impetrata, plane consulatibus posteriorum temporum codicillaribus affinia, ut et munera ei virorum consularium administrare liceret, et vestitu consularium laticlavio uteretur, et imaginem suam habitu consulari ad posteros transmitteret. Rarae autem admodum erant, his temporibus, militum conscriptiones, constitutis iam perpetuis praesidiorum limitumque legionibus. Itaque inviti admodum pauci, si qui fortasse ulli, ad militiam adigebantur. Nec emeritum habere ob oculos potuit, cui spes erat auctioris, honestiorisque e studiis suis lucri. Vigebant autem, non Romae solum, verum etiam in provinciis, ut iuris studia, sic etiam artis oratoriae. Par enim erat usus oratoriae et necessitas, in iudiciis provincialibus atque in urbanis. Par etiam scholarum necessitas rhetoricarum, ut iuventus artibus ad forum necessariis imbueretur. Immo studia illa in provinciis viguisse, in hac etiam ipsa provincia Hispania, ostendunt tot doctissimorum provincialium, etiam Hispanorum, illis quoque temporibus, exempla, Lucani, Senecarum, Martialis, aliorumque, praeter nostrum, Quintilianorum. Immo utroque in loco, tam scilicet in foro quam etiam in schola, hanc artem Nostrum factitasse verisimillimum est. Erat, fateor, e veteribus Isocrates, qui docuit quidem, non item exercuit, hanc artem oratoriam. Sed vocem causabatur ille, quo minus exerceret, non separatum aliquod docendi exercendique munus. Erant praeterea fortasse iuniorum sophistarum nonnulli umbraticis illis declamandi, non item veris orandi controversiis insignes. Erant etiam qui animi magis causa declamarent, quam quod scholae quidquam aut foro praeparent. Hoc erat in numero Iuvenalis, teste vitae eius auctore anonymo. Sed rari

admodum erant, illis praesertim, quibus vixit Quintilianus, temporibus, qui separatam a forensi usu profiterentur oratoriam. Habebant certe discipulos celeberrimi quique oratores, etiam senatores, etiam consulares. Habuit certe Cicero, habuit Domitius Afer, habuit Passienus, omnes ordinis amplissimi. Et quum scholae praeficeretur Quintilianus, non tamen proinde a causis abstinuit in foro perorandis. Immo illo ipso XX annorum spatio, quo scholae praefuit, causas, quas Romae egit, publicas egit omnes; nec antea scholam abdicavit, quam se a foro etiam excusasset. Immo a vero fori usu, tamque diutina tot annorum experientia, ipse sua institutionum [3] oratoriarum praecepta arcessit. Proinde innuit se fuisse interea in forensi usu versatissimum. Sic itaque illum, dum in Hispania esset, fecisse verisimillimum est; potuitque Galba, qui foro pariter atque exercitui Hispanico praesidebat, fori etiam designare advocatos. Sic habuit Caesar in provincia sua iurisconsultum Trebatium, non minus fori legumque civilium proprium, quam fuerint advocati. Haec certe ratio esse potuit, cur Galbam sequutus fuerit in provinciam, praesertim patriam, Quintilianus; spectabantque ad Caesarem [4], non autem ad populum romanum, provinciae hispanicae reliquae, excepta Baetica, omnes. Certe illa, cui praefuit Galba, in qua erat Quintiliani patria ad Iberum fluvium sita Calagurris, Tarraconensis: inde factum, ut tot annis Galba illam obtinuerit: erant enim Caesaris provinciae, pro Caesaris placito, plane arbitrariae: praecipue post Tiberium, qui primus morem illum ceperat, quo pluribus annis iisdem praefectis eaedem provinciae credebantur. Rationem etiam, cur Tiberius ita fecerit, tradidit Iosephus [5].

3. Instit. lib. VI, c. 276, 277; lib. IX, c. 2.
4. Dio, lib. LIII.
5. Ioseph. Ant. lib. XVIII, c. 8.

XI. [1] Itaque quum Galbam sequutus videatur in provinciam Quintilianus, eundemque rursus e provincia redeuntem comitatus Romam venerit; hinc sane colligimus, e Galbae in provinciam proficiscentis redeuntisque temporibus constituendum esse discessum nostri reditumque Quintiliani. Sed vero medio [2] Neronis principatu provinciam illam Galbae oblatam testis est Suetonius. Hinc facile colligimus anni potius LXI initio, quam LX fine, in provinciam concessisse Galbam, et cum eo Quintilianum. Erat enim annus ille Neronis VII, cuius numerantur anni vulgo XIV, paucis nimirum anni XIV desideratis dumtaxat mensibus. Et coeperat ille Neronis annus VII ab anni superioris LX idibus octobris: sic etiam VIII in provincia aestiva expleverit Galba. Tardum certe Galbae iter Romam versus, audita scilicet Neronis caede, testatur fuisse Tacitus [3]. Inde fieri vix potuit ut Romam ante anni LXVIII finem attigerit: et tamen ante LXIX initium attigisse necesse est. Consulatum certe Romae secundum iniit, principio nimirum anni LXIX. Et Roma Vitellius in Germaniam profectus est, teste Suetonio [4]: non certe antea a Galba inde missus quam Romam Galba ipse appulisset. « Inferioris » Germaniae legiones (postquam cessisset Virginius » Rufus) diutius sine consulari fuisse, » docet [5] Tacitus. Inde, ni fallor, quod legatum Galba non antea mittendum censuisset quam Romam ipse veniret, quod melior futurus esset ibi, quasi in re praesenti, delectus. Atqui in Germaniam venerat superioris anni kalendis decembribus ipse [6] Vitellius. Itaque novembri saltem

1. In Hispaniam profectus est Quintilianus, ann. aer. Ch. LXI ineunte, Romam reversus, ann. eiusdem aerae LXVIII exeunte.
2. Suet. Galb. c. 8.
3. Tacit. Hist. lib. II, c. 6.
4. Suet. Vitell. c. 7.
5. Tacit. Hist. lib. I, c. 9.
6. Conferatur Tacit. Historiarum lib. I, c. 51.

ineunte Romam Galba venerit oportet; et cum eo noster proinde Quintilianus.

XII. [1] Ait porro Quintilianus ipse se « studia [2] sua per » viginti annos erudiendis iuvenibus impendisse. » Anni illi ab hoc proculdubio, in quo versamur, anno aerae christianae LXVIII exeunte arcessendi erunt, desinentque adeo, anno eiusdem aerae receptae LXXXVIII ipso quoque similiter exeunte. Et quidem idem Hieronymus, quo teste Galbam Quintiliano comite Romam venisse didicimus, Domitiano etiam imperante haec habet verba non alio, quam ad vicennii huius finem omnino referenda: « Quintilianus [3] ex Hispania Calagurritanus, » qui primus Romae publicam scholam aperuit, et sa- » larium e fisco accepit, claruit. » Male Hieronymum intelligunt qui illo demum Domitiani anno scholam Romae a Quintiliano apertam existimant. Non hoc voluit Hieronymus; non auctor eius quicumque demum fuerit, Quintiliano ipsi coaevus. Scripsit enim certe Institutiones [4] quas habemus, ut e multis constat earundem locis, superstite adhuc Domitiano. Antea tamen quam manum illi operi admoveret, iam elapsos supponit viginti illos annos, quibus iuventutem erudierit. Hinc certo constat exordium illorum annorum sub Domitiano non esse ponendum. Finem potius docendi designavit illis verbis auctor Hieronymi: respondetque numerus annorum ab illo, quod modo dixi, exordio ductus accuratissime. Septimis enim Domitiani coss. convenit annus Domini LXXXVIII: sic tamen ut a septembris die XIII, octavus Domitiani a morte Titi fratris annus fuerit numerandus: desinetque sane illa ipsa illius anni parte annus scholae XX, debitumque fuerit XX eius e

1. Inde arcessendi anni XX quibus scholae publicae Romae praefuit Quintilianus.
2. Quint. Prooem. Inst.
3. Hieronym. in Ch. Eusebian.
4. Inst. lib. IV, pr. lib. X, c. 2.

publico stipendium, si ab anni LXVIII fine inchoëtur. Et quidem anno Domitiani VII aut VIII notam illam apponunt editiones antiquissimae pleraeque, et codices etiam antiquissimi. Vtrorumque rationes, cur ita disposuerint, e nostris illis colligi poterant, quas dedimus, hypothesibus. Erant autem longe pauciores, errorisque manifesti suspecti, quos observavit anno eiusdem V assignasse Pontacus.

XIII. [1] Ne autem temere haec Hieronymum effudisse suspicemur, habuit certe ob oculos de Quintiliano auctorem Quintiliani aevo proximum Suetonium. Immo illum ipsum Suetonium in Chronico testem sese advocasse, in rebus praesertim romanis, quarum parcior fuerat Eusebius in Chronici Eusebiani a se latine traducti praefatione, ipse testatur Hieronymus. Scripsit enim sane Suetonius de claris rhetoribus librum: cuius hodieque fragmentum habemus, admodum mutilatum, ut e catalogo constat, quem praefixum repraesentant codices MSS. In illo aliorum quoque rhetorum nomina legimus, quorum vitas descripserit in illo opere Suetonius, quae tamen olim perierint: et in illis Marcum etiam Fabium Quintilianum. Et quidem alios inde rhetoras, qui tamen nulli comparent in opere Suetoniano hodierno, excerpsit, et suo quemque loco, pro temporis ordine, disposuit Hieronymus. Cur itaque dubitemus, quin et Quintilianum suum similiter inde transtulerit? Nostrum vero illum fuisse, de quo scripsit Suetonius, Quintilianum, non patrem eius aut avum e temporis illa, in qua illum exhibet catalogus, serie, facile colligimus. Praecedunt enim ibi L. Statius Vrsulus, P. Claudius Quirinalis, M. Antonius Liberalis, Sex. Iulius Gabinianus; quos Claudii, et Neronis, et Vespasiani

1. Haec Hieronymus, ut videtur, auctore Suetonio.

etiam, temporibus apposuit Hieronymus. Solus illum sequitur Iulius Tito; sed Titonem nullum, opinor, legimus in cognominibus romanis; saepius Tironem; estque fortasse Iulius ille Tiro cuius codicillos memorat sub Traiano [2] Plinius. Hoc si verum, Iulius ille Tiro iam nuper, quum scriberet Plinius, defunctus, Quintiliani in schola rhetorica, successor esse potuit. Sic alius a nostro Quintiliano esse non potuit, qui fuerit loco illi, pro temporis ordine, quem sequutus est in vitis illis disponendis Suetonius, inserendus. Sed desunt, fateor, notae illae temporum in Suetonio hodierno, etiam in vitis illis quas cum Suetonio hodierno communes habuit Hieronymus. Nullum in illo legimus imperatoris annum, quo ipsi illi qui supersunt hodieque rhetores, floruerint. Inde suspicio est pleniorem fuisse in vitis illis Suetonium, quem adhibuit Hieronymus, quam sit ille quem hodie habemus. Sed ut temere illos certis imperatorum annis assignarit Hieronymus, ut multa alia ab Eutropio accepta annis ille assignarit, quorum tamen annos certos nullos designaverat Eutropius; hic certe ratio nulla est cur scholae Quintilianae initium seu praetermiserit Suetonius, seu temere adeo, nec ullo praeeunte auctore, designarit Hieronymus. Erat enim epocha illa constitutae scholae publicae insignis admodum, et Galbae procul dubio rescripto munita, non magis a Suetonio praetermittenda, quam fuerit senatusconsultum de rhetoribus olim ab urbe pellendis, cuius tamen verba censuit conservanda Suetonius [3]. In Galbae autem rescripto Coss. fuisse verisimillimum est, et mensem mensisque diem, et salarium e fisco solvendum. Ita nihil deerat, quo coepti stipendii tempus fieret exploratissimum. Inde initium erat professorum publicorum sibi invicem contenden-

2. Plin. lib. VI, ep. 31.

3. Suet. de clar. Rhet. c. 1.

tium in arte rhetorica. Inde ad alias quoque disciplinas liberales maiores fuit exemplum. Erant enim postea grammaticae, medicinae, philosophiae, etc. professores publici publicis e fisco salariis alendi. Inde annus erat certus, quo claruisse dici possent rhetores : is ipse nimirum quo ad professionem illam publicam fuissent admissi. Per annos etiam imperatorum designandus erat, a quibus erant salarium accepturi. Ita initium Quintiliani consignare Suetonium oportebat tot nominibus insigne. Et finem quoque professionis non debuit certe tacere Suetonius, ipsum etiam multis nominibus insignem. In primis, quod nec pulsus, nec morte sublatus, sed honesta plane missione a principe impetrata, scholam abdicarit : tum deinde quod post vigesimum hoc fecerit stipendium. Vtrumque pro exemplo disciplinae militaris qua missiones erant, post certum stipendiorum numerum, ab imperatoribus impetrandae. Et sane officia illa Palatina omnia, tam inermia nimirum illa quam etiam armata, pro militiis habebantur, et disciplinae proinde militari erant obnoxia. Etiam in legem transiit primum hoc Quintiliani, post stipendium vigesimum, missione honesta donati exemplum. Sic enim postea in Roma nova, urbe nimirum Constantinopolitana, senioris Romae plerumque ad exempla formatae, legitima illa constituebantur professionum publicarum stipendia. « Grammaticos (inquiunt princi-
» pes [4]) tam graecos quam latinos, sophistas, et iu-
» risperitos in hac regia urbe professionem suam exer-
» centes, et inter statutos numeratos etc. quum ad viginti
» annos observatione iugi ac sedulo docendi labore per-
» venerint : placuit honorari, et his qui sunt ex vicaria
» dignitate connumerari. » Sic illi praecipiunt anno

4. Cod. lib. XII, tit. 15.

aerae nostrae CDXXV, quum iam olim inolevisset mos veteranos etiam milites, emerito honestaque missione, post vigesima stipendia decorandi. Hoc certe constituerat Caracalla [5] anno eiusdem aerae CCXIV. Immo iam olim, ante Caracallam, legionibus in Germania tumultuantibus hoc idem concesserat Tiberius [6]. Scio aliter fuisse sub Augusto: hoc tamen Tiberii exemplum alios deinde principes, sub quibus floruit Quintilianus, imitatos fuisse verisimile est, non pariter ac fuerit Tiberius, avaros. Hoc ergo militum exemplo missionem honestam impetravit, post vigesima stipendia, Quintilianus. Exemplo Quintiliani impetravere alii, post Quintilianum deinde rhetores. Ita nec initium Quintiliani in schola publica, nec finem silere debuit Suetonius: nec potuit, Suetonio hic praeeunte, errare Hieronymus. Denique nec illud observatu indignum est, ut anno certo, ita medio Domitiani imperio, haec attribuere Hieronymum; non autem ad primum eius annum ultimumve referre, quo temporis incerti gesta, nec certo etiam auctorum testimonio nitentia, plerumque referre solet.

XIV. [1] Verbum certe illud Eusebiani Chronici CLARVIT, quum certo anno affigitur, ad rem gestam aliquam insignem, quae quasi vitae quaedam epocha habenda fuerit, referendum est. Nec est sane alia vitae huius, in qua versamur epocha, quae huic anno aptius respondeat, quam haec ipsa abdicatae a Quintiliano scholae rhetoricae. Iam plane ostendimus, Domitiano imperante, finem fuisse illius, quo scholae praefuit, vicennii. Quod tamen ita intelligendum est, ut nec in finem imperii illius nec in exordium, scholae finis inciderit. Multis deinde annis Domitianum imperasse vel e

5. Cod. lib. V, tit. 65.
6. Tacit. Ann. I, c. 36.
1. Docuit certe Quintilianus multis sub Domitiano annis, abdicavitque multis annis ante eiusdem finem.

notis illis colligitur, quae in his ipsis Quintiliani Institutionibus apparent, uti mox videbimus. Postea scripsit Noster de causis corruptae eloquentiae, exsuto nimirum docendi munere sese ad scribendum accingens. Tum filio minore orbatus est, a cuius morte ad fratris maioris excessum plusquam triennii spatium intercessit. Haec Quintilianus libro VI exeunte anno operis primo. Paulo antea quam IV librum scriberet, sororis nepotum studiis a Domitiano praefectus est. Etiam postea Domitianum laudat a studio poëtices lib. X florentem scilicet vigentemque: haec ille suscepti operis anno secundo ab exsuto scholae officio quarto vel quinto potius ineunte. Nondum tamen vel philosophos urbe prohibuerat Domitianus. Quae sane docent, anno ante pulsos philosophos ad minimum quinto, abdicasse Quintilianum; totidemque adeo annis ante annum Domini XCIV, cui conveniebat exsilium illud, pro nostris rationibus [2]. Haec sane multis ante Domitiani finem annis abdicatam a Quintiliano scholam ostendunt: initio tamen imperii illius nondum abdicaverat. Hoc certe docet Martialis, cuius illa sunt ad Quintilianum verba [3]

Quintiliane, vagae moderator summe iuventae,
Gloria Romanae, Quintiliane, togae.

Quum moderatorem iuventae eum appellat, scholae rhetoricae praefectum illum fuisse supponit, cuius discipulos iuvenes fuisse iam probavimus. Quum togae illum Romanae gloriam agnoscit, simul in foro gloriam eius ostendit, in quo togati causas agebant oratores, qui tamen uno eodemque tempore utrumque tam docendi quam etiam orandi munus abdicavit, uti vidimus; simul etiam claritatem eiusdem innuit, quam huic ta-

2. Ann. Plinian. 3. Mart. lib. II, ep. 90.

men, quo scholae praefuit, tempori tribuit Hieronymus. Et sane illum iam illo ipso tempore scholae moderatorem, et togae romanae gloriam fuisse supponit, quo haec scribebat ipse Martialis, quod sane fecit imperante Domitiano. Bis enim illum compellat hoc eodem Epigrammatum libro Ep. 2 et 91. Ita scilicet, ut eum priori loco Germanici titulo ornatum doceat, et laurea de victis Cattis. Germanicum Domitianum Cos. VII ipso nimirum cuius idib. septembribus decesserat frater Titus, anni fine appellant nummi. Immo « omnes suos libellos, quibus Domitianus famam, id est, vitam dederat, Domitiano proinde supplicasse » agnoscit ipse Martialis [4]. Inde illud saltem colligimus, edendorum saltem epigrammatum consilium nullum fuisse ante imperium Domitiani. Ita ante anni LXXXII finem librum illum edere non potuit Martialis. Potuit postea, quum epigrammata iam olim scripta in libros postea edendos collegerit Martialis, quod multis ostendi posset, si opus esset, exemplis. Inde fateor esse difficillimum epigrammatum singulorum tempora e libri, in quo continentur, editi tempore colligere. Rara tamen apud Martialem epigrammata occurrunt Domitiani hisce, in quibus iam versamur, temporibus antiquiora. Scripsit ille pauca sub Tito. Sunt etiam aliqua in libro de Spectaculis seculi fortasse Neroniani, quae proinde eruditi [5] suspecta habent, ne sint fortasse Martialis. Non tamen obstat, ut existimant, illius aetas, quum egerit Martialis, quo anno Nero interfectus est, annum aetatis, pro nostris rationibus, ad minimum XXVI; puerum enim se iuvenemque nonnulla scripsisse testatur ipse [6] Martialis: sed quae haud equidem ipse iam nosset, quaeque a

4. Praef. lib. VIII, Epigr.
5. P. Scriverius.
6. Mart. lib. I, ep. 113.

Quinto Pollio Valeriano petenda lectorem monet. Inde facile colligimus locum illis nullum fuisse in hac epigrammatum, quae exstat hodierna collectione. Id potius obstat fortasse quod ea fere omnia quorum tempus exploratum habemus intra Domitiani imperium contineantur; et rara admodum, si qua fortasse ulla, antiquiora sint. Inde enim colligitur, Tito vel Domitiano imperante, animum ad scribendum applicuisse Martialem. Nec enim animi gratia scripsit ille, sed patronorum; quum scilicet spes lucri ab illis studiis appareret, quae erat certe sub his tandem principibus amplissima. « Erat » enim Titus ipse latine graeceque, vel in orando, vel » in fingendis poëmatibus promptus, et facilis ad ex» temporalitatem usque, » teste Suetonio [7]. Et Domitianum ab iisdem studiis commendant, non [8] Suetonius modo, sed Plinius maior [9], sed Quintilianus [10] noster, sed Tacitus [11], sed Silius Italicus [12], Valerius Flaccus [13], atque etiam ipse Martialis [14]. Idque testatum faciunt tot ab eo instituti ludi in honorem Iovis Capitolini, et suae item Minervae, ingeniorum praesertim certaminibus illustrandi. Fecit itaque spes illa poëtam Martialem, quae et corvos poëtas fecit et poëtrias picas, magister artis ingeniique largitor venter. Hoc certe primum tempore collegit epigrammata, ediditque, Martialis. Hoc exinde constat quod Domitiano tot epigrammata, etiam in primis libris, inscripserit: et tamen primis Domitiani annis illa conveniebant: sic quidem ut non longe abesse potuerint ab illo ipso anno aerae nostrae LXXXVIII, quo scholam Quintilianus abdicavit. Iam ante alibi ostendimus [15] cum IV Statianarum Sylvarum libro concur-

7. Suet. Tit. c. 3.
8. Suet. Dom. c, 2, 20.
9. Plin. Praef. Nat. Hist.
10. Quint. Inst. lib. X, c. 1.
11. Tacit. Hist. IV, 86.
12. Silius Italicus Bell. Punic. secund. lib. III.
13. Valer. Flac. Arg. lib. I.
14. Mart. lib. VIII, ep. 82.
15. Praef. IV ad Sp. Adr. §. 3.

risse librum Martialis IX: cum anno nimirum aerae nostrae XCV, quo consulatum XVII inivit Domitianus. Illo autem libro, epigr. 86, ita ad Norbanum scribit Martialis:

Omne tibi nostrum quod bis trieteride iuncta
Ante dabat lector, nunc dabit auctor, opus.

Numerat nimirum sex annos ab eo usque tempore quo libros suos miserat ad Norbanum, pro more illorum temporum, a servo aliquo vel liberto anagnosta, seu lectore, post cibum legendos. Tempus autem illud ita designat:

Quum tua sacrilegos contra, Norbane, furores,
Staret pro domino Caesare sancta fides.

Intelligit, ni fallor, defectionem Antonii Saturnini, oppressi a Maximo illo Norbano. Addit et notam temporis aliam:

Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
Nescia nec nostri nominis Arctos erat.

Sed legendum, ut puto, pro *raptum*, potius *iam tum*, quam quod alii illius loco reponunt viri sane eruditissimi. Intelligit ergo tempus illud, non quo primam epigrammatibus colligendis edendisque, nedum scribendis manum admoverit; sed quo ex editis adeo iam inclaruerat, ut non Romae dumtaxat, sed castris etiam Germanicis nomen eius iam esset celeberrimum. Ambae autem illae notae in quarti quintive libri editionem conveniunt, vel etiam fortasse tertii. Quarti enim certe libri epigr. 11, in illum ipsum Antonium invehitur: utque hoc in loco Arcti, sic ibi Vrsae et Rheni nomine, cuius aquas proinde appellat Arctoas, locum belli designat. Quum autem libri V epigr. 13, adeo non esset in Arcto ignotus Martialis, ut iam toto orbe frequens legeretur;

inde colligimus post primorum librorum vel trium vel duorum editionem illa fuisse Norbani in Antonium gesta. Scripsit enim in eundem Antonium lib. III, ep. 66. Ea tamen, si consulatum Domitiani XVII sexennio integro praecesserint, anno ad minimum Domini LXXXIX gesta fuerint necesse est. Proinde lib. II, ep. 90, in quo de Quintiliano agitur, certe ante anni LXXXVIII finem scripserit ediderit que. Si quidem singulis annis singulos ediderit libros, ita anno LXXXVII, liber ille secundus conveniet. Et sane rarum fuisse, si anno integro librum non emitteret, alibi Martialis [16] ipse nos docet. Ita inter initium Domitiani, quum animum serio rei poëticae daret Martialis, annumque Domini LXXXVII de Quintiliano illa scripserit Martialis. Praeerat itaque hoc tempore scholae Quintilianus: et quidem maxima peritiae fama in arte oratoria.

XV. [1] Sed vero etiam ante Domitiani imperium e Plinii nostri temporibus, certum est docuisse Quintilianum. Frequentabat ille Quintilianum [2], praeceptoremque illum agnoscit, et quidem quum eadem Plinius aetate esset, qua Quintilianum ipsum fuisse probavimus, quum ipse Domitium Afrum frequentaret [3], adolescentuli. Hac enim ipsa voce usus est in hac eadem causa ipse Plinius. Certum est hanc Plinii adolescentuli aetatem minorem fuisse anno eiusdem XIX, quo primam causam egit in foro, perfunctus nimirum scholae rhetoricae disciplina. Etiam anno, quo periit avunculus, Domini nimirum LXXIX, Titi II, august. die 24 non Romae erat, sed Miseni, ubi classem curabat avunculus. Ibi nullae rhetorum scholae, aut forum etiam in quo oratores essent audiendi. Inde colligimus, ut alii annos illos, quos pri-

16. Martial. lib. X, ep. 70.

1. Docuit etiam sub Tito, et sub finem saltem Vespasiani imperii.

2. Plin. lib. II, ep. 14.

3. Plin. lib. VI, ep. 6.

mae illi adolescentuli aetati assignavimus, in disciplina scholae forique excessissent, vix tamen fieri posse ut Plinius excesserit. Atqui anni illi adolescentiae Plinianae ab anno LXXV, et post diem mensis augusti XXIV incipiunt, et ad annum LXXVIII saltem exeuntem pertingunt. Hoc ergo intervallo in scholae illa praefectura necesse est fuisse Quintilianum. Loquitur etiam de Quintiliani schola [4] pariter atque mercede [5] Iuvenalis. Sic tamen ille in satirae illa farragine [6] tempora confundit, dum a primis Caesarum initiis ad sua usque tempora vitia perstringat, ut temporis quo res gestae fuerint notam nullam ex eo liceat elicere.

XVI. [1] Ceterum cum schola usum praeterea artis suae in foro abdicavit etiam Quintilianus. Hoc nos docet ipse illis verbis: « [2] Nos quando et praecipiendi munus etiam pridem deprecati sumus, et in foro quoque » dicendi, quia honestissimum finem putabamus, desinere, dum desideraremur; inquirendo scribendoque » talia, consolemur otium nostrum, quae futura usui » bonae mentis iuvenibus arbitremur, nobis certe sunt « voluptati. » Hinc sane constat utrumque munus illum, non nisi principis, a quo salarium acceperat, venia impetrata, deposuisse. Discimus etiam, cur deposuerit, rationem: quod scilicet honestissimum muneris finem illum putaret, desinere, dum desideraretur. Habuit nimirum ob oculos sui olim praeceptoris exemplum Domitii Afri, cui vitio datum observaverat, quod [3] deficere mallet quam desinere. Quod scilicet deficientis prae senio ingenii rationem nullam habuisset; hinc ille occa-

4. Iuv. Sat. VI, v. 279.
5. Iuv. Sat. VII, v. 186, 187.
6. Iuv. Sat. I, v. 86.
1. Cum docendi munere munus etiam orandi deposuit, missus a Domitiano honeste post XX eius in munere stipendium.
2. Quintilian. Instit. Orator. lib. II, c. 12 fin.
3. Quint. Inst. lib. XII, c. 11.

sionem aucupatus est, salva iam et matura fama, otium petendi. Annum tunc agebat, pro rationibus nostris, aetatis dumtaxat XLVI, XLVII fortasse in anni, quo desiit XX eius stipendium, fine iam inchoato. Vt proinde principis fortasse potius, sub quo causas fuerit acturus, quam aetatis rationem habuerit. « Inquietam certe an- » xiamque oratorum vitam, licet illos certamina et pe- » ricula sua ad consulatus evexissent, » causatur Maternus [4], cur se ab oratoria ad poëticen receperit, qui sub mitiore vixit oravitque principe quam fuerit Domitianus. Potuit tamen Noster vel aetatis causam, pro illorum, quibus vixit, temporum opinionibus, obtendere satis verisimilem. Finis enim militiae veteris, pro censu Servii Tullii, in anno erat aetatis XLV. Et gregariae militiae finem, in anno saltem L pro declamantium legibus agnoscit ipse Quintilianus [5]. Ita nimirum, si quis tirocinium paulo serius inchoasset, ut scilicet stipendiorum numerus legitimus ante illum aetatis annum exire non potuerit. Aliter missionem honestam dabant, etiam, ante annum aetatis vel XLV expleta stipendia. Ita disputat Spurius Ligustinus insigni eius illa apud [6] Livium oratione: « viginti duo stipendia annua in exercitu » emerita, inquit, habeo, et maior annis sum quinqua- » ginta. » Vtroque se nomine a militia excusandum ostendit, tam quod stipendia legitima, quam quod aetatem militiae legitimam, superaverat. Stipendiorum autem numerum, etiam in gregali militia, vix maiorem legimus eo quem in illo docendi orandique munere exegerit Quintilianus. Nec absurde stipendiorum numerum inde arcessitum iam ostendimus, unde primum fluxit stipendiorum exemplum, a re nempe militari. Ita sup-

4. Ap. Dialog. de Orator. c. 13.
5. Quintilian. Instit. Orator. lib. IX, c. 2.
6. Titus Livius Histor. Roman. lib. XLII, c. 34.

petebant Quintiliano, pro nostris rationibus, aetas, iustique satis, in speciem, colores, ad petendam muneris vacationem.

XVII. [1] His ergo limitibus concludi necesse est Quintiliani omnes, quas in foro habuit, orationes. Illam in primis, quam etiam emisit ipse solam, de causa [2] Naevii Apruniani, in qua quaesitum dicit, « praecipitatane » esset ab eo uxor, an se ipsa sua sponte iecisset. » Coram praetore de parricidio causam illam actam, vix est quod dubitemus. Quis ille fuerit Naevius Aprunianus, me fateor ignorare. Facile tamen inducor, ut credam sub initium Vespasiani causam illam egisse Quintilianum: se enim fatetur « iuvenili cupiditate gloriae » causam illam emisisse. » Proinde iuvenis fuerit oportet quum emitteret: minor certe anno aetatis XXXV, qui supremus erat iuventutis limes, concurrebatque cum anno aerae christianae LXXVII pro nostris saltem hypothesibus. Post finem rursus anni LXVIII quo Quintiliani reditum disposuimus: vix porro anno LXIX tumultuosissimo nec causis agendis, nedum in lucem dandis, consentaneo: proinde sub initium, ut videtur Vespasiani, sedataque republica, anno fortasse LXX, vel paulo postea, quum celebritatem nominis de arte oratoria esset in foro consecutus. Tum enim maxime iuvenili illa gloriae cupiditate illum arsisse verisimile est. « Ceteras dicit, quae sub nomine eius ferebantur, actio- » nes negligentia excipientium in quaestum notariorum » corruptas, minimam sui partem habuisse. » Nempe in usum adolescentum, quos foro interfuisse iam ostendimus, illas exceperant notarii, nec aliunde quaestus illius spes quam ab illis adolescentibus.

1. Causa Naevii Apruniani ab eo acta anno fortasse LXX iam adhuc certe iuvene.

2. Quint. Inst. lib. II.

XVIII. [1] His etiam iisdem limitibus pro [2] regina Berenice egit apud eam ipsam: sic enim ipse de hac causa loquitur. Ipsum Romae vel scholae munus ab eo susceptum detinuit: ut proinde nec alibi, praeterquam Romae, regina Berenice esse potuerit. Venit illa Romam cum Agrippa fratre post VI Vespasiani Titique IV consulatum, ut nos docent fragmenta Dionis Xiphiliniana. Erant illi in consulatibus illis collegae anno aerae nostrae LXXV. Ibi aliquantisper cum Tito in palatio versata est, ea nimirum spe fore ut Tito nuberet: uxorem certe illam Titi appellat Victor epitomator. Et quum populo romano ingratum id sensisset Titus, Dio etiam dicit illam fuisse a Tito [3] repudiatam, uxorem nimirum, si non posset ab eo, nisi per repudium, separari. Sed nuptias tantummodo promissas agnoscit [4] Suetonius. Vrbe tamen, seu repudiatam, seu reiectam, discessisse innuit Dio, dum Romam dicit sub initium Titi eam fuisse reversam: sic tamen ut Titi in eam iam reversam laudet continentiam. Immo rursus illam discedere coëgit: sunt enim illa verba Suetonii [5]: « Statim, inquit, » ab urbe dimisit invitus invitam. » Vox illa statim tam ad initium Titi, quam ad reditum illum Berenices referenda est, ne parvam eius in secundo hoc adventu moram fuisse dubitemus. Certe de initio imperii intelligenda esse confirmat Victor epitomator: sic enim ille: « Denique, ut subiit pondus regium, Berenicen nuptias » suas sperantem regredi domum praecepit. » Haec Titus anno quo patri successit aerae nostrae LXXIX. Sic inter annum LXXV et LXXIX orationem illam oportet habuisse Quintilianum: sic item ut anno LXXIX habere

1. Pro regina Berenice apud ipsam egit anno LXXVI fortasse, vel sequenti.
2. Quint. lib. IV Inst. c. 1.
3. Dio, lib. LXVI.
4. Suet. Tit. c. 7.
5. Suet. ib.

non potuerit propter brevem illius in urbe moram: sed nec anno LXXV quo primo in Vrbem appulit, si tamen vere illo consulatu, et non postea potius, appulerit. Omisit enim deinceps Xiphilinus consulatus ad finem Vespasiani. Serior enim erat illius in urbem adventus quam ut eo anno lites ab ea susceptas fuisse verisimile sit. Omnino ad tempus illud Nostri illa spectabat oratio, quo Berenice ita apud Titum, ac si eius fuisset uxor, omnia gerebat: sic enim Dio. Proinde antea illam dixit quam prima vice regina a Tito repudiaretur: ita anno vel LXXVI vel LXXVII vel LXXVIII. Immo certe si in Palaestinam discesserit, anno LXXVI vel sequenti. Nec enim alioqui temporis spatium illi fuisset in urbem Titi initio revertendi. Nec diu illam tulisse videtur Titus, quum illam populo sensisset ingratam. Nec diu etiam distulit fortasse populus sententiae suae significationem, toties nimirum in theatro, ubi licentissime omnia, etiam principe praesente, agebat. Hinc etiam annorum quibus in foro egit et in schola Noster, notas habemus cum nostris illis, quas modo dedimus, rationibus consentientissimas.

XIX. [1] Progredior iam ad tempus quo hasce, quas habemus, artis oratoriae institutiones Noster absolverit, pro virili nostra, eruendum: id quod sane fateor esse difficillimum. Nec tamen alia Quintiliani tempora recte constitui poterunt, nisi illud eruatur. Itaque quo accuratius illud indagemus, erunt certe in primis constituendi limites, extra quos ne quaeri quidem oporteat. Ait ergo Quintilianus paulo se plus quam biennium huic operi impendisse. Hoc verbis ipse disertissimis agnoscit in epistola ad Tryphonem bibliopolam. Hinc facile colligimus, ante anni CXI saltem initium, ne quidem ab-

1. Institutiones scripsit Noster post aliquot annos a munere abdicato.

solvi, nedum edi, potuisse. Esto enim; mox a deposito munere, sese ad opus hoc, in quo versamur, accinxerit; sic tamen biennium a fine anni LXXXVIII deductum in fine anni XC finem accipiet: ita nimirum, ut quod supererat in annum sequentem inciderit. Atqui illud etiam certum, nec mox illum a deposito munere hoc opus incoepisse, nec absolutum mox in lucem emisisse. Dicit se diu [2] amicis hoc petentibus fuisse reluctatum. Agnoscit pridem se munus suum fuisse deprecatum: idque quum non magnos fecisset in hoc opere progressus, libro nimirum illius secundo [3]. Scriptum a se alium de causis corruptae eloquentiae librum docet ipse, quum minor natu filius decederet [4]. Sic autem loquitur quasi non magno admodum interposito spatio dolores uxor cum duobus filiis amissa renovasset. Horum autem ultimus paulo antea defunctus est quam VI aggrederetur Institutionum librum: otiumque, ni fallor, arguit, veniamque muneris impetratam, quum illum quoque priorem librum ederet. Tantum enim aberat a libris edendis positus in munere Quintilianus, ut ne quidem causas [5] una plures a se editas, ut vidimus, agnoscat. Ediderant praeterea iuvenes scholae auditores duos [6] eius nomine, de hac eadem arte oratoria; ipso tamen inconsulto, libros. Certe post scholae vacationem, quum nulla iam superesset spes ipsum ulterius audiendi: tunc enim dictata in schola accepta concinnarunt, ediderunt que: antea tamen quam vel primam hisce, quas habemus, Institutionibus manum admovisset, ut e prooemio operis universi colligitur. Spatium ergo aliquod intercesserit oportet, quod tamen admodum magnum esse non potuit. Adhuc enim scholae suae audito-

2. Prooem.
3. Lib. II, c. 12.
4. Lib. VI, prooem.
5. Liv. VII, Inst. c. 2.
6. Prooem.

res iuvenes [7], et suos [8] adolescentes, non semel appellat: aetatemque illam iuventutis nomine, ut videtur, intelligit, quae studiis, pro illius seculi more, impendi solebat, oratoriis : a pueritia ad primam saltem barbam. Ita iuvenes qui anno XVII minores ipsum audiverant, ne quidem adhuc barbam primam posuisse verisimile est. Sic infra quadriennium scripserit a munere abdicato.

XX. [1] Illud praeterea e Quintiliano ipso exploratum habemus, non mox editos fuisse Institutionum libros, postquam fuissent ad finem usque perducti. Se enim fatetur, postquam illos composuisset, « usum deinde » Horatii consilio, qui in arte, inquit, poëtica suadet » ne praecipitetur editio, nonumque prematur in annum. » Proinde datum illis « otium, ut, refrigerato » inventionis amore, diligentius repetitos tanquam lector perpenderet. » Inde facile colligimus iam absolutos fuisse tamen aliquantisper, dedita etiam opera, suppressos, quum ipse illos nondum opinaretur satis maturuisse. Sed citius quam decreverat, flagitante bibliopola, illos emisit. Proinde ante annum, pro Horatii, (cuius usus est consilio) mente, nonum, sed unum saltem annum fluxisse innuit, ex quo editionem flagitaverat bibliopola, quum illum ipsum testem advocat paulo maiori quam biennii spatio compositionem operis fuisse consummatam. Vix sane fuerat ita loquuturus nisi plusquam triennis fuisset exspectatio. Immo nihil vetat quo minus fuerit etiam quadriennis. Ita unus ad minimum annus fluxerit ab operis fine ad eiusdem editionem, quum etiam annis et suam fuerit scriptionem emensus et lectoris etiam exspectationem.

7. Prooem.

8. Lib. VII, c. 3.

1. Nec tamen, quum scripsisset, statim edidit.

XXI. [1] Et tamen infra Domitiani imperium concludi omnia videntur, operis initium, finis, etiam editio. Domitiano saepe adulatur: nec in operis initio dumtaxat, verum etiam longius provectus. Nec unquam innuit meliora tempora, ne quidem in epistola quam scripsit ultimam ad Tryphonem bibliopolam. Vix tamen habemus illorum temporum scriptorem, quin temporum mutationem, prima quaque occasione data, fuerit gratulatus. Gratulatur certe Martialis [2], gratulatur Plinius [3] iunior: et pleni sunt in hanc sententiam coaevi numi. Itaque ediderit oportet Quintilianus Institutiones suas vel ultimo Domitiani anno, vel penultimo, aerae nimirum nostrae christianae XCVI vel XCV. Sic etiam absolverit anno XCV vel XCIV, inceperit autem vel anno XCIII vel XCII. His certe limitibus concludi omnia oportet. Ego prioribus potius annis omnia contigisse censeo. Abdicavit, ut vidimus, anno LXXXVIII exeunte. Tum deinde otium nactus ad scribendum se accinxit, ita antea a scribendo officii molestiis impeditus, ut ne quidem actionem plusquam unicam ediderit. Alia autem scribere vix potuit vacare, cui nequidem actiones officio cognatissimas scribere vacavit. Immo hanc ipsam muneris abdicationem, otiumque inde consequutum, pro ratione habet Quintilianus [4] cur amici illum ad scribendas artis oratoriae Institutiones hortarentur. Proinde innuit, ni officio cessisset, nullum alioqui futurum locum illis eorum hortationibus. Proinde de causis corruptae eloquentiae, nisi munere exsutus, vix potuit scribere Quintilianus, et muneris datis pariter acceptisque rationibus. Sic otium nullum plenum esse potuit ante initium anni LXXXIX. Ergo illo ipso anno

1. Scripsit illas anno, ut videtur, XCII et XCIII.
2. Mart. lib. X, ep. 6, 7, 34, 72.
3. Plin. lib. I, epist. 5, 12.
4. Prooem.

ineunte hoc opus inchoatum ab eo fuisse supponamus. Quum hoc scribere aggressus esset, simili se, quo postea, ictu percussum testatur Quintilianus [5], morte nimirum minoris natu filii. Quum se scribere aggressum dicit, iam coeptum opus atque aliquatenus affectum una significat. Ad eundem, ut videtur, modum quo, quinque prioribus Institutionum libris ad finem perductis, maiorem etiam filium amisit. Ita affecto opere, et proinde affecto etiam anno LXXXIX filius ille minor decesserit. Sed vero quintum egressus erat, quum moreretur, annum, post paucos a matris obitu menses elatus, quae etiam ipsa nondum aetatis suae annum undevicesimum expleverat. Proinde concurrerit cum matris anno XIV huius filii natalis, ut paucos illos menses matris anno XIX supplendo concedamus, quibus matri filius supererat. Erant enim illi plane necessarii tam ad supplendum filii annum quintum, quam ad excessum etiam illum, quo annum aetatis V fuerat egressus. Sic XIII matris anno exeunte natus fuerit filius etiam maior, qui certe antea nasci non potuit, quum ante annum aetatis XII expletum ne quidem nuptiae feminarum, apud Romanos, fuerint legitimae. Atqui filius ille maior, qui erat, quum decederet mater, pro his rationibus, etiam ipse sexennis, decimum annum ingressus est, iam adoptatus a patre aliquo consulari, iam praetori avunculo, patris fortasse consularis fratri, gener designatus. Tres igitur a matris morte anni anno aerae nostrae XCII ineunte desinent. Pars autem illa, qua decimum annum ingressus est, ad annum eundem XCII spectabit, iam utique affectum : ut proinde anno ad minimum XCII affecto puerum illum obiisse necesse sit. Iam autem librum operis designati V absolverat

5. Lib. VI, prooem.

Quintilianus, annum nimirum biennii et illius quod excurrebat saltem primum. Et primum adeo huius operis annum designabit aerae nostrae, quem diximus, XCII: secundus ergo XCIII erit. Et quod deinde supra biennium superest, anno XCIII vel exeunti, vel etiam ineunti XCIV erit assignandum. Sic matrem filiorum illorum aetate, quae per leges nubilis erat, prima duxerit Quintilianus, anno nimirum aetatis eius XII uti diximus, expleto; domini nimirum LXXXII ineunte. Et recte adeo aetatem eius puellarem fuisse dicit suae comparatam. Egit enim certe Quintilianus aetatis suae annum XL quum illa suae explevisset XII. Sic etiam primo suscepti operis anno, nimirum XCII sororis nepotes Quintiliano crediderit Domitianus: quum scilicet tres suscepti operis libros priores absolvisset. Annum enim ego primum quinque prioribus libris tribuendum existimo. Tum enim dilatorum aliquantisper studiorum veniam petit, idque pro magno habet, si post tantos dolores, posset ea, etiam mora quantavis interposita, repetere.

XXII. [1] Satis autem apte conveniunt huic anno memoratae in hoc opere temporum notae. Ait « laudes [2] » Iovis Capitolini perpetuam fuisse sacri certaminis ma» teriam. » Agones intelligit Capitolinos in perpetuum quinquennales in honorem Iovis Capitolini. In illis et prosa oratione graece latineque certatum testatur Suetonius [3]. Instituti illi sunt a Domitiano anno aerae nostrae LXXXVI, ut nos docet Censorinus [4]. Ita binos videre potuit, quum haec scriberet, Quintilianus. Ait

1. Certe post annum LXXXVI quo instituti sunt a Domitiano Agones Capitolini, et quo Britanniam tum primum circum navigatam insulam esse deprehenderat Agricola.

2. Quint. Inst. lib. III, c. 7.

3. Suet. Dom. c. 4.

4. Censorin. c. 17.

praeterea de Britannia, quum illam Caesar aggrederetur, in Suasoria quaerendum an insula [5] esset? nam tunc, inquit, ignorabatur. Et quidem nupera Quintiliani memoria, hoc ipso imperante, sub quo scripsit ille, Domitiano, primus classe Britanniam circuivit Agricola, insulamque esse deprehendit. Agricolae hoc tribuendum esse consentientem Tacito [6] testem habemus, etiam [7] Dionem. Sed quo anno hoc deprehenderit Agricola, nondum habent eruditi exploratum. Tum autem ait contigisse Dio, quum milites quidam, facta seditione, interfectisque centurionibus tribunisque suis ad naves confugissent, atque inde solvissent. Tum enim ait circumnavigasse illos eam partem Britanniae, quae spectat ad occidentem solem, ut fluctibus ventoque ferebantur. Quumque id fecissent atque ad altera castra Romanorum, quae ibi erant, appulissent imprudentes; Agricolam et alios misisse, qui navibus eundem cursum tenerent, ex quibus etiam insulam esse comperisse. Eadem illa procul dubio historia est, quam de Vsipiis narrat in Agricolae vita Tacitus, cap. 28. Quem annum proxime superiorem eo quo victus est ab Agricola Galgacus ex eodem Tacito fuisse colligitur. Ait enim eadem aestate cohortem Vsipiorum in Britanniam traiecisse, qua victi sunt a Romanis Britanni Romanorum castra nocte aggressi, c. 26, 27, 28. Sic item in procinctu ipso pugnae in Galgacum loquitur Agricola: « Ii sunt quos » proximo anno, unam legionem furto noctis aggressos » clamore debellastis. » Proinde terminum Britanniae, quum pugnaretur, iam patere agnoscit etiam ipse Galgacus, c. 30. Verum id quidem de profugis Vsipiis, quos illo ipso anno Britanniam circumvectos testatur

5. Quint. lib. VII Inst. c. 3.
6. Cornel. Tacit. in vita Agricolae c. 28 ad 38.
7. Dio, lib. LXVI.

Tacitus, c. 28. Sed nondum plenam fidem Romanis fecerat profugorum circumvectio, donec missi etiam ab Agricola insulam circumdedissent, quod post proelium cum Galgaco contigit. Tunc enim praefecto classis circumvehi Britanniam praecepit Agricola, eodem auctore Tacito, c. 38. Annum illum octavum numerat apud illum Agricola adventus sui in Britanniam, c. 33. Is autem cum quo sit Domini anno committendus, nondum viderunt eruditi. Ego cum anno aerae nostrae LXXXVI eundem existimo. Ait Dio a rebus ab Agricola in Britannia gestis Titum imperatorem XV fuisse appellatum. Sed male Dionem intelligunt qui de belli exitu illum loqui putant: immo bellum illud sub Tito fuisse idem docet Dio. Quum fuisse dicit, coepisse, ni fallor, innuit. Firmat praeterea Dionis de Titi titulo imperatorio testimonium etiam Tacitus, qui primo huius belli anno, quo venit in provinciam Agricola, res ab eo gestas docet titulo imperatorio dignissimas, pacem scilicet a Britannis petitam, ac deditam insulam Monae, unde Voadiciae defectione revocatus fuerat Suetonius Paulinus. Sequitur: « Nec [8] Agricola prosperitate rerum in » vanitatem usus, expeditionem aut victoriam vocabat, » victos continuisse: ne laureatis quidem gesta prose- » cutus est. Sed ipsa dissimulatione famae famam auxit, » aestimantibus quanta futuri spe tam magna tacuis- » set, » c. 18. Erant itaque res illae expeditionis nomine victoriaeque satis dignae, et literis etiam laureatis. Nec principi, cuius auspiciis gestae erant, obstare oportebat modestiam Agricolae. Proinde de primo huius praefecturae anno, non de ultimo, titulum illum Titus auxit imperatorium. Hoc etiam docent tot aliae res Domitiani rebus Agricolae posterioribus coaevae a Tacito ipso re-

8. Tacit. Vit. Agric. c. 18.

censitae c. 39, nec ipsae tamen imperii initio assignandae: « Falsus nimirum e Germania triumphus, emptis » per commercia, quorum habitus et crines in captivo» vorum speciem formarentur. » Haec certe bello cum Quadis et Marcomannis et cum Decebalo Dacorum rege assignanda esse, et Dionis fragmentis colligitur tam Xiphilinianis quam etiam Theodosianis, et Constantini Porphyrogeneti, oppresso iam Sabino consulari. Immo Decebalum illi in eo bello hostem fuisse innuit certe coaevus Plinius [9], dum confert invicem res Domitiani Traianique cum eodem illo hoste gestas, nempe Decebalo. Scio Oppium illum Sabinum appellari in nonnullis codicibus Suetonii. Sed non temere Casaubonum, verum auctore Salmasiano aliisque codicibus MSS Appium reposuisse observavit Cl. Graevius. Et Appium eundem agnoscit Eutropius [10]: agnoscunt etiam Fasti cum Domitiano X. Cos. collegam Appium Iunium Sabinum anno aerae christianae LXXXIV. Is in provinciam missus consularis anno sequenti LXXXV, et occisus a Dacis ita Domitiano occasionem dedit anno eodem exeunte, ut in illos expeditionem ipse susceperit. Anno autem proximo, pro nostris rationibus, victus est ab Agricola Galgacus. Missum enim existimo in provinciam Agricolam a Vespasiano etiamnum superstite anno aerae nostrae LXXIX: sic tamen ut res ab eo gestae in Titi imperium inciderint. Obierat enim pater die Iunii XXIV, antea nimirum quam in provinciam venire potuerit Agricola. Inde factum, ut res ab eo gestae Titi auxerint titulos imperatorios. Et quidem imperator XV Titus appellatus est iam Divi filius, Trib. Pot. IX (quae medio anno LXXX exibat) ut nos docent numi Cl. Mediobarbi, et thesauri Palatini unus editus a Cl. Begero. Sic

9. Plin. Panegyr. 10. Eutrop. lib. VII.

etiam ut sint etiam apud Mediobarbum numi nonnulli eadem tribunitia potestate signati, qui eum imp. tantum XIV agnoscunt, quibus similem nos etiam unum vidimus in thesauro Laudensi Bodleiano. Inde manifestum est hac tandem tribunitia potestate titulum illum imperatorium novum accessisse. Et quidem transacta aetate debellatum cum Britannis docet Tacitus[11]. Hoc proinde anno, non sequenti, quo exeunte tribunitiam potestatem X Titus numeravit. Immo T. P. IX illam cum Cos. VII committunt numi anno proinde LXXIX percussi. Sequenti enim anno consulatum Titus inivit VIII. Itaque primus Agricolae in Britannia is annus erat, quem numeramus Domini LXXIX, octavus autem, quo Britanniam circumnavigavit, LXXXVI aerae christianae. Idem nimirum quo victus a Dacis falsum tamen de Dacis triumphum egit Domitianus. Ipso illo anno T. P. V. Cos. XII Domitianum imp. XI, XII, XIII appellant numi, unde intelligimus titulos imperatorios ad minimum XII et XIII de novo accessisse. Occurrit in iisdem etiam VICTORIA AVGVSTI SC. cum tropaeo. Desunt tamen fateor triumphi notae quadrigae, quas tamen signatas legimus in prioris anni LXXXV numis. Haec ratio fuisse videtur, cur illi potius anno triumphum illum commentitium assignet Mediobarbus: idque fortasse rectius. Nescio enim an eo spectarint verba Taciti de excepto a Domitiano victoriae nuntio: « Inerat conscientia, de» risui fuisse nuper falsum e Germania triumphum, » c. 39. Nuper ait, non hoc ipso, quo Agricola Britannos vicit, anno, derisui fuisse falsum Domitiani triumphum, ut fuerit proinde ad superiorem potius annum fortasse referendus. Id unum tamen in ea sententia difficile est, quod raro admodum in provincias mitterentur, aut e

11. Cornel. Tacit. in vita Agricolae cap. 18.

principis latere discederent consules ordinarii per annum illum quo consulatum gesserant, magistratu ipso licet abdicato. Erant enim illi e consilio principis senatorio, et in imperii comitiis locum habebant apud principem ipsum celebrandis. Sic Galbae [12] legimus affuisse collegam eius in consulatu Vinium, dum ab eo Piso adoptaretur in comitiis imperii. Ita Traiano affuit in terrae motu Antiocheno Pedo [13] consul ordinarius, quum tamen anni fine motus ille contigerit. Ita Memmium [14] etiam Fuscum consulem ordinarium comitem habuit Byzantii Valerianus in expeditione Persica, diu postea quam magistratu cessissent consules ordinarii. Sed pendebat hoc e principis arbitrio, nec adeo multum pugnamus, quin potuerit consulem ordinarium ipso consulatus anno in provinciam mittere Domitianus, id scilicet exigente usu reipublicae, princeps ipse alioqui licentissimus. Nobis impraesentiarum satis est, si hoc anno LXXXVI Britanniam circumnavigarit Agricola. Hinc enim colligitur postea librum huius operis VII scripsisse Quintilianum: nec enim ille quasi de re nova loquitur.

XXIII. [1] Porro de ipso Domitiano ita [2] Quintilianus: « Germanicum Augustum ab institutis studiis deflexit » cura terrarum, parumque Diis visum est esse eum » maximum poëtarum. Quid tamen iis ipsis eius operi- » bus, in quae donatus imperio iuvenis successerat, su- » blimius, doctius, omnibus denique numeris praestan- » tius? Quis enim caneret bella melius, quam qui sic » gerit? Quem praesidentes studiis Deae propius audi- » rent? Cui magis suas artes aperiret familiare nomen » Minervae? » Itaque iam erat in imperio, quum scri-

12. Tacit. Hist. lib. I, c. 14.
13. Dio.
14. Pollio, Vit. Valerian.
1. Post octobris diem 24 anni LXXXVI, quo iuvenis esse desierat Domitianus.
2. Quint. Inst. lib. X, cap. 1.

beret Noster, Domitianus: etiam et bella gesserat, unde pariter imperatoris honor, (fictitius tamen) ac poëtae. Scripserat enim de bello Titi fratris Iudaeo, ut e Valerii Flacci colligimus Argonautico. Vt proinde satis apte invicem bella contulerit Quintilianus, quae gesserat Domitianus, et quae cecinerat. Ab illis bellis in propria persona gestis tot illos habemus in coaevis horum temporum numis titulos imperatorios. Ab illis cognomina non Germanici modo (cuius meminit Quintilianus) sed Dacici, quo illum ornant, non quidem numi aut inscriptiones, sed coaevi tamen auctores, Martialis [3] atque Iuvenalis [4]. Et templum gentis Flaviae iam condiderat, et templi numen (sic enim fortasse potius legendum) familiare Minervam adsciverat. Et ludos, ni fallor, instituerat in eiusdem numinis honorem in Albano quotannis celebrandos. Sed haec fateor primis aliquot imperii annis convenire potuisse. Non item illud quod dicit, donatum imperio iuvenem successisse: id quod ostendunt proximi ante Augusteam dignitatem numi, qui illum principem iuventutis appellant. Non utique ita appellandum, ni fuisset etiam ipse, romano saltem censu, iuvenis. Sed post supremam Augusti dignitatem neminem legimus, ut fuerit aetate iuvenis, qui tamen princeps inventutis fuerit appellatus. Immo iuvenis nomen, annis etiam iuvenilibus, indignatus est Augustus Caius [5], tanquam imperii maiestati parum congruum. Et alio tamen capite Augusto indignus erat titulus principis iuventutis, quod ordinis dumtaxat equestris principatum designaret, quum tamen ordinis amplissimi princeps esset, ut alibi ostendimus [6], Augustus. Non tamen illud obstabat, quo minus aetas etiam Augusti,

3. Martial. Epist. Ded. lib. VIII.
4. Iuvenal. Sat. VI, v. 204.
5. Dio, lib. LIX.
6. Praef. XVIII ad Sp. Adrian. §. 8.

pro recepto Romanorum censu, haberetur iuvenilis: pertigitque census ille ad annum aetatis XXXV. Natus est Domitianus anno aerae nostrae LI, octobris die XXIV. Sic iuventutem absolverit natali suo octobris die itidem XXIV anni LXXXVI. Nec dedignabatur iuventutis suae mentionem ille, qua quidem ad rerum gestarum magnitudinem augendam faciebat aetas ipsa minorennis. Hoc certe nomine illum laudat Iosephus ab [7] aetate eius iuvenili, quum Capitolium occuparet: non id procul dubio facturus, si ingratum censuisset. Immo de aetate sua, quum triumpharet, iuvenili gloriatur ipse Domitianus; et quidem iam Augustus. Legimus apud Cl. Mediobarbum numum Cos. X signatum in cuius parte postica illa sunt verba: IOVI IVVENI TRIVMPHATORI. Ita ille anno Domini LXXXIV, quo annum egit aetatis ad minimum XXXIII. Similiter IOVI IVVENI in multis Commodi, iam etiam Augusti numis legimus. Nec vero dubium est, Deos illos Deasque qui in numis Augustorum Augustarumque occurrunt pro ipsis saepe Augustis atque Augustabus intelligi. Sic etiam IVVENTA IMPERII in numo Caracallae cum patre iam Augusti legitur. Et IVVENTVS AVG. in numis Augustorum Gallieni atque Claudii, qui successit Gallieno. Et quae eodem spectant, ad aetatem nempe principis iuvenilem, SPES PVBLICA et IOVI CRESCENTI in numis item Gallieni. Proinde non absurde Domitiano, quum succederet, iuventutem gratulatur Quintilianus. Idem tamen supponit, qui, quum imperio donaretur, iuvenis fuerat, iam sane amplius, quum haec scriberet, iuvenem non fuisse, sed annis aliquot aetatem illam superasse; quod nostris convenit examussim, quas dedimus, rationibus.

7. Ioseph.

XXIV. [1] Sed et illa quoque Quintiliani verba et Domitiani tempora referenda sunt: « [2] Laudandum in quibusdam, quod geniti immortales: in quibusdam, quod immortalitatem virtute sunt consequuti: quod pietas principis nostri praesentium quoque temporum decus fecit. » Habuit nimirum in animo illos quos sibi pietatis officiis coniunctos Domitianus in Deorum numerum referret: Titum nempe fratrem, et Titi filiam Iuliam, et filium e Domitia Caesarem infantem. Sed vero Titum ipso mox imperii initio consecravit, alioqui memoriae eius infensissimus. Filium 2° eius consulatu natum testatur Suetonius [3], qui certe de 2° ante imperium consulatu intelligi non potest; quum et infantem illum, et tamen Augusti Domitiani filium, fuisse doceant numi, doceat etiam Martialis [4]. Accedo itaque viris doctissimis, qui secundum illum consulatum de 2° intelligunt consulatu ordinario, post imperium, quem tertio imperii anno, Domini LXXXIII, gessit Domitianus. Et quidem utroque modo consulatus illius numerant antiqui Fasti, nunc scilicet praetermissis consulatibus suffectis, nunc etiam illis in censum acceptis: potuitque hoc e coaevo aliquo auctore, qui suffectos consulatus dedignatus fuerit, accipere Suetonius. Immo potuit ipse, primo post imperium consulatu, ita numerare Domitianus. Sprevit ille, fateor, suffectos suos sub patre consulatus, unicumque inter illos ordinarium, quod sciret illis praecipitem suam dominandi libidinem fuisse repressam. Idem tamen postea, quum consulatuum multitudinem mire affectaret, hos etiam censuit in numerum accipiendos. Postea certe numum ego inscri-

1. Post anni aerae christianae XCI finem, quo Iulia consecrata est.

2. Quint. Inst. lib. III, c. 7.

3. Tranquillus Suetonius in Domitiani vita, c. 3.

4. Martial. lib. IV, ep. 3; lib. VI, ep. 3.

ptionemve coaevam nullam reperio, quae priores etiam consulatus omiserit. Porro Domitia mater Divi Caesaris in numis appellatur. Inde certo constat fuisse illam postea in matrimonio Domitiani. Immo anno proximo et filiam Domitiano peperit, si tamen vera sit lectio, quam e codice Salmasiano alioque vetusto servavit doctissimus Graevius, filiam illam natam oportet anno nostrae aerae LXXXIX. Post partum illum utrumque repudiatam docet Suetonius, propter adulterium cum Paride histrione, et tamen rursus in coniugium ab impatiente dissidii, quasi hoc efflagitante populo, receptam. Sic aliquot annis infantis Caesaris partu serius fuerit repudium illud Domitiae. Immo caput Domitiae spicis ornatum in numo Domitiani XI Cos. reperit Cl. Mediobarbus. Numus ille ante annum Domini LXXXV cudi non potuit. Iulia adhuc serius in caelitum numerum adscripta est. Ait illam Suetonius a Domitiano devincto Domitiae nuptiis pertinacissime recusatam. Inde intelligimus solutis demum cum Domitia nuptiis ardentissime palamque illam a Domitiano fuisse dilectam: post repudium nempe Domitiae, de quo testem habemus disertissimum Dionem [5]. Repudiata enim Domitia, occisoque propter adulterium eius Paride histrione, tum demum ait Domitianum cum fratris sui filia Iulia, tanquam cum uxore coiisse. Tantum enim abest ut post mortem Domitiae hoc contingere potuerit ut Iuliae Domitia, immo ipsi Domitiano, superstes fuerit. Immo adscitam in consilium de caede Domitiani fuisse docet Victor epitomator: immo ante illum ipse Dio. Sed vero Iuliae consecratae duos qui meminerint numos habet Cl. Mediobarbus, alium Cos. XV, alium Cos. XVI signatos: recenti, ut videtur, ambos mortis consecratio-

5. Dio, lib. LXVII.

nisque memoria. Sic anno aerae nostrae XCI decesserit, quum iam prope esset consulatus Domitiani XVI. Sic inter annos LXXXV et XCI, Domitiam repudiaverit Domitianus, et cum Iulia iam palam tanquam cum uxore consueverit, Iuvenalis [6] plures uno abortus Iuliam fecisse testatur, e qua causa mortuam fuisse tradit Suetonius [7]. Ita plures uno annos in illo Domitiani seu matrimonio, seu concubinatu, Iuliam fuisse necesse erit. Immo illo tempore violatam docet Iuvenalis [8] a Domitiano Iuliam, quo leges de pudicitia amarissimas revocavit Domitianus; Iuliam scilicet et Scantiniam. Illas nimirum leges, de quibus in vita eius Suetonius [9], et Martialis [10]. Et paulo ante expeditionem illam in Germaniam, in qua ne quidem hostem vidit, ut videtur innuere Dio. Ego repudiatam Domitiam, violatam Iuliam, sub finem anni LXXXV existimo. Itaque post annum XCI scripsisse illa Quintilianum oportet, si post Iuliae consecrationem scripserit. Aliquot certe supponit consecrationes his, quas diximus, admodum affines, et tales illas, ut praesentium, quibus scripsit, temporum decus fuerint, personarum principi pietatis officiis coniunctarum. Sed vero in Titi consecratione proprium nullum erat praesentium temporum decus, quum decessores bonos olim consecrare solerent boni successores. Itaque utramque hanc consecrationem in animo habuerit oportet, si plures una consecrationes designare voluit hominum pietatis officiis Domitiano coniunctorum. Quae sane accurate cum nostris convenient, quas dedimus, hypothesibus. Potuit etiam fortassis et gentis Flaviae templum commune omnium Flaviorum ob oculos habere. Quod tamen ipsum post aliquot imperii an-

6. Iuv. Sat. II, vs. 30, 31, 32, 33.
7. Suet. Dom. c. 22.
8. Iuv. Sat. II, vs. 37, 44.
9. Suet. Dom, c. 7, 8.
10. Martialis epigrammatum lib. VI, ep. 2, 4.

nos condidit. Annum autem quo absolverit, nec e numis qui eius meminerunt, nec ex auctoribus, habemus exploratum. Chronici autem Eusebiani quae sit in annorum situ fides praestare non audeo. Sero illius meminit Martialis [11].

XXV. [1] Ita denique de Valerio Flacco idem Quintilianus: « Multum, inquit, in Valerio Flacco nuper amisimus. » Obierat ergo, et nuper obierat, Valerius ille Flaccus. Idem nempe Valerius cuius habemus hodieque Argonautica, qui tamen hoc opus scripsit imperante Domitiano. Hoc certe colligimus ex illis illius ad Vespasianum verbis:

..... [2] *Tuque o, pelagi cui maior aperti*
Fama, Caledonius postquam tua carbasa vexit
Oceanus Phrygios prius indignatus Iulos,
Eripe me populis, et habenti nubila terrae,
Sancte pater; veterumque fave veneranda canenti
Facta virum. Versam proles tua pandit Idumen
(Namque potest) Solymo nigrantem pulvere fratrem,
Spargentemque faces, et in omni turre furentem.
Ille tibi cultusque Deum, delubraque genti
Instituet; quum iam genitor lucebis ab omni
Parte poli: neque enim in Tyrias Cynosura carinas
Certior, aut Graiis Helice servanda magistris:
Seu tu signa dabis, seu te duce Graecia mittet,
Et Sidon, Nilusque, rates. Nunc nostra serenus
Orsa iuves; haec ut Latias vox impleat urbes.

Invocat, fateor, hoc in loco, Vespasianum ipsum. Male tamen inde colligunt nonnulli scripsisse illum imperante Vespasiano. Invocat, inquam, sed sanctum iam, con-

11. Mart. lib. IX, ep. 1.

1. Post finem an. LXXXIX quo finem Argonauticon poëmati videtur imposuisse Valerius Flaccus.

2. Valer. Flacc. Arg. lib. I, v. 7, etc.

secratum scilicet; sed in eo loco situm, unde illum populis et terrae nubilosae posset eripere, caelesti procul dubio illo. Quomodo enim ille Valerium potuit terrae eripere, si ipse adhuc versaretur in terris? Ait praeterea, quum lucem esset ab omni poli parte daturus, tum demum illi cultus Deorum instituturum, et delubra genti Flaviae, fore Domitianum. Non tamen inde colligendum, nondum illum ita illuxisse. Immo gentis Flaviae templum struxerat certe Domitianus, iam Augustus, quum illa scriberet Valerius. Sed morem ille poëtarum sequutus est, ita de rebus iam praeteritis, quasi adhuc futurae essent, vaticinantium. Receptam etiam illorum temporum sententiam imitatus, receptos fuisse in sidera consecratos imperatores, quae etiam ipsa fuerint, pro principis dignitate, conspicua. Sic enim Romulum et Remum cum sideribus, sic Castorem et Pollucem repraesentant hodieque antiqui numi. Sic et Neronem sideribus potiturum gratulatur Lucanus [3]. Sic in hoc ipso Domitiani imperio puerum illum Caesarem Divum sideribus cinctum exhibent coaevae illius in numis effigies. Scio etiam aliorum hominum insignium animas in stellis constituisse Platonicos, ut e Somnio Scipionis discimus, et Macrobii in illud commentario. Sed Caesaribus e Iulio sidere petitum arbitror exemplum. Id ergo vult Valerius, sidus Vespasiani ita fore, pro animae dignitate, lucidum, ut splendidissimos nautarum duces, constellationes Cynosuram et Helicem fulgore suo fuerit superaturum, ut proinde illud potius deinceps observarent nautae, qui stellas in navigationibus suis observabant omnium fulgentissimas. Sed unde illa resciscere potuit, si vivo illa scripsisset Vespasiano? Vnde Domitianum fore, non patri modo, verum

3. Lucan. Pharsa lib. I, 46.

etiam fratri, superstitem? Vnde, non Titum, qui Vespasianum patrem in Divorum numerum retulerat, sed Domitianum cultus Deum illi instituturum? Vnde et illum cultus modum, templum nimirum commune gentis Flaviae cum sodalibus Flavianis? Scripsit ergo illa certe rerum iam potito Domitiano: et quidem ipso operis, ut videmus, exordio. Eo tamen usque in Domitiani tempora perseveravit, ut opus integrum absolveret, editionique maturum redderet, quod certe pro illorum temporum tarda admodum maturitate, paucorum esse annorum non potuit. Recitabant enim, emendabant, apud se premebant, in aliquot annos retractandum; his praesertim, de quibus agimus, temporibus. Sic vidimus facere voluisse nostrum ipsum Quintilianum, in opere etiam non poëtico. Sic fecit etiam poëta Valerio coaevus Statius, caloris licet impetusque, ut e Sylvis constat, extemporanei. Is tamen ipse duodecim Thebaidos libros [4] per annos duodecim elucubravit. Illo si exemplo scripserit Valerius, annos ad minimum octo libris octo impenderit, annumque adeo Domitiani octavum superaverit, qui anno aerae nostrae LXXXIX exeunti convenit. Et sane Flaccum hunc Valerium, ut videtur, a re poëtica celebrem memorat aliquoties, sub Domitiano, Martialis [5].

XXVI. [1] Sic illae nimirum notae invicem consentiunt, ut, nisi affecto Domitiani imperio, scribere illa Quintilianus non potuerit. Sic item vice versa, ut nulla prorsus sit necessitas, cur ultra illum, quem dedimus, anni XCIV coepti limitem, protrahantur, ad finem operi imponendum. Immo pugnat nota alia ne ad annum XCIV affectum vel finis operis producatur. Philosophiae ali-

4. Stat. Theb. lib. XII fine.

5. Martial. lib. I, ep. 76; epigr. lib. IV, 49.

1. Finis Institutionum anno XCIV recentior esse non potuit, quo pulsi sunt ex Vrbe philosophi.

quoties meminit, semperque cum laude [2]. Ita nimirum ut praecipua illius decora potiori iure suae vindicet oratoriae, aemulus proinde, non inimicus illius, appellandus. Etiam [3] philosophorum, praesertim Socratis [4], nec fere sine encomiis. Id unum in illis reprehendit, quod alieniores essent a gerenda republica [5], quam suum esse voluit, quem hic instituebat sapientem pariter atque oratorem. Et, si quos obiter perstringit philosophos, sic tamen id facit, ut philosophiam ipsam veneretur, eamque semper purget, ne commune haberet cum philosophis illis convicium. Itaque non tam philosophos illos agnoscit quam philosophiae potius ostentatores [6], rei nimirum optimae nomen dumtaxat ementientes, quum essent a re ipsa, quam profitebantur, alienissimi. Haec ille passim, etiam in libro ultimo [7] ne dubitemus alienis a philosophiae laude temporibus, vel biennium illud, immo biennii etiam additamentum, quod operi concinnando impendisse se agnoscit, esse finiendum. Non ita certe scripsisse verisimile est, quum philosophos, malos pariter ac bonos, ad unum omnes, in reliquis Epictetum [8], hoc uno nomine quod philosophi essent, arceret urbe Domitianus. Non ita certe ornasset homines Domitiano ingratissimos, Domitiani tam proclivis, ut quam mollissime loquar, assentator. Sed anno illo ipso XCIV edictum illud, ut alibi ostendimus, quo urbe philosophis interdictum est, emisit Domitianus.

XXVII. [1] Postremis certe Domitiani temporibus haec esse tribuenda vel inde colligimus, quod Marcello Vi-

2. Prooem. lib. I, cap. 4; lib. X, cap. 1; lib. XII, cap. 2.
3. Lib. X.
4. Lib. II, cap. 15; lib. VIII, cap. 4; lib. XI, cap. 1.
5. Lib. XI, cap. 1, lib. XII, c. 2.
6. Lib. XI, cap. 1.
7. Lib. XII, cap. 2.
8. Aulus Gellius Noct. Atticarum lib. II, c. 18.
1. Idem colligitur e Marcelli temporibus, eiusque filii.

ctorio institutiones suas Quintilianus inscripserit. Idem certe fuisse videtur Marcellus ille cum eo cui IV suum Silvarum librum inscripsit etiam Statius. Studium in Marcello eloquentiae arguit quod libros de illo argumento illi dicarit noster Quintilianus. Et suum quoque Marcellum a facundia celebrat Statius : sunt enim illa eius verba :

. . . . . Iuvenes facundia praeterit annos [2].

Et rursus :

. . . . . Nec enim tibi sola potentis
Eloquii virtus [3].

Fuit et Marcello Quintilianeo filius [4] puer prima aetate, cuius in usum Institutiones suas destinavit Quintilianus. Prima illa aetas non infantiae fuit, sed quae manifestum iter ad ingenii lumen ostenderet : itaque minoris pueritiae quae infra annum XII censebatur. Paulo certe maiorem illum ipsius Quintiliani filio maiori, inde coniicimus, quod initio operis in Marcelli filii usum Institutiones scriptas monuerit ; in sui filii usum eas scriptas non ante libri IV prooemium monuerit, sic etiam ibi ut Marcelli filium suo anteposuerit. Ita filio suo plusquam novenni [5] maior Marcelli filius X certe saltem aetatis annum attigerit necesse est. Nondum maiorem illam pueritiam ingressus, qua rhetoribus tradi in disciplinam solebant. Et filium Marcelli adhuc puerum memorat Statius :

2. Lib. IV, Silv. 4, v. 45.
3. Ibid. X, 64, 65.
4. Quint. prooem. lib. I.
5. « Iam decimum aetatis annum « ingressus. » Quintilianus noster lib. VI, prooem.

Surge agedum, iuvenemque puer deprende parentem,
Stemmate materno felix, virtute paterna.
Iam te blanda sinu Tyrio sibi gloria felix
Educat, et cunctas gaudet spondere curules [6].

Iam certe toga virili minorem illum fortasse innuit, quum puerum illum appellat, si quidem loquutus fuerit, pro censu Romano, moribusque, accurate. Fieri tamen potuit, ut sensu paulo laxiori usurpaverit Statius. Sinu enim illo Tyrio qui cunctas curules sellas spondebat, latum fortasse clavum intellexit, qui aditum patefacere solebat ad omnes honores senatorios. Ea si mens illius fuerit, sic togam virilem iam nuper sumptam a puero illo Marcelli innuerit Statius. Pro lege scilicet Augusti, qua liberis senatorum, quo celerius reip. assuescerent, protinus virilem togam, latum clavum induere, et curiae interesse permissum testatur Suetonius [7]. Haec Statius mense Iulio anni quo XVII consulatum suscepit Domitianus, aerae nostrae XCV. Et quidem pro calculis nostris satis accurate. Qui enim anno XCII quo institutiones coepit Quintilianus, annum absolverat aetatis dumtaxat X, XIV absolvere non potuit ante annum XCVI: ita nimirum si pueri voce Statius usus fuerit accurate. Quod si laxius illam intellexerit, et togam puer ille cum lato clavo susceperit ante mensem Iulium anni XCV, sic etiam ante mensem Iulium anni XCII, annum aetatis XI absolverit, duodecenni tamen minor, et minoribus adeo pueris accensendus, ne quidem ita filio Quintiliani multo maior. Ita quidem haec invicem cohaerent, ut error, si quis tamen sit, magnus certe esse non possit. Convenit praeterea quod Marcellum ipsum eodem illo anno XCV « forma egregium [8], » et

6. Stat. lib. IV, Silv. 4, v. 74, etc.
7. Suet. Aug. c. 38.
8. V. 8.

« iuvenes [9] annos habentem, » ipsumque adeo [10] iuvenem memoret Statius: proinde infra annum aetatis XXXV. Et [11] tamen fascibus eius subtextam dicit curam viae latinae obliquae. Fasces illi, si consulares fuerint, sic annum superarit oportet aetatis XXXIII. Sic annum egerit aetatis vel XXXIV vel XXXV natus proinde anno aerae nostrae christianae vel LIX vel LX. Ita filio suo maior esse non potuit annis vel XX vel XXI, ducta nimirum uxore pueri matre anno aetatis suae vel XX vel XIX. Scio quidem marium aetatem nuptiis necessariam annorum esse XIV : ita nimirum ut maiorum ea aetate matrimonia rescindi non possent. Alioqui minorum annis XVIII virorum vix unquam legimus matrimonia. Haec [12] certe aetas erat iustae et a pueris colendae, ut vidimus, virilitatis. Haec aetas primae lanuginis, pubertatis plenae indicis. Hac denique aetate filium adoptivum praecedere oportebat patrem adoptivum, modum nimirum patris naturalis receptissimum imitante patre adoptivo et legitimo. Sic etiam magnum errorem ne quidem patiuntur rationes nostrae, si cum Marcelli etiam aetate conferantur. Denique si togam cum lato clavo susceperit anno XCV filius Marcelli, ita certum est ante illum annum scripsisse Quintilianum duobus ad minimum annis, quum nondum aetatem illam attigisset filius Marcelli pueritiae maioris, quae rhetorum esset institutionibus matura. Sic undequaque verisimiles constabit nostros esse calculos.

XXVIII. [1] Constitutis iam illis quae vidimus, huius operis temporibus, ad rerum eius aliarum hoc inter-

9. V. 45.
10. V. 74.
11. V. 59, 60.
12. Haec supra.
1. Pugnat ipse temporum ratio quo minus Noster qui de Causis scripsit corruptae eloquentiae, idem auctor esse potuerit dialogi de claris Oratoribus qui ceterum in codicibus manuscript. Tacito inscribitur.

vallo gestarum tempora similiter constituenda pergamus. In primis vidimus Quintiliani librum de causis corruptae eloquentiae anno aerae nostrae LXXXIX ab eo fuisse conscriptum. Vel inde facile intelligimus verum esse non posse, quod censuere viri nuper eruditissimi, eundem fuisse illum Quintiliani librum cum illo quem habemus hodieque Dialogo de claris oratoribus. Hoc quidem certum, codices MSS omnes non Quintiliano nostro, sed Tacito, Dialogum illum assignare. Vnde ergo colligunt, refragantibus manuscriptis, Quintiliano tamen esse asserendum? Nempe quia scripserat Noster de causis corruptae eloquentiae, de eo etiam egerat argumento auctor Dialogi. Sed cuiuscumque demum auctoris ille fuerit Dialogus, vel temporum ipsa ratio pugnat quo minus fuerit Quintiliani. Ait enim se Dialogi [2] auctor, iuvenem admodum fuisse, quum colloquio illi interesset, quod tamen VI Vespasiani anno fuisse supponit. VI ille annus a kalendis Iuliis anni LXXIV ad anni LXXV pertigit kalendas itidem Iulias, quo certe tempore annum egit Quintilianus, pro nostris rationibus, aetatis vel XXXII vel XXXIII. Quae sane aetas erat illa quidem iuvenilis, ut iam ostendimus; non ita tamen ut admodum iuvenis fuerit aetate illa appellandus. Initium iuventutis designat vox illa admodum; et quidem iuventutis illius, quae proxime pueritiam togamque praetextam, pro romanis moribus, exceperit: illius, inquam, iuventutis, qua oratorum concionibus sermonibusque aderant iuvenes, qui nomen dabant studio oratoriae, quod se fecisse testatur auctor dialogi de Oratoribus. Ait enim sese « M. Aprum et Iulium [3] Secun» dum, celeberrima tum ingenia fori Romani, non modo » in iudiciis studiose audivisse, sed domi quoque et in

2. Dialog. cap. 1. 3. Cap. 2.

» publico fuisse assectatum, mira studiorum cupidita-
» te, et quodam ardore iuvenili, ut fabulas quoque
» eorum » (sic enim domestica illorum colloquia ap-
pellat) « et disputationes, et arcana semotae dictionis
» penitus exceperit. » Studia plane narrat illius, pro il-
lorum temporum more, iuventutis. Taciti aetati illa
convenient adamussim. Natum illum putamus anno
LIX. Sic anno LXXIV annum egerit XV anno LXXV,
XVI, quae aetas erat admodum iuvenilis, qua scholas
oratorum et colloquia frequentabant adolescentes stu-
diis illis imbuendi. Ait praeterea Dialogi auctor Iulium
illum Secundum in celeberrimis fuisse fori romani tum
ingeniis. Sic nempe loquitur de Iulio Secundo quasi de
alterius quam quo vixit scripsitque auctor, seculi or-
namento. Aliter de illo noster Quintilianus [4]: » Memi-
» ni, inquit, narrasse mihi Iulium Secundum, illum
» aequalem meum, atque a me, ut notum est, fami-
» liariter amatum, mirae facundiae virum, infinitae
» tamen curae, quid esset sibi a patruo suo dictum. »
Vox illa aequalis latinis idem valet quod Graecis συνῆλιξ
vel ἡλικιώτης, deque aetate intelligitur aequali, eorum
scilicet qui simul pueri iuvenesque fuerint; simulque
studiis aetati congruis incubuerint, tam puerilibus ni-
mirum quam etiam iuvenilibus: paucorum admodum
discrimen illa patiuntur annorum. Non tantum certe
ut unus alterum studiose audiverit, aut domi quoque
et in publico assectatus fuerit, aut fabulas etiam et di-
sputationes et arcana semotae dictionis penitus exce-
perit. Immo venerabile fuisse praecedere quatuor annis
testatur [5] Iuvenalis: ita nimirum ut parem aliquatenus
reverentiam illam agnoscat quae a pueris primae iuve-

4. Quint. Inst. lib. X, cap. 3.

5. Iuven. Sat. XIII, vs. 54, 55, 56, 57, 58, 59.

num lanugini dari solebat, ac aetati barbatae. Vtrobique enim pariter assurgebant, proinde aliam illam, nec suae aequalem, aetatem agnoscentes. Erat praeterea laxius Quintiliano in suo de causis corruptae eloquentiae libro quam sit illud dialogi de Oratoribus argumentum. Egerat enim in illo Noster de tropis, interque illos de hyperbole. Sic enim librum institutionum VIII claudit: « Sed de hoc satis, quia eundem locum » plenius in eo libro quo causas corruptae eloquentiae » reddebamus, tractavimus. » Tale nihil occurrit in hodierno de Oratoribus dialogo : sed nec ullus est in dialogo hiatus. Polliceri quidem videtur auctor in [6] fine dialogi plura : novo tamen colloquii futuro die, nec alio quam ad dialogi ipsius argumentum spectantia. « Si » qua, inquit Maternus, tibi obscura in hoc meo ser» mone visa sunt, de his rursus conferemus. » Ad secundum plane dialogum pertinere videbantur illa, quem absolverit necne auctor, incertum est. Vnicum tamen, in utroque institutionum loco, memorat Noster suum de causis corruptae eloquentiae librum : et continuum, ut videtur, illum; non autem in forma dialogi. Denique iam ostendimus librum illum anno LXXXIX scripsisse Quintilianum. Nempe anno XIV, vel ad summum XV, post colloquium VI Vespasiani anno habitum. Qui autem admodum iuvenis erat tempore colloquii, is annum aetatis XX superare non potuit, nec adeo annum XXXV explevisse anno Domini LXXXIX. Itaque iuvenem adhuc fuisse oportet qui iuvenis admodum fuerat VI Vespasiani. Sed vero qui dialogum edidit auctor, VI Vespasiani admodum iuvenis, iam sane se ne quidem iuvenem fuisse innuit, quum dialogum scriberet ederetque. Neutrum vere de se asserere potuit utriusque

6. Dialogus de claris Oratoribus, cap. 42.

operis auctor. Nec vere Quintilianus se fuisse iuvenem admodum VI Vespasiani. Nec vere rursus auctor dialogi, quicumque demum is fuerit, se iuventutem anno aerae christianae LXXXIX superavisse. Aliarum gentium temporumve sermo est, de quo aliquoties observavit Casaubonus, quod κομιδῆ νέους *tricenarios* appellaverint. Nostra admodum iuvenis aetas non νέου Graecis habetur, sed μείρακος seu μειρακίου. Haec enim certe iuventus quae mox pueritiae successit in studiis oratoriae, non alia esse potuit quam dixi, si ad Romanas saltem consuetudines exigatur.

XXIX. [1] Postea uxorem Noster aliam duxit, ex qua filiam sustulit Tutilii neptem a Plinio [2] iuniore discipulo memoratam. Et quidem aetatis suae rhetoricae scriptorem a Quintiliano commemoratum Tutilium dicit Catanaeus [3]. Sed fefellit virum doctum, nisi ipse fallor, memoria. Rutilius enim ille, non Tutilius, est cuius mentio est apud Quintilianum illo ipso institutionum loco, quo nos retulit Catanaeus. Verba Nostri illa sunt: « [4] Scripsit de eadem materia (rhetorica scilicet) non » pauca Cornificius, aliqua Stertinius, nonnihil pater » Gallio: accurate vero priores Gallione Celsus et Le» nas, et aetatis nostrae Virginius, Plinius, Rutilius. » Sunt et hodie clari eiusdem operis auctores: qui si » omnia complexi forent, consuluissent labori meo. Sed » parco nominibus viventium. » Vel itaque fefellit memoria, uti dixi, Catanaeum; vel pro Rutilio Tutilium ille in coaevis exemplaribus repererat. Estque sane literarum illarum mutatio longe facillima, si praesertim literis conciperetur minusculis, ut solent plerumque nomina etiam propria concipi in codicibus manuscriptis.

1. Aliam postea uxorem duxit Quintilianus Tutilii vel Rutilii rhetoris filiam.
2. Plin. lib. VI, ep. 32.
3. In loc. Plinii.
4. Quint. lib. III, cap. 1.

Erat sane illis etiam temporibus, ut e Martiali [5] constat, rhetor Tutilius quam veram esse in Martiali lectionem lex ipsa carminis evincit. Inde Scriverius [6] Quintilianum ipsum corrigendum esse censet. Praesertim accedente Plinii etiam testimonio; et Plinii in loco etiam librariorum. Sic illi ambo, tam Scriverius quam Catanaeus, quasi unico dumtaxat Quintiliani in loco legeretur ille Rutilius. Sed Rutilii saepe meminit [7] Noster, quem etiam Lupi [8] cognomine afficit. In illis omnibus durum est, si librarius errore sibi constanti atque uniformi deviarit. Fieri ergo potest ut illius Rutilii filiam uxorem duxerit Quintilianus. Erat enim sane eiusdem cum Quintiliano ipso ordinis socer ille Tutilius, seu Rutilius. Id nos docet ipse Plinius, quum filiam eius Nonio Celeri viro senatorio nupturam, ita a Quintiliano patre institutam dicit, « ut decebat filiam, inquit, tuam, Tutilii » neptem. » Idem ergo decor, eademque dignitas, Quintiliani patris avique, seu Tutilii, seu Rutilii. Infra senatoriam tamen, et proinde sponsi Nonii Celeris dignitatem, fuisse innuit satis aperte Plinius. « Quum tamen, » inquit, sit nuptura honestissimo viro, Nonio Celeri, » cui ratio civilium officiorum necessitatem quandam » nitoris imponit, debet, secundum conditionem mari» ti, veste, comitatu (quibus non quidem augetur di» gnitas, ornatur tamen) instrui. » Hinc illa Plinio occasio, pro mariti futuri dignitate, dotis augendae. Vir honestissimus non alius erat, pro saeculi illius sermone, quam senatorius. Et quidem senatoriam sponsi gentem arguunt tot illi, in coaevis temporum illorum Fastis, consulatus. Videantur Fasti annorum aerae christianae VIII, XXXIX, vel potius XXXVIII, XCIV, CXXVIII.

5. Mart. lib. V.

6. Scriverius ad loc. Martialis Epigr. lib. V, 56, vs. 6.

7. Quint. Inst. lib. III, cap. 1; lib. IX, c. 2 et 3.

8. Quint. lib. IX, cap. 2.

Arguit etiam necessitas illa nitoris a ratione civilium officiorum imposita. Est enim ea ipsa sumptuosa 9 dignitas cuius alibi meminit idem Plinius: non alia utique quam senatoria. Nitor ille vestitus in lato erat praecipue clavo; comitatus autem in clientium sportulantium satellitio atque salutationibus. Hos sumptus si qui alii a senatoriis facere et possent et vellent; non tamen per leges licuit. Tantum aberat ut necessitate aliqua imponente illos facere oportuerit.

XXX. [1] Erat ergo tam Quintilianus ipse, quam et socer illius, dignitate infra senatoriam. Id quod etiam e rhetorum, quo functi fuerant, officio facile colligendum erat. Maximam enim fortunae inconstantiam censuit Iuvenalis [2], si ex consule rhetor fieret, aut vice versa de rhetore consul. Sic loquitur ille quasi altissimae infimaeque sortis haberetur tanta illa mutatio. Idem de gradu senatus praetorio observavit Plinius, vel apud illum potius Valerius Licinianus. Quum enim eo decideret, ut exsul sub Domitiano de senatore, rhetor de oratore fieret; sic Declamationis praefationem est exorsus: « [3] Quos tibi, fortuna, ludos facis? Facis » enim ex professoribus senatores, ex senatoribus professores. » Itaque non consularis modo aut praetoria dignitas immensum quantum a professorio munere distabat, sed et alia quaelibet, quae quidem esset senatoria. Sed discrepabant invicem, ut e Plinio vidimus, rhetor et orator, eloquentia atque eloquentiae professio. Ita nimirum ut oratoriae eloquentiaeque studium esset, etiam in viro quoque senatorio, honestissimum. Loci autem senatorii honorem imminuebat, si quis senator

9. Plinius Secundus in Panegyrico ad Traianum.

1. Nec socer Quintiliani, nec ipse adhuc senatorius. Opponuntur enim senatoribus rhetores.

2. Iuv. sat. VII, v. 197, 198.

3. Plin. lib. IV, ep. 11.

idem rhetor esset, et rhetoricam profiteretur. Rhetor appellabatur, qui scholae publicae praesidebat: professor, qui iuventutem instituendam publice profitebatur. Qui nempe declamabat potius quam orabat, de fictitiis scilicet eloquentiae exercendae controversiis (sic enim appellabant), potius quam de veris in foro, aut etiam in senatu, causis. Non tamen dedignabantur, etiam senatores, domi iuvenes in studiis oratoriae instituere, etiam declamantes audire, et ipsi quoque declamationibus praefationibusque praeire. Sic enim Hirtium et Pansam et Dolabellam generum domi docuit Cicero iam consularis. Sic Quintilianum nostrum Domitius Afer, qui fuerat antea quam nasceretur Noster, consul [4] sub Caligula. Sic Quintiliano admodum iuvene, inter Pomponium et Senecam etiam praefationibus [5] tractatum est, an *gradus eliminat*, apud Accium in tragoedia dici oportuisset. Erat enim rhetorum illa potius, quam oratorum, de re grammatica disputatio. Et praefationes illae ad professionem spectabant, ut modo vidimus in causa Valerii Liciniani. Et quidem erat, quum praefationes illas ederet, iam certe senator Seneca. Revocatus ab exsilio [6], praetor designatus est anno aerae nostrae XLIX, quum ne quidem iuvenis aetatem attigisset Quintilianus. Qui autem praetor designatus est, iam olim in senatu fuerit oportet, ante exsilium, et honores etiam gesserit praetura priores, quaesturam saltem et tribunatum, vel aedilitatem. Scio quidem locum inter praetorios per saltum aliquando dari solitum etiam illis qui honores senatorios priores nullos gesserant. Sic Magiis suis datum testis est [7] Velleius: sic etiam saepenumero principibus imperii heredibus: idque fecerint in civium

4. Dio. lib. LIX.
5. Quint. Institut. lib. VIII, c. 3.
6. Tacit. Ann. XII, cap. 8,
7. Velleius Paterculus Histor. lib. II, cap. 16.

lustrationibus, pro arbitratu suo etiam aliquando censores. Sed rarius id civibus, qualis erat Seneca, privatis concessum legimus. Nec quidquam legimus in illius causa proprio aliquo iure actum, cur factam existimemus legis aliquam indulgentiam. Sic porro (ut ad institutum nostrum redeamus) M. Aprum et Iulium Secundum audiverat auctor [8] dialogi de Oratoribus. Et tamen latum clavum iam acceperat, ut ex ipsa eius oratione constat, Marcus [9] Aper: etiam quaesturam, tribunatum, et praeturam, qui tamen erant honores senatorii. Sed haec eadem facere domi suae, aut in domibus, in quibus recitabant, conductitiis, ne quidem senatorem dedecebat locum in senatu obtinentem. In schola autem qui faceret, is professor appellabatur, quo sensu vox illa ad vitae artificia extendi solebat. Is scholasticus a schola cognomen illud adeptus. Eundem autem cum scholastico [10] rhetorem fuisse docet auctor ille dialogi de Oratoribus. Hoc ergo munus erat in viro senatorio minus decorum. Et talis fuerat, quum scholae publicae praeesset, rhetor noster Quintilianus.

XXXI. [1] Non tamen illud obstabat quo minus nuptias filia eius consequeretur senatorias. Nec enim infamis erat ipsa illa rhetorices professio, quamvis inferiori loco haberetur prae dignitate senatoria. Immo liberalia illa studia maximi faciebant etiam senatores, qui non census illius externive, qui in senatore necessarius erat, splendoris rationem solam habendam esse censerent. Inde Quintilianum nostrum modicum facultatibus, animo tamen beatissimum praedicat discipulus Plinius: eo nimirum sensu beatissimum quo vetulam divitem beatam

8. Dialog. cap. 2.
9. Cap. 7.
10. Cap. 35.

1. Non tamen illud obstabat quo minus nuptias filia eius consequeretur senatorias.

appellat Iuvenalis [2], pro coaevo illorum temporum sermone. Itaque qui studia illa magni faciebant senatores, ne quidem conditiones eruditorum aspernabantur. Ita Pompeius Iulianus, provinciae princeps, inter altissimas (nuptiarum scilicet) conditiones, generum non honoribus principem, sed sapientia, elegit Euphratem, teste Plinio [3], philosophum. Sic etiam Quintiliani e priori matrimonio [4] filium heredem adoptaverat pater consularis, generum etiam designaverat avunculus praetor. Non ergo est quod miremur filiae eius conditionem tam honestam, quum iam maiori haberetur in pretio, essetque in dies in eloquentiae fama celebrior; quum iam discipulos suos haberet, adulta nimirum aetate, senatores.

XXXII. [1] Tempus autem novi huius matrimonii e filiae, ni fallor, aetate colligemus. Eam aetate nubili fuisse verisimillimum est, quum dotis illam accessionem offerret Plinius. Scio quidem sponsalia fuisse illis temporibus frequentissima liberorum etiam impuberum: vix tamen, ut opinor, nisi ambo fuissent impuberes, tam sponsus nimirum quam sponsa. Atqui Nonii Celeris sponsi aetatem adultam, ut puto, arguunt civilia illa officia, quae necessitatem nitoris illi imponebant. Arguit etiam dotis fortasse constitutio, matrimonii mox futuri magis propria quam sponsalium. Nec vero e priori matrimonio natam exinde colligimus, quod exstinctis duobus, quos dixi, filiis, deinde ne quidem patrimonii sui heredem [2] superesse queratur Quintilianus: exinde etiam quod puellam illam appellet Plinius. Non tamen inde quod puella fuerit, impuberem fuisse opor-

2. Iuv. sat. I, v. 39.
3. Plin. lib. I, ep. 10.
4. Quintilianus noster Institut. Orat. lib. VI.

1. Secundam illam uxorem an. XCIV duxit, filiam autem an. XCV suscepit Quintilianus.
2. Quint. prooem. lib. VI fin.

tebat. Etiam annis pubertati proximis mansit tamen, pro coaevo illorum temporum sermone, nomen aetatis puellaris. Sic ipse Quintilianus uxorem suam priorem, quae annum XIX attigerat, aetate [3] puellari fuisse dicit, suae comparata. Quum suae comparatam aetatem illam puellarem appellat, maiorem illam recepta aetatis puellaris significatione, nec multo tamen maiorem, agnoscit. Sic itidem de uxore sua coaevus Quintiliano, minor tamen, Plinius [4]: abortum fuisse, dum se praegnantem esse puellariter nesciret. Quod si aetate nubili fuerit filia Quintiliani, quum dotem illam donaret Plinius, annum certe aetatis XII exegerit oportet, limitem nimirum Romanae, in femineo sexu, pubertatis. Plinius autem, post annum Domini CVII quo libros illos epistolarum collegit, ediditque, scribere illa non potuit. Antea potuit, nec multo tamen: rara enim admodum, si qua fortasse ulla, hic apparent, quae scripsit ante caedem Domitiani. Esto ergo: duodecennis fuerit filia illa Quintiliani ipso illo anno, quo epistolam illam scripsit ediditque Plinius. Ita natam illam fuisse oportuit anno aerae nostrae XCV. Nec adeo nubere mater illius potuit ante annum XCIV, ut haec illius primogenita fuisset. Aestate enim anni CVII in secessu Laurentino, libros priores epistolarum octo collegit Plinius emisitque. Itaque antea iam epistolam illam scripserat, adeoque antea XII aetatis annum impleverat filia Quintiliani. Vix autem ante annum XCIV fieri potuit, ut novam illam uxorem duxerit Quintilianus. Ita enim libri VI initio scribit, quasi nec heredem haberet, nec vel spem heredis. Non ita certe scripturus, si de novo aliquo matrimonio cogitasset. « [5] Nos, inquit, miseri, sicut fa-

3. Quint. ib.

4. Plinius Secundus Epistol. lib. VIII, ep. 10.

5. Proocm. lib. VI fin.

» cultates patrimonii nostri, ita hoc opus, aliis prae-
» paramus, aliis relinquemus. » Nondum ergo anno, pro nostris rationibus, XCII iam affecto, de alia uxore egerat, quum tamen iam ultra triennium a prioris uxoris morte effluxisset. Inde connixis viribus in hoc institutionum opus incubuit, dum ad finem illud perduxisset, quod ineunte anno XCIV factum existimamus. Tum demum otium erat cogitandi de novo illo matrimonio : adeoque arcte invicem cohaerent haec omnia, ut longe me a vero matrimonii huius tempore abesse non existimem. Orbam vero patre hanc uxorem Quintilianus duxerit necesse est, si quidem filia fuerit Tutilii. Tutilium enim suae aetatis scriptoribus accenset ipse Quintilianus (si quidem idem ille cum Rutilio), qua vivis etiamnum, quum illa commentaretur ipse, scriptoribus opponebantur. Haec ille libro operis tertio. Vnde colligimus ante annum XCII fuisse defunctum. Eoque ordine recenset illos aetatis suae scriptores, Virginium (rhetorem nimirum) Plinium et Tutilium. Si quidem vero obituum ordine, sic omnium ultimum necesse erit decessisse Tutilium. Atqui Plinium (maiorem scilicet, quem habuit in animo Quintilianus) [6] anno LXXIX excessisse probavimus. Itaque medio illo spatio decesserit Tutilius inter anni LXXIX diem Augusti mensis 24, et annum XCII. Et filiam tamen anno XCIV nubilem reliquit, puberem scilicet, adeoque ad minimum duodecennem. Si virginem duxerit, Quintilianum ipsum infra annum LX fuisse necesse est. Id enim probri loco Ciceroni obiectum ipse narrat [7], quod sexagenarius Popiliam virginem duxisset. Recte et illud, pro nostris hypothesibus, quae illum quinquagenario propiorem faciunt, quam sexagenario.

6. Ann. Plinian. 7. Quint. lib. VI, cap. 3, 4.

XXXIII. [1] Ita vitam Quintiliani ad annum usque CVII aerae nostrae christianae produximus, quo illam de filiae nuptiis epistolam scripsit Plinius discipulus: nimirum ultra annum climactericum magnum tot viris maximis, pro veterum sententia, fatalem. Quousque postea vixerit, in tanta veterum monimentorum inopia, statuere difficile est. Haec certe ultima illius est mentio, quae quidem hodieque exstat, indubia prorsus, fideique exploratae. Nihil ultra constat, ni locum coniecturis concedamus atque ratiociniis. Suspicor tamen illum Plinio discipulo fuisse superstitem, immo Hadriani etiam imperium attigisse. Si quidem antea mortuus fuisset quam Plinius e secessu in provinciam discederet, vix puto, hoc tacuisset ipse Plinius. Multos ille coaevorum epistolis, quum defungerentur, ornavit: Virginium Rufum [2], Corellium [3], Saturninum [4], Martialem [5] poëtam, ipsum, quem contemnit, Regulum [6]. Etiam captavit, undequaque epistolarum argumenta, in otio praesertim illo et secessu studiis gratissimo. Solumne praetermissurus, quem maximo in honore habuit, praeceptorem Quintilianum? Solumne illum qui styli ostentandi uberrimum praebiturus erat argumentum, styli ipsi ostentatori iactantissimo? praesertim iam gliscente in dies epistolarum fama, quum iam memoriae causa cuperet epistolis Plinianis inseri Geminius [7]; parentationem certe inferiasque negare non potuit memoriae praeceptoris longe carissimi. Proinde annum illum secessus Pliniani CVII superavisse Nostrum est sane verisimillimum.

1. Superstes erat, et, existimo, Plinio discipulo praeceptor Quintil.
2. Lib. II, epistol. 1; lib. IX, epistol. 19.
3. Lib. I, ep. 12.
4. Lib. V, ep. 7.
5. Lib. III, ep. 21.
6. Lib. VI, ep. 2.
7. Lib. IX, ep. 11.

XXXIV. [1] Quod vero illum ad Hadriani etiam tempora pertigisse censeam, ex ornamentis quibus tandem honestatus est consularibus, elicio. Illum certe principis fuisse praeceptorem, eoque nomine insignibus consularibus ornatum, tradit Ausonius [2]. Erat, fateor, post abdicatum officium docendi publicum, cura nepotum e sorore a Domitiano illi demandata. Certum hoc ex ipso Quintiliano [3]. Horum nomine ornamenta consularia illi decreta fuisse aliquando suspicabar. Sic [4] Verrium Flaccum e schola in Palatium ad nepotes eius erudiendos transtulerat Augustus: ea tamen conditione ut ne quem amplius postea discipulum reciperet. Ad eundem plane modum quo Quintilianum nostrum schola publica defunctum suis e sorore nepotibus imbuendis praefecit Domitianus. Et viginti annorum in munere docendi in publico factis stipendiis vicariam dignitatem postea emeriti loco decreverunt Theodosius [5] iunior et Valentinianus Caesar anno aerae nostrae CCCCXXV. Suspicabar legem illam a priorum temporum exemplis emanasse, quibus professoribus publicis emeritis aut principum institutoribus, honores plerumque decerni solebant. Inde colligebam consularium ornamentorum tempus vel a fine vicesimi in schola publica Quintiliani stipendii, vel a nepotum illa Domitiani institutione esse arcessendum. Atque ea me in sententia magis confirmabat, quod per Clementem consularia illa ornamenta sortitum Nostrum testetur Ausonius. Erant quidem sub Domitiano duo Clementes in Domitiani gratia celebres, Arretinus alius, alius ex eadem qua Domitianus ipse, gente Flavius, Domitiani e Vespasiani patris

1. Quintilianus ornamentis consularibus insignitus. Si quidem a Domitiano, anno aer. Christ. XCII.

2. Auson. Gratiar. Act. ad Gratian. p. 712.

3. Quint. lib. IV, prooem.

4. Suet. Grammat. c. 17.

5. Cod. lib. XII, tit. 15.

fratre Flavio Sabino, a Vitellianis interfecto, patruelis. Solus autem in hac causa locum habere potuit Clemens ille posterior Flavius. Duxit enim ille ipsam illam Domitiani sororem cuius noster meminit Quintilianus, ut nos docet in Apollonii vita Philostratus [6]. Immo ipsos illos ex ea filios sustulit, quorum studiis Quintilianus a Domitiano praefectus est. Ipsos enim illos « Flavii Cle- » mentis filios etiam tum parvulos successores palam » destinavisse, et abolito priori nomine, alterum Ve- » spasianum appellari iussisse, alterum Domitianum » testatur Suetonius [7]. Ad adoptionem plane spectare videbatur nominum illa mutatio. Ita nimirum ut in illius familiam transituri viderentur, qui nova illis nomina imposuerat. Ita Caesares fuissent et filii Augusti in numis appellandi, quos palam Domitianus successores destinaverat, similesque adeo illis de quibus loquitur Ausonius. Sic fuerit illorum institutor, pro eorum, de quibus ille loquitur, exemplo honore aliquo publico remunerandus. Sic recte Clemens illorum pater consularia illa ornamenta praeceptori filiorum impetrarit. Is, inquam, potius quam Domitianus ipse, quod nondum plena peracta esset adoptio, nec adeo e potestate eius in Domitiani sacra domestica pueri migraverant. Eo etiam spectare potuit maioris Quintiliani filii a viro consulari adoptio, et quod praetorio iam avunculo gener fuerit designatus. Nec diu ante pueri obitum fuisse ambos illos eiusdem honores e patris Quintiliani testimonio facile colligitur. Tum vero admodum opportuni fuissent, patre iam consularia ornamenta sortito, parem nimirum honorem cum viris praetoriis atque consularibus. Hic ergo Clemens si consularia illa ornamenta

6. Philost. Vit. Apollonii, l. VIII.

7. Suetonius Tranquillus in vita Dom. cap. 15.

Quintiliano nostro impetraverit, a vero tempore quo fuerint impetrata longe aberrare non poterimus. Clementem illum tantum non in ipso eius consulatu Domitianum interemisse docet Suetonius. Si quidem de mensibus loquitur quibus consulatum ipsum gesserit, sic anni XCV mense Martio ineunte caesus fuerit Clemens, nec potuit adeo post illum ipsum mensem consularia ornamenta consequi Quintilianus. Sed nec antea illa consequi idem potuit quam studiis puerorum praeficeretur, quod factum anno, pro nostris rationibus XCII. Sic medio illo spatio inter annum XCII et XCV concludi oportebit Quintiliani nostri ornamenta illa consularia, si quidem illa, et propter pueros illos, et illo impetrante Clemente, fuerit consequutus. Immo ipso illo anno XCII quo pueris praeceptor datus est, si haec patris ornamenta consularia in causa fuerint, cur filium Quintiliani pater consularis adoptaverit, et generum eundem praetorius avunculus designaverit. Nuper enim, quum moreretur, consulari adoptione ad omnium spes bonorum patris admotum, testis est de filio Quintilianus ipse pater. Satis nimirum commode inter libri IV Institutionum et VI initia.

XXXV. [1] Sic equidem hunc Quintiliani honorem disponendum esse crederem, si horum puerorum causa illum, et hoc Clemente impetrante, fuisset consequutus. Potius tamen eo propendeo, ut propter Hadrianum, eoque adeo imperante, ornamenta illa Noster acceperit. De Augustorum enim praeceptoribus, qualis ipse fuerat Augusti Gratiani, loquitur Ausonius. « An tu, inquit, » solus praeceptor Augusti? Immo ego cum multis con» iunctus officio, sed cum paucissimis secretus exem-

1. Non tamen propter illos Domitiani nepotes, sed propter Augustum aliquem, cuius praeceptor fuerit, Quintilianus noster a principe ornamenta illa consularia consequutus est.

» plo. » Proinde Augustorum duntaxat praeceptores in sequentibus commemorat. Pergite deinde: « Nolo Con- » stantini temporum taxare collegas: Caesares doce- » bantur. » Hic palam ostendit, ita sibi consilium esse solos Augustos, Augustorumque praeceptores recensendi, ut ne quidem Caesarum praeceptores memorare vellet. Et fuit quidem Augusti Neronis praeceptor Seneca. Et Augusti magistrum Frontonem Marci appellat ipse Ausonius. Vnicus est de quo ulla possit esse suspicio Augustusne fuerit, Maximinus iunior, seu potius Maximus (sic enim illum appellant coaevi numi), Maximini Thracis filius cuius praeceptorem Titianum hic adducit Ausonius. Sunt tamen etiam in illius numis argumenta Augustum illum a patre tandem fuisse appellatum. PIETAS AVG. in aversa parte legitur apud Cl. [2] Begerum e thesauro Palatino: ET VICTORIA AVGVSTORVM in uno; VICTORIA AVG. in alio numo apud Cl. Mediobarbum. Itaque pro Augusti magistro Quintilianum nostrum habuit Ausonius, quo titulo ipse etiam alibi saepe gloriatur. Atqui tantum abest ut Augusti fuerint Domitiani illi nepotes, ut ne quidem ullos illorum numos habeamus, qui vel Caesares illos, vel Augusti filios agnoscant. Immo nepotes illos non filios Domitiani appellat ipse Quintilianus. Inde colligitur, quum librum IV ipse scriberet, quum studiis illorum praeficeretur, nondum illos a Domitiano fuisse adoptatos. Nulla prorsus illorum occurrit, post caedem Domitiani, in historia mentio, quae tamen merito exspectanda erat, si publico aliquo titulo illos Domitianus insignivisset. Ad causam ergo quam egit Ausonius nihil plane faciebat nepotum Domitiani illud magisterium.

2. Beger. num. 51.

XXXVI. [1] Quod si ab Augusto aliquo discipulo consularibus ornamentis insignitus fuerit Noster, quaerendum deinde erat, quis ille esse potuerit. Domitianum certe si instituisset, vix tacuisset ipse Quintilianus, quum de honore illo loquitur, quo nepotum curae ipse ab eo fuisset admotus. Maioris enim gloriae fuisset, si Augustum ipsum docuisset quam si filios Augusti. Successit Nerva Quintiliano ipso aetate maior, ne discipulus esse posset. Traianus annos oratoriae dari solitos in castris egit, ut alibi [2] ostendimus. Immo expertem illum bonarum artium et ignarum fatetur Dio, adeo nimirum a Quintiliani disciplina alienum, ut nec alium aliquem oratoriae magistrum habuerit. Proinde superest solus Hadrianus cuius magister esse potuit, si quidem Augustum ille discipulum habuerit. Et quidem illum constat artium liberalium omnium fuisse peritissimum. Erat praeterea Hadrianus Romae, quum scholam abdicaret Quintilianus, et aetate etiam illa quae rhetoribus dare operam solebat. Anni enim LXXXVIII fine annum aetatis egit XIII, iam pueris grandioribus accensendus, quos apud rhetoras studuisse iam probavimus. Nec antea Roma in patriam concessit quam iustam pueri aetatem penitus explevisset, sumpsissetque togam virilem. Potuit ergo eo usque Quintilianum docentem audire, sed privatus adhuc, et ne spei quidem imperatoriae, quum spem adhuc nullam imperii concepisset vel Traianus eius avunculus. Vt tamen Quintilianum in schola docentem non audivisset Hadrianus, quum operam ille studiis rhetoricis nondum daret, aliud nihilominus tempus erat quo se oratoriae addixerit, et quo Quintiliani disciplinam saltem dome-

1. Augustus ille vix alius esse potuit quam factus imp. Hadrianus.

2. Praef. IV ad Spart. Adrian. §. 5.

sticam satis commode habere potuerit. Quaestor Hadrianus anno CI quum orationem imperatoris in senatu agrestius pronuntians risus esset, usque ad summam peritiam et facundiam Latinis operam dedit, inquit in vita Spartianus [3]. Hoc autem ipso tempore Quintilianum adhuc Romae fuisse e Plinio iuniore constat. Eundem postea iam principem professores omnes (in illis etiam rhetoras) et honoravisse, et divites fecisse idem docet Spartianus [4]. Vix est quod dubitemus quin ex hoc numero fuerit, si quidem adhuc in vivis esset, noster Quintilianus: professor ille nimirum olim publicus, et publico etiam stipendio. Immo honorem illum ornamentorum consularium habuisse iam docuit Ausonius. Iuvenalis etiam divitem agnoscit, et fato potius cuidam imputat quam studio rhetorices. Sic enim ille:

> ..... *Vnde igitur tot*
> *Quintilianus habet saltus? exempla novorum*
> *Fatorum transi: felix, et pulcher, et acer;*
> *Felix, et sapiens, et nobilis, et generosus*
> *Appositam nigrae lunam subtexit alutae.*

Cum divitiis hic et nobilitatem felici tribuit, et quidem senatoriam. Illorum enim erant lunulae illae calceis assutae. Inde patriciam lunam illam appellat [6] Statius. Nec certe propter gentes patricias proprie sic dictas, quae erant senatorum sub Romulo, sed quod senatorum propria esset, qui patres conscripti, etiam minorum gentium appellabantur. Innuit etiam postea nobilitatem consularem verbis illis:

> *Si fortuna volet, fies de rhetore consul:*
> *Si volet haec eadem, fies de consule rhetor* [7].

3. Spart. Hadr. c. 3.
4. Spart. ibid. cap. 16.
5. Iuven. sat. VII, vs. 188–192, Editionis Paris., volum. I, pag. 552.
6. Stat. lib. V, Sylv. 2, v. 28.
7. Iuven. sat. VII, vs. 197, 198.

Haec sane quum Quintiliani causa dicat, vix est quin Quintilianum talem ostendant, e rhetore nimirum nobilem, senatorium, consularem; et quidem illis divitiis instructum, quae essent etiam ad censum senatorium necessariae. Iam enim olim ante haec Quintiliani tempora ad locum in senatu capiendum necessarius erat, praeter natales, etiam census senatorius. Is erat, his Quintiliani temporibus, teste Iuvenale [8], triplex equestris; qui quum quadringenti esset sestertium, senatorius proinde valebat duodecies Hs. Et quidem ab ultimis Augusti temporibus. Auxit enim ille veterem senatorum censum nunc ad decies, tandem vero ad duodecies sestertium, ut e Dione [9] colligitur et [10] Plutarcho, suffragante etiam in censu sestertium duodecies Suetonio [11]. Itaque hanc summam explere illum oportebat qui locum in senatu tenere vellet. Necessarium sane ad sumptuosam illam, quam appellat Plinius, dignitatem cum decore sustinendam. Inde factum ut quos vellent in senatum allegere, iis, si aliunde non suppeteret, censum auxerint ipsi etiam Augusti. Praeivit Augustus ipse primus, qui quum censum, pro eo quo dixi modo, ampliasset, supplevit [12] non habentibus. Sequutus est Augustum [13] Tiberius. Inde in exemplum transiit apud successores. Alioqui onerosus futurus erat, nec adeo expetendus ordo etiam amplissimus, si deessent expensae. Inde Propertium Celerem virum praetorium veniam ordinis ob paupertatem petiisse dicit Tacitus [14]. Inde tribunatus, si deessent candidati, senatores ex equitibus, creavit Augustus, ea tamen lege, ut [15] potestate

8. Iuvenalis in satira XIV, versu 326, volum. II, pag. 320.
9. Dio, lib. LV.
10. Plutarch. Anton.
11. Suet. Aug. cap. 41.
12. Suet. Aug. ib.
13. Tacit. Ann. I, cap. 75.
14. Tacit. ib.
15. Suetonius Tranquillus in vita Aug. cap. 40.

transacta, in utro vellent ordine manerent: quoties nimirum metueretur gradus senatorius propter expensas. Inde denique toties legimus, etiam apud iuniores Augustos, decretos honores cum sumptibus. Proinde non est quod dubitemus, quicumque demum ornamenta illa consularia Quintiliano nostro decrevit Augustus, eundem etiam divitias honori sustinendo pares illi decrevisse. Erant quidem ornamenta illa consularia consulatu ipso nonnihil inferiora. Proinde honestamenta nominis potius quam insignia potestatis visa testatur Ausonius. Inde consularia [16] ornamenta praetoriis etiam viris concessit Iulius: et, quum consulatum ipsum dare gravaretur, consularia tamen ornamenta [17] Claudio detulit Augustus. Immo procuratoribus suis ducenariis consularia ornamenta indulsit ipse Claudius. Rei tamen ipsius vicem supplebant illa ornamenta, pariter ut supplebant triumphi iusti locum ornamenta triumphalia. Proinde non est quod dubitemus, quin et consulatus loco fuerint ornamenta etiam consularia. Honor proinde senatorius, sumptuumque adeo senatoriorum, qui vicem gessit honoris in senatu summi. Iura certe habuit consularia, si minus sententiae inter consulares in senatu dicendae, at saltem trabeae consularis atque clientelae. Illa certe ad minimum iura quae sumptus exigerent. Atqui certum est ita nondum Domitiano imperante, ut ne quidem quum scriberet Plinius discipulus sub Traiano, Quintiliano nostro divitias fuisse senatorias. Modicum facultatibus scio, inquit ille ipse Plinius [18]: prae censu scilicet senatorio: de filiae enim ibi nuptiis agit senatoriis.

16. Suet. Iul. cap. 76.
17. Suet. Claud. cap. 5.
18. Plin. Secundus epistol. lib. VI, ep. 32.

XXXVII. [1] Sed vero Iuvenalem scripsisse ante Plinium recepta est, fateor, etiam apud eruditos, opinio: inde nimirum oriunda quod irati histrionis exsulem illum appellet Sidonius Apollinaris. Iratum illum histrionem Paridem intelligunt, et quidem posteriorem illum Paridem propter adulterium cum Domitia occisum a Domitiano. Ab illo credunt Paride, propter paucos quosdam satirae, quibus illum perstrinxerit, versus pulsum fuisse in exsilium Iuvenalem, missum nimirum per speciem honoris ad praefecturam cohortis in extrema parte tendentis Aegypti. Inde nunquam rediisse, verum intra brevissimum tempus angore et taedio periisse. Haec si vera essent, sic ante repudium Domitiae, quo tempore Paris occisus est, oportuit scripsisse Iuvenalem; aliquot certe annis ante consecrationem Iuliae, quae anno periit, ut vidimus, aerae nostrae XCI, multis certe ante finem Domitiani annis, cui adeo ipse superstes esse non potuit. Ita periisse necesse erat, antea quam scriberet Plinius, tantas illas Quintiliani divitias. Quo tandem, quaeso, illius merito? Quo etiam infesto principe, quum Domitiani gratia esset florentissimus? Vbinam ergo beatitudo eius illa, quam adeo in illo celebravit discipulus Plinius? Mirum est profecto nondum vidisse eruditos quam haec omnia inepte invicem cohaereant. Atqui illud ipsum suspectam hanc sententiam facere potuit, quod longe verisimilius est, a modicis illis facultatibus, quas memorat Plinius ad divitias Nostrum (quarum meminit Iuvenalis) ascendisse, quam vice versa illum a divitiis ad modicas facultates recidisse. Ita certe quum nullo prorsus insigni infortunio notatum observarunt veteres.

1. Non sibi constat recepta illa opinio, quod sub Domitiano scripserit, et a Paride actus sit in exsilium Iuvenalis.

XXXVIII. [1] Sed miri sunt in hac universa causa tam recentiorum quam etiam veterum errores: Paridem illum seniorem intelligunt vitae Iuvenalis auctor anonymus, et vetus ille quem habemus Iuvenalis interpres, Claudii nimirum Neronis libertum a patrono ipso, ut testantur Dio [2] et Suetonius [3], interfectum. Proinde ad Neroniana tempora illa refert scholiastes, in quibus Paridis mentionem fecit Iuvenalis. Ita Domitiani tempora perstringere Iuvenalis non potuerit, qui paulo post exsilium obierit, quod tamen, vel ex ipso Satirarum opere, constat esse falsissimum. Atqui iuniorem illum fuisse Paridem a Domitiano caesum, quem perstrinxit Iuvenalis, vel inde constat, quod Statium poëtam dicat, post recitatam cum laude Thebaidem, Agaven suam tragoediam Paridi illi vendidisse. Hic sane Statius ab eo quem habemus, alius esse non potuit. Ediderat ille Thebaidem suam paulo antea quam primum ederet Sylvarum librum: probatam nimirum antea recitationibus. Ita post initium Domitiani, et tamen ante Paridis caedem, et repudium Domitiae Agaven vendiderit oportet Statius. Adeo praeterea certum est, post caedem Domitiani Satiras scripsisse Iuvenalem, ut mirum sit profecto monitos a Lipsio [4], et Salmasio [5] de eo amplius dubitare posse viros eruditos. Non repeto hic argumenta iam ab illis olim observata. Novum addo quod illos fugerat, sed vero longe certissimum. Marium [6] ille Priscum dicit nuper Afros discinxisse, proinde exsulem factum damnatum repetundarum: sic tamen ut diis ipse iratis frueretur, provincia autem victrix ploraret. Hanc

1. Ne veterum quidem hic hallucinantium testimonia satis ipsa sibi consentiunt.
2. Dio. L.
3. Suetonius Tranquillus in vita Neron.
4. Lips. Epist. Quaest. lib. IV, ep. 20.
5. Salmas. in Solin. Polyhist.
6. Iuvenalis satira I, versu 47, 48, 49, 50; satira VIII, versu 120.

ipsam Afrorum causam coram Traiano 3° consule [7] Plinius egit mense ianuario anni C. Et quidem eo eventu ut rapta fisco addicerentur, quae causa erat provinciae plorandi, reliquis ipse in exsilio frueretur. Sunt et illa Iuvenalis de Domitiano verba :

Quum iam semianimum laceraret Flavius orbem
Vltimus, et calvo serviret Roma Neroni etc. [8]

Haec verba ad exsilium poëtae retulit vetus scholiastes: « Propter quod, inquit, sub specie honoris relegatus » est ad cohortis curam in Aegypto, Hoasa, ubi mor- » tuus est. » Sed mitius fingitur Domitiani, quam fuit, ingenium, quum verba illa exsilio expiata credunt, et quidem tali exsilio quod speciem haberet honoris, quod praefectura potius quam exsilium appellaretur. Fuit quidem Iuvenalis in exsilio, etiam in Aegypto, ut e satyra eius colligitur [15]: non tamen certe sub Domitiano. Immo Iuvenalem in ipsa Subura memorat [9] Martialis, anno postquam in patriam rediisset (quod Traiani 3° consulatu factum) ad minimum III, aerae nostrae christianae CIII, post caedem Domitiani VIII, quum tamen taedio et angore (exsilii scilicet) mortuum testetur vitae auctor anonymus. Nunquam redierit oportet qui taedio exsilii et angore sit mortuus. Fieri tamen vix potuit quin redierit, Nerva exsules revocante, qui a Domitiano fuisset relegatus, si quidem Domitiano fuisset superstes: praesertim ille qui per speciem honoris exsulaverat. Ita pugnant omnia quo minus vera esse possit recepta illa sententia.

XXXIX. [1] Sed vero a Sidonii illo testimonio pendent

7. Plin. Paneg. c. 76; et lib. II, ep. 11, 12.
8. Iuven. sat. IV, vs. 37, 38.
9. Martial. lib. XII, ep. 18.

1. Missus est Iuvenalis in exsilium ab Hadriano. Et quidem anno aerae Christianae CXVIII.

recepti illi errores irati histrionis exsulem Iuvenalem appellantis. Addit praeterea manifestum, ut putat, Suidae auctorisque veteris qui vitam Iuvenalis conscripsit, Cl. Rychius. Atqui non idem dicunt illi, ut mox videbimus, quod putat ille dicere Sidonium. Ego potius vicissim ex illis explicandum existimo Sidonium. Sic autem se rem illam totam habuisse censeo. Exsul erat, uti iam dixi, Iuvenalis quum satiram scriberet XV. Hoc confirmat etiam in v. 27 scholiastes : « De se, inquit, » Iuvenalis dicit, quia in Aegypto militem tenuit, et » ea promittit se relaturum quae ipse vidit. » Proinde rixae illi ipse affuit, quam describit inter Ombitas et Tentyritas. Tempus autem ipse designavit rixae illius, quum et nuper illam contigisse dicit, et quidem consule Iunio [2]. Scio quidem Vincum nonnullos, Iuncum alios in loco illo legere. Id quoque scio in inscriptionibus, non tamen horum temporum, occurrere Aemilium Iuncum. Sed, quicumque demum is fuerit consul, ordinarium certe fuisse verisimillimum est. Designatis enim consulibus res extra Italiam gestas signare non solebant, teste Dione [3]. Iuncum autem aut Vincum nullum prorsus agnoscunt horum temporum Fasti inter consules ordinarios. Rectius ergo Iunium reponunt codices et fide pariter et numero potiores, ne quidem metri ratione refragante, ut iam olim observavit Salmasius. Et quidem Iunium duplicem habent Fasti coaevi Iuvenali alium Domitiani in X consulatu collegam Appium Iunium Sabinum, anno Domini LXXXIV, alium Hadriani in suo itidem consulatu III, collegam Q. Iunium Rusticum. Quo minus prior intelligi possit, obstant illa omnia quae in his ipsis Satiris occurrunt Domitiani temporibus recentiora. Posteriorem ergo intellexerit

2. Iuv. sat. XV, v. 27. 3. Dio, L.

oportet anno aerae receptae CXIX. Hoc ergo anno erat in exsilio Iuvenalis testis earum, quas deridet, rixarum. Sed vero Roma illum eiicere non potuit Traianus, qui ab anno usque CXII, Romae ipse non affuit, nec etiam ante annum CXVIII, quo Romam venit imperator, Hadrianus. Romae enim nata est exsilii occasio, quod Romae Satiras recitaverit, quod Romae secundis omnium suffragiis exceptus fuerit, quod Romae princeps ille, quicumque fuerit, ingeniis faverit, praefecturisque poëtas remunerari solitus fuerit, et quidem interpellantibus (qui Paridis in loco videri possent) seu amicis, seu libertis. Inde enim factum, ut quae in Paridis olim defuncti opprobrium scripsisset Iuvenalis, ea princeps in suam amicorumve aut etiam temporum suorum contumeliam acceperit. Inde nimirum, ut levi atque ioculari delicto, ut observavit vitae auctor, par etiam poena decerneretur. Semestres Paridis militias, tribunatus scilicet, poëtis venditas exprobrat [4] Iuvenalis: ita nimirum ut praefectos Pelopeia, tribunos Philomela fecerit. Proinde ipse cohortis praefectura donatus est, quasi Satirarum praemio. Plane hoc pro indole Hadriani satis ioculari, et poenae loco, et in speciem honoris. Obiectat ille venalia illa poëmata emptorum nomine edita, captatosque adeo ab illis alienorum operum honores. Nescio an proinde ingenii sui foetus sub libertorum nomine ediderit Hadrianus (hoc enim de eo testatur Spartianus [5]) quo se adeo alienum ostenderet a convicio illo captandi debitos alienis operibus honores, ut contra sua alienis nominibus supposuerit, et quidem, qualis Paris fuerat, libertorum. Itaque et Romae fuerit oportet, et suae indolis experimenta dederit in literatos munificentissimae, quum Iuve-

4. Iuven. sat. VII, vs, 88, 89, 92. 5. Spartian. Adrian.

nalis illa in se dicta suspicari posset Hadrianus. Sic ante anni CXVIII finem, aut CXIX initium, mitti vix potuit in exsilium Iuvenalis. Erat autem, quum relegaretur, octogenarius. Proinde natus fuerit vel anni XXXVIII fine, vel XXXIX initio. Inde reliqua Iuvenalis tempora erunt arcessenda.

XL. [1] Ait vitae auctor, ad mediam fere aetatem declamasse, animi magis causa, quam quod scholae aut foro praepararet. Suffragatur et ipse, quum ait se « consilium dedisse Syllae, privatus ut altum dormiret. » Plane declamatorium illud erat argumentum. Inde facundiae nomine illum celebrat Martialis. Recte nimirum ille, satisque, pro temporum ratione, congrue. Media enim aetas Iuvenalis incurret in annum, pro nostris hisce calculis, LXXVIII vel LXXIX, multis antea annis quam scriberet illa Martialis. Sed nulla adhuc memoratur eius celebritas a re poëtica, ne a Quintiliano quidem ubi agit de scriptoribus satirarum. Non equidem, ut suspicatur Rigaltius, quasi illum laesisset hoc ipso satirarum opere Iuvenalis. Tantum abest ut id moleste ferre posset Noster, ut sane contra nuspiam illius, nisi cum honore, meminerit. Sed monet Noster lectorem aliquoties se dedita opera a nominibus [2] viventium abstinere. Et multis postea annis scripsit Iuvenalis illas, quas habemus, satiras. Addit enim vitae auctor, posteaquam declamationibus inclaruisset: « Deinde paucorum versuum satira non absurde composita in Paridem pantomimum, poëtamque Claudii » Neronis, eius semestribus militiolis tumentem, genus » scripturae industriose excoluit. » Proinde unicam illam fuisse paucorumque versuum satiram innuit,

1. Eodem illo anno aerae nostrae christianae CXVIII, postea quam Romam venisset Hadrianus, satiras omnes scripsit, recitavit, ediditque Iuvenalis.

2. Quint. lib. III, c. 1; lib. X, c. 1.

quam primum scripsit Iuvenalis: eam quum non absurde compositam ipse iudicasset, inde animos sumpsisse ad genus scripturae industriose excolendum. Mansit tamen intra privata auctoris scrinia prima eius illa in hoc genere scribendi exercitatio. Adeo nimirum ab eo nondum edita, ut ne amicorum quidem auditoriis recitanda crederetur. Sic enim subiungit auctor: « Et tamen diu ne modico quidem auditorio quidquam » committere est ausus. » Id quod etiam primis primae satirae verbis satis aperte significat ipse Iuvenalis. Nec enim alio spectare videntur illa in quibus queritur tamdiu, se fuisse poëtarum recitantium auditorem; « semper clamasse Frontonis platanos, et convulsa » marmora, ruptasque assiduo lectore columnas; » quum ipse scilicet nondum in eo scripti genere aliorum patientiam exercuisset. Tam longe aberant illa a Paridis ira concitanda, si vel superstite Paride fuissent scripta, eum irritare non possent, quum nondum emanassent in publicum. Nec tamen verisimile est ante caedem Paridis vel illam paucorum versuum satiram scripsisse Iuvenalem. Nihil fateor, de scriptionis tempore accuratum tradidit, quem unicum habemus de his rebus testem, vitae auctor anonymus. Id unum indicat, post mediam aetatem ad illa Iuvenalem studia deflexisse. Sed nihil plane de studiis eius poëticis poëta Martialis [3]. Is tamen se ita Iuvenali familiarem fuisse gloriatur, ut non magis Pyladi amicus fuerit Orestes, aut Theseus Pirithoo, ne vel arcana Iuvenalis studia Martialem latuisse suspicemur. Immo [4] a mortuis ille prudenter abstinendum esse censet. Tantum abest ut vivum Paridem, vel in prima illa satira laceraret. Iuniorum ergo auctorum ista sunt tantummodo ratioci-

3. Martial. lib. VII, ep. 24. 4. Iuvenal. satir. I.

nia, non autem e veterum monimentorum coaeva fide deprompta testimonia. Quum vero genus scripturae industriose excoleret, tum et reliquum satirarum corpus scripsit, inque illam, quam retinent hodieque, formam redegit, et ea quoque quae prima fecerat novis scriptis infercivit. Sunt enim illa auctoris anonymi verba : « Mox magna frequentia magnoque » successu bis ac ter auditus est, ut ea quoque quae » prima fecerat, inferciret novis scriptis. » Recitavit, ni fallor, omnia, emisitque in publicum, anno CXVIII postquam Romam venisset Hadrianus, quem ille principem a benevolo eius in haec studia animo in hac ipsa satira [5], in qua occurrunt verba illa de Paride, commendat. Inde, ni fallor, animos sumpsit scripta sua in publicum emittendi. Inde tantus ille recitantium numerus, de quo in prima satira, quum spes illa lucri appareret, ditante professores, uti vidimus, Hadriano. Omnes ergo satiras sub Hadriano editas existimamus, non postremas tantummodo, ut voluit Salmasius. Paratas enim ad editionem uno eodemque tempore fuisse vel illud arguit, quod bis illas terque recitaret. Non scilicet seorsim, sed unis continuisque recitationibus, quas quidem ante exsilium scripserat, universas. Quumque diu se a recitatione continuerit, proinde anni CXVIII fine, feriis fortasse, quas recitationibus plerumque dabant, vindemialibus, non autem aestivis recitavit. Vltimas satiras a XIII tum certe scriptas nota illa sexagesimi a Fonteii consulatu anni docet, etiam observante Salmasio. Ad Traiani etiam tempora exeuntia spectabant terrae motus illi quorum mentio occurrit in satira VI, v. 409, 410, observante Lipsio. Erat enim terrae motus ille anno, pro nostris calculis CXIV exeunte,

5. Iuvenal. satir. VII, v. 1.

pro receptis [6] autem CXV itidem exeunte. Et Frontonem illum cuius platani et marmora perpetuis poëtarum recitationibus sonabant, ut nos docet Iuvenalis ipso satirae I initio, non alium existimo a celeberrimo oratore M. Cornelio Frontone, Marci Luciique Antoninorum magistro, qui sub Hadriano praecipue et Pio et Marco floruit, ne ad tempora Hadriano antiquiora possit commode referri. Vidit illum certe audivitque sub Pio Gellius 7. Consulatum autem sub discipulo gessit, ut videtur, Marco. Erant, fateor, alii quoque, illis temporibus, Frontones, ut observavit olim ad locum iunioris Plinii Catanaeus. In illis etiam Fronto Catius, sub Traiano, orator et ipse et senator Plinio ipsi coaevus, et ab eo non [8] uno in loco memoratus. Illum grandaevum admodum fuisse oportet, si Marci tempora attigerit, si Plinii tempore aetate fuerit senatoria. Eundemque sane credidit Catanaeus: nescio an recte. Sed temporum ratio, et favor in illum Hadriani, et par adeo illius in literatos studium id efficiunt, ut non alium illum fuisse verisimillimum sit a Marci praeceptore, de quo loquitur Iuvenalis. Id tamen praecipue suadet, uti dixi, tantus ille recitantium numerus temporibus Hadriani convenientior quam Traiani. Traiano certe imperante Romam ita reliquit Martialis, ut in patriam discesserit, nec inde unquam postea redierit. Non alia, ut videtur, causa, quam quod lucri e studio poëtices quaerendi spes omnis deinceps penitus decollaverit. Proinde verisimilius existimo, qui anno CXVIII Hadrianum offenderit, missum proinde in exsilium initio anni CXIX. « Erat tum (inquit vitae auctor) in » deliciis aulae histrio, multique fautores eius quotidie

6. Praef.

7. Gell. Noct. Att. lib. XIII, 27; lib. XIX, 8, 10, 13.

8. Plin. lib. II, ep. 11; lib. IV, ep. 9; lib. VI, ep. 13.

» provehebantur. Venit ergo Iuvenalis in suspicionem » quasi tempora figurate notasset. » Nempe illa in Paridem dicteria histrionem, in suum (cuius nomen non prodidit auctor) histrionem dicta interpretabatur Hadrianus, et se magis in illo quam histrionem ipsum, in histrionis sui persona notatum, quod honores suos viris literatis concessisset interpellante histrione. Ad principes enim ipsos pertinebant laudes illae temporum, aut convicia. Idque frequentissime illis obiectum, si quid personis vilioribus in reipublicae administratione tribuissent. Servorum libertorumque gratia nihil fere contumeliosius. Sexto Pompeio hoc obiectum legimus, et imperatori Claudio. Et multa istiusmodi exempla, si opus esset, adduci possent. Nec tamen libertorum dignitas minori erat in pretio quam histrionum. Inde Iuvenali exsilii causa. Scripsit ergo in exsilio satiram XV et XVI, si tamen vere et illa Iuvenalis fuerit, quod negatum a plerisque testatur vetus scholiastes. Sed quum nuper consulem Iunium fuisse dicat, iam sane quum satiram illam scriberet XV, elapsum illum consulatum innuit. Is ergo quum consul fuerit anno CXIX, proinde ante annum ad minimum CXX, scribere illa non potuit Iuvenalis. Nec vero postea scripsisse, exinde colligimus, quod intra brevissimum exsilii tempus angore ille et taedio perierit.

XLI. [1] Constitutis ergo illum in modum Iuvenalis temporibus, iam etiam intelligimus quomodo supremi hi Quintiliani honores sint. etiam constituendi. Vidimus enim certe Hadriano antiquiores esse ne potuisse quidem, quos ipse decreverit Hadrianus. Et vero primo illius in urbem adventu decretos fuisse verisimillimum

1. Quintilianus eodem anno CXVIII, quum primum Romam veniret Hadrianus, honoratus ab eo ornamentis consularibus.

est, qui in ipsum illum annum incidit, quem dixi, CXVIII. Tum enim illum multa fecisse ad populi captandam benevolentiam, testantur historici, testantur etiam coaevi numi: sic etiam eius auctor Traianus ipse, ut e Plinii constat panegyrico. Nec vero quidquam ad famam conciliandam, cuius ille erat avidissimus, efficacius esse potuit quam si literatorum benevolentiam demereretur. Nec ulli etiam literati facilius in oculos eius incurrebant, qui aliis exemplo esse possent, quam professores; nec ulli etiam professores quam urbani illi et publicis nutriti stipendiis, quo fuerat noster in numero Quintilianus. Ita certe proclive erat cogitare principi, qualis erat Hadrianus, ipsi literato literarumque studiosissimo. Et qui primus legitur è principibus Quintilianum nostrum honorasse, in eo quoque praeivit Galba, quod mox ab eius in urbem adventu scholae illum praefecerit, et salario publico instruxerit. Hoc ergo exemplo, hoc etiam ipso tempore, quo imperium in urbe auspicatus est, honore Noster consulari ab Hadriano fuerit ornandus. Sic etiam meminit illius Iuvenalis, quasi adhuc esset, quum illa commentaretur, in vivis. «Quintilianus (inquit) habet etc.» Quasi nimirum iam haberet. Nec pugnabat cum operis consilio, si etiam vivorum mentionem faceret honorificam. Id solum in prima satira monuerat, non alios a se carpendos praeterquam mortuos. Quis autem fuerit Clemens ille, qui Quintiliano ornamenta illa sub Hadriano impetraverit, me sane fateor ignorare. Erat tamen coaevus Plinio Clemens alius ab utroque Domitiani consule, Atrius, et sub Traiano, sub quo illam epistolam scripsit [2] Plinius. Fieri potest ut hic fuerit Quintiliani amicus, ut erat coaevus Plinius, eique haec or-

2. Plin. lib. IV, ep. 2.

namenta consularia rogaverit, vel commonefecerit potius Hadrianum de Quintiliani olim in se meritis. Sed plus satis fortasse coniecturarum, quibus tamen indulgendum est ubi desunt coaeva, et fide digna monumenta. Ita Quintilianum ad annum aerae nostre CXVIII affectum, aetatisque suae LXXVI deduximus. Vixeritne ulterius, et quousque, in tanta veterum monumentorum clade affirmare nihil possumus. Vix tamen est, ut diu postea superstes fuerit, cuius nulla prorsus mentio occurrit in rebus Hadriani, nec in A. Gellii saltem praeceptorum memoriis, nec in Aelii Veri fratrumve Augustorum praeceptoribus, nec denique in amicis sophistis ipsius Hadriani gratia florentibus. Ne quidem aetas patitur ut vitam multo postea produxerit.

XLII.[1] Erat autem Quintilianus non ab oratoria dumtaxat, sed (quae laus omnium maxima erat) a vita etiam integritate celeberrimus. Oratorem ille neminem qui non idem vir bonus fuisset, agnoscit. Ne voluit quidem esse, si tamen posset. Opinionem certe viri boni ad fidem aliis faciendam necessariam esse contendit; nec tamen tueri posse viri boni opinionem diutinam, qui non intus bonus fuisset, et ex animo. Hoc ergo animo quum ad oratoriae studium accederet; dedit proinde operam, ne quis, quod in oratore suo perfecto necessarium crediderat, in ipso desideraret. Ita certe loquitur Iuvenalis[2], quasi Quintiliani nomine virum bonum intelligeret. Ita Martialis, quasi veniam ab eo peteret vitae luxuriosae, nec adamussim virtutis exactae. Sic enim ille:

Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam[3].

1. Quintiliani vita innocentissima.
2. Iuv. sat. VI, v. 77.
3. Martial. lib. II, ep. 90.

Cur illud, quaeso, nisi vultum ille tam gravis hominis, tamque severi censoris, extimesceret? Et felicem illum alio in loco Iuvenalis [4], beatum praedicat (ut vidimus) Plinius [5] discipulus. Vidimus quidem illos ad divitias alludere facultatum Iuvenalem, animi Plinium. Nec illud fugit, ad felicem praedictionum astrologicarum eventum spectare Horatium, quem hoc in loco imitatus est fortasse Iuvenalis. Habuisse tamen ambo ob oculos videntur stoicorum paradoxum de veris sapientis divitiis, illumque adeo habere pro philosophorum sapiente. Ita certe Plinius, qui nec poëtas cogitabat, nec astrologos: sed philosophiae nomen profiteri noluit. In illo philosophos etiam improbavit Noster, quod alieniores essent a capessenda republica, cuius erat ipse studiosissimus. Vnde ergo sapiens habendus, nisi propter mores honestissimos, et ad sapientiae praecepta accuratos? Et quidem quamquam philosophi habitum admittere nollet, sententia tamen plerumque est loquutus vixitque plane philosophica. Probat hoc in Socrate et Catone, quod nollent vulgi gratiam captare humilibus indignisque sua magnanimitate sermonibus, qui tamen erant in arte oratoria receptissimi. Socratem praecipue miratur, quod orationem Lysiae pulcherrimam nollet tamen in concione adhibere, nec se eousque demittere, etiam quum de capite periclitaretur. Haec ille pro philosophorum mente pariter ac sermone. Animum praeterea nullius culpae sibi conscium illa etiam arguunt, quibus carorum sibi uxoris liberorumque funera deflet atque lamentatur: « Nullam [6] terras despicere » Providentiam tester? si non meo casu, cui tamen » nihil obiici, nisi quod vivam, potest, etc. » Nullum

4. Iuv. sat. VII, v. 190, 191, 192, 193.

5. Plin. lib. VI; ep. 32.

6. Quintilianus Institution. orat. lib. VI, prooem.

plane tale in se delictum agnoscit, quod fuerit, pro sententia Gentilium, tam atroci supplicio luendum. Inde enim invidiam numinibus faciebant in luctu suo veteres, si qui praeter meritum suum innocentes plecterentur. Inde curam numinum providentiamque in dubium vocabant. Nemesi enim invidiaeque deorum imputabant mala illa quibus nullum esset, cur immitterentur, hominum, quod quidem sciri posset, peccatum. Promissorum certe et iurisiurandi fidem observatam arguunt, quod fidem illam sancire solerent diris in se familiamque suam imprecationibus, si fefellissent, a numine immittendis. Et dolum malum, etiam fide nec data nec sancita, diis obnoxium credebant. Haec certe vitam Quintiliani innocenter actam ostendunt.

XLIII.[1] Candorem praeterea illius in agnoscendis revocandisque erroribus testatum faciunt verba illius illa: « Ipse me paulum in alia quam prius habuerim » opinione, nunc esse confiteor. Et fortasse tutissimum » erat famae modo studenti, nihil ex eo mutare quod » multis annis non sensissem modo, verum etiam ap» probassem. Sed non sustineo esse conscius mihi dis» simulanti, in eo praesertim opere, quod ad bonorum » iuvenum aliquam utilitatem componimus, in ulla » parte iudicii mei. » Hic conscientiae suae potiorem habuit, quam vel famae, curam. Ita locus nullus erat gloriae cupiditati qua bona Gentilium opera deprimit plerumque S. Augustinus, eoque duce, iuniores etiam theologi. Vtinam adeo cordatos haberemus multos christianos. Eandem sapiunt modestiam quae de se alibi dicit de inserendis singulorum, pro causae exigentia, narrationibus. « Me certe (inquit) quantacumque no» stris experimentis habenda est fides, fecisse hoc in

1. Candor Quintiliani et modestia.

» foro, quoties ipsa desiderabat utilitas, probantibus » et eruditis, et iis qui iudicabant, scio: et (quod non » arroganter dixerim, quia sunt plurimi quibuscum » egi, qui me refellere possent, si mentiar) fere ponen- » dae a me causae officium exigebatur. » Quam ille haec exiliter de suis in re oratoria experimentis, tot scilicet annorum illis, tam in schola quam etiam in foro! Nec sua tamen in verba adigit ipsos illos iuvenes quorum fuerat studiis praefectus, quorumque gratia has ipsas elucubravit, quas habemus, Institutiones. Aliorum fidem, aliorum iudicium, appellat; tam nempe adversariorum advocatorum, quam ipsorum iudicum, ne vel iuvenibus suis (quos hoc in opere alloquitur) arroganter quidpiam, aut pro imperio, videretur imponere. Illa porro, quum de Cicerone loquitur, quam demisse! « Dissentire vix audeo (inquit) a Cicerone. » Similem et illa spirant Quintiliani modestiam. In eandem sententiam alibi: « De compositione non equidem » post Marcum Tullium scribere auderem (cui nescio » an ulla pars operis huius sit magis elaborata), nisi » et eiusdem aetatis homines scriptis ad ipsum etiam » literis reprehendere id collocandi genus ausi fuissent, » et post eum plures multa ad eandem pertinentia me- » moriae tradidissent. » Quam etiam et illa non elate, sed cum summa Ciceronis maiorumque reverentia coniuncta!

XLIV. [1] Idem a morum vitiis, etiam in sermone, purissimus est. Suo quem instituit formatque oratori viro optimo ne loqui illa quidem concedit, quae viro gravi indigna essent atque indecora. Scurrilitatem ille atque maledicentiam aversatur prohibetque. Ab eo abest

1. Etiam in sermone (quod rarum illo seculo), bonis moribus adversa improbat scurrilitatem, maledicentiam, obscoenitatem.

quam longissime ut obscoenitatem aliquatenus probet. Eum tamen maiores illo iunioresque probavere Gentiles. Tuetur ipse Cicero, tuentur etiam a coaevorum Quintiliano virorum maximorum sanctissimorumque exemplis discipulus Quintiliani Plinius, et Plinio paulo iunior Apuleius. Non dico iam peccantissimum in hoc sermonis vitio Iuvenalem, quamvis et ipsum nescio quem philosophiae honorem prae se ferentem. Hinc sane intelligimus quam revereri illum atque erubescere et veniam rogare oportuerit Martialem. Ait ille [2] quidem lascivam sibi esse paginam, at vitam tamen bonam. Plane tamen metuebat ne de eo fidem nostro facturus esset Quintiliano: idque iure merito. Sic enim ille de veteri poëta Afranio: « Vtinamque [3] non inquinasset » argumenta foedis puerorum amoribus, mores suos » fassus. » Vrbanitatem ille quandam dicacitatemque in suo patitur oratore: sed talem illam quae a scurrae mimique persona aliena esset, quae virum gravem constantemque minime dedeceret, nec dicentis auctoritatem aliquatenus imminueret. « [4] Oratori minime con- » venit distortus (inquit) vultus, gestusque, quae in » mimis rideri solent. Dicacitas etiam scurrilis et sce- » nica huic personae alienissima est. » Iterum « [5] Ora- » torem praeterea ut dicere urbane volo, ita videri af- » fectare id, plane nolo. Quapropter ne dicet quidem » salse quoties potuerit, et dictum potius aliquando » perdet, quam minuet auctoritatem. » In eandem sententiam paulo antea: « [6] Ludere nunquam velimus, » longeque absit propositum illud, potius amicum, quam » dictum, perdendi. » Sic enim libentius legerim quam,

2. Mart. lib. I, ep. 4.
3. Quintil. Institut. Orator. lib. X, cap. 1.
4. Quint. Inst. lib. VI, cap. 3, 4.
5. Ibid.
6. Ibid.

ut vulgo legitur, perdidi. Et paulo postea: « [7] Ea quae » dicit vir bonus, omnia salva dignitate ac verecundia » decent. Nimium enim risus pretium est, si probitatis » impendio constat. » Quam illa ad mentem εὐτραπελίαν prohibentis apostoli [8]? Nisi quod sanctitatis ea est apud apostolum dignitas, cui parum decoram illam censet urbanitatem, quae apud Quintilianum viri boni gravitas est atque verecundia. Idem Noster alibi de iocis ita: « [9] Id tamen in Declamationibus est notabilius, lauda- » rique, me puero, solebat. » Incidit, pro nostris rationibus, pueritia illa Quintiljani, qua Declamationibus in scholis rhetorum operam dabat, in finem Claudii, et initium Neronis. Illo autem tempore melius audivisse dicacitatem illam e Senecae fratrisque Iunii Gallionis in Claudium satiris intelligimus, et Domitii Afri de illo argumento libris. Erant enim illi certe tunc temporis in foro oratores omnium celeberrimi. Immodica tamen iocandi licentia Iunius Bassus, illa ipsa nostri pueritia, Asinus albus cognominatus est. Ita factum ut deinceps minus fortasse probaretur. Inde discimus quam opportune dicacitatem prohibuerit, Quintiliano puero, noster Apostolus: ille [10] nimirum qui ea omnia praecipiebat ὅσα σεμνὰ, ὅσα ἁγνὰ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἔπαινος. Ad receptas enim hominum opiniones voces illae pleraeque referendae sunt, et ad receptam adeo viri gravis honestique dignitatem. Discimus praeterea quam fuerit, supra vulgus oratorum, gravis et severus ipse Quintilianus.

XLV. [1] Sed vero colores Quintiliano nostro convicii loco Iuvenalem putat obiicere Rigaltius. Quasi nimi-

7. Quint. Inst. lib. VI, cap. 3, 4.
8. Eph. V, 4.
9. Quint. Inst. lib. VIII, cap. 3.
10. Philip. IV, 8.

1. Ne quidem colores adhiberi voluit nisi bonis, honestisque de causis.

rum artem ille profiteretur struendi et destruendi versutia ancipitem, atque excusandis sceleribus utilem et idoneam. Proinde illum putat, quum auctores satirarum recenseret, laudato Persii libro, Iuvenalem praetermisisse. Sequelam illam falsissimam esse abunde iam, ni fallimur, evicimus. Iam enim ostendimus, quum scriberet Quintilianus, nondum satiras vel cogitasse Iuvenalem. Ostendimus etiam dedita opera illum a nominibus viventium abstinere: ita nimirum ut ne Turnum quidem nomine designarit, quem in eo ipso argumento celebrem, et quidem illo ipso, sub quo scripsit Noster, Domitiano imperante, e Iuvenalis ipsius vetere scholiaste scimus atque Martiali. Idem [2] scholiastes addit praeterea Lenium et Silium, omnes ex Aurunca, quos adeo potuerit Auruncae alumnos appellare Iuvenalis pariter ac Lucilium. Et sane plures fuisse coaevos in hoc poësis stylo celebres, quamquam tacitis nominibus, docet ipse Quintilianus: «[3] Sunt clari (inquit) hodie» que, et qui olim nominabuntur.» Quod vero Persium etiam de nomine designarit, quod iam olim in vivis esse desiisset. Sed nec illud convicium erat quod Quintilianum a coloribus laudarit, sed potius elogium. Nec enim adeo Quintilianum hic perstringit Iuvenalis ipsum, quam Quintiliani nomine rhetorem quemvis: illa nimirum causa, quod esset Noster, quum scriberet poëta, in sua facultate insignissimus. Si illum intellexit vetus scholiastes. «Quintilianus, ait, orator egregius. Dic, ora» tor, colorem ad defensionem huius causae.» Nec sane fuit Quintilianus colorum inventor. A Graecis illi, ut alia pleraque artium liberalium ad Latinos emanaverant. Colores etiam e Latinis memorat aliquoties [4] Seneca

2. Schol. ad sat. I, v. 20.

3. Quintil. Institution. Orator. lib. X, cap. 1.

4. Controvers. III, lib. III; Controvers. XXI; Controvers. XXV, lib. IV; praefat. libri V, Controvers.

pater. Immo Othonis Iunii librum carpit de hoc ipso argumento. Sed nec ipse magis sceleribus excusandis colores adhibuit quam coaevi alii sui temporis oratores. Non potuit certe scelerum excusandorum causam ex professo agere vir ille quem informat [5] optimus, et a sceleribus abhorrentissimus. Ars illa defensionum ut affuisset, non potuit tamen adesse animus. Tam ille malos a iustis legum poenis eripere nolebat, quam nec iustos sub legum praetextu calumniari et opprimere. Occurrunt tamen in reis alioqui bonis aliquoties causae excusandae potius quam defendendae, quum scilicet vir alioqui non malus peccat imprudens, et bono etiam animo. Hic certe artem illam colorum atque excusationum callere oportebat illum, quem instituebat Noster, bonum peritumque oratorem. Sed et ipse iudex aliquoties in causa est cur colores adhibendi sint, affectibus deditus, et malis apparentibusque rerum facis magis quam veris solidisque rationibus obnoxius. Hic certe artibus viro tamen bono et ingenuo dignis est fallendus, ut vel aequum ab illo obtineas. Hic coloribus minus in speciem honestis, et fallacibus circumveniendus est; eo tamen fine ut honestum ab eo et verum extorqueas. Ita nimirum ut mendacium interim nullum, aut quid aliud a viri boni officio alienum orator ipse dicat aut admittat. Immo in hoc sita erat ars illa oratoris honesti, si pro captu auditorum, argumenta quibus bonos tamen honestosque fines assequeretur, accommodaret. Nec aliud erat, in coloribus suis adhibendis nostri Quintiliani consilium « [6] Honesta quidem (inquit) ho» nestis suadere facillimum est: si vero apud turpes » recta obtinere conabimur, ne videamur exprobrare

xxxiii; Excerpta libri IV; Controvers. viii.

5. Lib. I, Controv. iii.

6. Quint. Instit. lib. III, cap. 8.

» diversam vitae sectam, cavendum est. Et animus de-
» liberantis, non ipsa honesti natura, quam ille non
» respicit, promovendus: sed laude, vulgi opinione, et
» si parum proficiet haec vanitas, sequutura ex his uti-
» litate: aliquanto vero magis obiiciendo aliquos, si
» diversa fecerint, metus.» Pergit deinde paucis inter-
positis: « Aliquando bonis quoque suadentur parum de-
» cora, dantur parum bonis consilia, in quibus ipso-
» rum, qui consulunt, spectatur utilitas.» Sed magis
fieri solere illa quam sibi probari, ostendit in sequenti-
bus. « Nec me (inquit) fallit quae statim cogitatio su-
» bire possit legentem:» HOC ERGO PRAECIPIS? ET HOC
FAS PVTAS? Quibus ita respondet: « Poterat me liberare
» M. Cicero, qui ita scribit ad Brutum, propositis plu-
» rimis quae honeste suaderi Caesari possent, simne
» bonus vir, si haec suadeam?» MINIME. Addit deinde
post pauca: « NEC EGO QVIDQVAM FIERI TVRPITER VE-
» LIM, verum interim haec vel ad scholarum exercita-
» tiones pertinere credantur. Nam et INIQVORVM ratio
» noscenda est, ut melius aequa tueamur.» Hinc sane
constat ab eo non probari, si quis mala, quocumque
demum praetextu, suaderet. Itaque sequentia ad aliam
illam eius rationem referenda sunt, qua iniquorum ra-
tionem noscendam esse dixerat, quo quis melius posset
vel aequa tueri. Pergit ergo: « [7] Interim si quis bono
» inhonesta suadebit (alius quis nimirum ab eo quem
» hic informat bono oratore) meminerit non suadere
» tanquam inhonesta; ut quidam declamatores Sextum
» Pompeium ad piraticam, propter hoc ipsum quod
» turpis et crudelis sit, impellunt: sed dandus illis de-
« formibus COLOR, idque etiam apud malos. Nec enim
» est quisquam tam malus, ut malus videri velit.» Quid

7. Ibid.

hic apertius quam malum omnem colorum usum a Quintiliani mente esse alienissimum? Constat praeterea, quae alibi de coloribus tradit Quintilianus [8], ea ad colorum artem, non autem ad malum artis usum, esse referenda. Vidit enim ille certe quantum pugnaret cum viri boni quem ille oratorem instituit, officiis usus ille colorum. Sic ergo alibi ipse sibi eadem obiicit, quae vult Rigaltius obiecisse Iuvenalem: « [9] Quid ergo tantum » est artis in eloquentia? Cur tu de COLORIBVS, et difficilium causarum defensione, nonnihil etiam de confesso loquutus es, nisi aliquando vis et facultas dicendi expugnat ipsam veritatem? Bonus enim vir non » agit nisi bonas causas, eas porro etiam sine doctrina » satis per se tuetur veritas ipsa. » Respondet ut antea: « Pertractare quo modo aut pro falsis, aut etiam pro » iniustis aliquando dicatur, non esse inutile, vel propter hoc solum, ut deprehendamus, inquit, et refellamus; quemadmodum remedia melius adhibebit, cui » nota, quae nocent, fuerint. » Tum etiam ostendit bono nonnunquam, nec viro bono indigno, consilio auferendam esse aliquando iudici veritatem; eoque facere colorum illam artem. Videat lector, si libeat, quo pacto illa colligat. Nec enim longius evagandum est. Mihi satis est impraesentiarum malarum causarum, per quaesitos in speciem colores defendendarum artem nunquam profiteri voluisse nostrum Quintilianum.

XLVI. [1] Vnica tamen est in moribus eius macula quam ego nec eluere, nec tueri volo, effusa nimirum illius in Domitianum tyrannum adulatio. Tanta quidem illa ut ne quidem hominis nomine dignum divinis ille tamen laudibus extollat. Quarti enim libri prooemio pro

8. Quint. Inst. lib. IV, cap. 2.
9. Quint. Inst. lib. XII, cap. 1.
1. Vix tamen defendenda eius in Domitianum tyrannum adulatio.

numine illum habet, et primo etiam loco invocandum censet. « Nunc omnes, inquit, in auxilium Deos, »ipsumque in primis, quo neque praesentius aliud, » neque studiis magis propitium numen est, invocem.» Morum ille sanctissimum [2] censorem appellat, cuius in neptem Iuliam flagitia, dum morum studium profiteretur, irridet Iuvenalis. « [3] Quis, inquit, caneret bella » melius, quam qui sic gerit? » Quum ne bella quidem ab eo recte gesta compertum esset, post emptam pacem, emptosque de quibus triumphari posset captivos; post proditas machinas, fictasque Decebali nomine deditionis literas. Virtutum nescio quem fulgorem in eo depraedicat, qua laus eius in re poëtica praestringeretur, quem tamen novit a saevitia, avaritia, libidine, infamissimum. Haec ille post tot illa annorumque plurimorum experimenta, ne adhuc latere Domitiani vitia potuisse suspicemur. Haec nos libentius in coaevis Martiali, Statio, et viro ceteroqui maximo, sed tamen militari, ferremus Iulio Frontino. Sed in viro bono, philosophiaeque studioso; sed in animo erecto vereque generoso magis est profecto quod miremur tam proiectam illam et servilem adulandi humilitatem. Licuit enim fortasse quem merito laudare non potuit, saltem tacere. Nescio tamen idne ipsi licuerit, si vellet esse salvus. « Reor quidem aliter quam invocato numine » maximi imperatoris NVLLVM OPVSCVLVM meum coe» pisse, » inquit Statius [4]. Haec ille necessario feceritne officio non constat, fateor: ita tamen se rem habuisse suspicor. Sic enim itidem coaevus Statio Martialis [5] Domitianum ipsum compellat: « OMNES quidem libelli » mei, domine, quibus tu famam, id est, vitam de-

2. Quint. Inst. lib. XII, cap. 1.
3. Quint. Inst. lib. X, cap. 1.
4. Stat. sylv. IV, praef.
5. Mart. lib. VIII, praef.

» disti, tibi supplicant: et puto, propter hoc leguntur.» Fieri ergo potest, ut viri celebres, nisi sui mentionem cum laude fecissent, hoc aegre fuerit laturus. Maxime vero hoc exspectare potuit a Quintiliano, qui et salarium publicum e fisco, et honestam missionem, et nepotes sororis instituendos in spem imperii ab ipso Domitiano accepisset. Fecit certe praeter morem suum quum vivum illum a studio poëtico laudaret, qui alios laudare non solet praeterquam mortuos. Erat enim ingenio laudis avidissimo et suspicacissimo princeps, si quis alius, certe Domitianus. Vtrisque enim, et colentibus eum, et non colentibus pariter succensebat: illis quod assentari, his quod negligere viderentur. Ipsa Dio [6]. Itaque ne negligere videretur, adulandum censuit noster Quintilianus. Sic alia eius illustria facinora foedo tandem adulationis vitio similiter dehonestavit pater A. Vitellii imperatoris L. Vitellius. Ita nulla sunt sine maculis hominum, praesertim ethnicorum, ornamenta.

XLVII [1]. Quantus vero fuerit, et quam diligens in sua arte oratoria observator, ipse nobis obiter ostendit. De movendis affectibus illa sunt eius verba: « Sed mihi » in animo est, quae latent penitus, ipsa huius loci » aperire penetralia; quae quidem non aliquo tradente, » sed experimento meo, ac natura ipsa duce, accepi.» Itaque etiam observavit ipse quae antea penitus latuerant, ipsa nimirum artis penetralia. Observaverat lugentes utique in recenti dolore disertissime quaedam exclamare, et iram nonnunquam indoctis quoque eloquentiam facere; haec ideo facere quod illis inest vis mentis, et veritas ipsa morum. Inde colligit in iis quae verisimilia esse volunt oratores, eorum qui vere pa-

6. Dio, lib. LXVIII.

1. Quintiliani nostri in Arte sua Oratoria insignis experientia, et memoria.

tiuntur affectibus ipsis similes esse oportere, et a tali animo proficisci debere orationem, qualem facere iudicem volet. Nec in vita modo communi, verum etiam in ludis, qui vitam illam imitantur, histrionicis, hoc idem observavit, quod fictio illa personae alienae faceret movendis veris affectibus. « Vidi ego saepe hi- » striones, inquit, atque comoedos, quum ex aliquo » graviore actu personam deposuissent, flentes adhuc » egredi. Quod si in alienis scriptis sola pronuntiatio » ita falsis accedit affectibus; quid nos, pergit, facie- » mus, qui illa cogitare debemus, ut moveri pericli- » tantium vice possimus? » Tum post alia ita concludit: « Haec dissimulanda mihi non fuerunt, quibus ipse, » quantuscumque sum, aut fui; (nam pervenisse me » ad aliquod nomen ingenii credo) frequenter motus » sum, ut me non lacrymae solum deprehenderint, sed » pallor et vero similis dolor. » Haec ille e propriis hausit experimentis. Quae quam doctum illum artificem fecerint, docet alibi ubi agit de sententiarum figuris: « [2] Equidem quandoque et in personas, ait, incidi » tales, et in rem quoque, (quod est magis rarum) » quae obtineri nisi hac arte non posset. Ream tuebar, » quae subiecisse dicebatur marito testamentum, et » dicebatur chirographum marito exspirante heredibus » dedisse: et verum erat. Nam quia per leges institui » uxor non poterat heres, id fuerat actum, ut ad eam » bona per hoc tacitum fideicommissum pervenirent. » Et caput quidem tueri facile erat, si hoc diceremus » palam: sed peribat hereditas. Ita ergo fuit nobis a- » gendum, ut iudices illud intelligerent factum, dela- » tores non apprehenderent ut dictum: et contigit » utrumque. Quod non inseruissem, veritus opinionem

2. Quint. Inst. lib. IX, cap. 2.

» iactantiae, nisi probare voluissem, in foro quoque » esse his figuris locum. » Idem alibi [3] suam in dispositione argumentorum artem experientia oriundam aliquoties memorat. Inde peritiam eius, inde et prudentiam habemus exploratam. Nec inferior ei fuit memoria, accurata licet rerum dicendarum dispositione ac methodo, ut fatetur, adiuta. « [4] Sic enim contingit, » inquit, ut etiam quae ex tempore videbantur effusa, » ad verbum repetita reddantur: quod MEAE quoque » memoriae mediocritatem sequebatur, si quando in- » terventus aliquorum, qui hunc honorem mererentur, » iterare declamationis partem coëgisset: nec est men- » dacio locus, salvis qui interfuerunt. » Ita instructus artem oratoriam ornandam suscepit excolendamque noster Quintilianus.

Haec tamen obiter. Nec enim vitam Quintiliani nos, sed tempora eius indaganda, censuimus.

3. Quint. Inst. lib. VII, cap. 1. 4. Lib. XI, cap. 2.

N. B. Multa deprehendimus in istis Annalibus contra vulgatarum Editionum fidem, et saepe etiam, ut videtur, sine idoneo sensu citari; a quibus tamen emendandis manum abstinemus, ut Dodwellii labor legentium oculis totus repraesentetur. LEM.

DE M. FABIO QVINTILIANO

NOTITIA LITTERARIA

EX

IO. ALB. FABRICII BIBLIOTHECA LATINA

A IO. AVG. ERNESTI AVCTIVS EDITA, LIB. II, CAP. XV.

Quintiliani aetas.

M. Fabius Quintilianus [1] ex Tarraconensis Hispaniae oppido Calagurri, post Neronis necem adolescens admodum a Galba Romam perductus, postquam cum magna gloria in foro [2] versatus erat, rhetoricam docuit per

1. Ita in monumentis antiquis legitur, perinde ut Quintus, Quintius, Quintilis etc. Praetuli vero vulgarem de patria Fabii sententiam, Radero etiam probatam ad Martialem, p. 239, licet auctori vitae visus est fuisse Romanus. Sane Hieron. in Vigilantium, init.: «Iste caupo Calagurritanus, et «in perversum propter nomen vi«culi mutus Quintilianus, miscet «aquam vino.» Ausonius: «Asserat «usque licet Fabium Calagurris alu«mnum.» Idem Hieron. et Cassiodorus in Chron.: «Quintilianus ex Hi«spania Calagurritanus, primus Ro«mae scholam publicam et salarium «e fisco accepit.» Centum scilicet sestertiorum, ut e Suetonii Vespasiano cap. 18, colligitur. Conf. Cresollii theatrum Rhetorum IV, 3, et de Quintiliano Nic. Antonium in Bibliotheca vetere Hispana, Baelii dictionarium editionis secundae et clariss. Dodwelli Annales Quintilianeos, Oxon. 1698, 8. Alius Quintilianus (Nostri fortassis pater vel avus) de quo Seneca pater in controversiis.

2. Quintil. Institt. lib. II, cap. 12: «Nos quando et praecipiendi munus «etiam pridem deprecati sumus, et «in foro quoque dicendi, quia hone«stissimum finem putabamus desine«re, quum desideraremur.» Hinc *gloria Romanae togae* dicitur Martiali, II, 9.

annos viginti [3], quibus elapsis, otio et quiete studiis suis circa a. C. 88 impetrata, sub Domitiano scripsit, qui sororis suae nepotes eius delegaverat curae.

De vita Quintiliani praeter Annales Henrici Dodwelli Quintilianeos ad calcem voluminis I edit. Burmannianae et in Capperonniana editione recusos, scriptoresque alibi laudatos, consulendus Tillemontius Hist. Imperatorum, tom. II in Domitiano, cap. 22, et gallicus Quintiliani interpres Nic. *Gedoyn*, qui Romanum fuisse, nec a Galba demum a. C. 69 (ut tradit Hieronymus in Chron.) perductum Romam, sed Domitium Afrum iam a puero Romae auditum observat, qui obiit anno C. 59. Salarium annuum, quod Quintilianus e fisco pro scholis rhetoricis accepit, fuit *centena sestertia*, quae nostra pecunia tria millia scutatorum amplius aequant. Vxorem habuit Tutilii rhetoris filiam (v. Cl. Rhunkenii praef. ad Rutilii Lupi libellum de Figuris) unde suscepit filium, cuius decennis mortem deplorat in praef. lib. VI. Praeter Quintilianum, patrem vel avum Nostri, cuius apud Senecam rhetorem mentio, alius fuit Iulius Proculus Quintilianus, de quo Reinesius Epistolis ad Rupertum, p. 300. Alius Quintilianus, praetor Marcianopolitanorum, est apud Harduinum de numis urbium, p. 312, A. Κυιντιλιανοῦ Μαρκιανοπολιτῶν, et Quintilianus, praetor Pergamenorum et Ephesiorum in numo Commodi imp. apud eundem Harduinum, p. 392: Ἐπὶ στρατηγοῦ Κυιντιλιανοῦ Περγαμηνῶν καὶ Ἐφεσίων. Alius denique Aristides Quintilianus, graecus scriptor, de cuius libris tribus de Musica, v. lib. III Biblioth. Graecae, c. 10, §. 4. Quintiliani Martyres, de quibus Acta Sanctor.

3. Vide prooem. libri I sub init. Ex discipulis Quintiliani illustribus fuere C. Caelius orator et Plinius iunior, qui eum modicis facultatibus fuisse testatur ep. VI, 32. Praeceptor Quintiliani *Palaemon* grammaticus, teste schol. Iuven. VI, 451.

4, 13, 16, april. Quintilianus, cui rescribunt Alexander et Severus atque Antoninus, lib. VII codicis Iustinianei, tit. 2, l. 5, et tit. 55, l. 1. Ceterum de rebus ad Quintilianum eiusque operis historiam pertinentibus adeant studiosi in primis Gesneri praefationem ad editionem eius Institut. Orat.

Libri XII Institutionum Oratoriarum.

Exstant eius libri XII [1] de Oratoria Institutione, ad Marcellum [2] Victorium, amicum suum (s. ut Io. Sarisb. Polycrat. VII, 14, appellat *de Institutione Oratoris*), quibus Epistola ad Tryphonem bibliopolam, qui editionem maturari postularat, praemittitur. Hoc opus Fabius in futuros usus filii sui paraverat: sed hic nondum dimidio absoluto, ut ante dictum, decennis obiit, quod incredibiliter dolet pater in praefatione ad librum sextum. Quintiliani Institutiones, sub Domitiano, quem laudat, scriptas [3], sed sub Traiano demum editas suspicatur Catanaeus ad Plinii lib. II, epist. 1, quamquam verisimile est, mali principis laudes, praeteritis veris boni principis laudibus, non manare in vulgus passurum Quintilianum, nisi adhuc vivi ac spirantis; a quo si non surrogatus T. Flavio Clementi a. C. 95 consul est, cuius filios instituerat, certe consularia ornamenta fuit consequutus, ut testatur Ausonius in panegyr. Incidit Domitiani mors in a. C. 96. De Tryphone, cuius

1. In Bibliotheca Gesneriana Simleri et in Bibl. curiosa Hallervordi perperam sedecim libri memorantur. Hos Fabii libros duodecim Hilarium, in opere de Trinitate, et stylo imitatum esse et numero, testatur Hieronymus epist. 48 ad Magnum oratorem, et ad Pammach. de optimo genere interpretandi.

2. Fallitur auctor vitae, qui hunc Marcellum confundit cum filio Quintiliani; fortasse fuit pater Marcelli, ad quem silva Statii poëtae lib. IV. Vide Franciscum Bivarium ad Chronicon Lucio Dextro suppositum, pag. 216.

3. Praef. lib. I et IV; et III, 7; et X, 1.

mentio fit apud Martialem IV, 73, videnda Christiani Schoettgenii diatriba de librariis et bibliopolis veterum, Lipsiae edita a. 1710. Titulos capitum a Quintiliano esse, bene negat Burmannus, p. 14 Epistolae ad Capperonnerium.

Hos libros primus e monasterio S. Galli eruit Poggius Florentinus, incredibili eruditorum, Leonardi praesertim Aretini, gaudio inventos. Poggius ipse narrat in epistola ad Guarinum Veronensem, data 16 dec. 1419, ex MS. Bibliothecae Paulinae integra primum edita a I. Gottl. Krausio [1].

Idem Poggius in dialogo de Infelicitate principum, de se loquens: « Suscepit hic olim diligentiam et labo» rem peragrandae Alemanniae, librorum perquiren» dorum gratia ..... qua in re multum profuit latinis » musis eius industria. Nam octo Ciceronis Orationes, » integrum Quintilianum, Columellam, qui antea de» truncati et deformes apud nos erant, et item Lucretii » partem, pluresque alios latinae linguae auctores prae» claros restituit nobis. » Franciscus Barbarus Venetus (non Guarinus Veronensis, qui in illa, p. 55, laudatur) in collaudatione ad Poggium, data Venet. 1417, 7 iul. « Tu Tertullianum, tu M. Fabium Quintilianum, tu Q. » Asconium Pedianum, tu Lucretium, Silium Italicum, » Marcellinum [2], tu Manilium Astronomum, L. Septi» mium (Daretis interpretem), Valerium Flaccum,

1. In *der umständlichen Bücher-Historie*, Lips. 1715, 8, parte 1, p. 42. Partem illius Epistolae Poggii dederat Mabillonius, pag. 211 Itineris Italici, et Menagius I Anti-Bailleti, p. 46. Integram exhibet etiam Iacobus *Lenfant* ad calcem Poggianorum Amst. 1720, 8, pag. 309. Vide item Poggii Opera, Basileae edita, p. 272, 394; Menagiana, tom. I, p. 97, et tom. IV, pag. 90; Iulium Nigrum in Historia Scriptorum Florentinorum vulgata Italicè, p. 473. — Vid. Poggii epistolam integram in nostrae edit. volum. septimo, pag. 1 sqq. LEM.

2. In Diario Veneto, *Giornale dei Letterati d' Italia*, t. IX, p. 178. Nonius Marcellus etiam a Poggio repertus traditur: fortasse pro Ammiano

» tu Caprum, Eutychium, Probum, grammaticos, tu » complures alios Bartholomaeo (de monte Politiano) » collega tuo, adiutore, vel fato functos vita donasti, » vel longo, ut aiunt, postliminio in Latium reduxisti.... » Maius quoddam a te romanae literae, quam adhuc » praestiteris, exspectant, quod in eam spem adductae » sunt, ad hoc enim natus esse videris, ut per te Ci- » ceronis de Rep. et Varronis divinarum ac humana- » rum rerum, et Crispi et Livii libros, et Catonis ori- » gines, ut ceteros omittam, recepturi sint. » Leonardus Aretinus, lib. IV Epist., p. 160, ad Poggium: « Quintilianus tuus laboriosissime emendatur, permulta » enim sunt in nostro vetusto codice, quae reddenda » tuo videantur. »

Codicem ipsum MS. Poggii, Constantiae, sede apostolica vacante diebus 53 in Biblioth. S. Galli descriptum, exstare Londini in bibliotheca illustrissimi comitis Sunderlandiae, notavit Gedoynus. Etiam apographum codicis Poggiani, ante ducentos annos exaratum, fuit in bibliotheca Nic. Heinsii, et ex illa venit in Colbertinam, ibique asservatur n. 1217. Omitto aliud, quod fuit in bibliotheca Marckiana, p. 155. Codex porro Quintiliani, quem Romae scribi iussit Pius III pontifex, exstat Gothae in Bibl. serenissimi ducis, n. LXVI. [1] In Bibl. Thuanea, tom. II, p. 465, memorantur Quintiliani Institutiones scriptae manu Laurent. Vallae, cum eius notis. Cum notis Vallae fuere etiam in Bibl. illustris Vallettae. Ex MS. Farnesiano quaedam emendat Latinius,

Marcellino. Adde tom. X, pag. 417. Lectus Quintilianus et laudatus et laudatus etiam a Francisco Petrarcha, lib. I, epist. 6 et 7.

1. Specimina lectionum ex illo codice vide, ubi lubebit, in Actis Eruditor. a. 1721, pag. 71 sq. et tom. VII supplementi, p. 480 sq. De aliis codicibus Fabii MSS. Matthaeus Larroque praefatione ad librum gallice editum, *Nouvelles accusations contre M. Varillas.*

tom. II Epist., p. 46; adde p. 37, 41, 42, 58; et de aliis tribus codicibus, tom. I, p. 231. Ex codice, quem a Melch. Hiltorpio acceperat, loca nonnulla castigat Ianus Guilelmius III, 14 Verisimilium. Ex alio, quem a Rittershusio habuit, Mich. Piccartus, cap. 18. Pericul. Critic. Alium Basileensem vide laudantem Barthium XIV, 18 Adversar. ubi ex eo emendat locum Fabii IV, 2, ex Caelio Antonium temulentum ac stertentem nobis depingentis. Alii codices aliis in locis servantur: ut in Bibl. Regia Paris. Bodleiana Oxonii. Florentiae novem sunt in Medicea, alius in monasterio S. Mariae, alius Fesulis in bibliotheca S. Cosmae, in coenobio Canonicorum: Lugduni Batavorum tres inter libros Vossianos, Bernae item alius ac Coloniae, alius denique in nostra (E) Bibl. qui olim in Bibl. Nic. Ios. *Foucaut*, nuper Kappii fuit, chartaceus, sine graecis: ex edito exemplo forte ductus. Graeca se supplesse in codicibus Quintiliani, Macrobii, Gellii, et Pliniorum testatur Angelus Decembrius, lib. VII de Politia litteraria, p. 592, ubi nomina figurarum graeca exhibet. Andreas Masius in Iosuam, pag. 49: « Veteres *moenire* pro *munire* viden» tur dixisse, quod verbum in vetustis ego Fabii exem» plaribus scriptum reperi. »

Ille *Gallensis* ubi sit, et quid eo factum sit, in eo non consentire reperi scriptores. E Mabillonii Itin. Germ. p. 34, colligas, eum adhuc esse in illo monasterio: nam eo redisse etiam colligas e P. Mosellani epistola inter Goldasti epist. Philol. p. 156. Sed Vadianus in praef. ad Melam ait, eum Bibl. Florentinae illatum esse: in qua se vidisse clare profitetur Raph. Regius in prima ad Quintilianum nota. In ea nunc tamen non est, ablatus inde olim cum aliis. Sed praeter hunc Helveticum alius codex eodem fere tempore in Italia repertus est per Leon. Aretinum, ut tradit Vadianus idem de Monast.

Gallensis Bibl. p. 161, in Goldasti Script. Alemann. t. III, sed vitiosum et mancum. Vid. et Laur. Mehus in Vita Aretini, p. 43. Ex his vero libris duobus Quintiliani opus recensuere et emendatiora exempla curavere idem ille Aretinus et Barzizius, quae per totam Italiam sparsa sunt. Vidi Furietti Vitam Barzizii ante eius opera, p. 36. Ex his igitur apparet, codices Quintiliani omnes esse vel ex uno exemplo Gallensi ortos, vel ex illa Barziziana recensione fluxisse: sed plerosque ex hac.

Libri duo artis Rhetoricae deperditi.

In prooemio testatur Quintilianus, se eo magis hoc opus Institutionum ad summam perducere destinasse, quod *duo* iam sub nomine ipsius *libri* ferrentur *artis Rhetoricae*, neque editi ab ipso, neque in hoc comparati, ut ederentur. «Namque alterum, inquit, sermone » per biduum habito pueri, quibus id praestabatur, » exceperant; alterum pluribus sane diebus, quantum » notando consequi poterant, interceptum boni iuvenes, » sed nimium amantes mei, temerario editionis honore » vulgaverant.»

His binis libris deperditis [1] bene est, quod aetatem tulerunt pulchri illi Institutionum libri, quibus accuratissime Fabius et copiosissime futurum oratorem instruit, non praecepta tantum proponens, verum *ab utero matris susceptum infantem limare incipiens, format in oratoris perfecti substantiam*, ut verbis utar Wibaldi, abbatis Corbeiensis, sec. XII clari, epist. 147: Tom. II monument. V. C. Edmundi *Martene*, p. 338 [2]. Elementa enim, progressum, rationem, usum, exercita-

1. Exstat liber sub tit. *M. Fabii Grammatica admodum brevis, et studiosae pubi admodum utilis.* Paris. ap. Petrum *Viart*, s. l. et a. sed libellus nihil aliud habet, quam Institt. Or. lib. I, c. 4-9.

2. V. Erasmus in Ciceroniano, pag. 91, cui adde haec Rapini Observatt.

tionem ponit ante oculos, non paucis adiectis, quae Cicero vel praetermisit, vel obiter attigit: quod genus sunt de ratione concitandorum affectuum, de generibus et usu sententiarum, de modis amplificandi, de inventione propositionum, de partiendis iisdem ac digerendis, de transmigratione ac concursu statuum, de modo legendi, imitandi, scribendi. Et Lutheri nostri iudicio [3], « Quintilianus unus est, qui optimos reddit adolescentes, immo viros. Hunc unum rogo ante omnia ne » derelinquas..... Ego prorsus Quintilianum fere » omnibus auctoribus praefero, qui simul et instituit, » simul quoque eloquentiam monstrat, id est, verbo » et re docet quam felicissime. » Nec sine causa Muretus, lib. XVIII, 20, Var. Lect. indignatur, pro vetere more Quintilianum adolescentibus praelegendi invaluisse et frequentatum esse usum musteorum compendiorum. In principio quidem instauratarum literarum lectiones rhetoricae Quintiliani interpretatione constabant, et qui in Lips. Academia nunc professor eloquentiae dicitur, institutus est ab initio sic, ut Quin-

de Eloquentia: « *Quintilien prend* « *celui qu'il destine à l'éloquence dès* « *le berceau, et d'entre les bras de sa* « *nourrice, pour l'élever à l'étude de* « *cet art, et pour le mener pas à pas* « *par tous les degrés des sciences qu'il* « *y croit nécessaires. Dans le* premier « *livre, il lui choisit un précepteur* « *domestique, pour lui former la lan-* « *gue par les premiers éléments de la* « *prononciation de la grammaire. Il* « *le mène, dans le* second *livre, aux* « *écoles publiques pour y étudier la* « *rhétorique, dont il lui explique la* « *nature et les parties qui ont rapport* « *à cet art. Au* troisième *livre, il lui* « *développe ce qui regarde l'élocution,* « *et dans les* quatre *livres* suivants. « *Dans le* septième, *il enseigne ce qui* « *appartient à la disposition et l'éco-* « *nomie du discours, qu'il continue de* « *traiter dans les* huitième, neuvième, « dixième *et* onzième. *Et dans le* dou- « zième *il décrit tout ce qui appartient* « *à la personne de l'orateur, pour lui* « *former le coeur et l'esprit, et dont* « *il fait un fort honnête homme.* »

3. Epist. ad Georgium Spalatinum, inter eas quas Rev. Ioannes Franciscus Buddeus primus edidit pag. 8. Ad Fabii exemplum Institutiones Medicas adornavit praestantissimus vir Ioan. Baptista Morgagnus, quarum vulgavit ideam Patavii a. 1712, 4. Vide Diarium Venetum eruditorum Italiae, t. XI, p. 409.

tiliani professor esset et diceretur. Atque ea fuit causa multitudinis editionum, prima illa aetate ultra medium usque sec. XVI factarum.

Dialogus de Oratoribus, num Quintiliani?

Scripsisse se librum de Causis corruptae eloquentiae, testatur Fabius ipse praef. libri VI. Sed libro VIII extremo, ubi idem scriptum suum commemorat, refert, se plenius in illo tractasse de tropis et singulatim de hyperbole: quod in dialogo de Oratoribus, seu de Causis corruptae eloquentiae, qui hodie exstat, nusquam fit. Scriptus est libellus (in quo Curiatius Maternus, M. Aper, Iulius Secundus et Vipsanius Messala colloquuntur), ad Iustum Fabium, ad quem Epist. Plinii iunioris, I, 11; II, 7, scriptae sunt, anno sexto principatus Flavii Vespasiani, sive anno C. 74, ut ex cap. 17 constat. Ad Quintilianum, auctorem, refertur a multis, ut a Lipsio in Tacitum. H. Stephano Diss. de Criticis, p. 288, 290; Aug. Buchnero, lib. II, ep. 55; et lib. I de Commutata Ratione dicendi, c. 13; Matthia Berneggero qu. 116 in Tacitum; Io. Freinshemio, Io. Henr. Boëclero Bibliographiae, p. 44; Christoph. Cellario, §. IX diss. de Silio Italico; Schurzfleischio, Francisco Modio in novantiquis lectionibus, a Menagio, tom. I Anti-Bailleti, p. 339; Graevio ad Hesiodum, p. 6; Christ. Aug. Heumanno, aliis. Tacitum autem, cui in MSS. tribuitur, auctorem malunt Petrus Pithoeus, qui Quintiliani et Calpurnii Flacci Declamationibus addidit, ac notis illustravit; Gyraldus de Poëtis, p. 199; Colomesius ad Gyraldum, p. 241; et Henricus Dodwellus V. C. in Annalibus Quintilianeis, p. 135 seq. At neque Taciti neque Quintiliani esse, T. Faber putabat ad Longinum, et Suetonio a nonnullis adscriptum ex

eruditissimo Baluzio, tom. II Miscell. p. 451, discimus. Morabinus autem, qui hunc dialogum fecit gallicum, malit eum tribuere Curiatio Materno, cuius Cato, Thyestes, et Domitius, cap. 2, §. 3, memorantur, quemque occisum deinde a Domitiano, quod in tyrannos declamaverit, refert Xiphilinus e Dione, pag. 765. Inter tam diversas sententias vix video, quos sequar, quum quos fugere debeam, videar mihi videre. Equidem Quintiliano et sententiarum convenientia et styli et plurima argumenta alia hoc scriptum vindicant, ut si locum illum de tropis, cap. XXXV, dicamus excidisse, illi forte quam verisimillime tribuatur.

Prodiit saepe in Quintiliani et Taciti editionibus. Primis edd. Quintiliani non additus est hic libellus: nostris quidem exemplis edd. illarum omnibus, Iens. Regii, Aldi, Torini, R. Steph. etc. abest. Sed post ortam de auctore Quintiliano opinionem demum: at edd. Taciti a prima inde Vendelini Spirensis habent. Etiam separatim Vpsaliae admodum nitide atque emendate cum notis integris Rabodi Hermanni Schelii, P. Pithoei, Iusti Lipsii, Io. Freinshemii, Io. Frid. Gronovii et Io. Schultingii; selectis vero M. Antonii Mureti, Curtii Pichenae et Val. Acidalii 1706, 8, edidit Ericus Benzelius, personasque colloquentium diligenter distinxit, utilissimo et in omnibus dialogis observando instituto. Conradi Samuelis Schurzfleischii observationes postumae in hunc dialogum in lucem sunt prolatae a fratre Henrico Leonhardo in Actis litterariis vulgatis Vitebergae 1714, 8. Mox pro Quintiliani foetu Cristoph. Aug. Heumannus, dialogum hunc recognitum a se et notis illustratum edidit Goëttingae, 1719, 8, addita Epistola critica de iure latinam linguam augendi novis vocabulis, nempe ut occurreret iis, qui verbis et phrasibus insolentioribus eius libelli moventur, velut illi S. F. D. au-

ctori observationis de soloecismis et barbarismis huius Dialogi, insertae tomo X supplementi Actor. Eruditor. p. 227 [1]. Dialogi huius exemplo Anna Daceria, doctissima femina, scripsit gallica lingua de Causis corrupti de pulchro iudicii, *des Causes de la corruption du goût*, libros duos, quibus Homerum adversus Hurtadi Mottaei et Io. Harduini censuras defendit. Girii versio gallica vidit lucem Paris. 1630, 4. Vertit et Maucroisius, canonicus Remensis, in cuius opusculis postumis prodiit Paris. 1710, 8. In iisdem gallice etiam redditus occurrit locus insignis ex Quintiliani X, 3 et 4 Inst. Orator. de styli exercitiis instituendis. Sed elegantior Dialogi illius interpretatio gallica habetur, quam clarissimo librorum Ciceronis de Legibus interpreti Morabino debemus, edita Paris. 1722, 12*. Germanice vertit Ioan. Cristoph. Gotschedius ad calcem element. rhetoricorum Lips. 1728, 8.

Ex editionibus Quintiliani una ed. antiquior omnia ista, sive vere, sive falso Quintiliano tributa habet Hackiana a. 1665, 8, in qua Institutiones exstant cum praefat. et notis Adr. Turnebi, Ioach. Camerarii, Danielis Parei, Io. Frid. Gronovii et selectis variorum: Declamationes XIX cum notis paucis eiusdem Gronovii, Declamationes minores cum Petri Aerodii, P. Pithoei et

1. Nos quidem in ed. Taciti Opp. nostra vol. IV Biponti 1780 dialogum de Oratt. Tacito potius quam Quintil. in notis ad Lipsii praef. vindicatum ad exemplum editionum Taciti inde a principe Vendelini Spirensis omnium edidimus, eumque nova post Brotierium et Ernestium cura G. C. Crollii multis locis emendatum cum reddita in notis ratione. Quare eundem Quintil. denuo addere haud visum est.

* *Voyez l'indication de deux nouvelles traductions du même* Dialogue, *dans la notice des principales édit. et trad. de Tacite, p. 417 du t. V de notre édit. de* Tacite. *Marie-Joseph de Chénier a traduit aussi ce Dialogue. Voy. ses* Fragmens de Littérature.

eiusdem Gronovii, observationibus: Calpurnius Flaccus cum notis Pithoei, Gronovii et Io. Schultingii: Dialogus denique de Oratoribus cum Schelii commentario, notis Pithoei et Gronovii, Schultingiique, et ex Lipsio, Pichena, atque Acidalio excerptis animadversionibus.

INDICES III

IN M. FAB. QVINTILIANVM

PRIMVS INDEX

VERBORVM, PHRASIVM, AC RERVM.

(Primus numerus librum, secundus caput, tertius paragraphum indicat.)

A

A litterae I iuncta, I, 7, 18; I, 5, 17. — in E mutata, ibid. 23. — in *A* et S literas exire, etc. I, 5, 61. — sequente *A*, non C, sed K scribendum, I, 7; 10.

A, *ab: ab*, XII, 10, 32; I, 5, 69. — *a* capite primum, VII, 1, 25. — *a* facultatibus argumenta, vid. *Venio*. — *a* finitione secundus, VII, 10, 1. — *a* fonte, II, 1, 4. — *ab* initio, II, 17, 12; II, 20, 6. — *a* narrationibus statim, II, 1, 8. — *a* parte accusantis, defendentis, VII, 4, 38. — protinus *a* petitore primo loco IV, 1, 24 *i. pro.* — *a* primis statim actionibus, VI, 4, 15. — *a* principiis, I, 1, 12. — iam *a* tenero, I, 2, 29. — scriptores, qui sunt *ab* Isocrate, IV, 2, 31. — longe *ab* aliquo, XII, 9, 8; subint. *esse*. Conf. *Continuo*, *Converto*, *Duco*, *Perduco*, *Renovo*.

Abalienata morbis membra, VIII, 3, 75.

Abdicare, III, 6, 76. — adoptatum, VII, 1, 21. — *abdicat* pater ex meretrice natum, etc. XI, 1, 82. — *abdicare* liceat minus dicto audientem filium, VII, 1, 14. — *abdicari*, VII, 4, 4. — *abdicans*, IV, 2, 95; VII, 4, 27. — pater, XI, 1, 59 — *abdicati*, VII, 4, 11. — *abdicatus* medicinae studuit, etc. VII, 2, 17 seq. — *abdicatus*, qui a patre postulat, etc. IX, 2, 89. — *abdicatorum* lex, III, 6, 96, 98 seqq.

Abdicatio, III, 6, 76; VII, 4, 25 seq. — *abdicationis* iudicium, VII, 4, 10. — de *abdicatione* Declamationes, VII, 1, 14, et 21. — *abdicationum* actiones, VII, 4, 29. — formae duae, VII, 4, 27.

Abducere aliquem ab aliqua re, IX, 2, 39; XII, 9, 1. — manum, XI, 3, 145. — mentem a veri contemplatione, VI, 2, 4.

Abeo, *ire:* in exsilium, VII, 1, 42. — in laudes alicuius, IX, 2, 55. — *abit* sanguis cum metu, XI, 3, 78. — vis, incunditas, decor, IX, 4, 14. — *abi*, I, 5, 36.

Abhorrere ab aliqua re, XII, 10, 41. — non procul ab aliqua re, IX, 2, 78. — a fide, IX, 2, 30.

Abies pro tabellis, VIII, 6, 20.

Abiectio, figura, IX, 3, 18.

Abiicere codices, X, 3, 28. — *abiicit* animum pudor, I, 3, 16. — *abiectus*, de homine, IV, 1, 14; XI, 1, 16. — *abiecta*, II, 12, 7. — *abiectissimus* quisque animus, XI, 1, 13.

Ablativus, casus, I, 4, 26; VII, 9, 10. — eum Graeci non habent, I, 5,

59. — ei naturalis inest amphibolia, VII, 9, 10; I, 7, 3. Conf. *Casus.*

Abnegare alicui partem pecuniae, XI, 2, 11.

Abnuere rationem vocabulo, I, 6, 33. — nec *abnuo*, VI, 2, 11. — nec *abnuerim*, V, 8, 3.

Aboletur lex, I, 5, 29. — *abolita* retinere, I, 6, 20.

Abolitionis pactum, IX, 2, 97.

Abominari palmis, XI, 3, 114. — *abominandus, a, um :* crimina, IX, 2, 80. — infelicitas, VIII, prooem. 27. procul negotiatio, XII, 7, 11. — scelus, VIII, 6, 40. — vitia, XII, 5, 2.

Abortus : pro *aborta* pecuniam accipere, VIII, 4, 11.

Abripi tempestate, II, 17, 24.

Abrogatur ius iure, VII, 2, 2. — *abrogata* retinere, I, 6, 20.

Abrumpere sermonem, IV, 3, 13. — studia, VI, pr. 14. — *abruptus* a toto corpore sensus, IX, 4, 123. — *abruptum* esse, IX, 4, 62. — sermonis genus, IV, 2, 45. — *abrupta*, X, 2, 19. Conf. *Sublimia.* — principia, III, 8, 58; *add. ibid.* 68. — iaculari, II, 11, 6.

Abrupte, IV, 1, 79. — incipere, III, 8, 6.

Abs, XII, 2, 32.

Abscindere aliquid, XII, 1, 20. — sibi partem sermonis, VIII, 3, 23. — vocem, VIII, 3, 85. — *abscissa* vox, VIII, 3, 83. — spatia, IX, 3, 118.

Absolutio, XI, 1, 9, 11.

Absolvo : absolutus, IV, 2, 95. — *absoluta*, IX, 3, 19. — defensio, VII, 4, 4. — pars, VII, 4, 5. — *absolutae* omnibus oratoriis numeris fabulae, X, 1, 70. — *absolutius* os, I, 1, 37.

Absona litera S, XII, 10, 32. — *absonum*, VI, 3, 107.

Absque sententia, VII, 2, 44.

Abstemius unde, et quomodo dividi oporteat? I, 7, 9, et 18.

Abstinentia temeti, I, 7, 9. — Veneris, XI, 3, 19.

Abstinere se a convicio, VII, 2, 34. — *abstinens*, I, 6, 29. — quis? XII, 2, 23.

Abstractum pro concreto, I, 2, 26; II, 3, 10; II, 12, 6; XII, 1, 31.

Absum : abesse alicui, I, 12, 11; II, 5, 13; VI, 3, 84. — ab aliqua re, VI, 3, 29. — ab intellectu artis, II, 13, 10. — a vitiis, II, 2, 15. — longe, VI, 3, 28. — plurimum ab alio, I, 3, 2. — a saltatore, XI, 3, 89. — a scenico gestu, etc. I, 11, 3. — procul ab aliquo, II, 3, 11; II, 15, 11, 37; XI, 3, 136. — ab aliqua re, VIII, 3, 64. — *abest* ab aliquo culpa, XI, 1, 64.

Absumere aetatem in aliquid, XII, 11, 15.

Absurdum esse, IX, 2, 30. — videatur, I, 5, 16. — *absurdis* similia, VI, 3, 99.

Abundanter dicere, VIII, 3, 40.

Abundantia, VIII, 3, 56. — iuvenilis, XII, 1, 20.

Abundare amicis, clientibus, propinquis, V, 10, 26. — copia rerum, verborum, compositione etc. II, 7, 4; X, 5, 3. — fortuna, VI, 1, 50. — numero, V, 7, 23. — vitiis, X, 1, 129. — *abundans* rerum copia, VII, prooem. 1. — magis ad aliquid materia, XII, 2, 28. — supra necessitatem oratio, IX, 3, 46. — ex *abundanti*, IV, 5, 15; V, 6, 2; VIII, 3, 88. Conf. *Asiane.*

Abunde bene, XII, 9, 7. — disertus, XI, 1, 36. — multi anni, XII, 11, 13. — salis in aliquo, X, 1, 94. — satis, XII, 11, 19.

Abusio, III, 3, 9; VIII, 2, 5. — quid? VIII, 6, 34 seq. — per *abusionem* vocare, X, 1, 12.

Abusive, VIII, 6, 35; IX, 2, 35.

Abuti, IV, 2, 112. — animo alicu-

ius, IV, 2, 112. — iure caedendi in probra, I, 3, 16. nomine, V, 10, 6.

Abversa, XII, 10, 32.

Academia, *Academici*. Vid. Indicem II.

Accedere alicui, III, 4, 16; VI, 4, 8; IX, 2, 102. — maxime, X, 1, 86. — alicui opinioni, I, 5, 37; II, 15, 29. — alicui parti, XII, 2, 18. — facilius, XII, 11, 11. — alicui rei, VII, 3, 15. — alicuius sententiae, II, 15, 1. — ad agendum, IV, 1, 8. Cf. VIII, 2, 9. — ad amicum trans mare, VII, 3, 33. — ad veritatem, XII, 10, 9. — prope, propius ad aliquem, ad aliquid, XII, 1, 20; XII, 2, 2, 25. — *accedere* sine praepositione *ad*, VI, 2, 35; X, 1, 76. — his accedit, II, 12, 6; *add.* VI, 4, 8; XII, 2, 2. — vis et proprietas rebus *accedit*-tali adstipulatione, XI, 3, 175.

Accelerare lectionem, I, 1, 31.

Accendere animos, I, 2, 22. — iudices, XI, 3, 166. — affectibus, VI, 2, 35. — *accendi* aliqua causa, I, prooem. 1. — modis musicis, I, 10, 14. — ad aliquid, V, 11, 10.

Accentus Graeci προσῳδίαι vocant, I, 5, 22. — gravis Graecorum, XII, 10, 33. — Latinorum, XII, 10, 33; I, 5, 30 et 31. Vid. *Litera*.

Acceptare mercedes, XII, 7, 9.

Accessus facilis per quaelibet vada, XII, 10, 37.

Accidere, IX, 3, 2. — ex casu, II, 17, 31. — *accidit* aliquid ad aures, XII, 10, 15. — hinc vitium vel vitia. I, 1, 13, 32; VIII, 6, 67. — aliquid nominibus, I, 5, 60. — *accidunt* verbo plurima, I, 5, 41. — quae rebus aut personis accidunt, X, 7, 30; V, 8, 4; *add.* V, 10, 17 et 58. — per quot *accidat* species soloecismus, I, 5, 38. — *accidentia*, III, 6, 55; VIII, 3, 70; rerum, V, 10, 23. — personae cum suis *accidentibus*, IV, 2, 130.

Accingi ad aliquid, I, 12, 16; XII, 1, 5.

Accipere aliquid, III, 3, 12; VIII, 6, 21. — animo placido, IV, 2, 74. — auribus, II, 6, 3; X, 1, 10. — mente, 2, 7, 3. — sine motu mentis, IV, 2, 115. — a praeceptoribus, X, 5, 19. — cito, XII, 8, 3. — diligenter, XII, 3, 3. — non difficulter, quae traduntur, I, 3, 3. — facillime, II, 4, 36; V, 10, 96. — aliter, VI, 3, 24. — dupliciter, III, 11, 2. — simpliciter, IV, 2, 20. — sic, IV, 5, 17. — aliquid figuram, IX, 1, 10; *add. ib.* 13; IX, 4, 45. — ex aliqua re, IX, 4, 94. — pignori, VII, 8, 4. — pro regula, I, 6, 44. — pro vero, II, 17, 6. — actionem, III, 6, 72. — appellationem urbis, Romam, VI, 3, 103. *i. intelligere*. — artes facile, XII, 11, 11. — barbarismum pluribus modis, I, 5, 7, 9. — beneficium, VII, 4, 37, 38. — cladem, IX, 2, 62. — depositum, VII, 3, 1. — fastigium ab aliquo, XII, 11, 26. — figuram aliquam, IX, 2, 103. — finem, II, 18, 2. — formam orationis, II, 4, 15. — haereditatem, VI, 3, 97. — iniuriam, VIII, 5, 4. — locum, VIII, 2, 11. — munera, IV, 4, 5. — nomen, V, 10, 5; IX, 1, 8. — ex aliqua re, VIII, 5, 3. — originem ab aliquo, V, 11, 19. — pecuniam, V, 10, 87. — potionem, VII, 2, 17. — probationes extra rationem dicendi, V, 1, 1. — rem, IV, 2, 24. — sermonem auribus, X, 1, 10. — speciem, VIII, prooem. 19. — spiritum, *de* tibiis, XI, 3, 26. — venustatem, IX, 3, 72. — Vesperug, quod vesperuginem *accipimus*, I, 7, 12. — viam, V, 14, 31. — vicinum ex eodem, ex diverso, IX, 3, 68. — vim, VIII, 5, 6. — vires, X, 1, 2. — vocales pro consonantibus, I, 4, 10. — vocem, IX, 2, 31. — auribus, VI, 1, 26. — usuram, V, 10, 107. — *ac-*

cipit animus, IX, 4, 119. — quid *accipere* possit animus alicuius, VII, 10, 12. Conf. VIII, 3, 71. — *accipi* aliter, V, 11, 31; V, 13, 35; XII, 5, 2. — per allegoriam, V, 11, 21. — simpliciter, VIII, 2, 1. — voce aliqua, VIII, 5, 12. — pro advocato, VII, 1, 61. — verba generaliter *accipi* volo, I, 5, 1. — id ita *accipi* volo, IV, 2, 46. Conf. VII, 5, 6.

Accius. Vide Indicem II. — Navius, VI, 3, 69.

Acclamatio, VIII, 3, 3; VIII, 5, 11 et 14; XII, 5, 1.

Accommodare actum colori, II, 12, 10. — aliquem alicui, VII, 2, 56. — aliquid alicui, IX, 4, 86. — animum, VI, 2, 26. — curam alicui rei, I, 12, 7. — gestum voci, XI, 3, 14. — gestum ad vocem, vultum ad gestum, I, 11, 8. — gratiam, vires sensibus, IX, 3, 28. — media primis, summa mediis, et quocumque modo, IX, 3, 78. — nomen alicui rei, VIII, 6, 34. — operam fabulis, I, 8, 19. — studiis, I, 10, 15. — se dicenti, VI, 1, 37. — verba etc. alicui, VI, 1, 27. — verba et vultum, VI, 2, 26. — verba ad voluntatem, VII, 3, 21. — verba suis rebus, VIII, 2, 6; IX, 1, 15. — vocem alicui, XI, 1, 39. — *accommodat* dextrae se sinistra manus, XI, 3, 114. — *accommodari* alicui rei, III, 8, 51. — ad alienum propositum, X, 2, 11. — in aliquid aliqua re, IV, 2, 36. — in plures causas, IV, 1, 71. — *accommodatur* aliquid secundum quid, III, VIII, 64; V, 13, 13. — *accommodatus, a, um:* alicui rei, III, 4, 10; X, 1, 69. — seriis iocisque pariter, VI, 3, 110. — ad aliquid, I, 11, 13. — gestus ad sensus, ad verba, XI, 3, 89. — ad materiam ornatus, VIII, 3, 13. — rebus atque personis ornatus, XI, 1, 2. — vir administrationi rerum, I, prooem. 10. Conf. *Motus*. — *accommodata* exercitatio suasoriis etc. II, 4, 33. — ad auditum vox, XI, 3, 40. — *accommodati* pedes ad aliquid, IX, 4, 135. — *accommodatae* augendis affectibus figurae, IX, 2, 26. — *accommodata* rebus verba, I, 5, 3. — omnia rebus, personis, X, 1, 101; XI, 1, 2. Conf. *Compositio*. — *accommodatior* alicui, IV, 1, 5. — rei, IV, 2, 80. — *accommodatius* ad aliquid, VIII, 3, 80. — *accommodatissimum* alicui rei, XII, 10, 63.

Accrescere paullatim, I, 2, 1.

Accurata actio, IV, 1, 57. — *accuratum*, VIII, 7, 49. — *accuratius* dicendi genus, VIII, 3, 14, et 49.

Accusare quam defendere facilius, V, 13, 3. — aliquid, III, 2 extr. — culpam alienam, XI, 1, 81. — dementiae, VII, 4, 26. — Conf. *Invicem*. — *accusans*, VII, 4, 38.

Accusatio malorum civium, XII, 7, 3. — contra caput, XI, 1, 69. — mutua, III, 10, 4; VII, 1, 3; et II, 9 et 23. — in publicis causis, VII, 2, 27; VI, 1, 36. — erat quasi tirocinium adolescentium, V, 13, 3.

Accusativus, VII, 9, 10.

Accusatoria vita, XII, 7, 3.

Accusatoris nomen, XII, 7, 1.

Acer atque instans in exprobrando et arguendo digitus, XI, 3, 92. — praeceptor *acer* atque subtilis, I, 4, 25. Conf. *Animus*. — *acris* tibia, VIII, 2, 9; IX, 4, 135. Conf. *Argumentatio*, *Cura*, *Probatio*, *Vox*. — *acres* senes, XI, 3, 178. — syllabae, quae? IX, 4, 92. Conf. *Imagines*, *Sensus*, *Sententiae*. — *acre*, VIII, 3, 89. — quiddam atque expeditum habere, XI, 3, 146. — studium, X, 6, 4. — Conf. *Iudicium*. — *acria*. Vide *Argumenta*. — *acria* currere debent, IX, 4, 139. — *acrior* sensus oculorum, XI, 2, 34. — *acriores* literae, I, 11, 4. Conf. *Faces*. — *acriora*, VI, 3,

57; IX, 3, 54. Conf. *Iudicium.* — *acerrimus* labor, X, 3, 26.

Acerbe instare, I, 1, 20.

Acerbitas in aliquo, X, 1, 94, 96. — mira in aliquo, X, 1, 117.

Acerbus in emendando, II, 2, 7. — natura, VI, 3, 53. — *acerba* mors, VI, prooem. 4. — supra modum ac paene naturam vox, XI, 3, 32 et 169. Vid. *Vox.* — *acerbum* illud quidquid est, XII, 6, 2. Conf. *Crimen, Praeconium.* — *acerba* ac luctuosa, VI, 2, 23. — *acerbissima* fata, VI, prooem. 4.

Acervare verba, IX, 3, 47.

Acetabulum, VIII, 6, 35.

Achilles, VII, 9, 8; X, 1, 47, 65. — *Achilli*, I, 5, 62. — *Achillis* clypeus, VII, 2, 7. — hasta, VIII, 4, 24.

Acidus, VI, 3, 53.

Acies duplex, V, 7, 3. — varia, II, 13, 3 et 4. — a securis otiosisque compositae, V, 13, 59. — luminum a prospectu rerum non aversa, XI, 2, 10.

Acilius Palicanus, M. IV, 2, 2.

Acisculus, VI, 3, 53.

Acor in cibis, IX, 3, 27.

Acquirere, absolute, I, 12, 17. — aliter, XII, 7, 10; *add. ibid.* 12. — benevolentiam, III, 8, 7. — gratiam dicendi ex aliqua re, IX, 3, 74. — opem extrinsecus, II, 16, 13. — tempus adolescentiae, I, 1, 19. — iustior *acquirendi* ratio, XII, 7, 10. — *acquisita* facultas, VIII, prooem. 29.

Acriter, IX, 3, 30. Vid. *Argumentari, Dicere, Intendere, Propulsare.*

Acta pueritiae, XI, 2, 6. — in *actis* vulgatum, IX, 3, 17.

Actio, sc. causarum patroni, dicitur a plerisque pronuntiatio, XI, 3 pr. — maiestatis, V, 10, 39. — mandati, VII, 4, 35. — probationum, XI, 3, 163. — aspera, VII, 4, 27. — blanda et suadenti similis, VII, 4, 27. — brevis, concisa, perpetua, VI, 4, 2. — clamosa, V, 13, 2. — extemporalis, X, 7, 16. — favorabilis, V, 10, 113. — fortior, XI, 3, 10. — impudens, iracunda, tumultuosa, XI, 1, 29. — indirecta, V, 13, 2. — inotiosa, XI, 3, 183. — laeta, magnifica, sublimis, XI, 3, 153. — mollis, XI, 3, 128. — prima et composita, XI, 3, 110. — secunda, XI, 2, 25. — trunca ac debilis, XI, 3, 85. — *actiones*, VI, 4, 7. — legum, VII, 4, 39. — primae, secundae, IV, 1, 4; XII, 9, 16. — pupillares, XII, 6, 1.

Activa, II, 18 extr.

Actor, pars litigantium, quisquis agit in iudicio, II, 12, 11; III, 1, 5; V, 2, 3. — causae, IV, 1, 6. — comoediarum, III, 8, 51; XI, 3, 178. — *actores* comici, II, 10, 13. — exercitati, XI, 3, 116. — scenici, VI, 1, 26; XI, 3, 4. Conf. *Elegantia.*

Actus histrionum, X, 2, 11. — orationis, IX, 2, 4. — rei, X, 1, 31. rei verus, VII, 2, 41. — inter medios rerum *actus*, X, 6, 1. — scenarum, V, 10, 9. — vitae, XI, 1, 47. — forensis, quotidianus, X, 1, 27. — gravior, VI, 2, 35; XII, 2, 14. — longior, VI, 3, 43. — proelians, XI, 3, 145. — suus, XII, 2, 8. — praecedente *actu*, XI, 3, 144. — in *actu* et contentione esse, XI, 1, 48.

Actutum, IV, 3, 13.

Acuere ingenia, I, 4, 6; I, 10, 34. — puerorum, I, 3, 11, et 4, 6. — syllabam, I, 4, 22, et 5, 30. — amor laudis *acuit* ad cupiditatem litterarum, XII, 1, 8. — *acuitur* syllaba, I, 5, 22.

Acumen, VI, 4, 12. — ubi, II, 10, 59. — disserendi, X, 1, 81. — inventionum, X, 1, 83. — naturale, V, 7, 28.

Acute dicta, VI, 3, 7. Vid. *Dico.*

Acutus auctor, X, 1, 77. — orator, XII, 10, 39. — sonus, I, 5, 24. — tenor, I, 5, 26. Conf. *Sonus.* — *acuti* rebus, X, 1, 84. — *acuta* brevitas, VI, 3, 45. — luna, VII, 2, 6. — vox, I, 5, 30. — magis vox, XI, 3, 42. Vid. *Syllaba*, *Vox.* — *acutum*, VIII, 3, 49. — *acutior* ad inveniendum, VI, 3, 12. — gradus, XI, 3, 166.

Ad, praepositio et coniunctio, I, 7, 5. — aliquid poni, I, 6, 13 *de relatis*; V, 10, 62. — ut unum *ad* decem, sic decem *ad* centum, V, 11, 34. — *ad* arbitrium alicuius, XII, 9, 10. — citharam canere, I, 10, 10. — diem, VII, 4, 14. — digitum pugnare, VIII, 5, 22; XI, 2, 29; XII, 10, 40. — incursus tempestatum, varietatem causarum, ratio mutanda est, X, 7, 3. — intellectum facilior, *ad* suspiciendas molestias minus superbus, II, 3, 1. — legem veritatis loqui, XII, 1, 19. — litteram, IX, 1, 25. — lyram componere carmina, I, 10, 29. — manum habere aliquid, XII, 5, 1. — medios articulos, XI, 3, 99. — hunc modum, V, 14, 9; XI, 3, 88 et 120. — morem, III, 1, 18; VII, 3, 14. — propositum subiecta ratio, schema, IX, 3, 93. — sed *ad* propositum, transeundi formula, VIII, 3, 14. — *ad* regulam et diligentiam loqui, IX, 4, 4. — praesens tempus, XI, 3, 21. — Troiam navigare, VII, 2, 3. — verbera motus qualis est, XI, 3, 90. — verbum, VII, 4, 5, 7. — ediscere, XI, 2, 44. — ponere, XI, 2, 22. — reddi, XI, 2, 39. — singula vestigia resistere, X, 7, 14. — voluntatem, V, 7, 21. — praesentes usus, X, 4, 3.

Adc. Vid. *Acc.*

Addere aliquid insuper, VIII, 6, 70. — arti, XII, 10, 4. — ad aliquid, XII, 10, 46. — decorem formae, XII, 10, 8. — honorem alicui, III, 7, 8. — quaestionem arti, I, 4, 17. — se in spatia, VIII, 3, 78. — stimulos, X, 7, 16. — *adde*, quod, X, 1, 33, et 2, 10, 12; XII, 1, 4, et 11, 29.

Addicere bona uno sestertio, XI, 3, 172. — se sectae, III, 1, 22. — se uni alicui proprie, X, 2, 24. — *addictus*, V, 10, 60. — quis? VII, 3, 26 seq. — *addicta*, III, 6, 25.

Additio, figura, IX, 3, 18.

Adducere aliquem ad aliquid, VII, 1, 53. — aliquid, V, 13, 10. — in corpus, XII, 2, 9. — usque ad contemptum, XII, 6, 7. — pituitam trochleis ab imo pulmone, XI, 3, 56. — res exstrinsecus, XII, 9, 8. — *adduci* aliqua re in memoriam, XI, 2, 61. — extrinsecus, III, 6, 7; V, 11 in. et 7; VII, 4, 24.

Adedi, VI, 3, 90.

Adeo, I, 12, 7. — id *adeo* manifestum erit, si, II, 16, 18. — pro ideo, XII, 11, 12, et 16.

Adeo: adire colles etc. XII, 9, 2, 3.

Adeps: adipes tenuare, II, 10, 6.

Adeptio bonorum, V, 10, 33.

Adf. Adg. Vid. *Aff. Agg.*

Adhaerens tempus, V, 10, 46.

Adhibere affirmationem alicui rei, V, 11, 17. — aliquid, XI, 1, 35. — aliquem in consilium, IV, 2, 22. — aliquid contra aliquem, IV, 1, 56. — orationi, VII, 3, 4. Conf. XI, 1, 3. — argumentum, V, 10, 115. — argumenta alicui rei, V, 10, 109. — artem alicui rei, VIII, prooem. 28. — artes, IV, 2, 51. — auctoritatem extrinsecus in causam, V, 11, 35. — consilium, VI, 5, 3. — curam, X, 3, 18. — in aliquid, V, 10, 109. — decorem fructiferis, VIII, 3, 9. — dispositionem probatis, X, 3, 5. — fides et tibias epulis, I, 10, 20. — fraudem iuri, II, 15, 30. — iudicium, V, 11, 26; VI, 3, 5; X, 1, 36, 40. — inventis, X, 3, 5; XII, 10, 76.

— laudem alicui rei, III, 6, 4. — manum alicui, rei, VII, prooem. 1. — metum, IV, 1, 20 seq.; VI, 1, 13. — alicui, I, 3, 15. — modum, IX, 2, 69. — voluptati, IX, 3, 74. numeros rebus, IX, 4, 126. — saltationi, modulationibus, IX, 4, 139. — nutrices infantibus, I, 10, 32. — observationem, X, 7, 9. — patrocinia, V, 13, 5. — probationes causae, II, 10, 8; IV, 2, 24. — purpuram buccinis, XII, 10, 76. — rem probationi, V, 14, 1. — remedia, VI, 4, 19. — extrinsecus, V, 13, 35; X, 3 pr. — studium, VI, 3, 5. — *adhiberi* coenae, XI, 2, 12. — in hoc, II, 5, 4. — huc studium *adhibendum*, VIII, prooem. 16. — quantuscumque numerus (discipulorum) *adhibeatur* rhetoribus, I, 2, 13.

Adhortari aliquem ad laborem, XII, 2, 24.

Adhuc, I, 7, 22; VII, 1, 36; IX, 3, 80. — concitatior, II, 15, 28. — atque adhuc alibi, II, 21, 6. Conf. II, 15, 29; V, 8, 7.

Ἀδιανόητα, VIII, 2, 20.

Adigi iureiurando ad Troiam oppugnandam, VII, 2, 3.

Adimere alicui scientiam alicuius rei, XI, 1, 69.

Adipisci virtutem aliquam, VIII, 3, 1.

Adiacet via, I, 6, 22.

Adiectio, I, 5, 6 et 40; XI, 2, 32. — aliqua ex nobis, VI, 3, 71. — literarum, I, 4, 16. — qualiscumque, IX, 3, 57. — supra summum, VIII, 4, 6. — verborum, VII, 9, 9. — ea fit soloecismus, I, 5, 39 seq.; I, 6, 32. — est figura, IX, 3, 28.

Adiicere absolute, VII, 3, 25; X, 3, 32. — aliquid breviter, IX, 3, 100. — virtutibus quod desiderari potest, X, 1, 120. — ad consuetudinem, II, 10, 9. — receptae religioni, XII, 10, 9. — gratiae alicui rei, XI, 3, 4. — colores, consilium, XII, 8, 6. — exspectationem alicui, IV, prooem. 5. — ignominiam alicui, III, 7, 20. — invidiam, IV, 2, 75. — literam syllabamve verbo, I, 5, 10. — loco probationis quid, XII, 2, 25. — moram lectioni festinatione, I, 1, 32. — multa, I, 5, 7. — non multum, I, 10, 8. — vim rebus, IX, 1, 2; XI, 3, 9. — hoc adhuc *adiiciendum*, XI, 1, 48; XI, 3, 177. — quidquid huc sit *adiectum*, XII, 10, 40. — *adiecta* literae, syllabae, I, 6, 32.

Adiumenta ingenita, I, pro. 27.

Adiunctio, IX, 3, 33.

Adiungere aliquem lateri filii, I, 2, 5. — defensionem, VII, 1, 35. — *adiunctus*, *a*, *um*, V, 9, 8, 10; VI, 3, 66. — *adiuncta* personis et causis, IV, 1, 30.

Adiutores, II, 5, 3. — *adiutoribus* uti aliquibus in aliqua re, XI, 1, 18.

Adiutorium iuris, III, 6, 83; III, 9, 4. — egere *adiutorio*, I, 1, 28. — uti *adiutoriis*, XII, 10, 4.

Adiuvare aliquem, II, 16, 17; X, 1, 16. — aliquid, X, 2, 20. — argumentis, V, 10, 116. — intellectum, VIII, 3, 55. — memoriam, XI, 2, 18. — modulationem fidibus, tibiis, cymbalis, XI, 3, 59. — multum ad fidem, V, 14, 35. — partem, IV, 2, 101. — se aliqua re, VII, 6, 9. — testimonio, V, 7, 32. — urbanitatem, VI, 3, 96. — absolute ponitur e. g. VI, 4, 19; VII, 2, 51. — *adiuvat* sermo, XII, 10, 36. — *adiuvante* natura, I, pro. 26. — *adiuvari* ab aliquo, II, 21, 22; X, 1, 40. — aliqua re, II, 17, 5; IV, 2, 88; VI, 3, 48. — doctrina, usu, VI, 2, 3. — gratia varietatis, IX, 4, 43. — in aliquam rem, II, 8, 3; XI, 3, 179. — mores *adiuvantur* disciplina, XII, 2, 2. — *adiutus* acri studio, X, 6, 4. — in hoc, XI, 2, 24.

Administrare patrimonium, IV, 2,

73. — rempublicam fortissime, VI, 5, 8. Vid. *Respublica*.

Administratio reipublicae, XII, 2, 7. — totius, I, prooem. 14.

Administrativa, II, 18 extr.

Admirabilis in aliqua re, X, 1, 55. — magis *admirabilis*, X, 7, 31. — oratio, VIII, prooem. extr. — *admirabile*, quid? IV, 1, 40 seq. — dicendi genus, XI, 1, 93. — *admirabilia*, XII, 11, 25. — *admirabilior*, V, 11, 10.

Admirabiliter, IX, 2, 29.

Admirari, VII, 4, 40. — aliquem, X, 1, 69. — summe alicuius naturam, XI, 1, 70. — *admirandum* facere aliquem, XII, 10, 6. Conf. *Leviter*.

Admirationis motus, XI, 3, 71. — *admirationem* habere, XII, 10, 75. — per *admirationem* sententia, VIII, 5, 5.

Admirator aliorum tanquam sapientium, IX, 2, 46. — antiquitatis, II, 5, 21.

Admiscere aliquid nitoris, III, 1, 3. — serium, VI, 3, 16. — gravitatem, VI, 3, 25. — his omnibus *admiscebitur*, I, prooem. 23.

Admittere aliquid, VI, 1, 43. — facinus, IV, 2, 13. — figuram, IX, 1, 24, et 2, 5. — sacrilegium, IV, 2, 8. — *admittunt* aures, IV, 3, 10. *admitti*, VI, 1, 10. — in animum iudicis, IV, 1, 6.

Admodum placere, VIII, 5, 25. puer, XII, 6, 1. Conf. XII, 11, 12; it. *Dura*.

Admonere, IV, 1, 36. — aliquid, VI, 4, 9. — recte *admones*, IV, 5, 4. — *admoneri*, XI, 2, 45. — alicuius imagine, XI, 2, 20. — ex aliqua re, XII, 2, 31.

Admonitio similium, V, 11, 8. — *admonitione* dignum, VI, 1, 37. — egere, I, 8, 4. — unius verbi in memoriam reponuntur etiam excidentes, XI, 2, 19.

Admovere aliquem ad spes honorum, VI, prooem. 13. — manum pectori, XI, 3, 104.

Adn. Vid. *Ann.*

Adolescentes dicuntur iidem iuvenes, II, 2, 14. — *adolescentium*, VII, 3, 34. — *adolescentibus* nobis, V, 6, 6.

Adolescentia hilaris, VIII, 6, 28. — *adolescentiae* amores, VI, 2, 15, *i. adolescentium*.

Adolescere ad iustam magnitudinem, VIII, 5, 26. — *adolescit* profectus, X, 5, 14. — *adulti* pueri, II, 2, 3.

Adoptio consularis, VI, pro. 13.

Adornare aliquid, V, 13, 56. — legem leviter, VII, 1, 47.

Ἀδοξον, IV, 1, 40.

Adp. Adr. Ads. Vid. *App. Arr. Ass. As.*

Ἀδρὸν, XII, 10, 58.

Adsciscere aliquid similitudinis gratia, VIII, 3, 73. — translationem recte, VIII, 6, 5. — *adscita* varietas novitatis gratia, IX, 4, 58.

Adscribere aliquid alicui rei, VIII, 4, 26; IX, 3, 99; XII, 5, 3.

Adsum : adesse, XI, 1, 27. — ad diem, VII, 4, 14. — ad rem agendam, XI, 1, 51. — dexter ac volens *adsis*, IV, prooem. 5. — alicui, V, 10, 107; VII, 1, 42 seqq. — iudicio contra aliquem, VI, 3, 32. — reo, VII, 1, 42. — veritati contra calumniam, XII, 1, 26. — *adest* ipsis virtus, II, 5, 23. — cui *affuerint* natura, doctrina, studium, VII, 10, 14.

Adt. Vid. *Att.*

Adulari huic, hunc, IX, 3, 1.

Adulatio submissa, XI, 1, 30.

Adulatores praesentis potentiae, XII, 10, 13.

Adulter an sit qui deprehensus est in lupanari, VII, 3, 6. — *adulterum* occidere licet, V, 10, 39, 88; VII, 1, 7. — an loris an fame, III, 6, 27. an in foro, III, 11, 7. — an in lupa-

nari, V, 10, 39. — veneno an ferro, V, 10, 52. — non nisi cum *adultera*, V, 10, 104; VII, 1, 7.

Adulterium, quid? VII, 3, 10. — an in lupanari comittatur? VII, 3, 9; VII, 2, 5. — incertum, VII, 2, 52. — *adulterii* rea quae enixa est post annum viduitatis, V, 139, 2.

Adumbrare aliquid, VII, 10, 9.

Advehi equis, XI, 2, 12.

Adverbium, I, 4, 48. — *adverbia*, I, 4, 19 et 26. — *adverbiorum* vicem obtinent aliquando manus, XI, 3, 87.

Adversari scripto, VII, 1, 49. — *adversante* filio, IX, 2, 85.

Adversarii plane et inimici, XII, 9, 11.

Adversus gratiae, III, 9, 7. — *adversa* facies, II, 13, 9. — virtuti malitia, XII, 1, 35. — pars, IV, 1, 11. Vid. *Pars*. — verecundiam *adversam*, XII, 5, 2. — *adversum* naturae, IV, 2, 52. — *adversi* montes, II, 17, 19. Conf. *Flatus*. — *adversa* subsellia, XI, 3, 132. Vid. *Subsellia*. — *adversas* palmas obiicere, XI, 3, 114. — *adversorum* solatium, VI, prooem. 14.

Advocare affectum alicui rei, IV, 2, 115. — oratorem alicui, XII, 1, 43. — *advocari* causis, XI, 1, 38. — ad defendendas causas, XII, 1, 24. — in consilia, III, 8, 70.

Advocatio, VII, 1, 58; XII, 7, 4. — *advocationem* stipe, I, 12, 18. — in *advocationibus* iactari, V, 13, 49.

Advocatus, III, 8, 51; VI, 2, 4; XII, 1, 13. — partis alicuius, 5, 6 extr. — adversae partis, IX, 3, 22. — sedens adversis subselliis, XI, 3, 132. — bonus, V, 13, 10. — litium non inutilis, XII, 1, 25. — *advocati* studium, IV, 1, 6. — voce uti, XI, 1, 59. — *advocato* quam litigatori agere facilius, IV, 1, 45, 46. — multum clamante, IX, 2, 95. — *advocati* minores, XII, 3, 2. — *advocatorum* genus aliquod, XII, 8, 5. — insidiae, XII, 9, 5.

Aeacida, VII, 9, 7.

Aedificare equum, VIII, 6, 34.

Aeger pedibus, VI, 3, 77.

Aegialaus, VIII, 6, 26.

Aegre. Vid. *Vertere*.

Aemulari positis invicem quaestiunculus, I, 3, 11. — veteribus, X, 1, 122. — aliquem, X, 1, 62.

Aemulus alicuius, XI, 3, 8. — alicui atque par, III, 1, 16. — brevitatis, VIII, 2, 19.

Aenea, I, 5, 61.

Aenigma, VI, 3, 51; VIII, 6, 14. — quid? VIII, 6, 52 seq.

Aenobarbus, VI, 1, 50.

Aeolice litterae, XII, 10, 29. — rationi sermo latinus est simillimus, I, 6, 31. — digamma *aeolicum*, I, 4, 7, et 7, 27. — dicta *aeolica*, VIII, 3, 59.

Aeolus, VIII, 4, 18.

Aequalis meus, X, 3, 12. — cura; I, 1, 14. — mediocritas, X, 1, 54. — *aequalia* membra, IX, 3, 80.

Aequalitas in Virgilio, X, 1, 86. — in pronuntiando, XI, 3, 43 sqq.

Aequaliter in tota actione apparere, XI, 1, 72. — transire aliqua, XI, 2, 34.

Aequare aliquem, X, 2, 10. — aliquem alicui, X, 1, 101. — domum solo, III, 7, 20. — passus, IX, 4, 113. — virtutes alicuius, X, 1, 54. Conf. *Maiestas*. — *aequari* alicui rei, X, 1, 50.

Aeque bene, IV, 1, 53. — communis pars accusatori patronoque, V, 1, 8. — sed *aeque* non etc. I, 10, 8.

Aequitas, VII, 1, 63; XII, 1, 35. — *aequitatis* regula, XII, 3, 6.

Aequus: *aequo* animo, XII, 8, 4. — campo congredi, XII, 9, 2. —

aequum, IV, 3, 11. — V, 10, 118.— pectus, XI, 3, 125. Conf. *Disputatio*, *Tractatus*. — *aequi* iudices, XII, 7, 7. Conf. *Pedes*.

Aër densatus et laxatus, V, 9, 16.

Aerarium sanctius, X, 3, 3.

Aëriae palumbes, I, VI, 2.

Aerumna, VIII, 3, 26. — urget, viget, IX, 3, 15.

Aestimare, III, 6, 79; VIII, 4, 16; IX, 4, 51. — poenam suam honoribus summis, XI, 1, 10. — pubertatem annis, habitu corporis, IV, 2, 5. — vires suas, VI, 1, 45. — *aestimandum* dare aliquid alicui, VIII, 4, 24. Conf. *Relinquere*.

Aestimatio poenae, XI, 1, 10.

Aestuat animus anceps, X, 7, 33.

Aestus illic maior, XI, 1, 84. — *aestu* ferri, VI, 2, 6.

Aetas apta vestibus etc. XI, 1, 31. — omnis, XII, 1, 31 *i. homines omnis aetatis*. — longa studiorum, X, 7, 4. — prima, I, 11, 2. — puerilis turgescit humore, XI, 3, 28. — quae discit, I, 12, 14. — quaestoria, XII, 6, 1. — robustior, I, 12 pr. — securior, XII, 1, 20. — ultima pro senectute, XII, 4, 2. — *aetatis* insidiae, XII, 11, 4. — robur, I, 8, 6. — *aetate* nostrâ, I, 4, 20. — *aetates* pro pueris, I, 1, 36 et 37; I, 3, 10; I, 12, 12; II, 4, 8; II, 5, 18; II, 7 pr.; VIII, prooem. 8. — *aetates* nondum rhetorem capientes, I, 9 pr. — tenerae, I, 10, 34. — *aetatum* imprudens, I, 1, 20.

Aeternitas quae superest, XII, 1, 21.

Aetoli, X, 1, 49.

Aevum saeculorum omnium, XI, 1, 10.

Affectare aliquid, VI, 3, 30; X, 1, 84. — ninium, IX, 3, 4. — cultum, III, 8, 58. — decus, VIII, prooem. 18. — famam eloquentiae, VII, 1, 40. — eruditionis, VIII, 2, 12. — imitationem antiquitatis, XI, 3, 10. — magnificentiam verborum validius, III, 8, 61. — plansum, III, 11, 26. — tumorem, IX, 4, 140. — tyrannidem, VII, 2, 11 et 53 seq. — qui esse docti *affectant*, X, 1, 97. — videri, V, 10, 28. — *affectata* magis ars, IX, 3, 54. — difficultas, I, 1, 37. — regnum, V, 9, 13. — scurrilitas, XI, 1, 30. — subtilitas, III, 11, 21. — improbare aliqua ut *affectata* et parum naturalia, XI, 3, 10. — *affectatius* aliquid, XII, 10, 45.

Affectatio, III, 8, 62; VIII, 3, 27. — frigida et inanis, IX, 3, 74. — frigida et puerilis, IV, 1, 77. — mala, VIII, 3, 56. — severitatis, XI, 1, 32. — subtilitatis, I, prooem. 24. — verbi, VIII, 1, 2. — *affectationis* esse, XII, 10, 40. — suspirio maxime cavenda, IX, 4, 173. — *affectatione* nihil est odiosius, I, 6, 40; III, 8, 62.

Affectator libertatis, VI, 2, 16. — regni, V, 13, 24. — risus, VI, 3, 2.

Affectio, V, 12, 6; VIII, 6, 6. — *affectionibus* uti, XI, 3, 181.

Affectus, VI, 2, 20; VII, 1, 15; IX, 1, 23. — species affectuum quae; VI, 2, 8 seqq.; XI, 3, 61. — amoris, avaritiae, metus, I, 11, 2. — audientium, I, 10, 25. — eorum, quae dicuntur, I, 10, 24. — voluntatis, VIII, 3, 4. — concitati, mites, compositi, commoti, lenes, VI, 2, 9. — continuus, VI, 2, 10. — dulciores, X, 1, 101. — flebiles, XI, 3, 162. — lenes, VI, 2, 9. — leniores, IX, 2, 58. — medius ex amoribus et ex desideriis, VI, 2, 17. — mites, concitati etc. VI, 2, 9; X, 1, 48. — mitiores, V, 13, 1. — veri, ficti, imitati, X, 2, 11; XI, 3, 61. — *affectum* spectare in docendo, I, 2, 15. Athenis non licebat *affectus* movere, VI, 1, 7.

Afferre aliquid ad confirmationem, II, 17, 12. — aliquid domo, IV, 1, 20; IV, 5, 4; V, 13, 3, et 36; VI, 3, 33; X, 6, 6. — argumentum contra aliquid, VII, 6, 7. — casum, necessitatem, voluntatem, VIII, 4, 17. — consilium furti in templum, IV, 2, 70. — dolorem alicui, VI, prooem. 6. — errorem, VII, 9, 2. — exspectationem, III, 8, 48. — fastidium, odium alicui, XI, 1, 15. — fidem, VII, 2, 56. — dubiis, V, 10, 8. — testis, IV, 1, 17. — veritatis aliquam fidem, IX, 2, 19. — frigus, VI, 1, 37. — iniuriam, pudorem, VIII, 3, 46. — iram, lacrymas, sollicitudinem, XI, 3, 5. — laudem alicui, III, 7, 18. — orationi, I, 5, 71. — maiestatem orationi, I, 6, 39. — momentum, VI, 1, 24. — ad aliquid, VI, 1, 33. — motum animis, XI, 3, 41. — mutationes, I, 4, 13. — propositum, V, 7, 20. — sensum incrementi alicui, XI, 2, 41. — studium advocati, IV, 1, 7. — taedium, XI, 2, 41. — vim animis, V, 13, 57. — oculis, II, 15, 7. — voces aliorum, V, 7, 5. — utilitatem, bonam voluntatem alicui, XII, 11 extr.

Afficere iudicem aliquo modo, IV, 2, 21. — *afficit* corpus fatigatio, XI, 3, 21. — saltatio, XI, 3, 66. — *affici*, II, 10, 8; VI, 1, 7; VI, 2, 14. — bene, XI, 3, 62. — circa stillicidia, VIII, 3, 14. — contumelia, IX, 3, 13. — fortuna iudicii, periculo aliorum, X, 1, 16. — *afficiuntur* animi in diversum habitum, I, 10, 25.

Affigere aliquid animo diligenter, XI, 2, 18. — familiarius animo suo, II, 7, 3. — penitus memoriae, X, 1, 19; XI, 2, 31. — literas pueris, I, 1, 25. — mentum pectori *affixum*, XI, 3, 82. — *affigi* diutius, *subau.* animo, XI, 2, 44.

Affingere falso, VIII, 3, 70.

Affinitatem literarum animadvertere, I, 6, 24.

Affirmare, IX, 3, 28; XI, 3, 5. — aliquid, VII, 2, 12; IX, 2, 88; XI, 3, 67. — falso, XII, 1, 11. — fortiter, XII, 3, 3. — fortissime, II, 4, 42. — plane, VI, 3, 11. — sine pudore, XII, 1, 13.

Affirmatio, V, 12, 12; XI, 3, 154. — *affirmationis* gratia, VIII, 3, 58. — hoc affirmationis genus, XI, 1, 28.

Afflat fortuna, XI, 3, 147.

Affligi malo, VI, prooem. 5. — *afflictus* levius, VI, prooem. 15.

Affluentia ingenii, XII, 10, 13.

Afri, XI, 1, 80.

Africanus, V, 11, 13. — prior, XI, 1, 2. Vid. *Scipio.*

Agamemnon, XI, 1, 37.

Age, I, 10, 27. — *age* vero, X, 1, 48.

Ager, unde dictus, I, 6, 37.

Agere, de causis iudiciorum causarumque patronis, ut, causam vel causas, I, prooem. 22; X, 7, 30; XII, 6, 6. — litem adversus aliquem, VI, 1, 50. — adulterii, IV, 4, 8. — dementiae cum aliquo, IX, 2, 90. — furti, VII, 1, 22. — iniuriarum, III, 6, 19. — talionis, VIII, 5, 12. — contra aliquem, VI, 3, 81. — ex diverso, V, 11, 43. — in aliquem, VI, 3, 60. — pro aliquo, XI, 1, 42. — gratis, XII, 7, 7. — melius, XII, 10, 54. — modeste, V, 6, 4. — peius, XII, 9, 6 et 15; XII, 10, 54. — prius, IV, 2, 29. — *agens*, *agentes*, VI, 1, 48; X, 7, 3; XII, 3, 4 et 5, 6 et 10, 74 etc. — *agendi* causas finis, I, prooem. 22. — in *agendo* clarissimi, XII, 10, 49. — *agere* aliquid diebus ac noctibus, VI, prooem. 2. — aliquem, ut, orbum, naufragum, VI, 2, 35. — imperitum, IX, 2, 46. — iuvenem, XI, 3, 91. — sollicitum, IV, 1, 33; XII, 8, 10. — aliquem in furorem, VI, 1, 31. —

in insaniam, I, 10, 33. — in noctem, X, 3, 27. — aliquid magnum, I, 2, 30. — armenta in montes, II, 17, 19. — bella, X, 1, 91. — comoedias, tragoedias, XI, 3, 111. — consulatum, XII, 1, 16. — curam, VIII, proocm. 18. — delectum, X, 3, 5. — delectus, XII, 3, 5. — disceptationes, XI, 1, 43. — digitum in latus, XI, 3, 93. — iudicia publica, XI, 1, 43. — multum, IV, 1, 13. — orationem pro aliquo, X, 1, 23. — ordine, IV, 5, 19. — partes, XI, 3, 74. — poenitentiam, IX, 3, 12. — res prae se, X, 7, 10. — silentium de aliqua re, X, 1, 38. — non id *ago* VIII, 6, 26. — non id *agentes*, I, 11, 19. — *agere*, ut prior sis, X, 2, 10. — *agit* nos ventus, X, 7, 23. — *agi* apud aliquem, V, 10, 111; XII, 8 extr. — *agitur* causa apud aliquem, XII, 8, 15. — qua de re *agitur*, III, 11, 18. — *agitur* multum superciliis, XI, 3, 77. — *acti* multum est, VII, 1, 50. — *acturi* multa, XI, 2, 2.

Agilis, *agilior* argumentatio, XI, 3, 164. — natura ingenii, I, 12, 2.

Agilitas, XI, 3, 180.

Agitare aliquid animo, XII, 2, 29. — animos, I, 10, 34. — animum iudicis vanitate etc. IV, 1, 33. — cogitationem murmure, X, 3, 15. — *agitans* corpus spiritus, IX, 2, 4. — *agitari* omnibus modis, XII, 8, 9. — *agitata* tumescere, VIII, 3, 47. — *agitatiora*, XI, 3, 178.

Agitatio mentis, I, 1, 1.

Agitator, VIII, 6, 9.

Agger, XII, 10, 74.

Aggravare reum, V, 7, 18.

Aggredi aliquid, V, 13, 11 et 35. — ad aliquid, VI, 1, 44. — in aliqua materia ad spem oratoris, II, 8, 12. — institutiones, V, 7, 6. — latius opus, VI, 4, 3. — componere aliquid, I, 4, 54. — dicere, III, 6 in. — scribere librum, VI, proocm. 3. — tractare, II, 2, 2.

Aggregare schemata aliis schematibus, IX, 2, 107.

Aggressio, V, 10, 4, et 14, 27.

Agmen totidem lixas habens quot milites, VIII, 6, 42.

Agnitio, sine *agnitione* signa, XII, 8, 13.

Agnominatio, figura, IX, 3, 66.

Agnoscere, absolute, XI, 2, 6. — aliquid, VI, 2, 13. — expositum, VII, 1, 14. — non agnoscere, de libro, III, 1, 18. — *agnosci*, VII, 2, 26. — *agnoscentes*, XI, 1, 4.

Agreste, VI, 3, 107.

Agricola bonus, V, 10, 48.

Agrippa, I, 4, 25. Conf. *Menenius*.

Ahala, V, 13, 24.

Ac graecum quomodo Latinis scribatur? I, 7, 18.

Aiio, I, 4, 11.

Αἶνος, V, 11, 20.

Aio te Aeacida etc. VII, 9, 6.

Αἰσχρὸν σιωπᾶν etc. III, 1, 14.

Αἰσωποποιΐτου, V, 11, 20.

Αἰτία, III, 11, 5.

Αἰτιολογία, figura, IX, 3, 93.

Αἴτιον, quid? III, 11, 4 seqq. — ἐξ αἰτίου, III, 11, 6.

Aiax apud Ovidium, V, 10, 41. — Oilei et Telamonis, VII, 9, 2. — attonitus in tragoedia, XI, 3, 73. — *Aiacis* clypeus, VIII, 4, 24.

Ακόλουθα, V, 10, 75.

Ακυρον, VIII, 2, 3.

Al, VIII, 3, 28.

Alba facit Albanos et Albenses, I, 6, 15.

Albanum, VI, 3, 44.

Albenti caelo, VIII, 3, 35.

Album et rubricae, XII, 3, 11.

Albus deus, VIII, 2, 10; VIII, 3, 40. — homo, XI, 1, 38.

Alcibiades, VIII, 4, 23.

Alere aridum atque iciunum, II, 8, 9. — facundiam, I, proocm. 23;

X, 5, 4. -- flammam, V, 13, 13. -- ingenium, I, 8, 8. -- ingenia, II, 5, 18; VIII, prooem. 2. -- memoriam exercitatione, I, 1, 36. -- mentes, II, 4, 5. -- mollius, ibid. -- orationem, X, 1, 31. — profectus *alit* aemulatio, I, 2, 26. — semina, X, 3, 2. — *aluntur* lyrici, I, 8, 6. — *alendum* ingenium, XII, 6, 6. -- qui parentes non *aluerit*, vinciatur, V, 10, 96. Conf. VII, 15, 55, et 6, 5.

Alexander, I, 1, 23; II, 20, 3; III, 8, 16; VIII, 5, 24. -- Thebas evertens, etc. V, 10, 111.

Alexandrinae deliciae, I, 2, 7.

Alexander, I, 4, 16.

Alias, XII, 1, 39.

Alibi, IV, 1, 53.

Alienare aliquem vel aliquid alicui, V, 10, 17. — *alienata* mens, VI, prooem. 11. — *alienati* a familia, III, 6, 99.

Alienigena, XII, 10, 14.

Alienus, VII, 2, 22, et 4, 21. -- infans, VI, prooem. 7. — locus non *alienus* VI, 4, 1. — *alienus* scholis, 2, 10. -- *aliena* fide dicere, XII, 3, 2. -- persona dicere de aliqua re, XI, 1, 21. — res non *aliena*, I, 1, 28. — uxor, VII, 1, 24, et 3, 6. -- *alienum* beneficium, X, 2, 6. — instituta, I, 5, 60. — iudicio, X, 1, 130. -- loco, tempore, VI, 3, 33. — ore loqui, XI, 1, 39. -- verba, XII, 10, 41. -- *alienum* arti oratoriae, I, prooem. 5. -- his omnibus, IV, 2, 62. -- non *alienum* videtur, XII, 9, 14. -- *alienissimum* personae, VI, 3, 29.

Alio: neque *alio* inventa sunt etc. VIII, 6, 64.

Alioqui, II, 14, 4 et 15, 9, et 17, 31; V, 11, 22; XII, 1, 43, et 10, 63. -- quid melius alioqui facient, I, 1, 18.

Aliquanto difficilius, I, 12, 4. -- magis proprium, VI, 2, 15.

Aliquatenus, XI, 1, 28, et 3, 77.

Aliquis unus, XII, 1, 31. — se fore illum *aliquem*, ibid. -- *aliquid* est eloquentia, I, prooem. 20. -- sui interponendo, II, 4, 12. -- *aliqua* contemnere, X, 1, 130. -- de his, VI, 2 pr.

Aliter solitarium, XII, 10, 70. -- non *aliter* quam, VII, 2, 23.

Aliunde, XII, 10, 74, et 11, 29.

Alius alium ingenio praestat, I, 1, 2. -- *aliud* agere, IX, 2, 62. -- dum *aliud* agitur, I, 1, 35. -- *aliud* voce, *aliud* oculis agitur, I, 1, 34. -- *aliam* literam pro alia ponere, I, 4, 10 et 22. -- *aliud* est ... *aliud*, IX, 1, 24. — quanto sit *aliud*, X, 1, 53.

Allatrari ab aliquo, VIII, 6, 9.

Allectatio nutricum, I, 10, 32.

Allegare aliquid cui pro quo, IV, 1, 16. -- dignitatem alicuius, IV, 1, 13, 16. — liberos, parentes, coniuges, IV, 1, 13. — rem, III, 8, 46; VII, 4, 21.

Allegoria, ἀλληγορία, V, 11, 21; VIII, 6, 14 et 58; IX, 1, 5, et 2, 46. — quid? VIII, 6, 44 seqq. — in exemplis, VIII, 6, 52.

Allevare abiectos aut submittentes se, XI, 1, 16. — aliquid viribus, V, 1, 2. — brachium, XI, 3, 141. — pallium, ib. 143. — pollicem, ib. 142. — supercilia, I, 11, 10; XI, 3, 79. -- *allevari*, VI, 3, 97. -- acervo, VIII, 4, 26. -- *allevata* manu, XI, 3, 94.

Allevatio humerorum, XI, 3, 83.

Allicere aliquem ad cognitionem, III, 1, 3. -- delectatione, V, 14, 29. -- *allici* aliqua re, VII, 2, 44.

Alligare aliquem, VII, 6, 8. — certis praeceptis, V, 13, 60. -- ad aliquid, X, 1, 29; XII, 10, 45. -- ad leges, VIII, prooem. 2. -- ad poenam, X, 3, 10. -- aliquid lege, numero, IV, 5, 3. -- artem ad exitum, II, 15, 35. -- cognitionem ad quae-

stionem praesentem, VII, 2, 33. -- orationem ad rhythmos, IX, 4, 53. -- se ad praecepta, II, 13, 14. -- se ad omnia verba, XI, 2, 48. -- verbum proximis, VIII, 6, 62. -- *alligari*, VII, 6, 5.

Allobroges, XI, 1, 89.

Allocutiones obliquae, IX, 2, 37.

Αλλοίωσις, figura, IX, 3, 92.

Alloqui populos, VI, 2, 30.

Alludere alicui, III, 11, 18.

Αλογος τριβή, X, 7, 11.

Alta mens, VI, prooem. 7. — *altum*, X, 7, 28. — *altae* radices, I, 1, 28. — ripae, XII, 2, 11. — *altior* intellectus, VIII, 3, 83. — quaestio, III, 8, 42. — sollicitudo, IV, prooem. in. — *altiores* artes, VIII, 3, 2. — disciplinae, II, 1, 3. — *altissima* eruditio, I, 4, 6. — *altissimum* consilium, II, 13, 15. — silentium, X, 3, 22. — *altissimi* soni, XI, 3, 23.

Altercandi praestantia, VI, 4, 5.

Altercatio, XII, 3, 3. — quid? 6, 4. — *altercationes*, II, 4, 28; VI, 3, 4; X, 1, 35.

Altercator bonus, VI, 4, 10. — turbidus, clamosus, VI, 4, 15.

Alternus motus, XI, 3, 102. — ordo, XI, 2, 38. — *alterna* quies, I, 3, 8. — repetitio, IX, 3, 32.

Alterum ex duobus lumen, VI, prooem. 6.

Altitudo, VIII, 3, 88.

Altius vel inferius attolli, descendere, XI, 3, 65; I, prooem. 20. — repetere, V, 7, 27.

Alumnus urbis, VIII, 1, 3. — *alumno* praesente, I, 1, 11.

Alveus plenus, II, 1, 4.

Amabile audientibus ἦθος, VI, 2, 13. — vitium, XII, 5, 2.

Amara cortex, I, 5, 35. — *amarum* quiddam, VIII, 3, 89. — *amari* sales, X, 1, 117.

Amare aliquem magis quam imitari, X, 1, 126. — meretricem in matrimonium, XI, 1, 82. — studia, I, 1, 20. — *amas* me, quod, etc. VI, 3, 93. — *amat* spondeum bacchius, IX, 4, 102. Conf. ibid. 136. — *amari* ab aliquo familiariter, X, 3, 11. — *amantes* de forma iudicare non possunt, VI, 2, 6. — *amantior* alicuius rei, XII, 10, 9. — *amantissimos* mei, I, prooem. 3.

Amaritudo semel praecepta, I, 1, 20. — ridicula, X, 1, 117. — *amaritudinis* vox, XI, 3, 169. — *amaritudinem* reformidare, I, 1, 20.

Amator, VIII, 5, 17. — gentis Graecorum, XI, 1, 89. — nimium ingenii sui, X, 1, 88. — secreti, X, 3, 30. Conf. X, 1, 44. — veterum, I, 5, 59. — vetustatis, IX, 3, 14. — *amatores* ita deditos sibi habere, X, 1, 93; XI, 1, 92; XII, 10, 2.

Amatorium, VII, 3, 10, et 8, 2; VIII, 5, 31.

Ambigi, VII, 3, 22. — de facto, VII, 1, 7. Conf. VII, 3, 6 et 10.

Ambiguitas, I, 5, 2; VI, 3, 47; VII, 9, 3 seqq. — vocum, V, 10, 106. — *ambiguitates*, I, 10, 5.

Ambiguum, VI, 3, 62. — signum, VII, 2, 13.

Ambitio vitium est, I, 2, 22. — perversa, X, 7, 21.

Ambitiose augere numerum, VIII, 3, 63. — *ambitiosissime*, VI, 3, 68.

Ambitiosus, VIII, 3, 25. — in laedendo aliquo, XI, 1, 67. — in malis, VI, prooem. 7. — institor eloquentiae, XI, 1, 50. — declamandi sudor, VI, 4, 6. — *ambitiosa* festinatio, I, 4, 22. — iactantia in loquendo, XII, 10, 40. — *ambitiosi* pauperes, II, 4, 29. — *ambitiosis* utilia praeferre, I, 2, 27. — *ambitiosissimum* gloriandi genus, XI, 1, 22.

Ambitus, III, 8, 46; IV, 1, 18;

V, 10, 34. — genus utrumque, XII, 7, 6. — intelligendi proprius, XII, 10, 3. — pronuntiandi adversus amicos, IV, 1, 18. — iudicium, IX, 3, 56. — damnati quidam, XI, 1, 79. — pro periodo, IX, 4, 22. — navigationis, I, 10, 39. — rerum, X, 1, 16. — urbium, XI, 2, 21.

Ambulare millia passuum, VI, 3, 77. — viam, I, 5, 38, *id quod recte dici, contra Quintilianum ostendit Burm. ibid. et Wessel. ad Itin. Hierosolym.* p. 571.

Ambulatio, XI, 3, 19.

Ameutum, IX, 4, 9.

Amicire ℈ XI, 3, 149.

Amicitiae scholasticae, I, 2, 20.

Amictus, XI, 6, 137, 141, 144. — decentior, ibid. 156. — negligentior, ibid. 147. — recidens, ib. 151. — quem mater *amictum* dedit, sollicite custodire, V, 14, 31.

Amicus alicui, V, 7, 2. — *amici* potentes, V, 12, 16. — ubi *amici*, ibi opes, V, 11, 41. — *amicissimos* habere aliquos, XII, 7, 5. Conf. *Familiariter*. — *amicae*, I, 2, 8.

Amittere fidem, VIII, procem. 23. — fidem, affectus, motus omnes, IX, 4, 143. — filium, VI, procem. 2 et 13. — gratiam, IX, 3, 4. — modum, VIII, 6, 51. — rationem, VI, 2, 6. — *amisit*, I, 5, 69.

Amnis lucidus, etc. XII, 10, 60. — *amnes* latissimi, V, 14, 31. — *amnium* vis, XII, 2, 11.

Amoenitas locorum, X, 3, 22; ibid. 24.

Amoenus egressionibus, XII, 10, 60. — *amoenum* iter, IV, 2, 46. — *amoena*, XII, 9, 2.

Amoliri aliquid, IV, 1, 29, et 2, 27; V, 2, 23; VII, 1, 33; IX, 2, 71.

Amor laudis, XII, 1, 8. — quidam operis, XII, 11, 5. — subtilitatis, X, 2, 19. — verborum, VIII, procem. 24. — *amores* adolescentiae, VI, 2, 15. — foedi puerorum, X, 1, 100.

Amovere metum, IV, 1, 20.

Amphibolia, VI, 3, 47; VII, 10, 1 seqq.; IX, 4, 32. — eius species, VII, 9. — naturalis, VII, 9, 10.

Ἀμφιβολία, III, 6, 45 et 88.

Amphibrachus, amphibrachys, pes, IX, 4, 105 et 82.

Amphictyones, amphictyonas, V, 10, 111, 115, 118.

Ἀμφίδοξον, IV, 1, 40.

Amphimacer, pes, IX, 4, 81.

Amphioua, XII, 10, 57.

Amplecti modum, XII, 10, 21. — scientiam, II, 1, 5. — spatium, I, 10, 42.

Ampliare virtutem alicuius, VIII, 4, 20. — *ampliari* ingenita adiumenta modica possunt ratione, I, procem. 27.

Amplificare orationem, XI, 1, 44. — species *amplificandi*, VIII, 4.

Amplificatio, II, 5, 9; V, 10, 99. — eius genera, VIII, 4. — omnis, IX, 4, 128. — per ratiocinationem, VIII, 4, 15.

Amplior virtus, VIII, 3, 83. — *amplius* compositionis genus, IX, 4, 129. — *amplius* atque augustius, XII, 10, 5. — *ampliora* verba, VIII, 4, 2. — *amplissimum* praemium, 10, 7 in. — *amplius*, hoc amplius, I, 5, 50 et 55.

Amplitudo, I, 10, 45. — dactyli, paeonis, IX, 4, 136.

Amputare radices vitis, X, 7, 28. — turpes ac perniciosos, VIII, 3, 75.

An distinguitur ab *aut*, I, 5, 49. — videndum est, *an* ..... *an*, VII, 1, 13. — *an* vero, I, 10, 47, et 12, 3.

Anaclasis, IX, 3, 68.

Anacreontion colon, IX, 4, 78.

Ἀνάγκαιον, figura, IX, 2, 106, et 3, 99.

Ἀναγκαιότατα, quid? VI, 1, 1.

Analogia, I, 5, 13, et 6, 1. — Latine proportio, I, 6, 3. — non demissa caelo formam loquendi dedit, I, 6, 16. — *analogia* tueri dictum, I, 6, 11.

Ανελογία, V, 11, 34.

Ανάμνησις, figura, IX, 2, 106.

Anapaestos, *anapaestus*, *anapaeston*, IX, 4, 48, 81, 110.

Ανασκευή, quid? II, 4, 18.

Ανασπροφή, I, 5, 49. — quid? VIII, 6, 65.

Anceps, IV, 1, 40 seq. — inter utrumque animus, X, 7, 33. — ratio alicuius rei, VI, 3, 7. — sors, XI, 1, 50.

Ancharianae familia, IV, 1, 73; VII, 2, 10.

Anchisa, I, 5, 61.

Andromache, VI, 2, 23.

Ανεπίφατος actio, IV, 1, 60.

Anfractus, IX, 2, 78. — inris, XII, 9, 3. — infinitos habere, VI, 1, 15.

Angi aliqua re, I, 6, 22.

Angulus normalis, XI, 3, 141.

Angustiae tabellarum, X, 3, 32.

Angustus amictus, XI, 3, 141. — *angusta* vena, VI, 4, 3. — *angustum* os, I, 2, 28. — pulpitum, XI, 3, 130. — tempus, XI, 1, 46. — *angustior* littera, IX, 4, 34.

Anhelitus creber, XI, 3, 55. Cf. *Sonans*.

Aniles fabulae, I, 8, 19.

Anima immortalis est, V, 14, 10; VII, 4, 1.

Animal hinniens, irrationale, mortale, VII, 3, 3. — *animalia* quaedam parva, XII, 2, 14. — exigua, XII, 10, 76. — quo argumento praecipuo videatur probari, quod bruta careant ratione, II, 16, 15.

Animus acer, praesens, VI, 4, 8. Vid. *Acrior*, *Anceps*. — caelestis, XII, 2, 28. — flagitiosus omni genere voluptatum, XII, 11, 18. — otiosus, XI, 2, 33. — praestantissimus, XII, 1, 17. — sublimis, X, 3, 22. — iudicis, X, 3, 15. — operis, VI, 2, 7. — *animi* agrestes, I, 10, 9. — aperti ad percipiendum, I, 2, 28. — praestantia, XII, 5, 1. — *animorum* origo, XII, 2, 28. — si *animis* nostris divina origo, tendendum ad virtutem, etc. ibid. 21. — ut terram cultu, sic *animum* disciplinis meliorem fieri, VIII, 3, 75. — maxima pars eloquentiae constat *animo*, I, 2, 30. Conf. *Accendere*, *Aestuare*, *Assurgere*, *Augere*.

Annalis, Sextus, VI, 3, 86.

Annalis liber, VI, 3, 86. — *annales* pontificum, X, 2, 7. — *annalium* monumenta, II, 4, 18.

Annectere prioribus sequentia, VII, 1, 1.

Anni pueriles, I, 11, 19; I, 12, 1. — tutelae, VII, 6, 9.

Anniti, ut, X, 7, 29.

Annotare aliquid, VII, 1, 58; VIII, 1, 2, et 2, 4, et 6, 2. — pauca de aliqua re, I, 4, 17. — proprietates, XI, 3, 179. — *annotandum*, II, 5, 7.

Annotatio brevis, X, 7, 31.

Annuendi motus, XI, 3, 71. — ratio, ib. 79.

Annulus translatus vel alligatus, XI, 2, 30. — *annulorum* signa in ceris, XI, 2, 4. — *annulis* implere manum, XI, 3, 142. Cf. *Comptum*.

Annumerare aliquem oratoribus, poetis, X, 1, 90. — litteras, XI, 3, 33.

Ανοικονόμητον, quid? VIII, 3, 59.

Ανταναίκλασις, quid? IX, 3, 68.

Ανταπόδοσις, VIII, 3, 77. — *antapodosi*, ibid. 79.

Ante oculos esse, VIII, prooem. 28. — omnia, I, 1, 3, et 2, 8, 18; II, 15 pr. et passim. — esse, X, 1, 3. Conf. *Proponere*. — *ante acta* crimina, VII, 10, 12. — vita, IV, 2, 12 et 15; VI, 1, 34; VII, 1, 12,

et 2, 33; XI, 1, 42. — *ante acta*, IX, 2, 67. — *ante gesta*, IX, 4, 25.

Antecedentia, V, 5, 2, et 8, 5, et 10, 45.

Antecedere, VII, 2, 46, et 4, 6. — *antecedens* memoria, I, 1, 25.

Αντεγκλημα, VII, 4, 8.

Anteponere: quae quibus *anteponas*, IX, 4, 44.

Ανθηρὸν, XII, 10, 59.

Ανθυποφορὰ, figura, IX, 2, 106, et 3, 87.

Anticato, I, 5, 68.

Antidotum, I, 10, 6; VII, 2, 25.

Antigerio, I, 6, 40; VIII, 3, 25.

Αντικατηγορία, VII, 2, 9 seq., 18, 20, 25 seq. — quid? III, 10, 4.

Αντιμεταβολὴ, figura, IX, 3, 85. Conf. ibid. 97.

Αντινομία, III, 6, 45; VII, 1, 15.

Antinomia, VII, 7, 1, et 10, 2.

Αντίφρασις, VIII, 6, 57.

Antiquitas dat dignitatem verbis, VIII, 3, 24. — *antiquitatis* admirator, II, 5, 21. — omnis peritissimus, X, 1, 95.

Antiquitus, I, 10, 18 et 29. — accepta opinio, I, 10, 12. — traditum, VI, 2, 8; XII, 2, 29.

Antiquus sermo, IX, 3, 1. — *antiquum* magis, VIII, proœm. 31. — *antiqui*, I, 5, 21, 22; II, 1, 9, et 5, 23; III, 6, 60. — *antiquissimus* quisque, XII, 10, 42.

Αντίρρησις, figura, IX, 2, 106.

Antisophista, XI, 3, 126.

Αντίστασις, VII, 4, 12.

Antistes iuris, XI, 1, 69.

Αντίθετον Lupi, IX, 2, 101. — figura, IX, 3, 81 et 92.

Antonius, M. occidit Ser. Sulpicium, VII, 3, 18. — eius luxuria, VIII, 4, 25.

Αντωνομασία, quid? VIII, 6, 29. Conf. IX, 1, 5 et 6. — *Antonomasiam*, VIII, 6, 43.

Anus attica, VIII, 1, 2. — graves, XI, 3, 178.

Anxietas quaerendi, iudicandi, comparandi, VIII, proœm. 29. — ad extremam usque *anxietatem* descendere, I, 7, 33.

Anxius de aliqua re, V, 10, 75; XI, 1, 50. — *anxiae* sollicitudines, XII, 11, 18.

Ἀοριστος apud Latinos, VIII, 3, 30.

Απαγόρευσις, figura, IX, 2, 107.

Απάλαιστος, IX, 4, 56.

Απάλαιστροι, IX, 4, 65.

Apennino, IX, 4, 65.

Aper, apri, I, 6, 13.

Aperire aliquid, VIII, 3, 68. — ambigua, XII, 2, 10. — artes dicendi, VIII, 3, 11. — suas alicui, X, 1, 91. — fauces, XI, 3, 167. — figuras, IX, 2, 72. — ex diverso, IX, 2, 93. — fontes, VI, 1, 51. — penetralia, VI, 1, 25. — latius se *aperit* materia, I, proœm. 3.

Aperte docere aliquem, I, 5, 43. — gloriari, XI, 1, 21. — scripta, IV, 4, 4. — *apertius*, XI, 1, 26. — distinguere, III, 6, 44. — *apertissime* colligere, I, proœm. 13.

Apertus Cicero, II, 5, 20. — intellectus, III, 6, 23. — orator, X, 1, 119. Conf. *Animus*. — *aperta* magis omnibus dimensio; IX, 4, 52. — narratio, IV, 2, 36. Vid. *Vox*. — *aperta*, VIII, 2, 23. — *aperta* verbis, VIII, 2, 20. — nomina, III, 6, 43. — verba aut *aperta* aut dubia, VII, 2, 48. — *apertis*, ut aiunt, tibiis, XI, 3, 50. — *apertior* ars, IX, 3, 54. — motus animi, X, 3, 21. — tropus, IX, 2, 45. — vox, XI, 3, 161.

Apex, I, 4, 10. — *apicem* apponere syllabis, I, 7, 2. — *apice* circumducta syllaba, I, 5, 23. — distinguere, I, 7, 2. — geminatione vocalium velut *apice* uti, I, 4, 10.

Αφέλεια, VIII, 3, 87.

Αφοδος, figura, IX, 3, 87.
Αφορμαὶ ἔργων, III, 6, 27.
Απόδειξις, quid? V, 10 in. et 7. — ἀποδείξεις γραμμικαὶ, I, 10, 38; V, 10, 7. — *apodixin*, V, 10, 7.
Αποκαρτέρησις, VIII, 5, 23.
Apollo, III, 7, 8 et 9.
Apollodoreus. Vid. Ind. II.
Apologatio, V, 11, 20.
Apologus, VI, 3, 45.
Απορον, III, 6, 34.
Αποσιώπησις, *Aposiopesis*, VIII, 3, 85; IX, 2, 54 seq. — quae, quae non? IX, 3, 60 seq.
Απόφασις, quid? IX, 2, 47.
Αποφθεγματικόν, VI, 3, 109.
Αποστροφή, quid? IX, 2, 38; III, 24 et 26; IV, 1, 63.
Apparere, IV, 2, 127; XII, 9, 6. — per aliquid, VII, 6, 7. — aliqua re, X, 7, 30. — quo *apparet*, V, 10, 9. — *apparet* in libro, I, 7, 34. — *apparens* magis quam confessa fictio, IX, 2, 46. — *apparentia* vitia, XII, 8, 10.
Appellare, IV, 1, 22. — aliquem, *de credita pecunia*, V, 10, 107. — iudices vel praesidentes magistratus, VI, 4, 11. — ab aliquo, XI, 1, 76. — *appellari* aliquo nomine, I, 9, 5. — a creditoribus, V, 12, 5. — pecunia, V, 13, 12. — de stupro, IV, 2, 98.
Appellatio gracca, IX, 2, 44. — suavis litterarum, XI, 3, 35. — nominum, I, 4, 19 seq.; IX, 3, 9. — urbis, VI, 3, 103.
Appellere ad litus, VII, 3, 31.
Appetere pectus manu, digitis, XI, 3, 124. — summa, X, 2, 9. — *appetit* tempus, II, 10 pr. — *appetenda*, III, 6, 55; VII, 4, 2.
Appius Caecus, II, 16, 7; III, 8, 54; V, 13, 35; XI, 1, 39.
Applicarè aliquid alicui rei, IX, 4, 27. — ad aliquid, V, 11 extr. — finitionem in rem, VII, 3, 19. — priora sequentibus, V, 7, 27. — verba verbis, I, 10, 17. — personis *applicantur* pignora, amicitiae, regiones, etc., IV, 1, 30. — *applicitus* locus communis, II, 4, 30. — *applicitae* vites arboribus, I, 2, 26.
Apponere aliquas notas, XI, 2, 28. — aliquid alicui, VIII, 6, 29 et 40 seq. — pisces, VI, 3, 90. — *appositus* iuri an aequo magis, IV, 3, 11. — rei cultus, IV, 2, 117. — *appositae* res ad faciendam fidem, V, 8 in.
Apposite ad persuadendum dicere, II, 15, 3 et 5.
Appositio similium, V, 11, 1.
Appositum, II, 14, 3; V, 10, 86. — pro epitheto, VIII, 2, 10, et 6, 39 seq. — pro adiectivo, IX, 4, 24.
Apprehendere aliquid, V, 14, 32; VI, 4, 18; IX, 2, 74; X, 5, 10. — aliquid manu, V, 10, 116. — caute, cum iudicio, X, 2, 3. — confessionem alicuius, VIII, pro. 18. — leviter summum articulum, XI, 3, 95. — *apprehendendo* ramos, I, 2, 26. — *apprehendi*, V, 13, 29; VII, 1, 55. — *apprehensis* invicem manibus, IX, 4, 129.
Approbare, III, 6, 62. — aliquid, VII, 3, 25. — rectum genus, IX, 2, 78. — rationibus, verbis, V, 14, 7.
Appropinquat nox, VIII, 6, 22.
Apronianus Naevius, VII, 2, 24.
Aptare cothurnos infanti, VI, 1, 36. — nomina personis et affectibus, VIII, 3, 30. — orationem locis, temporibus, personis, VI, 5, 11. — personam Herculi, VI, 1, 36. — proverbium opportune, VI, 3, 97. — quo quidque loco conveniat, X, 2, 26. — se ad aliquid, X, 2, 16. — sententias vocibus, XII, 10, 35. — vela, X, 7, 23. — verba rebus, VIII, 3, 30. Cf. III,

8, 61 et 68. — vocem affectibus, VIII, 6, 31. — *aptari* ad aliquid, III, 8, 50. — alicui rei, V, 10, 124. — *aptatus* ad popularem delectationem, II, 10, 11. — ad praesens tempus, X, 7, 31. — *aptata* armamenta, X, 7, 23.

Apte. Vid. *Cadens*, *Caesa*, *Dicere*, etc.

Aptus alicui rei, IX, 4, 128. — militiae, palaestrae, V, 12, 21. — ad disputandum digitus, XI, 3, 95. — compositione *aptus*, XII, 10, 60. Conf. *Motus*. — *apta* satis alicui rei aetas, XI, 1, 31. Vid. *Iunctura*, *Pronuntiatio*, *Vox*. — *aptae* sententiae, VI, 1, 2. — parum *aptum*, XI, 1, 89. — *aptior* ad aliquid, X, 1, 65. — maioribus, X, 1, 63. — fini pes, IX, 4, 107. — aliquid numeris *aptius*, XII, 10, 26. — dicendo, scribendo *aptius* esse, XII, 10, 51. — *aptissima* credere nemora et sylvas, X, 3, 22.

Apud aliquem dicere, XI, 1, 43. — esse, I, 6, 17. — institui, II, 3, 11. — pro Ligario *apud* Caesarem, VI, 3, 108. — *apud* centumviros repetere bona, VII, 4, 11. — se ipse discutere obscuritatem, VIII, 2, 23. — antiquos in libris invenire, I, 5, 21. — auctores legere, III, 6, 28.

Aqua deficit actionem, XII, 6, 5. tenuis, XII, 2, 11. — *aquam* perdere, XI, 3, 52. — *aquae* corruptae, VII, 2, 3.

Ara Augusti, VI, 3, 77.

Aratrum accipere pignori non licet, VII, 8, 4.

Arbitrium. Vid. *Ad*.

Arbitror, IX, 3, 7.

Arbitrorum disceptationes, XI, 1, 43.

Arbos, I, 4, 13. — *arboris* generosioris statim cum planta fructus est, VIII, 3, 76.

Arbustum colere, I, 12, 7.

Arcana perdiscere, I, 12, 15.

Arcessere locos, II, 4, 31. — aliquid aliunde, V, 11, 42. — res extrinsecus, VIII, 3, 30. — sequi, non *arcessiri*, X, 2, 27. — *arcessita* affectatio, IX, 3, 74. — *arcessiti* numeri, IX, 4 extr. — *arcessitae* descriptiones, II, 4, 3. — *arcessitum* aliquid, X, 1, 78; XII, 10, 40. — extra ad causam, V, 13, 4. — *arcessita*, VIII, prooem. 23, et 3, 56.

Archimedes, I, 10, 48.

Architectonice, II, 21, 8.

Arculae, XII, 3, 4.

Ardere, IX, 2, 8. — *ardent* omnia, XI, 3, 145. — *ardens* scriptor, X, 1, 90. — *ardentissimus* amor, IV, 2, 96.

Ardor oculorum, XII, 5, 5.

Ardua persuadendi ratio, XI, 1, 75. — res, orator, I, 1, 10. — *arduum* est, XII, 11, 25. — cui in arduo spes est, I, 10, 8.

Areae, I, 10, 42.

Areopagitae damnant puerum, etc. V, 9, 13.

Arescunt fructus, XII, 10, 79.

Argentariorum lex, V, 10, 105. — tabulae, XI, 2, 24.

Argentei, I, 7, 16.

Argentum legatum, V, 10, 62; V, 14, 26.

Argi, IX, 4, 140.

Argiletum quae appellandi ratio, I, 6, 31.

Arguere adversarium, VII, 1, 3. — *argui* fecisse, VII, 2, 18. — *arguens*, VI, 1, 7.

Argumentari, IV, 2, 103 et 108. — aeriter, X, 11, 35. — *argumentandi* ratio, II, 4, 41.

Argumentatio, IV, 2, 14 et 79. — agilior, acrior, instautior, XI, 3, 164. — suspecta, V, 14, 35.

Argumentosum, V, 10, 10.

Argumentum, II, 4, 2. — quot res significet, V, 10, 9 seq. — definitur, V, 10, 11 et 14 in. — *argumentum* fuerit, I, 1, 2; I, 11, 18; XI, 2, 9. — malae causae, XII, 1, 13. Conf. IV, 1, 11. — odii, V, 12, 7. — vanum, VII, 2, 34. — *argumenta*, IV, 1, 73, et 2, 79; 5, 10. — acria et citata, IX, 4, 135. — criminis, IV, 2, 12. — morum, III, 7, 22. Conf. *Didicere*, *Inquinare*. — *argumentorum* loci, XII, 8, 13. Vid. *Loci*. — ordo, VI, 4 extr.

Argutiae digitorum, XI, 3, 122. — in gestu, XI, 3, 181.

Aridus magister, II, 4, 8. — orator, VIII, prooem. 17; XII, 10, 13 et 15. — *arida* historia, II, 4, 3. — traditio, III, 1, 3.

Ariona, VI, 3, 41.

Aristis inanibus ut ante messem flavescunt herbulae, I, 3, 5.

Aristophon, V, 12, 10.

Arma affixa templo, V, 10, 36. — fortia, fulgentia, VIII, 3, 3. — eloquentiae, V, 12, 21. — facundiae, II, 16, 10. rhetorum, XII, 2, 5. — *armorum* scientiam habere, VIII, 6, 26. — in *armorum* ratione antiquior cavendi quam ictum inferendi cura, IV, 2, 26.

Armamentum, VII, 9, 4. — *armamentis*, IX, 4, 65. Conf. *Aptare*.

Armare ferrum veneno, VIII, 6, 12 seq.

Arpinianus Naevius, VII, 2, 24.

Arripere aliquid, VI, 4, 15.

Arrogans de se persuasio, II, 4, 16. — *arrogantium* de se opinio, XI, 1, 17; ibid. 27. — *arrogantior* pigritia, XII, 3, 12.

Arrogantia, XI, 1, 38.

Arrogare sibi eloquentiam immodice, XI, 1, 119; ibid. 20. — nomen, I, prooem. 14.

Ἀρρύθμον, IX, 4, 56.

Ars collocandi, VIII, prooem. 28. — dicendi, II, 17, 17 seq. et 18 pr. etc. — eloquentiae, XII, 11, 4. — figurarum, IX, 3, 64. Vid. *Grammatica*. — medicinae, III, 6, 63. — memoriae, XI, 2, 11. — una maximaque, ibid. 40. — orandi, I, prooem. 4. Vid. *Rhetorica*. — tibiarum, II, 3, 3. — variandi, XI, 3, 44. — verborum, X, 1, 118. — ludicra, III, 6, 18 seq. — occulta, IV, 2, 58. Conf. *Labi*, *Percipere*. — *artis* est, VI, 4, 17. — *artis* libellus, II, 13, 15. Conf. II, 15, 4. — omni *arte*, IV, 2, 47. Conf. *Vincere*. — *artes* i. e. de *artibus* compositi libri, II, 5, 14, et 13 pr., et 15, 37; III, 1, 1. — editae, V, 10, 120. — pro *astutiis* in agendo, V, 7, 21 et 32; V, 13, 2. — consiliorum, litium, X, 1, 47. — difficiliores, minores, XII, 11, 10. — nudae, I, prooem. 24. — occultae, XII, 9, 3. — *ars* prima est, ne *ars* esse videatur, I, 11, 3. — desinit esse, quae apparet, IV, 2, 127. — ubicumque ostentatur, veritas abesse videtur, IX, 3 extr. — quae sunt *artes* altiores, plerumque occultantur, ut *artes* sint, VIII, 3, 2. — nihil praecepta atque *artes* valent, nisi adiuvante natura, I, pro. 26.

Articulosa partitio, IV, 5, 24.

Articulus, non est figura, IX, 3, 98. — mollis adversarii, II, 12, 2. — *articuli*, I, 4, 19. — causae, XI, 3, 51. — formare *articulos*, I, 1, 27.

Artifex mirus pingendi fingendique, XII, 10, 6. — motus, IX, 4, 8. — omnium, quae pugna poscit, XII, 3, 5. — persuadendi, II, 15, 18. — pronunciandi, XI, 3, 73. — statuarum, V, 12, 21. — tractandorum animorum, XI, 1, 85.

Artificialis probatio, V, 1, 1; V, 9 in. — ratio, VI, 3, 4. — *ar-*

tificiale probationis genus, XII, 8, 14. — *artificialia*, I, 8, 14.

Artificialiter, II, 17, 42.

Artus loco moti, VII, prooem. 2. — carne spoliati, V, 12, 6. — *artuum* dolor, XI, 3, 129.

Aruspex, unde, et quomodo dividendum? I, 7, 9.

Arx, VII, 4, 22, et 7, 4. — *arcem* tenere eloquentia, XII, 11, 28.

Ascendere per plures gradus, VIII, 4, 5, ibid. 26. — ad aliquid, XII, 10, 66. — murum, VII, 6, 6. — *ascendentes*, VIII, 4, 28.

Ἀσχήματον, quid? VIII, 3, 59.

Ἀσχημάτιστος oratio, IX, 1, 13.

Asiane abundans, XII, 10, 18.

Asianus eloquens, XII, 10, 1. Conf. ibid. 12. — *asiana* gens, XII, 10, 17. — *asiani*, VIII, prooem. 17; IX, 4, 103. — distinctio inter *Asianos* et *Atticos*, XII, 10, 16 seqq.

Asinus albus, VI, 3, 57.

Aspasia, V, 11, 27.

Aspectus, VI, 3, 26. — mutus, VI, 1, 26. — primus velut *aspectus* orationis, X, 2, 16. — quidam unus, XI, 3, 44. — *aspectu* integra corpora, XI, 3, 55. — eodem vertitur *aspectus*, quo gestus, XI, 3, 70.

Asper homo, VIII, 6, 6; XI, 1, 90. — orator, XII, 10, 39. Vid. *Exactor*. — collis, XII, 9, 2. — numerus, IX, 4, 126. — oculus motu, XI, 3, 75. — *aspera* compositio, IX, 4, 142. — lex, IV, 3, 9. Vid. *Res*, *Verba*, *Vox*. — causa, X, 2, 23. — figura, IX, 2, 81. Vid. *Consonantes*. — *asperum*, VI, 3, 27; IX, 4, 26 et 141. Vid. *Crimen*. — *aspera*, IX, 4, 136. — *asperior*. Vid. *Frons*. — *asperius* ius, IX, 2, 90. — dictu, XII, 1, 37. — quid *asperius*, XI, 1, 40. — *asperiora*, IV, 5, 20. — verba, XII, 1, 25. — *asperrima* dimicatio, VI, 4, 4. — *asperrimi* Stoicorum, XII, 1, 38.

Asperare compositionem, IX, 4, 31.

Aspere dicere, XI, 3, 23. — aliquid dicere, XI, 1, 65. Vid. *Dicere*. — innituntur syllabae in *B* litteram, XII, 10, 32. — *asperrime* coire, I, 1, 37.

Aspergere auctoritatem, VIII, 3, 25. — condimentum, IX, 3, 4. — *aspergi* ab equo, VI, 3, 9. — sal in cibis paullo liberalius *aspersus*, VI, 3, 90.

Aspernari laudem, XII, 11, 26. — vocabula, VIII, 3, 33.

Aspicere aliquem truculentissime, VI, 1, 43. — aliquid, IX, 4, 115.

Aspirare consonantibus, I, 5, 20. — ingenium alicui, IV, pro. 5.

Aspiratio, I, 5, 6. — adiicitur vel detrahitur, I, 5, 19. Conf. VI, 3, 55. — *aspirationis* nota, I, 4, 9. — sine *aspiratione*, I, 6, 21.

Asprenas, I, 5, 62; X, 1, 22; XI, 1, 57.

Assectator, I, 5, 8.

Assem elephanto dare, VI, 3, 59. — ex *asse* heres, VII, 1, 20.

Assensio, VI, 3, 73.

Assentio et *Assentior*, I, 5, 13; IX, 3, 7; IX, 3, 49 et 90. — *assentire* alicui, IX, 3, 49. — *assentiri* alicui rei, I, 2, 16; IX, 2, 51.

Assequi ut, XI, 1, 85. — aliquid arte, VIII, prooem. 16. — facilitatem, X, 1, 59. — nomen urbanitatis, stultitiae, VIII, 6, 74. — per aliquid, X, 1, 87.

Asserere aliquem tanquam filium, IV, 2, 95. — libertatem reipublicae, VI, 5, 8. — sibi aliquid, IX, 3, 64. — nomen sapientis, XII, 1, 20. — *asseri* velut propria philosophiae, I, prooem. 16.

Assertio, III, 6, 56. — secunda, V, 2, 1; XI, 1, 78.

Assertores habere, I, 6, 39.
Asseverare, IX, 2, 59.
Asseveratio, pars orationis, I, 4, 20. — dicentis, XI, 3, 2.
Assidere, VII, 1, 52. — *assidentes* Priamo, VIII, 4, 21.
Assidue minores parentibus liberi, VI, 3, 67.
Assiduus, unde? V, 10, 55. — comitatus, I, 2, 5. — sit paedagogus, I, 1, 11. Conf. *Exactor*. — *assidua* consuetudo, I, 1, 13. — lectio, X, 7, 4.
Assignare aliquid, II, 17, 14; V, 13, 35; VI, 3, 4; IX, 4, 58; XI, 1, 20. — virtuti senatus, providentiae deorum, XI, 1, 23. — locum alicui, II, 21, 3. — officia alicui, XII, prooem. 4. — *assignari* proprie alicui rei, IV, 2, 62. — tropis, IX, 3, 20. — *assignatur* locus etymologiae in definitionibus, I, 6, 29. — auditori et infigitur verbum, IX, 4, 29. — nomen suum cuique, XII, 10, 41. — appellatione privatim sibi *assignata*, VIII, 2, 5. — res alicui parti *assignanda*, IX, 3, 88.
Assimulare aliud, VII, 10, 9. — affectus, XI, 1, 41. — *assimulati* sermones, IX, 2, 31. — *assimulata*, IX, 2, 27. — materia, X, 2, 12.
Assistere alicui, I, 2, 12. — *assistentes*, IX, 2, 76; XI, 1, 68.
Assuefacere aliquem, ne, etc. X, 5, 17. — manus ponderibus plumbeis, XI, 2, 42.
Assuescere alicui rei, IV, 2, 115. — in aliquid, II, 4, 17. — mori, IV, 2, 29. — *assuescat* non reformidare homines, I, 2, 18. — *assuescendum* optimis, X, 1, 59. — *assueta* tyrannis civitas, VII, 4, 22. — *assuetae* alicui sedes, XI, 2, 6.
Assumere aliquid, VI, 2, 34; X, 2, 25. — aliquid ab aliis, II, 4, 41. — ex aliis, II, 18, 3. — in exemplum, X, 2, 11. — affectus, VI, 2, 36. — auxilia extrinsecus, VII, 4, 7. — conscios, IV, 2, 48. — locum communem, II, 4, 31. — naturas iudicum in causam, IV, 1, 17. — nitorem, II, 10, 12. — poëmata ad fidem causarum, ad ornamentum eloquentiae, I, 8, 10. — vim ingenii, II, 5, 23. — usum paullatim, X, 6, 3. — *assumi* in locum alicuius, IX, 1, 6. — *assumpta* in hoc, III, 11, 21. — laus utilitatis gratia, X, 2, 27.
Assumptio, V, 14, 5 seq.
Assumptiva causa, VII, 4, 7.
Assurgere, X, 1, 52. — in cothurnos, X, 2, 22. — sibi, XI, 3, 135. — *assurgat* animus, I, 8, 6. — *assurgendi* licentia, II, 2, 9.
Astipulatio talis, XI, 3, 175.
Ἀστοῖσμος, VIII, 6, 57.
Astra tenet caelum, etc. IX, 4, 90.
Astrictius et latius concludere, X, 1, 106.
Astringere aliquid magis, XI, 2, 30. — breviter, III, 4, 4. — corpus, II, 4, 5. — labra, XI, 3, 81. — luxuriantia, X, 4, 1. — mores, II, 2, 4. — se ad servitutem iuris, II, 16, 9. — ad verba, VII, 3, 16. — vultum superciliis, XI, 3, 160. — *astringi* certis legum vinculis, V, 10, 101. — nervis ossa debent, I, prooem. 24. — *astrictum* corpus, VIII, prooem. 19. — *astricta* ilia, VIII, 3, 10. — *astrictior* periphrasis, VIII, 6, 61.
Astruere sibi aliquid, VIII, 3, 64.
Astu caret oratio, IX, 1, 20.
Ἀσύνδετον, quid? IX, 3, 50 seq. — ἀσύνδετα, IX, 4, 23.
At in transitione, I, 6, 37; XII, 1, 12. — pro *contra*, I, 7, 22. — paedagogus *at* unus, I, 1, 11. — si tamen .... *at* certe, ibid. — si non ... *at* certe, XII, 11 extr. — *at* enim,

III, 6, 75; IV, 2, 82. — *at* vero, II, 5, 16.

Atabulus ventus, VIII, 2, 1.

Atalanta non esse virginem, putat, etc., V, 9, 12.

Ατεχνος, V, 1, 1.

Ατεχνία, II, 20, 2.

Atellana, VI, 3, 47.

Ater an albus homo sit, XI, 1, 38.

Athenarum proprius sapor, VI, 3, 107. — studia, XII, 10, 19. — an *Athenis* muri fiant, VII, 2, 4.

Athenienses, VI, 5, 7. — prudentissima civitas *Atheniensium*, V, 11, 38.

Athleta pulcher aspectu, VIII, 3, 10. — *athletae*, X, 1, 4, et 5, 15. — ponderibus plumbeis assuefaciunt manus, XI, 2, 42. — *athletarum* corpora, XII, 10, 41. — tori, X, 1, 33.

Atomorum concursus, VII, 2, 2.

Atque in transitione, I, 10, 9.

Atqui, I, 7, 21, et 10, 25; II, 17, 7, etc.

Atratinus, XI, 1, 68.

Atreus, I, 5, 24.

Atridae, VII, 2, 3.

Atrocitas, VI, 1, 15; VII, 2, 31. — formularum, VII, 1, 37.

Atrox, miserabilis causa, VI, 3, 31. Conf. *Medea*, *Vox*. — *atroces* res, XI, 3, 116. — *atrocissimum*, VI, 1, 15.

Attendere signa ad aliquid, XI, 2, 29.

Attentare aliquid, XII, 8, 14.

Attentior iudex, IV, 5, 21.

Atterere ingenium asperiorum tractatu rerum, VIII, prooem. 2. — *attrita* quotidiano actu forensi ingenia, X, 1, 27.

Attice dicere, XII, 10, 22 et 26. — loqui, VIII, 1, 2. — pressus orator, XII, 10, 18.

Αττικισμὸς, I, 8, 8. — *atticismus*, VI, 3, 107.

Atticus eloquens, XII, 10, 1. — sapor, XII, 10, 19 et 25. — sermo, X, 1, 65; XII, 10, 35. — *Attici*, VI, 1, 7; IX, 4, 145; X, 1, 80, 100, 107, 115; X, 2, 17. Conf. *Asiani*. — Romanorum, XII, 10, 39. — *Atticorum* est omne quod salsum, VI, 3, 18. — imitatores, XII, 10, 14. — *attica* anus, VIII, 1, 2. — eloquentia, VI, prooem. 13. — *atticae* febres, VIII, 3, 28. — segetes, etc. XII, 10, 25. — *Atticum*, XII, 10, 26. — *attica* dicta, VIII, 3, 59. — vere *attica*, pressa et tenuia, X, 1, 44.

Attinere: non, seu nihil *attinet*, II, 15, 37; IV, 2, 70; X, 1, 105.

Attingere, VIII, 4, 1. — aliquid, I, 6, 24; VI, 2, 2, et 3, 102. — leviter in transitu, VII, 3, 27. — terram, I, 2, 7.

Attollere aliquid supra quotidianum sermonem, II, 4, 9. — frontem, XI, 3, 78. — mentem, I, 2, 18. — minores, XII, 7, 6. — orationem, X, 5, 4. — pedem, XI, 3, 125. — pueros, XI, 3, 174. — res per similitudinem, etc. VIII, 6, 68 seq. — signis quibusdam, ibid. 69. — *attolli* supra modum sermonis, I, 2, 31. — *attollitur* elocutio, VIII, 3 extr.

Attonitus. Vid. *Aiax*.

Attrectatio, pars orationis, I, 4, 20.

Attributum verbis officium, XII, 10, 40.

Auctionem dimittere, XI, 2, 24.

Auctor alicuius rei, I, 5, 35. — maior, II, 5, 19. — primus, III, 7, 21. — *auctores* utriusque linguae clarissimi, I, prooem. 1. — eiusdem operis, X, 1, 64. — simpliciter pro *scriptoribus*, I, prooem. 17; I, 1, 16. — maximi, X, 5, 8. — vetustissimi, X, 1, 40. — tot *auctorum* notitia, I, 2, 12.

Auctoritas, I, 6, 42; V, 11, 35 seq.; VIII, 3, 3. — adversus aliquem, V, 12, 14. — in adolescentibus immatura, XI, 1, 32. — audientium, XII, 5, 1. — frontis, XII, 5, 5. — historiae, X, 1, 102. — morum senilis, XI, 1, 32. — in negotio neglecta, XI, 1, 30. — in oratione, V, 13, 52. — personarum, X, 1, 97. — rerum gestarum, V, 11, 1. — senibus unde maior, XII, 4, 2. — vetustatis, VIII, 3, 25. — unde petatur, I, 6, 2 *de vocabulis*. — inest omnibus, quae dicit, X, 1, 111. — *auctoritatem* addit cultus, VIII, prooem. 20. — antiquitatis habere, I, 6, 39. — conservare, XI, 3, 153. — deorum explere, XII, 10, 8. — *auctoritate* constat sermo, I, 6 in. — excusantur vitia, I, 5, 5. — qua sit suadendum, I, 11, 12.

Aucupari verba, XI, 1, 50.

Audaciae tutioris esse, XII, pro. 4.

Audaciter pro *audacter*, I, 6, 17.

Audax figuris et verbis felicissime, X, 1, 96. — *audaces* sententiae, X, 1, 104. — *audacius*, IX, 2, 32. — *audaciora*, ibid. 29. — verba, X, 5, 4.

Audere aliquid licentius aut laetius, II, 4, 14. — *ausim* dicere, II, 5, 14; VI, 3, 11; VII, 4, 28, etc. — *audendi* facilitas, XII, 6, 7. — *audendum* contra aliquem, VI, 4, 10. — *audentes* plus quam possunt, I, 1, 33. — *audentior* orator, XII, 10, 23. — aliquid novi sceleris *ausurus*, VII, 4, 22.

Audire pro *discere*, II, 2, 9. — aliquem propius, X, 1, 91. — studiose, III, 1, 17. — male, XII, 9. — ab aliquo, XII, 10, 13. — negligenter, VIII, 2, 23. — *audivisse*, I, 6, 17. — *audiri* verba in faucibus, I, 11, 6. — *auditur* vox quasi in recessu oris, I, 5, 33. — *audiens* dicto, VII, 1, 14. — *audientes* pro *auditoribus*, *discipulis*, XII, 2, 11, et 9, 10, etc.

Auditio, II, 2, 11; X, 1, 10. — *auditiones*, V, 7, 5.

Auditor benevolus, X, 1, 48.

Auditorium, II, 11, 3, et 21, 21; X, 1, 36.

Auferre aliquem ab intentione, IV, 5, 6. — auctoritatem alicui, V, 7, 32. — dissimulationem, IX, 2, 9. — gratiam alicui, VI, 1, 20. — iudicium alicui, IV, 5, 6. — mentem, IX, 2, 105. — multum studiis, XII, 1, 6. — nomen alicui, X, 1, 72. — pecuniam, VII, 4, 44. — veritatem iudici, XII, 1, 36. — vim, XI, 3, 152. — vitam, IX, 2, 105. — *abstulit*, I, 5, 69. — *auferri* admiratione, VIII, 3, 5. — in altum, XII, prooem. 3. — tempestatibus, X, 7, 23.

Aufidia, X, 1, 22.

Aufugit, I, 5, 69.

Augere, VIII, 3, 89. — aliquid per gradus, II, 4, 34. — affectus, IX, 2, 26. — aliud ex alio, VIII, 4, 20. — animum, I, 8, 8. — causas lacrymarum, VI, prooem. 7. — crimen, IX, 2, 12 et 53. — eloquentiam, I, 11, 13; II, 1, 9. — intentionem, XI, 3, 42. — sententiam, IX, 3, 46. — vires, XII, 10, 44. — eloquentiae vires, I, pro. 23. — *augeri* contumelia, XII, 9, 11. — impetu, I, 2, 30. — usu, X, 6, 3. — debent sententiae, IX, 4, 23. — *auctus* est numerus, I, 4, 19.

Augurale, VIII, 2, 8.

Augustius, XII, 10, 5. — nihil habitu triumphali, XI, 1, 3.

Aula, VII, 9, 4. — infelix, IX, 3, 79.

Αὐλητρὶς illa vulgata, VII, 9, 4.

Auloedus, VIII, 3, 79.

Aura communis, VI, prooem. 12.

— popularis, XI, 1, 45. — concipitur in bronchiis, XI, 3, 16. — sollicitante *aura*, XII, prooem. 2. — *aurae* inspirantes ramis arborum, X, 3, 24.

Aurata tecta, VIII, 5, 28.

Aureei, *aurei*, I, 7, 16.

Aureum plectrum, X, 1, 63. — *aurea* tecta, VIII, 6, 28.

Aurifex, IX, 2, 61.

Auriga pro *gubernatore*, VIII, 6, 9.

Auris facilis, VI, 5, 8. — *aures* vacuae atque eruditae, X, 1, 32. — *aurium* tenus, XII, 2, 17. — haec communis voluptas, I, 10, 4. — quomodo iudicent *aures*, IX, 4, 116.

Austeritas non tristis, II, 2, 5.

Austerus, IX, 4, 64.

Aut in transitione, redarguendo, etc. I, 12, 6; II, 17, 9; IV, 2, 80, etc. — hic *aut* ille sit, non recte dicitur, I, 5, 49.

Autumo, VIII, 3, 23.

Auxiliator litigantium, XII, 3, 2.

Auxilium legum, VI, 5, 9. — misericordiae, XI, 1, 49. — oratoris, X, 4 extr. — *auxilia* liberorum, VII, 1, 56.

Avaritia crudelitatis mater, IX, 3, 89.

Avarus: tam deest *avaro*, quod habet, etc. VIII, 5, 6; IX, 3, 64.

Aversari aliquid vultu, XI, 3, 70.

Aversatio tacita, VIII, 3, 55.

Aversio quid? IX, 2, 39.

Avertere aliquem a miseratione, VI, 1, 20. — a potioribus, IX, 4, 35. — ab aliquo, XII, 1, 39. — animum discentis taedio, I, 12, 13. — ab intentione rerum, VI, 3, 1. — crimen in alium, VII, 2, 10; XI, 1, 65. — fidem gratia, XII, 1, 24. — intellectum, VI, 3, 87. — iudicem ab adversario, VI, 1, 11. — a se, IX, 2, 91. — orationem ad aliquem, IV, 5, 20. — sermonem a iudice, IV, 2, 103. — *averti* ab aliis rebus, X, 6, 7. — a vero, VI, 1, 7. — *avertendus* ab homine occidendo grassator, XII, 1, 39. — *aversus* in aliud animus, IV, 3, 8. — iudex, IV, 5, 19. — pollex, XI, 3, 104. — sermo per aliquam figuram, II, 13, 5. — a iudice, IX, 2, 38; IV, 1, 63, et 2, 106. — *aversa* oratio, IV, 1, 67. — voluntas, IV, 1, 10. Conf. *Acies*. — *aversae* manus, IX, 1, 20. — palmae, XI, 3, 114. — *aversum* ab aliqua re, V, 12, 19. — *aversa* pro *adversis*, XII, 10, 32. — *aversior* defensioni, VII, 1, 11.

Aves giguuntur ad volatum, I, 1, 1.

Avete, I, 6, 21.

Avocare aliquem ab aliqua re, X, 3, 23; XI, 3, 25. — arma, IX, 1, 20. — controversiam a propriis personis atque temporibus, III, 5, 15. — iudicem, VI, 4, 21. — dicentem *avocat* a cura vocis affectus, XI, 3, 25. — *avocari* cogitationibus, VIII, 2, 23.

B.

B in praepositione, XII, 10, 32. — in locum aliarum data, I, 4, 15.

Babylonis incendio sepelire Alexandrum, VIII, 5, 24.

Bacchari inanibus locis, XII, 10, 73.

Bacchius, pes, IX, 4, 82.

Bagoas, V, 12, 21.

Baiulare aliquem, VI, 1; 47.

Balaena, I, 4, 15.

Balare, I, 5, 72.

Balneum: in *balneis* perpotare, I, 6, 44.

Balteus, XI, 3, 140.

Barba, V, 12, 18. — atque tristitia, XI, 1, 34. — immissa, *de philosophis*, XII, 3, 12.

Barbare exclamare, I, 6, 45. — loqui, I, 5, 9.

Barbaria quaedam mentis, XI, 3, 69.

Barbarismus, I, 5, 4. — est unius verbi vitium, ibid. 6 et 16. — pluribus modis accipitur, ibid. 7 seqq. et 16.

Barbarum Graecumve, XI, 3, 31. Conf. *Surdum*. — *barbara*, I, 8, 13.

Basilica, X, 5, 18. — Iulia, XII, 5, 6.

Beata vita, XII, 11, 12. Conf. *Vox*. — *beatior* spiritus, X, 3, 22. — *beatissimus*, XII, 11, 7. — *beatissima* copia, X, 1, 61. — ubertas, X, 1, 109.

Beatitas, VIII, 3, 32.

Beatitudo, VIII, 3, 32.

Belle respondere, VI, 3, 48. — subiici, ibid. 74. — uti contumeliis, ibid. 100.

Bellicae laudes, VIII, 4, 20. — *bellicum* canere, IX, 4, 11; X, 1, 33.

Belligerare, IX, 4, 39.

Bellii pro *Duellii*, I, 4, 15.

Bellum ex Duello factum, I, 4, 15. — civile, IX, 2, 67; XI, 1, 36; XII, 1, 16. Conf. *Peloponnesiacum*, *Troianum*.

Bene accommodata rebus verba, I, 5, 3. — affici, XI, 3, 62. — comitatus, XII, 8, 3. — conceptus affectus, X, 7, 14. — dicere et scribere, unum atque idem, XII, 10, 51. — nosse causam, XII, 9, 19. — precari alicui Ep. ad Tryph. 3. — pronuntiare, XI, 3, 12. — scribere, I, 1, 28; X, 3, 10. — sudans, XII, 8, 3. — suscipere causam, XII, 1, 39.

Beneficium aetatis, III, 1, 9. — ingenii, II, 11, 2; V, 10, 121. — in hoc est, XII, 7, 7.

Benevolentia auditoris quomodo paretur, IV, 1, 6 seqq.

Benevolus auditor, X, 1, 48.

Berenice, IV, 1, 19.

Bibere fuligínem, XI, 3, 23. — haustus iustitiae, XII, 2, 31. — potionem, VII, 2, 17. — omnem ingenii succum, I, prooem. 24. — in spectaculis, VI, 3, 63. — inter agendum, XI, 3, 136.

Bibliopolae nomen an auctor posuerit, dubitatur Nota prima omnium.

Bibliotheca, X, 1, 57. — quibus nullus est in *bibliothecis* locus, XI, 3, 4.

Biclinium, I, 5, 68.

Bina millia passuum, VI, 3, 77. — verba, ibid. 55. — *bini* digiti, XI, 3, 98.

Bipartita, V, 14, 5.

Bipennis, a pinna, I, 4, 12.

Bipes, V, 10, 61.

Bis de eadem re ne sit actio, VII, 6, 4.

Blandi nimium, XI, 1, 30. — *blandissimus* alicui esse, VI, pro. 8.

Blandiri partibus, IV, 2, 90. — *blanditur* aliqua sententia, IV, 1, 53. — *blandiuntur* nobis scripta nostra, X, 4, 2.

Blanditia, X, 1, 27. — *blanditiae* deformes, VIII, 3, 65.

Blessus Publius, VI, 3, 58.

Bonitas, VI, 2, 13 et 18; XII, 1, 24. — nihil tam populare quam *bonitas*, VIII, 5, 3.

Bonus altercator, VI, 4, 10. — audientium, XII, 9, 10. — iuvenis, VI, prooem. 1. — pater, XI, 3, 178. — praeceptor, V, 13, 443 X, 5, 22. — scriptor, X, 1, 104. — vir, IV, 1, 6; VI, 2, 18, etc. — improbant *boni*, XI, 1, 17. — *bona* defensio, X, 4, 2. — indoles, I, 2, 5, et 3, 2. — mens, XII, 1, 42, et 7, 3. — pars noctium, XII, 11, 19. — res, VIII, 6, 57. — valetudo seu valitudo, X, 3, 26;

XI, 2, 35. — voluntas, XII, 11 extr. Conf. *Causae*, *Conscientia*, *Fides*, *Vox*. — *bona* vere, XII, 2, 28. — eloquentiae, I, prooem. 13. — ingenii studiique, I, prooem. 27; XII, 5, 2. — omnium, sc. rerum, XI, 3, 10. — vocis, sicut omnium, augentur cura, ibid. — *boni* consulere, VI, prooem. 16.

Bos clitellas, V, 11, 21.

Bostaris mors, VII, 2, 10.

Brachii moderata proiectio decet, XI, 3, 84. — *brachium* veste continere, XI, 3, 138. — *brachia* recta, I, 11, 16.

Βράγχος, XI, 3, 55.

Βραχυλογία, figura, IX, 3, 50. Conf. ibid. 99; VIII, 3, 82.

Breviare aliqua, I, 9, 2; V, 13, 41. — cervicem, XI, 3, 83. — syllabam, XII, 10, 57.

Brevis eloquentia, XII, 10, 64. — in eloquendo, X, 1, 63. — narratio, IV, 2, 40. — scriptor, X, 1, 73. — syllaba, quae? IX, 4, 47. Conf. *Spiritus*. — urbanitas, VI, 3, 105. — *breves* statura, II, 3, 8. — gestus, XI, 3, 100. — sinus, XI, 3, 137. — syllabae, IX, 4, 91. Conf. *Manus*, *Syllaba*. — *breve* spatium, X, 1, 7. — tempus, XII, 11, 17. — *brevia*, X, 7, 10 *de verbis*. — verba, IX, 4, 42. — *brevior* in aliqua re, X, 4, 2. — *breviora* spatia, XI, 3, 127. — reddere omnia, XII, 11, 14. — *brevissima* ratio, I, 5, 29.

Brevitas, II, 4, 43. — acutior et velocior in urbanitate, VI, 3, 45. — dissereudi, XII, 10, 15. — integra, VIII, 3, 82. — Sallustiana, IV, 2, 45; X, 1, 32. — tutissima, X, 1, 39. — *brevitate* impedire, XII, 10, 55.

Breviter, IX, 1, 38.

Britannia, VII, 4, 2.

Britannus Thucydides, VIII, 3, 28.

Bruges, I, 4, 15.

Brutus occidit liberos, etc. V, 11, 7. — unde *Bruti*, I, 6, 31.

Buccinis purpuram adhibere, XII, 10, 76.

Burrhi, I, 4, 25.

Burrus, I, 4, 15.

C.

C in Gaius, etc. ac *T* in *G* et *D* molliuntur, I, 11, 5. — ad omnes vocales vim suam perfert, I, 7, 10. — inversa, I, 7, 28.

Cacophaton, VIII, 3, 47.

Cacozeliae quocumque genere peccare, II, 3, 9.

Cacumina oleae, VIII, 2, 10.

Cadere, VII, 1, 9. — abrupte in narrationem, IV, 1, 79. — a longis in breves, IX, 4, 136. — aliqua re, V, 8, 1; V, 13, 7. — causa, VII, 3, 17. — formula, III, 6, 68. — in aliquem, VII, 2, 29. — in antitheton, IX, 3, 92. — in calumniam, IX, 4, 57. — in casus eosdem, IX, 3, 78. — in causas, I, 10, 35. — in controversiam unam, III, 6, 103. — in feminas, VI, prooem. 5. — in formam unam, V, 14, 30. — in quemcumque, IV, 2, 37. — in speciem solecismi, I, 5, 40; III, 6, 26. — in testem, IV, 2, 93. — paribus verbis, IX, 3, 79. — pro patria, II, 15, 29. — similiter, I, 7, 23. — sub idem nomen, VIII, 3, 56. — *cadit* clausula similiter, IX, 3, 77. — coniectura in omnia tempora, VII, 2, 6. — gestus ad pedes, XI, 3, 108. — syllaba in litteram gravem, XII, 10, 33. — translatio in status, VII, 4, 13. — verbum aliqua littera, XII, 10, 31. — *cadunt* umbrae in corpora, VIII, 5, 26. — in sermone quid quomodo *caderet*, I, 6, 16.

— verba *ceciderunt*, VIII, 2, 4. — *cadens* opportune numerus, IX, 4, 27. — apte oratio, IX, 4, 32. — *cadentia* pariter, IX, 3, 102. — similiter, IX, 4, 18. — verba, IX, 4, 42. — *casura* manus, XI, 3, 109. — *casurus* flosculus, XII, 10, 73. — an sit mundus, VII, 2, 2.

Caecilianus pater, XI, 1, 39.

Caecilius Quint. VII, 2, 2; XI, 1, 20.

Caecus animi, I, 10, 29. — in causa, VIII, prooem. 17. Conf. *Socordia*. — *caecis* hoc clarum est, XII, 7, 9.

Caedere femur, pectus, frontem, II, 12, 10. — flagris, VI, 3, 25. — loris, V, 10, 88. — pectus, XI, 3, 123. — *caedi* discentes minime velim, I, 3, 14. — *caedendi* ius, I, 3, 16. — *caesa* apte toga, XI, 3, 139.

Caelare opus, X, 3, 18.

Caelator, II, 21 fin.

Caelatura altior, II, 4, 7; II, 17, 8; II, 21, 9.

Caelestis animus, XII, 2, 28. Conf. *Fragor*. — origo animi, I, 1, 1. — vir in dicendo, X, 2, 18. — *caelestia*, I, 10, 5.

Caeliana causa, V, 13, 30. — pyxis, VI, 3, 25.

Caelibes unde dicti, I, 6, 36.

Caelius M., praetor, VI, 3, 25. — eius causa, IV, 2, 27.

Caelum novum illi fuit, X, 5, 18. — undique et undique pontus, XII, prooem. 4. — *caeli* libertas, X, 3, 22. — *caelo* decurrit aperto, VII, 9, 10. — demitti, I, 6, 16.

Caelum, altero significatu, II, 21 extr.

Caena. Vid. *Coena*.

Caesaris inscriptio, I, 7, 22. — triumphus, VI, 3, 61. Cf. Iud. II.

Caesim, XI, 3, 102. — dicere, IX, 4, 126.

Ceterum, V, 14, 33. — *ceteraque*, V, 10, 34; XII, 8, 14. Conf. *Et cetera*.

Calare: a *calando* classis, I, 6, 33.

Calcare aliquid fastidiendo, V, 13, 22.

Calcaribus egere, X, 1, 74.

Calcei veteres, VI, 3, 74.

Calculi, VII, 4, 35; XI, 3, 59. — *calculorum* paucorum causae, VIII, 3, 14. — anxiae sollicitudines, XII, 11, 18. — *calculum* promovere, XI, 2, 38. Conf. *Fluere*.

Calefacere, I, 6, 21.

Calentibus animis, IV, 1, 59.

Calidus dies, XI, 3, 27. — *calidum* pro *caldum*, I, 6, 19.

Caligare in sole, I, 2, 19.

Caligo crassa, IX, 2, 43.

Callicles. Vid. Ind. II.

Calliditas occulta, II, 5, 7. — *calliditatis* suspicio, IV, 2, 126.

Callidus in disputando, XII, 2, 14. — *callidi* servi, XI, 3, 178.

Callum ingenio inducere, XII, 6, 6.

Calor, VI, 2, 15. — cogitationis, VIII, prooem. 27; X, 3, 6. — in affectibus, X, 3, 18.

Calumnia conspirationis, VI, 1, 9. — nimia contra se, X, 1, 115. — *calumniae* indignitas, VI, 1, 9. — manifestae est, I, 5, 35; II, 17, 18. Conf. *Reprehendere*.

Calumniari, II, 1, 12; VIII, prooem. 31; X, 1, 115. — actione, IV, 2, 8. — infelix se *calumniandi* poena, X, 3, 10.

Calx: in clausula et *calce* pronuntiari, VIII, 5, 30.

Calypsonem, I, 5, 63.

Camilli, VIII, 3, 19.

Campus expositionis, IV, 2, 39. Conf. *Aequus*.

Canali pleniore fluere, XI, 3, 167.

Candelabrum humile, VI, 3, 99.

Candidatus alicuius operis, XII, 2, 27. — Caesaris, VI, 3, 62. — coqui filius, VI, 3, 47. — eloquentiae, VI, prooem. 13.

Candide atque simpliciter, XII, 11, 8.

Candidus auctor, X, 1, 73 et 113. — panis, VI, 3, 60. — *candidum* genus dicendi, X, 1, 121. Conf. *Vox*. — *candidissimi* auctores, II, 5, 19.

Candor lanarum simplex, I, 1, 5. — clarissimus, X, 1, 101.

Canem pascis, VIII, 3, 22.

Canere se poëtae testantur, I, 8, 2. — bella, duces, X, 1, 62; add. ibid. 91. — bellicum, IX, 4; 11; X, 1, 33. — fidibus, tibiis, I, 10, 14. — laudes heroum ac deorum ad citharam, I, 10, 10. — receptui, XII, 11, 4. — *canere* dicitur oratio, I, 10, 24. — *cano*, canto, dico, VIII, 6, 38.

Canescit oratio, XI, 1, 31.

Canina eloquentia, XII, 9, 9.

Cannae, VIII, 6, 26.

Canobus, I, 5, 13.

Canopitarum, I, 5, 13.

Canor, I, 10, 22.

Canorus modus, X, 3, 170.

Cantlus quid? I, 5, 8.

Canticum, I, 8, 2; I, 10, 23; XI, 3, 167. — deforme, XI, 3, 13. — *cantica* modulata, IX, 2, 35. — obscoena, I, 2, 8.

Canto, I, 8, 2; VIII, 6, 38. — *cantare* aliquid ubique, VIII, 3, 76. — in orando, XI, 1, 56; add. XI, 3, 57 seqq.

Cantus gallorum immaturus, XI, 3, 51. — obscurior, XI, 3, 60, 172. — oris, XI, 3, 23. — tibiarum, I, 11, 7. — ut vocis, sic eloquentia exercitatione multa consequenda, V, 10, 124.

Capacissima forma, I, 10, 39.

Capere distinguitur ab *intelligere*, XI, 1, 45. — aliquid, ibid. — consilium ex praeceptis, ex natura sua, XI, 3, 180. — dolorem ex aliquo homine, VI, prooem. 8. — penitus ultimi fati imaginem, VI, 2, 33. — imagines rerum, X, 7, 15. — impetum, VI, 1, 28. — initium a parvis, XII, prooem. 2. — ex aliqua re, II, prooem. 11; X, 1, 46. — intellectum disciplinarum, I, 1, 15. — locum castris, XII, 3, 5. — reprehensionem, V, 7, 1. — spem, I, 1, 1. — *capi* oratione, IX, 4, 129. — specie, II, 5, 12. — non *capit* me aliquid, IX, 4, 110; X, 1, 44. — non *capit* id rerum natura, XII, 11, 25. — maiora non *capit* aetas, I, 11, 14; add. I, 12 extr. — praemia, quae *capit* illa aetas, I, 1, 20. Conf. *Aetates*. — *captus* mente, VIII, 3, 4.

Capessere rempublicam, XII, 3 init.

Capitale est, IX, 2, 67. — *capitales* causae, VIII, 3, 14. — *capitalia* iudicia, IV, 1, 57.

Capitolium quae appellandi ratio, I, 6, 31.

Capitonis Cossutiani accusator, VI, 1, 14.

Capsis, I, 5, 66.

Captare, VI, 3, 47. — aliquid, XI, 3, 142. — magnopere, IX, 2, 98. — auctoritatem, XII, 3, 12. — brevitatem, X, 1, 32. — elegantiam, XI, 3 extr. — favorem ex aliqua re, VI, 1, 25. — leporem, XI, 1, 53. — risum, VI, 3, 26; VIII, 3, 48. — sententias, VIII, 5, 30. — tempus, IV, 2, 70. — *captata* vox, IX, 3, 73.

Captatio geminata, V, 13, 54. — puerilis vocum similium et ambiguarum, VIII, 3, 57. — nimia, VIII, 6, 51.

Caput, IX, 4, 73. — rectum, deiectum, supinum, inclinatum in

latus, praedurum ac rigens, XI, 3, 69. — in actione praecipuum, XI, 3, 68. — artis, III, 11, 26 seq.; XI, 3, 177. — generale, III, 6, 21. — primum pro Ligario, IX, 4, 73. — a *capite* primum, VII, 1, 25. — *capita* minora, III, 6, 89. — decurrere per *capita*, VI, 1, 2. — referre aliquid in *capita*, X, 7, 32.

Cardo causae, V, 12, 13. — litium, XII, 8, 2. — *cardines* mundi quatuor, XII, 10, 67.

Carere aliquibus rebus, IX, 4, 4. — arte, XI, 3, 61. — compositione, IX, 4, 4. — culpa, VI, 3, 28. — cultu atque sententiis, X, 2, 17. — natura, XI, 3, 62. — reprehensione, I, 6, 44. — sensu et anima, I, 3, 8. — rudis et confusus stylus intellectu *caret*, I, 1, 28. — auctores arte *carentes*, X, 1, 40. — animalia sermone *carentia*, XI, 3, 66. Conf. *Dare* vocem.

Caritatis inter nos mutuae pignus, prooem. 6. — *caritatem* alicuius prae se ferre, VI, 2, 14.

Carmen, eius etymologia, I, 8, 2. — dulce, XII, 10, 33. — quale componi victoribus solet, XI, 2, 11. — receptui, IX, 4, 11. — solutum, historia, X, 1, 31. — suum quoddam assignare, I, 10, 32. — ante ortum est, quam observatio *carminis*, IX, 4, 115. — *carmina* Magorum, VII, 3, 7. — Virgilii venisse, VIII, 6, 26.

Carnis plus habere, lacertorum minus, X, 1, 77.

Carpere aliquem, IX, 4, 64. — aliquid, XI, 1, 24.

Casae, IX, 4, 4.

Casnar, I, 5, 8.

Cassander, V, 10, 111.

Cassantra, I, 4, 16.

Cassus pro *Casus*, I, 7, 20.

Castella tuenda, VII, 10, 13.

Castigata oratio, X, 1, 115.

Castigatio, I, 3, 14.

Castor, XI, 2, 11. — *Castorem*, media syllaba producta, pronuntiare, I, 5, 60.

Castrare rempublicam, VIII, 6, 15.

Casus miser, VI, 2, 23. — proeliorum, VII, 10, 13. — inopinatae rei, VI, 1, 39. — subiti, X, 3, 3. — manet aliquem, VI, 1, 19. — *casu* fieri, V, 7, 29. — ullo alio, VII, 7, 5. — *casus* in nominibus, I, 5, 45. — nominativus, I, 7, 3. — genitivus, ibid. 18. — dativus, ibid. 17 et 18. — ablativus, I, 7, 3. Vid. *Nominativus*, *Genitivus*, *Dativus*, *Accusativus*, *Ablativus*. — obliqui, I, 6, 22. — rectus, I, 5, 61. — *casus* sexti sitne vis quaedam apud Graecos, I, 4, 26; et septimi apud Latinos, ibid. — singularis, VIII, 3, 20. — per *casus* duci, I, 5, 58. — *casibus* proprie fit soloecismus, I, 5, 45. Conf. *Cassus*.

Catenati acti ante praedones, VIII, 3, 69. — versus et nomina, I, 1, 37.

Catilina, V, 2, 4; XI, 1, 23. Conf. Ind. II sub *Cicero*.

Cato, secunda brevi vel producta, VII, 9, 13. Vid. Ind. II.

Catuli ferarum, XII, 6, 6.

Caudinum iugum, III, 8, 3.

Causa, geminata *S* scripsere Cicero et Virgilius, I, 7, 20. — *causa*, i. e. quod litem facit, III, 11, 24. — bona utriusque partis, IX, 2, 29. — demonstrativa, VIII, prooem. 8. — difficilis et perplexa, XI, 1, 63. — melior, VII, 4, 10. — nulla reperta est *causa*, quae esset tota alteri similis, VII, prooem. 4. — damnationis, VII, 1, 53. — reipublicae *causa* abesse, V, 10, 97. — *causa* est alicui, I, 1, 25. — ex *causa*, III, 11, 6. Conf. *Ex*. — nec sine *causa*, I, 10, 34; XI, 1, 30; add. VII, 2, 36. — *causae*, Grae-

cis ὑποθέσεις, III, 5, 7. — *causarum* genera, IV, 1, 40. — varietas, XII, 2, 15. — ambitus, repetundarum, IV, 2, 9, 14 seq. — *causae* bonae, XII, 1, 33 et 45. — capitales, VIII, 3, 14. — decretoriae, X, 5, 20. — deliberativae, VIII, 3, 11. — demonstrativae, ibid. — difficiles, XII, 1, 33. — iudiciales, VIII, prooem. 9; VIII, 3, 11. — iudiciorum, V, 2, 4. — malae, XII, 1, 45. — maiores, IX, 4, 128; XI, 1, 93. — maximae, XII, 10, 63. — minores, IX, 4, 21; X, 1, 77; XII, 9, 7. — privatae, X, 1, 119. — publicae, VIII, 3, 14; X, 1, 119; XI, 3, 130. — reorum, XI, 3, 153. — simplices, IV, 2, 85. — suasoriae, VIII, prooem. 9. — tenues, XI, 1, 93. — tristes, hilares, etc. XI, 3, 151. — verae, VII, 4, 36. — caedis, IV, 2, 9. — desidiae, X, 3, 29. — factorum turpium, I, 2, 2. — ignotae, VII, 2, 37. — causas discere, I, prooem. 22. — suscipere, ibid. Conf. *Agere*, *Discere*, *Distare*, *Exigere*, *Suscipere*.

Causari, XI, 1, 59. — *causans* pupillus, XI, 1, 59.

Causidicus, quis? XII, 1, 25.

Cauti illi ac diligentes, IV, 1, 70. — *cautior* ad aliquid, VI, 1, 20. — *cautiores*, VI, 2, 9.

Cavere, IV, 2, 26; V, 13, 54. — aliquid, IX, 1, 20, et 4, 8, de certamine armorum in palaestra. — *cavete* proditorem, VII, 1, 30. — tyrannidem, vox audita, etc. VII, 2, 49. — *caveri* legibus, V, 10, 13; add. VII, 8, 7. — *cautum* non satis ..... nihil *cautum* est de aliqua re, VII, 8, 5 et 6.

Cavillari aliquid, I, 4, 5.

Cavillatio, II, 14, 5; II, 17, 30; VIII, 6, 2. — de disputatione, XII, 2, 14. — inepta, VII, 9, 4; add. I, 7, 33. — infelix verborum, X, 7, 14. — iuris, VII, 4, 37. — verborum, II, 17, 7. — *cavillationem* effugere, I, 5, 38. — ad *cavillationes* ineptas descendere, I, 7, 33.

Cavillatrix verborum, VII, 3, 14.

Cavus. Vid. *Manus*, *Os*.

Cedere, VI, 4, 16. — alicui aliqua re, X, 1, 35. — aliqua re, V, 7, 2, et V, 13, 7. — bonis, VI, 1, 19. — causa, V, 13, 7. — causae, XI, 1, 76. — in locum alicuius, V, 11, 36. — in partes, III, 8, 53. — labori, XI, 3, 40. — oneri, X, 1, 24. — opere, II, 1, 5. — patria, XI, 1, 12. — praecipientibus facillime, I, 3, 12. — victoria, V, 8, 1. — *cedit* aliquid alicui felicissime, X, 2, 16. — *cedere*, quo minus, V, 7, 2.

Cedo, IX, 2, 21.

Celebrare facta alicuius, XI, 2, 11. — iambum, X, 1, 96. — *celebrari*, II, 10, 2. — alicuius nomine, V, 11, 19.

Celebris locus, XI, 1, 47. — *celebria* templa, I, 4, 16.

Celebritas, I, 2, 18. — audientium, I, 2, 29.

Celeres sumus ipso motu in argumentis, IX, 4, 138. Cf. *Oratio*.

Celeritas, IV, 2, 107. — augendi, I, 10, 49. — fortis, XI, 3, 164. — orationis, XII, 10, 65. — percipiendi, I, 10, 34. — Cf. *Consuetudo*.

Cellae servorum, VIII, 4, 25.

Celsina, VI, 3, 85.

Celsior animus, I, 2, 30.

Censoria nota, V, 13, 32. — virgula, I, 4, 2.

Censura maledicendi, XII, 9, 9.

Centaurus, Chiron, VIII, 6, 37.

Centum millia nummum, I, 6, 18.

Centumvirale iudicium, V, 2, 1,

— *centumvirales* causae, IV, 1, 57; VII, 4, 11. — *centumviralia* iudicia, XI, 1, 78. — *centumviralium* partes, V, 2, 1.

Centumviri, III, 10, 3; VII, 4, 20. — apud *centumviros*, IV, 1, 57; IV, 2, 4; V, 10, 115; VII, 4, 11.

Centuriones, XI, 3, 138; add. IV, 2, 124. Cf. *Chenturiones*.

Cepasius, VI, 3, 39. — *Cepasii*, VI, 1, 41.

Cera turbata, XII, 8, 13. — *cerae*, I, 1, 27. — Platonis *cerae*, VIII, 6, 64. — *ceris* iisdem, quibus scripseris, ediscere, XI, 2, 32. — scribere, mandare, X, 3, 30 seqq. — signa annulorum in *ceris*, XI, 2, 4. Conf. X, 5, 9.

Ceratinae, I, 10, 5.

Cerellia, VI, 3, 112.

Ceres, III, 7, 8. — cogit dici *Cereris*, I, 6, 14. — pro pane, VIII, 6, 24.

Cernere aliquid, VII, 9, 2. — oculis, VI, 2, 29. — verba materiae modo, VIII, 3, 18. — *cerni* suo lumine, VIII, prooem. 21.

Certamen, IV, 1, 2; X, 3, 3. — armorum, IX, 1, 20; IX, 4, 8. — in foro, XII, 2, 13. — hereditatis, XII, 10, 70. — legitimum, IV, 1, 2. — luctandi, XII, 2, 12. — sacrum, III, 7, 4. — saliendi, X, 3, 6. — de lusu scriptorum, XI, 2, 38. — *certamina* forensia, II, 1, 11. — sacra, IX, 4, 11. — in omni *certamine* qui opulentior est, etc. VIII, 5, 4.

Certatim, VI, 1, 21.

Certus pro *aliquis*, *indefinitus*, VI, 3, 85. — parum auctor, VI, 3, 68. — *certi* quidam pedes, IX, 4, 8. — *certa* dicendi copia, X, 6, 5. — credita res, pecunia, IV, 2, 6 et 61; VIII, 3, 14; II, 10, 70. — lectio, I, 1, 33. — manus, IV, 5, 14. — necessitas, X, 1, 29; X, 5, 15. — opinio, VI, 3, 85. — *certa* tempora, XI, 3, 22. — verba, VII, 3, 16. — vestigia, I, 1, 27. — *certior* manus, IX, 4, 8. — proprietas, XII, 10, 36. — *certius* est, VI, 1, 12. — iudicium, X, 1, 17. — *certissima* magistra loquendi, I, 6, 3. — regula, X, 2, 13.

Ceruum, I, 7, 26.

Cervicula contracta, XI, 3, 180.

Cervix singulariter, VIII, 3, 35. — recta, rigida, supina, XI, 3, 82. — *cervicem* reponere, de oratore, IV, 2, 39.

Cessare: quod *cessat*, addere, II, 8, 10. — *cessans* ex nulla parte orator, I, 10, 4.

Cethegus. Vid. Ind. II.

Chaeronea, IX, 2, 62.

Chalcidicus versus, X, 1, 56.

Χαλκοῖ, versus, I, 1, 37.

Χαλκευτικὴ, II, 21, 10.

Chaos, III, 7, 8.

Χαρακτηρισμὸς, figura, IX, 3, 99.

Charitas. Vid. *Caritas*.

Chenturiones, I, 5, 20.

Chirographus, VI, 3, 100. — *chirographum*, V, 13, 8. — dare alicui exspiranti, IX, 2, 73.

Chiron, VIII, 6, 37.

Chironomia, I, 11, 17.

Choa in triclinio, VIII, 6, 53.

Choreus, pes, IX, 4, 80 seqq. et 140.

Choronae, I, 5, 20.

Chorus: quodam *choro* connexa, XI, 2, 20.

Χρειῶδες, I, 9, 5.

Chremetem audivi percussisse Demeam, VIII, 2, 16.

Chria, quid? I, 9, 3 seqq. — *chriarum* genera, I, 9, 4 seq.; II, 4, 26.

Christiani appellati Iudaei, III, 7, 21.

Χρύνος, III, 6, 25
Chrysippus Vettius, VI, 3, 61.
Ciborum diversitate reficitur stomachus, etc. I, 12, 5. Conf. *Lex*, *Necessitas*.
Cicatricem pati, II, 4, 11.
Cicatricosa, X, 4, 3. — facies, IV, 1, 61.
Cimber occidit germanum, VIII, 3, 29.
Cimbricum scutum, VI, 3, 38.
Cinctura, XI, 3, 139.
Cingi, XI, 3, 138 et 139.
Circa, adverbium, IX, 2, 45. — multos *circa* habere, XII, prooem. 2. — quae sunt in ea via, *circaque*, X, 7, 16. — praepositio *circa* aliquid, IV, 2, 105 seq.; VI, 3, 85. — glossemata diligentia, I, 8, 15. — quaedam labor, II, 16, 14; add. III, 3, 10. — aliqua versari, II, 21, 19. — auctores errare, II, 5, 26. — Demetrium, etc. II, 4, 41; II, 17, 7; XII, 10, 6. — hoc disputatum est, I, 5, 34. — ima subsistere, I, prooem. 20. — solas litteras habere aliquid, VI, prooem. 11. — voluntariam mortem exempla, IX, 2, 86. — movendos affectus summa, VI, 2, 26. — res sperare, I, prooem. 4. — magnas res quae humilia, *circa* minores apta, VIII, 3, 18. — summas trepidare, I, 10, 34. — tempora, XII, 10, 4. — vitia notiores, III, 7, 19.
Circi turba, I, 6, 45. — usitatum *circo* nomen, I, 5, 57.
Circuitus, I, 10, 39, 41, 45. — decurrentes contexto nitore, XI, 1, 6. — loquendi, VIII, 6, 59. — longiores habere, IX, 4, 60. — verborum plurium, X, 1, 12. — *circuitu* pervenire ad aliquid, V, 7, 16. Conf. *Enuntiare*.
Circulatoria iactatio, II, 4, 15. — volubilitas, X, 1, 8.
Circulus pullatus, II, 12, 10. — *circuli*, VI, 3, 105. — per fora atque aggerem, XII, 10, 74.
Circumcidere, X, 1, 104. — si quid redundabit, X, 2, 28. — illa rotunda et undique *circumcisa*, VIII, 5, 27. — *circumcisa* expositio, IV, 2, 42.
Circumeise atque velociter ponere rem ante oculos, VIII, 3, 81.
Circumcurrens ars, II, 21, 7. — linea, I, 10, 40.
Circumducere aliquid, XI, 3, 172. — longius, X, 2, 17. — sensum longiore ambitu, IX, 4, 124. — syllabam littera flexa, XII, 10, 33. — *circumduci* apice, de syllaba, I, 5, 23. — *circumductus*, I, 10, 42. — *circumductum* aliquid, IX, 4, 22.
Circumductio una in periodo, XI, 3, 39. — *circumductiones*, IX, 4, 118.
Circumeo, *ire* aliquid, VIII, pro. 24; XI, 2, 20. — omnia copiosa loquacitate, VIII, 2, 17. — res, XII, 10, 24. — quae *circumibit* linea, I, 10, 43.
Circumferre aliquem manibus, II, 15, 8. — *circumlata* oratio, IV, 1, 60.
Circumfluunt undique copiae, XII, 10, 78.
Circumfusus aliqua re, IX, 4, 91. — nitor, IV, 1, 59. nobis spiritus, XII, 11, 13. — *circumfusa* arma, II, 20, 8. — multitudo, IV, 2, 36.
Circumiacentia, IX, 4, 29.
Circumiecta oratio, IV, 2, 117.
Circumlinire aliquid aliqua re, XII, 9, 8. — simplicem vocis naturam pleniore quodam sono, I, 11, 6. — *circumlini*, VIII, 5, 26.
Circumlocutio, VIII, 6, 61.
Circumscribere aliquid, XII, 10, 5. — lineas extremas umbrae, X, 2, 7. — satis *circumscriptum* est, XI, 3, 110.

Circumscriptio non est figura, IX, 3, 91.

Circumspectare, X, 7, 6. — aliquid, XII, 8, 14.

Circumspiciendi late libertas, X, 3, 24. — *circumspectus* orator, XII, 10, 23. — *circumspecta* interrogatio, V, 7, 31. — *circumspectum* iudicium, X, 1, 26. — *circumspectius* facere aliquid, IX, 2, 69.

Circumstantes, IV, 2, 22 et 127. — *circumstantia* iudicia, iurgia, clamores, X, 3, 30. — *circumstantibus* obscurare, V, 12, 4.

Circumstantia: argumenta ex *circumstantia*, V, 10, 104.

Circumvenire aliquem iudicio, V, 13, 32. — *circumventus*, VI, 2, 31.

Circumversio, XI, 3, 105.

Citare aliquem, VI, 4, 7. — *citati* summus in argumentis, IX, 4, 138. — *citata* argumenta, IX, 4, 135. — *citatior* Roscius, XI, 3, 111.

Citatius moveri, XI, 3, 112. — *citatissime* volvere, I, 1, 37.

Citharae sonos nominibus et spatiis distinguere, I, 10, 3. — in *citharа* quinque constituerunt musici sonos, XII, 10, 68.

Citharoedi, I, 12, 3; VIII, 3, 79. — canunt pauca ante quam legitimum certamen inchoënt, IV, 1, 2.

Citissimum factum, VI, 4, 14.

Cito: ante discere recte dicere, quam *cito*, II, 4, 17. — *cito* scribendo non fit, ut bene scribatur, X, 3, 10.

Citra aemulum longe, in ebore, XII, 10, 9. — complexum rerum personarumque, II, 1, 9; II, 4, 36. — distinctionem, VIII, 4, 8. — docentem, II, 16, 13. — nomen, III, 6, 59. — personam ex re ducere argumenta, VII, 2, 13. — personas in vitia perorare, II, 4, 22. — summam quaestionem, VII, 1, 22. — reprehensionem, I, 5, 64. — scientiam, I, 10, 33. — virtutem, XII, 2, 1. — voluntatem domini, VII, 3, 27.

Civica donare aliquem, VI, 3, 79.

Civilis vere vir, I, prooem. 10; XII, 2, 7; I, 10, 15; XI, 1, 35; XII, 2, 21. — *civiles* virtutes, I, 11, 17. — *civile* bellum, IX, 2, 67. Vid. *Bellum*, *Ius*. — *civilia* bella, XII, 1, 16. — officia, II, 4, 27; X, 7, 1; XI, 3, 22; XII, 2, 6.

Civilitas, II, 15, 33. — *civilitatis* particula, II, 15, 25; II, 17, 14.

Civis malus, XII, 1, 43. — optimi voluntas, XII, 1, 16.

Civitatum seu *Civitatium* mores, I, 2, 2. — ius, II, 4, 33; II, 16, 4.

Clamare, XII, 8, 2. — *clamante* multum advocato, tolli, etc. IX, 2, 95.

Clamor oratoris, XII, 3, 4. — pro *plausu*, IV, 2, 37. — *clamorem* mereri, XII, 9, 8. — *clamores* summi, XII, 8, 3. — audientium, XII, 6, 4.

Clamos, I, 4, 13.

Clamose dicere aliquid, XI, 3, 45.

Clamosus, V, 13, 2; VI, 4, 15.

Claresoere, III, 8, 61. — de tibiis, I, 11, 7. — alicui, VI, 4, 9. — comparatione, VIII, 5, 19.

Clarigatio, VII, 3, 13.

Claritas, VIII, 3, 70; X, 1, 72. — generis, VIII, 6, 7. — nascendi, V, 11, 5. — vocis, VI, pro. 11. — secura, XI, 3, 64. — vocum, IX, 4, 131.

Clarus arte medicinae Hippocrates, III, 6, 63. — in arte tibiarum Timotheus, II, 3, 3. — in concionibus, XII, 2, 7. — finis vitae, XII, 1, 15. — profectus in foro, X, 5, 14. Conf. *Sonus*, *Spiritus*. — *clari* auctores, IX, 3, 90. — iuvenes, XII, 7, 3. — picto-

res, XII, 10, 3. — viri, II, 4, 20. — nomine sapientiae, I, 10, 12. — *claraе* sententiae, X, 1, 129. Conf. *Vox*. — *clarum* nomen, XII, 6, 7. — *clari* nominis professor, X, 5, 18. — *clara* ingenia, X, 1, 119. — *clarior* fides ac religio in pronuntiando, XI, 1, 75. — vis eloquentiae, XII, 10, 15. — *clariores* poëtae, XII, 4, 1. — *clarissimus* candor, X, 1, 101. — sententiis scriptor, X, 1, 90; add. ibid. 97. — sol, V, 12, 8. — *clarissimi* in agendo, XII, 10, 49. — poëtae, I, 10, 10. — *clarissima* comparatio, X, 1, 51. — *clarissimae* civitates, I, 2, 2. — *clarissimum* nomen, X, 1, 120.

Classis unde dicta, I, 6, 33. — *classem* ducere, I, 2, 24. — *classes* certis diebus audire, X, 5, 21.

Clauda deprehendere, IX, 4, 116. Conf. *Clausula*.

Claudere iudicium militibus armatis, IV, 2, 25. — sensum, I, prooem. 8. — verba fine, IX, 4, 13. — vocem, I, 5, 31. — quantum campi *claudat* circuitus, I, 10, 41; add. ibid. 45. — *claudi* eodem verbo, IX, 3, 86. — illud quo comoediae, etc. *clauduntur*, Plaudite, VI, 1, 52. — *clausus* locus, VII, 2, 44. — *clausae* lineis areae, I, 10, 42. Conf. *Foramina*, *Tibiae*.

Claudicare in comoedia, X, 1, 99. — *claudicat* sermo, XI, 3, 43.

Claudius. Vid. Ind. II.

Clausula, II, 2, 12; VII, 3, 18. — quid? VIII, 5, 13. — huius loci, XII, 3, 181. — unius syllabae, VIII, 3, 20. — *clausulae*, IX, 4, 61 seq. — claudae pendentes, IX, 4, 70. — sententiarum, IX, 3, 45. — in *clausulis* rara littera, XII, 10, 31.

Clavum rectum tenere, II, 17, 24.

Clavus et purpurae, VIII, 5, 28. — lati *clavi* ius, XI, 3, 138. — latum *clavum* habere, XI, 3, 139.

Clementia iuris, VII, 4, 18. — victoris, IX, 2, 28.

Clipeus. Vid. *Clypeus*.

Clisthenes, III, 7, 19.

Cloantilla, VIII, 5, 16; IX, 2, 20; IX, 3, 66; IX, 4, 31.

Clodiam apud, III, 8, 54.

Clodius, III, 8, 54. IV, 2, 88; V, 2, 4; VII, 2, 45; XI, 1, 39. — editi in *Clodium* libri, III, 7, 2. Conf. *Milo*; it. Ind. II sub *Cicero*.

Cludere, de pedibus metricis, IX, 4 passim. — male, IX, 4, 70. — sensum verbo, IX, 4, 26. — sententias, IX, 4, 18. — verba suo fine, IX, 4, 39. — verbo, IX, 3, 62. — versum, IX, 4, 65. — vocabula littera M, XII, 10, 31.

Cluentianum, iudicium, XI, 1, 74.

Cluentius habitus, XI, 1, 61. — Conf. Ind. II sub *Cicero*.

Clusinius Figulus, VII, 2, 5 et 26.

Clypeus Achillis, VII, 2, 7. — Aiacis, VIII, 4, 24.

Clytaemnestra, VIII, 6, 53.

Cneus. Vid. *Gneus*.

Co. Vid. *Cos*.

Coa, in triclinio, VIII, 6, 52.

Coacervatio, figura, IX, 3, 53.

Coactus. Vid. *Cogo*.

Coagmentare verba, XII, 10, 77. — *coagmentata* verba, VIII, 6, 63.

Coalescere ex duobus quasi corporibus, I, 5, 65. — in unum sonum, I, 7, 26. — *coalescit* eloquentia, II, 9, 3.

Coarguere aperte vitia, II, 6, 4. — magis, IV, 2, 106. — *coarguitur* pluribus, esse falsum, IV, 2, 4.

Coccum intelligere, I, 2, 6.

Codicilli, VII, 2, 52.

Coec. Coel. Vid. *Caec. Cael.*

Coëmere frumentum, XI, 1, 80.

Coenaculum, VI, 3, 64.

Coenae grandes, X, 1, 58.
Coenare in litore, VII, 3, 31.
Coëo, coire cum ancilla, cum servo, V, 11, 35. — viro, V, 9, 5 et 7. — uxore, VII, 3, 10. — ex pari, II, 19, 2. — in populos, II, 16, 9. — et *τρόπον.* et figuram *coire* frequenter in easdem sententias notandum, IX, 1, 9. — mente, V, 11, 32. — *coit* fluxus aquarum, XI, 3, 21. — *νάρκημα* atque concurrit, X, 7, 8. — quae cum quaque optime *coëat*, IX, 4, 91 (de litteris syllabisve). — *coëunt* summi digiti, XI, 3, 103. — extrema et prima, IX, 4, 43. — vocales, IX, 4, 40; XI, 3, 34. — quum omnia *coierint*, XI, 3, 9. — *coëundi* in se ipsas natura vocalibus, I, 4, 11. — *coëuntes* leviter in summum digiti, XI, 3, 96. — litterae, IX, 4, 36. — asperrime inter se syllabae, I, 1, 37.
Coepisse aliquid, IV, 1, 53. — rite ab aliquo, X, 1, 46. — *coepit* accusator a iure, VII, 1, 2. — *coepti* poenitentia, XII, 5, 3.
Coërcere aliquid ex abundantia, XII, 1, 20. — anguste, II, 15, 36. — cacumina oleae ferro, VIII, 3, 10. — cupiditates, XII, 2, 28. — equos frenis, X, 3, 10. — exsultantia, X, 4, 1. — verba, IX, 2, 76. — vitem manu, IX, 4, 5.
Coetus scholarum, II, 9, 2.
Coëxercitatus, II, 17, 41.
Cogere: absolute dictum, XII, 1, 44. — aliquem aliquid, XI, 1, 22. — dicere, XII, 8, 8. — verberibus, I, 3, 15. — aliquid ex aliqua re, V, 14, 9. — in breve dictum, VI, 3, 104. — carmina in mensuras, IX, 4, 53. — consilium, VII, 2, 19. — dici, I, 6, 14. — facere, mereri convicia, VI, 4, 10. — iudicium, XII, 5, 8. — syllabam ex duabus syllabis in unam, I, 5, 23. — *cogi* in necessitatem graviorum metu, III, 8, 22. — *coactum* studium, VI, prooem. 10. — *coacti* numeri, IX, 4 fin.
Cogitare aliquid, V, 10, 122. — pro aliqua parte, VII, 1, 4. — *cogitantibus* similes, XI, 2, 47. — in *cogitando*, II, 11, 4.
Cogitatio aliqua, V, 10, 30. — difficilior, X, 7, 17. — nec exspectata, II, 4, 15. — fortuita, X, 3, 29. — provisa et formata, X, 7, 8. — redit, I, 7, 33. — tacita, VI, 1, 44. Conf. *Complecti.* — *cogitationes* impotentissimae cupiditatum, XII, 1, 6. — de *cogitationis* exercitatione agitur, X, 6.
Cogitatum, IV, 5, 2. — *cogitata*, X, 6, 5; XI, 2, 2.
Cognatae res, XII, 2, 31. — *cognata*, id est eiusdem generis, I, 6, 49.
Cognatio cum litteris, I, 4, 12, et 16. — inter status, VII, 10, 1. — rerum duarum, figura, IX, 2, 105. — *cognationem* habere cum aliqua re, I, 10, 35.
Cognitio de crimine, IV, 2, 27. — principum, senatus, populi, III, 10, 1. — rerum, XII, 11, 17. — cuius *cognitio* est (tanquam iudicis), V, 6, 4.
Cognitor, III, 6, 70.
Cognomen; VII, 3, 28.
Cognominare aliquid prooemium, IV, 1, 2.
Cognoscere, XII, 11, 16. — aliquid per omnes numeros penitus, VIII, prooem. 1. — praeceptis, usurpatum ratione, VII, 1, 3. — aliquem aliqua re, XII, 10, 54. — auctores diligentius, X, 5, 8. — eandem causam iterum, XI, 1, 77. — crimen propositione, IV, 2, 7. — de calculis, VII, 4, 36. — *cognoscens*, i. e. iudex, IV, 1, 19; V, 2, 2.

Cohaerere, IX, 4, 20. — alieni sanguine, VIII, 3, 75. — rei, IV, 2, 89; VIII, prooem. 26. — natura, XI, 3, 154; VI, 3, 76. — in complexu alicuius, VIII, 3, 68. — inter se, IX, 4, 66. — ita ne commissura pelluceat, VII, 10, 16. — naturaliter, IV, 2, 53. — rebus, VIII, prooem. 21. — non *cohaeret* actio, XII, 9, 17. — *cohaeret* status civitatis Sullae legibus, XI, 1, 85. — male *cohaerens* cogitatio, X, 6, 6.

Coheres, V, 14, 16.

Cohortandus ad proelium miles, XII, 1, 28.

Coitus syllabarum, IX, 4, 59.

Colere domum alicuius, VI, 3, 94. — sacra litterarum, X, 1, 92.

Collatio, V, 11, 2 et 23; VII, 7, 2. — invicem respondens, VIII, 3, 77.

Collatus, etc. Vid. *Confero*.

Collectio, figura, IX, 2, 103. — summa, IV, 4, 2.

Collectivus status, III, 6, 45 et 65. — *collectiva* quaestio, VII, 1, 60.

Collegit, non *Conlegit*, XI, 3, 35.

Collidere binas consonantes, IX, 4, 37. — leges, VII, 7, 10. — manus, II, 12, 10. — *collidi* inter se, V, 7, 33; VII, 7, 2. — *colliduntur* leges casu et eventu, VII, 7, 2. — personae, res, VII, 2, 11. — res, VII, 10, 17.

Colligare res diversas, IX, 3, 64.

Colligere, de ratiocinationis opere, ut, V, 9, 10; VII, 3, 18; X, 1, 84; XII, 2, 10. — expeditum est, I, 10, 41. — aliquid aliqua re, V, 14, 14. — aliud, V, 14, 22. — per aliud, V, 10, 11. — apertissime, I, prooem. 13. — argumentis, III, 6, 103. — conclusione, II, 20, 5. — coniectura animi sui, I, 2, 25; VI, 4, 4. — ex minoribus maiora, VIII, 4, 12. — pluribus singula, IV, 4, 5. — praeteritis, quae fiant et quae futura sunt, VII, 2, 3. — indubitata, V, 14, 32. — pluribus, V, 13, 14. — probatione, XII, 10, 52. — rem per aliquid, IV, 2, 81. — signis, III, 6, 29. — aquas pluvias, X, 1, 109. — argumenta sparsa, V, 7, 18. — fontes angustis fistulis, V, 14, 31. — intervalla siderum, II, 17, 38. — manum in se, XI, 3, 97; add. ibid. 100. — mensuram, I, 10, 38. — mensuras solis ac terrae, II, 17, 38. — res in speciem unius corporis, IV, 1, 77. — spiritum, XI, 3, 53. — vocabula, X, 1, 7. — *colligi* omnia non possunt, IV, 1, 26. — ex eo quod manifestum, *colligitur* quod dubium, VII, 8, 6.

Collis: *colles* asperi, XII, 9, 2.

Collocare aliquid in conspectu, VII, 1, 4. — famam in tuto, XII, 11, 7. — materiam, saxa, etc. VII, prooem. 1. — res, VIII, prooem. 17. — statuam, VII, prooem. 2. — verba opportune proprieque, aut secus, X, 2, 13. — *collocari* apte, VIII, prooem. 26, 31. — ex diverso, IX, 3, 86. — ordine, VII, 10, 16; IX, 1, 7. — *collocatum* bene, IX, 4, 6. — male, VIII, 3, 59. — *collocandi* genus, IX, 4, 1. — verba et eligendi et *collocandi* ratio, X, 1, 4.

Collocatio, VII, 9, 7. — quid? IX, 4, 58. — rerum, III, 3, 8. — rerum, verborum, VIII, prooem. 6. — verborum, I, 10, 22; IX, 4, 130.

Collos, I, 6, 42.

Colluctatio oris cum verbis suis, XI, 3, 56.

Collum contrahere, tendere, XI, 3, 82.

Colon Anacreontion, IX, 4, 78.

Colonia Narbonensis, VI, 3, 44.

Color alicuius rei non unus, XII,

10, 71. — actionis, XI, 1, 58. — in dicendo, XI, 1, 85. — dicendi, VI, 3, 107; VI, 5, 5; VIII, 5, 28. — eorum quae dices, II, 12, 10; III, 8, 44; IV, 2, 88. — eminens fuco, VIII, 3, 7. — extemporalis, X, 6, 5. — inaffectatus, IX, 4, 17. — mentitus, XII, 10, 76. — orationis, VI, 3, 110. — simplex, IX, 4, 17; XII, 10, 3. — sollicitudinis, XI, 1, 49. — somniorum, superstitionum, IV, 2, 94. — *colores* dicendi, VII, 1, 40; XII, 1, 33; XII, 8, 6. — lanarum, I, 1, 5. — *colorum* figurae, IX, 1, 18. — *coloris* loco, VII, 1, 53. — unius esse, VIII, 3, 52. — *colorem* adiicere et gravitatem ceteris virtutibus orationis, X, 1, 116. — dare alicui rei, III, 8, 44. — habere, XI, 1, 81. Cf. *Inaequalitas*.

Colorat sol, V, 10, 81. — *coloratus*, ibid. — *coloratum* corpus, VIII, prooem. 19.

Coludumo, VIII, 6, 33.

Columa pro *Columna* scriptum, I, 7, 29.

Columna rostrata, I, 7, 12. — Scauri, V, 13, 40.

Comam in gradus frangere, I, 6, 44. — *comae* turbatae, XI, 3, 148. — *comas* componere, XI, 3, 148.

Comedere patrimonium, VI, 3, 74.

Comere comas acu, II, 5, 12. — corpora muliebriter, VIII, prooem. 19. — orationem, VIII, 3, 42. — *comptus* auctor, X, 1, 79. — in gradus atque annulos *comptum* caput, XII, 10, 47.

Comicus gestus, XI, 3, 125. — mos, I, 8, 3. — *comici*, X, 1, 72. — veteres, I, 7, 22; XII, 2, 22. Conf. *Actor*.

Comis vir, VI, 2, 18.

Comissantium, XI, 3, 57.

Comissator, III, 6, 26.

Comitatur artem decor, IX, 4, 7.

Comitatus Clodii, VII, 2, 45.

Commata Sotadeorum, I, 8, 6.

Commeatus dies, VII, 4, 14. — petere, VII, 10, 13.

Commemoratio frequens alicuius rei, XI, 1, 18.

Commendare affectus, X, 1, 101. — aliquid, IX, 4, 13. — vetera maiestas quaedam et religio *commendat*, I, 6, 1. — *commendari* aliqua re, X, 1, 64; XI, 3, 148. — *commendantium* personae, XII, 7, 5. — *commendata* viribus actionis oratio, XI, 3, 5.

Commendatio, VI, 2, 11. — animi, IV, 2, 113. — morum, XI, 3, 154. — vetustatis, IX, 3, 14.

Commentari motu digitorum labiorumque, XI, 3, 160.

Commentarii, X, 7, 30, 31, 32. — Ciceronis, IV, 1, 69; X, 7, 30. — pontificum, VIII, 2, 12. — puerorum, II, 11, 7.

Commentariola, I, 5, 7.

Commentatio, V, 10, 1.

Commentum, V, 10, 1. — figura, IX, 2, 107.

Commilitium, V, 10, 111.

Commilito, VI, 3, 90, 95.

Comminuere ingenia, I, 7, 33.

Commiseratio, affectus, X, 1, 107.

Commissura, VII, 10, 16. — verborum, IX, 4, 37 et 90. — *commissurae* hiantes, XII, 9, 17.

Committere adulterium, VII, 2, 11, et 3, 1. — aliquid animo alicuius, IV, 1, 25. — aliorum sententiae, III, 4, 8. — caedem, VII, 4, 43; X, 1, 12. — discrimen, VI, 4, 17. — inter se aliqua, VII, prooem. 1. — duo comparativa, IX, 3, 19. — litteras, verba, IX, 4, 33. — lege, VII, 1, 9. — parricidium, VII, 2, 2. — poenam, VII, 4, 20. — sacrilegium, VII, 2, 18.

Commixtum, VIII, 6, 48. —

commixtae ex utroque genere materiae, III, 8, 55.

Commoda ut quisque locus postulabit, pronuntiandi ratio, X, 1, 17. — *commodior* valetudo, VI, 3, 77. — aliquid *commodius*, II, 7, 5. — *commodissimum*, VI, 1, 10.

Commodare, VI, 3, 64. — manum ad aliquid, XI, 3, 110. — se alicui, II, 8, 4.

Commode positi versus, VI, 3, 96. — fingere, mirari, IX, 2, 33. — *commodissime*, IV, 1, 76; IX, 3, 82.

Commonere aliquem, XI, 2, 30. — officii sui, I, 5, 7. — memoriam, XI, 2, 28. — utcumque, XI, 2, 24. — *commoneri* offensatione, XI, 3, 130.

Commonitio, IV, 2, 51, et 4, 9.

Commorari cum syllabis, VIII, prooem. 31. — in vitio, VIII, 3, 46.

Commoratio, IX, 2, 4.

Commotio, V, 10, 29.

Commovere affectibus, IX, 4, 4. — aliquem atrocitate rei, VI, 1, 32. — animos, XII, 10, 50. — miserationem, VI, 1, 46; X, 1, 64. — theatrum, VI, 1, 52. — *commoveri* maioribus organis, I, 2, 30. — non magnopere, I, 2, 3, 8. — vice sua, IV, 1, 33. — voce, II, 16, 9. — vultu, VI, 1, 38.

Communicare, IX, 2, 22.

Communicatio, IX, 2, 20, 23.

Communire aliquid occultius, IX, 4, 21.

Communis aura, VI, prooem. 12. — gestus maxime *communis*, XI, 3, 92. — omnium lex, VII, 1, 47. — ratio, V, 8, 6. — sensus, I, 2, 20; VIII, prooem. 25. — sermo, XI, 3, 87. — usus, I, 25. — utilitas, XII, 1, 37 et 43. Conf. *Consuetudo*, *Locus*. — *commune*, IV, 1, 71; V, 13, 34; VII, 1, 28. — cum alio, V, 10, 103. — officium humanitatis, XII, 11, 5. — nomen, IX, 1, 7. — *communia*, III, 3, 5; VI, 5, 2. — nominibus, I, 4, 23. — verba, i. e. vulgaria, usitata, XII, 10, 42. — officia, XII, 9, 11.

Communiter, III, 6, 102; IX, 1, 23; XI, 3, 22.

Commutabile, IV, 1, 71.

Commutatio, VIII, 6, 51. — figurae, VIII, 5, 6. — orationis, IX, 1, 6.

Comoedia antiqua, X, 1, 65. — Graecorum et Latinorum, X, 1, 99 seq.; XII, 10, 38. — non assurgit in cothurnos, X, 2, 22. — confert plurimum ad eloquentiam, I, 8, 7. — *comoediae* veteris scriptores, X, 1, 9 et 82. — personarum observatio in *comoediis*, XI, 3, 74. — *comoediarum* actor, III, 8, 51; X, 3, 178.

Comoedus, *comoedi*, I, 11, 1 et 12; VI, 2, 35; XI, 3, 91 et 181.

Comparare alius aetatem suae, VI, prooem. 5. — aliquid alicui rei, VIII, 6, 8; IX, 3, 1; X, 1, 98; XII, 10, 65. — arma latroni, militi, XII, 1, 1. — incommodum commodis, I, 2, 15. — se alicui, I, 2, 18. — auditoriis, iudiciis, X, 1, 79. — ad aliquid, X, 2, 14. — ad agendum, X, 1, 67. — sibi supellectilem, VIII, prooem. 28. — *comparari* in auxilium atque ornamentum, V, 8, 2. — in ostentationem, II, 10, 10. — *comparata* tantis laboribus vis dicendi, I, 2, 31. — *comparatum* idcirco, ut, IV, 2, 24. — ostentationi genus studiorum, X, 1, 28. — libri *comparati* in hoc (ut ederentur), I, prooemium, 7.

Comparatio, I, 6, 4, 5; VII, 2, 22; VIII, 4, 3 et 9; VIII, 5, 5; VIII, 6, 9. — parium, maiorum, minorum, VI, 3, 66. — clarissima in materia simili, X, 1, 51.

— rerum, V, 10, 91. — non est figura, IX, 2, 100. — *comparationis* exercitatio, II, 4, 21. — *comparationes*, I, 5, 45.

Comparativus, III, 6, 90. — *comparativum* genus causae, III, 6, 74; III, 10, 3; VII, 4, 12. — *comparativa*, V, 10, 86. — *comparativis* pro absolutis utimur, IX, 3, 19.

Compascere, V, 10, 85.

Compascuum, V, 10, 85.

Compellere aliquem in mortem, seu ad mortem, VII, 3, 7 et 10.

Compendium nullum est syllabis, I, 1, 29. — durum arduumque, IV, 2, 46. — *compendia* docendi brevia monstrare, I, 1, 24. — *compendio* morari, I, 4, 22.

Compensare: reprehendens alia laude *compenses*, XI, 1, 87.

Comperire ex aliquo, I, 7, 24. — aliquid, XII, 11, 15. — exitu, XI, 2, 12. — parum, II, 4, 42. — *compertum* est accidisse, I, 8, 19. — *comperta* de exordio, IV, 1 extr.

Compescere seditiosum civem, XI 1, 44. — scelera, XII, 1, 26. — vocem, XI, 3, 169.

Competere, IV, 1, 17. — *competit* actio in aliquem, III, 6, 11.

Competitor, III, 7, 2; VII, 1, 29; IX, 2, 97.

Complecti aliquid, III, 6, 67; VI, 3, 102 et 104; X, 6, 1; XI, 2, 36. — animo, X, 6, 3 et 6. — carmine, III, 1, 4. — cogitatione, X, 7, 30; XI, 2, 19. — latius, IX, 2, 1. — lectione, XI, 2, 2. — libris, I, 6, 36. — sc. memoria, II, 7, 3. — mente, XII, 2, 17. — penitus, XII, 1, 25. — scientia, XII, 11, 22. — genua, VI, 1, 34. — invicem, VII, 10, 17. — omnia, III, 1, 21. — spatium, I, 10, 40. — verba syllabis, I, 1, 32. — vim rerum atque ordinem, XI, 2, 44. — vim verbi, V, 10, 54. — voluntatem, VI, 2, 9. — utrumque eadem appellatione, VII, 4, 16. — liber *complectitur* sermonem, VI, 3, 44. — memoria *complectitur* aliquid, VIII, prooem. 6.

Complere iudicem indignatione, IX, 4, 138. — taedio, VIII, 6, 14. — alia aliis magis *complent*, ut in cibis, XI, 1, 91.

Complexio, I, 5, 17; V, 14, 5 seqq. — opponitur divisioni, I, 5, 6.

Complexus alicuius rei, I, 4, 18. — causae, VII, 10, 3. — causarum, V, 10, 103. — extremus suorum, VIII, 3, 68. — loquendi seriesque, I, 5, 3. — orationis, I, 5, 34. — rerum personarumque, II, 1, 9; V, 8, 6; II, 4, 36; III, 5, 7, etc. — verborum, I, 3, 18. — in *complexu* sermonis, IX, 3, 18. — in *complexu* habere virtutes et vitia, IX, 4, 32.

Complodere manus, XI, 3, 123.

Componere, XII, 1, 20. — actionem, XI, 3, 68. — affectus, III, 4, 15; VI, 1, 11. — aliquem cum aliquo, II, 17, 33. — aliquos inter se, II, 17, 33 seq. — aliquid ad imitationem alicuius, IX, 2, 34. — ad legem ac regulam, XII, 10, 50. — ad ostentationem, III, 7, 3. — ad utilitatem iuventutis, II, 2, 15. — cum alia re, VII, 2, 22. — de ratione dicendi, I, prooem. 1. — inter semet ipsum, XI, 3, 2. — ostentatione, III, 7, 4; VIII, 3, 11. — stylo, II, 4, 15; III, 9, 9; X, 5, 20. — animum ad omnes casus, XII, 9, 20. — artem eloquentiae, XII, 11, 4. — grammaticam, I, 5, 54. — artem scholae, VII, 4, 40. — causas stylo, X, 5, 20. — cogitationes turbidiores, IX, 4, 12. — comas, XI, 3, 148. — commentarios, X, 7, 30. — in memoriam posteritatis, X, 7, 31. — exercitationem, X, 7, 25. — fa-

bulas ad scenam, XI, 3, 73. — gestum, I, 11, 19; XI, 3, 101. — intellectum e duobus, VIII, 6, 66. — iuvenes concitatos, I, 10, 32. — libros, Ep. ad Tryph. 1, et VI, 3, 65. — male, VIII, 2, 16. — manum ad modum aliquem, XI, 3, 120. — motum corporis, XI, 3, 29. — orationes, XII, 10, 49. — oratorem ad aliquid, XI, 1, 46. — praecepta, VI, 3, 11. — recte, IX, 4, 19. — se, XI, 3, 157. — ad exemplum, II, 6, 5. — ad imitationem, II, 8, 2. — soluta, IX, 4, 15; X, 4, 1. — togam, XI, 3, 156. — versus, X, 3, 8. — *componi* ad modum aliquem, XI, 3, 120. — ad stomachum alicuius, XII, 9, 12. — ex multis affectibus, I, 10, 6. — quiete, XI, 2, 5. — ad *componendum* optimi, XII, 10, 50. — *componendi* ratio, X, 2, 1. — *compositus* ad aliquid natura, X, 2, 29. — ad animum iudicis, ad stomachum litigatoris, XII, 9, 12. — ad clamorem, IV, 2, 37. — ad carmen, II, 8, 7. — ad risum, VI, 3, 18. — in aliquam rem, III, 8, 54; V, 7, 7. — orator, X, 1, 119. — vultus orationis ad aliquid, IX, 1, 21. — *composita* acies, V, 13, 59. — actio, XI, 3, 110. — ad satisfaciendum, VII, 4, 27. Vid. *Manus*. — *compositum*, VIII, pro. 23. — arte, IX, 2, 27. — domi, IV, 1, 54. — genus, X, 1, 44. — supercilium, XI, 3, 74. — pro *compositis* exsultantes, X, 2, 16. — *compositi* affectus, VI, 2, 9; XI, 3, 65. — *compositae* voces, I, 5, 65. — *compositа*, I, 5, 3. — ad voluptatem aliorum, X, 1, 43. — durius, IX, 4, 15. — *compositiora*, I, pro. 8.

Compos mentis, XI, 3, 27. — sceleris, XII, 1, 7.

Compositio vocabulorum quot modis fiat, I, 5, 65 sqq. — (de orationis contextu) accommodata sit rebus, X, 2, 13. — Ciceronis, XII, 1, 22. — dura, aspera, effeminata, enervis, IX, 4, 142. — dissimulata, iucundissima, IV, 2, 118. — fracta, VIII, 3, 57. — severa, IX, 4, 63. — superior, supina, tarda, IX, 4, 137. — sermonis est, I, 5, 36. — *compositionis* decor, IX, 4, 45, 145. — pedes, X, 2, 13. — virtutes, IX, 4, 146 seq. — dissolutum *compositione* genus sermonis, XI, 1, 6. — *compositiones* ambiguae, IX, 2, 70.

Comprehendere, I, 5, 21; III, 4, 5. — aliquid mire, XI, 1, 51. — arte, V, 10, 109. — breviter verbis, VII, 3, 2. — celeriter summam, X, 1, 48. — finem artis, II, 15, 4, et 35. — finitionem, VII, 3, 18. — finitione in universum, III, 5, 10. — idem diversis verbis, VII, 3, 12. — proxima virtutibus vitia, X, 2, 16. — *comprehendi* generaliter, IV, 1, 43. — *comprehensa* breviter sententia, IX, 3, 91.

Comprehensio, VII, 3, 12; XII, 2, 13. — latior, II, 5, 14. — obscura, VIII, 3, 57. — praecisa, VII, 3, 15. — universa, IX, 4, 115. — finitionis, V, 10, 61. — sententiae, V, 10, 5. — *comprehensionis* unius sequentium ac priorum positio, I, 5, 51. — *comprehensiones* breves, propriae, XII, 2, 19. — efficiuntur ex pedibus, IX, 4, 121.

Comprimere digitos, XI, 3, 102. — *compressae* manus, XI, 3, 104. — manus in pugnum, II, 20, 7. — *compressi* oculi, XI, 3, 76.

Comprobare aliquem, X, 1, 130.

Computare, I, 10, 42. — annos, XII, 11, 19. — quid studia referant, I, 12, 17. — tempora, XII, 11, 19.

Conari perdite, II, 12, 5. — co-

nantur nihil, dum omnia timent, II, 4, 10.

Conatus, VIII, prooem. 2. — capitis, lateris, I, 11, 8. — crebri parvique, VIII, 5, 29. — plurium conspirat in operibus, I, 10, 16. — vocis, I, 11, 10. — sine *conatu* esse, VIII, 5, 32. — sub *conatu* adversarii, VI, 4, 8. — velut sub uno *conatu*, I, 12, 4. — *conatum* habere ex ingenio suo, V, 10, 101. — *conatus* simulare, XI, 3, 158. — variare, IX, 1, 20.

Concedo, I, 1, 2. — *concedere* a contentione, XI, 3, 22. — aliquid alicui, IX, 2, 49. — aliquid in aliquem, V, 13, 40. — fiduciam, XI, 1, 25. — quaestiones, VII, 1, 18. — ut, VI, 2, 11. — *concessum* est, VI, 3, 28; VIII, 6, 55. — *concessa* sunt natura, II, 20, 6. — a natura, XII, 10, 43. — hominibus species, XII, 10, 41.

Concentus avium, V, 9, 16. — signorum, IX, 4, 11. — vehementior, I, 10, 14.

Concertativa accusatio, VII, 2, 9.

Concessio, IX, 2, 51.

Conchylium poscere, I, 2, 6.

Concidere (secunda brevi), XII, 5, 4. — *concidens*, VI, 2, 31.

Concidere (secunda producta) aliquid, V, 10, 91; XI, 2, 27. — actionem continuo motu, XI, 3, 107. — ingenia, I, 7, 33. — quidquid est in oratione generosius, I, pro. 24. — rationem docendi per minutas rerum particulas, III, 11, 22. — sententiam, XI, 3, 53. — *concisa* actio, VI, 4, 2. — clausulis compositio, IX, 4, 42. — conclusionibus eloquentia, V, 14, 30. — oratio, II, 20, 7; VIII, 5, 27. — partitio, IV, 5, 24. — *concisum* affectibus, XII, 1, 7. — *concisa*, X, 7, 10. — *concisorum* continuatio, XI, 3, 170.

Conciliare, XII, 10, 70. — fidem, VII, 3, 75. — iudicem, III, 9, 7; XI, 1, 6. — sibi, IV, 1, 16; VI, 1, 11. — mores agentis, IX, 1, 21. — risum, VI, 3, 35. — facto, VI, 3, 25.

Conciliatio: ad *conciliationem* valere, IV, 1, 41.

Conciliatior iudex ad aliquid, IV, 2, 24.

Concilium amplius, IV, 1, 21.

Concinna transgressio verborum, IX, 3, 91.

Concio, VII, 6, 3. — contra Catilinam, V, 11, 42. — funebris, XI, 3, 153. — Metelli, IX, 3, 50. — *concionum* fremitus, X, 4, 30.

Concionalis, III, 4, 1 et 9 seq. — *concionale* genus, IX, 4, 130.

Concionari: ex meretrice natus ne *concionetur*, VII, 6, 3. — qui bona paterna consumpserit, ne *concionetur*, III, 11, 13 et 16. — *concionans* Gracchus, I, 10, 27.

Concipere aliquid, VIII, 3, 61. — idem mentis ac spiritus in dicendo, I, 2, 29. — mente, VIII, pro. 15; XII, 11, 11. — opinione, XII, prooem. 1. — cogitationem, IX, 1, 16. — elocutionem, VIII, 3, 40. — exordia, etc. III, 11 extr. — habitum, etc., I, 2, 31; III, 8, 51. — ignem, XI, 3, 8. — imaginem animo, II, 20, 4. — divina quadam mente, I, 12, 18. — imagines rerum, I, 2, 30; VI, 2, 30; VIII, 3, 64; XI, 3, 62; X, 7, 15. — res animo, IX, 1, 19. — summa de aliquo, VIII, prooem. 2. — ventum veste, XI, 3, 179. — visiones, VIII, 3, 88; XII, 10, 6. — *concipiat* quis mente habitum, etc., I, 2, 31. — *concipitur* affectus ex rebus ipsis, XI, 3, 25. — organa humanae vocis in quibus aura *concipitur*, XI, 3, 16. — *conceptus* bene affectus, X, 7, 14. —

concepta mens, X, 3, 20. — mente, V, 10, 1; VIII, 5, 2.
Concise, XII, 2, 11.
Concitare actionem, XI, 3, 111. — affectus, III, 4, 15; VI, 1, 11. — aliquem, V, 7, 26; VI, 1, 9. — ad aliquid, I, 2, 24. — animum, X, 3, 21. — animos, IX, 4, 11. — invidiam, iram, odium, VI, 1, 14. — iudicem, IX, 4, 138; XI, 3, 170. — ad aliquid, VI, 1, 20. — lacrymas alicuius, XI, 3, 8. — pugnam sibi, X, 1, 105. — sententias, IX, 4, 9. — *concitari*, VI, 2, 14. — ad aliquid, X, 2, 5. — affectu, X, 7, 15. — amentis nervisve, IX, 4, 9. — ira, VI, 3, 46. — *concitantur* aspera iambis, IX, 4, 136. — *concitatus* scriptor, X, 1, 90. — *concitati* affectus, VI, 2, 9; IX, 2, 3; X, 1, 48 et 73; XI, 3, 65. — iuvenes ad vim afferendam, I, 10, 32. — *concitata* nutatio, XI, 3, 129. — magis vis ingenii, X, 1, 44. Conf. *Vox*. — *concitatae* sententiae, XII, 9, 3. — *concitatior* orator, X, 1, 118. — adhuc *concitatior* Callicles, II, 15, 28. — *concitatius* aliquid, VIII, 3, 14. — *concitatissimus* motus, II, 11, 4.
Concitate dicere, X, 2, 23; XI, 3, 23. — ire, XI, 3, 133. — *concitatius* dicere, I, 8, 1; IX, 4, 130. — movere affectus, XII, 10, 26.
Concitatio, I, 11, 12; II, 8, 11; VII, 4, 31. — iudicum, I, 10, 25.
Concludere aliquid in unam speciem, VI, 2, 1. — astrictius, latius, X, 1, 106. — sensum, IX, 4, 125. — subtilius, XII, 2, 26. — vocabulum tenore acuto, I, 5, 26. — *concludi* finitionibus, XII, 2, 15. — *conclusus* numero, numeris sensus, IX, 4, 122 seq. — *concludenda* argumenta, V, 13, 60.
Conclusio, VIII, 5, 13. — quid? VI, 1 pr. — de periodo, IX, 4, 22. — non est figura, IX, 3, 98. — aequa ex pedibus, IX, 4, 57. — argumenti, V, 10, 2. — dilata in longum, VIII, 2, 22. — extrema, IX, 4, 123. — praecisa, X, 2, 17. — quaestionum propositarum, I, 10, 36. — subtilis et ad morem dialecticorum formata, VII, 3, 14. — expugnare *conclusionem*, V, 14, 19.
Concoquitur labor, XI, 2, 43.
Concordat caput cum gestu, XI, 3, 69.
Concordia nervorum, V, 10, 124.
Concubinae, IV, 2, 124.
Concubini, I, 2, 8.
Concupiscere aliquid, I, 2, 6. — facundiam, XII, 10, 16. — laudem, voluptatem, V, 13, 6. — parum, X, 1, 130.
Concurrere, X, 7, 8. — inter se, XII, 2, 15. — *concurritur* ad aliquem, I, 2, 16. — *concurrens* os, XI, 3, 121; X, 7, 8.
Concursus atomorum, VII, 2, 2. — oris, XI, 3, 56. — vocalium, IX, 4, 33.
Concutere corpus, VI, 3, 9. — omnia tumultu ac vociferatione, IV, 2, 37.
Condere aliqua in materia, III, 1, 19. — fugam alicuius, VI, 3, 40. — genus satirae, X, 1, 95. — gladium, VIII, prooem. 15.
Condimentum orationis, VI, 3, 19. Conf. IX, 3, 4.
Condire aliquid voluptatibus, V, 14, 35. — carmen ambiguitate, VI, 3, 96. — gratiam verborum extrinsecus, XII, 10, 38. — *condita* nimium oratio, XI, 3, 182.
Condiscere, I, 9, 2.
Condiscipuli, II, 2, 12, et 3, 10.
Conditio, III, 6, 100; IV, 1, 13. — alicuius, IV, 2, 113. — causarum, IV, 2, 25; XI, 1, 48. — controversiae, IV, 1, 26; duplex,

VII, 5, 2. — eadem litium ac disputationum, X, 1, 36. — litium, V, 1, 3. — metri, I, 5, 28. — personarum, III, 10, 2. — rei, IV, 2, 47; VI, 1, 34. — temporum, XI, 3, 137; XII, 1, 41; XII, 10, 10. — versuum propria, IX, 4, 84. — eadem *conditio* est in iisdem, VI, 3, 55. — vivendi nulla est, IX, 3, 95. — *conditionis* alicuius esse, IV, 2, 9. — eiusdem esse, VI, 3, 81; XI, 1, 66. — *conditionem* aliquam habere, I, 2, 13. — mutare, I, 5, 26. — sine illa *conditione*, V, 6, 1. — *conditione* non tam sua quam rei constat, XI, 1, 7. — temporum mutari, XI, 3, 137. Conf. XII, 1, 41.

Conditor historiae, XII, 11, 23.

Conducere portorium, V, 10, 78. — propositionem unum in locum, V, 14, 9. — *conductus* est caecus secus viam stare, VIII, 2, 20. — *conducit* aliquid alicui, XI, 1, 12.

Confectus. Vid. *Conficere*.

Conferre aliquid, VII, 6, 2; X, 7, 26; XII, 7, 4. — alicui, VII, 1, 45; X, 1, 71. — ad aliquid, XII, 1, 1. — in capita, commentarios, summas, X, 7, 32. — in libros, prooem. 25; III, 3, 10; VIII, prooem. in. — in ultimam partem, IX, 3, 77. — in prooemium, IV, 1, 23. — in unum, III, 1 extr. — oratori futuro, I, 6 prooem. — argumenta cum argumentis, V, 13, 12. — cibum ore, II, 6, 7. — copiam verborum, I, 8, 8. — materiam, III, 9, 8. — multum, I, 8, 8. Conf. II, 5, 16. — eloquentiae, I, 1, 6. — moribus, X, 1, 63. — nihil ad probationem, VII, 1, 40. — plura opera in unam tabulam, VIII, 5, 26. — orationem illuc, etc. VII, 2, 36. — pedem, VIII, 6, 51. — cum aliqua re, V, 13, 11. — se ad aliquid, XII, 2, 8. — ad imitationem alicuius, X, 1, 108. — studia inter se, IV, prooem. 1. — *confert* parum causae, VIII, 3, 5. — plus scientiae quam eloquentiae, X, 1, 95. — plurimum alicui, X, 1, 27; XI, 2, 46. — quantum *conferre* unus possit annus, I, 1, 17. — quod *contulerit* aetas prior, I, 1, 18. — *confertur* ortus hominis ex utroque gignentium, II, 9, 3. — alicui ad victum, XII, 7, 9. — *collata* ordine enumeratio, IV, 5 in. — e membris, frustis oratio, VIII, 5, 27.

Conferta oratio enthymematum stipatione, 14, 27.

Confessio, IX, 2, 17; XI, 1, 44 et 52. — nihil nocitura, IX, 2, 51. — poenitentiae, XI, 1, 76. — vultus ac vocis, VI, 3, 9. — *confessionis* simulatio, VI, 3, 81. — *confessione* plurimorum, X, 1, 58. — sua quoque, XII, 3, 9. — *confessiones*, IV, 2, 69.

Conficere aliquid ex aliqua re, V, 14, 9 et 22. — *confecta* lectio, X, 1, 19.

Conficta frons, XII, 3, 12.

Confidentiae vitium, XII, 5, 2. — tendere vultum *confidentia*, XI, 3, 160.

Confinis alicui rei, VIII, 3, 89; IX, 2, 14 et 65; V, 11, 21, etc. — ei *confine* est, VI, 3, 88. — *confinia* sunt his, IX, 2, 92.

Confirmare aliquid argumento, IV, 2, 54. — aliqua re palam, I, 10, 10. — ex aliqua re, V, 10, 87. — exemplis, IV, 1, 76. — dubium per aliquid, VI, 10, 11. — facultatem dicendi, X, 1, 44. — finitionem, VII, 3, 19. — latus, XI, 3, 29. — memoriam, XI, 2, 43. — proposita, IV, prooem. 6. — sua, V, prooem. 2. — vocem, XI, 3, 29. — *confirmatur* aliquid breviter, II, 17, 41. — *confirmandi* motus,

XI, 3, 71. — *confirmans* pars, V, 10, 7. — *confirmata* testamenta contra filios, V, 2, 1. — vox, XI, 3, 29.

Confirmatio, IV, 3 pr.; V, 8, 5; X, 5, 12. — sententiarum, X, 5, 12. — *confirmationem* mutuam praestans, V, 10, 78.

Confiteri, IX, 2, 5. — admirationem suam acclamatione, plausu, VIII, 3, 3. — aliquid, I, 6, 10 et 15; XI, 2, 46. — alicui, IX, 2, 64. — silentio, IV, 2, 66. — de se, II, 4, 28. — inscitiam suam, IX, 4, 39. — motum animi lacrymis, VI, 1, 23. — tuto, IV, 5, 17. — *confessus* ornatus, VIII, 3, 13. — *confessa* assumptio, propositio, V, 14, 13. — fictio apparens magis quam *confessa*, IX, 2, 46. — greca verba, I, 5, 58. — *confessum*, VII, 1, 5 seq.; XII, 1, 33. — ins, VII, 7, 7. — ex *confesso*, III, 5, 3.

Conflare nummos in usum belli, IX, 2, 92. — testis *conflatus* odio, V, 7, 23.

Conflictatio. III, 8, 29; VIII, 1, 18.

Conflictio causae, III, 6, 4 seq. et 11. — duorum corporum, III, 6, 6.

Confligere acie, V, 7, 3. — *confligit* causa, III, 6, 12. — *confligunt* leges, VII, 7, 4.

Conformare vocem secundum aliquid, XI, 3, 45.

Conformatio causae, IX, 2, 46. — verborum ac sententiarum, IX, 2 pr.

Confragosa, V, 8, 1; VIII, 5, 29. — velut *confragosi* versus et nomina, I, 1, 37.

Confugere ad aliquem, XII, 8, 5. — ad aliquid, XII, 3, 11. — ad eloquendi quaedam deverticula, X, 1, 29.

Confundere aliquem dicuntur fulmina, VIII, 3, 5. — dicta aliis, VIII, 3, 59. — omnia tumultu, VI, 4, 11. — orationem, X, 7, 6. — pedes in versu, IX, 4, 49. — priora interpositione novorum, X, 1, 32. — vocem volubilitate nimia, XI, 3, 52. — subiecta sibi vocalis in unum sonum coalescere et *confundi* nequit, I, 7, 26. — *confunditur* animus, I, 12 pr. — *confusus* metu, I, 10, 48. — ordo, VII, prooem. 3. — stylus, I, 1, 28.

Confusio, III, 6, 29; IV, 2, 47, XII, 5, 3. — quae ita natura sunt copulata, ut mutari aut intervelli sine *confusione* non possint, X, 7, 5.

Congerere aliquid in aliquem, XII, 1, 15. — in locum, IX, 1, 25. — in unum, IX, 3, 39. — argumenta, V, 13, 14. — dicta, VI, 3, 5. — diversa, IX, 3, 48. — flosculos in aliquid, X, 5 fin. — vana maledicta, VII, 2, 34. — materiam, saxa, etc. VII, prooem. 1. — nomina, X, 1, 56. — plura expositione, IV, 2, 82. — sententias in partem, IV, 3, 3. — *congesta* actio, XII, 7, 5. — oratio, II, 11, 7. — temere res, X, 3, 17. — *congestae* figurae, IX, 3, 5.

Congeries quid? VIII, 4, 26 et 3, et 27.

Congestus, VII, prooem. 1. — signorum, X, 7, 16.

Congiarium quid? VI, 3, 52. — *congiaria* Augusti, ibid.

Congredi aequo campo, XII, 9, 2. — pugilum *congredientium* facies, VIII, 3, 63.

Congregare argumenta, V, 12, 4. — turbam, X, 1, 7. — verba, IX, 3, 45.

Congregatio argumentorum, V, 7, 18. — criminum, VII, 1, 31. — rerum, VI, 1 pr.; III, 5, 17.

Congressus causae, III, 6, 4. — durior consonantium inter se, XI, 3, 35. — non hominibus solum,

sed mutis quoque animalibus naturalis est, I, 2, 20.

Congruere, VII, 2, 57. — auditori, loco, personae, tempori, IV, 2, 89; XI, 1, 4. — naturaliter, V, 10, 74. — *congruunt* media primis et mediis ultima, IX, 3, 40. — inter se praecepta et experimenta, XII, 6 fin. — tempora, V, 5, 2. — verba iungantur quae *congruunt* maxime, IX, 4, 27. — *congruens*, V, 10, 107. — narrationi confirmatio, IV, 2, 87.

Conire pro *Coire*, I, 6, 17.

Coniscans, VIII, 3, 22.

Coniectare, VII, 3, 5.

Coniectores, V, 7, 36. — quinam? III, 6, 30.

Coniectura, III, 6, 30; VII, 4, 24. — quid? VII, 2 pr. — eius etymologia, III, 6, 30. — animi, VII, 2, 6. — animi collecta, I, 2, 25. — duplex atque diversa, VII, 2, 27. — mentis, VII, 3, 25. — voluntatis, XII, 2, 19.

Coniecturales causae, II, 4, 26; IV, 2, 81. — *coniecturalia*, VII, 1, 53. Conf. *Controversiae*.

Coniectus, III, 6, 30. — oculorum, IX, 3, 101.

Coniugatum, V, 10, 85.

Coniunctio, XI, 3, 110. — alicuius rei cum altera, VII, 8, 1. — litterarum inter se, I, 1, 31. — *coniunctiones*, VIII, 3, 46. — de parte orationis, I, 4, 18 et 49. — certae, XI, 2, 25. — *coniunctionibus* abundare, carere, IX, 3, 50, 51.

Coniungere, VIII, 3, 36. — iudicium suum cum auctoritate alterius, X, 3, 1. — laudem iudicis ad utilitatem causae, IV, 1, 16. — partes, XI, 2, 28. — prioribus sequentia, XI, 2, 20. — seriem, VII, 1, 14. — verba, I, 5, 26. — vocales, XII, 10, 30. — *coniunctus*, VII, 4, 21. — sermo, VIII, 3, 40. — *coniuncta* ex pluribus causa, VI, 1, 54. — diversitas rerum, IX, 3, 38. — laus ad dignitatem, VIII, prooem. fin. — lectio, I, 1, 33. — propositioni protinus probatio, V, 14, 1. — quaestio, VII, 2, 7. — scribendi ratio *coniuncta* cum *loquendo* est, I, 4, 2. — *coniunctae* personae, VI, 2, 14. — *coniunctum* tempus, V, 8, 5; V, 9, 5; VII, 2, 46. — *coniuncta*, I, 1, 33. — verba, VIII, 1 in.

Coniurare in alicuius mortem, IV, 2, 72.

Conlegit, XI, 3, 35.

Connectere quid cui, VII, 2 extr. — inexplicabili serie, V, 14, 32. — res ac verba, II, 4, 15. — sermonem, X, 3, 20. — verbis, I, 1, 32. — similitudinem cum re, VIII, 3, 77. — *connecti* choro, XI, 2, 20. — *connectendi* facultas, II, 11, 5. — *connexus* ac mixtus partibus operis locus, VI, 5, 1. — *connexa* inter se, X, 1, 2. — membra historiae, IX, 4, 129. — oratio, IX, 4, 7. — series, IX, 4, 22.

Connexio, V, 14, 6, 12, 17.

Connivere, X, 3, 16.

Conquestio, V, 13, 41; VI, 1, 27; VIII, 3, 78.

Conquisitae figurae, IX, 3, 5.

Conscendere, IV, 2, 41.

Conscientia, X, 3, 2; XI, 1, 17. — bona, II, 15, 32; VI, 1, 33; IX, 2, 93. — infelix, VI, prooem. 10. — magna, XII, 5, 4. — mala, XII, 1, 3. — mille testes, V, 11, 41. — ex *conscientia* suae infirmitatis, I, 2, 10.

Conscius alicuius rei, X, 3, 19. — sibi esse, XII, 11, 8. — diversi generis, X, 1, 126.

Conscribere de aliqua arte, XII, 11, 24. — *conscripta* historiis exempla, XII, 4 in.

Consecratus, XII, 11, 7. — *consecrata* vocabula, I, 6, 41.

Consenescere in aliqua re, III, 8, 67; XII, 11, 16. — in umbra, X, 3, 17. — *consenescit* oratio, IX, 4, 112.

Consensio, IX, 2, 51.

Consensus bonorum, I, 6, 45. — civitatis, V, 3. — eruditorum, I, 6, 45. — grammaticorum, X, 1, 53. — omnium, X, 1, 72. — *consensu* defendi, I, 5, 13.

Consentaneum alicui, VI, 3, 106.

Consentire, I, 10, 33. — alicui rei, V, 14, 9; IX, 3, 97. — cum aliquo, II, 17, 2; III, 5, 3. — *consentiunt* cum rebus verba, XI, 1, 2. — in aliquid, V, 10, 12. — non contumaciter, XI, 3, 12. — in summam, IV, 2, 90. — inter se, V, 7, 29. — initia sententiarum et fines, IX, 3, 79. — quid cui *consentiat*, VII, 2 extr. — *consentiant* manus cum capite, latera cum gestu, XI, 3, 113 et 122. — *consentiens* orationi gestus, XI, 3, 164. — *consentientes* orationi gestus, XI, 3, 164. — *consentientes* praeceptiones, II, 17, 41.

Conseptum fori, XII, 2, 23.

Consequens, genus dicti, VI, 3, 76. — figura, IX, 2, 103. — tam nihil est *consequens* quam, etc., IV, 3, 4. — *consequentia*, IV, 1, 76; V, 8, 5; V, 10, 75 seq.; VI, 3, 66.

Consequi aliquem notando, I, prooem. 7, de excipientibus sermonem. — antecedentem, XII, pro. 4. — aliquid imitatione, XI, 1, 92. — intellecta, II, 3, 7; II, 5, 21. — mente, II, 2 pr. — per partes, IV, 2, 128. — studio, I, 1, 2. — celeritatem alicuius, X, 3, 19. — exercitationem, II, 12, 11; X, 5, 19. — facilitatem scribendo, legendo, dicendo, X, 1 in. — fidem, V, 6, 2. — gaudium, incommodum ex aliqua re, VII, 2, 42. — gloriam, XII, 11, 27. — gratiam, VIII, prooem. 27. — id quod imiteris, X, 2, 7. — impetum dicentium, X, 3, 20. — indicia, III, 7, 18. — laudem, XI, 1, 73; XII, 10, 72. — libertatem, VII, 3, 27. — omnia, X, 2, 24. — opinionem, XI, 3, 8. — rem, I, 1, 36. — scientiam, V, 10, 119. — species causarum, IV, 1, 43. — summum, XII, 1, 18. — vitium de aliqua re, VIII, 2, 19. — vitia, X, 1, 25. — levem umbram, X, 1, 100. — utrumque, XII, 1, 31. — ut, VIII, 3, 70. — ne, IX, 2, 62. — *consequitur* aliquid, VI, 3, 45. — aliquem laus, reprehensio, VII, 4, 19. — successum extemporalem cura, X, 7, 13.

Conserere: consitus aut incultus locus, V, 10, 37.

Consertus ordo, V, 10, 71.

Conservare legem, IX, 2, 83. — *conservavisse*, I, 6, 21.

Considerata minus oratio ex adverso dicentis, V, 13, 31.

Consignationes paratissimae, XII, 8, 11.

Consilium, VII, 4, 35. — pro suffragio, VI, 1, 10. — alicuius rei, VII, 2, 51. — quomodo distet a iudicio, VI, 5, 3 seqq. — iudicum, XII, 10, 52. — orandi, VI, 3, 34. — in oratore, II, 13, 2. Couf. X, 1, 106, 113, 116; X, 2, 27, XII, 8, 6; XII, 10, 27. — *consilia* praeturae, VII, 5, 2. — privata, XII, 10, 70. — multi in re *consilii* atque artis est, VI, 4, 17. — *consilio* nihil prius, VI, 5, 11. — summo, VI, 5, 4. — in *consiliis* rerum maximarum versari, I, prooem. 14.

Consimilia, IX, 3, 102.

Consistere, VII, 1, 49. — ad horam, XII, 3, 5. — aliqua re,

XII, 10, 59. — circa aliquid, III, 5, 8; VI, 3, 19. — in actu, II, 18, 2. — in aliqua re, VI, 3, 42; VII, 1, 7; VII, 3, 7. — in iure suo, VII, 5 in. — in secundis tertiisque, XII, 11, 26. — intra aliquid, I, 5, 7; III, 4, 13. — lege, VII, 1, 49. — post aliquem, XI, 3, 118. — *consistens* ex diverso patronus, IV, 1, 42.

Consolari otium suum, II, 12, 12.

Consolationes, XI, 3, 153.

Consonans, *consonantes*, I, 4, 6, 10, 11. — asperiores, IX, 4, 37.

Consonare extremis syllabis, IX, 3, 76. Conf. ib. 77. — inter se, IX, 3, 45. — iucunde dicitur vox, IX, 3, 73.

Consortium nullum honestorum turpiumque in eodem pectore, XII, 1, 4.

Conspectus: in *conspectu* esse, X, 1, 6.

Conspergere maculis, VIII, 5, 28.

Conspicari, IV, 2, 13.

Conspicitur magis cultus in oratore, XI, 3, 136.

Conspirationis calumnia, VI, 1, 9. — *conspiratione* quadam, XII, 1, 14. — *conspirationes* in rempublicam erupturae, XII, 7, 2.

Conspuere Alpes nive, VIII, 6, 17.

Constantia, XI, 3, 155.

Constare actione, imitatione dicitur oratio, XI, 3, 182. — aliqua re, II, 13, 15; XI, 1, 7. — impendio probitatis, VI, 3, 35. — inter omnes, VI, 1, 8. — qualitate, II, 4, 40. — sibi, V, 7, 11 seq. — voluntate, XII, 11, 11. — *constat*, I, 2, 3. — ars ex praeceptionibus, II, 17, 41. — de re, VII, 2, 21; VII, 3, 4. — causa generalibus quaestionibus, X, 5, 13. — conciliatio commendatione morum aut orationis suavitate, XI, 3, 154. — omnis disciplina memoria, XI, 2, 1. — experimentum detrimento temporis, X, 1, 41. — initium litterarum sola memoria, I, 1, 19. — quibus mixtura, I, 10, 6. — oratio rebus, personis, VI, 3, 104. — ordo, III, 7, 19. — profectus diligentia, II, 7, 1. — sermo auctoritate, consuetudine, ratione, vetustate, I, 6 pr. — studium discendi voluntate, I, 3, 8. — *constant* mores natura, XII, 2, 2. — subabsurda imitatione stultis simili, VI, 3, 99. — id si *constiterit*, XII, 1, 39. — *constantia* inter se dicere, V, 4, 2.

Constituere, III, 6, 80; VII, 1, 5; VII, 3, 31; IX, 4, 54. — accusatorem, VII, 4, 33. — in aliquem, XI, 1, 20. — aliquid ex aliqua re, VII, 4, 16. — in animo, III, 6, 12; VII, 3, 20; XI, 1, 35. — dispositionem, VII, 10, 11. — efficere, XI, 1, 35. — figuras, IX, 1, 22. — iudicium, VII, 1, 14. — iudicia, III, 10, 3. — legem, X, 1, 48. — ordinem suo arbitrio, XI, 2, 38. — personas rebus, IV, 2, 52. — poenam alicui, VII, 1, 57. — crimini, VII, 4, 42. — quaestionem, IV, 2, 10. — summam, VII, 4, 20. — *constitutum* mihi est, XII, prooem. 2. — *constituendum* in primis, I, 6, 43. Conf. X, 3, 9. — *constitutus* habitus animi, IV, 2, 115. — *constituta* vox, XI, 3, 29. — *constitutae* leges, XII, 2, 3. — vires, X, 1, 57. — *constitutum* contra fidem, V, 13, 34. — praeter opinionem hominum, IV, 1, 40 seq.

Constitutio, III, 6, 2. — quid? VII, 4, 5 et 6. — hominum posterior, V, 2 extr.

Constitutor legis, III, 6, 42.

Constringere lacertos exercitatione, XII, 10, 44. — *constringi* superstitione, XII, 2, 26. — *con-*

strictum in vinculis habere aliquem, VII, 3, 14. — *constricta* narratio, II, 13, 5. — *constrictae* immutabili necessitate leges, II, 13 pr. — *constricta* supercilia, I, 11, 10.

Consuescere ad aliquid, II, 10, 8. — *consuetae* aures, IX, 3, 4.

Consuetudo, VI, 3, 18; XII, 11, 17. — quid? I, 6, 43. — classium audiendarum, X, 5, 21. — declamatoria, V, 13, 46. — dominae cum servo, domini cum ancilla, V, 11, 34. — loquendi communis, XI, 1, 12; XII, 1, 19. — otii, I, 3, 11. — scholarum, IV, 2, 28; VII, 2, 54. — sermonis, I, 6, 45. — dat celeritatem, X, 3, 9. — fecit analogiam, I, 6, 16. — vires cito facit, XII, 11, 17. — magistra loquendi certissima, I, 6, 3. — *consuetudinis* pessimae, XII, 8, 5. — *consuetudine* constat sermo, I, 6 pr. — excusantur vitia, I, 5, 5.

Consul unde dictus? I, 6, 32. — *consules* vox quomodo scribatur? I, 7, 29.

Consulere apud veteres pro *iudicare* dictum, I, 6, 32. — aliquem, VI, 3, 92. — aliquid boni, I, 6, 32; VI, prooem. 16. — animum suum, IV, 2, 52. — aures suas, IX, 4, 93. — labori alicuius, III, 1, 21. — moribus, I, 2, 2. — sibi inutiliter, XI, 1, 12. — vires suas, X, 2, 19; XII, prooem. 1. — *consultus* praetor, XI, 3, 157.

Consulta senatus, V, 2, 5.

Consultatio, III, 8, 55.

Consulto, XI, 3, 64.

Consultor, VI, 3, 87.

Consultus, *consulti*, i. e. ICti, VII, 6 in., XII, 3, 8. — *consultorum* opiniones, XII, 11, 17. — responsa, XII, 3, 7.

Consumere affectus, IV, 2, 120. — diem totum in uno discipulo, I, 2, 11. — gratiam rei, VIII, 6, 51. — laborem, XII, 11, 15. — lacrymas, IX, 2, 26. — patrimonium, VIII, 6, 25. — se in cura aliqua, IX, 4, 113. — vires, XII, 2, 13. — vitam in aliqua re, XII, 11, 20. — *consumi* dicendo, X, 7, 10. — in artibus, I, 12, 14. — labore, X, 3, 12. — proscriptione, i. e. interfici, XII, 10, 13. — situ, XII, 5, 2. — longiore valetudine, VII, 2, 14. — *consumptae* viscera flammae, VI, prooem. 3. — *consumptus* humor, XI, 3, 21. — spiritus, XI, 3, 53.

Consummare aliquem, X, 1, 89. — oratorem, X, 2, 28. Conf. XII, 1, 31. — *consummatur* facultas orandi, III, 5 in. — *consummatus*, V, 10, 119. — orator, I, 10, 6; II, 19, 1 et 2. — patronus, X, 1, 122. — profectus, X, 5, 14. — professor, I, 9, 3. — undique sapiens, I, 10, 5, — *consummata* eloquentia, I, prooem. 20. — opera praecipientis, II, 5, 6.

Consummatio operis, II, 18, 2. — orationis, VI, 1 extr. — figura, IX, 2, 103.

Consurgere leniter, XI, 3, 156. — qua concitatione *consurgat* ira, I, 11, 12.

Contemnere aliquem, VI, 2, 3. — aliquid tanquam facile, IV, 2, 37. — nitorem, IX, 4, 113. — quasi quaedam, IV, 1, 38. — *contemni* bene, V, 13, 22. Conf. VI, 4, 10; IX, 2, 4. — non *contemnendum* opus, X, 1, 54.

Contemplatio, I, 12, 18. — alicuius rei, XII, 1, 35. — veri, VI, 2, 5.

Contemptio, IV, 1, 14.

Contemptissimi homines, I, 8, 18. — *contemptissima*, XII, 2, 2.

Contemptor sui, XII, 1, 20.

Contemptus operis, XII, 6, 2 et

7. — opinionis, XII, 1, 12. — pecuniae, VII, 2, 29.

Contendere potius quam sequi, X, 2, 9. — ad spatium, X, 3, 6. — aliquid esse, IX, 4, 3. — alternis gestibus, VI, 3, 65. — cum aliquo de aliqua re, XI, 1, 12. — cum legente, XI, 2, 34. — de aliqua re lite, III, 4, 8. — in aliqua re, XII, 1, 38.

Contentio, VII, 4, 31. Conf. IX, 1, 31. — vel *contrapositum*, IX, 3, 81. — cum his est, IV, 2, 132. — dicendi, XI, 1, 26. — dignitatis, i. e. de dignitate, XI, 1, 80. — inter duces, X, 1, 47. — palmae, i. e. de praestantia, I, 2, 24. — *contentiones* forenses, V, 1, 1. — decertare *contentione* cum aliquo, XI, 1, 26. — in actu et *contentione* esse, XI, 1, 48.

Contentus: hoc verbum sine casu dictum, II, 3, 3. — aliqua re, III, 4, 1; X, 2, 4. — consequi aliquid, X, 2, 7. — didicisse, XII, 11, 20. — notasse, VI, 2, 23. — tradere, I, 4, 23. — *contentum* esse, VII, 1, 25.

Conterere tempora, I, 12, 18; VI, 4, 13.

Contexere aliquid, XI, 2, 43. — orationem, X, 6, 2. — omnes partes, IV, proem. 7. — quae *contexta* sunt, IX, 4, 67. — *contextus* nitor, XI, 1, 6. — *contexta* cura, XII, 9, 18. — oratio, IX, 4, 19. — verba, IX, 4, 23.

Contextus, V, 13, 29. — brevium, IX, 4, 66. — dicendi, X, 7, 25. — factorum dictorumque, III, 7, 15. — litterarum, I, 1, 24. — sermonis, VIII, 2, 14; VIII, 3, 37, VIII, 6, 21. — troporum, IX, 2, 46. — verborum, XI, 2, 24 et 28. — lenis et fluens, IX, 4, 127. — rectus litterarum, I, 1, 25. — in *contextu*, VIII, 4, 8; IX, 4, 55. — *contextum* interrumpere, XI, 3, 39. — rerum ac verborum sequi, XI, 2, 2.

Conticescere, II, 15, 28. — ad aliquid, VI, 1, 42.

Continens, III, 11 in., 9, 18 seq., et 24.

Continentia invicta Socratis, VIII, 4, 23.

Continere et *contineri*, IX, 4, 129. — *continere* aliquid, XI, 2, 36. — cogitatione, XI, 2, 10. — exercitatione, X, 6, 3. — fidelius, X, 3, 2. — firme, XI, 2, 2. — in se, I, 6, 31. — causam, VII, 1, 23. — faciem in aliqua specie, IX, 3, 101. — facultatem studio, X, 7, 24. — fideliter, I, 3, 1. — manum intra pallium, XII, 10, 11. — rem, XII, 10, 48. — maxime, III, 6, 104. — studentem domi, I, 2, 1. — *contineri*, VII, 2, 1. — aliqua re, XI, 3, 36, XII, 2, 16. — exemplis, praeceptis, IV, 2, 116. — exercitatione, X, 7, 24. — intra numerum, I, 5, 30. — iure belli, V, 10, 113. — libellis, VI, 2, 5. — marginibus utrinque, I, 1, 27. — memoria, IX, 4, 125. — metu, XII, 7, 2. — more ac modo agendi, XI, 1, 29. — nervis, V, 8, 2. — praescripto, II, 13, 2. — quaestionibus, VII, 6, 2. — reverentia iudicum, XI, 1, 29. — spiritu, XI, 2, 1. — veste, XI, 3, 138. — visceribus parentum, X, 3, 4. — *continet* quosdam metus, I, 3, 6. — *continetur* actio facto et animo, VII, 4, 32. — id quod *continetur*, VIII, 6, 24. — id quod *continendum* est, XI, 2, 30.

Contingere: *contingunt* quae neutram personam, VI, 3, 24. — littera *contingit* vocalem verbi sequentis, IX, 4, 40.

Contingit aliquid alicui, V, 12, 19; VI, 3, 2; VII, proem. 4. —

liberius in peroratione, VI, 1, 14, — alicui longior aetas, X, 1, 120. — cursus, X, 7, 5. — excusatio nulla, XI, 1, 81. — facultas, X, 3, 10. — memoria, etc. natura, arte, III, 3, 4. — modus alicui rei, VI, 3, 26. — relatio, IV, 1, 14. — velocitas exercitatione, I, 1, 33. — virtus haec naturali acumine, usu, V, 7, 28. — si non *continget* habere, etc., I, 1, 11. Conf. V, 7, 25; XII, 1, 31. — ut hoc *contingat*, IV, 2, 78; V, 7, 26; VI, 3, 38. — *contigit* utrumque, IX, 2, 74. — quibus discere ipsis non *contigit*, I, 1, 7. — quoties *contigerit*, XI, 1, 78.

Continuare contextum verborum, XI, 2, 28. — lectionem, I, 1, 31. — monosyllaba, IX, 4, 42. — operam ab initio, XII, 6, 6. — syllabas breves, IX, 4, 91. — verba, I, 3, 4; IV, 1, 61. — verbis, nomina nominibus, etc. IX, 4, 43. — versus quam possis plurimos, XI, 3, 54. — *continuari* praepositiones duae in compositione possunt, I, 5, 65. — *continuata* cum insequente syllaba, VIII, 3, 45.

Continuo, VIII, 4, 29; IX, 2, 84.

Continuus et compositus, VII, 10, 17; X, 7, 14. — gemitus, XI, 1, 54. — impetus, X, 7, 14. — labor, I, 3, 8. — motus, XI, 3, 107. — obtatus, I, 2, 11. — sermo, XI, 3, 37. — *continui* loci, XI, 3, 84. — non *continua*, sed composita vocum singularum electio, X, 7, 14. — oratio, VI, 4, 1; VII, 10, 17. — oratione dicere, X, 4, 30. — vox, IX, 3, 61. — *continuae* res, X, 7, 16. — sententiae, X, 5, 7. — *continua* lumina, XII, 10, 46.

Contorquere hastam, IX, 4, 8. — *contorta* in se aqua, VIII, 2, 7. — vis, X, 7, 14. — *contortis* excitari, IX, 4, 116.

Contra finem loquendi, IV, 2, 118. — naturam, XI, 3, 160. — *contra* dici, I, 2, 17; VII, 2, 12. — esse, VII, 1, 49; VII, 3, 15; VIII, 6, 25. — esse *contra* aliquem, IV, 2, 65, 68, 75; XII, 7, 1. — excogitari, XII, 8, 10. — fieri, IX, 4, 25. — petere, VI, 1, 17. — poni, IX, 3, 84. Vid. *Contrapositum*. — venire, VI, 3, 95.

Contra agentes, IV, 1, 8.

Contractus rei, IV, 2, 49.

Contradicere, V, 11, 13; IX, 2, 84. — alicui, IX, 2, 81.

Contradictiones, II, 17, 36; III, 8, 27; IV, 2, 29; V, 13, 28 seq., et 36 seqq.

Contrahere aliquid alicunde, VIII, 2, 12. — in paucos libros, XII, 11, 16. — collum, XI, 3, 82. — commentarios, X, 7, 31. — copias, XII, 3, 5. — cruditatem, VII, 3, 33. — digitum medium in pollicem, XI, 3, 92. — frontem, XI, 3, 78. — inimicitias alicui, VII, 1, 53. — orationem, XI, 1, 45. — satellites, VII, 2, 54. — summam breviter, V, 10, 94. — tempora dicendi, VI, 5, 4. — vela, XII, pro. 4. — verbum longius, VIII, 6, 65. — *contracti* digiti, XI, 3, 94. — *contracta* cervicula, XI, 3, 180. — vox, XI, 3, 15, 64, 175. — *contractum* atque submissum, XI, 3, 48. — dicendi propositum, XI, 1, 32. — *contracta* supercilia, XI, 3, 79. — *contractiores* digiti, XI, 3, 95.

Contrapositum, figura, IX, 3, 81. Conf. ibid. 83. — *contraposita*, IX, 3, 32 et 102; IX, 4, 18; XII, 2, 5.

Contrarius sum alicui, IV, 2, 72; VI, 3, 21. — *contraria* appellatio, XII, 10, 15. — nota, I, 4, 9. — sibi non est rhetorica, II, 17, 33. — significatio, IX, 3, 68. — *contrariae* causae, IX, 2, 81. —

opiniones inter se, prooem. 2. — *contrarium*, V, 13, 15, 17, 30; IX, 3, 67. — figura, IX, 3, 90. — *contraria*, V, 11, 31; VI, 5, 2. — *contrarium* alicui esse, II, 17, 35. — putare, IV, 2, 64. — *contrariis* probari, XII, 1, 35.

Controversia actionis, V, 13, 8. — *controversiae* coniecturales, VII, 2, 50. — figuratae, IX, 1, 14. — iuris, VII, 6, 1. — scholasticae, IV, 2, 92. — verae fictaeque, II, 1, 9.

Controversum, V, 13, 34; VII, 1, 5.

Contubernales, IV, 2, 123.

Contubernium, VII, 1, 5.

Contumaciter consentire, XI, 3, 12. — *contumacius*, VI, prooem. 15.

Contumelia iudicum, V, 2, 2. — *contumeliam* fecit, IX, 3, 13.

Contumeliosus adversus aliquem, II, 15, 20. — in aliquem, X, 7, 21. — *contumeliosum* dictum, VI, 3, 27 et 108. — *contumeliosum* est, XI, 3, 132. — *contumeliosissimum* alicui est, XII, 5, 6.

Contundere aliquem, XI, 2, 13.

Convalescit flamma congerie, V, 13, 13. — *convalescunt* omnia exercitatione, XI, 3, 22.

Convellere: *convulsae* fauces, XI, 3, 20.

Convenire, VII, 1, 6. — ad aliquem, VI, 3, 51. — alicui, VI, 1, 7 et 9; VI, 3, 25 et 46. — rei, XI, 1, 2. — crimini, VI, 2, 28. — de aliqua re, V, 10, 2. — in aliquem, VI, 3, 32 et 34. — in coetus scholarum, II, 9, 2. — in manum, V, 10, 62. — *convenit* observare, I, 7, 7. — quaerere, VII, 3, 9, XI, 3, 144. — aliquid iniuria, I, 3, 14. — mihi cum alio, VII, 1, 29. — de numero parum, I, 4, 17. — de pretio, IV, 2, 41. — inter omnes, VIII, pro. 13. — inter utramque partem, V, 10, 13. — non *conveniunt* alicui preces, VI, 1, 24. — *conveniens* admirationi gestus, XI, 3, 100. — *convenientes* ad aliquem, II, 2, 4.

Conventus scholarum, XII, 2, 8.

Conversatio doctorum, VI, 3, 17. — inter servos ingenuos, I, 2, 4.

Conversio ex Latinis, X, 5, 4. — malorum, V, 10, 33.

Convertere aliquid, IV, 2, 87. — ad aliquid, IX, 3, 28; X, 7, 1; XI, 2, 49. — in mutuam perniciem, XII, 1, 2. — auditorem in se, IX, 3, 27. — iudicem in se, XI, 3, 128. — orationem ad aliquem, IV, 1, 65 et 67. — ordinem, VII, 2, 15. — se ad iudicem, XI, 3, 157. — studia in se, III, 1, 17. — tempora in laborem, X, 3, 26. — *converti*, IX, 3, 85. — ad aliquid, IX, 2, 38. — a viro bono in rabulam latratoremque, XII, 9, 12. — in argumentum facti, VII, 2, 32. — in odium alicuius rei, XI, 1, 81. — in se, IV, 5, 5. — *conversa* in maledictum ambiguitas, VI, 3, 47. — maxima ex parte sermo romanus ex graeco *conversus* est, I, 5, 58.

Conviciari, VI, 3, 78; XI, 1, 65. — alicui, V, 13, 40. — inhumane, III, 8, 69. — *conviciando* conterere tempora, VI, 4, 13. — apud Romanos olim in iudiciis *conviciari* licuit, VI, 4, 13.

Convicium, VI, 2, 16. — *convicia* luxuriae, petulantiae, impudicitiae, veneficii, IV, 2, 27. — vera, ficta, XII, 9, 8. — quotidiano *convicio* efflagitare aliquid; ep. ad Tryphon. pr.

Convincere, II, 15, 14; XII, 1, 41. — amentiam alicuius, XII, 1, 10. — factum, V, 7, 19. —

quod obiicitur, V, 10, 35. — *convinci*, I, 6, 10; V, 12, 3; VII, 1, 20. — *convincendum* est, V, 10, 2.

Convinctiones, quae vulgo *coniunctiones*, I, 4, 18 seqq. — in *convinctionibus* complexus verborum et nominum est, I, 4, 11.

Convivere, VII, 3, 31; X, 1, 38. — cum adolescentibus, V, 9, 14. — *conviviuus* ex consuetudine dicitur, I, 6, 44.

Convivium grande in honorem victoriae, XI, 2, 12. — luxuriosum, VIII, 3, 66. — *conviviorum* mora, I, 12, 18. — in *conviviis* post coenam, I, 10, 19.

Copia beatissima rerum ac verborum, X, 1, 61. — dicendi, prooem. 12. — certa, X, 6, 5. — eloquentiae, XII, 2, 26. — exemplorum, XII, 4 in. — facilis figurarum verborumque, XII, 5, 1. — inveniendi, X, 1, 69. — inventionis, XI, 3, 56. — locuples, floribus lecta, VIII, 3, 88. — rerum ac verborum, X, 1, 5 et 61. — sermonis optimi, X, 7, 7. — verborum, I, 8, 8; II, 7, 4; X, 1, 15; X, 2 pr.; XI, 3, 85. — *copiae* eloquentiae, VII, 10, 15; XII, 10, 78.

Copiose. Vid. *Dicere*, *Tractare*. — *copiosius* exsequi aliquid, IX, 3, 89.

Copiosum, VIII, 3, 49. — ingenium, X, 1, 128. — *copiosior* orator, X, 1, 106; XII, 5, 5. — quam *copiosissima* verba, V, 14, 7.

Copula se tenere res dicuntur in complexu verborum, VII, 10, 17.

Copulare communem locum vinculo propriae quaestionis, II, 4, 30. — verba, X, 6, 2. — *copulata* dissolutio, figura, IX, 3, 50. — natura, X, 7, 5. — officio, prooem. 13. — quomodo poterunt *copulata* fluere, XI, 2, 26, subaud. *verba*.

Copulatio rerum, VII, 10, 8; XI, 2, 37. — syllabarum, verborum inter se, VIII, 3, 16. — vocum, I, 10, 23; IX, 4, 45. — frequenter praepositiones *copulatio* corrumpit, I, 5, 69.

Coquere aliquem, XII, 10, 77. — vinum, VIII, 4, 16.

Coqui filius, VI, 3, 47.

Cor vulneratum, V, 9, 5 seqq.

Coraca, II, 17, 7.

Cordax, quis sit pes? IX, 4, 88.

Cordus, I, 4, 25.

Corinthi Dionysium esse, VIII, 6, 52.

Corinthium aes, aurum, argentum, VIII, 2, 8. — *Corinthia* aera, ibid. — *Corinthiorum* verborum amator, VIII, 3, 28.

Cornelia, Gracchorum mater, I, 1, 6.

Cornelii tres, V, 10, 30.

Cornelius. Vid. *M. T. Cicero* in Ind. II. — *C.*, tribunus plebis, IV, 4, 8; V, 13, 18 et 26; VII, 3, 36; X, 5, 13. — *Rufinus*, XII, 1, 43.

Corona vulgi, XII, 10, 74.

Coronari certamine, II, 8, 14. Conf. X, 1, 66. — *coronatus* pugil, XI, 2, 11.

Corpulentus, VI, 1, 47.

Corpus opponitur partibus, IV, prooem. 7. — eloquentiae, X, 1, 87; XII, 2, 9. — orationis, III, 11, 23. Conf. IX, 4, 61 et 123. — plenius, II, 4, 5. — terrenum, XII, 2, 21. — *corporis* insana cura, XII, 11, 18. — *corpori* prospicere, XII, 11, 6. — *corpore* operienda sunt ossa, prooem. 24. — in *corpore* numeri musici, I, 10, 22. — *corpora* quae aspectu integra, nervis parum sustinentur, XI, 3, 55. — assueta gymnasiis et oleo, XI, 3, 26. — speciosa et robusta in suis certaminibus, XI, 3, 26. — ex duobus quasi *corporibus* coalescere, I, 5, 65.

Correctio, figura verborum et sententiarum, IX, 3, 88.

Correptio, VII, 9, 13; IX, 3, 69.

Corrigere, I, 11, 11; VII, 4, 27. — aliquem, II, 3, 11. — aliquid, I, 3, 12; IX, 4, 15. — mores, XII, 7, 2. — solocismum unius emendatione verbi, I, 5, 34. — vitium admonitione, X, 3, 32. — *corrigi* obiurgatione, I, 3, 14. — *corrigenda*, II, 2, 7. — *correctae* fabulae Aeschyli, X, 1, 66.

Corripere aliquem inimice, XI, 1, 68. — nimium omnia, IV, 2, 44. — verba, X, 1, 29. — *correpta* syllaba, I, 5, 18. — *correptae* litterae syllabaeve, I, 6, 32.

Corrogati auditores, X, 1, 18.

Corrotundare euthymemata gestu, XI, 3, 102.

Corruere supra aliquos, XI, 2, 13.

Corrugare nares, XI, 3, 80.

Corrumpere bona ingenii studiique, I, prooem. 27. Conf. XII, 2, 9. — *corrumpit* copulatio praepositiones, I, 5, 69. — fidem cupiditas, XII, 1, 24. — *corrumpi* absentia custodum, occasione, IV, 2, 70. — in naturam alterius rei, VIII, 3, 45. — iudicium dicitur, V, 10, 68; VII, 1, 32. — mores in scholis putant, I, 2, 4. — *corrumpitur* continentia, VIII, 4, 23. — *corruptus*, IV, 1, 21; VIII, 3, 7. — aliquo genere, VIII, prooem. 17. — ingenio, II, 8, 9. — fiunt pro laetis *corrupti*, X, 2, 16. — *corruptae* negligentia excipientium actiones, VII, 2, 24. — aquae, VII, 2, 3. — orationes, II, 5, 10. — *corruptum* in eloquendo obscurumque, VI, 5, 2. — dicendi genus, X, 1, 125. — ingenium, II, 8, 9. — iudicium, VII, 1, 32. — os in eloquendo, X, 1, 129. — in peregrinum sonum, I, 1, 13. — vocabulum, i. e. mutilum, I, 5, 68. — *corrupta*, XII, 10, 76. — *corruptorum* formae, VIII, 5, 25. — *corruptissimus* et pessimus, X, 2, 14. — quisque poëtarum, VIII, prooem. 25.

Cortex amarus, amara; medius, media, I, 5, 35.

Corvinum, VII, 9, 4.

Corvus super caput Valerii, II, 4, 18.

Cos: in insula *Co*, VIII, 6, 71.

Coss. pro *consules*, I, 7, 29.

Cotes hebetibus detrahunt aliquid, III, 12, 8.

Cothurnus Sophoclis, X, 1, 68. — *cothurni*, VI, 1, 36.

Cotta, VI, 3, 10; XI, 1, 67. — *Cottae*, I, 4, 25.

Cranon, XI, 2, 14.

Crassa toga, XII, 10, 47.

Crassus dives, XI, 2, 50. — *Lac. Crassus*, VI, 3, 43 seq.; VII, 6, 9.

Crates, I, 9, 5.

Creare sentes, dumos, fructus, V, 11, 24. — taedium ac satietatem, IX, 4, 143.

Creber anhelitus, XI, 3, 55. — sententiis, X, 1, 102. — *crebra* meditatio, XI, 2, 28. — relatio, X, 3, 31. — *crebra* lumina, XII, 10, 66. — *crebrior* translationibus, scriptor, XII, 10, 60.

Crebrescit gestus, XI, 3, 111.

Credere, XII, 11, 12. — aliquem sibi ipsum, II, 6, 6. — aliquid, II, 6, 3. — parum, I, 7, 19. — alicui, X, 7, 19. — rei, IX, 2, 71. — argumentis, II, 1, 11. — exemplis, XII, 2, 22. — id *credere* suo quisque experimento videtur, XI, 2, 17. — memoriae, I, 1, 31. — pecuniam, V, 10, 66. — alicui, VII, 2, 50. — se ventis, XII, prooem. 2. — *credit* se actori iudex, IX, 4, 129. — dispositio modicae doctrinae *credi* potest, VIII, 3, 2. — *credita* pecunia, VII, 2,

50. Conf. *Certa.* — *creditum*, VII, 2, 51. — exigere, V, 10, 105.

Credibilis, IV, 2, 31 et 34. — suspicio, IX, 2, 90. — *credibile*, II, 15, 16 seq. et 31; II, 17, 35. — *credibilia* dicere, V, 4, 2. — *credibilius*, II, 17, 34.

Credibiliter, II, 15, 36; VI, 2, 19; IX, 2, 30.

Creditores, III, 6, 84.

Credulitas, V, 3; VI, 4, 8; VII, 3, 34.

Crepitacula puerilia, IX, 4, 66.

Crescere, VI, 1, 29; VII, 1, 17. — in lecticis, I, 2, 6. — in locum aliquem, VIII, 5, 26. — *crescit* animus laude, I, 2, 30. — atrocitas ex his, VI, 1, 15. — invidia, VI, 1, 16. — metus quotidie, XII, 6, 3. — nihil sola imitatione, X, 2, 8. — oratio, VIII, 4, 8.

Creticus pes, IX, 4, 81.

Crimen asperum, V, 13, 17. — arrogantiae, IV, 1, 45. — fortunae, VI, prooem. 13. — gratiae, odii, X, 1, 34. — imperfectum, perfectum, VII, 4, 27. — sordium, XII, 7, 9. — tarditatis, temeritatis, XII, 9, 14. — *crimina* acerba, VI, 3, 100.

Criminari auctores, I, 5, 11. — rem aliquam vitiis, II, 17, 26.

Criminosum, IX, 2, 23.

Crocodilinae, I, 10, 5.

Cruciare aliquem validius, VI, prooem. 8. — *cruciati* cives, VI, 1, 54.

Cruciatus, V, 4, 2.

Crudelis, IX, 2, 91. — quid *crudelius*? XI, 1, 85.

Crudeliter dicere aliquid, I, 5, 9.

Cruditas, an venenum fuerit non tractat, II, 21, 19; V, 9, 10; VII, 2, 8 et 13 seqq. — *cruditate* contracta decedere, VII, 3, 33.

Crulus, de homine, XI, 3, 27. — *cruda* lectio, X, 1, 19.

Cruenta vestis, V, 12, 3.

Crux: *cruci* fixus, VII, 1, 30.

Cubasse supra se, VIII, 2, 20.

Cubiculum: de Romanorum *cubiculis* agitur, X, 3, 25.

Cubitare, VIII, 3, 22.

Cudere annulum, IX, 2, 61.

Cui, *Cuicumque*, *Cuiuslibet*, etc. Vid. *Qui*, etc.

Culchiles, I, 4, 16.

Culeus, parricidarum poena, VII, 8, 6.

Culpam alienam accusare, XI, 1, 81. — pertinaciter tueri, *culpa* altera est, VI, 4, 16. — nostra *culpa*, VIII, 2 extr.

Culpare, IV, 2, 26; VIII, 4, 23.

Culte dicere, VIII, 3, 7.

Cultor, II, 19, 2.

Cultum quid proprie? VIII, 3, 61. — *cultior* pars, X, 1, 9.

Cultura experimento probata, X, 2, 2.

Cultus, VIII, 3, 2; X, 1, 48. — agrorum, prooem. 26. — concessus atque magnificus addit hominibus auctoritatem, VIII, pro. 20. — luxuriosus, muliebris, VIII, prooem. 20. — oratoris, XI, 3, 136. — seculi, II, 5, 23. — splendidus, virilis, XI, 3, 137. — ante *cultum*, IX, 4, 3.

Cum triplex, I, 7, 5. — cura, V, 10, 67. — cura et studio, X, 7, 29. — eo, II, 4, 30. — favore, X, 1, 16. — ferro, IV, 2, 72. — fide maiore, XII, 1, 11. — gratia et venere, VI, 3, 18. — hominibus notis loqui, VIII, 3, 45. — iudicio, X, 1, 8 et 116; X, 2, 4. — metu, XI, 3, 78. — modo, IV, 1, 16. — pondere, VI, 1, 2. — ratione, IX, 1, 11. — risu, V, 10, 67; VI, 3, 21; VIII, 6, 56. — sono, XI, 3, 53. — venia, X, 1, 72. — conferri *cum* virtute, XI, 1, 13. — *mecum*, *secum*, VIII, 6, 65.

— *cum* maxime, VI, 1, 23. Var. lect.

Cumulus vocatur a quibusdam peroratio, VI, prooem. 1. — ex abundanti, VIII, 3, 88.

Cunctationes, IX, 2, 71.

Cunctator, VIII, 2, 11. — Fabius, XI, 2, 30.

Cuneari per vim, IV, 3, 4.

Cuniculi, XII, 9, 3.

Cupide facere aliquid, I, 3, 13.

Cupiditas effrenata, VIII, 6, 41. — insita augendi res vel minuendi, VIII, 6, 75. — iuvenilis gloriae, VII, 2, 24. — novitatis, IX, 1, 18. — pecuniae, VII, 2, 29. — *cupiditates*, XII, 1, 6.

Cupido lucis, VI, prooem. 13. — placendi, X, 7, 17.

Cupido puer ac volucer, et sagittis ac face armatus, II, 4, 26.

Cupidus corrigendi mores, emendandi vitia, poenae nocentium, XII, 7, 2. — *cupidi* milites, XI, 1, 88. — maledicendi, VI, 2, 16. — opinionis, XII, 9, 4.

Cupressus, VIII, 6, 58.

Cura, I, 1, 2; VIII, prooem. 21; XI, 3, 148. — acris, I, 1, 3. — aequalis, I, 1, 14. — agrorum nimia, XII, 1, 6. — compositionis, IX, 4, 3. — Vid. *Corporis*. — decoris, XI, 1, 89. — dicendi, III, 2, 2. — dicturi, IX, 3, 157. — docentium, I, 1, 36. — elocutionis, VIII, prooem. 32. — in proximo, VII, 1, 44. — minutior, VIII, 6, 28. — morum, prooem. 13. — odiosa, VIII, 3, 30. — terrarum, X, 1, 91. — verborum, VIII, prooem. 18 et 21; IX, 3 extr.; X, 1, 118; X, 7, 22. — voluptatis, VI, pro. 1. — *curae* omnes aliae, culpa carentes, XII, 1, 5. — *curarum* prima, IV, 2, 89. — *curam* agere vel habere, V, 6, 3. Conf. *Esse*, *Habere*.

Curare, II, 17, 39; II, 18, 3. — aliquid, I, 1, 34. — *curata* vox, XI, 3, 26.

Curationem bonorum postulare, XI, 1, 58.

Curator petendus, VII; 4, 11.

Curetum Actolorumque proelium, X, 1, 49.

Curiaum iudicium, VII, 6, 9.

Curii, XII, 2, 30.

Curio: in *Curionem* editi libri, III, 7, 2.

Curiose loqui, VIII, 1, 2.

Curiosus, I, 8 extr. — distat a diligenti, VIII, 3, 55. — *curiosum consilium*, VII, 5, 2.

Curius, VI, 3, 91. — *T.*, VII, 2, 38. — *Fibius*, VI, 3, 73.

Currere debet ac ferri historia, IX, 4, 18. — debent acria, IX, 4, 139. — in sublime, VIII, 4, 9. — *currunt* rhythmi, IX, 4, 50. — syllabae, IX, 4, 91. — *currentes* per se numeri, IX, 4, 31. — *currentium* pes etiamsi non moratur, tamen vestigium facit, IX, 4, 67.

Curriculum laudis, XII, 2, 31.

Cursitare, IX, 1, 12.

Cursus, de compositione, IX, 4, 70. — dicendi, IV, 3, 13; VIII, prooem. 27. — fluminum, IX, 4, 7. — fontium, X, 1, 46. — orationis, IX, 4, 106. — pronus, VIII, prooem. 5. — siderum, I, 10, 46; XII, 11, 10. — in contextu et *cursu*, VIII, 4, 8, subaud. *orationis*. — quum *cursus* ad singula vestigia restitit, X, 7, 14.

Curulis sella, VI, 3, 25.

Curvatis modice digitis, XI, 3, 95.

Custodes salutis, V, 11, 8.

Custodia decoris, XI, 1, 57. — paedagogorum, I, 2, 25. — religionis, VI, 1, 20.

Custodire aliquem ab aliqua re, II, 2, 3. — aliquid, XII, 8, 6. — sollicite, V, 14, 31. — decorum mire, X, 1, 71. — differentiam

diligenter, XI, 1, 39. — modum, IV, 2, 35. — patronum, IV, 2, 58. — pudorem, I, 2, 4. — simulationem, XII, 1, 29. — voces; I, 7, 31. — urbes, VII, 10, 13. — *custodit* nos audientium intentio, IV, 1, 59. — se iudex, IV, 2, 126. — quae scribentibus *custodienda*, I, 7, 1; IV, 1, 6; IV, 2, 35; VIII, 3, 72; VIII, 5, 7.

Cutis elocutionis, V, 12, 18. Cf. X, 2, 15. — *cutem* infirmam accipit verecundia, XI, 3, 78.

Cyclops Virgilii, VIII, 4, 24. — *Cyclopa*, VIII, 3, 85.

Cymba, XII, 10, 37.

Cymbalum, XI, 3, 59.

Cynicus reus de moribus apud censores, IV, 2, 30.

Cyrus memoriosus, XI, 2, 50.

D.

D, XII, 10, 32. — eius cum *T* cognatio, I, 4, 16. — a veteribus saepe in fine vocabulorum adiecta, I, 7, 12.

Dactylus pes, IX, 4, 46 seqq. — quis? IX, 4, 81.

Daedalus Virgilii, VIII, 6, 18.

Damae timidi, IX, 3, 6.

Damnare aliquem, X, 1, 125. — tarditatis, II, 5, 24. — aliquid, IX, 3, 90. — facta, XII, 1, 41. — tempora infelicitatis, X, 2, 8. — *damnat* mors acerba immeritos, VI, prooem. 4. — *damnatus*, VII, 1, 57; IX, 2, 83. — ambitus, XI, 1, 79. — proditionis, V, 10, 107. — *damnata* adulterii, V, 10, 47.

Damnas esto, VII, 9, 9 et 12.

Dare pro *donare*, VI, 3, 79. — usurpatur in tesserarum ludo, XI, 2, 38. — actionem, XII, 9, 16. — in crimen, VII, 4, 26. — actum et animos rebus, VIII, 6, 11. — aestimandum, II, 13, 13. — aliquid alicui, VI, 4, 18; XII, 1, 19. — ex suo, IX, 4, 86. — proprium, V, 12, 18. — parti propriae, IV, 2, 63. — rei, I, 12, 7; III, 3, 7. — auribus, XII, 10, 45. — defensioni, gloriae, XI, 1, 18. — delectationi, X, 2, 27; XII, 10, 45. — desiderio, IV, 2, 122. — publico, VIII, 4, 29. — epilogis, XI, 1, 6. — muneri, I, 10, 5. — personis commendantium, XII, 7, 5. — scholis, IX, 2, 81. — tempori, XII, 10, 47. — temporibus, XII, 10, 45. — argumentum, VII, 1, 57. — ad aliquid, V, 10, 76. — arma alicui, XII, 5, 2. — calculum, XI, 2, 38. — causas, IV, 2, 76. — celeritatem, X, 3, 9. — colorem alicui, VI, 2, 28. — consilium iudicum, XII, 10, 62. — declinationem, I, 5, 63. — dignitatem alicui rei, VIII, 3, 24. — discrimen, III, 8, 38. — dominationem alicui, V, 10, 30. — exemplum et ortum rei alicui, X, 1, 46. — exordium, X, 1, 85. — formam rei, IX, 4, 132. — idem iuris alii, XII, 9, 11. — impetus, X, 3, 10. — in adoptionem, III, 6, 96 seqq. — incrementum alicui rei, V, 3. — initium alicuius rei, III, 2, 3. — alicui rei, V, 3 — lacrymas agenti, VI, 2, 27. — suas alicui, VI, 1, 54. — laudatores alicui, III, 7, 2. — legem, IX, 4, 109 et 143. — libellos, I, 7, 35. — libros inventioni, elocutioni, prooem. 22. — licentiam malis, XII, 7, 1. — locum alicui rei, X, 6, 5; XI, 3, 6. — lumen rei alicui, III, 1, 20. — lusus de se, V, 13, 46. — manum, II, 3, 7. — materiam, VI, 3, 81. — exordio, IV, 1, 11. — matrimonium alicui, IX, 3, 80. — moram cogitationi, X, 3, 19; XI, 3, 157. — inter ultimum et proximum verbum, IX, 4, 108. — mores ali-

cui, XI, 1, 39; XII, prooem. 4. — nomen rei, VIII, 3, 48; IX, 3, 65. — obsidem reipublicae, XII, 7, 3. — occasionem alicui rei, VI, 3, 87. — omnia utilitati, XII, 10, 45. — operam alicui (tanquam doctori), XII, 2, 22. — ordinem dicendi, I, 2, 23. — rei alicui, X, 5, 1. — os, XII, 11, 4. — otium libris, Ep. ad Tryph. 2. — palmam alicui rei, XI, 3, 6. — personam alicui, IX, 2, 30. — plus rei alicui, XII, 10, 5. — poenas, VII, 4, 18. — possessionem, V, 14, 15. — potestatem petendi alicui, VII, 7, 2. — potionem, venenum alicui, VII, 2, 17, 18, 25; IX, 2, 105. — preces alicui, VI, 1, 27; VI, 5, 10. — rationem, IV, 2, 75. — risum populo, XI, 3, 180. — se alicui rei, X, 1, 23; X, 7, 23. — sonum rei, I, 10, 12. — spem, I, 3, 2. — studium in aliquid, XII, 2, 19. — summam rei, III, 25 1. — syllabam acutam voci alicui, I, 5, 62. — tempus alicui, II, 1, 13. — rei, XII, 1, 6. — stylo, etc. Ep. ad Tryph. 1. — tempora certa ad aliquid, XI, 3, 22. — terga, II, 13, 4. — terminos certos, XI, 2, 28. — testem, V, 7, 9; V, 13, 3. — testimonium, V, 7, 2. — triennium nutricibus, I, 1, 16. — vela, X, 3, 7. — verba alicui, XI, 1, 37. — vires sententiae, IV, 1, 64. — vocem alicui, III, 8, 50; IV, 2, 103. — carentibus, XII, 10, 23. — voluptatem expositis, X, 5, 11. — *dari*, VII, 4, 13; VII, 6, 11. — *da* patri panem, VIII, 3, 22. — mentem etc., i. e. fac esse, I, 2, 4. — *da* nunc, ut, etc., XII, 1, 43. — *dat* se occasio, XII, 2, 12. — oratores schola, XII, 10, 22. — vim sentiendi, etc. ingenium *dabit*, VII, 10, 10. — *dederunt*, I, 4, 16. — *dabunt* mihi in irascente figuram, etc., IX, 1, 25. — *demus*, IV, 1, 24; XII, 1, 9. — *datur* etiam imperitis aliquid, i. e. in potestate ipsorum est, IV, 1, 15. — quod si *datur*, i. e. conceditur, I, 10, 11; X, 7, 20; XI, 3, 125. — *datur* recedere, XI, 3, 127. — uti, VI, 3, 100. — *datum* est homini, VI, pro. 10. — si id non *dabitur*, X, 7, 29. — *dabuntur* illis sua tempora, II, 1, 13. — *dandum* aliquid comoedo, I, 11 pr. — *datus* spectaculis dies, XII, 1, 6. — a grammaticis ordo, X, 1, 54. — *dato*, subintellige *calculo*, XI, 2, 38. — *data* gloriae et defensioni commendatio, XI, 1, 18. — vita, XII, 1, 20. — *datae* leges, XII, 2, 3. — *datum* fabulis otium, XII, 11, 18. — *data* tempora ad aliquid, X, 3, 26.

Dativus, I, 4, 26. — casus, VII, 9, 13. — pro ablativo ponitur, XII, 10, 50.

De acquitate tractari, VII, 1, 63. — bonis alicuius quaeritur, VII, 1, 62. — causa pronuntiare, XI, 1, 77. — celeritate deperdere aliquid, X, 7, 24. — industria, IX, 4, 144. — libro, VI, 3, 86. — rerum natura tolli, IX, 2, 95. — parte alicuius, VII, 1, 59. — schola controversia, VII, 1, 41. — servitute eripere, IX, 3, 84. — templo eripere rem sacram, VII, 3, 10 et 21. — theatro exire, VI, 3, 71. — quibus *de* rebus, VIII, 6, 65.

Deae studiis praesidentes, X, 1, 91. — quae praesident vatibus, X, 1, 48.

Debere aliquid alicui, XII, 2, 23. — beneficium alicui, IX, 2, 83. — reverentiam alicui, VI, 1, 50. — *debita* altioribus disciplinis actas II, 1, 3. — dignitas, X, 1, 62. — rerum, XII, 1, 8. — actioni-

bus respiratio, IX, 4, 80. — reverentia, XII, 5, 1.

Debitoris corpus inter creditores dividi licuit, III, 6, 84.

Decantare aliquid, XII, 8, 3.

Decedere pro *mori*, VI, pro. 4; VII, 2, 25. — cruditate contracta, VII, 3, 33. — via, IV, 5, 3.

Decenter, IX, 3, 59; XI, 1, 69 et 79, XI, 3, 80. — *decentius*, XI, 1, 78.

Decere mire, XI, 1, 93. — quod *decet*, fere prodest, XI, 1, 8; ib. 14. — *decet* prospicere, XII, 11, 1. — duo verba uni apposita ne versum quidem *decuerint*, VIII, 6, 43. — *decens* motus, I, 10, 26; XI, 3, 29. — ornatus, II, 15, 21. — *decentior* amictus, XI, 3, 156. — equus, VIII, 3, 10. — *decentius*, VIII, 6, 6. — *decentissimus* sinus togae, XI, 3, 140.

Decernere de cruce, VIII, 2, 4. — de re semel, I, 2, 2. de rebus summis, X, 1; 29. — iudicio, XII, 7, 5.

Decerpere aliquid, IV, 1, 23; X, 1, 72; X, 5, 21. — fructus, XII, 10, 79. — spem, VI, prooem. 10.

Decidere (secunda longa) aliquid verbis propriis, VIII, 6, 46.

Decii, XII, 2, 30.

Decimas uxoribus dari, VIII, 5, 19.

Decimatio, II, 15, 4.

Decipere exspectationes, VI, 3, 24. — legentes, VI, 3, 112. — opinionem, VI, 3, 64. — opinione, VI, 3, 84. — fortuna *decipit* aliquem, X, 6, 6. — *decipi* ab aliis, X, 1, 128.

Declamare, II, 1, 2; XI, 1, 83. — millia passuum, XI, 3, 128. — *declamat* hic laus omnis, IX, 4, 62. — *declamandi* ratio, II, prooem. 10. — *declamantium* ratio, XI, 1, 38.

Declamatio, forensium actionum meditatio, IV, 2, 29. — *declamationis* fortuna, II, 2, 12. — ante *declamationem* exponuntur quaedam, VII, 1, 4. — *declamationes* rhetorum, I, 2, 13; X, 5, 14. — cur minus sanguinis ac virium habeant quam orationes, X, 2, 12.

Declamatores, IX, 2, 42; X, 7, 21.

Declamatorium, II, 10, 9. — *declamatoria* res, IV, 2, 128.

Declamitare, XII, 11, 15.

Declarare aliquid palam, VIII, prooem. 15. — aliqua re, V, 10, 8. — tempora, I, 4, 4. — voluntatem, XI, 3, 66. — *declarari* nomine ipso, I, 11, 17. — inversa o mulierem *declarat*, I, 7, 28. — *declarant* verba per se ipsa, VIII, 3, 83.

Declinare, i. e. rem asperam verbis mollire, IX, 2, 92. — a recto itinere, IV, 3, 14. — ad aliquid, VII, 2, 30; XII, 3, 9. — aliquem ab aliqua re, X, 3 fin. — aliquid, XII, 8, 5. — crimen, IX, 2, 12. — in peius, X, 2, 16. — nomina et verba, I, 4, 22. — *declinari* casibus, IX, 3, 66. — eadem ratione, de flexione verborum, IX, 1, 12. — ex vocibus, VIII, 6, 32. — quaedam verborum figurae paullum figuris sententiarum *declinantur*, IX, 3, 88. — *declinandi* ratio, I, 5, 63. — *declinatus* aliqua re animus, XII, 1, 16. — *declinata* aetas, XII, 11, 23. — verba, IX, 3, 85. — *declinata*, XI, 2, 31. — eodem modo, IX, 4, 42. — Aeolica ratione, I, 6, 31. — *declinato* a Graecis verbo, I, 5, 22.

Declinatio, I, 4, 13 et 27; II, 15, 4; VIII, 3, 32. — vocis, XI, 3, 46. — per casus ducitur, I, 9, 5. — *declinationis* ordo, I, 4, 29. — *declinationes* de verbis, IX, 3, 42. — graecae, de graecis nominibus, I, 5, 63.

Decoquent multum anni, II, 4, 7.

Decor proprius in habitu atque vultu, VI, 3, 12. — in personis, X, 1, 27. Conf. ib. 119. — in rebus atque personis, X, 2, 27. — in statuis, XII, 10, 7 et 8. — scenicus, II, 10, 13. — suus cuique, X, 2, 22; XI, 1, 41. — persequitur furtim aliquem, I, 11 extr. — venit a gestu atque a motu, XI, 3, 67. — *decoris* gratia, IV, 2, 19. — *decorem* compositionis quaerere, IX, 4, 145.

Decora actio, X, 1, 17. — *decori* urbibus cives, III, 7, 26.

Decorum rerum, I, 8, 17. — custodire, X, 1, 72. — spectare, XI, 3, 177. — latens quaedam ratio in *decoro*, XI, 3, 177.

Decrescit admiratio, I, 3, 5. — oratio a potentissimis argumentis ad levissima, V, 12, 14. Cf. IX, 4, 23.

Decretoria pugna, VI, 4, 6.

Decretum quoddam, X, 5, 12. — *decreta* principum, magistratuum, V, 2, 5. — technicorum, II, 13, 15.

Decuriae, IV, 2, 45.

Decurrere ad aliquid, IX, 2, 79. — in hostes, VII, 7, 4. — latius, XII, 9, 2. — per aliquid, IX, 2, 48. — capita, VI, 1, 1. — per materiam stylo velocissimo volunt, X, 3, 17. — qua coeperis, ad finem, IX, 4, 55. — qua iuberis, X, 7, 11. — sine gladio, VI, 3, 90. — orationis tractu, V, 8, 2. — *decurrit* manus in scribendo, X, 7, 11. — pyrrhichius, IX, 4, 140. — versus una ratione, IX, 4, 60. — *decurrens* circuitus contexto nitore, XI, 1, 6. — oratio, IX, 4, 61; XII, 9, 2. — *decurrentes* loci, XI, 3, 84. — periodi, XI, 1, 49. — *decurrentia* similiter spatia, IX, 4, 114.

Decursus, de carmine, IX, 4, 115. — eorum quae dicuntur, XI, 2, 25.

Dedere se administrationi reipublicae, disputationibus, XI, 1, 35. — uni alicui generi, X, 2, 23. — *deditas* meretrici, VIII, 3, 48. — velut *deditum* esse alicui rei, IV, 2, 62. — *deditos* sibi habere amatores, X, 1, 93.

Dederunt, I, 4, 16.

Dedicare aliquid libris, XII, 10, 50. — libros alicui operi proprie, IX, 3, 89. — opus alicui, IV, prooem. in.

Dedignatio tacita, I, 2, 31.

Dediscere sermonem, I, 1, 5.

Dedocendi onus, II, 3, 2.

Deducere, III, 6, 58; VI, 3, 17. — ad defensionem, VII, 1, 35; XII, 9, 12. — aliquem in forum, XII, 6, 6. — animum iudicis paulatim, VII, 10, 12. — argumenta plura ad unum effectum, IX, 2, 103. — deos, IX, 2, 31. — in congressum sermonemque, XII, 10, 62. — manum, XI, 3, 112. — nomina, VI, 3, 17. — quartam, I, 10, 42. — sceptrum a Iove ad Agamemnonem, IX, 3, 57. — scholas, III, 6, 58. — *deduci* a patre ad aliquem oratorem, XII, 11, 6. — in iudicium, V, 10, 114. — periculum, IV, 2, 12. — species, II, 4, 22. — *deducta* oratio, IV, 1, 60. — *deductum* carmen, VIII, 2, 9. — *deducta* supercilia, XI, 3, 79.

Deerrare, XI, 2, 32. — itinere, X, 3, 29. — significatione, I, 5, 46.

Deesse coenae, VII, 3, 31. — nonrationi, sed homini, I, 1, 11. — *deest* advocatus alicui, VI, 2, 4. — aliquid alicui, VI, 4, 17. — ingenium alicui, prooem. 26. — tempus, X, 7, 20.

Defectio lunae, I, 10, 47.

Defendere difficilius quam accusare, V, 13, 2. — aliquem a vulgari dicendi genere, IX, 3, 3. — aliquid, I, 6, 12. — a risu, I, 5,

70. — fortius et liberius, XII, 1, 21. — crimen, IV, 5, 8. — orationem a taedio, VI, 3, 19. — *defendi* pro *impugnari*, IX, 2; 75. — actione, IV, 2, 27. — consensu, I, 5, 13. — iure poëtico, I, 5, 12. — ratio qua recte factum *defenditur*, III, 6, 83. — *defendens*, VII, 4, 38. — fortissime, V, 13, 5. — his *defensis*, IV, 2, 26. Conf. VI, 1, 3.

Defensio causae, XI, 1, 51. — coniuncta, VII, 1, 15. — criminis, VII, 4, 3 seq.; VII, 1, 11. — dignitatis, probitatis, IV, 5, 19 et 21. — negotii, IV, 2, 27. — scripta, XI, 1, 11. — *defensionis* sollicitudine aliqua dubia facere, I, 10, 30.

Defensor, IV, 2 extr.; III, 6, 83. — bonus, V, 13, 3. — rei suae, IV, 1, 46.

Deferbuisse tempore, XII, 6, 4.

Deferre, IV, 1, 22. — aliquid ad agendum, IV, 5, 2. — de aliquo, IV, 2, 98. — in certamen, X, 1, 66. — iusiurandum, V, 6, 6. — reos, XI, 1, 79; XII, 7, 3. — secundas alicui, X, 1, 53. — *deferri* ad aliquem, V, 9, 1. — in terram, I, 12, 10. — is qui *defert*, de iureiurando, V, 6, 3. — nullo *deferente* iurare paratus, V, 6, 3.

Deficere, V, 10, 79; VI, pro. 11; VII, 2, 37; XII, prooem. 2. — malle quam desinere, XII, 11, 3. — dolore, et fatigatione, XI, 3, 173. — subito, VII, 2, 14. — *defici* aliqua re, III, 6, 83; X, 1, 53. — aqua ciboque, III, 8, 23. — numero, V, 7, 23. — *deficit* affectus, VI, 1, 29. — animus, I, 10, 8. — aqua actionem, XII, 7, 5. — cura, I, 1, 2; VII, 1, 59. — fides memoriae, patientia audiendi, XI, 2, 8. — natura, I, 1, 2. — oratio, sermo aliquem, XII, 1, 36; XII, 9, 21. — *deficiunt* corpora, XI, 3, 26. — minora aliquem, II, 3, 6. — omnia, IV, 1, 21. — verba in aliqua re, VIII, 4, 5.

Definire annos, quibus causas agere quis possit, XII, 6, 1. — rem, VII, 3, 16. — *definita* quaestio, VII, 2, 1 et 2.

Definitio, III, 6, 41. — *definitiones*, I, 6, 29.

Defixi in terram oculi, XI, 3, 158.

Deflectere, de voce, XI, 3, 13. — aliquem ab institutis studiis, X, 1, 91. — aliquid a recta et simplici ratione cum aliqua dicendi virtute, IX, 1, 3. — in suam utilitatem, IV, 1, 71. — factum in aliquem, VII, 2, 23. — intellectum ab superioribus ad leniora, VI, 3, 87. — *deflecti* nominibus, III, 8, 32. — *deflexa* a simplici rectoque dicendi genere figura, IX, 3, 3.

Deflere mala, VI, 1, 26. — necem alicuius, XI, 3, 8. — urbem aliquam sermone, XI, 3, 168.

Defluere ab aliquo, X, 1, 126. — in delicias vitiaque, I, 8, 9.

Deformare orationem, X, 7, 32. — *deformari* aliqua re, XI, 1, 3. — *deformati* fructus, VI, pr. 9. — *deformata* marmora, V, 11, 30.

Deformis, VI, 1, 30. — haesitatio, XI, 2, 48. — libido, VIII, 6, 40. — oratio, IX, 4, 15. — pax, II, 16, 7. — pertinacia, XII, 1, 13. — *deforme* est, IX, 4, 72. — atque servile est caedi discentes, I, 3, 14. — canticum, XI, 3, 13. — nomen, IX, 4, 33. — *deformia* dicta, I, 3, 16; VIII, 6, 59.

Deformitas, VI, 1, 37; VIII, 3, 48; IX, 4, 20. — corporis, XI, 3, 12. — rei, VIII, 3, 39. Conf. XI, 3, 59. — *deformitati* esse, VI, 1, 12.

Deformiter sonare, VIII, 3, 45.

— non *deformiter* dicere aliqua, XI, 1, 82.

Degenerant sata caelo terraque, XII, 10, 19.

Degustare aliquid primis labris, XII, 2, 4. — genera, X, 1, 104. — quasi *degustatae* materiae, X, 5, 23. — *degustanda*, IV, 1, 14.

Deinceps, VII, 10, 5; XII, 8, 15.

Deinde, VIII, 6, 32. — idem quod εἶτα Graecorum, XII, 8, 5. — *deinde* tum, IV, 2, 27.

Δείνωσις, VIII, 3, 88. — quid? VI, 2, 24. — figura, IX, 2, 104.

Deiicere aliquid, X, 4, 1. — sinum, XI, 3, 144. — togam, VI, 3, 54. — *deiectus* fulmine, I, 5, 18. — *deiecti* sumus in epilogis, IX, 4, 138. — in terram oculi, I, 11, 9.

Delabi in aliquid, VII, 8, 2. — *delabitur* sinus, XI, 3, 144.

Delatores, III, 10, 3; IX, 2, 74.

Delectare novitate ac varietate, IX, 2, 66. — audientes, XII, 2, 11. — mire, XI, 3, 157. — *delectari* acumine suo, VIII, 2, 21. — *delectandi* partes, VIII, prooem. 7; II, 17, 28.

Delectatio, VIII, prooem. 7.

Delectus, VIII, 5, 30. — εὐρωνίας quis? I, 5, 4. — rerum verborumque, X, 3, 5; XII, 9, 6. — studiorum, II, 8, 7.

Delegare alicui curam alterius, IV, pro. 2. — officium, VI, pro. 1.

Delere, X, 3, 31; X, pro. 4.

Delibare aliquid narratione, IV, 2, 55.

Deliberare, non haesitare, X, 7, 22. — cum aliqua re, V, 13, 59. — causa, VII, 10, 10. — causae conditione, IV, 2, 101. — iudicibus, IX, 2, 21. — materia, III, 7, 16. — re praesenti, IX, 4, 117. — de aliqua re, II, 21, 18. — propter aliquam rem, III, 8, 18.

Deliberativum genus, II, 4, 25; VIII, prooem. 6. — *deliberativae* causae, VIII, 3, 11. Conf. *Materiae*.

Delibutus plurimis medicamentis, XI, 3, 129.

Delicata voluptas modulandi, IX, 4, 31. — *delicatae* aures, III, 1, 3. — *delicatum* est, XI, 3, 132 et 140. — *delicata* fluere debent, IX, 4, 139.

Deliciae, XII, 8, 4. — Alexandrinae, I, 2, 7. — circa S literam, I, 11, 6. — dictandi, X, 3, 18. — recentes, X, 1, 43. — *deliciis* solvere infantiam, I, 2, 6.

Deligare sarmenta circa cornua boum, II, 17, 19. — vultus, II, 17, 9; II, 21, 17; IV, 2, 84. — *deligatus* propter valetudinem, XI, 3, 129.

Deligere locum exilio, XII, 10, 19. — mores custodum et praeceptorum, I, 3, 16. — praecepta, viam, XII, 2, 27. — sibi oratorem aliquem, X, 5, 19.

Delinire cantu, gustu, V, 8, 1. — voluptate, II, 5, 22.

Delinquere, I, 5, 49.

Delitescit infirmitas in aliqua re, X, 5, 10. — *delitescere* umbra, XII, 10, 15.

Delos materna, VIII, 3, 73.

Delphicum oraculum, X, 1, 81.

Delphinus, VI, 3, 41.

Demeas, VII, 9, 10; VIII, 2, 16.

Demens auctor, X, 1, 41.

Dementia rationi obstat, VII, 4, 30. — *dementiae* actio, VII, 3, 2. — causa, VII, 4, 10; add. ib. 11 et 25 seq. — iudicia, VII, 4, 29.

Demereri aliquem, IX, 2, 29. — obsequio, prooem. 3.

Demetrius, comoediarum actor, XI, 3, 178 seqq. — circa *Demetrium* Phalerea, II, 4, 41.

Demittere cibos, X, 1, 19. — frontem, XI, 3, 78. — se ad minora, prooem. 5. — supercilia, XI,

3, 79. — togam, XI, 3, 143. — vim dicendi ad unum auditorem, I, 2, 31. — *demissus*, de puero dejecti animi, I, 3, 10. — *demissa* caelo analogia, I, 6, 16. — brachia, II, 13, 9.

Demoleor, VIII, 4, 24.

Demonstrare aliquid, I, 4, 5. — breviter, prooem. 25; I, 4, 5. — digito, VI, 3, 38. — praeceptis, VI, 5, 6. — voce, nutu, manu, I, 5, 37. — exemplum ad imitationem, V, 7, 28. — *demonstrari* scripto, I, 5, 32.

Demonstrativus. Vid. *Genus*, *Materiae*, *Pars*.

Demovere formidine animum loco et certo de statu, VII, 3, 17.

Demum pro *tantum*, *tantummodo* etc., prooem. 3; I, 4, 29; I, 10, 5; II, 15, 2; II, 21, 5; IV, 2, 79; IV, 5, 71; VI, prooem. 11; IX, 2, 105, XI, 3, 68.

Denique, VI, 3, 8; XII, 10, 77; XII, 11, 26.

Denominari in aliquid, I, 5, 71. — *denominata*, VIII, 2, 4; XII, 10, 34. — res, III, 6, 40.

Densare figuras, IX, 3, 101. — orationem, XI, 3, 164. — *densatus* aër, V, 9, 16.

Densitas figurarum, IX, 2, 72. — sententiarum, VIII, 5, 25.

Densus auctor, X, 1, 73. — sententiis, X, 1, 68. — *densa* omnia in Demosthene, X, 1, 76. — *densior* est, X, 1, 106.

Dentes albi. Vid. *Albus*.

Denuntiare sublata manu, XI, 3, 120. — alicui testi lege, V, 7, 9; add. ibid. 15.

Denuntiatio, IV, 5, 5.

Depellere aliquem, VII, 6, 6. — aliquid, III, 4, 15. — ignominiam, I, 2, 24. — *depelli* a veritate, V, prooem. in. — a recta via, X, 1, 29. — recto itinere, IV, 2, 104. — possessione, II, 1, 5. — recta via, II, 17, 29.

Deperdere aliquid de celeritate, X, 7, 24.

Depingere imaginem rerum verbis, VIII, 3, 63. — *depicta* imago, VI, 1, 32.

Deplorandus dies, X, 3, 28.

Deponere aliquid apud aliquem, V, 13, 49; VII, 2, 50. — memoriam, XI, 2, 3. Conf. IX, 2, 63. — dolorem, XI, 1, 56. — dominationem sub pacto abolitionis, IX, 2, 97. — imperium, IX, 2, 67. — manum, XI, 3, 106. — personam, VI, 2, 35. — potestatem, VII, 4, 22. — sermonem, XI, 3, 35 seqq. — urbem apud deos, IX, 2, 92. — *depositum*, VII, 2, 50 et 51; VII, 3, 1. — reddere legentibus, I, 7, 31. — in *deposito* esse, X, 3, fin. — *deposita*, XI, 2, 25.

Deportati rei, V, 2, 1.

Depositio verborum, XI, 3, 46.

Depravare inania verba in modos, IX, 3, 100. — *depravatum* ex industria dictum, VI, 3, 6.

Deprecari, III, 6, 13. — aliquid, IV, 1, 52.

Deprecatio, III, 6, 13; V, 13, 5; XI, 1, 52. — criminis, VII, 4, 3 et 17 seqq. — *deprecationis* venia, prooem. 2.

Deprehendere vel *deprendere*, IX, 4, 59. — *deprehendere* et *deprehendi*, I, 8 extr.; XII, 8, 6. — aliquem, VI, 2, 36; X, 1, 41. — aliquid, I, 5, 41 et 42; IX, 2, 44; XI, 1, 17. — argumentis, oculis, VII, 2, 4. — experimentis, I, 12, 8. — ex aliqua re, VI, 4, 19. — in aliquo, II, 16, 5. — declinationem, I, 6, 5; I, 8, 13. — genus, I, 6, 5. — rem furtivam in domo, V, 13, 49. — *deprehendi*, I, 1, 30. — cum ferro, VII, 6, 8.

— vitiose loqui, I, 6, 7. — eventu, IV, 2, 74. — experimentis quotidianis, XI, 2, 42. — in aliqua re, I, 1, 30. — adulterio, VI, 3, 87; IX, 2, 42. — loco aliquo, XII, 2, 14. — *deprehendit* geometria ratione falsa verisimilia, I, 10, 38. — *deprehenduntur* syllabae in nominibus scribendis, I, 1, 30. — *deprehensus* orator, X, 7, 29; XII, 9, 20. — *deprehensi*, VI, 3, 100. — agendi subita necessitate, I, 12, 4. — numeri in compositione, IX, 4, 114. — *deprehensa* audientium memoria, II, 4, 29. — *deprehensum* sacrilegium, VIII, 6, 26.

Deprendere, IX, 4, 59.

Deprimit aliquid aut attollit elocutio, VIII, 3, 90.

Depromere verba, VI, 3, 40.

Depugnare, VIII, 5, 12.

Depulsio, III, 6, 7 et 16 seqq.; VI, 4, 2. — quid? VIII, pro. 9.

Deridere, ambitiosissimum gloriandi genus, XI, 1, 22.

Deridiculus: usque ad *deridicula*, I, 8, 21.

Derisio pro *ironia*, XI, 1, 22.

Derisus, VI, 2, 15; VI, 3, 7; VIII, 6, 59.

Derivare, VIII, 3, 31 et 36. — culpam in rem aliquam, VII, 4, 34. — *derivari* a nominibus, a verbis, VIII, 3, 32.

Derivatio verborum, III, 7, 25.

Derogare alicui fidem, IX, 3, 102.

Descendere, VIII, 3, 79. — emphatixῶς, VIII, 3, 84. — ab aliqua re, III, 5, 8. — a genere ad speciem, VII, 1, 23. Conf. VII, 3, 2. — a longis syllabis, etc. in breves, IX, 4, 92. — ad accusationes libenter, XI, 1, 57. — ad aliquid, IX, 2, 23; IX, 3, 55; IX, 4, 23. — ad anxietatem, cavillationes, I, 7, 33. — ad iusiurandum cupide, V, 6, 2. — ad intellectum discentium, I, 2, 27. — ad minutissima geometriae opera, I, 12, 14. — ad petitionem, IV, 2, 15. — in aliquid, I, 4, 7. — in amores, lusus, X, 1, 63. — in Piraeum, VIII, 6, 64. — silentium usque, X, 3, 12. — affectus qui *descendit*, VI, 1, 29. — *descendit* eius disciplinae usus in nostram usque aetatem, I, 11, 18. — oratio non *descendit* ad strepitum digitorum, IX, 4, 55. — vox, XI, 3, 65. — *descendunt* digiti, XI, 3, 95. — radices penitus *descendendo* firmantur, X, 7, 28. — *descenditur* a qualitate ad finitionem, VII, 3, 2. — *descendentes*, VIII, 4, 28.

Desciscere: Cicero a Demosthene in hac parte *descivit*, IX, 4, 146.

Describere tabulas mensuris ac lineis, X, 2, 6.

Descriptio, IX, 4, 138. — convivii luxuriosi, VIII, 3, 66. — dilucida et significans locorum, IX, 2, 44.

Deserere, IX, 2, 85. — reos, XI, 3, 27. — *deserta* pars oratoriae artis, prooem. 17. — studia sapientiae, XII, 2, 8.

Desertor, IX, 2, 86. — lex contra *desertores* scripta, VII, 7, 6 sqq.

Deservire alicui, I, 12, 6. — lectioni, II, 5, 5. — *deserviens* oculis in palpebris et in genis ministerium, XI, 3, 77.

Desiderare, VII, 2, 55. — aliquem maiorem in modum, XI, 2, 12. — aliquid, VII, 2, 56; IX, 2, 33 et 53; XII, 6, 5. — tempus proprium *desideratura* res, I, 1, 35.

Desidere amenioribus locis, V, 8, 1.

Desiderium, utrius iustius sit, VII, 1, 62.

Desidiae deverticula, XII, 3, 11. — *desidiam* veteri, I, 3, 7.

Designare affectus velut primis lineis, IV, 2, 120.

Desinentia similiter verba, IX, 4, 4.

Desperare aliquid, XII, 11, 26. — de aliquo, VII, 2, 17. — *desperatur* turpiter, quidquid fieri potest, I, 10, 8. — *desperata* facultate agendi, connectendi, II, 11, 5, XII, 3, 9.

Desperatio in posterum, X, 3, 14.

Despicere, i. e. contemnere, XI, 1, 16. — *despicienda* aliqua iudicare, XI, 1, 13. — *despicit* terras providentia, i. e. respicit, VI, pro. 4.

Destinare, XII, 11, 4. — generum alicui, VI, prooem. 13. — signum loco alicui, XI, 2, 29. — *destinari* certamini, X, 5, 19. — foro, II, 8, 8. — *destino* perducere aliquem ad aliquid, prooem. 6. — tradere, V, 1, 3. — *destinatus* spei, I, 1, 7. — locus libro, X, 7, 33. — modus, IX, 4, 146. — *destinata* ad scribendum materia, V, 10, 9, X, 3, 14. — probatio, V, 10, 5. — *destinatum* opus, X, 3, 23; XII, prooem. in.

Destituere subsellia, VI, 4, 6. — *destitui* solet pars verborum, XI, 3, 33. — *destitui* facultate, IV, 1, 61. — temporibus, IX, 4, 20. — *destitutus* litigator, X, 7, 29. — *destituti* scientia, XII, 3, 10. — *destituta* cura morum, prooem. 14. — instrumenta, XII, 8, 13.

Destructio sententiarum, X, 5, 12.

Destruere, III, 9, 5. — aliquem, VIII, 3, 21. — infamia, V, 7, 26. — finitionem, VII, 3, 19. — narrationes, II, 4, 18. — orationem, XI, 1, 2. — testem, V, 7, 25. — tyrannidem, I, 10, 48.

Desuescenda, III, 8, 70.

Desumptae ex aliquibus partibus sententiae, IV, 3, 3.

Detegere aliquid, XII, 1, 35. — mentem, VIII, prooem. 20. — ossa, prooem. 24. — secreta animi, XI, 1, 30. — mores se inter ludendum simplicius *detegunt*, I, 3, 12.

Deterere bonum ingenitum, II, 8, 10. — fulgorem, X, 5, 16. — *detrita*, VIII, 6, 51.

Deteriores pedes, IX, 4, 90. — *deteriora* imitati, X, 1, 25. — *deterrima*, XII, 1, 4.

Deterreri periculo ab advocatione, VII, 1, 58.

Detinere adolescentes in falsa rerum imagine, X, 5, 17. — aliquem, XII, 11, 14. — apud minores rhetores, II, 2 in. — ingenia, I, 8, 18. — *detinentur* oculi aspectu, IX, 2, 63.

Detonare inter plausores, XII, 9, 4.

Detorquere sermonem in obscenum intellectum, VIII, 3, 44.

Detractio, VII, 9, 11. — litterarum, I, 5, 16. — figura, IX, 3, 18, 19. — per *detractionem* figurae, IX, 3, 58 et 62. — προσωποποτίας, IX, 2, 37. — *detractione* fit soloecismus, I, 5, 38 et 40. — sanguinis curari, II, 10, 6.

Detrahere, IX, 4, 58. — simulatione laudis, VIII, 6, 55. — aliquid, V, 10, 36; IX, 2, 3. — salva gratia, XI, 1, 71. — alicui rei, VI, 3, 104. — cognitioni, utilitati, IV, 1, 40. — formae quadrati, I, 10, 45. — ex invidia, IV, 2, 6. — ex spatio, tædio, IV, 2, 47. — aspirationem, XII, 10, 57. — auctoritatem alicui, VI, 5, 10; XI, 1, 88. — alicui rei, VII, 1, 36. — auctoritati, IV, 5, 25. — facultatem dicendi alicui, XI, 1, 20. — fatigationem, IV, 5, 22. — fidem, VII, 2, 57. — alicui, II, 17, 15; V, 7, 4; VII, 1, 11; VII, 2, 34; IX, 2, 53; XI, 1, 89. — alicui rei, V, 10, 46. — invidiam,

XI, 1, 90. — laborem alicui, V, 10, 121. — literam, syllabam verbo, I, 5, 10. — opinionem, IV, 1, 20. — opinioni, XII, 8, 7. — vim rebus, IX, 4, 6. — vitia doctrina, II, 12, 8. — *detractae* litterae, syllabae, I, 6, 32. — *detractis* sequentibus, III, 8, 21. — ceteris virtutibus, XII, 10, 59.

Detrectare officia, II, 1, 5. — partem officii, XII, 7, 3.

Detrimentum temporis, X, 1, 41. Conf. XI, 1, 10.

Deus quid? VII, 3, 5. — an humana specie? VII, 4, 1. — ille princeps, II, 16, 12. — *deum* adfuisse in dicendo quando putaverint veteres? X, 7, 13. — *deorum* effigies, XII, 10, 5. — *deum*, II, 4, 34. — fides, I, 6, 18. — *deos* habere curam rerum humanarum negare, V, 6, 3. — in *deis*, III, 7, 7. — *dis*, III, 7, 8.

Devertere, II, 3, 9; II, 11, 5; IV, 3 extr. — in aliquid, IV, 3, 13.

Deverticula, IX, 2, 78. — desidiae, XII, 3, 11. — eloquendi, X, 1, 29.

Devincire aliquid, VII, prooem. 1. — *devinciri* verbis, VII, 3, 15. — *devinctus* legibus, XII, 10, 14.

Devolvere saxa, XII, 10, 61.

Devorare taedium, XI, 2, 41. — *devorari* homo dicitur, VIII, 6, 25. — verborum pars solet, XI, 3, 33.

Devovere se, V, 6, 2.

Dextra, VI, 3, 69.

Διαίρεσις, I, 5, 17.

Dialectica pars, XII, 2, 13.

Dialectice, II, 17, 42; II, 20, 7; II, 21, 13.

Dialectici, II, 4, 41; II, 17, 14; VII, 3, 14. — *dialecticae* disputationes, V, 14, 27.

Διάλεκτος Herodoti, IX, 4, 19. — διαλέκτους Graeci vocant genera loquendi, I, 5, 29.

Διαλλαγή figura, IX, 2, 103; IX, 3, 49.

Διάλογοι, IX, 2, 31.

Dialogus, V, 14, 27; VI, 3, 49; X, 5, 15. — *dialogi* Bruti patris, VI, 3, 44. — Platonis, Socraticorum, V, 7, 28. — *dialogorum* libertas, X, 5, 15.

Diana, III, 7, 8.

Διανοίας sententia, IX, 1, 17.

Διασκευαὶ figurae, IX, 2, 107.

Διατύπωσις, IX, 2, 41.

Διαλογία figura, IX, 3, 99.

Dicacitas quid? VI, 3, 21 et 42. — scenica, scurrilis, VI, 3, 29.

Dicax, VI, 3, 14, 21, 41.

Dicere, VIII, prooem. 24; X, 1, 68; XII, 7, 6. — accurate, IV, 1, 58. — acriter, IX, 4, 126; XII, 10, 71. — acute, VI, 3, 7. — amare, XII, 10, 71. — animo suo, IV, 2, 93. — apte, XI, 1 pr. — apud aliquem pro aliquo, IV, 1, 19. — apud tribunalia, XI, 3, 134. — arroganter, IV, 2, 86. — aspere, V, 13, 40; XI, 3, 23. — bene, XII, 2, 27; XII, 10, 51. — blande, XII, 10, 71. — breviter, XII, 10, 71. — caesim, IX, 4, 126. — callide, IV, 1, 58. — celerius, I, 8 in. — comiter, XII, 10, 71. — commode, VI, 3, 105. — concitate, XI, 3, 23; XII, 10, 71. — concitatius, I, 8 in.; IX, 4, 130. — contra, VII, 2, 11. — aliquem, V, 7, 32; IX, 2, 95. — aliquid, II, 17, 40; VII, 1, 16; XII, 1, 35. — copiose, I, 4, 5; X, 7, 12; XII, 2, 28; XII, 10, 71. — eruditeliter, I, 5, 9. — de aliqua re, III, 5, 3; IX, 2, 1. — de causa, XI, 3, 156. — diligentius, X, 7, 29. — disposite, X, 7, 12. — dulciter, IV, 2, 62; XII, 10, 71. — ex adverso, V, 13, 31; VI, 4, 13. — diverso, V, 13, 44. — ex tempore, VI, 3, 110; X, 7, 1. —

extra causam, IV, 1, 34; IV, 2, 40. — facete, VI, 3, 4. — facile ex tempore, VI, 3, 110. — flexu, I, 8, 1. — fortius, II, 12 prim. et 9. — graviter, IV, 2, 62; XII, 2, 28; XII, 10, 71. — gravius, IX, 4, 130. — in aliquem graviter, IV, 1, 11; V, 3, 19; VI, 3, 4 etc. — salse, VI, 3, 13. — omni materia, II, 21, 7. — se, VI, 3, 82. — sole, XI, 3, 27. — vitam alicuius, V, 7, 26. — ingenue, XII, 3, 3. — insolenter, I, 5, 9. — instanter, IX, 4, 126. — invidiose, IV, 2, 62 et 120. — leniter, XII, 10, 71. — lenius, I, 8, 1; IX, 4, 130. — lentius, I, 8, 1. — magnifice, IV, 2, 62. — melius quam potes, X, 3, 14. — membratim, IX, 4, 126. — minaciter, I, 8, 1. — miserabiliter, IV, 2, 62 et 120. — ornate, X, 7, 12. — per ἐτυμολογίαν, V, 10, 59. — plenius aliqua, X, 1, 92. — pluraliter de uno, IX, 3, 20. — potenter, XII, 10, 71. — pro aliqua re, XII, 1, 35. — causa, III, 6, 12. — facultate, X, 3, 15. — testimonio, IX, 2, 88. — proprie, I, 4, 5. — pugnaciter, IX, 4, 126. — pugnacius, IX, 4, 130. — quam optime, X, 3, 15. — remisse, XII, 10, 71. — robuste, V, 12, 18. — salse, VI, 3, 89. — in aliquem, VI, 3, 13. — secundum naturam, XII, 10, 42. — severe, XII, 10, 71. — singulariter de pluribus, IX, 3, 20. — stricte, V, 12, 18. — stulte, IX, 2, 84. — sublata manu, XI, 3, 119. — sublimius, IX, 4, 130. — subtiliter, XII, 10, 71. — super aliquid, VII, 8, 1. — vehementer, XII, 10, 71. — vere aliquid, XII, 2, 17. — vitiose, I, 1, 11. — urbane, VI, 1, 49; VI, 3, 105; XII, 10, 71. — ut advocati, ut litigatores, XI, 1, 38. — utiliter, XII, 10, 71. — argumenta, V, 14, 33. — controversias, IX, 2, 77. — declamationes, X, 5, 14. — laudem alicui rei, I, 10, 17. materias, II, 4, 41. — mendacium, XII, 1, 38. — sententiam, VI, 2, 7; XII, 2, 24. — **testimonium in aliquem, VII, 1,** 55. — verum alicui, XII, 7, 6. — *dici* frigidius, VI, 3, 4. — ore aliquorum ipsorum, VI, 1, 26. — utroque modo, III, 3 prim. — *dice*, I, 6, 21. — *dicem* pro *dicam*, I, 7, 23. — *dicit* quisque ut vivit, XI, 1, 30. — *dicendi* auctoritas, XII, 10, 46. — copia, prooem. 12. — parata, X, 7, 6. — cupiditas bene *dicendi* nimia, X, 3, 12. — facultas, X, 5, 4, — vera, XII, 10, 65. — ex tempore *dicendi* facultas, dat inanem loquacitatem, X, 3, 2; X, 7, 1. Vid. *Genus*. — labor bene *dicendi*, prooem. 14. — leges, XII, 11, 15. — ratio, prooem. 23. — via, X, 7, 5. — *dicentes*, XII, 9, 5. — *dicentium* ars, I, 11, 3. Conf. *Ex tempore*. — *dictus* : quo *dicto* flendum, etc., VI, 2, 3. — *dicto* audiens, VII, 1, 14. — *dictum* temere, XII, 6, 5. — urbane, VI, 3, 106. — *dicta* bene, VI, 3, 105, 106. — urbane, VI, 3, 42. Conf. *Dixere*, *Dixti*.

Dichoreus pes, IX, 4, 95.

Dictare sententiam, II, 15, 6. — sportulam, XI, 3, 131. — *dictat* metus fugam lucis ac taedium, I, 3, 16. — natura, VIII, prooem. 26. — ratio, III, 4, 1. — *dictandi* deliciae, X, 3, 18. — labor, I, 1, 28. — de more *dictandi* vid. X, 3, 18.

Dictio interrupta silentio, IX, 2, 71. — *dictione* persuadent sententiae, XII, 10, 48. — *dictiones*, I, 5, 2. — discipulorum, II, 2, 6. — extemporales, II, 4, 27.

Dicto, I, 4 extr.

Dictu, participiale verbum, I, 4 extr. — difficile, VII, 1, 5. — mirum, XI, 2, 43. — modica res, I, 1, 37. — pudendum, VI, 4, 7. — pudenda, I, 2, 8.

Dictum, active sumptum, VI, 2, 3. — breve, VI, 3, 104. furiosum, XI, 1, 36. — honorificum, VI, 3, 6. — humile, VI, 3, 6. — liberum, XI, 1, 36. — ridiculum, VI, 3, 6. — superbum, XI, 1, 36. — urbanum, V, 7, 26; VI, 3, 54. — *dicta*, VI, 3, 2 sqq. et 36. — quid? VI, 3, 16. — urbana, seria, iocosa, media, VI, 3, 106. — *dictorum* urbane libri, VI, 3, 42. — species, VI, 3, 70.

Dido, IX, 2, 64.

Diducere aliquid ab aliquo, I, 5, 40; V, 10, 62. — in digitos, IV, 5, 24. — in partes, VII, 10, 1, add. ib. 5 et 6. — animum in multiplex officium, X, 7, 9. — argumenta, V, 13, 12. — in digitos, XI, 1, 53. — corpus orationis in parva momenta, III, 11, 23. — flumina in rivos, V, 13, 13. — labra, XI, 3, 81. — nares, XI, 3, 80. — vocabulum ab appellatione, I, 4, 20. — *diduci* in species, II, 14 extr.; V, 10, 61 et 94. — longo itinere, XI, 2, 6. — *diductum* stare, XI, 3, 160. — *diducti* pedes, XI, 3, 159. — *diducta* in multos recessus, XI, 2, 18. — argumenta, IV, 2, 82. — tunica, II, 15, 9.

Dies ac nox, IX, 4, 24. — calidus, humidus, ventosus, XI, 3, 27. — festae licentiae, VI, 3, 16. — postera, XI, 2, 43. — *die'* hanc, IX, 4, 39. — quoque *die*, X, 3, 8. — *diebus* ac noctibus agere aliquid, VI, prooem. 2.

Διέξοδος, figura, IX, 3, 87.

Differentia, X, 1, 44. — infinita, XI, 3, 18. — locorum, personarum, temporum, XII, 10, 70. — opinionum, II, 15, 1. — partium, XI, 3, 152. — tripartita, XI, 3, 17. — verborum, prooem. 16. — *differentiae* Graeci sermonis, XI, 2, 50. — *differentiam* habere, XI, 3, 18. — servare, I, 7, 5.

Differre, i. e. protrahere, prorogare, etc. IX, 2, 63. — aliquem, X, 1, 125. — aliquid, VIII, 6, 63. — in ultimum, VII, 1, 12. Conf. IX, 3, 58. — crimen, VII, 1, 11. — curationem, IV, 2, 84. — finem sermonis in hyperbaton, VIII, 2, 14. — hyperbolem in tropos, VIII, 4, 29. — iudicium alicuius rei, II, 4, 27. — narrationem, IV, 2, 25. — opinionem suam, IV, 2, 79. — studia, VI, prooem. 14. — tirocinium in senectutem, XII, 6, 3. — *differre* pro *distare*, *dissidere*: genere, specie, II, 17, 42; XII, 10, 1. — invicem, XII, 10, 1. — *differt* quid cui, XII, 10, 1. — *differens*, V, 10, 55 sqq. — *differentes* specie, XII, 10, 22. — verbis atque numeris non multum *differentes*, X, 2, 16. — *differentia*, VI, 3, 66; VII, 3, 25. — quae sint *differentia*, XII, 2, 13. — *dilata* in longum conclusio, VIII, 2, 22. — *dilatae* rerum imagines non revertuntur, X, 7, 14.

Difficilis auctor, X, 1, 87. — causa, XI, 1, 63. — ratio, VII, 2, 8. — *difficile* verbum, IX, 4, 145. — dictu, VII, 1, 5. — probatione, XII, 1, 44. — *difficiles* operum mole civitates, XII, 9, 2. — *difficilior* cogitatio, X, 7, 17. — observatio, I, 5, 22 et 29. — ratio, XI, 1, 73. — *difficiliores* pedes, IX, 4, 20. — *difficillima* subtilitas, X, 5, 2. — quaeque syllabarum, I, 1, 30. — *difficillimum* est dicere, VI, 3, 35.

Difficultas rei, X, 2, 25. — pul-

cherrimo cuique operi *difficultatem* praeposuit rerum natura, X, 3, 4. — *difficultatis* patrocinia, I, 12, 16.

Difficulter accipere, I, 3, 3.

Diffidentia, V, 7, 1; VIII prooem. 27; IX, 2, 72. — memoriae, XI, 3, 142.

Diffidere memoriae iudicum, VI, 1, 2. — partibus, VI, 3, 111. — *diffidentes* iis quae iam sciunt, I, 1, 33.

Diffundere affectus, VII, 10, 12.

Digamma Aeolicum, I, 4, 7; I, 7, 27.

Digerere aliquid, XI, 2, 20. — in ordinem, VII, prooem. 1. — argumenta in digitos, XI, 3, 114. — causam in partes suas, XI, 1, 6. — commentarios in libros, X, 7, 30. — inordinata, X, 4, 1. — quaestiones, XI, 2, 37. — *digeritur* cibus, X, 1, 19. — *digestus* cibus, XI, 2, 35.

Digestio, IX, 1, 31. — ciborum facilis, XI, 3, 19.

Digitus, cui ab indicando nomen, XI, 3, 95. — medius, ib. 92. — minimus, ib. 95. — pollici proximus, ib. 101. — quartus, ib. 99. — *digiti* se explicantes, ib. 84. — extremi, ib. 99. — duo medii, ib. 93. — erigi in *digitos*, II, 3, 8.

Dignitas, XII, 11, 28. — quae est in latitudine pectoris, de amictu, XI, 3, 141. — pro meritis causae, XII, 7, 6. — debita, X, 1, 62. — verborum, XI, 3, 46. — *dignitatem* conservare, XI, 3, 153. — infra *dignitatem* rerum atque ordinis, VIII, 2, 2. — secundum cuiusque rei *dignitatem*, VII, 4, 5. — salva *dignitate* ac verecundia, VI, 3, 35. — *dignitates*, XI, 1, 67.

Dignoscere aera tinnitu, sonis homines, XI, 3, 31. — *dignosci* auribus, oculis, ib. 18.

Digna' loco, IX, 4, 38. — *digna* natura, quae, etc., X, 1 extr. — *dignum* est, XI, 3, 148. — os *dignum* praeceptis, XII, 11, 4. — promisso tanti operis, I, 5, 6. — *digni* lectione auctores, X, 2 prim. — *dignius* odio scelus, VII, 2, 36.

Digredi, III, 11, 26; IV, 3, 17. — a re, IX, 2, 4. Conf. X, 5, 17. — ex aliqua re, X, 6, 5. — *digressus* in laudes Castoris et Pollucis exierat, XI, 2, 11.

Digressio, IX, 2, 55. — figura, IX, 3, 90. — a re, IX, 2, 56. — per *digressionem*, IV, 2, 19. — *digressiones*, X, 1, 33.

Digressus, IV, 3, 14; IX, 1, 49.

Diiove pro *Diiovi*, I, 4, 17.

Diiudicare aliquid ex prima statim fronte, XII, 7, 8. — *diiudicari* sorte, VII, 1, 37.

Diiuncta, II, 15, 2.

Διαλεκτικὸς status, III, 6, 32.

Dilabi ad aliquid, I, 6, 32.

Dilatare aliquid, VIII, 4, 14. — se, II, 3, 8.

Dilatus. Vid. *Differre*.

Diligens in compositione, X, 1, 79. — in eloquendo, X, 1, 63. — parum in philosophia, X, 1, 129. — stylus, X, 3, 5. — magis *diligentes* ad cetera sunt, I, 1, 7. — *diligentior* fit aliquis, I, 1, 1. — *diligentiores*, II, 15, 10. — *diligentissimus* artis alicuius, I, 7, 34. — compositionis, IX, 4, 77.

Diligenter cognoscere, XII, 8, 1. — *diligentius* cognoscere aliquid, X, 5, 8. — exsequi, X, 3, 6. — *diligentissime* ostendere, XI, 1, 62.

Diligentia auctoris alicuius, X, 2, 25. — artificis in statuis efficiendis, XII, 10, 7. — inanis, V, 11, 30. — partiendi, IV, 5, 24. — rerum VIII, prooem. 18. — scribendi, X, 1, 3; X, 3, 27. — sollicita, VI, prooem. 1. — sollicitior rei familiaris, XII, 1, 6. — tenuis,

VIII, 3, 87. — *diligentiae* perversitas, I, 6, 17.

Dilucide dicere, VIII, 3, 1.

Dilucidus sermo, V, 14, 33. — *dilucida* descriptio, IX, 2, 44. — narratio, IV, 2, 36. — oratio, I, 5, 1. — pronuntiatio, XI, 3, 33. Vid. *Vox*. — *dilucida* quae? VIII, 2, 23.

Diluere aliquid, VII, 1, 9 et 11; IX, 2, 80. — crimen, IV, 2, 27; IX, 2, 53. — crimina, VII, 10, 12. — obiecta, IV, 2, 26; IX, 2, 93. — vires alicuius rei, XI, 1, 52.

Dimensio, IX, 4, 45 et 52. — pedum, ib. 85. — vocum, ib. 45.

Dimetiri aliquid, VIII, prooem. 27. — mundum, XII, 11, 10. — pedes, IX, 4, 112. — verba ad pedes, IX, 4, 27.

Dimicatio asperrima, VI, 4, 4. — ingens, V, 7, 3. — vera, VIII, 3, 13.

Dimidio in latitudinem patere, I, 10, 41.

Diminutio, I, 6, 4 et 6.

Diminutum nomen, I, 5, 46.

Dimittere, XI, 2, 9. — adulterum, V, 10, 104. — aliquem, X, 1, 41. — a se, I, 5, 36; XII, 2, 24. — aliquid securitate, XI, 2, 9. — auctionem, XI, 2, 24. — causam in aliquam rem, III, 11, 16. — litem, XII, 7, 6. — testem, V, 7, 21 et 26. — vocem tantum altera parte, XI, 3, 81. — *dimitti* a magistris, XII, prooem. 3. — *dimissa* memoria, XI, 2, 44.

Dinumerare, VI, 1, 3.

Dinumeratio non est figura, IX, 3, 91.

Diogenes Babylonius, I, 1, 9.

Diomedes, XI, 1, 37. — *Diomedis laus*, XII, 11, 27.

Dion, I, 10, 48.

Dionysius, I, 10, 48; V, 11, 8. — Corinthi, VIII, 6, 52.

Directio rationis ad veritatem, III, 6, 30.

Direptio sacrorum profanorumque, VIII, 3, 68.

Dirigere actionem adversus aliquem, V, 7, 6. — aliquid divisione, II, 6, 1. — cursum equorum, IX, 4, 113. — frontem, II, 13, 3. — gestum in posteriora, XI, 3, 105. — intentionem tota mente in opus, X, 3, 28. — iudicium ad aliquid, VI, 5, 2. — mentem ad exemplum virtutum, X, 2, 1. — se ad aliquid, XII, 3, 8. — ad aliqua effingenda, X, 1, 127. — tela arcu, IX, 4, 8. — *directus* sensus ad personam alterius, IV, 1, 64. — *directa* acies, II, 13, 4. — frons, V, 13, 11. — *directum* ad aliquem principium, IV, 1, 68. — *directi* in vitia loci communes, II, 1, 11.

Dirimere pacem, II, 16, 7.

Diripere talos, VI, 1, 47.

Dirus Hannibal, VIII, 2, 9.

Dis, unde? I, 6, 34.

Discedere ab aliqua re procul, VIII, 6, 23; XII, 2, 14. — a persuasione, XII, 2, 26. — a subselliis, VI, 3, 40. — a vero, VIII, 6, 28. — in duo genera, III, 6, 86. — in partes, XII, 10, 58. — *discedit* nemulatio, XI, 1, 16. — memoria, XI, 2, 44.

Disceptatio iudicationum, III, 11, 19. — iudiciorum, II, 4, 24. — iuris, III, 6, 81. — *disceptationes* arbitrorum, XI, 1, 43. — domesticae, VII, 4, 9 et 31.

Disceptator, XI, 1, 44.

Discere autem ab aliquo, III, 1, 10. — causam, X, 7, 20; XII, 3, 2; XII, 8 *saepius*; XII, 9 extr. — ex litigatoribus, XII, 8, 6. — causas, prooem. 22. — inter ipsa subsellia, XII, 8, 2, subintellige *causam*. — loca, XI, 2, 18 et 23.

— palaestram, V, 10, 121. — sensum communem, I, 2, 20. — studia, prooem. 4. — viam, X, 7, 6. — ne nobis *discamus* ignoscere, XI, 2, 45. — *discendi* negligentia, X, 7, 32. — *discentes*, I, 11 extr.; I, 12, 13, etc.

Discernere aliquid ab aliquo, I, 6, 30. — nulla nota, XI, 2, 13. — consonantes a vocalibus, I, 4, 6. — hominem a diis, a mutis, VII, 3, 15. — momenta nominibus, IX, 3, 25. — perplexa, XII, 2, 10. — similia, IX, 3, 65. — similitudinem, IX, 1, 2. — *discerni* discrimine, X, 2, 10. — inter se, XI, 3, 74; XII, 10, 58. — regionibus litoribusque, V, 10, 21. — *discretus* ordo, VII, 1 prooem.

Disciplina, V, 7, 28. — honesti iustique, XII, 2, 1. — iucundior, II, 4, 5. — musices, I, 10, 15. — omnis memoria constat, XI, 2, 1. — saltationis, I, 11, 18. — severa, I, 2, 5. — *disciplinae* Graecae, nostrae, I, 1, 12. — hae non obstant, I, 7, 35. — liberales, XII, 7, 8. — in diversum tendentes, I, 12 prooem. — *disciplinarum* studia, I, 10, 2.

Discipula, XII, 10, 27.

Discobolos, II, 13, 10.

Discordat a sermone tenui sublime nitidumque, VIII, 3, 18. — vox ab oratione, XI, 3, 45. — *discordantia* membra adversus ventrem, V, 11, 19.

Discretus. Vid. *Discernere*.

Discrimen capitis, XI, 1, 49. — iudicii, VII, 2, 9. — personarum, XII, 10, 44. — recti pravique, XII, 3, 7. — tenue, I, 5, 5. — verum, II, 10, 8; XII, 6, 4. — *discriminis* sui ignorantia, VI, 1, 47. — sine *discrimine*, X, 1, 7. — *discrimina* constituta, fortuita, V, 10, 42. — dentium, XII, 10, 29. — vocum, I, 5, 24. — servare *discrimen*, I, 7, 4.

Discumbere, XI, 2, 13.

Discurrere a media in utramque partem, II, 4, 15.

Discursare, VI, 3, 54. — ineptissimum, XI, 3, 126.

Discursus, IV, 2, 3; VIII, 3, 69. — totius diei, I, 12, 10.

Discutere crimen, IV, 2, 18. — miserationem, VI, 1, 46. — obscuritatem apud se, VIII, 2, 23. — scenas oratione, VI, 1, 49.

Diserte dici, XII, 1, 30. — *disertissime*, VI, 2, 26.

Disertus, I, 10, 8. — quis? VIII, prooem. 13. — alieno labore, VII, 10, 14. — inter paucos, X, 3, 13. — praeceptor, II, 3, 7. — summe, XII, 1, 23. — *diserti* in foro, X, 1, 68. — aliquid *diserti*, II, 11, 5. — *diserta*, I, 8, 4. — creduntur ex ancipiti, VIII, 2, 20.

Disiunctio, figura, IX, 3, 45.

Disiungi a forensi ratione, III, 4, 10.

Dispar dicendi via, X, 1, 67.

Disparata, V, 11, 31.

Dispensatio, III, 3, 9.

Dispensator, VI, 3, 93.

Dispersus sermo, V, 3. — *dispersa*, IX, 3, 39.

Dispicere aliquid, X, 7, 20. — proprietates ingeniorum, II, 8, 6. — *dispiciendum* est, VII, 1, 9.

Displicet mihi, X, 7, 32. — non mediocriter, XI, 1, 57. — *displicente* causa placet *patronus*, XII, 9, 6.

Disponere, VI, 4, 14. — arma contra aliquem, IV, 1, 20. — gestum ad membra, XI, 3, 110. — insidias, IV, 2, 48. — materiam, saxa, etc. VII, prooem. 1. — ordinem rerum, X, 6, 2; add. X, 7, 5. — rudentes, X, 7, 23. — usum divitiarum, VI, 2, 30. — *disponendi* ratio, X, 1, 54. — usus,

XII, 5, 1. — *disposita* multitudo, IV, 2, 37. — male *dispositum*, VIII, 3, 59.

Disposite dicere, X, 7, 12.

Dispositio, V, 12, 14; VI, 4, 1; VII, prooem. 1; VIII, 3, 2 et 59; X, 2, 27. — quid? VII, 1 in. — oeconomica, VII, 10, 11. — operis, X, 1, 50. — suam *dispositionem* habere, VII, 10, 5. — *dispositio* subiungitur inventioni, pro. 22.

Disputare circa aliquid, I, 5, 34. — *disputaturus* de sententia alicuius, XI, 1, 77.

Disputatio, VI, 3, 22; X, 1, 36; XII, 10, 42. — aequi, XII, 2, 19. — per argumenta, VII, 3, 14. — studiosa, XI, 1, 70. — *disputationes* Ciceronis quae sunt de Oratore, X, 3, 1. — dialecticae, V, 14, 27. — otiosae, XI, 1, 35. — secretae, XII, 2, 7. — *disputationem* multiplicem et scrupulosam habere, IX, 1, 7.

Disputatrix, II, 20, 7. — pars dialectica, XII, 2, 13.

Dissensio, III, 1, 7. — circa aliquid, III, 11, 5. — inter auctores, IX, 1, 10.

Dissentire, I, 5, 37. — ab aliquo, II, 4, 19; IX, 4, 110; X, 1, 94; X, 5, 5; XII, 3, 8. — non timide, III, 8, 62. — a publico more privata quadam persuasione, I, 2, 2. — casibus numerisque, de vocabulis, I, 6, 12. — comprehensione, VII, 3, 12. — gestu a computatione, I, 10, 34. — in quibusdam, IX, 4, 12. — verbis, VIII, 6, 54. — *dissentit* caput oculusque ab alia corporis inclinatione, I, 11, 16. — gestus ac vultus ab oratione, XI, 3, 67. — responsum ab interrogatione, I, 5, 37. — *dissentiunt* haec, XI, 1, 9. — verba ab animo, XII, 1, 29. — *dissentiens* ceteris habitus, pr. 15.

Disserere contra aliquid, XII, 1, 35. — de aliqua re, prooem. 12; I, 2, 14. — in utramque partem, XII, 1, 35; XII, 2, 25. — *disseramus*, quid petat orator, etc., I, 10, 22; add. II, 20, 9.

Dissidet oratio ab homine, a re; III, 8, 51. — *dissident* inaequalitate supercilia, XI, 3, 78. — *dissidens* a voce gestus, XI, 3, 165. — *dissidentia* supercilia, I, 11, 10.

Dissimilis alicui, II, 17, 4; II, 20, 4. — atque diversa inter se ratio rerum, X, 2, 23. — curae sermo, VIII, 3, 14. — *dissimiles* inter se, IX, 4, 17. — *dissimilia*, VI, 3, 63.

Dissimilitudo, IX, 3, 92.

Dissimulare aliquid, VI, 2, 36; IX, 4, 21. — silentio, V, 13, 9. — eloquentiam, XII, 9, 5. — iudicium suum, IV, 2, 116. — *dissimulantur* consonantes insequente vocali, XI, 3, 34. — non est *dissimulandum*, I, 2, 2. — *dissimulata* actio, IV, 1, 60. — compositio, IV, 2, 117. — distinctione, I, 5, 27.

Dissimulatio quid? VI, 3, 85; conf. IX, 2, 14 et 44; it. — alia dicentis ac significantis, IX, 1, 29.

Dissimulator alicuius rei, II, 2, 5; II, 17, 6.

Dissipata, IX, 3, 39.

Dissolutio, figura, IX, 3, 50. — copulata, figura, ib.

Dissolvere, V, 13, 14. — aliquid, V, 13, 1, 2 et 13; IX, 4, 15. — per partes, V, 13, 29. — argumenta, V, 13, 15. — causam, VIII, pro. 11. — contra dicta, IV, prooem. 6. — invidiam urbanitate, VI, 3, 10. — *dissolutus*, VII, 4, 19. — *dissoluti* domi, XII, 3, 12. — *dissoluta* concervatio, IX, 3, 53. — comitas, II, 2, 5. — in canticum lectio, I, 8, 2. — oratio, VIII, 6, 62. —

prosa, XI, 2, 39. — *dissolutum*, V, 14, 12. — compositione ipsa sermonis genus, XI, 1, 6. — *dissoluta* opponuntur iucundis, XII, 10, 80.

Dissona venustas, IX, 3, 72.

Dissonantia sunt haec ab illis, VIII, 6, 36.

Dissyllabae, I, 5, 31.

Distantia coloris, VII, 10, 10. — conditionis, V, 10, 26.

Distare ab aliquo, XII, 9, 9. — ab aliqua re, VIII, 6, 23. — aetate, XII, 10, 4. — aliqua re, III, 8, 52; V, 10, 7 et 40. — ab altera, IX, 2, 44. — aliquo, VII, 3, 26. — causa modoque, XI, 1, 93. — cura, I, 2, 4. — inter se, VII, 2, 3. — personis, III, 8, 52; VI, 4, 21. — plane, IX, 1, 3. — tempore, XII, 10, 11. — eo *distat* prooemium ab epilogo, quod, etc. IV, 1, 28. Conf. V, 10, 114; VI, 5, 3. — *distantia* verba, IX, 3, 73.

Distinctio, figura, IX, 3, 65. Conf. ib. 82. — in oratione, XI, 3, 35 seqq. — quaestionum, IV, 5, 6. — *distinctionis* tempus, XI, 3, 37. — *distinctione* dissimulata, I, 5, 27. — *distinctionibus* uti, XI, 3, 181.

Distinguere, XII, 2, 13. — aliqua spatiis, VIII, 5, 26. — aliquid scientia et actione, III, 5, 6. — binos digitos, XI, 3, 98. — orationem, XI, 2, 27. — proprietatem rei, IX, 3, 71. — singula diligenter, IV, 2, 33. — versum, I, 8 pr. — *distinguendi* virtus, XI, 3, 39. — peritus *distinguendi* vim cuiusque verbi, XII, 5, 3. — *distinctus* gestus, XI, 3, 162. — sermo, V, 14, 33. — *distincta* rebus, personis, etc. narratio, IV, 2, 36. — oratio, XI, 3, 35. — *distinctum*, VIII, 2, 13.

Distorquere labra, I, 11, 9. — vultum, VI, 3, 29.

Distribuere aliquid in omnes teras, IX, 3, 85. — pueros in classes, I, 2, 23. — *distributa*, IX, 3, 93.

Distributio rerum, etc. in locos, VII, 1 in.

Distringere frontem, XII, 6, 2. — *distringi* aliqua re, XII, 1, 7. — negotiis, Ep. ad Tryph. 1. — *distringens* causa, XII, 1, 5.

Diu pro *die*, I, 4, 29.

Diurna tempora, XII, 11, 19.

Diversitas coniuncta rerum, IX, 3, 38. — finitionum, VII, 3, 12. — ingeniorum, XI, 2, 44. — linguae, XI, 3, 87. — multiplex causarum, dictorum, factorum, locorum, personarum, temporum, X, 5, 10. — repugnat *diversitas*, X, 2, 19.

Diversus, VI, 3, 50; XI, 1, 64. — sensus, IX, 3, 36. — *diversi* nutus, XI, 3, 182. — *diversa* conditio causarum inter ipsas, X, 2, 23. — opinio, I, 5, 39. — pars, II, 4, 28; IV, 1, 54; XI, 1, 19. — dissimilis atque *diversa* inter se ratio eorum, X, 2, 23. — ratio loquendi, I, 1, 13. — sententia prioris, II, 3, 10. — significatio, IX, 3, 69. — *diversae* opiniones, pro. 2. — inter se, XII, 3, 8. — *diversum*, IV, 2, 102; VI, 3, 50. — alicui rei, II, 5, 22; IX, 2, 15 et 46. — ab aliqua re, II, 10, 7. — propositio, XI, 1, 33. — genus, X, 1, 126. — vitium alteri, X, 3, 17. — *diversa* inter se, VI, 2, 12. — subsellia, XI, 3, 133. — *diversissimae* res, IV, 1, 77. — dicendi virtutes, XI, 1, 92. — ex *diverso* occurrere, XII, 9, 16. — ponere exemplum, I, 5, 43. Vid. *Ex.* — in *diversum*, III, 6, 55. Vid. *In.*

Dives, qui statuam pauperis inimici flagellis cecidit, IV, 2, 100.

Dividere, XI, 3, 37; XII, 2, 13. — cum aliquo, de hereditate, VII,

1, 45. — copiose, IV, 5, 25. — recte, XI, 2, 36. — subtiliter, IV, 5, 25. — appositum a proprio, VIII, 6, 43. — causam, XI, 1, 6. — copias mari ac terra, VII, 10, 13. — intentionem animi, I, 1; 34. — laborem, II, 1, 13. — materias, X, 5, 22. — navem, VI, 3, 87. — officia, VI, 1, 10. — rationem, XI, 1, 15. — verba, I, 7, 9; X, 1, 29. — *dividi* ab aliqua re, VIII, 3, 11; IX, 4, 6. — dupliciter, in inventionem atque elocutionem, III, 3, 7; III, 6, 23. — perquam tenui limite, IX, 1, 3. — *dividendi* ratio, I, 10, 49. — *divisae* in duas hastas partes centumviralium, V, 2, 1. — professionum vices, prooem. 4.

Divinationis partes, V, 7, 36. — *divinationes*, III, 10, 3; VII, 4, 33.

Divine aliquid exsequi, I, 6, 18. — servare, XI, 1, 62.

Divinitas alicuius rei, XI, 2, 7.

Divinitus factum, I, 10, 47.

Divinus homo, VIII, 5, 17. — orator, IV, 3, 13. — spiritus, XII, 10, 24. — *divina* ironia, IV, 1, 70. — *divinarum* rerum cognitio, I, 10, 10. — *divina* testimonia, quae? V, 7, 35.

Divisio, II, 6, 1 et 2; VIII, 3, 46. — quid? VII, 1 prim. — oppositur complexioni, I, 5, 6. — pro sententia ponitur, VIII, 5, 30. — figura, IX, 2, 105. — rectior, VII, 2, 39. — verborum, VII, 9, 9 seqq.; VIII, 6, 66; IX, 4, 98.

Divisiones, I, 7, 20.

Divitiae verborum, X, 1, 13.

Divortium, VII, 4, 11.

Divus, VI, 3, 79.

Dixere pronuntiat praeco, I, 5, 43.

Dixti, IX, 3, 22.

Docere, IV, 1, 36. — aliquem facile, XII, 10, 56. — animos, XII, 10, 50. — diligenter, X, 1, 110. — expositione, IX, 4, 4. — iudicem, XI, 1, 6. — posteros, X, 2 extr. — *doceri* causas, VI, 2, 3. Conf. XII, 8, 4 seqq. — hoc non *docet* litigator, VI, 2, 5. — *docentes*, I, 12, 11. — musici vocem *docentium* sequuntur, X, 2, 2. — *doctus* Laelius, VIII, 6, 37. — non satis *doctus* in aliqua re, XII, 3, 3. — *docta* vox, II, 16, 9. — *doctissimus* magister, I, 2, 11. — sermo, I, 1, 6.

Dochmius pes, IX, 4, 79 et 97.

Docilis auditor, X, 1, 48. — natura, I, 3, 1. — *docilior* iudex, IV, 2, 24. — *dociliora* ingenia, I, 12, 9.

Doctor pexus pinguisque, I, 5, 14. — *doctores* palaestrici, XII, 2, 12. — scenici, XI, 3, 71.

Doctrina, VII, 10, 14. — citra usum, XII, 6, 4.

Documento esse, VI, 3, 10; VII, 1, 2; XI, 3, 4. — alicui, XII, 11, 23.

Δογματικοί, II, 15, 26.

Dolabella, VI, 3, 79 et 99; IX, 1, 16.

Dolere propter aliquem, IX, 4, 143. — valetudine alicuius, XI, 1, 58.

Dolor artuum, XI, 3, 129. — non iniustus, XI, 1, 68. — recens, VI, 2, 26. — *dolorem* suum in audientes transfundere, XI, 1, 54.

Domesticus praeceptor, I, 2, 4. — *domesticum* exemplum, IX, 3, 73.

Dominari affectus per omnem causam, in ingressu ac fine, ostendimus, VIII, prooem. 7. — in affectibus, II, 5, 8. — in iudiciis, VI, 2, 4. — *dominatur* una actio in dicendo, XI, 3, 7. — oratio in aliqua re, VI, 4, 4; add. VIII, 3, 62. — vultus maxime, XI, 3, 72.

Domine, VI, 3, 100.

Domitia, VI, 1, 50. — Passieni, VI, 3, 74.

Domitianus Augustus, IV, pro. 2.

— *Domitiani* sororis nepotes qui? ib.
Domitius Afer. Vid. Indicem II. — L., IV, 2, 17.
Domus: domi corrumpuntur mores, I, 2, 4. — habere magistrum, I, 2, 11. Vid. *Afferre domo.*
Donare aliquem aliqua re, II, 20, 3; VI, 3, 79. — nomine, XII, 1, 24. — aliquid nomine, VIII, 5, 12. — iurisiurando alieno suum, V, 2, 4. — et concedere quaestiones, VII, 1, 18. — *donata* civitate oratio, VIII, 1 fin. — *donatum* imperium, X, 1, 91.
Donum providentiae, X, 1, 109.
Dorica dicta, VIII, 3, 59.
Dormitare, X, 1, 24; XII, 1, 22.
Doryphorus, V, 12, 21.
Dua, barbarismus, I, 5, 15. — *duapondo* ab omnibus dictum est, ibid.
Dualis numerus an apud Latinos? I, 5, 42.
Dubie: nec *dubie*, II, 14, 2.
Dubitare, VI, 1, 3. — de aliqua re, an, IX, 3, 93. — *dubito* an, IX, 3, 65. — posse fieri, IX, 3, 34. — *dubitantibus* similes, XI, 2, 47.
Dubitatio, IX, 2, 19. — utilitatis, I, 10, 28. — figura, IX, 3, 88. — *dubitationis* motus, XI, 3, 71.
Dubium, VII, 2, 52. — *dubia*, subaud. *vocabula*, I, 6, 38. — verba, IX, 2, 69. — in *dubiis* habere aliquid, I, 7, 1.
Ducere pro *educere*, V, 10, 21. — de carmine, VIII, 2, 9. — affectus, IX, 1, 21. — aliquem aliquo, VIII, prooem. 3. — longe nimium, V, 9, 14. — longius, I, 12, 19. — per gradus ad aliquid, V, 7, 20. — in aliquid, IV, 1, 37. — aliquid ab aliquo, II, 15, 35. — ab aliqua re, VI, 3, 52. — ex loco aliquo, VI, 3, 46. — in dubium, V, 10, 118. — in probationem, V, 12, 2. — per ἐγκλίνται, VII, 2, 33. — pro se, VII, 2, 54. — animos, V, 11, 19. — in rem praesentem, VI, 1, 31. — naturali voluptate, XII, 10, 74. — argumentum ex aliquo, VI, 1, 3. — ex aliqua re, III, 6, 102; IV, 2, 99; V, 10, 90; V, 11, 9. — ex natura, V, 7, 33. — argumenta ab aliqua re, V, 10, 94 seq. — ex aliqua re, II, 10, 14. — in aliquid, VII, 2, 16. — auditorem in motus, IX, 4, 10. benevolentiam a personis, IV, 1, 6. — classem, I, 2, 24. — colaphum alicui, VI, 3, 83. — colorem, X, 1, 59. — comparationem via aliqua, VII, 2, 22. — consilia in peius, II, 16, 2. — errorem ad meliora, XII, 1, 26. — exemplum ex aliqua re, V, 7, 28. — exempla ex aliqua re ad alteram — exercitum, XII, 9, 2. — exordium, III, 8, 8 seq.; IV, 1, 6. — fidem ex priore parte in sequentem, IV, 5, 17. — formas cera, X, 5, 9. — humeros ad occipitium, XI, 3, 160. — id quod incertum est ex eo quod scriptum est, VII, 8, 3. Conf. ib. 6. — initium ex aliqua re, I, 9, 3. — iudicem in aliquid, XI, 1, 2. — laminam, II, 4, 7. — primas lineas, II, 6, 2. — materiam dicendi quo velis, V, 13, 42. — memoriam serie sua, XI, 2, 39. — moras, IV, 2, 58. — nefas, XII, 2, 26. — nomen ab aliqua re, V, 10, 6. — ex aliqua re, IX, 1, 1. — opus, X, 3, 18. — orationem ex aliqua re, VI, 2, 17. — latius, VII, 3, 15. — orbem, XI, 3, 118. — ordinem, V, 14, 19. — lentum profectionis, IV, 2, 58. — per aliquid, X, 1, 85. — originem aliunde, I, 6, 38. — os, IX, 3, 101. — peius, I, 3, 2. — piscem mari, V, 10, 21. — prolem, VIII, 3, 26. — quaestionem ex persona alicuius, VII, 1, 54. —

rationem in utramque partem, V, 10, 72. — ridicula ex quibusdam rebus, VI, 3, 101. — saxa sylvasque, I, 10, 9. — sententiam ratione aliqua, V, 10, 79. — sententias ex quaestionibus, IV, 1, 24. — similitudines ex rebus aliquibus, V, 13, 23. — sinum oblique velut balteum, de toga, XI, 3, 140. — stylum per literarum velut sulcos, I, 1, 27. — vasa e luto, II, 17, 3. — virtutes falsa et impropria, XII, 10, 42. — vitem in summum solum, X, 7, 28. — vitia vocabula quaedam, I, 5, 18. — urbanitatem ex historia, VI, 3, 98. — *duci* a contrario, IV, 1, 14. — a natura rei in aliquid, VI, 2, 24. — a longinqua similitudine, VIII, 6, 17. — amore quodam operis, XII, 11, 5. — auctoritate, IV, 1, 12. — compendio, II, 13, 16. — cupiditate gloriae, VII, 2, 24. — novitatis, IX, 1, 18. — dignum venia aut laude, I, 5, 11. — ex graeco, ex vocibus avium, de vocabulis, I, 6, 37; add. II, 14 pr. — experimentis, III, 8, 36. — in advocationem, XII, 7, 4. — in argumentum alicuius rei, V, 10, 26. — in controversias, III, 8, 52. — in diversum, XII, 2, 15. — iucunditate aliqua lectionis, III, 1, 3. — laude, V, 12, 23. — natura ad aliquid, IX, 4, 10. — natura mentis in aliquid, X, 2, 5. — occasione dicendi, V, 13, 31. — officio aliquo, XII, 1, 12. — communi humanitatis, XII, 11, 5. — per casus, I, 5, 58. — omnia, I, 6, 12. — praemio ad aliquid, XII, 7, 3. — ratione aliqua, VII, 2, 44. — in persuasionem, IV, 1, 63. — serie rerum, X, 7, 6. — specie nitoris, VIII, 2, 17. — voluptate, XI, 3, 60. — ad fidem, IV, 2, 119. — *ducit* nos consuetudo, IV, 2, 38. — ratio ad aliquid, XII, 1, 34. — *ducunt* nubilum oculi, XI, 3, 75. — plurimae eodem viae *ducunt*, X, 5, 8. — *ducitur* dicacitas a dicendo, VI, 3, 21. Conf. III, 7, 1. — eloquentia praesenti fructu laudis opinionisque, X, 7, 17. — via, III, 7, 15. — dicta *ducuntur* ex locis, VI, 3, 36 et 46. — per quot pedes longitudo *ducetur*, I, 10, 43. — *ductum* a graeco, I, 6, 13. — e Gallia, I, 5, 8. — verbum a verbo, I, 6, 28. — *ductae* flumine orationis aures, IX, 4, 61. — *ducta* ex locis paucis, II, 17, 16.

Ductare exercitus, VIII, 3, 44.

Ductus literarum, I, 1, 25; X, 2, 2. — de oratione, IX, 4, 30. — rei credibilis, IV, 2, 53. — sequi, I, 1, 27; X, 2, 2.

Duellii pro *Bellii*, I, 4, 15.

Duellum pro *Bellum*, I, 4, 15.

Δυϊκὸς numerus, I, 5, 42.

Dulcedo, I, 12, 19.

Dulcis auctor, X, 1, 73 et 77. — magis eloquendo, XII, 10, 44. — sententiis, XII, 10, 60. — comes secretorum, grammatice, I, 4, 5. — fructus, XII, 6, 3. — sonus, non exprobrans, II, 3, 17. Vid. *Vox*. — *dulces* egressiones, XI, 3, 164. — *dulce* carmen, XII, 10, 33. — mustum, VIII, 2, 10. — *dulcia* vitia, X, 1, 129. — *dulcior* melle sermo, XII, 10, 64. — *dulcius* genus, IX, 4, 143.

Dulciter canere, I, 10, 24. — dictum, IX, 4, 14.

Dum pro *quoad*, *adeo*, IX, 3, 16. — *dum* sit aliquid, i. e. dummodo, I, 12, 17. — *dum* catenus, I, 11, prim. — *dum* tamen intelligatur, I, 1, 11. — nihil *dum*, I, 1, 36.

Dumi, V, 11, 24.

Dumosus, V, 13, 3.

Δύναμις, II, 15, 3; V, 10, 33.

Δυνατὸν, III, 8, 25.

Dumtaxat, I, 4, 20; II, 10, 2; III, 8, 10; XI, 3, 156.

Duodecim signa, XI, 2, 22. — tabulae, I, 6, 11; V, 14, 18.

Duplex intellectus verborum, I, 5, 2. — metus, VI, 2, 21. — opera, IX, 4, 1. — virtus memoriae, I, 3, 1. — *duplici* via ellici, I, 6, 4. — *duplices* mercedes, II, 3, 3. — *duplicia* iudicia, XI, 1, 78. — verba, IX, 2, 69.

Duplicare materiam, II, 4, 21. — *duplicari*, VI, 1, 23; VIII, 6, 12.

Dupliciter peccare, I, 5, 23.

Duplum virium, VIII, 6, 42.

Durare, IV, prooem. extr. — diutius, I, 7, 15. — in sudata veste, XI, 3, 23. — ultra poenam abdicationis, IX, 4, 88. — *durari* ad plagas, I, 3, 14. — *durat* ad nos usque, I, 5, 21. — haec differentia apud plurimos, VII, 10, 4. — sapor, I, 1, 5. — *durant* figurae pertinacissime, I, 1, 13. — seriem verborum ultra quam spiritus *durare* possit extendere, VIII, 2, 17. — *dura* animo, IX, 2, 91. — *durantur* vitia inemendabili pravitate, I, 1, 37. — *durati* muria pisces, VIII, 2, 3.

Durescere lectione antiquorum, II, 5, 21. — *durescit* articulus, X, 5, 16.

Durus, VIII, prooem. 26. — homo, VIII, 6, 6. — *dura* compositio, IX, 4, 122. — interpretatio, II, 14, 2. — propositio, IV, 5, 5. — prima fronte quaestio, VII, 1, 56. — syllaba, XII, 10, 30. — vox, XI, 3, 15 et 32. — *durum* est dicere, IX, 2, 92. — caput, VI, 3, 83. — iter, XII, 11, 11. — *dura*, V, 12, 18. — admodum, VIII, 3, 33. — verba, I, 5, 72. Conf. VIII, 3, 32 seq. — *durior* causa, IV, 1, 25. — memoria, XI, 2, 48. — facta natura, XI, 1, 70. — scriptor, X, 1, 93. — sonus, XII, 10, 27. — *duriores* ad pleraque facit robur animos, I, 1, 22. — *duriora* in statuis, XII, 10, 7. — *durissimae* leges, I, 10, 15.

Δυσπαρακολούθητον, IV, 1, 40.

Dux, qui competitorem patrem in suffragiis vicerat etc. VII, 1, 29 seqq. — falsus, XII, 2, 20. — utilis, XII, 1, 43. — naturam *ducem* sequi, VII, 1, 40. — *duces* sectarum, V, 13, 59.

E.

E cum *i* aliquando iunctum, I, 7, 15. — pro *i* positum, I, 4, 17. — litera plenior est quam *i*, IX, 4, 34. — *e* et *o* terminata verba in infinito producuntur, I, 6, 7. — *e* et *s* literis finita nomina in genitivis nunquam in *ris* syllaba terminantur, I, 6, 14.

E contrario dici, VI, 4, 10. — fico se suspendere, VI, 3, 88. — portu egredi, X, 7, 23.

Eatenus qua futurus orator desiderat, etc., I, 11, prim.

Eborea oppida, VI, 3, 61.

Ebrietas, VII, 2, 40. — *ebrietatis* vitia, I, 11, 2.

Ebur, I, 6, 22 seqq. — artifex in *ebore*, XII, 10, 9.

Eburneae literarum formae, I, 1, 26.

Edere i. e. cibum capere: non ut *edam* vivo, sed ut vivam *edo*, IX, 3, 85. — *esse*, *mandere*, XI, 3, 136.

Edere i. e. vulgare etc. IX, 4, 74. — aliquid in exemplum, XII, 10, 50. — locum, IV, 2, 98. — opus, X, 1, 54. — tempus, IV, 2, 98. — vagitum, I, 1, 21. — viros praestantissimos, XII, 2, 25. —

eduntur secundum naturam homines, corpora, I, 1, 2.

Ediscere, XI, 2, per tot. — aliquid, XI, 2, 21. — ad verbum, XI, 2, 44. — per partes, XI, 2, 27. — dicta clarorum virorum, I, 1, 36. — interpretationem linguae secretioris, I, 1, 35. — libellum artis, II, 13, 15. — locos electos, I, 1, 36. — orationem prosam, XI, 2, 39. — scriptorem, X, 1, 105. — tacite, XI, 2, 33. — versus ib. 39. — *ediscendi* causa, ibid. 10. — labor, ibid. 20. — *ediscens*, I, 2, 12; XI, 1, 46.

Editio, XII, 10, 55. — Homeri, V, 11, 40. — *editionis* honor, pro. 7.

Educari inter aliquos, I, 1, 7. — *educatur* orator in scholis, IX, 2, 81. — *educans* avia, VI, prooem. 8. — *educandus* orator alicui traditur, prooem. 5.

Educatio corporum mox etiam fortissimorum a lacte cunisque initium ducit, I, 1, 21.

Educator, VII, 1, 14.

Educere in ius ex domo non licebat, VII, 8, 6.

Effectiva ars, II, 18, 5.

Effector dicendi, X, 3, 1.

Effectus, II, 18, 2. — inter se contrarii, I, 10, 6. — litera alius similis *effecta* specieque, I, 4, 9.

Effeminare res, VIII, prooem. 20. — *effeminatus* sexus, V, 12, 19. — *effeminata* compositio, IX, 4, 142. — lectio plasmate *effeminata*, I, 8, 2. — levitas, VIII, 3, 7. — musice, I, 10, 31. Conf. *Vox*.

Efferre aliquid, pro eloqui, IX, 3, 7; XI, 3, 2. — horride atque incomposite, X, 2, 17. — elocutionem, VIII, 3, 40. — lumen orandi, XI, 2, 7. — pluralia singulariter, I, 5, 16. — praedas, VIII, 3, 69. — sensum verbis, IX, 4, 13. — syllabam varie, I, 7, 18. — virtutes ex se ipso, X, 1, 109. — *elatus* non supra modum orator, XII, 10, 39. — abunde spiritus, X, 1, 104. — *elati* modi, XI, 3, 17. — *elatum*, VI, 2, 19. — *elatior* gestus, XI, 3, 134. — vis ingenii, X, 1, 44.

Efficaciter, V, 13, 25.

Efficacius ad aliquid, VI, 1, 41.

Efficere aliquem, de statuariis, XII, 10, 9. — felicem, VI, prooem. 5. — aliquid, V, 10, 15; VI, 5, 2; VII, 1, 5; VIII, 6, 40. — certum, iustum, V, 14, 16. — dicendo, XII, 10, 44. — fingendo pingendove, V, 12, 21. — in animo alicuius, VIII, prooem. 32. — per aliquid, IV, 2, 33; V, 10, 10; VII, 1, 5. — artem, III, 2, 3. — colon, IX, 4, 78. — figuram, IX, 3, 50. — literas parum, I, 11, 4. — moerorem, scil. pingendo, II, 13, 13. — mundum, VII, 2, 2. — nomen aliquod deforme ex syllabis, IX, 4, 33. — oratorem, I, 10, 2; X, 1, 3. — orbem, I, 10, 40. — doctrinae, I, 10, 1. — plus eo quem sequeris, X, 2, 7. — plus aut minus, I, 1, 2. — quod dicis, IV, 2, 79. — honestum sit, in animo suo, XI, 1, 35. — intendis, I, 10, 49; IX, 1, 21. — proposueris, V, 14, 24. Conf. VIII, 3, 88; XI, 1, 35. — scelus, VII, 2, 42. — sententiam, IV, 1, 76. — sonum, XII, 10, 30. — summam, IV, 2, 40. — tantum, I, 1, 17. — verba, XI, 3, 81 et 152. — verum, IV, 3, 6. — ne, III, 6, 102. — quo, IV, 2, 33. — ut, XII, 10, 57. — affectus si nihil *efficit*, VI, 1, 44. — caelatura auro, argento, aere, ferro opera *efficit*, II, 21, 9. — quantum in studiis iam *effecerit*, II, 1, 7. — aliquas dicendi virtutes, quo minus deceant, *effici* conditione causarum, XI, 1, 48. — nihil

magnum *effici* cito natura voluit, X, 3, 4. — ad *efficiendum* potentiora, VI, 1, 26. — *efficiens* idem sentia, V, 10, 79. — verba plus *efficientia*, X, 1, 6. — *effecta* contentio ex statu, III, 11, 18. — diligenter materia, X, 5, 23. — in suo genere satis *effectum*, VIII, 3, 88. — *effecta*, V, 13, 34; VI, 3, 66.

Effigies muta, VI, 1, 32. — deorum atque heroum, XII, 10, 5.

Effingere affectus arte, XI, 3, 62. — aliquem, VI, 2, 17. — copiam, iucunditatem, vim alterius, X, 1, 108. — eloquentiam, I, 2, 26. — imaginem dicendo, VI, 1, 28. — oratorem, V, 12, 21. — quae discis, I, 3, 1. — quae legisti, mire, X, 2, 13. — status quosdam, XI, 3, 89. — verba imitando, I, 1, 4. — vitia, I, 11, 2 — *efficta*, II, 13, 9.

Efflagitare convicio, ut, Ep. ad Tryph. prim. — aliquem cum convicio, IV, 5, 10. — *efflagitantur* libri, Ep. ad Tryph., III.

Efflanda litera inter discrimina dentium, XII, 10, 29.

Efflorescere, XII, 10, 11.

Effluit cito memoria, XI, 2, 44. — sermo, IX, 4, 3. — *effluunt* figurae ex summis corporibus, X, 2, 15. — *effluunt* rudia, fortuita, X, 3, 20.

Effossa altius terra, X, 3, 2.

Effrenata cupiditas, VIII, 6, 41. — *effrenatior* iracundia, IX, 2, 3.

Effugere aliquem, XII, 8, 8. — aliquid, I, 6, 13. — cavillationem, I, 5, 38. — cruciatus, VI, pro. 6. — moras, IV, 2, 111. — nomen aliquod, IX, 3, 4. — satietatem, IX, 3, 27. — suspicionem, IV, 2, 126. — taedium, IV, 2, 22, et 118. — nulla me velim syllaba *effugiat*, XI, 2, 45. — *effugiendae* repetitionis gratia, X, 1, 74.

Effulget aliquid inter dicendum, X, 6, 5.

Effundere affectus, IV, 1, 28. — procellam eloquentiae, XI, 3, 158. — spiritum immoderate, XI, 3, 63. — per nares, XI, 3, 56. — *effundi*, X, 1, 62. — subito, de verbis, X, 7, 7. — *effundunt* se semina, I, 3, 5. — quidquid *effuderint*, II, 2, 10. Conf. X, 3, 17. — *effunditur* sanguis in ruborem, XI, 3, 78. — *effusus* pro copioso, II, 12, 4. — in aliquo laudando, II, 2, 6. — *effusa* ex tempore, XI, 2, 39. — *effusior* cultus, III, 8, 58.

Egere calcaribus, X, 1, 74. — doctoribus, XII, 2, 2. — ope alicuius alterius, XII, 11, 21. — ratione, XII, 1, 2. — res *eget* interpretatione, I, 6, 29.

Egerere vocem per nares, XI, 3, 16.

Egeria Numae, II, 4, 19.

Egestas turpis apud Virgilium, VIII, 6, 41.

Εγκάινια, VII, 2, 33.

Εγκύκλιος παιδεία, I, 10, 1.

Ego vero, II, 3, 7.

Egredi, IV, 3, 15. — annum quintum, VI, prooem. 6. — e portu, X, 7, 23. — extra praescriptum, I, 1, 27. — modum, VIII, 6, 16; IX, 4, 146. — scholam, V, 10, 96.

Egregius in philosophia Brutus, X, 1, 123.

Egressio, *egressiones*, III, 9, 4; IV, 3, 12 et 15; XI, 3, 64. — *egressiones* fere lenes, dulces, remissae, XI, 3, 164.

Egressus, IV, 3, 12.

Εἰθισται, qua de causa dicantur? I, 6, 36.

Εικότα, quae? V, 9, 8; V, 10, 15.

Εἰκὼν, V, 11, 24.

Εἴρων Socrates, IX, 2, 46.

eminentissimi auctores, I, 2, 2; I, 10, 10; X, 1, 45.

Emittere actionem, VII, 2, 24. — aliquid, X, 7, 11. — faucibus, XI, 3, 56. — hastam, IX, 4, 8. — humorem corruptum, II, 10, 6. — iaculum, pilum, sudem, VIII, 2, 5. — librum, VI, procem. 2. — libros, Ep. ad Tryph. 1. — verba, X, 1, 10. — voces per vinum, somnum, dementiam, V, 7, 36.

Emori, XII, 10, 75. — *emoritur* spes aetate, I, 1, 2.

Εμφασις quid? VIII, 3, 83; VIII, 4, 26; IX, 2, 3.

Emphasis, VI, 3, 69; VIII, 2, 11; VIII, 3, 86. — schema, IX, 2, 63.

Emugiunt furentes, II, 12, 9.

Emuncti Attici, XII, 10, 17.

Emunctio frequens, XI, 3, 80.

Emutare dicta in perversum, VIII, 2, 19.

Εναντιότης, figura, IX, 2, 106; IX, 3, 90.

Ενάργεια, IV, 2, 63; VIII, 3, 61. — quid? VI, 2, 32.

Enarrabilis motus, VI, 3, 6. — vix *enarrabilis* foeditas, XII, 10, 76.

Enarrare poëmata, I, 2, 14. — supra quam *enarrari* potest, X, 1, 101.

Enarratio historiarum, I, 8, 18, — poëtarum, I, 4, 1; II, 5, 1.

Enata palma in ara, VI, 3, 77.

Ενδοξον, IV, 1, 40.

Ενέργεια, quid? VIII, 3, 89.

Enervis compositio, IX, 4, 142.

Enim abrupte positum, VI, 3, 63 et 77. — sed *enim*, VII, 1, 49.

Enimvero, I, 8, 16; III, 8, 51; IX, 3, 14; IX, 4, 118.

Enitere, VIII, 5, 29.

Enitescit cultus, II, 5, 23. — facundia, X, 5, 14. — *enitescunt* oculi hilaritate, XI, 3, 75.

Eniti iterum, VII, 10, 14. — *enixa* duos filios, VI, procem. 4.

Enormis toga, XI, 3, 139.

Enormitas, IX, 4, 27.

Enotare verbum literis, I, 7, 27.

Ens, VIII, 3, 33. — *entia*, II, 14, 2.

Ensis et *gladius* idem significant, X, 1, 11. — Virgilio familiaris vox pro *gladio*, ibid.

Εντεχνος, V, 1, 1.

Ενθύμημα, quid? V, 10, 1. — figura, IX, 2, 107; XII, 10, 51.

Enthymema, V, 10, 1 seq.; V, 13 passim; V, 14, 24. — quid? VII, 5, 9. — syllogismus oratorius, V, 14, 24. — rhetoricus, 1, 10, 37; IX, 4, 57. — *enthymematis* pars, VIII, 5, 4. — *enthymemata*, XI, 1, 52. — κατ' αἰτίασιν, IX, 3, 106. — corrotundare, XI, 3, 102.

Enumerare aliquid, VI, 1, 2.

Enumeratio, V, 14, 11. — quid? VI, 1, 1 seqq. — probationum, VI, 1, 36. — propositionum, IV, 5 in.

Enunciare aliquid, I, 5, 27. — circuitu, XII, 10, 16. — cogitationem, IX, 1, 16 et 19. — literas, I, 5, 18. Conf. I, 7, 28. — suis quasque sonis, I, 11, 4. — obscena nudis nominibus, VIII, 3, 38. — quaedam velut soluta, XI, 2, 47. — res clare atque ut cerni videantur, VIII, 2, 62. — secundum naturam, III, 5, 11. — voluntatem, III, 3, 1.

Enunciatio, VII, 3, 3. — rei cuiusque simplex, IX, 1, 23.

Enunciatrix, II, 15, 21.

Enutrire ingenium indulgentia, VIII, procem. 2.

Eo. Vid. *Ire*.

Eo ab *is*: hoc *eo* non omisi, quod etc. I, 7, 10; IV, 2, 80 et 119; VII, 1, 37, X, 1, 129; XII, 1, 1 etc.

Επαγόμενα, V, 10, 75.

Επαγωγὴ, quid? V, 10, 73. — ῥητορικὴ, V, 11, 2.
Επακολούθησις, figura, IX, 2, 103.
Επανάληψις, quid? VIII, 3, 51.
Επάνοδος, figura, IX, 3, 35. Cf. ibid. 97.
Επεξεργασία, quid? VIII, 3, 88.
Ephorus, Vid. Ind. II.
Επιχείρημα, quid? V, 10, 1 seqq. — figura, IX, 2, 107. — *ἐπιχειρήματα*, IV, 4, 1; V, 11, 2.
Epicherema, V, 10, 2 seqq.; V, 14, 13 seq.; IX, 2, 107. — *epicherematis* initium aut clausula, VIII, 5, 4. — partes, V, 14, 6.
Επίκληρος, comoedia Menandri, X, 1, 70.
Epicoenum, I, 6, 12. — *epicoena*, I, 4, 23.
Epicum: epici carminis onera lyra sustinens, X, 1, 62.
Epicureus, VI, 3, 78; X, 1, 124.
Epicurus. Vid. Indicem II. — de eius figuris, X, 2, 15.
Επιδεικτικὸν genus, II, 10, 12; III, 4, 13 seq. — *ἐπιδεικτικοὶ* panegyrici, III, 4, 14.
Επιδιήγησις, IV, 2, 128.
Epigramma, VIII, 3, 29.
Επίλογοι μερικοὶ, VI, 1, 55.
Epilogus, XI, 3, 152. — *epilogi*, VI, 1, 37, VII, 2, 56; X, 1, 107. — *epilogi* genus unum, VI, 1, 7.
Epiphonema, quid? VIII, 2, 11. — *epiphonemata*, XI, 1, 52.
Epirhedium, I, 5, 68.
Epistolae secretae et familiares, I, 1, 29.
Επιτάφιοι, III, 4, 5.
Epithalamium, IX, 3, 16.
Επίθετον, quid? VIII, 6, 39.
Epitheton, VIII, 2, 10; VIII, 3, 20; VIII, 6, 29. — nonnullis figura est, IX, 1, 3 et 6.
Epitogium, I, 5, 68.
Επιτρέποντες, comoedia Menandri, X, 1, 70.
Epodos, X, 1, 96.
Epota pars potionis, VII, 2, 17. Conf. ib. 25.
Eques romanus, VI, 3, 63 et 74. — *equitis* romani esse filium, XI, 1, 28.
Equus definitur, VII, 3, 3 et 24. — decentior, velocior, VIII, 3, 10. — *equi* gignuntur ad cursum, I, 1, 1. — *equos, equum* scribere, XII, 10, 30.
Erigere digitum, XI, 3, 120. — orationem vi superlationum, XII, 10, 62. — se ad imitationem, II, 3, 10. — contumacius, VI, pro. 15. — *erigi* in digitos, II, 3, 8. — in ungues, XI, 3, 120. — *erecta* circa studia mens, I, 3, 10. — vox, XI, 3, 175. — totis viribus *erecta*, XI, 3, 63. — *erectum* genus eloquentiae, XI, 1, 31. — *erectum* quiddam habet mens nostra, XI, 1, 16. — supercilium, XI, 3, 74. — *erectior* ad agendum, IX, 4, 12. — vultus, XI, 3, 134. — *erectius* aliquid, XI, 3, 48.
Eripere aliquem, VI, 1, 35; VI, 5, 10. — de servitute, IX, 3, 84. — *erepta* mihi filiorum matre, VI, prooem. 4. — *erepti*, I, 5, 69.
Errare, VI, 5, 7; VII, pro. 3; XII, 2, 20. — in alteram partem, X, 1, 26. — in rerum ordine, XI, 2, 36. — in uno verbo, VII, 3, 17. — verbis, quid? XII, 10, 64. — *errans* nocte in ignotis locis, VII, prooem. 3. — adversarius, VI, 4, 17.
Error alienatae mentis, VI, pro. 11. — honestus, I, 6, 2.
Ερέθισμον, IX, 4, 77.
Erubescere, XI, 1, 22. — aliena stultitia, VI, 4, 8. — *erubescis* Caesarem timere, VI, 1, 14.
Eruditi sub magistro, II, 17, 33. — *eruditus* Antoniaster, VIII, 3, 22. — primis saltem literis, I, 10, 34. — plane, I, 1, 8. — sermo,

XII, 5, 1. — *disposita* multitudo, IV, 2, 37. — male *dispositum*, VIII, 3, 59.

Disposite dicere, X, 7, 12.

Dispositio, V, 12, 14; VI, 4, 1; VII, prooem. 1; VIII, 3, 2 et 59; X, 2, 27. — quid? VII, 1 in. — oeconomica, VII, 10, 11. — operis, X, 1, 50. — suam *dispositionem* habere, VII, 10, 5. — *dispositio* subiungitur inventioni, pro. 22.

Disputare circa aliquid, I, 5, 32. — *disputaturus* de sententia alicuius, XI, 1, 77.

Disputatio, VI, 3, 22; X, 1, 36; XII, 10, 42. — aequi, XII, 2, 19. — per argumenta, VII, 3, 14. — studiosa, XI, 1, 70. — *disputationes* Ciceronis quae sunt de Oratore, X, 3, 1. — dialecticae, V, 14, 27. — otiosae, XI, 1, 35. — secretae, XII, 2, 7. — *disputationem* multiplicem et scrupulosam habere, IX, 1, 7.

Disputatrix, II, 20, 7. — pars dialectica, XII, 2, 13.

Dissensio, III, 1, 7. — circa aliquid, III, 11, 5. — inter auctores, IX, 1, 10.

Dissentire, I, 5, 37. — ab aliquo, II, 4, 19; IX, 4, 110; X, 1, 94; X, 5, 5; XII, 3, 8. — non timide, III, 8, 62. — a publico more privata quadam persuasione, I, 2, 2. — casibus numerisque, de vocabulis, I, 6, 12. — comprehensione, VII, 3, 12. — gestu a computatione, I, 10, 34. — in quibusdam, IX, 4, 12. — verbis, VIII, 6, 54. — *dissentit* caput oculusque ab alia corporis inclinatione, I, 11, 16. — gestus ac vultus ab oratione, XI, 3, 67. — responsum ab interrogatione, I, 5, 37. — *dissentiunt* haec, XI, 1, 9. — verba ab animo, XII, 1, 29. — *dissentiens* ceteris habitus, pr. 15.

Disserere contra aliquid, XII, 1, 35. — de aliqua re, prooem. 12; I, 2, 14. — in utramque partem, XII, 1, 35; XII, 2, 25. — *disseramus*, quid petat orator, etc., I, 10, 22; add. II, 20, 9.

Dissidet oratio ab homine, a re; III, 8, 51. — *dissident* inaequalitate supercilia, XI, 3, 78. — *dissidens* a voce gestus, XI, 3, 165. — *dissidentia* supercilia, I, 11, 10.

Dissimilis alicui, II, 17, 4; II, 20, 4. — atque diversa inter se ratio rerum, X, 2, 23. — curae sermo, VIII, 3, 14. — *dissimiles* inter se, IX, 4, 17. — *dissimilia*, VI, 3, 63.

Dissimilitudo, IX, 3, 92.

Dissimulare aliquid, VI, 2, 36; IX, 4, 21. — silentio, V, 13, 9. — eloquentiam, XII, 9, 5. — iudicium suum, IV, 2, 116. — *dissimulantur* consonantes insequente vocali, XI, 3, 34. — non est *dissimulandum*, I, 2, 2. — *dissimulata* actio, IV, 1, 60. — compositio, IV, 2, 117. — distinctione, I, 5, 27.

Dissimulatio quid? VI, 3, 85; conf. IX, 2, 14 et 44; it. — alia dicentis ac significantis, IX, 1, 29.

Dissimulator alicuius rei, II, 2, 5; II, 17, 6.

Dissipata, IX, 3, 39.

Dissolutio, figura, IX, 3, 50. — copulata, figura, ib.

Dissolvere, V, 13, 14. — aliquid, V, 13, 1, 2 et 13; IX, 4, 15. — per partes, V, 13, 29. — argumenta, V, 13, 15. — causam, VIII, pro. 11. — contra dicta, IV, prooem. 6. — invidiam urbanitate, VI, 3, 10. — *dissolutus*, VII, 4, 19. — *dissoluti* domi, XII, 3, 12. — *dissoluta* coacervatio, IX, 3, 53. — comitas, II, 2, 5. — in canticum lectio, I, 8, 2. — oratio, VIII, 6, 62. —

prosa, XI, 2, 39. — *dissolutum*, V, 14, 12. — compositione ipsa sermonis genus, XI, 1, 6. — *dissoluta* opponuntur iucundis, XII, 10, 80.

Dissona venustas, IX, 3, 72.

Dissonantia sunt haec ab illis, VIII, 6, 36.

Dissyllabae, I, 5, 31.

Distantia coloris, VII, 10, 10. — conditionis, V, 10, 26.

Distare ab aliquo, XII, 9, 9. — ab aliqua re, VIII, 6, 23. — aetate, XII, 10, 4. — aliqua re, III, 8, 52; V, 10, 7 et 40. — ab altera, IX, 2, 44. — aliquo, VII, 3, 26. — causa modoque, XI, 1, 93. — cura, I, 2, 4. — inter se, VII, 2, 3. — personis, III, 8, 52; VI, 4, 21. — plane, IX, 1, 3. — tempore, XII, 10, 11. — eo *distat* prooemium ab epilogo, quod, etc. IV, 1, 28. Conf. V, 10, 114; VI, 5, 3. — *distantia* verba, IX, 3, 73.

Distinctio, figura, IX, 3, 65. Conf. ib. 82. — in oratione, XI, 3, 35 seqq. — quaestionum, IV, 5, 6. — *distinctionis* tempus, XI, 3, 37. — *distinctione* dissimulata, I, 5, 27. — *distinctionibus* uti, XI, 3, 181.

Distinguere, XII, 2, 13. — aliqua spatiis, VIII, 5, 26. — aliquid scientia et actione, III, 5, 6. — binos digitos, XI, 3, 98. — orationem, XI, 2, 27. — proprietatem rei, IX, 3, 71. — singula diligenter, IV, 2, 33. — versum, I, 8 pr. — *distinguendi* virtus, XI, 3, 39. — peritus *distinguendi* vim cuiusque verbi, XII, 5, 3. — *distinctus* gestus, XI, 3, 162. — sermo, V, 14, 33. — *distincta* rebus, personis, etc. narratio, IV, 2, 36. — oratio, XI, 3, 35. — *distinctum*, VIII, 2, 13.

Distorquere labra, I, 11, 9. — vultum, VI, 3, 29.

Distribuere aliquid in omnes teras, IX, 3, 85. — pueros in classes, I, 2, 23. — *distributa*, IX, 3, 93.

Distributio rerum, etc. in locos, VII, 1 in.

Distringere frontem, XII, 6, 2. — *distringi* aliqua re, XII, 1, 7. — negotiis, Ep. ad Tryph. 1. — *distringens* causa, XII, 1, 5.

Diu pro *die*, I, 4, 29.

Diurna tempora, XII, 11, 19.

Diversitas coniuncta rerum, IX, 3, 38. — finitionum, VII, 3, 12. — ingeniorum, XI, 2, 44. — linguae, XI, 3, 87. — multiplex causarum, dictorum, factorum, locorum, personarum, temporum, X, 5, 10. — repugnat *diversitas*, X, 2, 19.

Diversus, VI, 3, 50; XI, 1, 64. — sensus, IX, 3, 36. — *diversi* nutus, XI, 3, 182. — *diversa* conditio causarum inter ipsas, X, 2, 23. — opinio, I, 5, 39. — pars, II, 4, 28; IV, 1, 54; XI, 1, 19. — dissimilis atque *diversa* inter se ratio eorum, X, 2, 23. — ratio loquendi, I, 1, 13. — sententia prioris, II, 3, 10. — significatio, IX, 3, 69. — *diversae* opiniones, pro. 2. — inter se, XII, 3, 8. — *diversum*, IV, 2, 102; VI, 3, 50. — alicui rei, II, 5, 22; IX, 2, 15 et 46. — ab aliqua re, II, 10, 7. — propositio, XI, 1, 33. — genus, X, 1, 126. — vitium alteri, X, 3, 17. — *diversa* inter se, VI, 2, 12. — subsellia, XI, 3, 133. — *diversissimae* res, IV, 1, 77. — dicendi virtutes, XI, 1, 92. — ex *diverso* occurrere, XII, 9, 16. — ponere exemplum, I, 5, 43. Vid. *Ex.* — in *diversum*, III, 6, 55. Vid. *In.*

Dives, qui statuam pauperis inimici flagellis cecidit, IV, 2, 100.

Dividere, XI, 3, 37; XII, 2, 13. — cum aliquo, de hereditate, VII,

1, 45. — copiose, IV, 5, 25. — recte, XI, 2, 36. — subtiliter, IV, 5, 25. — appositum a proprio, VIII, 6, 43. — causam, XI, 1, 6. — copias mari ac terra, VII, 10, 13. — intentionem animi, I, 1; 34. — laborem, II, 1, 13. — materias, X, 5, 22. — navem, VI, 3, 87. — officia, VI, 1, 10. — rationem, XI, 1, 15. — verba, I, 7, 9; X, 1, 29. — *dividi* ab aliqua re, VIII, 3, 11; IX, 4, 6. — dupliciter, in inventionem atque elocutionem, III, 3, 7; III, 6, 23. — perquam tenui limite, IX, 1, 3. — *dividendi* ratio, I, 10, 49. — *divisae* in duas hastas partes centumviralium, V, 2, 1. — professionum vices, prooem. 4.

Divinationis partes, V, 7, 36. — *divinationes*, III, 10, 3; VII, 4, 33.

Divine aliquid exsequi, I, 6, 18. — servare, XI, 1, 62.

Divinitas alicuius rei, XI, 2, 7.

Divinitus factum, I, 10, 47.

Divinus homo, VIII, 5, 17. — orator, IV, 3, 13. — spiritus, XII, 10, 24. — *divina* ironia, IV, 1, 70. — *divinarum* rerum cognitio, I, 10, 10. — *divina* testimonia, quae? V, 7, 35.

Divisio, II, 6, 1 et 2; VIII, 3, 46. — quid? VII, 1 prim. — opponitur complexioni, I, 5, 6. — pro sententia ponitur, VIII, 5, 30. — figura, IX, 2, 105. — rectior, VII, 2, 39. — verborum, VII, 9, 9 seqq.; VIII, 6, 66; IX, 4, 98.

Divisiones, I, 7, 20.

Divitiae verborum, X, 1, 13.

Divortium, VII, 4, 11.

Divus, VI, 3, 79.

Dixere pronuntiat praeco, I, 5, 43.

Dixti, IX, 3, 22.

Docere, IV, 1, 36. — aliquem facile, XII, 10, 56. — animos, XII, 10, 50. — diligenter, X, 1, 110. — expositione, IX, 4, 4. — iudicem, XI, 1, 6. — posteros, X, 2 extr. — *doceri* causas, VI, 2, 3. Conf. XII, 8, 4 seqq. — hoc non *docet* litigator, VI, 2, 5. — *docentes*, I, 12, 11. — musici vocem *docentium* sequuntur, X, 2, 2. — *doctus* Laelius, VIII, 6, 37. — non satis *doctus* in aliqua re, XII, 3, 3. — *docta* vox, II, 16, 9. — *doctissimus* magister, I, 2, 11. — sermo, I, 1, 6.

Dochmius pes, IX, 4, 79 et 97.

Docilis auditor, X, 1, 48. — natura, I, 3, 1. — *docilior* iudex, IV, 2, 24. — *dociliora* ingenia, I, 12, 9.

Doctor pexus pinguisque, I, 5, 14. — *doctores* palaestrici, XII, 2, 12. — scenici, XI, 3, 71.

Doctrina, VII, 10, 14. — citra usum, XII, 6, 4.

Documento esse, VI, 3, 10; VII, 1, 2; XI, 3, 4. — alicui, XII, 11, 23.

Δογματικοί, II, 15, 26.

Dolabella, VI, 3, 79 et 99; IX, 1, 16.

Dolere propter aliquem, IX, 4, 143. — valetudine alicuius, XI, 1, 58.

Dolor artuum, XI, 3, 129. — non iniustus, XI, 1, 68. — recens, VI, 2, 26. — *dolorem* suum in audientes transfundere, XI, 1, 54.

Domesticus praeceptor, I, 2, 4. — *domesticum* exemplum, IX, 3, 73.

Dominari affectus per omnem causam, in ingressu ac fine, ostendimus, VIII, prooem. 7. — in affectibus, II, 5, 8. — in iudiciis, VI, 2, 4. — *dominatur* una actio in dicendo, XI, 3, 7. — oratio in aliqua re, VI, 4, 4; add. VIII, 3, 62. — vultus maxime, XI, 3, 72.

Domine, VI, 3, 100.

Domitia, VI, 1, 50. — Passieni, VI, 3, 74.

Domitianus Augustus, IV, pro. 2.

— *Domitiani* sororis nepotes qui? ib.
Domitius Afer. Vid. Indicem II. — L., IV, 2, 17.
Domus: domi corrumpuntur mores, I, 2, 4. — habere magistrum, I, 2, 11. Vid. *Afferre domo.*
Donare aliquem aliqua re, II, 20, 3; VI, 3, 79. — nomine, XII, 1, 24. — aliquid nomine, VIII, 5, 12. — iuriiurando alieno suum, V, 2, 4. — et concedere quaestiones, VII, 1, 18. — *donata* civitate oratio, VIII, 1 fin. — *donatum* imperium, X, 1, 91.
Donum providentiae, X, 1, 109.
Dorica dicta, VIII, 3, 59.
Dormitare, X, 1, 24; XII, 1, 22.
Doryphorus, V, 12, 21.
Dua, barbarismus, I, 5, 15. — *duapondo* ab omnibus dictum est, ibid.
Dualis numerus an apud Latinos? I, 5, 42.
Dubie: nec *dubie*, II, 14, 2.
Dubitare, VI, 1, 3. — de aliqua re, an, IX, 3, 93. — *dubito* an, IX, 3, 65. — posse fieri, IX, 3, 34. — *dubitantibus* similes, XI, 2, 47.
Dubitatio, IX, 2, 19. — utilitatis, I, 10, 28. — figura, IX, 3, 88. — *dubitationis* motus, XI, 3, 71.
Dubium, VII, 2, 52. — *dubia*, subaud. *vocabula*, I, 6, 38. — verba, IX, 2, 69. — in *dubiis* habere aliquid, I, 7, 1.
Ducere pro *educere*, V, 10, 21. — de carmine, VIII, 2, 9. — affectus, IX, 1, 21. — aliquem aliquo, VIII, prooem. 3. — longe nimium, V, 9, 14. — longius, I, 12, 19. — per gradus ad aliquid, V, 7, 20. — in aliquid, IV, 1, 37. — aliquid ab aliquo, II, 15, 35. — ab aliqua re, VI, 3, 52. — ex loco aliquo, VI, 3, 46. — in dubium, V, 10, 118. — in probationem, V, 12, 2. — per *ἐγκάϊνια*, VII, 2, 33. — pro se, VII, 2, 54. — animos, V, 11, 19. — in rem praesentem, VI, 1, 31. — naturali voluptate, XII, 10, 74. — argumentum ex aliquo, VI, 1, 3. — ex aliqua re, III, 6, 102; IV, 2, 99; V, 10, 90; V, 11, 9. — ex natura, V, 7, 33. — argumenta ab aliqua re, V, 10, 94 seq. — ex aliqua re, II, 10, 14. — in aliquid, VII, 2, 16. — auditorem in motus, IX, 4, 10. benevolentiam a personis, IV, 1, 6. — classem, I, 2, 24. — colaphum alicui, VI, 3, 83. — colorem, X, 1, 59. — comparationem via aliqua, VII, 2, 22. — consilia in peius, II, 16, 2. — errorem ad meliora, XII, 1, 26. — exemplum ex aliqua re, V, 7, 28. — exempla ex aliqua re ad alteram — exercitum, XII, 9, 2. — exordium, III, 8, 8 seq.; IV, 1, 6. — fidem ex priore parte in sequentem, IV, 5, 17. — formas cera, X, 5, 9. — humeros ad occipitium, XI, 3, 160. — id quod incertum est ex eo quod scriptum est, VII, 8, 3. Conf. ib. 6. — initium ex aliqua re, I, 9, 3. — iudicem in aliquid, XI, 1, 2. — laminam, II, 4, 7. — primas lineas, II, 6, 2. — materiam dicendi quo velis, V, 13, 42. — memoriam serie sua, XI, 2, 39. — moras, IV, 2, 58. — nefas, XII, 2, 26. — nomen ab aliqua re, V, 10, 6. — ex aliqua re, IX, 1, 1. — opus, X, 3, 18. — orationem ex aliqua re, VI, 2, 17. — latius, VII, 3, 15. — orbem, XI, 3, 118. — ordinem, V, 14, 19. — lentum profectionis, IV, 2, 58. — per aliquid, X, 1, 85. — originem aliunde, I, 6, 38. — os, IX, 3, 101. — peius, I, 3, 2. — piscem mari, V, 10, 21. — prolem, VIII, 3, 26. — quaestionem ex persona alicuius, VII, 1, 54. —

rationem in utramque partem, V, 10, 72. — ridicula ex quibusdam rebus, VI, 3, 101. — saxa sylvasque, I, 10, 9. — sententiam ratione aliqua, V, 10, 79. — sententias ex quaestionibus, IV, 1, 24. — similitudines ex rebus aliquibus, V, 13, 23. — sinum oblique velut balteum, de toga, XI, 3, 140. — stylum per literarum velut sulcos, I, 1, 27. — vasa e luto, II, 17, 3. — virtutes falsa et impropria, XII, 10, 42. — vitem in summum solum, X, 7, 28. — vitia vocabula quaedam, I, 5, 18. — urbanitatem ex historia, VI, 3, 98. — *duci* a contrario, IV, 1, 14. — a natura rei in aliquid, VI, 2, 24. — a longinqua similitudine, VIII, 6, 17. — amore quodam operis, XII, 11, 5. — auctoritate, IV, 1, 12. — compendio, II, 13, 16. — cupiditate gloriae, VII, 2, 24. — novitatis, IX, 1, 18. — dignum venia aut laude, I, 5, 11. — ex graeco, ex vocibus avium, de vocabulis, I, 6, 37; add. II, 14 pr. — experimentis, III, 8, 36. — in advocationem, XII, 7, 4. — in argumentum alicuius rei, V, 10, 26. — in controversias, III, 8, 52. — in diversum, XII, 2, 15. — iucunditate aliqua lectionis, III, 1, 3. — laude, V, 12, 23. — natura ad aliquid, IX, 4, 10. — natura mentis in aliquid, X, 2, 5. — occasione dicendi, V, 13, 31. — officio aliquo, XII, 1, 12. — communi humanitatis, XII, 11, 5. — per casus, I, 5, 58. — omnia, I, 6, 12. — praemio ad aliquid, XII, 7, 3. — ratione aliqua, VII, 2, 44. — in persuasionem, IV, 1, 63. — serie rerum, X, 7, 6. — specie nitoris, VIII, 2, 17. — voluptate, XI, 3, 60. — ad fidem, IV, 2, 119. — *ducit* nos consuetudo, IV, 2, 28. — ratio ad aliquid, XII, 1, 34. — *ducunt* nubilum oculi, XI, 3, 75. — plurimae eodem viae *ducunt*, X, 5, 8. — *ducitur* dicacitas a dicendo, VI, 3, 21. Conf. III, 7, 1. — eloquentia praesenti fructu laudis opinionisque, X, 7, 17. — via, III, 7, 15. — dicta *ducuntur* ex locis, VI, 3, 36 et 46. — per quot pedes longitudo *ducetur*, I, 10, 43. — *ductum* a graeco, I, 6, 13. — e Gallia, I, 5, 8. — verbum a verbo, I, 6, 28. — *ductae* flumine orationis aures, IX, 4, 61. — *ducta* ex locis paucis, II, 17, 16.

Ductare exercitus, VIII, 3, 44.

Ductus literarum, I, 1, 25; X, 2, 2. — de oratione, IX, 4, 30. — rei credibilis, IV, 2, 53. — sequi, I, 1, 27; X, 2, 2.

Duellii pro *Bellii*, I, 4, 15.

Duellum pro *Bellum*, I, 4, 15.

Δυϊκὸς numerus, I, 5, 42.

Dulcedo, I, 12, 19.

Dulcis auctor, X, 1, 73 et 77. — magis eloquendo, XII, 10, 44. — sententiis, XII, 10, 60. — comes secretorum, grammatice, I, 4, 5. — fructus, XII, 6, 3. — sonus, non exprobrans, II, 3, 17. Vid. *Vox*. — *dulces* egressiones, XI, 3, 164. — *dulce* carmen, XII, 10, 33. — mustum, VIII, 2, 10. — *dulcia* vitia, X, 1, 129. — *dulcior* melle sermo, XII, 10, 64. — *dulcius* genus, IX, 4, 143.

Dulciter canere, I, 10, 24. — dictum, IX, 4, 14.

Dum pro *quoad*, *adeo*, IX, 3, 16. — *dum* sit aliquid, i. e. dummodo, I, 12, 17. — *dum* catenus, I, 11, prim. — *dum* tamen intelligatur, I, 1, 11. — nihil *dum*, I, 1, 36.

Dumi, V, 11, 24.

Dumosus, V, 13, 3.

Δύναμις, II, 15, 3; V, 10, 33.

Δυνατόν, III, 8, 25.

Dumtaxat, I, 4, 20; II, 10, 2; III, 8, 10; XI, 3, 156.

Duodecim signa, XI, 2, 22. — tabulae, I, 6, 11; V, 14, 18.

Duplex intellectus verborum, I, 5, 2. — metus, VI, 2, 21. — opera, IX, 4, 1. — virtus memoriae, I, 3, 1. — *duplici* via effici, I, 6, 4. — *duplices* mercedes, II, 3, 3. — *duplicia* iudicia, XI, 1, 78. — verba, IX, 2, 69.

Duplicare materiam, II, 4, 21. — *duplicari*, VI, 1, 23; VIII, 6, 12.

Dupliciter peccare, I, 5, 23.

Duplum virium, VIII, 6, 42.

Durare, IV, prooem. extr. — diutius, I, 7, 15. — in sudata veste, XI, 3, 23. — ultra poenam abdicationis, IX, 4, 88. — *durari* ad plagas, I, 3, 14. — *durat* ad nos usque, I, 5, 21. — haec differentia apud plurimos, VII, 10, 4. — sapor, I, 1, 5. — *durant* figurae pertinacissime, I, 1, 13. — seriem verborum ultra quam spiritus *durare* possit extendere, VIII, 2, 17. — *dura* animae, IX, 2, 91. — *durantur* vitia inemendabili pravitate, I, 1, 37. — *durati* muria pisces, VIII, 2, 3.

Durescere lectione antiquorum, II, 5, 21. — *durescit* articulus, X, 5, 16.

Durus, VIII, prooem. 26. — homo, VIII, 6, 6. — *dura* compositio, IX, 4, 122. — interpretatio, II, 14, 2. — propositio, IV, 5, 5. — prima fronte quaestio, VII, 1, 56. — syllaba, XII, 10, 30. — vox, XI, 3, 15 et 32. — *durum* est dicere, IX, 2, 92. — caput, VI, 3, 83. — iter, XII, 11, 11. — *dura*, V, 12, 18. — admodum, VIII, 3, 33. — verba, I, 5, 72. Conf. VIII, 3, 32 seq. — *durior* causa, IV, 1, 25. — memoria, XI, 2, 48. — facta natura, XI, 1, 70. — scriptor, X, 1, 93. — sonus, XII, 10, 27. — *duriores* ad pleraque facit robur animos, I, 1, 22. — *duriora* in statuis, XII, 10, 7. — *durissimae* leges, I, 10, 15.

Δυσπαρακολούθητον, IV, 1, 40.

Dux, qui competitorem patrem in suffragiis vicerat etc. VII, 1, 29 seqq. — falsus, XII, 2, 20. — utilis, XII, 1, 43. — naturam *ducem* sequi, VII, 1, 40. — *duces* sectarum, V, 13, 59.

E.

E cum *i* aliquando iunctum, I, 7, 15. — pro *i* positum, I, 4, 17. — litera plenior est quam *i*, IX, 4, 34. — *e* et *o* terminata verba in infinito producuntur, I, 6, 7. — *e* et *s* literis finita nomina in genitivis nunquam in *ris* syllaba terminantur, I, 6, 14.

E contrario dici, VI, 4, 10. — fico se suspendere, VI, 3, 88. — portu egredi, X, 7, 23.

Eatenus qua futurus orator desiderat, etc., I, 11, prim.

Eborea oppida, VI, 3, 61.

Ebrietas, VII, 2, 40. — *ebrietatis* vitia, I, 11, 2.

Ebur, I, 6, 22 seqq. — artifex in *ebore*, XII, 10, 9.

Eburneae literarum formae, I, 1, 26.

Edere i. e. cibum capere: non ut *edam* vivo, sed ut vivam *edo*, IX, 3, 85. — *esse*, *mandere*, XI, 3, 136.

Edere i. e. vulgare etc. IX, 4, 74. — aliquid in exemplum, XII, 10, 50. — locum, IV, 2, 98. — opus, X, 1, 54. — tempus, IV, 2, 98. — vagitum, I, 1, 21. — viros praestantissimos, XII, 2, 25. —

eduntur secundum naturam homines, corpora, I, 1, 2.

Edisscre, XI, 2, per tot. — aliquid, XI, 2, 21. — ad verbum, XI, 2, 44. — per partes, XI, 2, 27. — dicta clarorum virorum, I, 1, 36. — interpretationem linguae secretioris, I, 1, 35. — libellum artis, II, 13, 15. — locos electos, I, 1, 36. — orationem prosam, XI, 2, 39. — scriptorem, X, 1, 105. — tacite, XI, 2, 33. — versus ib. 39. — *ediscendi* causa, ibid. 10. — labor, ibid. 20. — *ediscens*, I, 2, 12; XI, 1, 46.

Editio, XII, 10, 55. — Homeri, V, 11, 40. — *editionis* honor, pro. 7.

Educari inter aliquos, I, 1, 7. — *educatur* orator in scholis, IX, 2, 81. — *educans* avia, VI, prooem. 8. — *educandus* orator alicui traditur, prooem. 5.

Educatio corporum mox etiam fortissimorum a lacte cunisque initium ducit, I, 1, 21.

Educator, VII, 1, 14.

Educere in ius ex domo non liceat, VII, 8, 6.

Effectiva ars, II, 18, 5.

Effector dicendi, X, 3, 1.

Effectus, II, 18, 2. — inter se contrarii, I, 10, 6. — litera alius similis *effectu* specieque, I, 4, 9.

Effeminare res, VIII, prooem. 20. — *effeminatus* sexus, V, 12, 19. — *effeminata* compositio, IX, 4, 142. — lectio plasmate *effeminata*, I, 8, 2. — levitas, VIII, 3, 7. — musice, I, 10, 31. Conf. *Vox*.

Efferre aliquid, pro eloqui, IX, 3, 7; XI, 3, 2. — horride atque incomposite, X, 2, 17. — elocutionem, VIII, 3, 40. — lumen orandi, XI, 2, 7. — pluralia singulariter, I, 5, 16. — praedas, VIII, 3, 69. — sensum verbis, IX, 4, 13. — syllabam varie, I, 7, 18. — virtutes ex se ipso, X, 1, 109. — *elatus* non supra modum orator, XII, 10, 39. — abunde spiritus, X, 1, 104. — *elati* modi, XI, 3, 17. — *elatum*, VI, 2, 19. — *elatior* gestus, XI, 3, 134. — vis ingenii, X, 1, 44.

Efficaciter, V, 13, 25.

Efficacius ad aliquid, VI, 1, 41.

Efficere aliquem, de statuariis, XII, 10, 9. — felicem, VI, prooem. 5. — aliquid, V, 10, 15; VI, 5, 2; VII, 1, 5; VIII, 6, 40. — certum, iustum, V, 14, 16. — dicendo, XII, 10, 44. — fingendo pingendove, V, 12, 21. — in animo alicuius, VIII, prooem. 32. — per aliquid, IV, 2, 33; V, 10, 10; VII, 1, 5. — artem, III, 2, 3. — colon, IX, 4, 78. — figuram, IX, 3, 50. — literas parum, I, 11, 4. — moerorem, scil. pingendo, II, 13, 13. — mundum, VII, 2, 2. — nomen aliquod deforme ex syllabis, IX, 4, 33. — oratorem, I, 10, 2; X, 1, 3. — orbem, I, 10, 40. — doctrinae, I, 10, 1. — plus eo quem sequeris, X, 2, 7. — plus aut minus, I, 1, 2. — quod dicis, IV, 2, 79. — honestum sit, in animo suo, XI, 1, 35. — intendis, I, 10, 49; IX, 1, 21. — proposueris, V, 14, 24. Conf. VIII, 3, 88; XI, 1, 35. — scelus, VII, 2, 42. — sententiam, IV, 1, 76. — sonum, XII, 10, 30. — summam, IV, 2, 40. — tantum, I, 1, 17. — verba, XI, 3, 81 et 152. — verum, IV, 3, 6. — ne, III, 6, 102. — quo, IV, 2, 33. — ut, XII, 10, 57. — affectus si nihil *efficit*, VI, 1, 44. — caelatura auro, argento, aere, ferro opera *efficit*, II, 21, 9. — quantum in studiis iam *effecerit*, II, 1, 7. — aliquas dicendi virtutes, quo minus deceant, *effici* conditione causarum, XI, 1, 48. — nihil

magnum *effici* cito natura voluit, X, 3, 4. — ad *efficiendum* potentiora, VI, 1, 26. — *efficiens* idem sentia, V, 10, 79. — verba plus *efficientia*, X, 1, 6. — *effecta* contentio ex statu, III, 11, 18. — diligenter materia, X, 5, 23. — in suo genere satis *effectum*, VIII, 3, 88. — *effecta*, V, 13, 34; VI, 3, 66.

Effigies muta, VI, 1, 32. — deorum atque heroum, XII, 10, 5.

Effingere affectus arte, XI, 3, 62. — aliquem, VI, 2, 17. — copiam, iucunditatem, vim alterius, X, 1, 108. — eloquentiam, I, 2, 26. — imaginem dicendo, VI, 1, 28. — oratorem, V, 12, 21. — quae discis, I, 3, 1. — quae legisti, mire, X, 2, 13. — status quosdam, XI, 3, 89. — verba imitando, I, 1, 4. — vitia, I, 11, 2 — *efficta*, II, 13, 9.

Efflagitare convicio, ut, Ep. ad Tryph. prim. — aliquem cum convicio, IV, 5, 10. — *efflagitantur* libri, Ep. ad Tryph., III.

Efflanda litera inter discrimina dentium, XII, 10, 29.

Efflorescere, XII, 10, 11.

Effluit cito memoria, XI, 2, 44. — sermo, IX, 4, 3. — *effluunt* figurae ex summis corporibus, X, 2, 15. — *effluant* rudia, fortuita, X, 3, 20.

Effossa altius terra, X, 3, 2.

Effrenata cupiditas, VIII, 6, 41. — *effrenatior* iracundia, IX, 2, 3.

Effugere aliquem, XII, 8, 8. — aliquid, I, 6, 13. — cavillationem, I, 5, 38. — cruciatus, VI, pro. 6. — moras, IV, 2, 111. — nomen aliquod, IX, 3, 4. — satietatem, IX, 3, 27. — suspicionem, IV, 2, 126. — taedium, IV, 2, 22, et 118. — nulla me velim syllaba *effugiat*, XI, 2, 45. — *effugiendae* repetitionis gratia, X, 1, 74.

Effulget aliquid inter dicendum, X, 6, 5.

Effundere affectus, IV, 1, 28. — procellam eloquentiae, XI, 3, 158. — spiritum immoderate, XI, 3, 63. — per nares, XI, 3, 56. — *effundi*, X, 1, 62. — subito, de verbis, X, 7, 7. — *effundunt* se semina, I, 3, 5. — quidquid *effuderint*, II, 2, 10. Conf. X, 3, 17. — *effunditur* sanguis in ruborem, XI, 3, 78. — *effusus* pro copioso, II, 12, 4. — in aliquo laudando, II, 2, 6. — *effusa* ex tempore, XI, 2, 39. — *effusior* cultus, III, 8, 58.

Egere calcaribus, X, 1, 74. — doctoribus, XII, 2, 2. — ope alicuius alterius, XII, 11, 21. — ratione, XII, 1, 2. — res *eget* interpretatione, I, 6, 29.

Egerere vocem per nares, XI, 3, 16.

Egeria Numae, II, 4, 19.

Egestas turpis apud Virgilium, VIII, 6, 41.

Εγκάτια, VII, 2, 33.

Εγκύκλιος παιδεία, I, 10, 1.

Ego vero, II, 3, 7.

Egredi, IV, 3, 15. — annum quintum, VI, prooem. 6. — e portu, X, 7, 23. — extra praescriptum, I, 1, 27. — modum, VIII, 6, 16; IX, 4, 146. — scholam, V, 10, 96.

Egregius in philosophia Brutus, X, 1, 123.

Egressio, *egressiones*, III, 9, 4; IV, 3, 12 et 15; XI, 3, 64. — *egressiones* fere lenes, dulces, remissae, XI, 3, 164.

Egressus, IV, 3, 12.

Εἰθισται, qua de causa dicantur? I, 6, 36.

Εἰκότα, quae? V, 9, 8; V, 10, 15.

Εἰκών, V, 11, 24.

Εἴρων Socrates, IX, 2, 46.

Εἰρωνεία, quid? VI, 2, 15. — quae figura? IX, 2, 44, seqq.

Eiicere verba singultantium modo, X, 7, 10. — *Eiectus* vomitus, XI, 3, 27.

Ἐκβάσεις, V, 10, 86.

Ἐκλειψις, VIII, 6, 21.

Ἐγκωμιαστικὸν genus, III, 4, 13.

Elabi, II, 15, 8; X, 3, fin. — ex confessione urbane, II, 11, 2. — ex crimine, III, 6, 83. — ioco, risu, VI, 3, 10. — *elapsi* alicui libri, III, 1, 20.

Elaborare alicui docendo, XII, 11, 22. — aliquid, VI, 3, 68. — circa aliquid, VIII, prooem. 14. — facere, III, 8, 58. — in aliquid, II, 8, 8. — in aliqua re, V, 10, 119. — in hoc, XII, 1, 31. — nihil ultra verborum proprietatem, XII, 10, 43. — *elaborata* magis pars, IX, 4, 1. — *elaboratum*, II, 13, 9. — compositione, VIII, 3, 12. — nihil arcessiti et *elaborati*, XII, 10, 46. — *elaborata*, X, 7, 32. — quam nos poterimus *elaborata*, prooem. 8. — figuris et numeris verba, XI, 1, 2.

Elate cancre grandia, I, 10, 24, *Elatus* etc. Vid. sub *efferre*.

Electio facilis optimorum, X, 1, 6. — verborum, I, 12, 4. — vocum singularum, X, 7, 14.

Elegans, VII, 3, 18. — auctor, X, 1, 78; add. ib. 87. — ingenium, V, 13, 48. — *elegantiora*, VI, 3, 57. — *elegantissimum* illud Graecum, VIII, 3, 37. — *elegantissima* scripta, X, 1, 99.

Elegantia actoris, XI, 3, 184. — exculta, VI, 3, 20. — figurarum, XII, 9, 6. — sermonis mira, X, 1, 114. — Socraticorum, X, 1, 83.

Elegia, X, 1, 58 et 93. — quae amat, amovenda, I, 8, 6.

Ἐλεγκτικοί, II, 15, 26.

Elementa, III, 3, 13; III, 6, 23 seqq. — grammatices, I, 4, 6. — ipsa, I, 1, 24. — prima, I, 1, 35. — apud rhetorem, prooem. 21. — literarum, I, 1, 23. — *elementorum* molestiae, II, 3, 1.

Elevare, VI, 3, 71 et 75, seqq. IX, 3, 28. — aliquid, IV, 1, 38; VI, 3, 23, VI, 4, 10; VIII, 4. 19. — verbis, IV, 2, 77. — auctoritatem beneficii, XII, 7, 8. — crimen, VII, 2, 40. — invidiam, V, 13, 40. — testimonia, V, 7, 5. — verba *elevant*, XI, 3, 176.

Elevatio, IX, 2, 50.

Elicere responsum, V, 7, 20.

Elidere sententias, II, 11, 7. — *elisa* vox, XI, 3, 51.

Eligere aliquid, VII, 9, 9. — nutrices, I, 1, 3. — praeceptorem, I, 2, 5. — scholas, I, 2, 16. — verba, X, 1, 4. — unum e duobus, XII, 9, 6. — *electi* loci, I, 1, 36; II, 7, 2. — *electa* ediscere, I, 11, 14. — verba, IX, 4, 58.

Elimare aliquid, II, 7, 5.

Eliminat gradus, VIII, 3, 31.

Ἔλλειψις, I, 5, 40.

Ellipsis pronominis, *Is*, VI, 3, 13.

Elocutio, II, 5, 21; VI, 3, 36; VIII, 1 per tot. — argumenti, V, 14, int. — translucida, versicolor, VIII, prooem. 26. — *elocutionis* genere constare, XI, 1, 7. — vis, X, 1, 60.

Elocutoria, II, 14, 2.

Elocutrix; II, 14, 2.

Elogium, VII, 4, 20.

Eloquens quis? VIII, prooem. 13. Conf. XII, 1, 21. — Asianus, Atticus, XII, 10, 1. — senator Cato, XI, 1, 36. — vir, XII, 10, 43. — *eloquentior*, XII, 6, 6. — *eloquentissimi* proprium, VIII, pro. 13.

Eloquentia oratoris est, VIII, pro. 14. — simulari non potest, XII, 3, extr. — quaedam corporis, XI, 3,

1. — Galliarum, X, 3, 13. — manus, prooem. IV. — naturae, XII, 10, 44. — locuples, V, 14, 30. — naturalis, X, 1, 43; XII, 10, 40. — robusta, X, 1, 2. — solida ..... speciosa, V, 14, 30. Vid. *Brevis. Favorabilis. Propria.* — *eloquentiae* corpus, X, 1, 87; XII, 2, 9. — summa manus, prooem. IV. — nomen *eloquentiae* habetur Cicero, X, 1, 112. — Romanae princeps, VIII, 6, 30. — quid difficillimum in *eloquentia*? IV, 2, 38.

Eloqui, VI, 5, 2. — quid? VIII, prooem. 15. — aliquid praestantissime, XII, 2, 9. — efficaciter, V, 13, 25. — parum, III, 6, 4. — *eloquuntur* verba, VIII, 2, 11. — *eloquendi* facultas, X, 1, 69 et 81. — forma, IX, 3, 24. — praecepta, X, 1, prim. — ratio, II, 5, 9; XII, 10, 27. — iudicium in *eloquendo* ac modus, VIII, pro. 17.

Elucere clarius in operibus, XII, 1, 26. — proprio lumine, VIII, 6, 4. — *elucet* spes, I, 1, 2. — utilitas clarissime, IX, 1, 19.

Eludere, IX, 2, 58 et 59. — aliquid, V, 13, 24 et 27; VI, 3, 23; XII, 10, 25. — leviter, IV, 5, 24. — factum venuste, IV, 13, 48. — flexu, IX, 2, 78. — fluctus, V, 14, 34. — probationes adversas, IV, 1, 48. — ridiculum ridiculo, VI, 3, 79. — *eludi* ambiguitate sententiae, IX, 2, 68.

Eluere colores lanarum, I, 1, 5. — probationes adversas, IV, 1, 48. — vitia, II, 3, 2.

Emanat animus per oculos maxime, XI, 3, 75.

Emancipatio cum intervenisset, XI, 1, 65.

Emblemata, II, 4, 27.

Emendare, I, 6, 19; IX, 4, 74. — aetatem, II, 4, 14. — aliquid pluribus verbis, VII, 9, 12. — negligentiam, I, 3, 15; VI, 5, 7. — numeros, X, 3, 17. — pigritiam, X, 3, 32. — testamentum, VII, 6, 11. — verba, X, 3, 17. — vitium, IX, 4, 70; XI, 3, 130; XII, 7, 2. — urbem iudiciis, prooem. 10. — *emendari* ab aliquo, XI, 1, 77. — poenitentia, IV, 1, 45. — *emendatus* satis, XI, 1, 81. — *emendata* vocum explanatio, I, 5, 34. — lectio, I, 4, 2. — oratio, I, 5, 1; XI, 3, 30. — pronuntiatio, XI, 3, 30. — velocitas, I, 1, 33. — *emendata*, I, 6, 30. — *emendatissimi* libri, Ep. ad Tryph. extr.

Emendate dicere, VIII, 3, 1. — loqui, I, 5, 1; I, 7, 32.

Emendatio, IX, 2, 17. — malorum, V, 10, 73. — verbi, I, 5, 34. — verecundiae, XII, 5, 4. — *emendationis* severitas, II, 4, 10. — de *emendatione* scriptorum. Vid. X, 4.

Ementiens superiectio, figura, VIII, 6, 67.

Emere morte immortalitatem, IX, 3, 71.

Emereri favorem, IV, 1, 2. — iudicium hominum, IV, pro. in.

Emicant inter fumum sciutillae, VIII, 5, 29. — *emicavit*, I, 6, 17.

Eminere, VIII, 5, 26. — in aliqua re, VIII, 3, 64. — inter aequales, XII, 5, 5. — virtutibus, III, 8, 65. — *eminet* in utroque Cicero, XI, 1, 93. — *eminent* magis affectus in probatione, XI, 1, 56. — *eminens* fuco color, VIII, 3, 7. — in omnibus orator, XII, 10, 12. — ingenium, VI, prooem. 1. — *eminentia*, VIII, 5, 29. — *eminentiora*, X, 1, 86; XI, 3, 46. — *eminentissimus*, VIII, 2, 7. — Graecorum, IX, 4, 79. — virtute, X, 1, 46. — rhetor, II, 3, pr. —

eminentissimi auctores, I, 2, 2; I, 10, 10; X, 1, 45.

Emittere actionem, VII, 2, 24. — aliquid, X, 7, 11. — fancibus, XI, 3, 56. — hastam, IX, 4, 8. — humorem corruptum, II, 10, 6. — iaculum, pilum, sudem, VIII, 2, 5. — librum, VI, procem. 2. — libros, Ep. ad Tryph. 1. — verba, X, 1, 10. — voces per vinum, somnum, dementiam, V, 7, 36.

Emori, XII, 10, 75. — *emoritur* spes aetate, Γ, 1, 2.

Εμφασις quid? VIII, 3, 83; VIII, 4, 26; IX, 2, 3.

Emphasis, VI, 3, 69; VIII, 2, 11; VIII, 3, 86. — schema, IX, 2, 63.

Emugiunt furentes, II, 12, 9.

Emuncti Attici, XII, 10, 17.

Emunctio frequens, XI, 3, 80.

Emutare dicta in perversum, VIII, 2, 19.

Εναντιότης, figura, IX, 2, 106; IX, 3, 90.

Ενάργεια, IV, 2, 63; VIII, 3, 61. — quid? VI, 2, 32.

Enarrabilis motus, VI, 3, 6. — vix *enarrabilis* foeditas, XII, 10, 76.

Enarrare poëmata, I, 2, 14. — supra quam *enarrari* potest, X, 1, 101.

Enarratio historiarum, I, 8, 18, — poëtarum, I, 4, 1; II, 5, 1.

Enata palma in ara, VI, 3, 77.

Ενδοξον, IV, 1, 40.

Ενέργεια, quid? VIII, 3, 89.

Enervis compositio, IX, 4, 142.

Enim abrupte positum, VI, 3, 63 et 77. — sed *enim*, VII, 1, 49.

Enimvero, I, 8, 16; III, 8, 51; IX, 3, 14; IX, 4, 118.

Enitere, VIII, 5, 29.

Enitescit cultus, II, 5, 23. — facundia, X, 5, 14. — *enitescunt* oculi hilaritate, XI, 3, 75.

Eniti iterum, VII, 10, 14. — *enixa* duos filios, VI, procem. 4.

Enormis toga, XI, 3, 139.

Enormitas, IX, 4, 27.

Enotare verbum literis, I, 7, 27.

Ens, VIII, 3, 33. — *entia*, II, 14, 2.

Ensis et *gladius* idem significant, X, 1, 11. — Virgilio familiaris vox pro *gladio*, ibid.

Εντεχνος, V, 1, 1.

Ενθύμημα, quid? V, 10, 1. — figura, IX, 2, 107; XII, 10, 51.

Enthymema, V, 10, 1 seq.; V, 13 passim; V, 14, 24. — quid? VIII, 5, 9. — syllogismus oratorius, V, 14, 24. — rhetoricus, 1, 10, 37; IX, 4, 57. — *enthymematis* pars, VIII, 5, 4. — *enthymemata*, XI, 1, 52. — κατ' αἰτίασιν, IX, 3, 106. — corrotundare, XI, 3, 102.

Enumerare aliquid, VI, 1, 2.

Enumeratio, V, 14, 11. — quid? VI, 1, 1 seqq. — probationum, VI, 1, 36. — propositionum, IV, 5 in.

Enunciare aliquid, I, 5, 27. — circuitu, XII, 10, 16. — cogitationem, IX, 1, 16 et 19. — literas, I, 5, 18. Conf. I, 7, 28. — suis quasque sonis, I, 11, 4. — obscena nudis nominibus, VIII, 3, 38. — quaedam velut soluta, XI, 2, 47. — res clare atque ut cerni videantur, VIII, 2, 62. — secundum naturam, III, 5, 11. — voluntatem, III, 3, 1.

Enunciatio, VII, 3, 3. — rei cuiusque simplex, IX, 1, 23.

Enunciatrix, II, 15, 21.

Enutrire ingenium indulgentia, VIII, procem. 2.

Eo. Vid. *Ire*.

Eo ab *is*: hoc eo non omisi, quod etc. I, 7, 10; IV, 2, 80 et 119; VII, 1, 37, X, 1, 129; XII, 1, 1 etc.

Επαγόμενα, V, 10, 75.

Επαγωγὴ, quid? V, 10, 73. — ῥητορικὴ, V, 11, 2.
Επακολούθησις, figura, IX, 2, 103.
Επανάληψις, quid? VIII, 3, 51.
Επάνοδος, figura, IX, 3, 35. Cf. ibid. 97.
Επεξεργασία, quid? VIII, 3, 88.
Ephorus, Vid. Ind. II.
Επιχείρημα, quid? V, 10, 1 seqq. — figura, IX, 2, 107. — ἐπιχειρήματα, IV, 4, 1; V, 11, 2.
Epicherema, V, 10, 2 seqq.; V, 14, 13 seq.; IX, 2, 107. — *epicherematis* initium aut clausula, VIII, 5, 4. — partes, V, 14, 6.
Ερίκληρος, comoedia Menandri, X, 1, 70.
Epicoenum, I, 6, 12. — *epicoena*, I, 4, 23.
Epicum: epici carminis onera lyra sustinens, X, 1, 62.
Epicureus. VI, 3, 78; X, 1, 124.
Epicurus. Vid. Indicem II. — de eius figuris, X, 2, 15.
Επιδεικτικὸν genus, II, 10, 12; III, 4, 13 seq. — ἐπιδεικτικοὶ panegyrici, III, 4, 14.
Επιδιήγησις, IV, 2, 128.
Epigramma, VIII, 3, 29.
Επίλογοι μερικοὶ, VI, 1, 55.
Epilogus, XI, 3, 152. — *epilogi*, VI, 1, 37, VII, 2, 56; X, 1, 107. — *epilogi* genus unum, VI, 1, 7.
Epiphonema, quid? VIII, 2, 11. — *epiphonemata*, XI, 1, 52.
Epirhedium, I, 5, 68.
Epistolae secretae et familiares, I, 1, 29.
Επιτάφιοι, III, 4, 5.
Epithalamium, IX, 3, 16.
Επίθετον, quid? VIII, 6, 39.
Epitheton, VIII, 2, 10; VIII, 3, 20; VIII, 6, 29. — nonnullis figura est, IX, 1, 3 et 6.
Epitogium, I, 5, 68.
Επιτρέποντες, comoedia Menandri, X, 1, 70.
Epodos, X, 1, 96.
Epota pars potionis, VII, 2, 17. Conf. ib. 25.
Eques romanus, VI, 3, 63 et 74. — *equitis* romani esse filium, XI, 1, 28.
Equus definitur, VII, 3, 3 et 24. — decentior, velocior, VIII, 3, 10. — *equi* gignuntur ad cursum, I, 1, 1. — *equos*, *equum* scribere, XII, 10, 30.
Erigere digitum, XI, 3, 120. — orationem vi superlationum, XII, 10, 62. — se ad imitationem, II, 3, 10. — contumacius, VI, pro. 15. — *erigi* in digitos, II, 3, 8. — in ungues, XI, 3, 120. — *erecta* circa studia mens, I, 3, 10. — vox, XI, 3, 175. — totis viribus *erecta*, XI, 3, 63. — *erectum* genus eloquentiae, XI, 1, 31. — *erectum* quiddam habet mens nostra, XI, 1, 16. — supercilium, XI, 3, 74. — *erectior* ad agendum, IX, 4, 12. — vultus, XI, 3, 134. — *erectius* aliquid, XI, 3, 48.
Eripere aliquem, VI, 1, 35; VI, 5, 10. — de servitute, IX, 3, 84. — *erepta* mihi filiorum matre, VI, prooem. 4. — *erepti*, I, 5, 69.
Errare, VI, 5, 7; VII, pro. 3; XII, 2, 20. — in alteram partem, X, 1, 26. — in rerum ordine, XI, 2, 36. — in uno verbo, VII, 3, 17. — verbis, quid? XII, 10, 64. — *errans* nocte in ignotis locis, VII, prooem. 3. — adversarius, VI, 4, 17.
Error alienatae mentis, VI, pro. 11. — honestus, I, 6, 2.
Ερρόμον, IX, 4, 77.
Erubescere, XI, 1, 22. — alienа stultitia, VI, 4, 8. — *erubescit* Caesarem timere, VI, 1, 14.
Erudiri sub magistro, II, 17, 33. — *eruditus* Antoniaster, VIII, 3, 22. — primis saltem literis, I, 10, 34. — plane, I, 1, 8. — sermo,

VIII, 6, 24. — *erudita* oratio, VIII, 3, 17. — *eruditae* aures, X, 1, 32. — *eruditior* sermo, XII, 2, 3. — *eruditissimus* homo, I, 6, 9. — quisque, IX, 4, 9. — vir Romanorum, X, 1, 95. — qui stultis videri *eruditi* volunt, stulti *eruditis* videntur, X, 7, 21. — *eruditum* est, VI, 3, 98. Conf. IX, 3, 56. — *eruditissimum* longe, IX, 2, 97.

Erudite: *eruditius* quaerere, I, 5, 36.

Eruditio altissima, I, 4, 6. — mira in aliquo, X, 1, 94. — potior in scholis quam domi, II, 3, 10. — tacita, VI, 3, 17. — *eruditionis* gratia, I, 8, 11. — *eruditionem* multam continere, I, 6, 31. — quae ad *eruditionem* modo pertinent, I, 8, 8.

Eruere aliquid, X, 2, 6; XII, 8, 13. — latens ex abdito, IX, 2, 63. — lumen alicui, VI, prooem. 6. — sensus, XII, 10, 36. — vocem, XI, 3, 90. — *eruens* columnicum oculos puer, V, 9, 13. — *eruenda* veritas, XII, 9, 3. — *erutum* a se prudenter, IV, 2, 60.

Erumpere ex media oratione, IV, 3 extr. — in affectum, VIII, 3, 4. — in sonum, XI, 3, 51. — per obstantia, XII, 9, 5. — protinus, scil. in verba, XI, 3, 157. — *erumpit* fletus, VI, 2, 7. — percussor subitus, VI, 2, 31. — risus invitis, VI, 3, 9. — *erumpunt* affectus veri naturaliter, XI, 3, 61. — lacrymae dolore, XI, 3, 75. — *erupit* affectus, IX, 2, 64. — usus, I, 5, 20. — *erumpens* affectus, IX, 3, 54. — indignatione spiritus, IV, 3, 5. — vinum, VIII, 4, 17. — *erumpentia* vi quadam veritatis verba, IX, 2, 76. — *erupturae* in rempublicam conspirationes, XII, 7, 2.

Eruptio inopinata, VI, 4, 14. — *eruptione* pugnare, IV, 4, 7. — *eruptiones*, VI, 4, 14.

Ἐσχηματισμένη oratio, IX, 1, 13.

Esse videtur, IX, 4, 73. — videatur, in clausula positum, X, 2, 18; X, 7, 29 et 31. — alicui, IX, 2, 49. — ab aliqua re longe, II, 15, 4, VIII, prooem. 3. — circa aliquid, VIII, prooem. 21. — ex aliquibus, i. e. constare, III, 3, 14; V, 14, 17. — extra aliquid, IV, 1, 51; VII, 1, 31. — litem, IV, 1, 12. — in aliquo, VI, prooem. 3; VI, 1, 15; IX, 2, 49. — in animo, X, 1, 45. — in legatione, VII, 1, 51. — in lite, II, 21, 16. — in manu alicuius, V, 10, 117. — in natura verbi, IX, 3, 7. — in opere aliquo, II, 7, 2. — in operibus, XII, 1, 26. — in opinione aliqua, III, 6, 62. — intra aliqua, VI, 3, 37. — pro aliquo, VII, 2, 47. — pro mala causa, IV, 1, 37. — sine cicatrice, V, 9, 5. — ultra, VII, 1, 25. — *est* aliquid in aliqua re, V, 8, 3; VI, 2, 24; IX, 4, 65 et 84; XI, 3, 52 et 137; XII, 10, 42. — culpa in his rebus, III, 6, 58. — ex causa, IV, 1, 27. — ex hoc, IV, 1, 4. — haec natura in metalepsi, VIII, 6, 38. — probatio in asseveratione, IV, 2, 94. — profectus omnis in audiendo, I, 12, 12. — — quaestio ex facto, ex scripto, VIII, prooem. 10. — quod deceat, etc. XI, 1, 36. Conf. XI, 2, 33. — si *est* qui possit, etc. VII, 2, 50. — *esto*, X, 5, 6. — *futurus* orator, prooem. 6; I, 1, 3; I, 2, 18; I, 4, 5; X, 1, 35. — in aliquo usu, VII, 4, 18. — *futura* claritas, III, 7, 11.

Esse inter agendum, i. e. edere, XI, 3, 136.

Essentia, II, 14, 2; III, 6, 23; VIII, 3, 33.

Et amplificans, II, 16, 7 et 18.

— pro *quamquam*, II, 5, 19. — pro *quin etiam*, etc. XI, 2, 11. Conf. XII, 10, 44. — pro *sed*, IX, 2, 15. — *et*, *et*, longe distracta, V, 14, 13; VI, 3, 40; IX, 4, 72; XI, 1, 46 seqq. — *et* ceteri, I, 8, 11. — *et* cetera, V, 10, 23; V, 11, 12; VIII, 3, 60 et 63, etc. — *et* sic cetera, XI, 2, 23. — *et* tu, VI, 3, 32.

Ετέρωσις, quid? IX, 3, 12.

Ηθικὴ, philosophiae pars, VI, 2, 8.

Ethice, II, 21, 3. — quid? XII, 2, 15.

Ethologia, quid? I, 9, 3.

Ηθοποιία, quid? IX, 2, 58. Cf. IX, 3, 99.

Ηθος, VI, 2, 8 seqq.

Etiam tenacissima, I, 1, 19. — in augendo: sic *etiam* ultra rudes annos, ibid. 20; add. §§. seqq. *et saepius*. — deridere, XI, 1, 22, sicut εἶτα apud Graecos. — *etiam* pridem, II, 12, 12. — *etiam* probabit fortasse, II, 3, 11.

Etymologia, I, 6, 1, 28 seqq. et 38; V, 10, 55; VII, 3, 25.

Euathlus, III, 1, 10.

Εὐχωλὴ, III, 4, 10.

Εὐφαντασίωτον vocant hunc qui actus singet, etc. VI, 2, 30.

Εὐφωνία, I, 5, 4.

Euripus, VIII, 6, 49.

Europai, I, 5, 17.

Εὐρυθμία, I, 10, 26.

Εὔρυθμον antea legebatur, IX, 4, 56 et 77; sed Gesnerus restituit ἀρρύθμον et ἔρρυθμον.

Euthia, I, 5, 61.

Evadere, VIII, 3, 79. — orator, VIII, 3, 79. — aliquid, XII, 10, 79. — in cacumina, I, 2, 26. — in infinitum, II, 17, 16. — in summum, XII, 11, 30. — quo velis, proocm. 20.

Evagări, III, 6, 3; III, 11, 25. — hactenus, II, 4, 32.

Evalescit natura, II, 8, 5. Conf. X, 2, 10. — *evaluit*, VIII, 6, 32; IX, 3, 13.

Evanescere, XII, 10, 75. — *evanescit* imago, VI, 1, 28. — *evanuerunt* haec iam inter ipsas ineptias, I, 7, 7.

Evelli confragosis atque asperis, VI, 1, 52.

Eventum: ab *eventis* ducuntur argumenta, V, 10, 94.

Eventus ioci, VI, 3, 79. — fallit aliquem, XII, 8, fin.

Everberare rostro os oculosque, II, 4, 18.

Eversio templorum, V, 10, 97. — *eversionis* descriptio, VIII, 3, 67 seqq.

Eversor Carthaginis et Numantiae, pro *Scipione*, VIII, 6, 30; add. ib. 43.

Evertere aliquid, VII, 2, 12; VII, 3, 23. — rempublicam, VIII, 2, 9.

Evidens probatio, V, 10, 7. — *evidentior* figura, IX, 2, 52. — *evidentissimum*, IV, 2, 65.

Evidentia, IV, 2, 63, seq. VI, 2, 32; VIII, 3, 61; IX, 2, 40.

Evincentia vitia, VIII, 3, 45.

Evitare aliquid, VI, 3, 32. — taedium narrandi, X, 1, 31. — verba, IX, 4, 145.

Evocare aliquem, XII, 8, 9. — praemiis, I, 1, 20. — ictum adversarii, V, 13, 54. — iudicem in quaestionem, VI, 4, 20. — testem, V, 7, 16.

Evolvere auctores penitus, XII, 2, 9. — causas, VI, 3, 86. — rem, VI, 4, 20. — volumina, II, 15, 24.

Ex in compositis, I, 7, 4. — abundanti, IV, 5, 15; V, 6, 2; VIII, 3, 88. — actu aliquo, i. e. post, VI, 2, 35. — adverso, V, proocm.

2; VI, 4, 13. — alea redemptus, VI, 3, 72. — ancipiti, VIII, 2, 20. — arte gestus, XI, 3, 102. — asse, VII, 1, 20. — causa est, i. e. iuvat, IV, 1, 27. — contrario, VI, 1, 16. — differentia, XII, 10, 70. — diverso, IV, 1, 29 et 42; V, 10, 64; VI, 3, 81. — ponere exemplum, I, 5, 43. — eo, quod, III, 1, 5. — facili, IX, 2, 53. — facto, scripto esse, VIII, prooem. 10. — industria, VI, 3, 6; VIII, 3, 48; X, 1, 20, etc. — facere aliquid, V, 7, 22; X, 1, 125. — sumere aliquid, X, 5, 9. — inopinato, VIII, 5, 15. — insidiis factum, VI, 4, 14. — integro iniicere togam, XI, 3, 156. — resumere aliquid, X, 1, 20. — ironia fictio, VI, 3, 91. — necessitate, IV, 3, 16; IV, 5, 7. — nobis adiectio, VI, 3, 71. — occasione, IV, 3, 16. — paedagogo, VI, 1, 41. — parte, I, 10, 31; VI, 1, 48; VI, 3, 90 et 97. — privato, VII, 1, 24 seq. — professo ostentare aliquid, XI, 1, 33. — quo, I, 1, 18; II, 1, 9. — scripto esse, VIII, prooem. 10. — se ipso petere argumentum, XI, 1, 28. — sententia, VIII, 5, 1. — animi, VI, 3, 32. — nostri, VIII, 5, 1. — tempore, IX, 4, 114. — dicere, X, 7, 1 et 4. Vid. *Dicere*, *Dicendi*. — effusa ex tempore videntur, XI, 2, 39. — fundere aliquid, IX, 4, 114. — occurre subitis, X, 7, 30. — orare, XI, 1, 1. — ultimo prorogari, X, 7, 10. — voluntate tua, VI, prooem. in. — usu, V, 14, 33.

Exactor asper recte loquendi, I, 7, 34. — assiduus studiorum, I, 3, 14.

Exaggerare aliquid, VIII, 4, 11; IX, 2, 53. — indignitatem, VIII, 3, 88. — iniuriam, VI, 2, 23.

Examinare aliquid circa aliquos, XI, 1, 57. — diligentius, X, 1, 1, — exactissimo iudicio, X, 2, 14. — regula, XII, 3, 6. — lineas subtilius, XII, 10, 4. — pondera singulorum, X, 3, 5. — vitia, I, 5, 1.

Exanclare, I, 6, 40.

Exanguis, etc. Vid. *Exsanguis*.

Exanimat, VIII, 3, 32.

Exasperare aliquid verbis, IV, 2, 75. — *exasperatur* vox, XI, 3, 20.

Exaudire vocem ex aliquo loco, X, 3, 25.

Excandescere verbis, V, 10, 64.

Excedere, VIII, 4, 29. — modum cantandi severiorem, XI, 3, 59. — humani ingenii, X, 1, 50, — naturalem, VIII, 6, 76. — quaestionis, I, 7, 29. — nomen, VIII, 4, 29. — *excedentia* modum nomina, VIII, 3, 48.

Excellere sonis, II, 8, 15. — *excelsior* orator, XII, 10, 23.

Exceptio, VII, 1, 58. — brevitatis, VI, 3, 104. — sine *exceptione*, VII, 1, 50. — *exceptiones*, II, 15, 36.

Excerpere, VII, 1, 29. — aliquid ex orationibus, IX, 1, 24. — paucos, X, 1, 45. — verba ex oratione aliqua, X, 2, 13. — *excerpta*, II, 15, 24.

Excessus, i. e. egressio, seu digressio, III, 9, 4.

Excidere, secunda longa, II, 4, 7. — robur virile, I, 10, 31. — rubos arvis, IX, 4, 5. — *excisa* virilitate, V, 12, 17.

Excidere, secunda brevi: ex mollissimo rhythmorum genere, IX, 4, 78. — fine, II, 17, 25. — genere, I, 5, 16. — *excidit*, IV, 2, 83; IV, 5, 2. — aliquid, scil. memoria, XI, 2, 29 et 30, et saepe. — alicui, VI, 3, 23 et 47; IX, 4, 41. — temere, VII, 2, 52. — aliquis

alicui, X, 1, 75. — metus alicui, XII, 1, 28. — mihi, II, 3, 10; IV, 5, 4. — pes in breves syllabas, IX, 4, 106. — simulatio alicui, XII, 1, 12. — *exoidunt* arma, III, 11, 26. — quae falsa sunt, IV, 2, 91. — proxima, XI, 2, 6. — versus nobis in oratione, IX, 4, 52. — *excidens*, *excidentes*, i. e. oblitus, XI, 2, 19; XI, 3, 132.

Excio: excitus nuntio, XI, 2, 12.

Excipere actionem, VII, 2, 24. — aliqua, IX, 2, 63. — aprum venabulo, IV, 2, 17. — cantica musicis modis, I, 12, 14. — indicia, V, 7, 36. — librum, prooem. 7. — nova cum favore ac sollicitudine, X, 1, 16. — quae relicta erant, II, 1, 2. — verba alicuius risu, osculo, I, 2, 7. — vultus ore, VI, 3, 75. — qui *excipit*, X, 3, 20. — *excipit* vocem cogitatio, X, 7, 8. — quantum *excipere* possint animi puerorum, I, 2, 28. — *excepto*, VIII, 3, 38. — quod, IX, 4, 79. — *exceptis* quae, IX, 4, 127; X, 1, 9, XI, 3, 70.

Excitare aliquem, VI, 1, 37. — aliquid sententiis, VI, 1, 2. — animum voce, XI, 2, 33. — animos, IX, 3, 66. — ad lyram, IX, 4, 12. — aurem novitate, IX, 3, 5. — defunctos, IV, 1, 28; XII, 10, 61. — inferos, IX, 2, 31. — dormitantes iudices, IV, 1, 73. — lectores, VI, 3, 44. — memoriam, XI, 2, 28. — mentem, I, 2, 18. — orationem, IX, 2, 29. — palatum, VI, 3, 19. — remm, VI, 1, 45. — reos, XI, 3, 174. — sonos, XI, 3, 42. — testem, V, 7, 32. — *excitari* de aliqua re, III, 6, 19. — figura, IX, 3, 27. — laude, I, 2, 22. — tactu, IV, 4, 9. — *excitat* oratorem motus, X, 7, 26. — qui dicit, spiritu ipso, X, 1, 16. — *excitant* aliquem notae, XI, 2, 29, — *excitatur* auditorum frequentia actio extemporalis, X, 7, 16. — syllaba ultima acuta, XII, 10, 33. — dicens qui *excitatur*, VI, 1, 37. — *excitantur* aures contortis, IX, 4, 116. — *excitatius* aliquid alio, IX, 3, 10. — *excitatiora* lumina, XII, 10, 49. — *excitandi* ad audiendum, IV, 1, 34.

Exclamare, I, 11, 8; XI, 3, 13. — barbare, I, 6, 45. — digna memoria, II, 11, 2. — disertissime, VI, 2, 26. — maxime verba dicuntur, VIII, 3, 17. — *exclamantes*, VI, 4, 9. — syllabae, IX, 4, 137.

Exclamatio, IX, 2, 27. — quae figura? IX, 3, 97. — *exclamationes* dulces, XI, 3, 179.

Excludere aliquid, I, 1, 26; I, 6, 20; III, 6, 100; V, prooem. in.; VII, 1, 9. — curam propositorum, IX, 4, 3. — verba quaedam, VI, 3, 48. — *excludi*, II, 17, 11. — ab aliqua re, X, 7, 29.

Excogitare aliquid acriter, V, 13, 44. — figuras, X, 5, 3.

Excolere animum, V, 11, 24. — mores, IV, prooem. 3; XII, 3, 11. — studiis, XII, 2, 1. — opus, X, 1, 97. — orationem, VIII, 3, 86. — studia, IV, prooem. 3. — *excolendo* augetur memoria, XI, 2 prim. — *exculta* elegantia, VI, 3, 20.

Excreare. Vid. *Exscreare*.

Excrescere in caput, IV, 1, 62.

Exculpere, etc. Vid. *Exsculpere*.

Excurrere, II, 2, 12. — in locum aliquem, IV, 3, 1. — in studiorum secessus, X, 5, 16. — *excurrit* pes in quinque syllabas, IX, 4, 79. — *excurrens* extra ordinem tractatio, IV, 3, 14.

Excursio, II, 13, 1; IV, 2, 103 sq. — libera adiicienti, X, 3, 32. — *excursiones*, I, 11, 3.

Excursus singulariter, IV, 3, 5. — plur. IV, 3, 12; X, 5, 12.

Excusare aliquem, I, 6, 2; X, 7, 31. — aliquid, XI, 1, 14; XI, 3, 144. — necessitatem officii, XI, 1, 67. — se alicui, IV, 1, 75. — vitia *excusantur* interim, I, 5, 5. — *excusatum* esse, VII, 1, 45.

Excusate fieri, II, 1 extr.

Excusatio, VI, 2, 11; VII, 4, 31. — aetatis, VI, 3, 76. — criminis, VII, 4, 3 et 14.

Excusor, II, 21, 10.

Excutere, VII, 1, 34; VII, 4, 3. — aliquem, VII, 1, 30; X, 1, 126. — aliquid, VI, 4, 3; VII, 2, 44; VII, 3, 28; XII, 8, 13. — bibliothecas, X, 1, 104. — causas, V, 10, 35. — comas, XI, 3, 71. — flosculos leviter, XII, 10, 73. — intentionem mentis mora et iracundia, X, 3, 20. — locum communem, V, 7, 6. — scriptores, I, 4, 3. — spiritum impulsu subito, XI, 3, 80. — *excuti* solet species iusti, II, 4, 38; V, 10, 35. — manibus, VI, 2, 32. — *excussae* inventiunculae, VIII, 5, 22.

Execare. Vid. *Exsecare*.

Execratio. Vid. *Exsecratio*.

Exedrae, XI, 2, 20.

Exemplar: praescribere opus ad *exemplar*, X, 1, 89. — vox mentis index et velut *exemplar*, XI, 3, 62.

Exemplum, V, 11, 1 seq. — quid? V, 11, 6. — dare. Vid. *Dare*. — lectionis, X, 1, 2. — virtutum, X, 2, 1. — *exempli* gratia, IV, 2, 17. — haec sufficient, IX, 2, 56. — non mediocris officium, IV, 1, 7. — *exempla*, V, 2, 1. — bene dicendi, X, 2, 28. — vitiorum, I, 5, 17. — sunt potentiora etiam ipsis quae traduntur artibus, X, 1, 15. — difficiliora debent esse, quae exercent, XI, 2, 42. — *exemplorum* copia, XII, 4 in. Cf. *Ducere*.

Exequi, etc. Vid. *Exsequi*.

Exercere, XI, 2, 42. — aliquem XII, 11, 6. — dispositionem, inventionem, X, 5, 14. — eruditionem, I, 4, 6. — facultatem dicendi, II, 4, 41. — in aliquid, XI, 2, 42. — ingenium, II, 4, 20; II, 17, 4. — iudicium, X, 1, 131. — iudicia alicuius rei, VI, 1, 16. — locum, IV, 2, 29. — rhetoricen, II, 1, 3; II, 15, 27. — spiritum, XI, 3, 54. — stylum, X, 5, 15. — vocem et memoriam, I, 11, 14. — *exerceri* decretoriis, X, 5, 20. — per aliquid, II, 10, 9. — in utrumque locum, V, 13, 50. — *exercetur* acrius memoria, II, 7, 3.

Exercitari studio, V, 10, 123. — *exercitatus*, V, 10, 82. — *exercitati* actores, XI, 3, 116. — forensibus certaminibus, X, 5, 17.

Exercitatio, I, 11, 18. — causarum, XII, 2, 25. — cogitandi, X, 7, 25. — dicendi, XII, 2, 20. — malorum, II, 4, 16. — multa, X, 6, 3. — puerilis, I, 11, 19. — rei alicuius facilior, VI, 4, 21. — scribendi multa, IX, 4, 114. — *exercitationis* gratia, X, 1, 23. — uti *exercitatione*, XI, 2, 26.

Exercitatrix, II, 15, 25.

Ἐξεργασία quid? VIII, 3, 88.

Exercere. Vid. *Exsercere*.

Exeunt. Vid. in *Exire*.

Exhaurire annos in aliqua re, XII, 11, 20. — orationem, XI, 3, 147. — patrimonium, V, 10, 48. — quod reliquum erat, VII, 2, 17. — vinum, VIII, 4, 16. — *exhausimus* in hoc laborem, VIII, prooem. 6. — *exhauriri* bello, VIII, 4, 22. — vires usu *exhauriuntur*, X, 3, 3. — *exhaustus* labor, IV, 5, 23.

Exheredare aliquem crimine aliquo, V, 13, 32. — *exheredatus*, IX, 2, 98. — *exhevedati*, VII, 4, 11.

Exheredatio, VII, 1, 53.

Exheres, V, 10, 107; VII, 1, 42 et 47.

Exhibere civilem virum, XII, 2, 7. — *exhibetur* plus affectus, XI, 3, 116.

Exhortari aliquem in spem aliquam, X, 7, 19. — ultro, XII, 8, 7.

Exhortatio, XI, 3, 153; XII, 2, 6. — studiorum, XII, 11, 25. — figura, IX, 2, 103. — *exhortationes* docentium, I, 2, 25.

Exhortativus, III, 6, 46.

Exigere, VI, 5, 5. — aliquid, I, 5, 17; VI, 5, 5. — ab aliquo, I, 1, 37. — amplius ad usus necessarios, XII, 7, 9. — in aliquo, prooem. 9. — cogitationem, V, 10, 105. — confessionem, IV, 2, 74. — creditum, V, 10, 105. — iudicium acre, I, 6, 3. — insiurandum, V, 6 in. — manum, VI, 4, 8. — mercedem, XII, 11, 29. — mercedulas, XII, 11, 14. — multa, I, 1, 10. — officium, IV, 2, 86. — plenam operam, I, 1, 20. — orationem, XII, 10, 38. — poenam, VII, 4, 20. — sonos literarum, I, 4, 7. — tota verba, XI, 3, 33. — ut, IX, 2, 94; X, 1, 37. — *exigit* ita ratio aliqua, XII, 9, 20. — communis utilitas, XII, 1, 37. — quum res *exiget*, X, 3, 3. — *exigi* aure, I, 5, 19. — uti pondus *exigitur*, IX, 4, 83. — quod *exigitur*, praestare, prooem. 3. — regula verbis *exigitur*, I, 5, 2. — *exacti* ita sunt commentarii, X, 7, 31. — *exactissimum* iudicium, X, 2, 14.

Exiguitas, VI, 3, 52.

Exiguus mus, VIII, 3, 20. — *exigua* causa, XII, 9, 8. — vox, XI, 3, 15.

Exilis vox, XI, 3, 15. — *exiles* pro pressis, X, 2, 16. — *exilia*, VIII, 3, 56.

Exilitas, I, 11, 4. — aegrorum, mulierum, spadonum, de voce, XI, 3, 19. — literarum, I, 11, 4. — vocis, I, 11 prim.

Eximere aliquem opinionibus vulgi, XII, 2, 28. — aliquos numero, I, 4, 3. — coniunctiones figurae alicui, IX, 3, 62. — dubitationem, I, 10, 28. — hyperbaton tropis, IX, 1, 6. — literam, IX, 4, 40. — partem quaestionis, XII, 1, 9. — praenomen a familia, III, 7, 20. — telum, IX, 2, 75. — vitia, I, 1, 37. — *eximi* animo, XII, 1, 32. — turbae, X, 1, 74. — sorte, IV, 2, 74.

Eximius amor literarum, prooem. 6. — *eximia* dicendi facultas, pro. 9. — *eximium* nomen, VIII, 2, 8.

Exire, IV, 3 extr. — de gremio, I, 2, 1. — de servitute per industriam, XI, 1, 83. — de theatro, VI, 3, 71. — in allegoriam, in aenigmata, VIII, 6, 14. — in figuras per casus, I, 6, 25. — in iocos, I, 5, 71. — in laudes alicuius, XI, 2, 11. — in literas, I, 5, 60 seq. — in longum, IV, 2, 51. — per genitivos, I, 8, 14. — per literam, I, 6, 8. — *exit* aliquid numeris aptius, XII, 10, 26. — *exeunt* gestus naturaliter, XI, 3, 83.

Ἐξῆς quae? X, 1 prim. et 59.

Existere. Vid. *Exsistere*.

Existimari tanquam adversus, IV, 2, 25.

Exitus, V, 10, 86; IX, 4, 13. — recto *exitu*, I, 11, 7. — *exitu* comperire aliquid, XI, 2, 12. — iudicii periclitari, VI, 1, 36.

Exolescere vetustate, I, 6, 11. — *exoletus* auctor, VIII, 2, 12.

Ἐξωμία, XI, 3, 118.

Exorare aliquem, IX, 2, 90. — *exorabunt* epiphonemata aut euthymemata, XI, 1, 52.

Exordiri, causam, IV, 1, 2. — ita, prooem. 4.

Exordium, IV, 1 prim.; V, 10, 71; VIII, prooem. 11. — auspicatissimum, X, 1, 85. — pullum, V, 10, 71. — *exordia* non uno modo dicuntur, XI, 3, 161.

Exornare aliquid, VIII, 6, 41; X, 1, 114. — carmen nominibus Graecorum, XII, 10, 33. — corpus, VIII, prooem. 20. — dictiones emblematis, II, 4, 27. — gloriam aetatis, X, 1, 103. — narrationem, IV, 2, 116. — testes, V, 7, 25.

Exornatio, V, 14, 6.

Expatiari. Vid. *Exspatiari*.

Expavescere, VI, 3, 31. — aliquid, IX, 4, 35; X, 3, 30.

Expecto. Vid. *Exspectare*.

Expectorat, VIII, 3, 31.

Expedit docere, etc., VII, 1, 3. — quid *expediat*, inspicere, XI, 1, 8. — interrogatus, etc., respondit, Non *expedit* tibi scire, Controv. VII, 2, 49.

Expedita ad ingrediendum, ad demonstrandum via, VIII, prooem. 3. — *expeditum* esse, I, 10, 41. — acre quiddam atque *expeditum* habere, XI, 3, 146. — in *expedito* positum, X, 7, 24. — *expeditior* interrogatio, V, 7, 22. — *expeditissima* dicendi ratio, XI, 1, 75.

Expellere cogitationem, X, 7, 17. — tela, X, 3, 6.

Experimentum morum, III, 7, 14. — rationis, III, 8, 66. — sequi facillimum, I, 10, 41. — ante *experimentum*, XII, 11, 9. — *experimento* suo accipere aliquid, VI, 2, 25. — credere, XI, 2, 17. — *experimentis* constare, II, 13, 15. — *experimenta* quotidiana, XI, 2, 42. — rerum, XII, 2, 7. — minus valent praecepta quam *experimenta*, II, 5, 15.

Experiri, VIII, 6, 64. — aliquid sibi, IX, 4, 15. — facere, VIII, 6, 64. — animum, II, 8, 3. — alicuius, V, 7, 20. — bellum prospere, VI, 5, 7. — corpus animumque, II, 8, 3. — fortunam praesentem, X, 7, 32. — iudicium discipulorum, II, 15, 12. — memoriam suam, XI, 2, 34. — se, XII, 11, 16. — teneasne, XI, 2, 35. — totas vires suas in aliquo, X, 1, 109. — *Experire*, ut prosis, IX, 3, 76. — *Expertus*, iuvenem habuisse sermones, etc. X, 3, 32. — plurima, VI, prooem. 11. — *experti* cuncta, IV, 2, 38. — *expertae* vires, II, 6 extr.

Expetere aliquid ab aliquo, X, 1, 34. — poenas scelerum, XII, 7, 1.

Expilare aliquem, VI, 3, 55.

Expirans. Vid. *Exspirans*.

Explanare aliquid verbis, V, 10, 4. — *Explanatum* os, XI, 3, 30.

Explanatio emendata, I, 5, 34. — verborum, XI, 3, 33.

Explere annum aetatis XIX, VI, prooem. 4. — auctoritatem deorum in statuis, XII, 10, 8. — omnia pro facultate, X, 7, 7. — non *Expletus* numerus, IX, 4, 122. — parum *expleta*, IX, 4, 116.

Explicare ambiguitatem coniectura, III, 6, 42; ibid. 88. — artes, X, 1, 47. — digitum, XI, 3, 94. — exercitationem, X, 7, 25. — locos, V, 13, 48. — manum, XI, 3, 102. — pudorem, VI, 3, 100. — quaestiones, I, 2, 14. — rem inventione atque elocutione, prooem. 12. — satis, VI, 3, 7. — sententiam, II, 15, 14. — verba per aliquid, XI, 2, 25. — vires, XII, 9, 2. — *Explicari* responsis consultorum, XII, 3, 7. — versibus pluribus *explicatur* praeceptum, I, 7, 19. — *Explicitus* digitus, XI, 3, 92. — *explicita* manus, II, 20, 7.

Explicatio alia ratione difficilior, I, 10, 49.

Explorare testes, V, 7, 11.

Expolire, II, 19, 3. — orationem, VIII, 3, 42.

Exponere, VII, 10, 11. — aliquid, V, 10, 9. — verbis, IV, 2, 36. — verbose, III, 11 extr.; XII, 8, 7. — dilucide, IV, 2, 32. — historias, I, 2, 14. — ornatum, VIII, 3, 11. — res, VI, 1, 53. — *Exponi*, VII, 1, 4. — *Expositus*, VII, 1, 14 et 15. — filius, IX, 2, 89. — *exposita* controversia, X, 7, 21. — *expositis* voluptatem dare, X, 5, 11.

Expositio, III, 9, 7; VII, 2, 26; VIII, prooem. 7. — continua, partita, VII, 10, 11. — gratia *expositionis* contingit ex sermone puro atque dilucido, XI, 1, 53. — *expositione* docere, IX, 4, 4. — *expositiones*, IV, 2, 50.

Exprimere aliquem totum, X, 2, 25. — aliquid, VI, 2, 13; VIII, 3, 3 et 62. — alicui, V, 7, 16. — cogitationem, X, 7, 17. — confessionem, VI, 3, 9. — faciem, VIII, 3, 66. — genus Ciceronis pulchre, X, 2, 18. — imaginem, V, 11, 24. — lacertos, VIII, 3, 10. — syllabam, VIII, 3, 45. — verba, I, 2, 6; IX, 4, 10. — ore libero, XI, 3, 54. — vim et naturam nominis, VI, 2, 12. — *exprimere* debent literae, quod dicturi sumus, I, 7, 31. — *Expressus* omnibus membris infans, II, 4, 6 — *expressi* sumus in narratione, IX, 4, 138. — *expressa* literarum proprietas, VI, prooem. 11. — inter dentes vox, XI, 3, 104. — *expressa*, IV, 2, 117; VIII, prooem. 19. — corpora lacertis, VIII, pro. 19. — verba, I, 11, 4. — *expressior* sermo, I, 1, 37.

Exprobrare invicem, XI, 3, 163. — nuptias patri, etc., XI, 1, 83 — vehementer, IV, 2, 124. — *Exprobrans* sonus, XI, 3, 17.

Exprobratio impotentiae, VI, 2, 16.

Expugnare aliquid, V, 14, 20 sq.; XI, 1, 87. — civitates, XII, 9, 2. — quaestionem, VII, 1, 45. — scriptum, VII, 7, 4. — veritatem, XII, 1, 33. — utilitatem, III, 8, 32. — *Expugnata* civitas describitur, VIII, 3, 67 seqq.

Expugnator pudicitiae, VIII, 4, 2.

Exquirere aliquid, II, 17, 8; III, 4, 9; VII, 1, 41. — nomina, IX, 3, 99. — *Exquisita* figura, VIII, 6, 71. — *exquisitum* ad collocationem, IX, 3, 2. — *exquisiti* modi, IX, 3, 101. — *exquisitae* ambiguitates, I, 10, 5. — *exquisitiora*, II, 5, 11. — verba, XI, 1, 33.

Exquisite dictum, VIII, 2, 21. — *exquisitius* dictum, XII, 10, 75.

Exsanguis orator, XII, 10, 15. — *exsangue* corpus, VI, prooem. 12. — *exsanguia*, X, 4, 3.

Exsecreare clare, XI, 3, 160.

Exsculpere signum, II, 19, 3. — *exsculpi*, II, 4, 7.

Exsecare, *Exsectus*, VII, 4, 8.

Exsecratio, IX, 2, 3. — vitae, XI, 1, 84.

Exsecutio loci, V, 13, 27.

Exsequi aliquid, II, 4, 26; III, 6 in.; VII, prooem. in.; VIII, 6, 2. — copiosius, IX, 3, 89. — diligentius, X, 3, 6. — divine, I, 6, 18. — fortius, IV, 5, 23. — eo ordine quo quidque proposueris, IV, 5 extr. — quaestiones, VII, 1, 18.

Exserere brachium, XI, 3, 118. — digitum longius, liberius, XI, 3, 93. — fiducia se ipsa nimium *exserere* non debet, IV, 1, 55.

Exsilium, III, 6, 25.

Exsistere post aliquos, XII, 10, 3. — *exsistit* causa mortis, I, 10, 33. — studium circa scriptores artium,

II, 15, 37. — inde errores, affectus *exsistunt*, V, 10, 34.

Exspatiari, II, 10, 5. — in aliqua re, II, 17 pr. — in latus, XI, 3, 84. — *exspatiandi* genus, IV, 3, 4.

Exspectatio vulgi, IV, 1, 31. — *exspectationem* alicuius rei facere, IX, 2, 23.

Exspecto, I, 7, 4. — *exspectare* aliquid alicubi, XII, 8, 11. — ultra, IX, 4, 30. — mortem alterius, IX, 3, 68. — ut, VII, 10, 14. — *Exspectata* laus, X, 7, 16.

Exspirans, IX, 2, 73. — extremus *exspirantis* hiatus, VI, 2, 31.

Exstare, VIII, 5, 29. — *exstat* auctor, VII, 2, 52. — *exstant* orationes, X, 7, 30.

Exstinguere calorem, VIII, pro. 27. — ingenii vires, VI, prooem. 15.

Exstruere opera, VII, prooem. 1. — tumulum, VII, 3, 31.

Exsuccus orator, XII, 10, 15.

Exsuere asperitatem, X, 2, 23. — colorem, XII, 10, 76.

Exsul, VII, 1, 8 et 57.

Exsultare, de syllabis, IX, 4, 28 et 91. — vana spe, VI, 4, 17. — *exsultandi* licentia, II, 2, 9. — *exsultans*, X, 2, 16. — orator, XII, 10, 12. — pro compositis *exsultantes*, X, 2, 16. — *exsultantia*, VIII, 3, 56. — *exsultantissimum*, IX, 4, 108.

Exsultatio indecora, II, 2, 12.

Exsurgere pronus, II, 2, 12.

Extemporalis actio, X, 7, 16. — color, X, 6, 5. — fortuna, X, 6, 1. — garrulitas, II, 4, 15. — oratio, IV, 1, 54. — quo vigore mentis constet? XI, 2, 3. — successus, X, 7, 13. — temeritas, X, 6, 6. — *extemporales* dictiones, II, 4, 27.

Extendere genua, XI, 3, 159. — partitionem ultra tres propositiones, IV, 5, 3. — seriem, VIII, 2, 17. — verba, X, 1, 29. — *Extensiores* manus, XI, 3, 116.

Extenuatio, IX, 2, 3.

Exterae nationes, XI, 1, 89.

Exterere opus lima, X, 4, 4. — *Extrita* syllaba, IX, 3, 22.

Externa verba, I, 5, 58; VIII, 1, 2.

Extinguere. Vid. *Exstinguere*.

Extollere aliquid, VIII, 4, 9. — quousque deceat, VIII, 6, 74. — humilia, X, 4, 1. — orationem amplificationibus, XII, 10, 62. — rem in invidiam, VIII, 4, 19. — se supra modum, XI, 1, 16. — sermo nihil se supra modum *extollens*, I, 9, 2.

Extorquere aliquid, V, 7, 17 et 27; X, 1, 110. — iudicium alicui, X, 1, 7.

Extra, VII, 4, 18. — aliquid, V, 13, 49; VII, 2, 4. — artem probationes, VI, 4, 4. — carmen, I, 5, 18. — causam, V, 13, 10. — esse, V, 7, 27; XII, 9, 6. — dubitationem esse, VII, 1, 48. — ordinem, X, 3, 33. — organum vox, XI, 3, 169. — petita, V, 11, 44. — rem petita, VIII, 5, 14. — positae res, III, 6, 34. — posita, III, 6, 25; VI, 3, 37. — praescriptum egredi, I, 1, 27. — quaestionem quae sunt, XI, 3, 164. — vulgarem usum posita, IX, 3, 5. — omnia quae sunt *extra*, X, 1, 119.

Extrahi ex turba, IV, 5, 22. — in infinitum, IV, 1, 43. — *extractae* ex latebris figurae, IX, 3, 5.

Extrarius, VII, 2, 9; VII, 4, 9.

Extremae lineae, X, 2, 7. — syllabae, XI, 3, 33.

Extremitatis spatium, I, 10, 42. — inter has *extremitates* mediae sunt species, XI, 3, 15.

Extrinsecus adductae probationes, VII, 4, 24. — res, XII, 9, 8. — adinvari, V, 9, 11. — assumpta

auxilia, VII, 4, 7. — aliquod *extrinsecus* crimen, IV, 2, 18. — probari, V, 10, 118.

Extruere. Vid. *Exstruere.*

Extundit alios continuatio, I, 3, 6.

Exuberans: exuberantis est operis ut, etc., X, 5 pr.

Exuccus. Vid. *Exsuccus.*

Exul. Vid. *Exsul.*

Exultare, etc. Vid. *Exsultare.*

Exundare vivo gurgite, X, 1, 109.

F.

F litera *Vav* similis, I, 4, 14.

Fabellae Aesopi, I, 9, 2.

Faber, VII, 10, 9.

Fabia Dolabellae, VI, 3, 73.

Fabius, VI, 3, 67. — Cunctator, VIII, 2, 11. — Maximus, VI, 3, 52. — eius triumphus, VI, 3, 61. — *Fabii* an dedendi? III, 8, 19. Conf. Ind. II.

Fabrica, II, 7, 10; VIII, 3, 34.

Fabricator mundi, II, 16, 12.

Fabricius, VII, 2, 38; XII, 1, 43; XII, 2, 30.

Fabricor, IX, 3, 6. — *fabricare* verba, X, 7, 2. — *fabricari* ex integro, X, 3, 18.

Fabula, II, 4, 2. — *fabulae* Aeschyli, X, 1, 66. — Aesopi, V, 11, 19. — nutricularum, I, 9, 2. — poëticae, V, 11, 17. — quae ad scenam componuntur, XI, 3, 73.

Fabulosum, XI, 2, 16. — *fabulosa*, I, 8, 21.

Face, I, 6, 21.

Facere, de flexione nominum ac verborum, eorumque derivatione, ut, cur aper apri *faciat*, I, 6, 13, ibid. 14, 15, 27. — volo *facit* volui et volavi, I, 6, 15. — *facit* cado cecidi, spondeo spopondi, etc. I, 6, 15. — ad aliquid, V, 13, 57; IX, 1, 21; X, 1, 33. — aditum ad aures, IV, 1, 36. — affectum VI, 2, 24. — aliquem tantum, quantuscumque fuit, II, 17, 12; X, 1, 108. — attentum, benevolum, docilem, IV, 1, 5, 33, 37. — attentum, etc. ad aliquid, IV, 1, 38. — heredem, VII, 7, 9. — invisum, V, 13, 38. — pulverulentum, V, 10, 81. — reum, IV, 1, 22. — apud censores de moribus, IV, 2, 30. — aliquid, VI, 4, 19. — alicui, VII, 2, 53. — facile, necessarium, V, 4, 1. — controversum, I, 6, 22. — credibile ratione, IV, 2, 110. — cum sono, XI, 3, 53. — dubium, I, 10, 30. — adhuc manifestius, II, 15, 29. — manu sua, XII, 11, 21. — merito, VIII, prooem. 15. — palam, XII, 11, 29. — vitiosum, XI, 3, 120. — ambitum, VI, 1, 13. — amphiboliam, VII, 9, 10 seqq. — analogiam *facit* consuetudo, I, 6, 16. — auctoritatem alicui rei, VI, 4, 17. — barbarismum, I, 5, 12. — causam iudici suspectam, V, 13, 51. — contumeliam, IX, 3, 13. — convicium alicui, VI, 3, 78. — copiam, III, 1, 22. — deditionem ad hostem, III, 8, 23. — differentiam, XII, 10, 17. — difficultatem scribendi sibi, X, 3, 11 et 16. — discrimen, VII, 2, 14; XI, 1, 43. — divisionem, etc., VIII, 6, 66. — divortium, VII, 4, 11. — dolorem, V, 10, 83, — eloquentiam, VI, 2, 26. — exemplum, V, 2, 2. — exordium, XI, 3, 38. — exspectationem, IX, 2, 23. — famam, XI, 2, 46; XII, 5, 5. — favorem, IV, 1, 33. — fidem, V, 8 in. — alicui rei ex aliqua re, VI, 2, 18. — figuram, IX, 2, 107. — figuras in aliquem, IX, 2, 82. — finem, 2, 15, 10; XII, 11 prim. — alicui rei, IX, 3, 99. — formam stylo, X, 6, 3. — fortiter, VII, 1, 42;

IX, 2, 85. — furtum, V, 10, 87. — gestum, XI, 3, 71, 83, 114, 131. — gradum, III, 6, 8. — homicidium, V, 9, 9. — iambum, I, 5, 28. — idem, IX, 3, 47. — immodeste, intemperanter, V, 7, 32. — impetum in omnia, XI, 1, 87. — impie, VII, 1, 53. — in aliquid optime, X, 5, 11. — iniuriam, VIII, 5, 4. — insidias alicui, VI, 3, 49. — intellectum incertum, VIII, 2, 16. — invidiam, VI, 1, 14; XI, 3, 63. — alicui, IX, 2, 85. — iram, VI, 1, 14. — legem, X, 3, 4. — litem, III, 11, 24; VII, 1, 14. — locum alicui, IX, 2, 79. — magni, XI, 1, 37. — maiorem affectum, VI, 2, 24. — maiorem se, minores ceteros, XI, 1, 16. — memoriam, XI, 2, 4. — mendacium, V, 4, 1. — mentionem alicuius, XI, 3, 31. — metum, VI, 2, 21. — mire ad aliquid, II, 12, 10. — hic, XI, 3, 171. — in aliqua re, XI, 3, 173. — moram, X, 3, 10. — multum, XI, 2, 30. — naturam alicuius rei sibi, II, 4, 17. — naufragium, V, 10, 48. — necessitatem, X, 7, 22. — negligentiam, X, 7, 32. — negotium alicui, V, 12, 13. — nomen, V, 10, 10. — odium, VI, 1, 14. — optima, prooem. 15. — oratorem, X, 1, 65. — paria, II, 8, 13. — partes, IX, 4, 130. — testamento, VII, 1, 38. — particulas, IV, 5, 25. — φράσιν, phrasin, X, 1, 42 et 87. — plurimum in aliqua re, VI, 4, 8. — portum, II, 21, 18. — quaestionem, VII, 1, 8. — quaestum, XII, 7, 9. — ridicula, VI, 3, 25. — ripas sibi, XII, 10, 61. — risum, VI, 1, 40 et 48. — robur in stylo, X, 3, 10. — sacrilegium, V, 10, 87. — sententiam, VIII, 5, 18. — sermonem, VIII, 6, 31. — silentium, II, 5, 6. — sitim, VI, 3, 19. — soloecismum I, 5, 35. — spatium idem, I, 10, 42. — tempus breve sibi, XII, 11, 17. — testationes, XII, 3, 5. — veneficium, VII, 2, 15. — verba, i. e. fingere, VI, 3, 36. — apud aliquem, XII, 2, 24. — versum, IX, 4, 115. — vestigium, IX, 4, 67. — viam sibi, V, 14, 31. — vim, VII, 10, 14. — vires, X, 3, 3; XII, 7 in.; XII, 11, 17. — vitiose, IV, 1, 3. — umbram, V, 10, 80; X, 2, 17. — usum hunc, X, 3, 28. — vulnera, V, 13, 3. — *Face*, I, 6, 21. — *Faciem* pro *faciam*, I, 7, 23. — *Facturum* esse ut dicat, etc., XII, 1, 38. — *Factumne* sit, VII, 1 extr. — *facto*, *factu*, verba participialia, I, 4, extr. — *facti* seniores in agendo, V, 6, 6. — *facta* bene, XII, 1, 41. — manu, V, 14, 32. — alia mente, IV, 1, 45. — *fieri* diligentiorem, I, 1, 1. — manu, XII, 2, 2. — per aliquid, V, 7, 4. — commodioris valetudinis, VI, 3, 77. — *Fit* alicui aliquid, V, 11, 9. — desperatio, dolor, X, 3, 14. — ἀνακεφαλαίωσις, VI, 1, 8. — argumentum, V, 10, 14. — barbarismus, I, 5, 9. — fides dubiis, V, 10, 12. — vitium, I, 5, 5. — *fiunt* a plerisque plures partes, II, 4, 38.

Facetiae, VI, 3, 42.

Facetum, quid? VI, 3, 20. — *faceti* pedes, ibid.

Faciem pro *faciam*, I, 7, 23.

Facienda ac non *facienda*, VII, 4, 2.

Facies, IV, 1, 42. — alia similium, V, 11, 24. — veri discriminis, XII, 6, 4. — recta dicentis, I, 11, 9. Conf. IX, 3, 101; XI, 3, 47. — pugilum congredientium, VIII, 3, 63. — planipedis senis, V, 11, 24. — simplicis sermonis,

etc., IV, 1, 54. — soloecismi, I, 5, 52. — oratio habeat rectam velut *faciem*, IX, 3, 101; XI, 3, 47. — *facie* ingenii blandiri, VIII, 5, 22. — ipsa premitur causa, IV, 1, 42. — sub hac *facie* latet adulatio, IX, 2, 27. — plures *facies* eloquentiae, XII, 10, 69.

Facile praecipuus, X, 1, 68. — *facilius* haerere, XI, 2, 28. — scribere, X, 7, 29.

Facilis accessus, XII, 10, 37. — ad intellectum, II, 3, 1. — ad peiora mens, I, 2, 4. — quam maxime causa, XII, 6, 6. — digestio, XI, 3, 19. — geminatio, IX, 3, 67. — in excogitando, I, 1, 1. — in iuventione, X, 1, 79. — vox, XI, 3, 40. — *facilem* esse alicui rei, IV, 5, 21. — *Facile* non est, VI, 4, 20. — ingenium, X, 1, 128. — os, XI, 3, 30. — remedium, I, 2, 6. — *facies* aures, VI, 5, 8. — causae diluendo crimini, IV, 2, 27. — *Facilior* longe exercitatio, VI, 4, 21. — animus, IV, 2, 112. — imitatio, I, 2, 26. — iudex, VII, 1, 27. — venia deprecationis, pro. II. — *facilius* iudicium, X, 4, 1. — *facilius* est multa facere quam diu, I, 12, 7. — *facillimum* est, VI, 3, 71.

Facilitas, IV, 1, 54; X, 5, 1. — aetatis, I, 12, 11; XII, 9, 14. — compositionis, IX, 4, 45. — extemporalis, X, 7, 18. — felicissima, X, 1, 111. — firma, X, 1 prim. et 59. — innatans, X, 7, 28. — in oratore, XI, 1, 42. — oris, X, 7, 26. — de pictore, XII, 10, 6. — prompta, XI, 3, 12. — verborum, X, 7, 28. — *facilitatis* vires, XII, 9, 20. — *facilitatem* maxime parit consuetudo et exercitatio, X, 7, 8. — alicuius rei sequi, XII, 3, 11.

Facliter, I, 6, 17.

Factitare aliquid, X, 5, 2; XII, 3, 4. — medicinam, VII, 2, 26.

Factum citissimum, VI, 4, 14. — *facti* controversia, V, 10, 40. — *facta*, VII, 2, 46 seq.

Facultas, VI, 5 prim. — alicuius rei, VI, 3, 2. — cogitandi, XI, 1 prim. — contingit stylo, II, 2, 11. — continuandi verba, IV, 1, 61. — dicendi, XII, 1, 2; XII, 2, 6. — ex tempore, XI, 2, 49. — vera, XII, 10, 65. — eloquendi, X, 1, 69; XII, 1, 29. — divina, X, 1, 81. — legendi, I, 4 in. — loquendi, X, 1, 10. — ex tempore orandi, XI, 1, prim. — scribendi, I, 4 pr.; XI, 1, prim. — detrahere alicui dicendi *facultatem*, XI, 1, 20. — *facultates*, V, 10, 49; VII, 2, 25. — patrimonii, VI, prooem. extr.

Facundia fatigata, etc., X, 5, 14. — Latina, XII, 10, 27. — mirae *facundiae* vir, X, 3, 12.

Facundior, XII, 10, 44. — *facundissimus* quisque, XII, 2, 27. — *facundissima* libertas, X, 1, 65.

Fallax de se opinio arrogantium, XI, 1, 17. — *fallaces* spes, VI, 1, 27.

Fallere, XII, prooem. 2. — aliquem, IX, 1, 24. — vana spe, XII, 7, 7. — credentem sibi, X, 1, 20. — hostem pro salute patriae, XII, 1, 39. — iudicem, IV, 2, 59. — lectorem, IV, 2, 45. — mendacio, VIII, 6, 74. — nutu, IX, 1, 20. — *falli* specie boni, VIII, 3, 56. — *fallit* eventus, XII, 8 extr. — indulgentia, X, 3, 7. — memoria, XI, 3, 121. — observatio aliquem, I, 5, 5. — transitus, VII, 10, 17. — *fallunt* verba, VIII, 2, 13.

Falsa fabula, VI, 3, 92. — imago laudis, V, 8, 1. — rerum, X, 5, 17. — mors, VI, 3, 84. — persuasio scientiae, I, 1, 8. — que-

rela, I, 1, 1. — *falsi* duces; 12, 2, 20. — *falsae* opiniones, V, 10, 34. — res, XII, 11, 15. — *falsa* et impropria, XII, 10, 42.

Falso, II, 17, 12. — iactari, I, 2, 2.

Fama, V, 3. — ingenii, IV, 1, 54; X, 1, 31; XI, 1, 50 et 73, etc.

Familia bene instituta, X, 3, 9. — venalis, VII, 2, 26.

Familiaris res, XII, 1, 6; XII, 7, 9. — *familiare* distinctum ab *usitato*, V, 10, 96. — alicui, VII, 2, 17. — *familiares* epistolae, I, 1, 29. — *familiaria* magis exempla, IX, 4, 44. — regioni verba, VIII, 2, 13.

Familiariter, V, 9, 14. — amari, X, 3, 12. — amicus, I, 2, 15. — *familiarius* affigere aliquid animo, II, 7, 3.

Fanaticum est, XI, 3, 71.

Fari, VIII, 3, 27.

Fas est, V, 14, 18. Conf. X, 2, 9; X, 4, 3; X, 7, 31; XI, 1, 77, etc.

Fasceatim, I, 4, 20.

Fasces imperare, XI, 3, 26. — submittere populo a Publicola institutum, III, 7, 18.

Fasciae, XI, 3, 144.

Fastidire elementa grammatices tanquam parva, I, 4, 6. — lucrum, I, 1, 18. — *fastidit* praestare, II, 3, 4.

Fastidium afferre alicui, XI, 1, 15. — verborum, VIII, 3, 23. — *fastidio* non agendi, etc. laborare, XII, 9, 7.

Fastigium eloquentiae, XII, 1, 20. — *fastigia* operum spectantur, latent fundamenta, prooem. 4.

Fateri curam, VIII, prooem. 23. — magistrum, V, 14, 32. — mores suos, X, 1, 100. — sollicitudinem suspiratione, XI, 3, 158. — vera, V, 4 in. — *fatendi* modus, I, 6, 7.

Fatigare, aliquem I, 12, 7. — aliquid curis, VI, prooem. 3. — discentem per ambages, III, 11, 23. — vocem, XI, 3, 82. — *fatigari*, X, 1, 24. — cogitatione muneris, IV, prooem. 7. — in aliqua re, I, 6, 32. — intentione, IV, 2, 121. — lacrymis, VI, 1, 28. — inani mora, IV, 3, 8. — *Fatigatur* nulla actas minus, I, 12, 8 et 10. — animus, I, 12 pr. — intentio, I, 2, 11. — *Fatigatus* intersistere, XII, 11, 2. — stomachus iudicis intentione, IV, 2, 121. — *fatigata* facundia, X, 5, 14. — *fatigatum* latus, XI, 3, 13. — apud *fatigatos* dicere, IV, 1, 48.

Fatigatio, X, 3, 27. — afficit sensus minus quam cogitatio, I, 12, 11; XI, 3, 21. — orantis, I, 2, 31. — deficere *fatigatione*, XI, 3, 173. — renovare animum a *fatigatione*, VI, 3, 1.

Fatue, VI, 4, 8.

Fatum; ultimi *fati* imaginem capere, VI, 2, 33. — *fata* acerbissima, VI, prooem, 4. — post *fata*, XII, 11, 7.

Fauces convulsae, integrae, leves, molles, obtusae, tumentes, XI, 3, 20. — rasae, ib. 13 et 20.

Favere alicui, VI, 3, 47. — alienis, I, 5, 70. — ingenio suo, IX, 2, 78. — *favetur* ei, V, 7, 31.

Favor, VIII, 3, 34. — adversus, IV, 1, 51. — paratus, XII, 6, 3. — pro laborantibus, IV, 1, 9.

Favorabilis causa, XII, 6, 6. — eloquentia, XII, 10, 74. — homo, XI, 1, 42. — modus, IV, 1, 21. — persona, VII, 1, 43. — minus quaestio, IV, 3, 9. — *favorabile*, IV, 1, 23, et 26. — aliquid facere, XI, 1, 28. — *favorabilia* maxime materiarum, X, 5, 21.

Favorabiliter, IV, 3, 1.

Fax; *faces* acriores ad studia di-

cendi subdere, I, 2, 25. Conf. *Iaculari*.

Febres Atticae, VIII, 3, 28.

Fecundior generandis alendisque seminibus, X, 3, 2.

Fecunditas se efferat in adolescente, II, 4, 8.

Felicitas de extemporali dicendi facultate, X, 7, 19. — interrogantis, V, 7, 17. — quaedam, VI, 3, 56. — rara, XII, 5, 6. — vocis, X, 1, 119.

Feliciter, VIII, 6, 32. — *felicissime* audax, X, 1, 96. — cedit imitatio, X, 2, 16.

Felix; *felices*, XI, 3, 3. — *felicior* sorte nascendi actas, XII, 11, 22. — *feliciores* fingendis nominibus Graeci, I, 5, 32. — *felicissimus* sermo, IX, 4, 27. — *felicissima* facilitas, X, 1, 111.

Femen, VI, 3, 91.

Femineae vocis exilitas, I, 11, 1.

Femininum, I, 6, 5. — *femininа* nomina, I, 5, 54; I, 6, 5. — positio, I, 4, 24.

Femur, I, 6, 22. — ferire, XI, 3, 123.

Ferae ad saevitiam gignuntur, I, 1, 1.

Fere pro *plerumque*, etc., I, 1, 8; I, 2, 15; IV, 1, 55, etc. — non *fere* quisquam est, I, 10, 41.

Ferire, VI, 3, 61. — animum, XII, 10, 48. — aurem, VIII, 5, 13. — minus aures consuetas, IX, 3, 4. — vitalia, V, 12, 22. — *feriri* ictu, VI, prooem. 3. — sonat vox, ut *feritur*, XI, 3, 61. — *Feriens*, VI, 1, 17; VI, 2, 31.

Ferо, I, 6, 26. — *ferre* actionem aliquam, IX, 2, 80. — aequum, IV, 5, 16. — aliquem, si iudicet, etc., VIII, 5, 8. — iocantem, VI, 3, 31. — recta ad aliquid, V, 10, 123. — nitentem contra, XII, 10, 61. — aliquid, V, 10, 124; XII, 10, 17. — in consilium, VII, 4, 2; IX, 2, 86. — animum in consilium, VI, 1, 10. — annos, II, 4, 9. — contemptum, fastidium, odium, satietatem ex aliqua re, V, 14, 30. — convicium, VI, 2, 14. — cruciatus, VI, prooem. 12. — dolorem, VII, 3, 34. — extra causam, VI, 4, 10. — felicitatem suam fortiter, VIII, 5, 15. — fructum, VIII, 3, 10. — in contrarium, XI, 1, 8. — in utero, VIII, 3, 54. — intentionem, XI, 3, 41. — iudicem transversum vi sua, X, 1, 110. — ius sibi redditum, XI, 2, 50. — legem, VII, 4, 13. — in praeteritum, in singulos, II, 4, 37. — magistrum, I, 12, 5. — manum ad se, XI, 3, 96. — in latus, XI, 3, 99. — mortem, VIII, 2, 4. — ordinem declinationis verba dicuntur, I, 4, 29. — prae se animum magnum, XI, 1, 37. — caritatem alicuius, VI, 2, 14. — fiduciam, V, 13, 31, 51. — talem regem, VII, 1, 24. — silentium, IV, 2, 37. — velut solem, clariorem vim eloquentiae, XII, 10, 15. — totum, I, 2, 13. — valetudinem, VI, prooem. 11. — vinum, VIII, 4, 16. — vitium, XI, 3, 57. — *Ferri*, VI, 3, 99. — aestu, VI, 2, 6. — alto, XII, 10, 37. — campis, semitis, V, 14, 31. — circa indices, VI, 1, 47. — cursu ad spatium aliquod, X, 3, 6. — hasta dicitur contorta, IX, 4, 8. — historia debet, IX, 4, 18. — impetu suo, XII, prooem. 3. — oratio debet, IX, 4, 112. — *Fert* calor ac spiritus sermonem, X, 7, 13. — caput ad dextram, XI, 3, 113. — — mea opinio, IV, 3, 14; XII, 10, 3. — res, XII, prooem. 4; XII, 1, 45. — si *ferat* flatus, X, 3, 7. — si res *feret*, V, 2, 2. — ut *tulit* impetus, II, 12, 11; XI, 3,

10. — ut vires nostrae *tulerunt*, III, 1, 1. — *fertur* affectus, etc. continuo impetu, X, 7, 14. — casus durius, IX, 4, 117. — contorta vis, X, 7, 14. — *feruntur* commentarii oratorum, X, 7, 30. — verba quaedam ad eundem intellectum, X, 1, 11. — *ferebantur* libri sub nomine meo, prooem. 7; conf. VII, 2, 24; X, 1, 129. — *Ferentia* prae se aliquid, XII, 10, 10. — minus sunt *Ferendi*, I, 4, 5. — *Ferundo*, VII, 3, 34.

Ferocientes equi, X, 3, 10.

Ferociores, II, 2, 3.

Ferrea fibula, VI, 3, 58.

Ferrum pro gladio, VIII, 6, 20. — differt a mucrone, X, 1, 11. — affert terroris aliquid, VIII, 3, 5. — medici, IV, 5, 5. — noxium, VII, 6, 8. — *ferri* fulgor, X, 1, 30. — qui nocte cum *ferro* deprehensus fuerit, alligetur, VII, 6, 8.

Fertilior seges, XII, 10, 25.

Fervere, secunda brevi, I, 6, 7.

Festa licentia, VI, 3, 16.

Festinare ad aliquid, IV, 3, 8; IV, 5, 10. — in provinciam, VI, 3, 39. — *Festinantium* opus, IX, 4, 134. — *Festinatam* maturitatem celerius occidere, VI, prooem. 10.

Festinatio ambitiosa, I, 4, 22. — *festinatione* mora lectioni adiicitur, I, 1, 32.

Festinato nihil fecisse videtur, IV, 2, 58.

Festivissimum, VI, 3, 39.

Fibula ferrea, VI, 3, 58.

Fictio? quid? VI, 3, 61. — ex ironia, VI, 3, 91. — nominis, quid? VIII, 6, 31. — nominum, VI, 3, 53. — palaestricae, IX, 1, 20. — personae, IX, 3, 89. — personarum, II, 1, 39. — ab usu communi remota, IX, 1, 25. — voluntatis, IX, 2, 46. — *fictiones* personarum, quae? IX, 2, 29.

Fictus, etc. Vid. in *Fingere*.

Fidelis libertus, I, 2, 5. — memoria minime *fidelis*, XI, 2, 42. — stylus, X, 7, 7.

Fideliter continere, I, 3, 1. — firmum, VI, 4, 15. — iacere fundamenta, I, 4, 5.

Fidere ingenio, X, 7, 18.

Fides, V, 10, 8. — bona, X, 3, 23; X, 7, 1. — causarum, I, 8, 10. — difficillima gravissimi cuiusque sceleris, IV, 3, 6. — integra alicui est, V, 7, 2. — memoriae, XI, 2, 8. — patrocinii, V, 13, 40; XI, 1, 86. — eius rei est, quod, XI, 3, 8. — rerum, V, 8, 3. — terrae, XII, 10, 25. — vetustatis, XII, 4, 2. — *fidei* commissum, III, 6, 69. — tacitum, IX, 2, 74. — *fidem* deûm, I, 6, 18. — quaerere, X, 1, 32. — *fide* aliena dicere, XII, 3, 2. — bona, X, 3, 23. — vera, XII, 11, 11.

Fides, *ium*, IX, 2, 5. Vid. *Canere*.

Fiducia, XII, 5, 4; XII, 6, 2. — causae, IX, 2, 51; XI, 1, 75. — confessionis, VI, 5, 10. — conscientiae, V, 6, 2. — eloquentiae, XI, 1, 25. — facultatis, X, 7, 20. — iuris, IV, 2, 113. — iustitiae, XI, 1, 75. — memoriae, XII, 8, 8. — bonae mentis, XII, 7, 3. — alicuius certae partis, X, 1, 41. — praestandi aliquid, prooem. 3. — testium, IV, 2, 88. — est mihi *fiducia*, V, 12, 1. — si *fiducia* sit, IX, 2, 94. — solet opinione arrogantiae laborare, IV, 1, 33.

Figi cruci, VII, 1, 30.

Figulaturit, VIII, 3, 32.

Figulus Clusinius, VII, 2, 5.

Figura, VI, 3, 36; VII, 1, 40; VIII, 3, 59. — quid proprie? IX, 1, 23. — definitur, IX, 1, 4 et 14. — quotuplex? IX, 1, 10 et seq. — partes habet duas, διανοίας et λέ-

ξεως, IX, 1, 17. — aperta, IV, 2, 69. — colorum, IX, 1, 18. — dictionis, IX, 1, 17. — elocutionis, IX, 1, 17. — Graeca, I, 1, 13; I, 5, 64. — mentis, VI, 3, 70; IX, 1, 17. — orationis, I, 5, 5; IX, 1, 17; IX, 2, 27. — tertiae personae in verbis, I, 4, 29. — sensus, IX, 1, 17. — sententiae, sententiarum, IX, 1, 16 et sqq.; IX, 3, 88. — sermonis, IX, 1, 17. — sine sententia, IX, 3, 100. — verborum, VIII, 6, 67; IX, 1, 16 et seqq.; IX, 3 per tot. Cf. *Schemata*. — eadem *figura* dicimus cursitare, qua lectitare, IX, 1, 12. — oratio declinata *figura*, IX, 3, 88. — laedere aliquem *figura*, VII, 4, 28. — *figurae* differentia a tropis, IX, 1 prim. — tropis a nonnullis *figurae* nomen imponitur, IX, 1, 2. — non totidem, quot affectus, IX, 1, 23 et seqq. — accommodatae augendis affectibus, IX, 2, 26. — quae a Quintiliano intelligantur? IX, 2, 1. — quaenam verborum *figurae figuris* sententiarum declinentur? IX, 3, 88. — cuiusmodi *figuris* utendum temere non esse in iudicio, praeceptum sit? IX, 2, 95.

Figurare orationem, IV, 1, 67; IX, 1, 10. — *Figurata* oratio, IX, 1, 13. — *figuratum* esse, IX, 1, 12; IX, 2, 7 et 27. — male, VIII, 3, 59. — *figuratae* controversiae, IX, 1, 14; V, 10, 70; VII, 4, 28; IX, 2, 65. — *figurata* verba, VIII, 1, 1.

Filius an frater debeat esse intestato haeres? IV, 2, 5. — interrogatus, ubi esset pater, respondit, ubicumque est, vivit, etc., Controv. VII, 2, 48. — *Filii*, mas et femina, IX, 3, 63. — qui in mortem patris coniurarant, IV, 2, 72 sqq.

Fimbriaturit, VIII, 3, 32.

Findere spiritum, XI, 3, 21.

Fingere, V, 10, 96; V, 12, 21. — affectus, XI, 1, 55. — aliquem et imaginari, XII, 1, 21. — aliquid sibi, I, 5, 10. — secundum verum, VI, 2, 30. — animos audientium, III, 4, 15. — aperte, VI, 3, 71. — contradictionem sibi ipsi, VII, 3, 20. — credibiliter, IV, 2, 124. — Graecis magis concessum est, VIII, 3, 30. Conf. IX, 1, 23. — homines, I, 6, 16. — materias, II, 10, 4 et 14. — naturam suam, X, 2, 20. — nomina, I, 5, 32; IX, 1, 23. — nova, I, 5, 71. — responsum sibimetipsi, XII, 1, 10. — se, IX, 2, 5. — in habitum, XI, 3, 83. — sermonem, IX, 2, 32; X, 1, 82. — venustissime, VI, 3, 41. — *Finge*, III, 6, 100. — *fingamus*, dari, etc., I, 1, 24. — sic, IX, 4, 108. — *Ficta* controversia, VII, 3, 30. — imitatio omnis est, X, 2, 11. — interrogatio, IX, 2, 15. — oratio, XII, 10, 23. — *fictum* gratia verborum, XII, 10, 40. — *ficti* affectus. Vid. *Affectus*. — *fictae* res, XI, 3, 5. — *ficta*, I, 5, 2. — convicia, XII, 9, 8. — verba, XI, 1, 6 et 49.

Finire, i. e. *definire*, II, 15, 37; III, 5, 17 seqq. — aliquid, VI, 3, 105. — comprehensione, XII, 2, 19. — equum, VII, 3, 3. — ita, VII, 3, 18. Conf. VI, 3, 105. — ut semel *finiam*, V, 13, 3; IX, 4, 138. — *finire* in aliqua re, VIII, 6, 50. — sensum, IX, 4, 118; XI, 3, 38. — sermonem, XI, 3, 38. — verbum sono aliquo, I, 5, 25. — *finiri* conclusione una, III, 3, 2. — litera aliqua, I, 5, 61; I, 6, 14. — sic optime *finiri*, i. e. *definiri*, II, 1, 8; II, 15, 1; II, 17, 24; XII, 1 pr. et 40. — utilitate, III, 8 pr. — *Finitus* est sensus, IX, 4, 111. — *finiti* numeri, IX; 4, 129. — *finitae* sunt partes

duae, I, 9 pr. — *finita* spatia, IX, 4, 50.

Finis, i. e. *definitio*, II, 15, 12 seqq., et 35 et 37; IV, 4, 3; V, 10, 54; VII, 3, 25, etc. — agendi, prooem. 22. — laudis et gloriae, VIII, 3, 11. — operis, prooem. 25. — *fines* rerum naturae, XII, 2, 23.

Finitio pro *definitione*, II, 15, 34; III, 5, 10; III, 6, 32; V, 10, 36 et 54; VII, 3, per tot.; X, 1 seqq.; IX, 3, 91. — quid? VII, 3, 3. — ambigua, contraria, communis, falsa, inanis, parum plena, etc. VII, 3, 20 seqq. — firma, ib., 18. — *finitionis* quaestio, VI, 4, 4. — applicare *finitionem* in rem, comprehendere *finitionem* brevi complexu verborum, confirmare, destruere, etc., VII, 3, 18 seqq.

Finitivus status, III, 6, 5 et 30; XII, 2, 19. — *finitiva* causa, VII, 3, 36.

Fintes, IX, 1, 20.

Firmamentum, III, 11 pr. et 9 seqq. et 19.

Firmare aliquid argumentatione, IV, 2, 102. — clausulam aliam, IX, 4, 71. — gradum, IX, 4, 129. — instrumenta, V, 7, 36. — memoriam, II, 4, 15. — *Firmari* exercitatione, VIII, prooem. 19. — *firmatur* memoria exercitatione, I, 1, 36. — vox consuetudine, XI, 3, 24. — *firmantur* radices, X, 7, 28. — satis *firmati* severiore genere, X, 1, 131.

Firme continere, XI, 2, 2.

Firmitas, XII, 2, 12. — animi, VI, prooem. 4. — capitis, lateris, pectorisve, XI, 3, 16. — corporis, XI, 3, 19. — gladiatoria, VIII, 4, 16. — lateris, XI, 3, 16 et 40. — memoriae, XII, 5, 1. — vocis, X, 7, 26. — *firmitatem* memoriae affert nox interposita, XI, 2, 43.

Firmus testis, V, 7, 11. — *firma* facilitas, X, 1 pr. et 59. — probatio, XI, 3, 2. Cf. *Vox*. — *firmum*, VII, 1, 10. — adversus aliquem, II, 17, 23. — *Firmior* memoria, XI, 2, 4. — res verbis, VIII, 4, 26. — *firmius* est, III, 6, 10; V, 12, 3 et 6. — iudicium, I, 8, 5. — *firmiores* profectus, I, 2, 26. — *Firmissima* clausula, IX, 4, 93. — *firmissimum*, V, 13, 47; VII, 1, 10. — ducere, VII, 1, 21. — *firmissimae* amicitiae, I, 2, 20.

Fistula τονάρτου, I, 10, 27. — *fistulae*, V, 14, 31.

Flagellare in tergum, XI, 3, 118.

Flagitia manifesta, II, 2, 15.

Flagitiosus omni genere voluptatum animus, XII, 11, 18.

Flagrans eximio literarum amore, prooem. 6.

Flant venti a cardinibus mundi, XII, 10, 67. — magna *flandi* tumor, XII, 6, 5.

Flatus si feret, X, 3, 7. — adversi, secundi, XII, 11, 5.

Flavescere aristis inanibus ante messem, I, 3, 5.

Flaviae gentis templum, III, 7, 9.

Flebilis affectus, XI, 3, 162. — suavitas, XI, 3, 170. — vox, XI, 3, 64.

Flectere, VIII, 3, 36; IX, 4, 136. — aliquem, VI, 1, 9. — aliquid, XI, 3, 172. — animum iudicis ab aliqua opinione, IV, 2, 80. — iudicem, VI, 1, 23. — orationem, XII, 1, 45. — pollicem, XI, 3, 117. — sonum pronuntiatione, XI, 3, 41. — syllabam, I, 5, 23. — vocem, IV, 2, 39. — *Flexa* litera, vel syllaba, I, 5, 23 et 30 seq.; XII, 10, 33. Conf. *Vox*.

Flere sententiolis, XI, 1, 52. —

flendum est, VI, 6, prooem. 8; VI, 2, 3.

Fletibus natos, letitia defunctos prosequi, V, 11, 38.

Flexibilis vox, XI, 3, 15 et 40.

Flexus, I, 6, 15; I, 8, 3; I, 11, 12; I, 12, 3; II, 13, 9; IV, 1, 68; VI, 9, 8. — capillorum, VIII, 2, 7. — membrorum, I, 1, 22. — rediens, XI, 3, 101. — versuum, X, 7, 11. — vocis, I, 10, 22; XI, 3, 170 et 182. Conf. XI, 3, 60. — ambiguitas per *flexum*, VII, 9, 8. — *flexu* dicere aliquid, I, 8 in. — eludere, IX, 2, 78. — *flexus* mille, V, 13, 2. — in diversos *flexus* exire, de declinatione et coniugatione, I, 6, 15.

Floralia, I, 5, 52.

Florere aliqua re circa aliquem hominem, XII, 10, 6. — simul cum aliis, III, 1, 9.

Floridum genus dicendi, XII, 10, 59. — *floridius* genus, II, 5, 18.

Flos; *flores* nimii, XII, 10, 13.

Flosculi lasciviae, II, 5, 22. — *flosculos* congerere in aliquid, X, 5, 23. — ostendere, VI, prooem. 9. — *flosculis* nitere, XII, 10, 73.

Fluctuat, *fluctuatur*, IX, 3, 7.

Fluctus concionum, VIII, 6, 48.

Fluere pro *fluctuare*, X, 1, 2. — pleno alveo, II, 1, 4. — pleniore canali, XI, 3, 167. — debent delicata, IX, 4, 139. — debet oratio, IX, 4, 112. — ex intimis fontibus, XII, 2, 6. — ex impudicitia, V, 9, 14. — ex natura rerum hominumque, VI, 2, 13. — leniter, IX, 4, 19. — totis vallibus, V, 14, 31. — tenui venula per calculos, XII, 10, 25. — *Fluit* causa alicunde, VII, 3, 33. — historia, IX, 4, 129. — labor rectore carens, X, 1, 2. — nomen ex Graeco, III, 4, 12. — oratio totis viribus, IX, 4, 7. — sanguis e caede, V, 9, 14. — sermo, IX, 4, 20. — sinus togae, XI, 3, 140. — vitium inde, XI, 3, 109. — vox, XI, 3, 63. — *fluunt* numeri sponte, XI, 3 fin. — omnia illaborata, X, 1, 111. — *fluxerunt* nostrae disciplinae ex Graecis, I, 1, 12. — *Fluens* contextus, IX, 4, 127. — *fluentes*, I, 2, 8. — sumus in locis ac descriptionibus, IX, 4, 138. — amnes altis ripis multoque gurgitis tractu *fluentes*, XII, 2, 11.

Fluitare sine rectore, VII, pro. 3.

Flumen eloquentiae, X, 1, 61, — pronum orationis, IX, 4, 61. — *flumina* eloquentiae, VIII, 6, 7. — *fluminum* magnorum fontes navigabiles, VIII, 3, 76.

Fluxus aquarum coit, XI, 3, 21.

Focalia, XI, 3, 144.

Fodere vites, IX, 4, 5.

Foeda vomendi necessitas, IX, 4, 30. — *foedius*, XI, 3, 57. — *foedissimus*, VI, 3, 32. — *foedissima* inconsequentia VIII, 6, 50. — multo *foedissimum* est, IX, 4, 72; XI, 3, 180. — *foedissima* ludibria, I, 6, 32.

Foedera vetustissima, VIII, 2, 12.

Foeditas barbarismi ac soloecismi, I, 5, 4. — vix enarrabilis, XII, 10, 76. — hominum, VIII, 6, 15.

Foedus pro *hoedus*, I, 4, 14.

Foemin. Vid. *Fem.*

Foenerator, VII, 1, 20.

Foenus hereditarium, VII, 1, 19.

Foetus recentes, X, 4, 2.

Fons alicuius rei, IX, 2, 25. — gloriae, VIII, 6, 7. — philosophorum Socrates, I, 10, 13. — *fontes*, V, 10, 19. — amoeni, VIII, 3, 8. V. L. — eloquentiae, VI, 1, 51. — intimi sapientiae, XII, 2, 6. — navigabiles, VIII, 3, 76. — puri, XII, 10, 19.

Fonteius, VI, 3, 51.

Foramina tibiarum, I, 11, 7; XI, 3, 20.

Fordeum pro *hordeum*, I, 4, 14.

Forensis asperitas, I, 8, 11. — contentio, XI, 1, 70. — opera, XII, 1, 25. Conf. *Pugna*. — *forenses* causae, XII, 3, 25. — contentiones, V, 1, 1. — controversiae, VII, 1, 4. — *forensia* certamina, II, 1, 11; V, 12, 22; X, 5, 17.

Forma pro *figura*, I, 10, 39, etc. — pro *specie*, V, 10, 62; VI, 2, 6. — pro *usura corporis iuvenilis*, V, 11, 26. — certa eloquendi, IX, 3, 24. pronuntiandi, V, 13, 5. — dicendi, IX, 1, 14. — materiae deliberativae, etc. V, 13, 6. — negandi, V, 13, 7. — nummi publica, I, 6, 3. — partis orationis, IV, 1, 67. — quadrati, I, 10, 45. — rei, VII, 4, 1. — sententiae, IX, 1, 10. — sermonis diversa, IX, 3, 64. — syllogismi, V, 14, 26. — veritatis, II, 4, 2. — suam quidque *formam* poscit, XI, 1, 47. — *Formae* animorum, II, 8, 1. — corporum, ingeniorum, XII, 10, 16; ib. 20. — geometriae, I, 10, 34. — literarum eburneae, I, 1, 26. — litium, VII, prooem. 4. — verborum, X, 1, 10. — vitiorum, I, 5, 41. — tres quasi *formae* eloquentiae, XII, 10, 66. — *formas* saepe fingimus, IX, 2, 36.

Formare actionem, XI, 3, 180. — aliquem, XII, 1, 41; XII, 11, 5. — lectione, I, 11, 14. — animos, prooem. 14. — in habitum, VI, 2, 1. — indicum animos, IV, 1, 61. — articulos, I, 1, 27. — conclusionem, VII, 3, 14. — corpora ad flexus membrorum, I, 1, 22. — disciplinam alicuius, IV, prooem. 1. — gestus motusque, I, 11, 16. — iudicem in aliquid, XI, 1, 2. — manum, XI, 3, 97. — manus ad modum alicuius, XI, 3, 88. — mentem lectione, X, 1, 59. — mores praeceptis ac ratione, XII, 2, 4 et 27. — oculos, XI, 3, 77. — orationem stylo, X, 7, 7. — oratorem, I, 1, 10. — os, XI, 3, 31. — pudorem, I, 2, 4. — sapientem, I, 10, 5. — sermonem eodem semper modo, IX, 3, 3. — studia alicuius, prooem. 5. — verba, I, 12, 9. — *formari* ante ad credendum vel non credendum, V, 7, 8. — ad propositum sibi praescriptum, X, 2, 2. — *formatur* animus contemplatione recti pravique, II, 4, 20. — *formata* cogitatio, X, 7, 8. — ad morem dialecticorum conclusio, VII, 3, 14. — formati quodammodo tropi, IX, 1, 1. — *formata* verbis, III, 3, 10. — ex Graeco nova, sc. vocabula, VIII, 3, 33. — *formanda* aetas, I, 3, 12. — *formandum* se dare alicui, XII, 6, 7. — praestare, I, 12, 10. — *formandi* disciplinae traditione affectus, XI, 3, 61.

Formator ingeniorum, X, 2, 20.

Formula, VI, 3, 83. — *formulae* iudiciorum, III, 8, 2. — Conf. VII, 4, 20. — *formularum* atrocitas, VII, 1, 37.

Formularii, XII, 3, 11.

Fornix Fabii, VI, 3, 67.

Forte quadam, VII, 3, 36. — occurrentia vocabula, I, 1, 34.

Fortis, V, 10, 97. — quis? XII, 1, 23; XII, 2, 3. — celeritas, XI, 3, 164. — imperator in proeliis, XII, 3, 5. — parum, XII, 1, 17. — vir optet quod volet, VII, 5, 4; VII, 7, 4. Conf. *Vox*. — *forte* ingenium, X, 2, 19. — *fortes*, I, 10, 31. — pro *fortibus* temerarii, X, 2, 16. — *fortia*, V, 12, 18; VI, 1, 6; VIII, 2, 20; X, 2, 19. — studia, VI, 1, 21. — stulta, XII, 9, 13. — non temeraria, XII, 10, 80. — *fortior*, VII, 3, 34. —

fama virtutis, XII, 9, 4. — *fortius*, IV, 5, 4. Conf. IX. 4, 6; XI, 1, 44. — *fortiori* subiungatur aliquid infirmius, IX, 4, 23. — *fortiores*, XII, 10, 36. — *fortiora*, XII, 10, 66. — verba, XII, 10, 35. — *fortissimum* est, VII, 4, 8.

Fortiter affirmare, XII, 3, 3. — dicere, I, 5 fin. Conf. *Facere*. — indicare, VI, 1, 20. — iungere, V, 10, 78. — opponere aliquem alicui, X, 1, 105. — repellere aliquem, XI, 1, 62. — *fortius* dicere, II, 12, pr. et 9. — *fortissime* affirmare, II, 4, 42.

Fortitudo, XII, 1, 23.

Fortuita pugna, VI, 5, 10. — *fortuitum*, I, 10, 46. — *fortuiti* clamores, X, 3, 30. — *fortuita*, III, 7, 12; VI, prooem. 11; X, 3, 20. — quaedam, VI, 1, 5.

Fortuna, VI, 1, 50. — talis omnia quaecumque recipit, VIII, 3, 67. — corporis, VII, 9, 2. — iudicii, X, 1, 16. — nulla iam me efficere potest felicem, VI, prooem. 5. — *fortunae* crimen, VI, pro. 13.

Forum: *fori* lux, XII, 3, 8. Cf. XII, 6, 4. — profectus, XII, 6, 4. — veritas, VI, 1, 43. — *foro* utilis, I, 10, 4. — in *foro* dicere, facere, XI, 1, 47. — orare causam, X, 5, 18.

Fovere aliquem peculiariter, I, 2, 16. — propria bona doctrina, II, 8, 3.

Fragor, VIII, 3, 3. — caelestis, XII, 10, 24.

Fragosa oratio, IX, 4, 7. — *fragosa*, IX, 4, 116.

Frangere audaciam alicuius, II, 16, 7. — animum, XI, 3, 170. Conf. XII, 5, 1. — consonantem, I, 4, 11; XII, 10, 29. cursum, IX, 4, 113. — impetum cogitationis, X, 3, 31. — iram, odium, VI, 3, 9. — nervos, I, 2, 6. — quidquid est in oratione generosius, prooem. 4. — pondera rerum minutissimis sententiis, X, 1, 130. — vocem, XI, 3, 20. — *frangit* fidem metus, XII, 1, 24. — *frangas* citius quam corrigas, quae in pravum induruerunt, I, 3, 12. — consonantes se *frangunt*, I, 4, 11. — *frangi* aetate, XII, 11, 2. — compositione, VIII, 3, 57. — femineae vocis exilitate puer dicitur, I, 11, 1. — valetudine, XII, 11, 2. — *Fractus* in compositione, XII, 10, 12. — incessus, V, 9, 14. — *fracta* impudicis modis musice, I, 10, 31. — *fractum* omnibus vitiis genus dicendi, X, 1, 125. — *fractae* inter obstantia saxa aquae, IX, 4, 7. — *fracta* compositione, VIII, 3, 57. — organa, XI, 3, 20. — tela, IX, 4, 14.

Fratres gemini, non gemini *fratres*, IX, 4, 26. — mas et femina *fratres* appellantur, IX, 3, 63.

Fraudare aliquem aliqua re, IX, 1, 25. — debita laude, II, 14, 1. — verba aliqua sui parte, XI, 3, 52.

Fraudator, I, 4, 28.

Fraudulentus quasi gestus humerorum allevatio et contractio, XI, 3, 83.

Fremere clamoribus, XII, 5, 6.

Fremitus concionum, X, 3, 30.

Frequens admonitio, X, 3, 32. — commemoratio, XI, 1, 18. — in iudiciis, XII, 2, 7. — locus, V, 10, 37. — nutus capitis, XI, 3, 71. — spectator certaminis, X, 5, 19. — translatio, XI, 1, 49. — turba, X, 5, 21. — *frequenti*, XI, 1, 49. — *frequentior* repetitio, IX, 3, 41. — more *frequentissimo* poëtis, XI, 2, 11.

Frequentare domum alicuius, XII, 11, 5.

Frequentia auditorum, X, 7, 16.

— gaudere, I, 2, 9. — scholarum, I, 2, 1.
Frequentissime, VII, 1, 12.
Fretus meritis, IV, 2, 15.
Frigescere, VI, 1, 29. — *frigescit* affectus, XI, 3, 133. — sanguis pallore, XI, 3, 78.
Frigide redire, XI, 3, 133. — *frigidius* dicta, VI, 3, 4. — *frigidissime*, VI, 1, 39.
Frigidus in salibus, XII, 10, 12. — *frigida* affectatio, IV, 1, 77; IX, 3, 74. — *frigidum*, IV, 2, 59; V, 10, 31. — illud et inane, X, 2, 17. — in iocis, IX, 3, 69. — corpus, VI, prooem. 12. — *frigidae* sententiae, VIII, 5, 30. — *frigida*, V, 11, 31; VI, 3, 53 et 55. — *frigidiora*, I, 7, 6.
Frigus, V, 7, 26; VI, 1, 37. — argumentorum, quaestionum, II, 12, 6. — non leve interrogantis, V, 7, 31.
Frivola iactantia, I, 6, 20. — *frivolum* et scenicum est, X, 7, 21. — maledictum, VII, 2, 34.
Frons, *frondis* : *frondibus* teneris non adhibenda falx est, II, 4, 11.
Frons, *frontis*, IV, 1, 42. — asperior, XI, 1, 61. — causae prima, IV, 1, 42. — directa, V, 13, 11. — imbecilla, XII, 5, 4. — mollis, VI, 4, 12. — attollitur, contrahitur, demittitur, XI, 3, 78. — pluribus generibus peccat, I, 11, 10. — sanguis *frontis* habitu mentis, movetur, XI, 3, 78. — *frontem* facere improbam, XI, 3, 160. — habere asperiorem, XI, 1, 61. — perfricare, XI, 3, 160. — *fronte* prima, VII, 1, 56. — ex prima *fronte* diiudicare aliquid, XII, 7, 8. — in *fronte* areae, I, 10, 42. — promittere aliquid *fronte*, I, 4, 1.
Fructifera, VIII, 3, 9.
Fructuosus, I, 6, 29.
Fructus dulcis adhuc, XII, 6, 3. — laudis, opinionis praesens, X, 7, 17. — studiorum, VIII, prooem. 26; X, 3, 2; XII, 11, 4. — maximus, X, 7, pr. — viridis, XII, 6, 3. — certi atque deformati, VI, prooem. 9. — illaborati, XII, 10, 79. — laborare, VIII, 6, 6. — *fructu* graves vites, VIII, 3, 8.
Frugalis pro *frugi*, I, 6, 17.
Frugalitas, XII, 1, 8. — quae ? XI, 3, 19. — unde dicta ? I, 6, 29. — eloquentiae, XII, 10, 21.
Frugi homo, I, 6, 29.
Frugis : ad *frugem* pervenire, I, 3, 3.
Frui contemplatione sui, II, 18, 4. — persuasione sua, XI, 3, 11. — usura, VI, 3, 68.
Frusta, IV, 5, 25; VIII, 5, 27.
Frustra laborare in aliqua re, IV, 2, 35. — praecipere alicui, XI, 3, 143. — non *frustra* Plato credidit, I, 10, 15.
Frustratio : sine *frustratione*, II, 20, 3.
Fucatum corpus, VIII, pro. 19.
Fuco eminens color, VIII, 3, 7. — tincta lana, XII, 10, 75.
Fuga lucis, I, 3, 16.
Fugare aliquem a proposito, II, 2, 7.
Fugere aliquem, IV, 5, 4. — aliquid longissime, XI, 3, 88 et 128. — de civitate, VI, 1, 19. — disciplinam, XII, 2, 24. — disciplinas omnes, II, 17, 16. — ex subselliis, VI, 1, 48. — memoriam, IV, 5, 3. — scholas, I, 2, 16. — turbam hominum, I, 2, 2. — *fugit* aliquid aliquem, VI, 1, 3; X, 1, 12. — *fugiens* spiritus, VI, prooem. 12. — *fugienda*, III, 6, 55.
Fugitivus, VII, 4, 14.
Fulcinius, IV, 2, 49.
Fulgentes purpura coccoque vestes, XI, 1, 31.
Fulgor auri argentique, X, 1,

30. — armis insit, X, 1, 30. — claritatis, X, 1, 72. — ferri, X, 1, 30. — fulminum timetur, VIII, 3, 5. — speculi, XI, 3, 68. — virtutum, X, 1, 92.

Fulgurare, II, 16 extr.

Fuligo lucubrationum, XI, 3, 23.

Fulminis metus, VI, prooem. 10. — *fulmini* similis, VIII, 6, 71. Conf. XII, 10, 24 et 65. — *fulmina* cur tantum nos confundant? VIII, 3, 5. — *fulminum* fulgor, ibid.

Fumans et *spumans* confunduntur a librariis, VIII, 6, 45.

Fundamentum oratoris, XII, 8 pr. — *fundamenta*, X, 3, 3. — impudentiae, XII, 6, 2.

Fundare qui possit urbes legibus, prooem. 10.

Fundere aliquid ex tempore, IX, 4, 14. — contracta, X, 5, 11. — famam latius, XI, 2, 14. — fructus studiorum uberius, X, 3, 2. — membra, VII, prooem. 2. — poëma, IX, 4, 114. — se in orbem, VIII, 3, 10. — *fundit* se cum gestu oratio, XI, 3, 84. — ubertas in aliquo, XII, 2, 23. — *fundi* late, II, 13, 17. — latius, II, 13, 5. — *fusus* auctor, X, 1, 73. — magis, X, 1, 77. — locus, XI, 1, 5. — latius, VI, 5, 11. — *fusa* vox, XI, 3, 15 et 64. — *fusum*, XI, 3, 50. — *fusi* sumus in locis ac descriptionibus, IX, 4, 138. — *fusae* per domos ad templa flammae, VIII, 3, 68. — *fusiores* et liberiores numeri, IX, 4, 130.

Fundus cultior, VIII, 3, 8.

Funebris laudatio, III, 7, 2; XI, 3, 153. — *funebre* carmen, VIII, 2, 8. — *funebres* conciones, XI, 3, 153.

Fungi fato, III, 7, 10. — primo loco, III, 6, 8. — officio alicuius, I, 4, 10. — vice prooemii, IV, 1, 75. — virtute, VI, prooem. 5.

Funiculus, I, 6, 6.

Funis, masculinum an femininum? I, 6, 5.

Funus immaturum, VI, pro. 3.

Fur quadruplo multabatur, VII, 4, 44. — *furem* diurnum interficere licuit, V, 14, 18. — nocturnum occidere licet, V, 10, 88; V, 14, 18. — duo *fures*, separatim quadruplum quisque an duplum debeat? VII, 4 extr.; VII, 6, 2.

Furci, I, 7, 15.

Furentes discursu, anhelitu, etc. II, 12, 9.

Furii primo *Fusii* dicti, I, 4, 13.

Furiosum est, VI, 4, 146. — dictum, XI, 1, 36. — initium, III, 8, 59.

Furtim prosequitur aliquem decor, I, 11 extr.

Furtiva res, V, 13, 49.

Furtum, IX, 2, 68. — facere, V, 10, 87.

Fusca vox, XI, 3, 15 et 171.

Fustibus vapulare ab aliquo, IX, 2, 12.

Fusus, *fusior*, etc. Vid. sub voc. *Fundere*.

G.

G a veteribus ultima adiecta, I, 7, 12.

Gabinius, XI, 1, 73.

Gaii nomen *C* litera notatum, I, 7, 28.

Galba, II, 15, 8; VI, 3, 64 et 66 et 80. — *Galbae*, I, 4, 25.

Galli, quum Augusto torquem aureum dedissent, VI, 3, 79. — *Gallorum* fortitudo, VIII, 4, 20.

Galli imago, VI, 3, 38.

Galliae, VIII, 5, 15. — *Galliarum* eloquentia, X, 3, 13.

Galliambi, IX, 4, 6.

Gallicum est rheda, I, 5, 69. —

Tau, VIII, 3, 28. — *gallica* verba, I, 5, 57.

Gallius, VI, 3, 66.

Gallus, eius vocis ὁμωνυμία, VII, 9, 2.

Gallus, Did. VI, 3, 68. — Sulpicius, I, 10, 47.

Gaudere aliqua re, II, 10, 5; IX, 4, 92 et 111; X, 3, 5. — figuris, XII, 10, 23. — ingenio, II, 4, 14. — inventis, II, 4, 6. — spe, II, 4, 13. — *gaudet* intelligere, IX, 2, 78. — occupari, II, 1, 5. — res varietate, IX, 2, 63. — stylus secreto, X, 7, 16.

Γελοῖον· περὶ γελοίου, VI, 3, 22.

Geminare semivocales, I, 7, 14. — spiritus, IV, 2, 123. — verba, IX, 3, 28. — *geminatum* onus, II, 3, 2.

Geminatio, VIII, 5, 18; IX, 3, 47; IX, 4, 119. — accusativi, VII, 9, 10. — verborum, IX, 3, 45. — vitii, I, 5, 12. — vocalium, I, 4, 10. — *geminationis* repetitio, IX, 3, 29.

Gemini fratres, non recte dicitur, IX, 4, 24.

Gemitus, VI, 2, 32. — continuus, XI, 1, 54.

Gemma in vitibus, VIII, 6, 6.

Genae leves, XII, 10, 8.

Generalis quaestio, VII, 1, 23. — speciali potentior, XII, 2, 18. — *generale* est, VII, 1, 24. — *generales* causae, VII, 1, 64. — quaestiones, VII, 1, 58; VII, 2, 1 seqq., X, 5, 12.

Generaliter, I, 5, 2; II, 1, 11; VII, 2, 31; XII, 10, 66.

Generare aliquid, VI, 2, 3; VIII, 6, 32. — ex se, I, 1, 36. — ipse, I, 12, 12. Conf. X, 2, 5. — litem, VII, 3, 7. — poëma, IX, 4, 114. — semina, X, 3, 2. — virtutes, XII, 5, 2.

Generatim, V, 10, 100.

Generosus conatus, II, 4, 4. — *generosior* celsiorque animus, I, 2, 30. — arbor, VIII, 3, 76. — quidquid est in oratione *generosius*, pro. 24. — *generosissimus* homo, equus, etc., V, 11, 4.

Γένεσις, III, 6, 52.

Genitivus casus, I, 5, 62.

Gens distinguitur a populo, XI, 1, 86; XII, 2, 3. — *gentis* Graecorum amator Cicero, XI, 1, 89. — *gentes* nationesque, XI, 3, 87.

Genua complecti, VI, 1, 34. — recta, XI, 3, 159.

Genus in nominibus, I, 5, 45; I, 6, 5. Conf. IX, 3, 6. — sensu logico, diversum a specie, IV, 5, 27; V, 10, 55 seqq.; VII, 1, 59; VIII, 6, 13. — causae simplex, comparativum, VII, 4, 3. Vid. *Comparativum*, *Deliberativum*. — demonstrativum, VIII, procem. 6. — dicendi s. orationis, XI, 10, 69. Vide totum hoc caput. — grande, XII, 10, 58. — laetum, lene, limatum, minax, parvum, sublime, submissum, trux, violentum, XI, 1, 3. — eloquentiae, procem. 22; X, 1, 125. — audax, erectum, limatum, mite, plenum, praecultum, pressum, XI, 1, 31. — exercitationis, X, 5, 4. — hoc hominum, I, 1, 8. — iudiciale, VIII, pro. 6. — orationis, XII, 10 pr. et per tot. — longe speciosissimum, VIII, 6, 49. — sermonis dissolutum compositione ipsa, humile, quotidianum, XI, 1, 6. — summum, III, 6, 38 seqq. — valetudinis, VII, 10, 10. — verborum, IX, 3, 6. — *genere* fit soloecismus, I, 5, 45. — hoc *genere* translati libri, i. e. ex Graeco in Latinum, X, 5, 2. — in hoc *genere*, X, 7, 31. — *genere* similes, differentes specie, XII, 10, 22. — *genera* dicendi s. orationis, XII, 10 per tot. — in nomi-

nibus tria, I, 4, 23. — in verbis, I, 4, 27. — loquendi, i. e. dialecti, I, 5, 29. — exemplum permutati *generis* grammatici, VIII, 3, 61.

Geometres, I, 10, 6. — *geometrem* audire, I, 10, 4. — apud *geometras*, V, 10, 7.

Geometria, quatenus oratori futuro utilis? I, 10, 34 seqq.

Georgos, comoedia Menandri, XI, 3, 91.

Gerere bella, XII, 3, 6; XII, 9, 2. — rem, XII, 9, 3. — simultates cum aliquo, IV, 1, 18.

Germani, VIII, 5, 24. — *Germanorum* fortitudo, VIII, 4, 20.

Germanicum bellum, X, 1, 103.

Germanum Cimber occidit, VIII, 3, 29.

Germinant omnia, XI, 3, 29.

Gerundiorum in *do* et *dum* constructio, XI, 1, 20.

Gesticulationes, XI, 3, 183.

Gestire dialogorum libertate, X, 5, 15.

Gestus, I, 10, 22; I, 11, 3, 65 seqq. Vid. *Accommodare*, *Accommodatus*. — comicus, XI, 3, 125. — digitorum incertus aut indecorus, I, 10, 34. — distinctus, XI, 3, 162. — elatior, XI, 3, 134. — quasi fraudulentus, humilis, servilis, XI, 3, 83. — iactantior, XI, 1, 51. — modestissimus, XI, 3, 159. — oratorius, XI, 3, 125. — *gestus* observatio, X, 7, 9. — praestantia, XII, 5, 5. — *gestum* facere. Vid. *Facere*. — *gestus* alterni, VI, 3, 65. — quasi *gestus*, IX, 1, 13.

Gignere probationes, V, 1, 1. — *gigni* ad aliquid, I, 1, 1. — *gignentium* uterque, II, 9, 3.

Gladiatores exercentur decretoriis, X, 5, 20. — *gladiatorum* manus, V, 13, 54.

Gladiatoria corporis firmitas, VIII, 4, 16.

Gladiola, I, 6, 42.

Gladius non ostendit mucronem ut mucro *gladium*, X, 1, 14. Conf. *Ensis*. — *gladia* qui dixerunt, genere exciderunt, I, 5, 16.

Glaucone Carystio an scriptum sit carmen, XI, 2, 14.

Globosa luna, VII, 2, 7.

Gloria dicendi vaniore inflata gens, XII, 10, 17.

Gloriari aliqua re, V, 7, 24. — aperte, XI, 1, 21. — circa aliquam rem, XI, 2, 23. — *gloriandi* genus ambitiosissimum, XI, 1, 22.

Γλῶσσαι, I, 1, 35.

Glossemata, I, 8, 15.

Glycerium, I, 4, 24.

Glyco Spiridion, VI, 1, 41.

Gneus alia litera sonat ac scribitur, I, 7, 29.

Γνῶμαι, VIII, 5, 3.

Gorgias. Vid. Ind. II.

Gracchanum illud, XI, 3, 115.

Gracchus, *Gracchi*. Vid. Ind. II. — de fistula *Gracchi*, I, 10, 27.

Graeci, I, 5, 20.

Gracilis orator, XII, 10, 36. — inter *gracile* validumque tertium, XII, 10, 66.

Gracilitas Lysiaca, XII, 10, 24. — narrationis, IV, 3, 2. — *gracilitatem* stylo exigere, I, 9, 2.

Graculi, unde dicti? I, 6, 37.

Gradatio, figura, IX, 3, 54.

Gradus, V, 10, 116; VIII, 4, 3. — aetatis, III, 7, 15. — quidam medius inter id, etc., VIII, 6, 38. — ab ima ad summam vocem ac retro multi sunt *gradus*, XI, 3, 15. — occulti, IX, 4, 68. — temporum, V, 10, 46. — *gradu* pares, VII, 4, 30. — procedere, X, 7, 16.

Graece discere, I, 1, 13. — loqui, *ibid.* — vocari, I, 1 extr.

Graecus sermo iucundior, XII, 10, 33. — *Graeci* sermonis quinque differentiae, XI, 2, 50. — a *Graeco* sermone puerum incipere malo, I, 1, 12. — barbarum *Graecumve*, XI, 3, 30. — *Graeci* feliciores fingendis nominibus, I, 5, 32. — praeceptis valent, Romani exemplis, XII, 2, 30. — testes, XI, 1, 89.

Gramen pro herba, V, 8, 1. — laetum, VIII, prooem. 23. — quoddam apud Lotophagos, V, 8, 1.

Grammatice, I, 4, 4. — vocatur literatura, II, 1, 4; II, 14, 3. — *grammatices* amor vitae spatio terminatur, I, 8, 12. — partes, I, 4, 1. — elogium, I, 4, 5. — *grammatice* aliud, aliud Latine loqui, I, 6, 27.

Grammaticus, I, 2, 14; I, 4, 1 et 2, et passim. — inter virtutes *grammatici*, aliqua nescire, I, 8 extr. — *grammatici* molesti, IX, 4, 53. — *grammatica* ars, I, 5, 54; II, 1, 4. — *grammaticae* disciplinae, I, 1, 12. — figurae, I, 1, 13.

Grandiloquus usque ad vitium, X, 1, 66.

Grandis comoedia, X, 1, 65. — vox, XI, 3, 15. — *grande* convivium, XI, 2, 12. — genus dicendi, XII, 10, 58. — *grandes* coenae, X, 1, 58. — guttae, VI, 2, 33. — res, XI, 3, 151. — sententiae, II, 11, 3. — pro *grandibus* tumidi, X, 2, 16. — *grandiori* similis, X, 1, 77.

Grassari iambis, IX, 4, 141.

Grassator, XII, 1, 39.

Gratia actionis, XII, 5, 1. — decoris, VIII, prooem. 18. — expositionis, XI, 1, 53. — in aliqua re, VI, 3, 45. — maior, summa, VI, 3, 36. — in explicando quod velis, X, 1, 121. — in pictura, XII, 10, 6. — in vultu, VI, pro. 7. — ingenii, prooem. 4. — novitatis, IV, 5, 4. — orationis, VI, 1, 40. — rerum, VIII, prooem. 32. — sermonis, X, 1, 65. — Attici, XII, 10, 35. — trium permixta, VIII, 6, 49. — varietatis, IX, 3, 4; IX, 4, 43. — verborum, XII, 10, 38. — afferre plurimum *gratiae*, VI, 3, 26. — *gratiam* addere, VIII, 3, 20. — habere ex similitudine vitii, IX, 3, 27. — parare, I, 6, 39. Conf. *Perdere*. — quaerere, XI, 1, 53. — sinceram sermonis retinere, X, 1, 65. — *gratia* arguendi, noscendi, etc., invidiae, miserationis, etc., IX, 2, 6 seqq.; IX, 4, 31. — compositionis, IX, 4, 144. — exempli. Vid. *Exempli, Exercitationis*. — lenitatis, IX, 4, 144. — morum, X, 1, 129. — effugiendae repetitionis, X, 1, 7. — quaerendi, II, 17, 14. — significandi, VIII, 6, 7. — verborum, XII, 10, 40. — *gratiarum* actio, XI, 3, 153.

Gratiae, deae, X, 1, 82.

Gratificari alicui, VII, 2, 3.

Gratis agere, XII, 7, 7.

Gratius ad conciliandum, XI, 3, 161. — *gratiora*, IV, 5, 4. — *gratissima* varietate compositio, X, 2, 13.

Gratulari dolori, VI, prooem. 8. — *gratulantes*, VIII, 5, 1.

Gravare se, I, 12, 10. — *gravari* aliquid, I, 1, 11; IV, 5, 8.

Gravis prorsus causa, I, 2, 3. — invidia, XII, 1, 15. — litera vel syllaba, I, 5, 22 seqq. Vid. *Oratio, Sonus, Vir, Vox*. — *gravem* ponere secundam syllabam, I, 5, 25. — *graves* et intolerabiles, VI, 2, 16. — anus, XI, 3, 178. — causae, X, 2, 23. — inimicitiae, VI, 3, 34. — fructu vites, VIII, 3, 8. — *gravia*, VI, 2, 34. — non tarda, XII, 10, 80. — *gravior*, XI,

3, 111. Vid. *Actus*. — aetas, XII, 10, 8. — ingressus, XI, 3, 112. — paulo *graviores* histriones, XI, 3, 89. — *gravissimum* onus, I, 6, 36. — *gravissimi* magistri sapientiae, XII, 1, 36. — *gravissimae* poenae, XII, 1, 3. — *gravissima* bella, XII, 1, 16. — iudicia, XII, 6, 1.

Gravitas, sc. in orando, XII, 10, 59. — senatoria, XI, 1, 45. — sententiarum, X, 1, 97; XII, 9, 6. — verborum, I, 8, 8. — admixta *gravitate*, VI, 3, 25.

Graviter. Vid. *Dicere*. — et severe vetare aliquid, XI, 3, 148. — *gravius*. Vid. *Dicere*. — *gravissime* in aliquem dicere, XI, 1, 67.

Gre brevis syllaba in *Agrestis*, IX, 4, 85.

Gregatim volare, I, 6, 37.

Gremium: ad *gremium* praeceptoris, II, 4, 15. — de *gremio* exire, I, 2, 1.

Gryllus Aristotelis, II, 17, 14.

Gubernator, de agitatore, VIII, 6, 9. — bonus, V, 10, 48. — vetus, XII, 11, 5.

Gurdi, I, 5, 57.

Gurges vivus, X, 1, 109. — *gurgitis* tractus, XII, 2, 11.

Gustus, de iudicio animi, VI, 5, 1; IX, 4, 120. — urbis, VI, 3, 17.

Guttae grandes, VI, 2, 33.

Guttur, I, 6, 22 seq. — pressum, XI, 3, 82.

Gymnasium, II, 8, 3; VII, 7, 5; XII, 2, 8.

H.

H si litera est, non nota, I, 5, 19.

Habere actionem, X, 1, 22. — affectus, V, 13, 1. — in potestate sua, X, 1, 48. — aliquem iudicem benevolum, attentum, docilem, IV, 1, 51. — constrictum in vinculis, VII, 3, 14. — obvium, VII, 1, 29. — aliquid adulterium, VII, 3, 9. — in animo, I, 3, 13. — consilio, VIII, 2, 23. — oculis, VI, 2, 31; VI, 4, 13; X, 7, 15. — se, VI, 5, 3; XI, 3, 40. — inter curas, IX, 4, 16. — exercitationes, I, 12, 18. Conf. V, 12, 12. — intra se, II, 7, 3. — perinde, VII, 3, 11. — praesens, VI, 2, 29. — pro aliquo, I, 5, 56. — proximum, VII, 3, 1. — amatores suos, XI, 1, 92. Vid. *Amatores*. — animum, IV, 2, 74. — annos aliquot, VI, 3, 73, VIII, 5, 17. — artem, VI, 2, 10. — auctoritatem, V, 7, 12. — aures faciles, VI, 5, 8. — causam, VII, 2, 36. — causas secum, VII, 2, 41. — cicatricem, V, 9, 7; VI, 3, 100. — cogitationem, XII, 11, 27. — coheredes, V, 14, 16. — colorem, IV, 2, 95; VI, 2, 28. — conclusionem, V, 14, 1 et 24. — congestum, cumulum, VII, prooem. 1. — controversiam, III, 11, 2; VII, 5, 2. — copiam, II, 12, 6. — causas per se ipsa crimina secum *habent*, VII, 2, 41. — curae sermonem, prooem. 16. — curam, V, 6, 3. — alicuius rei, I, 1, 7; V, 6, 3. — decorum, VIII, 6, 61. — defensionem, II, 4, 23. — delectationem, I, 12, 18. — differentiam, V, 10, 25; IX, 4, 45. — dubitationem, IV, 3, 6. — errorem circa aliquid, VI, prooem. 11. — fertilitatem, II, 19, 2. — fidem experimentis, IV, 2, 86. — fiduciam alicuius rei, II, 15, 7. — finem, X, 7, 7. — frontem asperiorem, XI, 1, 61. — gradus, V, 11, 7. — hoc mentis, IV, 2, 74. — impetum liberum, VII, 4, 30. — in usu, XII, 11, 21. — incrementum, VIII, 4, 8. — ingenium in numerato, VI, 3, 111. — intellectum,

II, 14, 2; V, 10, 1. — ironiam, IX, 2, 46. — iudices, XII, 10, 50. — lacrymas, VI, 1, 9. — legem, VII, 3, 27. — libros, III, 7, 2. — litem, VII, 5, 5. — locum, VI, 1, 13; VII, 4, 18. — mensuram, XI, 1, 91. — mentionem alicuius, IV, 2, 19; V, 7, 32; VIII, prooem. 13. — rei, XII, 11, 16. — moderationem, VII, 4, 29. — modum, XII, 10, 79. — alicui rei, V, 14 extr. Conf. X, 7, 7. — momentum, VII, 1, 62; XII, 8, 8. — moras, X, 7, 22. — mores, V, 10, 19. — multum absinthii, III, 1, 5. — naturam aliam, XII, 10, 43. — necesse dicere, VII, 2, 16. — necessitatem, VIII, 6, 59. — nomen, VII, 3, 10; IX, 1, 8. — notitiam alicuius, VI, 4, 8. — opinionem, II, 17, 20; III, 6, 62. — opus, V, 7, 36. — orationem, VI, 3, 44. — apud aliquem, I, 1, 6. — ordinem, VII, 10, 5. — parum mellis, III, 1, 5. — pensi nihil, XI, 1, 29. — percontationes, V, 7, 11. — portus suos, XII, 10, 37. — pretium, XII, 7, 8. — probationem, propositionem, V, 14, 1 et 24. — probationes in aliquem, VII, 2, 15. — propositum, II, 17, 39. — quaestionem, V, 4, 2. — duplicem, II, 15 pr. — rationem in aliqua re faciliorem, V, 7, 10. — in se, X, 7, 12. — reliquum aliquid, VII, 2, 21. — risum, VI, 3, 102; VIII, 5, 22. Vid. *Satis habere*. — scientiam armorum, non artis, VIII, 6, 26. — sedem, VI, 1, 51; VI, 3, 8. — sermonem, VI, 3, 44. — sermones praelongos, X, 3, 32. — species, V, 14, 14; VII, 3, 8. — spem, VI, 1, 3. — studium, I, 10, 9. — supervacuum dicere, VII, 2, 21. — tempus, III, 4, 7. — testamentum, VI, 3, 92. — tractatum suum, V, 12, 7. — veniam verbis, XI, 1, 5. — verba adversus aliquem, XI, 1, 37. — viam, V, 11, 3. — vim, XI, 3, 42. — virtutem, XII, 2, 2. — vitia, II, 2, 5. — usum, VI, 2, 10; X, 7, 19. — alicuius rei, VIII, 6, 47. — *habet* bene, IX, 2, 26. — se natura, VIII, 3, 58. — quidquid *habet*, VIII, 6, 35. — *habet* res disputationem, IX, 1, 7. — spondens moram per se, IX, 4, 97. — *habeant* sibi sua, XI, 2, 26. — quoties *haberi* utiliter potest, IV, 5, 6. — *habita* actio, XII, 10, 51.

Habilis ad inveniendum, VI, 3, 12. — *habilem* in latus facere manum, XI, 3, 99.

Habitus, de corpore, I; 3, 1: II, 17, 20; IV, 1, 31; VI, 1, 17. — adulationis, admirationis, metus, XI, 3, 83. — animi, V, 10, 29. — animorum, XI, 3, 45. — perspicitur ex ingressu vultuque, XI, 3, 66. — communis, II, 5, 11. — corporis, IV, 2, 5; V, 10, 26; XI, 3, 2; IX, 1, 10. — gestusque sine corpore, IX, 3, 100. — est aliquis in corporibus, IX, 3, 10. — declamantis, I, 2, 31. — dissentiens a ceteris, prooem. 15. — formosior, IX, 4, 8. — literarum, I, 1, 25. — manus, XI, 3, 142. Conf. IX, 4, 8. — mentis, VI, 2, 9; X, 1, 29; XI, 3, 78. — orationis, V, 12, 18. — oris, VI, 3, 26. — triumphalis, XI, 1, 3. — verborum, VIII, prooem. 20. — virilis orationis, V, 12, 18. Conf. *Pacificator*. — *habitus* communis bona, II, 5, 11. — semper eiusdem est pictura, XI, 3, 67. — in diversum *habitum* afficiuntur animi, I, 10, 25. — quem *habitum* acceperit vox, hunc iudicum animis dabit, XI, 3, 62. — quasi *habitu* fieri, XI, 2, 4.

Hactenus, I, 12 extr.; II, 4, 32;

VI, 3, 63. — cedere, XII, 10, 47. — utiles, VI, 2, 3,

Haec. Vid. *Hic*.

Haerere animo, XII, 10, 48. — circa aliquid, V, 10, 114. — disciplinas, I, 7 extr. — formas literarum, I, 1, 21. — singula, VIII, prooem. 27. — in occursu non *haerere*, XI, 2, 18. — patri, XI, 1, 80. — sermoni, I, 1, 13. — singulis, I, 2, 10. — *haeret* aliquid, X, 2, 26. — facilius, XI, 2, 28. — magis, minus, XI, 2, 34 et 44; XII, 10, 48. — facultas eloquendi, XII, 1, 29. — gladius intra vaginam, VIII, prooem. 15. — telum occultum, IX, 2, 75.

Haeres. Vid. *Her*.

Haesitare, X, 7, 22.

Haesitatio deformis, XI, 2, 48. — non mediocris est, XII, 1, 40.

Halitus terrae noxius, VII, 2, 3.

Hannibal, II, 17, 19; VIII, 4, 20; V, 10, 48. — ab eo caesa apud Cannas sexaginta millia, VIII, 6, 26. — dirus, VIII, 2, 9.

Ἁρμονία, Pythagorica, I, 10, 12.

Hasta aurea, VII, 9, 8. — in duas *hastas* divisae partes centumviralium, V, 2, 1. — de usu huius vocis apud poëtas, V, 2, 1.

Haurire auram, VI, prooem. 12.

Haustus iustitiae, XII, 2, 31.

Hebes iudex, IV, 2, 66. — oratio, VIII, 3, 49. — plane *hebes*, VII, 1, 48. — *hebetiores* literae, I, 11, 4.

Hecoba, I, 4, 16.

Heius, VII, 4, 36.

Helenae species, VIII, 4, 21.

Helops, V, 10, 21.

Helvius Mancia, VI, 3, 38 seq.

Ἥμερον, III, 8, 26.

Heminaria, VI, 3, 52.

Hendecasyllaba, I, 8, 6.

Herba Iberica, VIII, 2, 2.

Herbulae, I, 3, 5.

Hercle, X, 1, 86; X, 2, 3; XI, 3, 9 etc.

Hercule, adverb. iur., V, 12, 16.

Hercules, III, 7, 6. — au unus, VII, 2, 7. — truculentus in tragoedia, XI, 3, 73. — *Herculis* acta, X, 1, 56. — impetus adversus Meropas, VIII, 6, 71. — persona et cothurni, VI, 1, 36.

Here, I, 4, 7. — *here*, *heri*, I, 7, 2.

Hereditariae lites, III, 10, 2.

Heres ex asse, VII, 1, 20. — meus uxori meae dare damnas esto, etc., VII, 9, 9. — secundus, VIII, 4, 11.

Hermacreon, V, 10, 78.

Hermagora, I, 5, 61.

Heroicus versus, I, 5, 28. — *heroici* poëtae, X, 1, 51 et 88. — *heroica* tempora, I, 11, 17.

Heroum laudes inter convivia canebantur, I, 10, 10. — magnitudo, VIII, 4, 24.

Herous pes, idem qui dactylus, IX, 4, 88 seq. — amplior Aristoteli videatur, IX, 4, 88.

Hesternorum immemores, XI, 2, 6.

Heu, asseveratio, I, 4, 20.

Hexameter, IX, 4, 74, 75 seq.

Hiare vocalibus, IX, 4, 20. — *hiat* oratio, IX, 4, 33. — *hians* oratio, VIII, 6, 62. — *hiantes* commissurae, XII, 9, 17.

Hiatus expirantis, VI, 2, 31. — immodicus, I, 11, 9. — oris, IX, 4, 34. — vocalium, IX, 4, 34.

Hibernae nives, XII, 10, 64.

Hic, *ille*, VI, 1, 9. — saepe *hoc* pronomen ad remotiora verba respicit, et *ille* ad proxima. Vid. I, prooem. fin.; I, 5, 13; V, 13, 12; VI, 1, 9; VI, 2, 21; VIII, prooem. 17; VIII, 3, 61; XI, 3, 30. Cf. ad singula loca notas. — *hic* pro *is*, III, 7, 13. — *haec* et *haec*, VI, 1, 3, 4. — *hoc* bis, etc., VII, 6, 4. — ipsum hominibus, etc., VIII,

3, 48. — *hoc* opus, hic labor est, VI, 2, 7.

Hic, adverb. de remotiori, *illic* de propiori, IV, 1, 36.

Hicce: huiusce, XII, 2, 20. — *hosce*, IX, 4, 119.

Hilaris adolescentia, VIII, 2, 28. — vox, XI, 3, 63. — *hilare*, VIII, 3, 49. — id, quod dicitur, VI, 3, 27. — *hilaria*, VI, 3, 87. — *hilarior* oratio, XII, 10, 28.

Hilaritas remissis superciliis ostenditur, XI, 3, 79.

Hinc sciat, II, 2, 15. — illuc sequi, XII, 10, 63.

Hinnire, I, 5, 72. — *hinniens* equus, VII, 3, 3.

Hippiae nuptiae, VIII, 4, 16.

Hippocentaurus: quid, tu me *hippocentaurum* putas? VI, 3, 90.

Hirquitalli, *hirquitallire*, XI, 3, 28.

Hispanum nomen, I, 5, 8.

Hispo, VI, 3, 100.

Historia, II, 4, 2. — currere debet ac ferri, IX, 4, 18. — potest alere orationem, X, 1, 31. — Latina, X, 1, 101 seqq. — robustior, II, 4, 2. — *historiae* maior auctor, II, 5, 19. — auctoritas, X, 1, 102. — ubertas, X, 5, 15.

Historice, I, 9 pr.

Historici, VIII, 6, 65; X, 1, 101. — reprehensi circa mensuras insularum, I, 10, 39.

Histrio, VI, 2, 35. — *histriones* paulo graviores, XI, 3, 89. — privati, III, 6, 18. — *histrionum* gestus, X, 5, 6.

Hinlea, IX, 4, 36.

Homerica dispositio, V, 12, 14. — facultas eloquendi, X, 1, 81. — *Homerico* more, VII, 10, 11.

Homerus, poëta, κατ' ἐξοχήν, VIII, 5, 9. Vid. Ind. II.

Homicida, VII, 3, 7. — in quibus omnia sunt *homicidae* praeter manum, VII, 3, 34.

Homo, quid? VII, 3, 15. — etymologia, I, 6, 34. — *homo* sum, X, 1, 25. — est ille, emphaticum, VIII, 3, 86. — liberi sanguinis, XII, 9, 10. — *homines* magni, XII, 4, 2.

Ὁμωνυμία, *Homonymia*, quid? VII, 9, 2. Conf. VIII, 2, 13.

Honeste dicere, suadere, XI, 1, 14. — dicere et scire et audere, XII extr.

Honestus, VI, 2, 14; XI, 1, 42. — error, I, 6, 2. — sermo, XII, 1, 30. — *honesta* vita, XII, 2, 31; XII, 11, 12. — voluntas, XII, 1 extr. — *honestum*, II, 4, 38; IV, 1, 40 seq.; XII, 7, 7. — aliquid, I, 1, 35. — *honesti* praesens imago, XII, 1, 28. — *honesti*, I, 1, 28. — *honesta*, VIII, prooem. 8. — praecipere, prooem. 15. — verba, VIII, 3, 17. — *honestiores* liberi, XI, 1, 82. — *honestiora*, VIII, 3, 16; XII, 10, 47. — *honestissimus* conventus, I, 2, 9. — *honestissima* libertas, XI, 1, 37. — longe *honestissimum*, XII, 7, 8. — *honestissima* praecepta, XII, 2, 7.

Honor editionis temerarius, pro. 7. — in *honorem* sexus legi, I, 1, 6. — *honores* patris, VI, prooem. 13.

Honorificum, VI, 3, 108.

Horarum omnium esse, VI, 3, 110.

Horatius, interfector sororis, IV, 2, 7; V, 11, 10.

Hordea, vitiosum est, I, 5, 16.

Horrere aliquid, XII, 7, 1.

Horridus sermo, IX, 4, 3. — *horridum*, VIII, 3, 26. — *horridi* scriptores, II, 5, 21. — *horridae* literae, XII, 10, 28. — *horridior* litera, XII, 10, 29. — *horridiora* genera dicendi, XII, 10, 10.

Horror dicendi, VIII, 5, 34. — terribilis, XI, 3, 160.

Hortativum genus, V, 10, 83.
Hortator studiorum, X, 3, 23.
Hortatrix manus, XI, 3, 103.
Hortatur cautus remigem, I, 10, 16. — *hortantur* se cauda leones, X, 7, 26.
Hortensius. Vid. Ind. II.
Hospes, VIII, 1, 2.
Hostiae portus, III, 8, 16. Cf. *Ostiensis*.
Hostis perniciosissima, II, 2, 10.
Huc adiectum, XII, 10, 40. — incumbat orator, VI, 2, 7. — vocari potest, VI, 2, 11.
Humanitas, II, 2, 10; XI 1, 16. — in oratore, XI, 1, 42.
Humanus modus, X, 3, 15. — *humana* forma, XII, 10, 8. — pene non *humana* vox, XII, 10, 29. — *humanum*, VI, 2, 13. — *humani* ingenii natura, prooem. 20. — vis, XII, 11, 10. — *humanae* res, I, 2 extr.; XII, 1, 1 et 25; XII, 11, 28. — *humanior* iambus, IX, 4, 88.
Humectare ora guttis, VI, 2, 33.
Humeri remissi, XI, 3, 84 et 159. — *humerorum* allevatio, contractio, XI, 3, 83.
Humidus dies, XI, 3, 27. — *humida* vina, VIII, 6, 40.
Humilis, II, 4, 9; IV, 1, 14; XI, 1, 13 et 42. — auctor, X, 1, 87. — gestus, XI, 3, 83. — translatio, VIII, 6, 14. — *humile*, IV, 1, 49 seq.; VIII, 5, 32. — *humilia*, VIII, 2, 2; VIII, 3, 18. — verba, X, 1, 9. — *humilior*, VI, 3, 83. — *humilius* verbum, VIII, 3, 18. — *humiliores*, XI, 1, 16 et 82; XII, 8, 14. — *humiliora* vitia, XI, 1, 30. — *humillimus*, XI, 1, 12.
Humilitas, VII, 2, 32. — verborum, VIII, 3, 21. — *humilitatis* est, IX, 4, 35. — vitium, VIII, 3, 48.
Humor oris, XI, 3, 56. — vocem impedit, destituit, XI, 3, 21.
Hydria, comoedia Menandri, XI, 3, 91.
Ὑλη, V, 10, 33.
Ὑμνος Pindari, VIII, 6, 71.
Ὑπαγωγαί, VI, 3, 94. N.
Ὑπαλλαγή, quid? VIII, 6, 23, IX, 3, 92 et 97.
Ὑπαλλακτικὴ στάσις, III, 6, 46 seq.
Ὑπερβατὸν, I, 5, 40; IX, 1, 3.
Hyperbaton, VIII, 2, 14. — quid? VIII, 6, 62 et 65. Conf. IX, 1, 6; IX, 3, 91; IX, 4, 26. — quibusdam figura, IX, 1, 3. — figura verborum, IX, 3, 24. — *hyperbata* longa, VIII, 6, 67. — longiora, IX, 4, 144.
Ὑπερβολὴ, IX, 1, 5.
Hyperbole, VIII, 4, 29; VIII, 6, 70 et 73. — mentitur, VIII, 6, 74. — quando virtus? VIII, 6, 76.
Hyperoargus ante legebatur, IX, 4, 140. N.
Ὑποβολιμαῖος, comoedia Menandri, X, 1, 70.
Hypocrites, II, 17, 12; XI, 3, 7.
Ὑποδιαστολὴ, XI, 3, 35.
Ὑπόθεσις, ὑποθέσεις, III, 5, 7 et 18.
Ὑποστιγμὴ, XI, 3, 35.
Ὑποσυστολὴ, XI, 3, 35.
Ὑποτύπωσις, IV, 2, 3. — quid? IX, 2, 40. — ὑποτυπώσει vicinum, IX, 2, 58.

I.

I angustior litera, IX, 4, 34. — eius medius quidam sonus, I, 4, 7. — pro *u* posita, I, 7, 21. — tam longae quam brevis naturam habet, I, 7, 16. — sibi insidit, I, 4, 11. — ascribitur et interponitur a Graecis, I, 7, 17.
Iambus pes, IX, 4, 48. — quis? IX, 4, 80. — genus carminis, X, 1, 96. — humanior, IX, 4, 88. — *iambum* facere, I, 5, 28. — *iamborum* scriptores, X, 1, 9 et

59; ib. 96. — *iambis* concitantur aspera, IX, 4, 136.
Iberica herba, VIII, 2, 2.
Iccirco. Vid. *Idcirco*.
Ictu uno, XII, 10, 48. — *ictus* adversi, IX, 1, 20. — digitorum, pedum, IX, 4, 51.
Id. Vid. in *Is*.
Idcirco, V, 9, 6; XII, 2, 12.
Idem illi, i. e. cum illo, VIII, 4, 12. — declarare pluribus vocibus, X, 1, 11. — facere inter se, X, 1, 14. — valere, X, 1, 13. — quod *idem*, IX, 2, 1. — de *eodem* et alio, III, 6, 30 et 36. — *iidem* inter se, IX, 3, 31. — *iidem* musici et vates et sapientes iudicabantur, I, 10, 9.
Identidem, VI, 3, 49 et 86.
Idiota, VIII, 3, 22.
Ἰδιώτης, III, 6, 52.
Idoneus, VII, 4, 39. — alicui rei, XII, 10, 50. — dies, II, 4, 35. — iuvenis, X, 5, 21. — *idonea* vox actoris, XII, 7, 1. — *idoneum* verbum, IX, 4, 144. — *idonei* auctores, I, 4, 20. — rhetori pueri, II, 3, 1. — *idoneae* in aliquid materiae, VI, 3, 15. — personae, IX, 2, 30. — *idonea* tempora, XII, 11, 18. Cf. *Imperator*.
Igitur in initio sermonis positum, an soloecismus? I, 5, 39. — nec ignoro *igitur*, X, 1, 57.
Ignarus alicuius rei, II, 20, 8; XII, 3, 1. — docendi, II, 3, 7. — non *ignara* philosophiae grammatice, I, 4, 4.
Ignavi, I, 5, 69.
Igniculus ingenii, VI, prooem. 7. — *igniculi* in tenebris, XII, 10, 76.
Ignis, XI, 3, 3.
Ignobilis: non *ignobilis*, I, 12, 18. — poëta, IX, 4, 90.
Ignominiosus, VII, 1, 8; VII, 5, 3.
Ignorantia, VII, 2, 40. — discriminis sui, VI, 1, 47. — *ignorantiae* maximum malum, XII, 3, 3.
Ignoscere delicto, VII, 4, 20. — multa, VIII, 5, 3. — sibi, X, 3, 29.
Ignotae invicem res, VII, 10, 17. — *ignotis* locis errare, VII, pro. 3.
Ilia astricta, VIII, 3, 10.
Ilion, V, 10, 42.
Illaborata oratio, IV, 1, 60. — virtus, XII, 2, 2. — *illaborati* fructus, XII, 10, 79. — *illaborata* fluunt, X, 1, 111.
Ille, ad propius relatum, I, 5, 13. Vid. *Hic*. — *ille* huic spei destinatus, I, 1, 7. — *ille*, *ille* pro *hic*, *ille*, II, 8, 11. — si *fervit* putat *illi* simile *currit*, etc., I, 6, 9. — oratorem instituimus *illum* perfectum, prooem. 8. — sive *illa* ex Graecis orta tractemus, I, 6, 31; I, 7, 27; II, 4, 22; II, 5, 18; II, 12, 6; III, 6, 56; VI, 3, 62; VIII, 6, 32. Conf. *Aliquis*. *Nescio quid*.
Illiberalis mens, I, 3, 14.
Illic. Vid. *Hic*.
Illicere, XII, 2, 13.
Illidere al, *spinae male*, VIII, 3, 28. — *illidit* se fluctus cum sono in litus, X, 3, 30.
Illudens Cicero, I, 5, 8.
Illuminare aliquid, II, 4, 12; II, 16, 10; VIII, 3, 73. — orationem, XII, 10, 36.
Illusio, i. e. ironia, VIII, 6, 54.
Illustramenta pronuntiationis, XI, 3, 149.
Illustrare forum, X, 1, 122. — genus factis, III, 7, 10. — opus, X, 1, 67. — orationem, IV, 3, 4; VIII, 6, 14; XI, 1, 2.
Illustratio, VI, 2, 32.
Illustris oratio, VIII, 3, 43. Cf. IX, 2, 2.
Imaginare aliquem ac fingere, XII, 1, 21. — aliquid, IX, 2, 41 et 42.
Imago veri discriminis, XII, 11, 15. — facie minor, X, 2, 11. —

honesti praesens, XII, 1, 28. — improvisa, figura, IX, 3, 90. — laudis falsa, V, 6, 1. — litis, IV, 1, 4. — mulieris, VII, 7, 5. — orantis, V, 12, 17. — oratoris, I, 10, 4. — personarum, V, 11, 24. — rerum, V, 11, 24; X, 1, 16; X, 7, 15. — futuri temporis, VI, 1, 19. — tyrannicidae, VII, 7, 5. — virtutis, X, 2, 15. — vitae, X, 1, 69. — *Imagines*, XI, 2, 21 sq. — acres, etc. XI, 2, 22. — rerum, VIII, 3, 64. — absentium, VI, 2, 29. — recentes, X, 7, 14. — *imaginem* veri discriminis comperire, XII, 11, 15. — oratoris concipere animo, I, 10, 4. — *imagines* rerum concipere, I, 2, 30.

Imbecilla frons, XII, 5, 4. — vox, XI, 3, 13.

Imbecillitas, VI, 4, 12. — *imbecillitati* sanitatis appellationem obtendere, XII, 10, 15.

Imbellis fulgor, X, 1, 30.

Imbuere aliquem vitiis, I, 1, 9. — nova sapore, I, 1, 5. — *imbui* consuetudine, XI, 3, 24. — *imbutus* literis leviter, I, 2, 16. — superstitione, III, 1, 22. — *imbutae* religiosa necessitudine amicitiae, I, 2, 20.

Imitabilis alicui, X, 1, 61. — non *imitabilis* facilitas, inventio, vis, X, 2, 12.

Imitari affectus, XI, 3, 156. — opinionem, VI, 3, 85. — libentius *imitamur*, quibus favemus, II, 2, 8. — *imitantes*, X, 2, 15. — *imitati*. Vid. *Affectus*. — *imitatae* spicas herbulae, I, 3, 5.

Imitatio, X, 1, 3. — pertractatur, X, 2. — est signum ingenii, I, 3, 1. — callidissima simplicitatis, IV, 2, 57. — consiliorum, II, 4, 41. — nostrorum dictorum factorumque per relationem, IX, 2, 59. — fori, II, 4, 41. — irae, luctus, etc. VI, 2, 26. — mollior diversae partis, XI, 3, 165. — morum alienorum, IX, 2, 58. — omnis ficta est, X, 2, 11. — scribendi, I, 1, 35. — veritatis, V, 12, 22. — vitiosa, XI, 3, 91. — *imitationis* locum vix habere, XII, 10, 27.

Immanis vox, XI, 3, 32. — *immania* pocula, V, 10, 99.

Immanitas parricidii, IX, 2, 53.

Immaturus cantus gallorum, XI, 3, 51. — *immatura* frons, XII, 6, 2. — mors, X, 1, 89. — *immaturum* funus, VI, prooem. 3.

Immensa vastitas, XII, pro. 4.

Imminente bello, XII, 1, 43.

Imminuere quaedam, IV, 1, 38. — *imminui* aetate, valetudine, XII, 11, 2.

Imminutio, figura, IX, 3, 90. — criminis, VII, 4, 3. — rerum, VI, 3, 52.

Immiscere se familiae alienae, VII, 2, 26. — *immisceri* alicui rei, VII, 3, 5.

Immittere classi habenas, VIII, 6, 10. — *immissa* barba, XII, 3, 12. — *immissae* penitus radices, I, 3, 5.

Immobilis rigor, IX, 3, 101.

Immoderate effundi, XI, 3, 63.

Immodeste proponere, XII, 1, 13.

Immodice sibi aliquid arrogare, XI, 1, 119. — petere aliquid, IX, 3, 100.

Immodicus amor, VI, 3, 3. — in aliqua re, IX, 3, 74. — praeceptor, II, 2, 5. — tumor, XII, 10, 73. — *immodica* claritas, XI, 3, 41.

Immorari, IX, 3, 73. — in aliqua re, XI, 2, 4. — terrenis, II, 16, 6.

Immori alicui rei, IX, 3, 73.

Immortalis anima. Vid. *Anima*.

Immota supercilia, XI, 3, 79.

Immunis, I, 7, 8.
Immutabile, V, 10, 74.
Immutare aliquid paululum, IX, 4, 14. — nomen, VIII, 6, 28.
Immutatio differt a *transmutatione*, I, 5, 12. — est soloecismus, I, 5, 41.
Immutescere, X, 3, 16.
Imparatus ad casus orator, X, 7, 3.
Impares soni, XI, 3, 43. — *imparia*, V, 11, 10. — spatia, XI, 3, 43.
Impartiri tempus studiis, XII, 11, 18.
Impatiens superioris, XI, 1, 16.
Impedimento esse alicui, I, 2, 12. — sibi ipsi, VII, prooem. 2. — *impedimentis* eiusmodi pleni sunt grammaticorum libri, I, 8, 19.
Impedire vocem, XI, 3, 21. — *impeditur* intellectus, VIII, 2, 15. — *impedita* oratio, VIII, 6, 42.
Impellere aliquem ad aliquid, VI, 2, 24. — ad crudelitatem, VIII, 3, 85. — aliquid, V, 13, 11. — animum, XII, 10, 43. — uno ictu, XII, 10, 48. — iudicem, VII, 1, 10. — *impelli* conscientia, V, 13, 46. — *impulsum* prope, III, 4, 2.
Impendere, penultima brevi: aliquid patientiae in audiendo, XII, 8, 10. — biennium componendis libris, Ep. ad Tryph. 1. — curam spei futuri oratoris, I, 1, 3. — laborem in aliquid, XII, 8, 4. — paululum operae, VI, 4, 3. — studia erudiendis iuvenibus, prooem. 1. — tempora sua liberalius, I, 2, 2. — vim suam in plura, I, 12, 2. — tota volumina in aliquam disputationem, III, 6, 21. — *Impensam* operam dare scientiae alicui, I, 10, 34.
Impendium probitatis, VI, 3, 35.
Impense petere, X, 5, 18.
Imperare, VI, 2, 9; VII, 4, 24. — acrius, IX, 2, 11. — copiis, XII, 10, 78. — fasces, militare, iter, vigilias, XI, 3, 26. — frouti, XI, 3, 77. — certum modum, XI, 2, 27. — moram et sollicitudinem initiis, X, 3, 8. — nationibus, XI, 2, 50. — nuptias alicui, VII, 1, 14. — pensa, III, 7, 6. — sibi, V, 10, 84. — *imperantes*, IX, 2, 48.
Imperator fortis, idoneus, XII, 3, 5.
Imperatoria virtus, VII, 10, 13; VIII, 2, 11.
Imperfectum crimen, VII, 4, 27. — *imperfecto* sermone obambulare, XI, 3, 121.
Imperiosi velut iure quodam potestatis paedagogi, I, 1, 8. — *imperiosissima* vis, VI, 3, 8.
Imperitia, VI, 1, 37.
Imperitus: non *imperitus* dicendi, I, 1, 11. — in aliqua re, XII, 3, 5. — *imperitum* initium, IX, 4, 114. — *imperita* multitudo, X, 1, 43.
Imperterritus, I, 5, 65.
Impervium iter, XII, 11, 11.
Impetrare aliquid, VII, 1, 42 et 60; X, 1, 110. — aures alicui, XI, 3, 4. — *impetrata* provincia, VI, 3, 68. — studiis quies, pro. 1. — *impetranda* erit venia, pro. 21.
Impetus actionis, X, 1, 19. — adversus aliquem, VIII, 6, 71. — animi, XI, 3, 10. — cogitationis, X, 4, 31. — facit plus in aliquibus, I, 3, 6. — fit in aliquem, XII, 9, 9. — liber, VII, 4, 30; XII, 9, 18. — *impetum* facere in aliquid, XI, 1, 87. — *impetus* animi tulit, XI, 3, 10. — non nixu, sed *impetu*, VIII, 4, 9. — augeri, I, 2, 30. — continuo ferri, X, 7, 14. — impetus secundi, X, 7, 17. — quosdam ex natura sumere, XII, 2, 1.
Impingere navem, IV, 1, 61.
Impius pro *parricida*, VIII, 6,

30. — *impia* vivacitas, VI, pro. 3.

Implere affectus, IV, 2, 110. — aliquid, VI, 1, 12. — affectibus probatione, II, 6, 1. — lacrymis, IV, 2, 114. — spiritu, V, 13, 56. — annum XCVIII, III, 1, 14. — rem levem sententiarum pondere, IX, 3, 74. — se, II, 10, 6.

Imploratio invidiosa, IX, 2, 38.

Impluvium, XI, 2, 20.

Impolitus grammaticus, I, 5, 7. — *impolitior* lapis, VIII, 6, 63.

Imponere finem volumini, IX, 4, 146. — nomen alicui rei, IX, 1, 2, 4, 88. — onus, prooem. 3. — partem togae, XI, 3, 140. — *imponi*, I, 1, 24. — lecto, VI, 1, 31. — *impositae* rupibus civitates, XII, 9, 2.

Impossibile, V, 10, 18; V, 13, 35.

Impotens, VI, 1, 12. — actio, V, 13, 21. — *impotentissimae* cogitationes cupiditatum, XII, 1, 6.

Impotenter dicere, VI, 3, 82. — facere aliquid, I, 3, 13.

Impotentia, VI, 2, 16.

Imprimere manum aliquo, IX, 2, 42. — vestigia aliquo, XI, 2, 4. — *impressa* animo rudi memoria, I, 1, 36.

Improbabile, VII, 4, 7.

Improbam quasi faciem facere, XI, 3, 160. — *improbum*, VII, 1, 61. — *improbae* causae, XII, 7, 6. — spes, XII, 1, 13. — *improbissimus* quisque, I, 8, 21.

Improbare libros suos, III, 5, 15. — poëtas, I, 8, 14.

Improbe facere aliquid, I, 3, 13. — litigare, XII, 7, 5. — petere aliquid ab aliquo, VI, 3, 95.

Improbitas, VI, 4, 10 et 15.

Improprium, I, 5, 46; I, 8, 13; VIII, 2, 4 seqq.; VIII, 3, 15. Cf. X, 3, 20. — *impropria*, XII, 10, 42.

Improvisus rerum exitus, XII, 1, 3. — *improvisa* imago, figura, IX, 3, 90.

Imprudens, VII, 1, 40. — actatum, I, 1, 20. — *imprudentium* est, XII, 7, 8.

Imprudentia, VI, 4, 10. — *imprudentiae* fundamenta, XII, 6, 2. — fortiter resistere, VI, 4, 10. — per *imprudentiam* factum, I, 5, 53.

Impudicus, VII, 2, 28.

Impugnare aliquid, II, 17, 40. — caput alicuius palam, XI, 1, 62. — finitionem alicuius, VII, 3, 23. — personam adversarii, IV, 1, 14.

Impulsio ad hilaritatem, IX, 2, 3.

Impunitatis spes, VII, 2, 32.

Impurus: quid *impurius* quam, etc.? IX, 2, 80.

Imputare aliquid alicui, VII, 1, 45. — omnes literas, XI, 3, 33.

Imus pulmo, XI, 3, 56. — venter, XI, 3, 112. — *ima* toga, XI, 3, 140. — vox, XI, 3, 42. — *imi* soni, XI, 3, 22. — *ima* pollicis, XI, 3, 99. Conf. *Scandenti.*

In actu et contentione esse, XI, 1, 48. — adversum, XI, 3, 121. — aequo esse, V, 9, 10. — aeternum, V, 11, 41. — affectus recipere aliquid, X, 7, 15. — aliquem dicere, IX, 2, 67. — Vid. *Dicere.* — rogari, IX, 2, 12. — aliquo esse gratum, VII, 4, 23. — altum reduci, X, 7, 28. — animo esse, V, 1, 3. — alicui, VI, 2, 25; VII, 4, 40. — argumentum, VI, 3, 49. — argumentando, incipiendo, narrando, tractare aliquid, XI, 1, 6. — arte, V, 8 in. — balneis perpotare, I, 6, 44. — causa, VII, 1, 33. — esse, VII, 3, 34; XI, 2, 43; XII, 5, 2. — omne certamen vires, XII, 7 in. — cibis aspersus sal, VI, 3, 19. — commune, V, prooem. 5; VI, 1, 7. — complexu habere aliquid, IX, 4, 32. — conspectu collocare aliquid, VII, 1, 4.

— esse, X, 1, 6. — contrarium vertere aliquid, XI, 1, 2. — diversum transferre aliquid, XI, 1, 64. — valere, V, 10, 49. — exemplum, VII, 1, 41; XII, 2, 27. — expedito positum, X, 7, 24. — futurum, VII, 4, 18; XI, 3, 21. — hoc, prooem. 7; IV, 2, 21; XI, 2 extr. — imagine rei, VI, 1, 32. — infinitum durare, XI, 2, 8. — iudiciis ac foro dari, X, 7, 20. — legatione esse, VII, 1, 51. — libros digerere aliquid, X, 7, 30. — *malaco sanum*, VIII, 2, 13. — maledicto plus iniuriae quam *in* manu, VI, 2, 23. — manu patroni esse, VII, 7, 9. — manibus adolescentium esse dicitur auctor aliquis, X, 1, 126. — Marathone ac Salamine, IX, 2, 62; XII, 10, 24. — matrimonium amare aliquam, XI, 1, 82. — memoriam reponi, XI, 2, 19. — eundem modum, V, 11, 4. — maiorem *in* modum, XI, 2, 12. — morem praeceptoris, XII, 11, 6. — more esse, XII, 11, 15. — nervo, VI, 3, 72. — occursu haerere, XI, 2, 18. — officio esse, VIII, prooem. 30. — opaco, I, 2, 18. — opinione aliqua, I, 5, 39; III, 6, 62; IX, 4, 87. — neutram partem, XII, 8, 8. — partem quamque, I, 10, 43. — utramque, VII, 9, 14 et 15. — parte, II, 8, 6; IV, 5, 13; V, 7, 22; VI, 3, 45; X, 7, 25. — utraque, VII, 1, 57. — iuvari, XI, 2, 34. — parvis, I, 1, 19. — peius notabile, I, 3, 1. — plano tumere, VIII, 3, 18. — posterum, VI, 5, 7. — potestate esse, VI, 2, 29. — habere affectus, X, 1, 48. — praesentia, VIII, pro. 3; IX, 4, 109; X, 7, 22. — praeteritum, VII, 4, 30; IX, 2, 19. — primis, VI, 3, 39, 47, etc. — probra abuti iure, I, 4, 17. — procinctu habere aliquid, X, 1, 2. — stare, XII, 9, 21. — prompta esse, VIII, prooem. 28; IX, 1, 2; X, 1, 6. — habere aliquid, VII, 10, 14; XI, 2, 1. — ratio, XI, 2, 43. — prosa consequi aliquid, X, 7, 19. — proximo esse, I, 3, 4; VII, 1, 44. — publicum, X, 7, 1. — quadrum, I, 10, 42. — quaestum, VII, 2, 24. — quaestu esse, prooem. 13. — quantum, VIII, 6, 24. — ratione versari, X, 7, 12. — re, VI, 4, 17; VII, 1, 13; VII, 3, 5. — praesenti, VI, 1, 31. — rem praesentem perducere audientes, IV, 2, 123. — recessu plus habere, I, 4, 1. — reliquum, IV, 5, 4. — scripto, VII, 1, 13. — signum poenitentiae, irae, XI, 3, 104. — sinistrum desinere, XI, 3, 109. — se habere aliquid, X, 7, 12 et 17. — senectutem prosequitur haec memoria, I, 1, 36. — sensum aliquem dicere, VI, 1, 14. — servitute esse, VII, 3, 26. — sole sidera desinunt cerni, VIII, 5, 29. — aliquam spem suam dare aliquid, VII, 4, 23. — summam, XI, 2, 41. — summa, IX, 2, 73; XII, 8, 11. — hoc tempus, V, 12 in. — totum, IV, 1, 72; VIII, 6, 8; IX, 2, 88. — transitu, VI, 2, 2; VII, 3, 27. — tribunatu, VII, 4, 13. — turba esse, I, 2, 15. — vestibulo velut, VIII, prooem. 18. — ultimum differre aliquid, VII, 1, 12. — universum, V, 10, 100; VI, 5, 4; VIII, 3, 17; IX, 2, 87; X, 1, 42. — pronuntiari non potest, XI, 2, 44. — uno totum diem consumere, I, 2, 11. — usum, VI, prooem. 16. — eum, IV, 5, 26. — usu esse, XII, 10, 48. — aliquo futurus, VII, 4, 18. — habere, XII, 11, 21. — quaedam *in* usu, VIII, 3, 34. — utramque etc. Vid. *In partem*. Conf. *Dicere*, *Digerere*, *Esse*, *Recipere*, *Res praesens*, etc.

Inaequalia, VIII, 5, 29.

Inaequalitas coloris, XII, 9, 17. — pedum, sonorum, etc., XI, 3, 43 sqq. — superciliorum, XI, 3, 78.

Inaffectatus color, IX, 4, 17. — *inaffectata* ἀφέλεια, VIII, 3, 87. — iucunditas Xenophontis, X, 1, 82. — oratio, XI, 1, 93.

Inanis affectatio, IX, 3, 74. — diligentia, V, 11, 30. — finitio, VII, 3, 26. — labor, XI, 2, 1. — loquacitas, X, 3, 2. — orator, XII, 10, 16. — persuasio, I, 2, 18. — vox, XI, 3, 32. — *inane* gaudium parentum, II, 4, 16. — iudicium, VII, 1, 48. — in numero oratorio, IX, 4, 108. Conf. X, 1, 78; X, 2, 17; XII, 10, 17. — *inanes* aristae, I, 3, 5. — res, XI, 3, 5. — spes, VI, prooem. 12; VI, 2, 30. — *inania* simulacra, X, 5, 17. — tempora, IX, 4, 51. — verba, IX, 3, 100.

Inanitas oris, I, 11, 6.

Inardescunt affectus voce, vultu, habitu corporis, XI, 3, 2.

Inarescere, VI, 1, 27.

Inartificialis probatio, V, 1, 1.

Inartificialiter, I, 17, 42.

Inauditus, VII, 6, 11. — quod nobis *inauditum* est, I, 6, 9.

Incendere aliquid invidia, IV, 2, 114. — rebus, X, 1, 16. — *incendi ira*, VIII, 6, 7.

Inceptio, XI, 3, 46.

Inceptus, etc. Vid. *Incipere*.

Incertus gestus digitorum, I, 10, 34. — *incerta* manus, IV, 5, 14. — vox, I, 1, 21.

Incessere aliquem, X, 1, 126; XII, 10, 12, — aspere, V, 7, 27; VI, 3, 21. — aliquid, V, 7, 23. — uomen alicuius, V, 10, 31. — *incessi* epigrammata, VIII, 3, 29. — *incessens* sermo, VI, 3, 21.

Incessus, I, 3, 1. — orantis, I, 2, 31. — in pedibus observatur, XI, 3, 124. — rarus, neque ita longus, XI, 3, 126.

Incesta, VII, 8, 5.

Incestum cum filia, V, 10, 19. — *incesti* damnata et praecipitata, VII, 8, 3 et 5.

Inchoare aliquid, VII, 10 extr. — praecepta, VI, 4 pr. — sententias, IX, 4, 18. — statuam, II, 1 12. — studia, I, 12, 12. — *inchoatae* materiae, X, 5, 23.

Incidere, secunda longa: ferrum, VI, 3, 69.

Incidere, secunda brevi, VII, 1, 19; VII, 2, 41. — aliquo, IX, 2, 81. — in aetatem alicuius, XII, 1, 16. — annum, VI, 5, 4. — eundem casum, etc., IV, 2, 118. — grammaticos, IX, 4, 53. — laqueos, V, 10, 101. — limitem, II, 13, 16. — obscuritatem, IV, 5, 25. — patrocinium, VII, 2, 5. — personas, rem, IX, 2. 73. — praefanda, VIII, 3, 45. — responsum, V, 7, 18. — statum, VII, 1, 64. — versus, I, 5, 17. — vitium, II, 4, 9; V, 13, 46. — *incidit* affectatio in acres sensus, IX, 3; 74 et 76. — contentio, disputatio inter aliquos, XI, 1, 70. — dubitatio, III, 8, 34. — idem nomen in alia divisione, III, 3, 14. — quaestio, prooem. 12; VII, 1, 19. — verbum, II, 5, 4. — *incidunt* aliae species in haec genera, III, 4, 15. — triplices suasoriae, III, 8, 33. — vitiosa in auctore, X, 2, 15.

Incingi, XI, 3, 146.

Incipere a posterioribus, I, 4, 22. — ab iisdem verbis plura acriter et instanter, IX, 3, 30. — emittere libros Ep. ad Tryph. 1. — *incipientes* atque adhuc teneri, I, 2, 26. — in contentionibus aut *incipiendis* aut finiendis, XI, 3, 128. — *inceptus* ordo, V, 12 extr.

Incisum, quid? IX, 4, 122. — *incisa*, quae? IX, 4, 22, 67, 122 et seqq.

Incitare aliquem, VI, 4, 10.

Inclamare, XI, 3, 172. — nomen, IV, 2, 124.

Inclinare aliquem, IV, 1, 14. — alii *inclamare* paululum aliquid ad voluptatem audientium, II, 10, 10. — caput in humerum, XI, 3, 119. — eloquentiam, X, 1, 80. — *inclinari* ad aliquem, XI, 3, 132. — *inclinatus* in latus pollex, XI, 3, 99. — *inclinata* quaedam lenitas, XI, 3, 170.

Inclinatio causae, V, 13, 57. — corporis, I, 11, 16. — iudicum ad nos, VI, 1, 10. — vocis, XI, 3, 168.

Inclusa breviter urbanitas, VI, 3, 43. — aperire quae verbo uno *inclusa* erant, VIII, 3, 68.

Incolumitas, IX, 2, 85.

Incommodum aliquando est, I, 7, 16. — *incommodo* minore fieri, XII, 3, 2. — *incommoda*, XI, 1, 83. — nos consequuntur, II, 10, 14. — oris, XI, 3, 12 et 32. — vitae, V, 11, 38.

Incomparabilis, I, 2, 11.

Incomposite efferre aliquid, X, 2, 17.

Incompositus, I, 5, 65. — in plerisque Aeschylus, X, 1, 66. — moribus, IV, 5, 10. — *incomposita* oratio, IX, 4, 32. — *incompositum*, IX, 4, 6.

Incomprehensibile praeceptum, IX, 1, 12.

Inconptum, VIII, 6, 65.

Inconcessum homini, X, 2, 25.

Inconditum, VI, 3, 107.

Inconsequentia rerum, VIII, 6, 50.

Inconsideratior, II, 15, 28.

Inconstantia frontis ac luminum, XI, 3, 101.

Inconveniens inter se positio, I, 5, 51.

Incorporale, V, 10, 116.

Incorruptum, V, 12, 120. — *incorrupta* natura, II, 5, 12.

Incredibile est, quantum, etc. I, 1, 32. — fieri, IV, 2, 12.

Incredulus patronus, XII, 8, 11. — *increduli* quidam, X, 3, 11.

Incrementum, figura, IX, 3, 87. — genus amplificationis, VIII, 4, 3 et 28. — *incrementi* sensum afferre, XI, 2, 41. — *incrementa* modica, X, 6, 3.

Increscere, VIII, 4, 2 et 4. — uno gradu, II, 4, 4. — *increscit* respiratio naturali quodam conatu, XI, 3, 49.

Incubare thesauris, X, 1, 2. — transversas a spondis, IV, 2, 123.

Inculcare aliquid memoriae, VI, 4, 5. — singulis peculiariter, XI, 3, 130. — diu, I, 1, 31.

Incumbere alicui, XI, 3, 132. — huc, VI, 2, 7. — illi, in illum, IX, 3, 1. — in aliquid, VII, 2, 33. — in mare, V, 9, 5. — in mulierculam, XI, 3, 90. — in pedem, XI, 3, 125.

Incunabula discendi, prooem. 6.

Incurrere in animum, VIII, 2, 23. — eosdem casus, tempora, numeros, pedes, IX, 1, 11. — latera, IX, 1, 20. — locos, V, 10, 53. — oculos, VII, 1, 40; VIII, 2, 23; X, 3, 16. — ordinem, I, 5, 54. — ordines, gentes, populos, XI, 1, 86. — terga, IX, 1, 20.

Incursare: *incursant* quae auribus, oculis, X, 3, 28.

Incursus tempestatum, X, 7, 3.

Incurvicervicum pecus, I, 5, 67 et 70.

Incusare deos, VI, prooem. 4. — negligentiam alicuius, V, 2, 3.

Incutere pedem terrae, II, 12, 10.

Inde, procem. 4; VI, 1, 6; VII, 1, 6; VII, 2, 32.

Indecens, X, 2, 19. — non *indecens* natura ipsa rei facere aliquid, XI, 1, 82. — non *indecentes* morae, XI, 3, 158.

Indecenter, I, 5, 64. — *indecentissime*, VIII, 3, 45.

Indecorus gestus, I, 10, 34. — *indecora* actio, XI, 1, 29. — exsultatio, II, 2, 12. — iactatio, XI, 1, 25. — mutatio in Latinum sermonem, II, 14, 4. — *indecorum*, XI, 1, 91. — *indecora* dicentes, XI, 1, 60.

Index mentis vox, XI, 3, 62. — *indices* mentis lacrymae, XI, 3, 75.

Indicare aliquid, II, 4, 3. — breviter et dilucide, IV, 1, 34. — decentius, tutius, IX, 1, 21. — brevius, IV, 2, 106. — conscios, IX, 2, 81. — portum, X, 7, 1. — rem, IV, 2, 37. — proprie et significanter, XII, 10, 52. — res, XII, 10, 43. — simplex modus *indicandi*, IX, 2, 1.

Indicativus cum pronomine interrogandi, IV, 5, 8. — in sermone indirecto, IV, 5, 17.

Indicere nuptias, VII, 4, 24.

Indicium, V, 9, 9; V, 12, 20.

Indifferens syllaba, IX, 4, 93. — est rhythmo, IX, 4, 48.

Indignari cedere, I, 1, 8. — imperia, I, 3, 6. — pontem, XII, 10, 61. — *indignantur* verba, XI, 3, 176. — non *indignandum* est discere, I, 11, 17.

Indignationis motus, XI, 3, 71.

Indignitas calumniae, VI, 1, 9.

Indignus cognitione, X, 1, 90. — *indignae* res, VI, 2, 24. — *indignissimum*, II, 16 in.

Indiscernibilia quomodo Latinius vocanda? X, 2, 10.

Indiscreta et inter se connexa, iuncta, I, 2, 3; X, 1, 2.

Indistinctus orator, XII, 10, 39. — *indistincta*, VIII, 2, 23.

Indoctos a musis atque gratiis abesse, proverbium, I, 10, 21. — *indoctae* manus, I, 11, 16. — *indoctiores*, III, 2, 37.

Indoles maxima, X, 1, 89.

Indomitum animal, IX, 4, 5. — ingenium, X, 2, 19.

Indubitabile, IV, 5, 13. — genus causae, IV, 1, 55.

Indubitata literarum inter se coniunctio, I, 1, 31. — *indubitata*, I, 6, 32.

Inducere, IX, 2, 42. — alia per aliam rem, IX, 2, 97. — aliquid, V, 14, 8 sq. Conf. *Calumnia*. — haesitationem, silentium, II, 2, 48. — iudicem in affectus, XI, 3, 58. — *induci* in iter, VIII, procem. 4.

Inductio, V, 10, 73; V, 11, 2 sq.

Induere auctoritatem alicuius, IV, 1, 46. — causas personis, IV, 1, 47. — orationem personis, IV, 1, 28. — personam, III, 8, 51; VI, 2, 36. — alicuius, XII, 8, 15. — persuasionem sibi falsam scientiae, I, 1, 8. — voluntatem aliquam vera fide, XII, 11, 11. — *indui* in laqueum, V, 7, 11. — in poenas a semet ipsis, XII, 1, 3. — loricam, VIII, 4, 24.

Indulgentia, mollis educatio, I, 2, 6. — dum nos *indulgentia* illa non fallat, X, 3, 7.

Indulgere aliquid alicui praecipue, XII, 1, 1. — causis desidiae, X, 3, 29. — compositioni, IX, 4, 145. — eloquentiae, X, 1, 84. — ingenio suo, X, 1, 98. — iuri, VII, 5, 3. — nomen alicui rei, II, 17, 32. — numero, VI, 3, 5. — offensae, utilitati, XI, 1, 75. — sibi VIII, 3 pr. VIII, 5, 17. — ultra, II, 5, 24. — sono, XI, 3, 33. — voluptati, XII, 10, 22. — ingenii sui, X, 1, 24. — *indulgens*: *in-*

dulgentiores parentes, IV, 2, 74.
Indurescare in pravum, I, 3, 12.
Industria iuvenum, X, 1, 122. — historias scribendi, X, 1, 75. — ex *industria*, I, 5, 8. Vid. *Ex*
Inemendabilis pravitas, I, 1, 37. — *inemendabilia* incommoda oris, XI, 3, 12.
Inenarrabilis ratio, XI, 3, 177.
Ineptiae: inter *ineptias* evanescere, I, 7, 7.
Inoptus homo, XI, 3, 128. — multo *ineptius* est, IX, 2, 69. — *ineptissimum* est, I, 7, 2. Conf. IX, 3, 100.
Inertior in legendo, X, 3, 20.
Inerudite (non), I, 10, 32.
Ineruditus, VIII, prooem. 26. — iudex, X, 1, 32. — *ineruditae* voluptates, I, 12, 18.
Inesse alicui verbo, rei, I, 5, 3; III, 6, 104; V, 10, 9. — in aliquo, VIII, 1, 3. — in aliqua re, III, 4, 11. — in arte, II, 17, 41. — *inest* aliquid quibusdam in habitu atque vultu, VI, 3, 12. — hoc iniuriae genus verecundius *inest* passis quam ausis, XI, 1, 84. — vis sermonis in verbis, IX, 4, 26. — quaedam tacita numeris et modis, IX, 4, 13.
Incuntes. Vid. *Inire.*
Inevitabilis sonus, I, 5, 33.
Inexercitatus, XI, 2, 9.
Inexpiabilia bella, II, 16, 2.
Inexplicabilis laqueus, V, 10, 101. — pugna, VIII, 6, 1.
Inexpugnabilis, V, 10, 44; VII, 3, 18.
Inexpectatum, IX, 2, 22 et 24. — *inexpectata* magis similitudo, VIII, 3, 74.
Infamare aliquem, V, 7, 1; X, 1, 127. — personam aliquam, IV, 2, 129. — *infamatur* fides alicuius, X, 1, 74. — *infamantes* oratoris officia, II, 15, 4.
Infamia, VI, 2, 23. — criminum, V, 7, 26.
Infamis femina, VI, 3, 51. — filius in matrem, IX, 2, 79. — pater amore virginis filiae, IX, 2, 70. — *infames* causae, IV, 1, 62.
Infans, XI, 1, 21. — alienus, VI, prooem. 7. — *infantes* a mutis nutricibus in solitudine educati, X, 1, 10. — *infantium*, I, 1, 16.
Infantia actoris, VI, 1, 32. — in dicendo, V, 13, 38. — sua est etiam studiis, I, 1, 21.
Infaustum opus, VI, prooem. 3.
Infelicitas abominanda, VIII, pr. 27. — aliqua magna, XI, 1, 56. — rara, de memoriae debilitate, XI, 2, 50.
Infelix, de oblivioso, XI, 2, 29. — conscientia, VI, prooem. 10. — opera, XI, 1, 7. — poena, X, 3, 10. — sollicitudo, XII, 10, 77. — supellex, 2, 4, 29. — *infelices* literae, VI, prooem. 3. — *infelicius*, VIII, 6, 32.
Inferos excitare, IX, 2, 31. — *inferior* opponitur honesto, VI, 2, 14. — *inferius*, VI, 3, 57. — *inferiores* modi vocis, XI, 3, 17. — radices, X, 7, 28. — rami, I, 2, 26. — *inferiora*, VII, 1, 27. — quae sunt magna videntur, VIII, 4, 3.
Inferre actionem, IV, 3, 9. — aliquid, V, 11, 3 et 27; V, 14, 9; VIII, 4, 20. — artem in eloquentiam, X, 5, 3. — fabulam, VI, 3, 92. — ictum, IV, 2, 26. — lucem rebus, VIII, 3, 72. — lumen eloquentiae, X, 5, 16. — tenebris, VIII, 2, 23. — in solem, V, 12, 8. — quaestionem, VI, 4, 20. — studia aliquo, XII, 10, 19, — verbum, IX, 3, 62.
Infestissime interrogare aliquem, XII, 8, 10.
Infestus pollex, XI, 3, 119. — minus *infesta* res, XI, 1, 64.

Inficere mentem, I, 11, 2.
Inficias, etc. Vid. *Infit.*
Infigere aliquid alicui, IX, 4, 29. — repetitione, commoratione, IX, 2, 4. — animis, I, 8, 17; IX, 4, 134. — *infixus* pectori dolor, IX, 2, 26.
Infinita cura, X, 3, 12. — materia, res, VII, 10, 8. — *infinitum*, *infinita*, sensu grammatico, I, 6, 7 et 8. — momentum, I, 11, 11. — spatium, XII, 11, 16. — verbum, IX, 3, 9. — *infiniti* operis *esse*, X, 1, 38; X, 5, 19. — quod *infinitum* erat, I, 10, 1. Cf. III, 1, 7; VI, 5, 10. — in *infinitum* sectio, I, 10, 49. — *infinito* magis, XI, 3, 172. — plus, VIII, 4, 25.
Infinite magis, XI, 3, 4.
Infinitivus in sermone indirecto, etc. IV, 5, 13; VII, 2, 37; VIII, prooem. 7.
Infirmare aliquid, VII, 6, 9. — *infirmatur* lex, VII, 1, 49.
Infirmitas in dolore ferundo, VII, 3, 34. — de pueris, II, 2, 14. — discentium, I, 2, 27. — naturae, X, 2, 19. — puerilis, II, 3, 7. — quantum nostra valebit *infirmitas*, prooem. 22. — *infirmitatis* vitio laborare, II, 3, 9.
Infirmus, XI, 1, 21. — actor, VI, 1, 45. — *infirma* aetas, I, 3, 12 et 17; I, 11, 14. — cutis, XI, 3, 78. — memoria, XI, 2, 49. — *infirmi* plura minantur, 2, 3, 8. — *infirmior* multo, X, 1, 74. — visus, X, 3, 31. — *infirmius* aliquid subiungatur fortiori, IX, 4, 23. — *infirmiora* ingenia, prooem. 14.
Infitialis status, III, 6, 15 et 31.
Infitiari aliquid, VII, 3, 9. — *infitiantes*, VII, 2, 27.
Infitias ire, VII, prooem. extr.
Infitiatio, VIII, prooem. 9; VIII, 5, 5. — nuda, V, 13, 7.
Infitiator, VII, 2, 50.
Infixus. Vid. *Infigere.*
Inflammare animum, XI, 3, 155. — *inflammari* cupiditate, VIII, 6, 7.
Inflare aliquem, V, 7, 26. — nares, XI, 3, 80. — *inflari* gloria, XI, 1, 75; XII, 10, 17. — *inflantur* corpora valetudine, II, 3, 9. — *inflatus* orator, XII, 10, 16.
Inflectere : *inflexis* leviter digitis, XI, 3, 142.
Influit sermo in civitates, XII, 10, 16.
Informare oratorem, prooem. 22. *informatur* mens optimis institutis, I, 1, 16.
Infra aliquem esse, XII, 9, 7. — dignitatem esse, VIII, 3, 38. — grammatici officium esse, I, 7, 1; II, 5, 4. — se multos videre, XII, 11, 30. — Ciceronis temporibus paulumque *infra*, I, 7, 20.
Infringere articulos, XI, 3, 158. — *infracti* et deiecti sumus in epilogis, IX, 4, 138.
Infusa senis cadaveri imago, VI, 1, 40.
Ingeniose dicere aliquid, I, 6, 36. *Ingeniosus*, II, 12, 7; VIII, pro. 25. — vere, probus quoque, I, 3, 2. — adolescens, X, 3, 12. — *ingeniosi* auctores, X, 1, 40.
Ingenita natura, V, 10, 123. — adiumenta, prooem. 27.
Ingenium et natura, I, 3 prooem. — copiosum, facile, X, 1, 128. — elegans, iucundum, V, 13, 48. — forte, X, 2, 19. — immortale, X, 1, 109. — indomitum, X, 2, 19. — mobile, velox, VI, 4, 8. — in pictore, XII, 10, 6. — poëticum, vehemens, X, 1, 90. — promptum, XI, 2, 46. — tenue, X, 2, 19; XII, 8, 1. — *ingenii* fama, XII, 5, 5. Conf. *Fama.* — gratiam sperare, prooem. 4. — iactantia, XII, 8, 3. — lumen, prooem. 6. — natura praestans, XII, 1, 25. — si-

gnum, I, 3, 1. — vis, prooem. 12. — humani vis, XII, 11, 10. — vires, I, 2, 23. — *ingenio* nullo esse, IV, 5, 2. — indulgere, temperare, X, 1, 98. — suo non intelligere sermonem, VIII, 2, 19. — ex *ingenio* habere aliquid dicitur sermo, II, 5, 11. — *ingenia* concidantur, commiuuntur aliqua re, I, 7, 33. — deficiunt, II, 4, 10. — in argumentis, V, 7, 33. — infirmiora, prooem. 14. — minora, XII, 10, 37. — paulo tardiora, XI, 2, 42. — viventium, X, 1, 96. — *ingeniis* pravis, etc. I, 6, 32. Cf. *Alere*.

Ingens contentio palmae, I, 2, 24. — crimen, IX, 4, 35. — error, III, 6, 6. — proventus, XII, 10, 11.

Ingenue dicere, XII, 3, 3.

Ingenuus, VII, 3, 27. — *ingenua*, ambigunm, VII, 9, 4. — *ingenui* parum modesti, I, 2, 4.

Ingignere. Vid. *Ingenita*.

Ingratus non metuendus, XII, 7, 11. — quis? VII, 4, 37. — non *ingrata* voluptas, IX, 3, 74. — *ingrati* actio, VII, 4, 37. — *ingratissima ὁμοιολογία*, VIII, 3, 52.

Ingredi annum aetatis X, VI, prooem. 9. — consulatum, VI, 1, 35. — debent sublimia, IX, 4, 139. — dicere, I, 3 extr. — formare, II, 15, 33. — in locos, IV, 1, 59. — iter, III, 1, 6. — mare, XII, prooem. 4. — partem aliquam, IV, 3, 1. — per funes, II, 13, 16. — rationem eloquendi, XII prooem. 3. — socco, X, 2, 22. — studia, I, 10, 2. — *ingressus* aliquid, VI, prooem. in. — vestibulum artis, I, 5, 7. — viam, prooem. 3.

Ingressus, VIII, prooem. 7; IX, 4, 72. — ab aliqua re, II, 4, 1. — civilis et humanus, III, 8, 59. — gravior, XI, 3, 112. — operis, X, 1, 48. — rei, IV, 1, 2 seq.; IV, 2, 112.

Ingruit vis, III, 8, 22. — maior eloquentiae, XI, 3, 56.

Inhabile alicui rei, XI, 3, 146.

Inhaerere molestissima diligentiae perversitate, I, 6, 17. — cogitatis superstitiose, X, 6, 5. — locutioni, I, 6, 20. — memoriae fidelius, X, 6, 2. — sensibus, VIII, prooem. 30. — verbis, VII, 1, 58. — vetera *inhaerent*, XI, 2, 6.

Inhibere cursum, X, 3, 20. — impetum, IX, 4, 35. — malos, IV, 1, 21. — multa, XI, 3, 13. — numeros, IX, 4 31. — remos, an remis? XII, prooem. 4. — *inhibet* bonos validius pudor quam metus, IX, 2, 76. — *inhiberi* verecundia, X, 1, 18.

Inhonoratum transire aliquid, I, 5, 54.

Inhorrescere, IX, 4, 126.

Inhumana fortunae insectatio, VI, 3, 28. — voluptas, XII, 9, 10. — *inhumanum*, I, 6, 35.

Inimica mater filio, IV, 2, 16.

Inimice corripere aliquem, XI, 1, 68. — insequi, XII, 1, 22.

Inimicitiae graves, VI, 3, 34.

Inimitabilis arti auctoritas vetustatis, VIII, 3, 25. — humanae rationi sapor, I, 10, 7. — *inimitabile*, II, 16, 16; X, 2, 19.

Iniqua conditio, V, 6, 3. — ira, VI, 1, 17. — *iniquum*, XII, 1, 36. — petendum, ut aequum feras, proverb. IV, 5, 16.

Iniquitas litis, XII, 7, 6. — rei, IV, 2, 22.

Inire proelium, III, 8, 20. — pugnam *ineuntes*, XII, 1, 28.

Initiari sacris, I, 2, 20. — *initiata* sacris manus, XII, 10, 14.

Initium, III, 11, 5. — capere ex aliqua re, II, 11 in. — dicendi, IV, 1, 26. — ducere ex aliqua re,

I, 9, 3. — quoddam naturale, XI, 3, 60. — spiritus, XI, 3, 38. — corporum etiam fortissimorum educatio a lacte cunisque *initium* ducit, I, 1, 21. — *initia*, II, 20, 6; III, 3, 13; IX, 4, 62. — destinare sibi certa, II, 11, 5. — disciplinae, X, 2, 2. — circa *initia* statim primi libri, I, 5, 44. — literarum sola memoria constant, I, 1, 19. — pertinent ad summam, I, 1, 23. — scribere, X, 7, 30. — sententiarum, IX, 3, 45 et 79. — studiorum tractare, I, 1, 23. — nec ad ullius rei summam nisi praecedentibus *initiis* perveniri, pro. 5.

Iniicere opus super funus, VI, proœm. 3. — sinum togae humero, XI, 3, 140. — togam ex integro, XI. 3, 156. — *iniecto* periculo mortis, VII, 3, 17.

Iniucundus (non) auctor Catius, X, 1, 124.

Iniudicatum aliquid relinquere, X, 1, 67.

Iniungere alicui laborem, pro. 2.

Iniurati, V, 7, 5.

Iniuria libidinis, IX, 2, 47. — quae morte gravior, i. e. stuprum, XI, 1, 53. Conf. ib. 84. — *iniuriam* facere alicui, X, 1, 115. — *iniuriarum* controversiae, VII, 4, 32.

Iniustus, IV, 5, 12; XI, 1, 90.

Innasci, II, 4, 16; XII, 6, 2. — *innatus* est male interpretantibus error, III, 6, 6. — *innata* affectatio, IX, 3, 74. — *innata*, VII, 10, 14.

Innatans verborum facilitas, X, 7, 28. — *innatantia*, VII, 1, 45.

Inniti curae tutelaeque, VI, 1, 36. — *inniituntur* syllabae in literam, XII, 10, 32.

Innocens, I, 5, 65. — civis, XII, 1, 41. — reus, XII, 1, 45. — *innocentium* civium, X, 7, 2.

Innocenter vivere, VII, 4, 18.

Innocentia salva facere aliquid, VII, 2, 37.

Innumerabilis copia, V, 10, 100, — *innumerabiles* subitae necessitates, X, 7, 2.

Inoffensa literarum inter se coniunctio, I, 1, 31. — copulatio vocum, I, 10, 23.

Inofficiosum testamentum, IX, 2, 9.

Inopinatae rei casus, VI, 1, 39. — *inopinatum*, VI, 3, 84; IX, 2, 23. — *inopinata* delectant magis, VIII, 6, 51. — instrumenta causae, XII, 8, 13.

Inordinatum, I, 10, 46. — *inordinata*, VIII, 2, 23.

Inornata brevitas, IV, 2, 46. — res, II, 4, 3. — *inornatum* quid? VIII, 3, 15 et 58. — *inornata* verba, VIII, 3, 38.

Inotiosa actio, XI, 3, 183.

Inprimis. Vid. *In*.

Inquietare digito nares, XI, 3, 80.

Inquinare argumenta amoribus, X, 1, 100. — *inquinantur* bona permixtis malis, IV, 2, 102.

Inquirere aliquid, XII, 11, 8. — de opere aliquo parum diligenter, III, 11, 21. — etymologia verborum originem *inquirit*, I, 6, 28.

Inquisitio instituti operis, Ep. ad Tryph. 1. — opinionum, III, 1, 2.

Insalubria, III, 2, 3.

Insana cura corporis, XII, 11, 18. — *insanum* est, XI, 3, 45. — *insanae* substructiones, VIII, 6, 41.

Insanabilis dolor, VI, proœm. 5.

Insania, XI, 1, 38.

Insanire specie libertatis, XII, 10, 73.

Inscientia tradendi, XII, 11, 14.

Inscite recipere spiritum, XI, 3, 39.

Inscitia, IX, 4, 39. — in proferendis pedibus, I, 11, 16. — rerum verborumque, V, 13, 38.

Inscitum, IX, 4, 56.

Inscribere librum, VIII, 6, 71. — nomine alicuius, II, 15, 10. — nomen, I, 6, 36. — tumulo, VII, 3, 31. — *inscribitur* haec disputatio περὶ γελοίου, VI, 3, 22. — *inscriptus* nomine alicuius liber, II, 15, 5; III, 5, 14. — *inscripti* falso libri, I, 4, 2. — lapides, IV, 5, 22. — maleficii actio, i. e. non scripti, VII, 4, 36. — *inscripta*, i. e. non scripta, III, 6, 36.

Inscriptio, II, 17, 15. — C. Caesaris, I, 7, 22. — *inscriptiones*, I, 5, 20.

Insculpi formas literarum tabellae non inutile est, I, 1, 27.

Insecabilia corpora, II, 17, 38; III, 3, 13.

Insectari aliquem, I, 5, 56. — aliquos ut hostes, XI, 1, 89. — aliquid, V, 13, 39; X, 1, 65. — inscitiam alicuius, IX, 4, 39. — tyrannos, X, 1, 65. — *insectans*, V, 7, 27.

Insectatio, V, 7, 6. — fortunae, VI, 3, 28; XI, 1, 86.

Insectator vitiorum, X, 1, 129.

Insenescere alicui rei, X, 3, 11.

Insequi, VI, 3, 34; VII, 2, 46. — aliquem, III, 1, 8; XII, 10, 14. — aliquid inimice, XII, 1, 22. — cedentem, XII, 10, 47. — distinctionem aliquam protinus altero spiritus initio, XI, 3, 38. — *insequens* tempus, VII, 2, 46. — *insequentia*, V, 5, 2; V, 10, 45 seq. — *insecuta*, V, 7, 18.

Inserere aliquid, IX, 2, 74; XI, 2, 31. — alicui rei, IV, 2, 108; XI, 2, 37; XII, 9, 17. — loco, VIII, 5, 28. — scriptis, X, 6, 5. — cogitationem luctibus, VI, pro. 14. — grana ciceris in acum, II, 20, 3. — munus aliquod negotiis, III, 7, 2. — sensum aliquem medio sermone, VIII, 2, 15. — similitudinem parabolae, VI, 3, 59. — surculum, VI, 3, 88. — *inserti*, IV, 2, 47; VIII, 3, 27. — commode, IX, 4, 145. — *insertus* locus communis, II, 4, 30. — *inserta* numeris compositio, IX, 4, 61. — *insertae* orationibus narrationes, VI, 8, 42.

Insero, *sevi*, etc. Vid. *Insita*.

Insidere animo, VI, 2, 31. — memoriae, X, 7, 2. — *insidet* aliquid rudibus mentibus, I, 8, 4. — *insident* alicui vitiose dicta, I, 1, 11; I, 6, 44. — vitia, II, 3, 2.

Insidiae advocatorum, XII, 9, 5. — aetatis, XII, 11, 4. — *insidias* virtute superare, XI, 1, 40.

Insidiari, VIII, 3, 11. — alicui, XII, 1, 40. — *insidiatur* orator, X, 1, 20. — *insidians* fortuna, VI, prooem. 8.

Insidiator Clodius, VII, 1, 36. — oporteatne *insidiatorem* interfici? X, 5, 13.

Insidit sibi litera *i*, I, 4, 11.

Insignia monstris corpora, I, 1, 2.

Insignitae imagines, XI, 2, 22.

Insigniter, VIII, 5, 15.

Insimulari repetundarum, IV, 2, 15.

Insinuatio, IV, 1, 42.

Insipiens, VI, 3, 8.

Insistere in aliqua re, III, 6, 5; IX, 4, 27. — in pedem, XI, 3, 125. — invicem, VIII, 5, 27. — alternis pedibus, XI, 3, 128. — studiis suo nisu, I, 12, 10. — vestigiis alicuius, X, 2, 10. — alicui, prooem. 3. — *insistit* pars vocabuli participio, IX, 3, 64. — nec usquam *insistentes*, X, 7, 6.

Insita hominibus est cupiditas augendi res vel minuendi, VIII, 6, 75. — *insita* contra aliquem opinio, IV, 2, 80.

Insolens verbum, IV, 1, 58. — *insolentissimum* nomen, prooem. 14.

Insolenter dicere aliquid, I, 5, 9.
Insolentiae est, I, 6, 20.
Insolitus labor, XI, 3, 26.
Insolubile signum, V, 9, 3.
Insonare, XI, 3, 121.
Inspectio, II, 17, 41; II, 18 pr.; V, 5 extr.
Inspicere aliquid, VII, 2, 45; VIII, prooem. 10; XI, 1, 8. — materiam, III, 9 extr. — mores, II, 2, 1. — partes causae, III, 9, 7. — *inspici* in aliqua re, VIII, 2, 9. — per se, V, 8, 5.
Inspirare, V, 14, 32. — iram, misericordiam, XII, 10, 63. — viribus, II, 5, 8. — *inspirantes* ramis aurae, X, 3, 24.
Inspoliatus, VII, 1, 33.
Instabile membrum, IX, 4, 126.
Instanter, IX, 3, 30. — dicere, IX, 4, 126.
Instare, I, 3, 6; IV, 1, 68; VI, 4, 17. — acerbe protinus teneris, I, 1, 20. — alicui, VI, 3, 86. — loco, VII, 2, 36. — parti, VII, 1, 10. — rei, V, 13, 52; XII, 10, 56. — argumentis, V, 12, 4. — interrogationi, V, 7, 16. — interrogatione, VI, 3, 38. — *instandi* gratia, IX, 2, 7. — *instans* in exprobrando, etc., digitus, XI, 3, 92. — sibi Thucydides, X, 1, 73. — *instante* nullo, I, 12, 9. — *instantior* argumentatio, XI, 3, 164. — gestus, XI, 3, 93. — *instantius* aliquid dicere, VI, 3, 50. — acriora et *instantiora*, IX, 3, 54.
Instillatis compleri, I, 2, 28.
Instinctus ingenio hominis, Delphico oraculo, X, 1, 81. — *instincti* celebritate audientium praeceptores, I, 2, 29. — divino spiritu vates, XII, 10, 24.
Institor eloquentiae, VIII, 3, 12. — ambitiosus, XI, 1, 50.
Instituere, i. e. incipere, I, 5, 63. — aliquem in aliquid, I, 11, 1. — aliquid, I, 5, 63; X, 1, 84. — artes, II, 3 pr. — exemplum, III, 7, 21. — exercitationis genus quoddam, X, 6, 5. — heredem, VIII, 5, 17. — iudicium, VII, 4, 29. — loqui, III, 2, 2. — mores civitatium, I, 2, 1. — opus, pro. 21. — oratorem, prooem. 25; I, 1, 10 et 21; X, 1, 4; XII, prooem. 3; XII, 1 pr. — os, I, 2, 6. — palatum, I, 2, 6. — praeceptorem, X, 2, 20. — quaestionem in re, in scripto, VII, 1, 13. — rhetoricen, II, 20, 4. — scholas severe, II, 2, 10. — simplicius, III, 11, 21. — *institui* ad lectionem, I, 7, 17. — artibus, I, 3, 18. — cognitione, I, 10, 5. — disciplinis, I, 1, 12. — literis, I, 1, 15. — lyra, I, 10, 13. — *institutus* ordo, I, 5, 55. — familia bene *instituta*, X, 3, 9. — *institutum* opus, Epist. ad Tryph. 1.
Instituta aliena, I, 5, 60.
Institutio brevis vitae honestae beataeque, XII, 11, 12. — numerosa atque perplexa, VIII, pro. 2. — profiteri *institutionem*, XI, 1, 5.
Instruere aciem, II, 13, 3. — aliquem, X, 1, 4. — lectione, II, 5, 1. — notitia rerum, IV, 2, 24. — scientia, prooem. 23. — copias, XII, 3, 5. — malitiam, XII, 1, 1. — *instruxit* nos praeceptoribus, exemplis antiquitas, XII, 11, 22. — *instrui* ad aliquid, XII, 2, 19. — *instructus* satis, II, 14, 15. — ad aliquid, VIII, prooem. 2. — in aliquid, V, 10, 102. — *instructa* navis, XII, prooem. 4. — toto organo vox, XI, 3, 40.
Instrumentum, II, 21, 24; V, 10, 51; VII, 2, 25 et 45. — dicendi, XII, 11, 24. — litis omne, XII, 8, 12. — status, VII, 1, 62. — *instrumenta*, IV, 2, 88; V, 9, 1. — causae, V, 6, 2. — coniecturae

et qualitatis, III, 6, 25. — quaedam bene dissimulantur, VI, 4, 17. — destruere, firmare, V, 7, 36. — naturalia, XII, 5, 3. — artis oratoris, XII, 5 init.

Insuavis, VIII, 6, 5.

Insui culeo, VII, 8, 6.

Insulsitas, V, 13, 38.

Insulsum, VI, 3, 19; VIII, 3, 26.

Insultatio extrema, VIII, 5, 11.

Insum. Vid. *Inesse*.

Insumere operam, III, 4, 5.

Insuper, VI, prooem. 3.

Insurgere, IX, 4, 45; X, 1, 96. — mala vel imbecilla vox inhibet *insurgere*, XI, 3, 3. — debent sententiae, IX, 4, 23. — ex brevibus ad longas syllabas, IX, 4, 91. — locis, XII, 10, 23. — *insurgit* mens, oratio aliqua re, XII, 2, 28. — narratio interim verbis, IX, 4, 134. — *insurgunt* omnibus partibus iambi, IX, 4, 136. — *insurgentia* altius atque altius verba, VIII, 4, 27.

Intabescere alicui rei, XII, 10, 77.

Intactum omittere aliquid, XII, 10, 49.

Integer orator, XII, 10, 16. — sanguis, VIII, prooem. 19. — *integra* fides, V, 7, 2. — navis, XII, 11, 4. — *integrum* nomen, I, 5, 46. — de *integro* scribere, II, 4, 13. Conf. *Ex.* — *integrae* fauces, XI, 3, 20.

Integritas vitae, VII, 2, 33.

Intellectus, VI, 2, 10; XII, 6, 3; VIII, 2 pr. — altior, VIII, 3, 83. — animi, X, 1, 14. — communis, V, 10, 18. — discipliuarum, I, 1, 15. — diversus ei quod dicit, VI, 2, 15. — duplex aliquorum, I, 5, 2. — nominis, VII, 10, 1. — obscoenus, VIII, 3, 44. — omnis, VIII, 5, 12. — operis, XII, 5, 4. — significat, I, 5, 2. — ad *intellectum* audientium descendere, I, 2, 27. — *intellectum* facere, I, 7, 2. — praebere, I, 5, 71. — *intellectu* maiora, 5, I, 2, 28. — sine *intellectu* morae, XI, 3, 39. — *intellectus* diversos habere, VII, 9, 3.

Intelligentia, VIII, 2, 23; XII, 1, 3.

Intelligo saepe idem valet quod *scio*, X, 1, 13. — vel *intelligere*, vel capere, XI, 1, 45. — aliquid aliter, VI, 3, 84. — coccum, I, 2, 6. — ius suum, IV, 1, 55. — obscoene *intelligere* sensu, VIII, 3, 47. — parum, VI, 3, 85. — periculum, XII, 5, 4. — sermonem suo ingenio, VIII, 2, 19. — verbum ex verbo, VIII, 6, 21. — quantum ego *intelligo*, IV, 2, 64. — *intelligi*, X, 1, 103; XII, 5, 6. — aliqua re, IV, 2, 41; VIII, 6, 54. — latius, III, 11, 1. — sic volo illud, IV, 2, 20. — sine his nulla *intelligi* vere potest oratio, IX, 2, 2; ibid. 87; XII, 1, 23; XII, 2 pr. et 22. — Socrates ab hominibus sui temporis parum *intelligebatur*, XI, 1, 10. — quum ad *intelligendos* nos opus sit ingenio, VIII, prooem. 25.

Intemperies coeli, VII, 2, 3.

Intendere, III, 6, 15 et 85; VIII, 2, 23. — aliquid, III, 4, 15. — aliquo, VII, 1, 30. — animum, X, 1, 24; XI, 3, 151 et 158. — ad aliquid, I, 1, 25. — in aliquid, III, 6, 11; IX, 2, 63; X, 7, 16. — ordini rerum, IV, 1, 78. — ultra, VII, 1, 54. — cogitationem, X, 3, 24. — manum in aliquem, XI, 3, 89. — mentem aliquo, X, 2, 27. — se scriter in aliquid, I, 5, 5. — acrius ad quaestionem, IV, 4, 9. — in rempublicam, IV, 1, 39. — sententias, IX, 4, 9. — vim rebus, X, 7, 22. — ut, etc. X, 1, 45. — quod *intendimus*, efficere, I, 10, 49; II, 12, 6; VIII,

3, 41; IX, 1, 21. — *intendit* se animus in aliquid, X, 3, 23. — *intendi* amentis nervisve, IX, 4, 9. Conf. X, 1, 76. — in aliquid, VIII, 2, 23. — *intenditur* actio, III, 6, 83. — vox omnibus nervis, XI, 3, 63. — *intentus* ad aliquid auditor, IX, 4, 62; X, 1, 48. — *intenta* omnibus nervis cithara, II, 8 extr. — citharae modo ratio doctrinae, V, 10, 124. Cf. X, 1, 76. — alicui rei mens, XII, 1, 5. — sella loris, VI, 3, 25. — *intenti* memoriae alicuius rei, X, 3 extr. — modi vocis, XI, 3, 17. — oculi motu, XI, 3, 75. — *intenta*, V, 14, 24. — *intentior* iudex, IV, 2, 24 et 119; VI, 4, 5. — *intentissima* cura, X, 1, 111.

Intentare crimen invicem, III, 10, 4. — *intentatur* periculum ab aliqua re, IV, 3, 7.

Intente audiri, II, 2, 13.

Intentio, III, 6, 7 et 13 seqq.; V, 14, 6; VI, 4, 2; VII, 5. 2 seqq.; VIII, 2, 14. — acris, VIII, 2, 33. — animi dividenda, I, 1, 34. — paucorum annorum, XII, 11, 12. — coniuncta, VII, 1, 9. — discentis perpetua, I, 2, 11. — firma, XI, 3, 55. — mentis, XI, 2, 10. — operis, X, 3, 23. — praecedat, X, 7, 10. — rerum, VI, 3, 1. — simplex, VII, 1, 9. — una quaedam spiritus ac soni, XI, 3, 45. — vincat omnia quae impediunt, X, 3, 28. — vocis in orando, I, 10, 25. — vox habens omnes in se sonos *intentionesque*, XI, 3, 40.

Inter agnoscentes notare aliquid, XI, 1, 4. — coenam, VI, 3, 10. — cetera, V, 10, 41. — prima elementa, I, 1, 35. — duas leges quaeritur, VII, 4, 42. — lusum, I, 1, 36. — mundum, VII, 3, 5. — necessaria est, V, 12, 3. — diversas opiniones electio, prooem. 2.

Intercapedinis nominativus casus, VIII, 3, 46.

Intercidere, tertia producta, Isthmon, III, 8, 16.

Intercidere, tertia correpta: iam *intercidit* illud, I, 4, 26. — negligentia memoria, XI, 2, 40. — *intercidunt* extremae syllabae, I, 11, 8. — verba temporibus, X, 2, 13. — haec sequenti tempore *intercederunt*, I, 5, 52.

Intercipere librum, prooem. 7. — sermones medios, VI, 4, 11. — *intercipiunt* aliquem fata, VI, prooem. 1. — *interceptus* homo, sc. morte, X, 1, 120.

Intercludi flumine, valetudine, VII, 4, 14.

Interclusio, figura, IX, 3, 23.

Interconciliare, XII, 10, 59.

Interdicere et petere differunt, III, 6, 70. — alicui domo sua, VI, 3, 79. — de vi hominibus armatis, IV, 2, 132.

Interdicta, II, 10, 5; IV, 2, 61; VII, 5, 3, XII, 10, 70.

Interdum, II, 12, 6.

Interesse alicui rei, VI, 2, 32; X, 5, 19. — *interest* medium illud, VIII, 6, 38. — nihil *interest* actionum, VII, 2, 20.

Interfatio: *interfatione* distinguere expositiones, IV, 2, 50.

Interim pro *interdum*, I, 1, 8; I, 1, 20 et passim. — pro *interea*, I, 8, 6; I, 12, 3 et 6; II, 1 pr. et saepius. — datur, XI, 3, 124. — sunt necessaria, XI, 1, 47. — respicere, X, 7, 31.

Interiora sacri, I, 4, 6.

Interiacent multa iis media, XI, 3, 18.

Interiecta sententia, IV, 2, 121. — *interiecti* dies, XII, 9, 16.

Interiectio, I, 4, 19; VIII, 2, 15; IX, 3, 29; XI, 3, 37. — *interiectiones*, I, 5, 51.

Interlocutio, V, 7, 26.
Intermissio, I, 1, 32; X, 7, 24.
Intermittere, I, 12, 7. — contextum, X, 7, 25. — cousuetudinem, exercitationem, X, 7, 8. — dolorem, XI, 1, 56. — nihil *intermittentes*, I, 12, 7. — *intermissus* somnus, X, 6, 2. — *intermissa* industria, X, 1, 75. — verba, I, 6, 39.
Interpellari ab aliquo, IV, 5, 20.
Interpellator, VI, 3, 65.
Interponere aliquid, VIII, 2, 15. — iudicium alicui rei, I, 7, 29. — sententiam suam, V, prooem. 3. — subinde *interponens* precibus, Quid respondebo, etc. VI, 3, 64. — *interposita* nox, XI, 2, 43.
Interpositio novorum, X, 3, 32. — figura, IX, 3, 23.
Interpres operis alieni, X, 1, 87. Conf. XII, 8, 4. — *interpretes* somniorum atque ominum, III, 6, 30.
Interpretari aliquid apertius, V, 10, 8. — nomina, VI, 2, 9.
Interpretatio, non est figura, IX, 3, 98. — in lege, VII, 6, 2. — linguae secretioris, I, 1, 35. — propria, V, 10, 8. — verborum, XII, 3, 7. — egere *interpretatione*, I, 6, 29.
Interpunctis quibusdam fit plenum auctoritatis, IX, 4, 108.
Interritus vultus, I, 3, 4.
Interrogare et percontari quatenus differant? IX, 2, 6. — de aliquo urbane, XI, 3, 126. — paulatim, pedetentim, V, 7, 20. — testes, VI, 3, 4. — *interrogant* verba, XI, 3, 176.
Interrogatio, VIII, 5, 5. — quae sit figura? IX, 3, 98. — opportuna, V, 7, 11. — patronorum, V, 7, 22 seqq. — testium, V, 7, 3 seqq., et 22, et 27.
Interrumpere contextum, XI, 3, 39. — *interruptus* actionis impetus, XI, 2, 46. — *interrupta* silentio dictio, IX, 2, 71. — oratio, IX, 4, 7.
Interruptio, IX, 2, 54.
Intersistere, VIII, 3, 45; IX, 4, 36; X, 7, 10. — clausulis, IX, 4, 106 — *intersistat* fatigatus, XII, 11, 2. — *intersistit* oratio, IX, 4, 33. — *intersistunt* conatus, IX, 4, 67. — *intersistentes*, X, 7, 10. — clausulae, IX, 4, 18.
Intersum. Vid. *Interesse*.
Intertexere vestem notis, VIII, 5, 28.
Intervallum motus, XI, 3, 107. — naturale, IX, 4, 61. — longo post *intervallo*, IX, 3, 40. — *intervalla*, IX, 4, 51; XII, 10, 66. — arborum, VIII, 3, 9. — maiora, in periodis, IX, 4, 127.
Intervellere aliquid, X, 7, 5; XII, 9, 17.
Intervenit adiectio, litura, mutatio, XI, 2, 32. — epodos, X, 1, 96. — oratio, V, 14, 17. — medius aliquis sensus continuationi sermonis, IX, 3, 23. — *intervenientes* potestas, VII, 1, 32. — *intervenientes* causae, III, 8, 18.
Interventus alicuius, I, 2, 12. — tumultus, IV, 3, 16. — aliquorum, XI, 2, 39.
Intestatus, VII, 1, 42 seqq. — *intestato* heres, IV, 2, 5. — uter sit *intestato* propior, IV, 4, 8. — *intestatorum* parentum liberi, etc., III, 6, 96.
Intestina pestis, XII, 7, 3.
Intima subtilitas, I, 4, 4. — *intimum* artificium, VI, 3, 40. — *intimi* affectus, XI, 3, 67. — fontes, XII, 2, 6.
Intingere calamos, X, 3, 31.
Intolerabilis, VI, 2, 16.
Intoleranda, VI, 2, 23.
Intonsum caput, XII, 10, 47.
Intra (adverbium) esse, I, 10,

43. — (praepositio): biennium, quam, etc., I, 12, 9. — famam esse, XI, 3, 8. — haec est omnis vituperatio, VI, 3, 37. — initium stare, X, 2, 8. — manus facta translatio, XI, 3, 165. — modum loquendi, XI, 3, 45. — se ipsa disponit rerum ordinem cogitatio, X, 6, 2. — se ipsum dicere, X, 7, 25. — semet ipsum componere aliquid, XI, 3, 2. — se versare aliquid per omnes affectus, XI, 3, 176.

Intrare in affectum, IX, 4, 10. — cubiculum cum ferro, IV, 2, 72. — *intrat* aliquem oratio, IV, 5, 5.

Intro, quomodo differat ab *intus*? I, 5, 50.

Introducere narrationem, IV, 2, 19. — sermones alicuius, IX, 2, 30, — superstitiones, IV, 4, 5.

Introspicere latus, XI, 3, 118. — singula, X, 5, 8. — virtutes penitus, X, 2, 16.

Intueri, III, 6 pr.; VII, 1, 12 et 14. — distinguitur a *spectare*, XI, 3, 72. — aliquem ut deum, XII, 10, 65. — torvo vultu, VI, 1, 43. — aliquid, III, 6, 83 et 85; XI, 2, 3. — in exemplum, 2, 2. — plenius atque apertius ex ipsis operibus, II, 20, 8. — temere, VII, 4, 6. — lacunaria, XI, 3, 160. — manum, XI, 3, 158. — rem ipsam, V, 2, 4. — speculum, XI, 3, 68. — tectum, II, 11, 4. — vim vocabuli, I, 6, 28. — *intuentur* aliquid oculi, X, 7, 11. — *intuens* vere, XII, 11, 12. — *intuentes* parum diligenter, IX, 1, 23. — procul, XII, 3, 6.

Intumescere potestate, I, 1, 8.

Intus et *intro* quomodo differant? I, 5, 50. — habere, I, 10, 43.

Inultum pati aliquid, XII, 7, 2.

Inumbratus sylvis amnis, XII, 10, 60.

Inurbane, VIII, 3, 54.

Inurbanus, VI, 3, 26.

Inustae comae, II, 5, 12.

Inutilis: non *inutilis* advocatus, XII, 1, 25. Cf. XII, 3, 5. — non *inutilis* mos, I, 2, 23. — non *inutiles* erudiendo alicui libri, pro. 6. — non *inutiles* acuendis ingeniis lusus, I, 3, 11. — *inutilia* civitati, XII, 1, 41. — *inutilius*, XI, 3, 57.

Inutiliter: nec *inutiliter* transtulerunt ex Graecis, etc., XI, 3, 183.

Invadere aliquem, V, 7, 5; IX, 2, 38. — aliquid, V, 13, 11; VII, 1, 43; IX, 4, 55. — fortissime, V, 13, 20. — in bona alicuius, VIII, 3, 89. — praeturam, IX, 2, 41. — non responsurum, XII, 10, 13. — *invadunt* civitatem verba, I, 6, 44.

Invalescit affectus, VI, 1, 44. — consuetudo, II, 1 pr. — *invalescunt* verba temporibus, X, 2, 13.

Invehi in aliquem, XII, 9, 11. — ingratum, IV, 3, 7. — portum ex alto, V, 11, 23.

Invenire, II, 10, 9; VII, prooem. 4. — aliquid in aliqua re, VI, 3, 5. — artem, VII, 10, 10. — nova, prooem. 2. — res et disponere, X, 1, 4. — vitia quae latent, XII, 8, 10. — *invenio* apud Ciceronem, II, 21, 14; XI, 2, 9; XII, 10, 48. — comicorum libris, I, 7, 22. — haec tirones in foro *inveniunt*, II, 10, 9. — *inveniendi* copia, X, 1, 69.

Inventio, III, 3, 1 et 5 seqq.; VI, 5, 1; VIII, prooem. 6.; VIII, 3, 2; X, 7, 9. — rerum, XII, 10, 36. — *inventionis* amor, Epist. ad Tryph. 2.

Inventis aliorum uti, prooem. 17.

Inventiunculis minimis plerique gaudent, VIII, 5, 22.

Inventrix, II, 15, 21.

Invenuste: non *invenuste* dici, I, 6, 27.

Inverecunda frons, II, 4, 16.

Inverecunde: non *inverecunde*, VII, 4, 10.
Inversa consuetudo, III, 9, 9.
Inversio, I, 5, 40. — i. e. allegoria, VIII, 6, 44.
Invicem accusare, VII, 2, 19 et 23. — consequens, V, 10, 79. — ignota, VII, 10, 17. — laudare, II, 2, 10. — obiicere, VII, 2, 19. — obstare, VIII, 5, 25. — permutari, I, 4, 16. — praestare aliquid, XII, 7, 10. — probare, V, 10, 71. — prodesse, X, 7, 29. — ridere alios, X, 7, 21. — aut alteri, aut *invicem* utrique, VII, 7, 9.
Invicta continentia, VIII, 4, 23.
Invidere hanc rem, hac re, et huius rei, IX, 3, 1. — *invisus*, VI, 1, 12. — habere aliquem *invisum*, X, 1, 125. — *invisum*, VI, 1, 11.
Invidia, VI, prooem. 10; VI, 2, 20. — sitne vocabulum μέσον? I, 1, 20. — criminis, V, 13, 3; VI, 3, 10. — duplex, VI, 2, 21. — gravis, XII, 1, 15. — insidiarum, VI, 5, 10. — morum, XII, 1, 15. — responsi, XII, 1, 14. — apud pueros non alenda, I, 1, 20. — invidiae parem non esse, XI, 1, 18. — *invidiam* concitare, facere, VI, 1, 13. — facere alicui, IX, 2, 85. — nostram minuere, transferre, XI, 1, 64.
Invidiosus, VI, 2, 21; XI, 1, 42. — *invidiosa* imploratio, IX, 2, 38. — res, VI, 5, 9. — *invidiosum*, VI, 1, 11. — facere alicui nomen, XI, 1, 63. — *invidiosiora*, XI, 3, 50.
Invidus et *invidiosus* distinguuntur, VI, 2, 21.
Invitare aliquem ad coenam, VII, 3, 33.
Invocare ad aurem alicuius blandius, IV, 2, 124. — aliquem, deos in auxilium, IV, prooem. 5. — musas initiis operum, IV, prooem. 4.
Invocatio, IX, 2, 38. — dearum, X, 1, 48. — deorum, VI, 1, 33.
Involvere aliqua diversis opinionibus, VIII, prooem. 4. — laevam toga, XI, 3, 146.
Ionica dicta, VIII, 3, 59.
Ἰοντακισμός, I, 5, 32.
Iphicrates, V, 12, 10.
Ipse dixit, XI, 1, 27.
Ira deûm, VII, 2, 3. — ostenditur contractis superciliis, XI, 3, 79. — praeceps, VIII, 6, 28. — *iram* concitare, facere, VI, 1, 14.
Iracundus, V, 10, 64.
Irasci admonitioni, II, 6, 3. — faucibus suis, VIII, 5, 23.
Ireos dicebant veteres, I, 5, 20.
Ire, de navigantibus, X, 7, 23. — ad aliquid per gradus, VIII, 4, 7. — altius, prooem. 20. — concitate, XI, 3, 133. — in aciem, IX, 2, 85. — aliquid, II, 8, 9. — κακοζηλίαν, VIII, 6, 73. — corpus, II, 10, 5. — forum, VII, 2, 54. — pedes semper eosdem, IX, 4, 142. — rixam, VI, 4, 13. — sententias quaternas ac plures, IX, 3, 77. — inuitias, IV, 2, 67; VII, prooem. extr. — longius, V, 13, 54; XII, prooem. 4. — quam longissime, VI, 4, 17. — pariter, I, 1, 14. — per disciplinas, I, 7 extr. — totas materias, X, 5, 21. — medium, IV, 2, 32. — partes singulas, VII, 1, 64. — plures, I, 2, 13. — singula, VI, 1, 12. — omnes et personas et affectus, I, 8, 7; II, 5, 14; XI, 1, 84; XII, 8, 13. — ultum scelera, etc. XI, 1, 42. — *Eunt* gestus in sinistrum, XI, 3, 135. — reus damnatum *iri* videbatur, IX, 2, 88.
Ironia, IV, 1, 39; VI, 3, 68; IX, 2, 97. — quid? VIII, 6, 54. — nonnullis figura, IX, 1, 3. — schematis, tropi, IX, 1, 7. — fictio ex *ironia*, VI, 3, 91.

Irrationabilia, II, 16, 16.
Irrationalis usus, X, 7, 11. — *irrationale*, VIII, 6, 13.
Irrepere in animum alicuius, IX, 1, 19.
Irridere aliquem, I, 4, 14. — aliquid, IV, 2, 32.
Irritare infantiam ad discendum, I, 1, 26.
Irritus labor, XII, 1, 13.
Irrogare poenam verecundiae, VI, 4, 16. — tempus labori, X, 3, 26.
Irrumpere ad aliquid, II, 1, 2. — ad vicinos pedes, IX, 4, 89. — in pectora, II, 5, 8. — *irrumpit* voluptas in pericula capitis aut fortunarum, IV, 2, 122. — *irrumpunt* affectus, III, 5, 2. — nonnunquam optimi sensus, X, 3, 33.
Irus, III, 7, 19.
Is, *ea*, *id*; rhetoricen videri malum, sed *eam* veram, etc. II, 15, 28. — *id* est, I, 9 pr.; I, 11, 12; II, 14, 5; II, 17, 37; V, 1, 1, etc. — *id* non *eo* tantum, quod, etc., XII, 1, 1. — si *id* causae cedit, XI, 1, 76. Conf. *Eatenus*, *Eo*.
Isauricus, VI, 3, 25. — in eundem *Isauricum*, VI, 3, 48.
Ισχνόν, XII, 10, 58.
Ισχνότης, I, 5, 32.
Ισάκωλον, quid? IX, 3, 80.
Ita: non *ita* sane difficiles, etc.; VII, 1, 41. Conf. XI, 3, 126.
Italia, I, 6, 31.
Italica verba, I, 5, 57.
Item, II, 17, 20 et 34; III, 5, 2 et 5. — *itemque*, II, 13, 6; III, 8, 34. — *item*, *itemque*, IV, 2, 93.
Iter amoenum ac molle, IV, 2, 46. — impervium, durum, XII, 11, 11. — manifestum ad ingenii lumen ostendit prima aetas alicuius, prooem. 6. — militare, XI, 3, 26.
Iterare declamationis partem, XI, 2, 39. — *iterata* lectio, XI, 2, 2. — *iteratis* utrinque mediis, IX, 3, 34.
Iteratio, IV, 2, 43; IX, 3, 24 seq. — per se non est schema, IX, 2, 63. — sermonis, VIII, 3, 50. — verborum mutata declinationibus, IX, 3, 42.

I.

Iacere, secunda brevi, VI, 3, 42. — fundamenta, I, 4, 5. — se, VII, 2, 24. — *iactus* sine persona sermo, IX, 2, 37.
Iacere, secunda longa, IV, 2, 118. — in aliqua re, I, 3, 10. — *iacet* oratio, IX, 2, 4. — dum timent, ne aliquando cadant, semper *iacent*, VIII, 5, 32. — *iacent* sensus, VIII, prooem. 31. — *iacens* et segnis, I, 3, 2. — animus, VI, 4, 12.
Iactantia, VI, 3, 75. — frivola, I, 6, 20. — inanis, I, 8, 18. — *iactantiae* opinio, IX, 2, 74.
Iactare pulchra oratione acta omnino, IX, 4, 36. — aliquid, V, 13, 49. — in se, XII, 10, 6. — brachium in latus, IV, 2, 39. — caput, XI, 3, 71. — humeros, XI, 3, 130. — ingenium, III, 1, 3. — manum, X, 3, 21. — manus, VI, 3, 54; XI, 3, 179. — se multum, propria significatione, XI, 3, 129. — studio aliquo, XII, 2, 25. — *iactari* casibus variis, VII, 2, 26. — falso, I, 2, 2. — inter manus aliorum, IV, 2, 124. — multum, V, 7, 34. — passim, VI, 3, 4. — vulgo, VI, 3, 47. — *iactans* sui, XI, 1, 50. — *iactantior* gens, XII, 10, 17. — gestus, XI, 1, 51. — *iactantius* genus ambitus, XII, 7, 6.
Iactatio, XI, 2, 23. — eloquen-

tiae, XI, 1, 15 et 25. — eruditionis, I, 5, 11. — manus, X, 7, 26. — patronorum, IV, 3, 2. — perversa, XI, 1, 21. — nostrorum temporum, IV, 1, 9. — vitiosa dicendi, XII, 9, 4. — sui omnis est, XI, 1, 15.

Iactator eloquentiae, rerum a se gestarum, XI, 1, 17.

Iactus glebarum, testarum, VIII, 2, 5.

Iaculari, VIII, 2, 5. — abrupta, II, 11, 6. — faces et saxa, XII, 1, 27. — in uxorem sententiis, IX, 2, 79. — sententias vibratis digitis, XI, 3, 120.

Iaculatio verborum, VI, 3, 43.

Iam sicut *Tam* scribitur, I, 4, 10. — in transitionibus, I, 6, 32 et 33; I, 10, 36; II, 12, 10, etc. — robustus et *iam* maximus rex, I, 1, 9; I, 5, 36. — *iam* non noster, VI, prooem. 11. — *iam* tum, VI, prooem. 10.

Iamiam, IX, 1, 16.

Ianitor carceris, VIII, 4, 27.

Iecur, I, 6, 22.

Ieiunus orator, XII, 10, 13; II, 5, 21; X, 2, 17. — *ieiuna* ars, I, 4, 5. — eloquentia, X, 5, 5. — historia, 2, 4, 3. — traditio, III, 1, 3. — *ieiuni* scriptores, X, 2, 17. — *ieiuna*, VI, 2, 7.

Iocari aliqua re, VI, 3, 57.

Iocosa quaedam urbane referri, VI, 3, 106.

Iocularis libellus, VIII, 6, 73.

Iocus, quid? VI, 3, 21. — inhumanus, VI, 3, 33. — opportunus, VI, 3, 10. — *ioci*, IX, 4, 131. — *iocis* lacrymas siccare, XI, 1, 6.

Iuba, XI, 1, 80. Conf. Ind. II.

Iubere. Vid. *Iussi*. — *iussit* aliquid testamento, VII, 4, 14. — tanquam *iussus* sequi, II, 13, 1. — *iussa* mori, VI, 2, 22.

Iucunditas animi, XII, 10, 64. — Ciceronis, X, 1, 110. — Isocratis, ib. 108. — in eloquendo, XII, 10, 35. — in sermone, VI, prooem. 7. Conf. X, 1, 64. — inaffectata, X, 1, 82. — mira, X, 1, 101. — vocis, VI, prooem. 11. — *iucunditatis* gratia, I, 8, 11.

Iucundus et gravis Homerus, X, 1, 46. — *iucunda* expositio, IV, 2, 63. — litera *N*, XII, 10, 31. — oratio, VIII, prooem. fin.; IX, 2, 63. — *iucundum*, VIII, 3, 49. — figuris, VIII, 3, 12. — et elegans ingenium, V, 13, 48. — os, XI, 3, 30. — *iucunda* proprio quodam lepore, VI, 3, 102. — non dissoluta, XII, 10, 80. — *iucundior* disciplina, II, 4, 5. — eloquentia, XII, 10, 74. — imitatio, I, 2, 26. — figuris modus orationis, XII, 10, 60. — sermo Graecus Latino, XII, 10, 33. — vox, XI, 3, 179. — *iucundiores* epulae, X, 5, 15. — *iucundissima* compositio, IV, 2, 118. — in oratore humanitas, etc. XI, 1, 42. — *iucundissimae* literae, XII, 10, 27.

Iudaicae superstitionis auctor, III, 7, 21.

Iudex rei capitalis, VII, 3, 33. — datur aut populus aut ex populo, XII, 10, 53. — facilior, VII, 1, 27. — privatus, V, 10, 115. — *iudicis* fidem afferre, X, 1, 111. — *iudicem* in decurias mittunt rura, IV, 2, 45; XII, 10, 53. Conf. *Ducere*. — *iudices* poëtarum, X, 1, 54. — quid libentissime audiant? VII, 1, 63. — secundum legem dicturi sententiam, V, 13, 7.

Iudicare, VII, prooem. 4. — contra aliquem, V, 2, 3. — de aliqua re, prooem. 2. — causa, XI, 1, 27. — falsis, XII, 2, 10. — — forma, VI, 2, 6. — personis, X, 5, 13. — fortiter, VI, 1, 20.

— nihil, V, 7, 36. — se summos artifices, IX, 3, 100. — *iudicant* aures, IX, 4, 116. — *iudicari* ex paribus causis, V, 2, 1. — motu animi, VI, 3, 6. — ratione, sensu, VIII, 3, 19. — satis, VII, 1, 49. — *iudicantes*, XI, 1, 45 et 54. — *iudicatum*, VII, 4, 6. — *iudicata*, V, 13, 25; XII, 4, 2.

Iudicatio, III, 6, 70; III, 11 in. et 4 et 7 seqq.; V, 11, 36; VI, 5, 3; VII, 5, 3.

Iudicatrix, II, 15, 21.

Iudiciale genus, II, 1, 10; VIII, prooem. 6; IX, 4, 130. — defensionis, XI, 1, 9. — *iudiciales* causae, VI, 2 pr.; X, 7, 5. Cf. *Causae*. — materiae, XI, 1, 48. Conf. *Materiae*.

Iudiciaria lex, IV, 5, 20.

Iudicium, quid in oratione? VI, 5, per tot. — abdicationis, VII, 4. 10. — acre, I, 6, 3; XII, 10, 20. — acrius, XII, 10, 76. — alicuius rei, II, 4, 28; X, 5, 12. — aurium, IX, 4, 118. — Calvi, X, 2, 25. — certius in lectione, X, 1, 17. — dementiae, VII, 4, 29. — est de crimine, IV, 2, 10. — facilius, X, 4, 1. — firmius, I, 8, 5. — laboris, I, 12, 11. — latens, VI, 3, 19. — liberale, VI, 3, 32. — rerum, XII, 10, 38. — summorum in eloquentia virorum pro ratione est, I, 6, 2. — utrumque, X, 1, 131. — cui *iudicium* ac modus deest, XII, 10, 16. — *iudicii* loco infirmitas, II, 4, 9. — *iudicio* alieno, X, 1, 130. — alius dicere, II, 2, 13. — cuiusque atque proposito, XII, 10, 2. — latente sentiri, VI, 3, 19. Conf. XI, 1, 91. — meo, VI, 3, 107; VIII, 3, 71; IX, 3, 19. — plaudere, VIII, 3, 4. — cum *iudicio* legi, X, 1, 116. — *iudicia*, V, 11, 36; X, 1, 79. — pro causis, XII, 6, 1. — alicuius rei praebentur, I, 2, 24. — caelestia, IV, prooem. 2. — gravissima *iudicia*, XII, 6, 1. — hominum varia, VI, 3, 6. — mala, X, 1, 70. — privata, III, 10, 2; IV, 2, 61; VI, 4, 7; XI, 3, 156. — publica, III, 10, 1; VI, 4, 7; XI, 1, 43. — quatuor, XII, 5, 6. — severiora, X, 1, 125. — suprema, VI, 3, 92. — *iudiciorum* pravitas, II, 5, 10. — repraesentatis *iudiciis*, X, 7, 2.

Iugata, V, 10, 94; VI, 3, 66.

Iugeri mensura, I, 10, 41.

Iugum Caudinum, III, 8, 3. Cf. *Iumenta*.

Iulia basilica, XII, 5, 6.

Iulius C., VI, 3, 38. Vid. Ind. II.

Iumenta onere et iugo laborantia, XI, 3, 55.

Iunctura, VIII, 3, 45. — apta, IX, 4, 27. — in compositione, IX, 4, 22 et 32 seqq. — membrorum incisorumque, IX, 4, 43. — *iuncturae* sermonis, XI, 3, 53.

Iungere, VIII, 3, 31. — aliquid alicui commode, IV, 1, 76. — dure, VIII, 6, 33. — se magis, VIII, 6, 63. — optimis partibus, XII, 1, 16. — verba compositione in exitu, IX, 4, 13. — vocem fidibus, V, 10, 124. — iungi inter se, VII, 10, 16. — *iunctum*, VIII, 6, 43; IX, 4, 6. — male opus, XII, 9, 17. — tempus, V, 10, 46. — *iunctae* figurae, IX, 3, 27. — manus, XI, 3, 116. — *iuncta*, sequentia, antecedentia, V, 10, 102. — atque indiscreta, I, 2, 3. — aut dissoluta, IX, 3, 53. — natura, prooem. 13. — sine reprehensione dicuntur nonnulla, quae singula vitiosa sunt, I, 5, 14.

Iuno, I, 6, 25. — *Iunonem*, I, 5, 63.

Iupiter, III, 7, 8. — a prima statim positione mutatur, I, 6, 25.

— Olympius, XII, 10, 9. — *Iovis* Capitolini laudes, III, 7, 4. — tabula supra *Iovem*, VI, 1, 32. — ab *Iove* incipiendum, X, 1, 46.

Irrare gravi viro parum convenit, IX, 2, 98. — ita Ciceronem locuturum fuisse, X, 2, 17. — ex animi sententia, VIII, 5, 1. — in leges alicuius, XII, 2, 26. — per patroni cineres, IX, 2, 95. — per mala sua, infelicem conscientiam, manes, VI, prooem. 10; XI, 3, 168. — recto sono, X, 3, 168.

Iuridicialis, III, 6, 31 seq. et 44 seq.

Ius distinguitur ab aequo, IV, 3, 11; VII, 1, 63. — pro *iudicio*, VI, 1, 41. — actionis, VII, 1, 9. — ambiguum, VII, 10, 2. — asperius, IX, 2, 90. — belli, V, 10, 113 seq. — certum, dubium, XII, 3, 6. — civile, XII, 3 in. — civitatium, II, 4, 33. — confessum, VII, 7, 7. — diversum, VII, 7, 2. — dubium, VII, 7, 7 et 9; XII, 3, 6. — forense, VII, 2, 20. — gentium, VII, 1, 46. — mortis petere, XI, 1, 56. — nostrum, IV, 3, 10. — obscurum, VII, 10, 2. — poëticum, I, 5, 12. — potestatis, I, 1, 8. — privatum, publicum, II, 4, 34. — rhetorices, prooem. 23. — sacrum, II, 4, 34. — *iuris* erat consultus, III, 11, 18. — *iurisconsulti*, V, 14, 34; XI, 2, 41. — *iuris* lites, V, 10, 40. Conf. *Quaestio*. — *iure*, VI, 3, 47. — ipso, VII, 7, 2. — in *iure* pleraque non legibus, sed moribus constant, V, 10, 13.

Iusi pro *iussi*, I, 7, 21.

Iusiurandum, V, 6 in. — exigere, offerre, recipere, recusare, ibid.

Iuste, VI, 3, 28. — *iustissime*, X, 1, 82.

Iustitiae haustus, XII, 2, 31.

Iustus quis? XII, 2, 3. — *iusta* plane fatigatio, XI, 3, 132. — maguitudo, VIII, 5, 26. — *iustum*, prooem. 16; II, 4, 38; XII, 2, 5. — omne continetur natura vel constitutione, VII, 4, 5. — *iustae* causae, XII, 7, 6. — *iusta* natura, XII, 1, 41.

Iuvare aciem oculorum, X, 3, 31. — ad aliquid, II, 4, 24. — aliquem, II, 16, 15. — invicem, IV, 5, 21. — memoriam cura, I, 1, 36; XI, 2, 17. — studio, XI, 2, 41. — naturam cura, XI, 3, 11. — ratione, XI, 2, 9. — *iuvant* honesta magis, I, 12, 19. — *iuvabunt* hae artes, ut, etc., I, 10, 6. — *iuvari* patrocinio, X, 1, 28.

Iuvenes clari, XII, 7, 3. — in litore coenantes, etc. Controv. VII, 3, 31 seqq. — ad optima tendentes, X, 1, 122.

Iuvenilis abundantia, XII, 1, 20. — calor, II, 15, 28. — cupiditas, VII, 2, 24.

Iuveniliter si qua sunt dicta, XII, 6, 3.

Iuventus, i. e. adolescentes, II, 2, 14. — totis meutibus huc tendat, XII, 1, 31.

K.

K quorumdam nominum nota, I, 4, 2. — in quibus verbis utendum sit hac litera? I, 7, 10.

Καιρὸς, III, 6, 26.

Κακόζηλον, quid? VIII, 3, 56 sqq.

Κακοζηλία· in κακοζηλίαν itur, VIII, 6, 73.

Κακοσύνθετον, quid? VIII, 3, 59.

Κακοτεχνία, II, 15, 2; II, 20, 2.

Κακόφατον, VIII, 3, 44.

Κατ' αἴσθησιν, III, 6, 36. — αἰτίασιν, IX, 2, 106. — ἀντίληψιν, VII, 4, 5. — ἔννοιαν, III, 6, 36. — κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν, III, 6,

45. — ῥητὸν καὶ ὑπεξαίρεσιν, III, 6, 82. — συμβεβηκότα, III, 6, 55. — καθ' ὑπερβολὴν, VI, 3, 67. — ὑπόθεσιν, V, 10, 95.

Καταπεπλασμένον, I, 11, 6; XI, 3, 50.

Κατάπληξις, figura, IX, 2, 103.

Κατασκευὴ, quid? II, 4, 18.

Κατάχρησις, VIII, 2, 5. — quid? VIII, 6, 34 et 36. Cf. IX, 1, 5.

Καθολικὰ, II, 13, 14; VIII, 5, 7.

Κεῖσθαι, III, 6, 24.

Κεφάλαιόν ἐστιν, III, 11, 27.

Κλίμαξ, figura, IX, 3, 54.

Κλωσμὸς, quid? XI, 3, 51.

Κοιλοστομία, I, 5, 33.

Κοινισμὸς, quid? VIII, 3, 59.

Κόμματα, quae? IX, 4, 22.

Koppa nunc tantum in numero manet, I, 4, 9.

Κρινόμενον, quid? III, 11, 4 et 18.

Κρίσεις, V, 11, 36.

Κριτικὴ, pars, V, 14, 28.

Κυρταύχενα, I, 5, 70.

Κῶλα, IX, 4, 22.

L.

Labefactari, II, 13, 14.

Labefactatio mediocris caedi et incendiis comparatur, VIII, 4, 14.

Labi pro *peccare*, X, 1, 24. — ab aliqua re ad aliquid, VII, 10 fin. — amore, VI, 3, 3. — diligentia, V, 13, 37. — errore, VIII, 6, 7. — in aliqua re nimia subtilitate, XI, 3, 107. — recto itinere, II, 3, 9. — persuasione, XI, 1, 90. — valetudine, VII, 4, 30. — non *labitur* ars, X, 7, 24. — *labens* undique toga, XI, 3, 147. — *labentes* oculi, VI, prooem. 12.

Labor non minus quam aerumnae, VIII, 3, 26. — *labos*, I, 4, 13. — actionum, XI, 2, 49. — certaminum, X, 3, 3. — circa aliquid, V, 14, 34. — bene dicendi prooem. 14. — formae, VIII, prooem. 19. — inanis, XI, 2, 1. — primus est, XI, 2, 18. scribendi, X, 6, 1. — studiorum, I, 12, 8; XII, 1, 8. — supervacuum ad *laborem* occupari, I, 8, 18.

Laborare causa, IV, 1, 44. — circa aliquid, VI, 4, 1. — nomina rerum ambitiose, III, 11, 21. — contemptu, invidia, odio, XII, 8, 14. — crimine temeritatis, XII, 9, 14. — exilitate vel pinguitudine nimia literarum, I, 11, 4. — fastidio aliquo, XII, 9, 7. — fructus, VIII, 6, 6. — in aliqua re frustra, X, 1, 2. — parte frustra, IV, 2, 35. — in cogitando, XII, 2, 17. — in commune, V, 11, 34. — in partibus, VII, 2, 22. — iugo, XI, 3, 55. — litera *P*, I, 11, 5. — onere, XI, 2, 27; XI, 3, 55. — opinione arrogantiae, IV, 1, 33. — persona, IV, 1, 44. — virtute ac studiis, ut, prooem. 15. — vitio, VIII, 2, 4; IX, 2, 77. — vitiis, V, 13, 36. — *laborat* oratio, IX, 4, 33. — *laboravit*, ne putarent, IV, 1, 20. — ut, etc., IV, 2, 35. — *laborari* in aliquid, VIII, 2, 18. — numero, VIII, 5, 30. — *laborans* compositio, IX, 4, 117. — *laborantia* onere et iugo iumenta, XI, 3, 55. — *laborata* dierum ac noctium studio actio, XII, 6, 5. — *laboratum* videri, IX, 4, 144. — cui idem semper *laborandum* est, X, 7, 4.

Laboriosum nihil minus est in studiis, XII, 3, 8.

Labra distorquentur, I, 11, 9. — astringuntur, diducuntur, pendent, replicantur, porriguntur, scinduntur, trahuntur, etc. XI, 3, 81. — *labris* ostendere aliquid, XI, 3, 80. — primis degustare literas, XII, 2, 4.

Lac iucundioris disciplinae, II, 4, 5.

Lacedaemonii, VII, 2, 4. — saltationem ad bella utilem putarunt, I, 11, 18.

Lacerare artus morsu, VIII, 2, 20. — membra sua, VIII, 5, 23. — orationem, X, 7, 32. — *laceratum* affectibus, XII, 1, 7.

Lacerna, XII, 10, 75.

Lacerti, *lacertus*, VIII, prooem. 19. — ac robur, V, 12, 18. — militum X, 1, 33. — *lacertos* exprimere, VIII, 3, 10. — *lacertorum* minus habere, X, 1, 77. — *lacertis* expressa corpora, VIII, prooem. 19.

Lacessere, VI, 3, 45 et 84. — aliquem, VI, 3, 34. — risum, VI, 3, 7.

Laches, VII, 9, 10.

Lacrymae erumpunt dolore, laetitia manant, XI, 3, 75. — inarescunt, VI, 1, 27. — indices mentis, XI, 3, 75. — subsistunt, XI, 1, 54. — *lacrymarum* causae, VI, prooem. 7. — *lacrymas* alicuius concitare, XI, 3, 8.

Lactea ubertas, X, 1, 32.

Lacunaria intueri, XI, 3, 160.

Lacus musti, II, 4, 9.

Laedere, VI, 3, 28; VIII, 4 pr. XI, 1, 61. — adversarium, V, 7, 13. — aliquem infamia, VII, 2, 28. — rempublicam, VII, 3, 2; VII, 4, 37. — reum, V, 7, 15; VI, 3, 85. — quod *laedit*, IV, 1, 27, 44. — *laesae* opinionis exempla, I, 2, 4. — reipublicae actio, VII, 3, 2; VII, 4, 37.

Laelia, IX, 4, 31.

Laelius. Vid. Iudicem II.

Laenates, I, 4, 25.

Laetus ac pressus Homerus, X, 1, 46. — locus, IV, 3, 1. — *laeta* actio, XI, 3, 153. — floribus copia, VIII, 3, 88. — iudoles, II, 4, 4. — *laetum* gramen, VIII, prooem. 23. — tempus, XI, 1, 46. — *laetae* res, XI, 3, 63 et 116. — *laeta*, non luxuriosa, XII, 10, 80. — *laetius* quid ausi, II, 4, 14. — pabulum, X, 5, 14. — solum, XII, 10, 78. — *laetiores* numeri, IX, 4, 17. — *laetiora*, XI, 1, 34. — quam *laetissimi* loci sententiaeque, XI, 1, 49.

Laeva pars, XI, 3, 113. — *laevam* abducere, XI, 3, 145.

Lagena deficit, VI, 3, 10.

Λαμβδακισμός, I, 5, 32.

Lambere labra, XI, 3, 81.

Laminam tenuem ducere, II, 4, 7.

Lana tincta fuco, XII, 10, 75. — *lanarum* colores, I, 1, 5. — *lanas* Tarento vehere non licet, VII, 8, 4.

Languere auditorem non patiuntur, IX, 3, 27.

Languescit mens in secretis, I, 2, 18. — vis, IV, 1, 67. — *languescunt* affectus, XI, 3, 2.

Languidulae coronae, VIII, 3, 66.

Languidus vultus, XI, 3, 159. — *languidior* oratio, IV, 1, 67.

Laniare vestes, XI, 3, 174.

Lanipes, V, 11, 24.

Lapidare, VIII, 2, 5.

Lapillorum obiectus, XII, 2, 11.

Laqueus: in *laqueum* indui, V, 7, 11.

Largior oratio, V, 14, 17.

Largiri formam, V, 11, 26. — occasionem, XII, 8, 2.

Lascivia maledicendi, IX, 2, 76. — recens, X, 1, 43. — *lasciviae* flosculi, II, 5, 22.

Lascivire, IV, 1, 77; IX, 4, 28 et 124; XI, 1, 56. — aliqua re, IV, 2, 59. — in oratione licentia, IX, 4, 6. — puerilibus sententiolis, XII, 10, 73.

Lascivus, VI, 3, 41. — auctor in heroicis, X, 1, 88. — *lasciva*

historia, II, 4, 3. — *lascivum*, VI, 3, 27 seq. — carmen, IX, 4, 108. — *lascivior* scriptor, X, 1, 93.

Lases, I, 4, 13.

Latebrae veritatis, XII, 9, 3.

Late: *latius* complecti aliquid, IX, 2 procem. — dicere, III, 5, 15. — loqui, I, 5, 5.

Latere circumiectae orationis copia, de verbis, IV, 5, 117. — plerumque in iudiciis debet ars, II, 10, 11. — penitus, VI, 2, 25. — sub aliqua re, IX, 2, 27. — *latens* consilium, IX, 2, 83. — iudicium, VI, 3, 19. — quaedam ratio in decoro, XI, 3, 177. — significatio, IX, 2, 90. — *latentes* causae, VII, 2, 36. — numeri, IX, 4, 19. — *latentia* vitia, IX, 2, 93.

Latine loqui, VIII, 1, 2. — aliud, aliud grammatice loqui, I, 6, 27.

Latinus sermo, XII, 10, 33. — tibicen, VII, 1, 51. — *latina* facundia, XII, 10, 27. — vox, I, 5, 31. — in *latinum* transferre aliquam vocem, II, 1, 4. — *latini* dicendi praeceptores quando coeperint? II, 4 extr. — *latina* verba, VIII, pro. 31; VIII, 1, 1.

Latitatio, VII, 2, 46.

Latitudo, I, 10, 41. — pectoris, XI, 3, 141.

Latium, I, 6, 31.

Latona, III, 7, 8.

Lator legum, II, 4, 33; III, 7, 18. Vid. *Legum*.

Latrare, VI, 3, 81; XI, 3, 31.

Latrator, XII, 10, 12.

Latrocinio proximum, XII, 7, 3.

Latus, *eris*: fatigatum, XI, 3, 13. — occultum *latus* quaedam editiones habent, VII, 9, 5. *V. L.* — oportuit, VI, 3, 100. — patiens laboris, pro. 27. — *lateri* filii adiungere aliquem, I, 2, 5. — ostendere *latus*, XI, 3, 74. — *latere* dextro facere gestus, XI, 3, 179. — *laterum* maiorum esse, IX, 2, 29. — motus, XI, 3, 161 et 165.

Latus, *a*, *um*: clavus, XI, 3, 138 seq. — sermo, V, 14, 33. — *latum* atque fusum, XI, 3, 50. — *latior* orator, XII, 10, 23. — vox, XI, 3, 82. — *latissimi* amnes, V, 14, 31.

Laudabilis civis, XII, 1, 41.

Laudare aliquem pro rostris, XII, 6, 1. — aliquid, I, 5, 3. — simulatione vituperationis, VIII, 6, 55. — *laudari*, XII, 5, 6. — contumeliose, II, 12, 7. — in aliqua re, V, 12, 23. — *laudo* facit *laudavi*, I, 6, 15. — *laudat* manus, XI, 3, 102. — *laudata* industria, I, 2, 21.

Laudatio legis, VII, 1, 47. — *laudationes*, XI, 3, 153. — funebres, ibid. — *laudationum* morae, XI, 3, 126 et 131.

Laudativa, II, 15, 20; III, 3, 14; III, 4, 11 seq.

Laureati postes, VIII, 6, 32.

Laus doctorum, vulgi, XII, 10, 72. — popularis, X, 2, 27.

Lausus, VIII, 4, 6.

Lavari cum viris, signum adulterae, V, 9, 14. — *lavamus*, I, 6, 44.

Laxare aliquid scribendi securitate, X, 6, 2. — manum, XI, 3, 96. — miserationem securitate, XI, 1, 52. — necessitatem dicendi longiore dierum spatio, X, 5, 22. — *laxatus* aër, V, 9, 16.

Laxior sinus, XI, 3, 146. — *laxiores* nodi, IX, 4, 127. — *laxiora* vincula, IX, 4, 20.

Leber, I, 4, 17.

Lectio: de ea, X, 1 per tot. — cruda, X, 1, 19. — dissoluta in canticum, I, 8, 2. — effeminata plasmate, I, 8, 2. — emendata, I, 4, 2. — gravis cum suavitate quadam, I, 8, 2. — idonea, I, 10, 28. — iterata, XI, 2, 2. *Conf.*

Lentior. — libera, X, 1, 19. — mollita multa iteratione, X, 1, 19. — multa, VIII, prooem. 28. — poëtarum, X, 1, 27. — virilis, I, 8, 2. — dat ubertatem ac divitias, X, 1, 13. — *lectionis* opus, XII, 3, 8. — *lectionum* genera, X, 1, 45.

Λεπτός; cur Aristoteli dicatur dactylus, IX, 4, 88.

Lectitare, IX, 1, 12.

Lector, VI, 3, 44.

Lectus, *sapiens* et quaedam verba aliud alio loco valent, I, 4, 27.

Legalis, III, 5, 4; III, 6, 37 et 44 seqq.

Legare argentum, V, 11, 33; V, 14, 26; VII, 6, 11. — *legari*, V, 10, 62; VII, 4, 36.

Legationis male gestae actio, VII, 4, 36.

Legatus, VI, 3, 100.

Legere disceptatorem alicui causae, IX, 4, 132. — ossa e vulneribus, VI, 1, 30. — *legi* cum iudicio, X, 1, 116. — venia, X, 1, 72. — *lego* facit *legi*, I, 6, 15. — *legentes*, X, 1, 16. — *lectus*. Vid. supra. — *lecta* e capite cuiusdam ossa, VIII, 5, 21.

Legitimus, III, 6, 96 seqq.; VII, 7, 10. — filius, III, 6, 96. — finis, IX, 2, 57. — *legitima* disciplina, I, 10, 30. — an liberi sint etiam *legitimi*? III, 6, 103. — *legitimis* obstare, II, 4, 35.

Leguleii, XII, 3, 11.

Lenire affectus, I, 10, 31. — aliquid nomine, IV, 2, 77. — mentes ad lyram, IX, 4, 12. — aspera remedia molli manu, II, 4, 12. — sonos cantu, XI, 3, 23.

Lenis contextus, IX, 4, 127. — motus laterum, XI, 3, 161. — vox, XI, 3, 15. — et submissa, XI, 3, 64. — *lene* id, quod dicitur, VI, 3, 27. — genus, X, 1, 44. — causarum, X, 2, 23. — dicendi, X, 1, 121; XII, 10, 66. — *lenes* venti, X, 7, 1. — *lenia* duci debent, IX, 4, 139. — stagna, XII, 10, 19. — *lenibus* mulcentur aures, IX, 4, 116. — *lenior* modus dicendi, XII, 10, 60. — oratio, IX, 4, 39. — et submissior, XI, 1, 64. — *leniores* egressiones, XI, 3, 164. — epilogi, VI, 1, 50. — syllabae, quae? IX, 4, 92. Conf. *Affectus*. — *lenis* et *levis* confunduntur, X, 1, 52.

Lenitas, IX, 4, 136 et 144. — compositionis, X, 1, 52. — inclinata, XI, 3, 170. — de oratione, XII, 10, 59. — probabilis, X, 1, 52. — verborum, X, 1, 52.

Leniter dicere aliquid, X, 2, 23; XII, 10, 71. — *lenius* dicere, I, 8, 1; IX, 4, 130. — supina, XII, 10, 78.

Lenocinari formae, V, 12, 17.

Lenocinium, IV, 2, 118; VIII, prooem. 26; XII, 1, 30. — *lenocinii* reus, V, 10, 47.

Lenoni filium vendere, VII, 1, 55.

Lente: lentius dicere, I, 8, 1.

Lentulus Corn., quare coniuraverit? V, 10, 30. — *Spinther*, VI, 3, 57. — *Lentulorum* genus, VI, 3, 67.

Lentus orator, XII, 10, 19. — ordo profectionis, IV, 2, 58. — lentum os, XI, 3, 52. — lentae syllabae, IX, 4, 137. — *lentior* lectio, I, 1, 33. — vox, XI, 3, 63. — *lentiora* spatia, X, 3, 17.

Leo de homine, VIII, 6, 9. — pariet, VIII, 6, 34. — *leones* cauda hortantur, X, 7, 26.

Leocrates, XI, 2, 14.

Λέων, VII, 9, 6.

Leonides, I, 1, 9.

Lepor propositionum ac partitionum, XI, 1, 53. — *lepore* iucundum, VI, 3, 102.

Lepus, epicoenum, I, 6, 12. — unde? I, 6, 36.

ΑΗΙΣΤΗΙ, I, 7, 17.

Levare animum mutationibus, IV, 2, 118. — annonam, V, 11, 12. — fastidium, IX, 3, 3. — varietate, IX, 1, 21. — suspicionem, IV, 2, 81. — taedium, I, 12, 4; IV, 1, 49. — *levatur* difficultas consuetudine, XI, 3, 24. — *levati*, II, 5, 12. — *levata* manu, II, 12, 9.

Levis auctor, X, 1, 124. — causa, VII, 2, 37. — derisus, in quibusdam libris, VI, 2, 15. — res, IX, 3, 74. — *levem* umbram consequi, X, 1, 100. — *leves* fauces, XI, 3, 20. — genae, XII, 10, 8. — *levia*, subint. *convicia*, VII, 2, 34. — atque nitida, V, 12, 18. — *levior* res, XI, 1, 64. — *leviores* causae, XII, 1, 38. — viri, XI, 1, 45. — *levissima* res, XI, 1, 44. — *levis* et *lenis* confundi solent, X, 1, 52.

Levitas effeminata, VIII, 3, 7. — in rebus, X, 3, 17.

Leviter admirari, XI, 3, 103. — saltem imbutus literis, I, 2, 16. — moveri loco, VII, prooem. 2.

Lex, quot res agat? VII, 5, 5. — abdicationis, VII, 1, 15. — adversa, VII, 7, 4. — antiquior, VII, 7, 8. — ciborum, XII, 10, 41. — de expositis, VII, 1, 15. — de sicariis, VII, 1, 9. — defensionis, IV, 2, 84. — dicendi, V, 13, 60; VIII, pro. 2; X, 1, 25. — gestus, I, 11, 17. — loquendi, I, 6, 16; I, 8, 1. — Manilia, II, 4; 40. — nascendi, X, 3, 4. — orandi Demosthenes, X, 1, 76. — potentior, potentissima, VII, 7 et 8. — prooemiorum, X, 1, 48. — sermonis, I, 5, 29. — Servilia, VI, 3, 44. — temporum, I, 12, 3. — theatralis, III, 6, 19. — veritatis, XII, 1, 19. — *legem* dare, IX, 4, 109 et 143. — liberis, XI, 1, 83. — *lege* civitatis, XII, 10, 26. — *leges* contrariae, VII, 7, 7; VII, 10, 1 seqq. — custodes pudoris diligentissimae, VIII, 5, 19. — dicendi, XII, 11, 15. — diversae, VII, 7, 4. — duae, duplices, VII, 7, 10. — impares, VII, 7, 6. — quae natura sunt omnibus datae, XII, 2, 3. — obscurae, VII, 7, 6. — quae propriae populis et gentibus constitutae, XII, 2, 3. — populares, VII, 4, 13. — sapientium XII, 7, 9. — severiores, XII, 1, 40. — vitae, prooem. 14; V, 11, 39. — *legum* differentia, VII, 7, 6 seqq. — iudicia, IX, 3, 56. — lator, VII, 1, 52 et 56; VII, 6, 8; XII, 10, 5. — laus et vituperatio, II, 4, 33.

Λέξις. Vid. *Figura*, *Schema*.

Libellus, II, 13, 15; VI, 3, 59. — iocularis, VIII, 6, 73. — *libelli*, VI, 2, 5; X, 7, 31; XII, 8, 5.

Libenter adhibere aliquid, XI, 1, 35. — *libentius* audire aliquem, II, 6, 3. — aliquid, VII, 1, 63. — imitari aliquem, II, 2, 8.

Liber, i. e. Bacchus, III, 7, 8. — pro vino, VIII, 6, 24.

Liber, *libri*: vid. Ep. ad Tryph. — auctoris de causis corruptae eloquentiae, VI, prooem. 3. — Aristophanis, pro *fabula comica*, I, 10, 18. — Horatii de Arte poëtica, VIII, 3, 60. — pro *oratione*, V, 10, 98; V, 11, 42; IX, 3, 46. — *libri* comicorum, I, 7, 22. — quinque in Verrem actionis secundae *libri*, XI, 2, 25.

Liber, *a*, *um*: pro *maledico*, V, 13, 27. — animus undique, X, 3, 28. — cogitationibus aliis, XI, 3, 35. Vid. *Impetus*. — arbitris locus, X, 3, 22. — invidia orator, XII, 11, 7. — *libera* civitas, VII, 4, 22. — lectio, X, 1, 19. — mens vitiis, XII, 1, 4. — mora, XII, 3, 3. — oratio, IX, 2, 27. — vox,

IX, 2, 3. — *liberum* caelum, II, 6, extr. — dictum, XI, 1, 36. — os, XI, 3, 54. — tempus, XI, 1, 46. — *liberi* propria, VII, 3, 27. — sanguinis homo, XII, 9, 19. — *liberum* alicui relinquere aliquid, I, 4, 21. — *libera* spatia, IX, 4, 40. — *liberiores* numeri, IX, 4, 130. — *liberiora* officia, VI, 1, 9. — omnia poëtis quam oratoribus, VIII, 6, 20. — verba, X, 1, 31. — *liberrimum* genus hominum, XII, 2, 22.

Liberalis homo, VI, 3, 83. — minus materia, XII, 9, 7. — vox, XI, 3, 13. — *liberale* indicium, VI, 3, 32. — *liberales* disciplinae, XII, 7, 8. — *liberalior* paulo vita, V, 13, 26.

Liberalitas pro *luxuria*, VIII, 6, 36. — a quo profecta sit, refert, VII, 4, 23.

Liberaliter: paulo *liberalius* aspersus sal, VI, 3, 19. — *liberalius* tempora sua impendere, I, 1, 2.

Liberare aliquem, III, 8, 42. — onere, V, 6, 4. — reum praeiudiciis, VI, 5, 10. — *liberari* a iudicibus aliquo defensionis genere, VII, 4, 20.

Libere loqui adversus aliquem, VI, 3, 83.

Liberi, VI, 1, 24. — parentes alant, etc., VII, 6, 5. — *liberûm*, IX, 1, 16.

Libertas in dicendo, VI, 2, 16; XI, 1, 67. — caeli, X, 3, 22. — dialogorum, X, 5, 15. — eloquendi, XI, 2, 48. — honestissima, XI, 1, 37. — numerorum, VIII, 6, 20. — poëtica, X, 5, 4. — verborum, X, 1, 28. — *libertatis* affectatores, VI, 2, 16. — rationem reddere, XI, 1, 67. — *libertatem* negligentiae facere, XI, 2, 45. — praestare, XII, 2, 31. — sumere, XII, 2, 31.

Libertinus, VII, 3, 27. — *libertini*, XI, 1, 86.

Libertus, *liberti* Caesaris, VI, 3, 81. — *liberti* heredem sequantur, VII, 7, 9.

Libet, I, 10, 28.

Libidinosa eloquentia, V, 12, 20. — *libidinosior*, VI, 3, 64.

Libido deformis, VIII, 6, 40. — *libidinis* exemplum deforme, III, 7, 21.

Librarii; XI, 3, 131. — *librariorum* inscitia, IX, 4, 39.

Liburnia, IX, 2, 34.

Licenter, I, 8, 6. — *licentius* audere aliquid, II, 4, 14. — dicere aliquid, I, 2, 7. Cf. VIII, 6, 24.

Licentia, figura, IX, 2, 27. — declamatoria, VIII, 3, 76. — ebriorum comissantium, XI, 3, 57. — festa, VI, 3, 16. — figurarum, X, 1, 28. — ludorum talarium, XI, 3, 58. — mentiendi, IV, 2, 89. — poëtica, II, 4, 3 et 19. — rei, IV, 1, 4. — verbi, IV, 1, 59. — verborum, IV, 1, 58; XII, 10, 73. — *licentiam* malis dari, XII, 6, 7.

Licentiosum, I, 6, 23.

Licet dicere, II, 17, 13; V, 2, 4. — huic esse procuratori, IV, 4, 6. — procuratorem, VII, 1, 19. — fieri, IV, 2, 83. — nobis uti, X, 1, 33. — sint exempla *licet*, I, 10, 48. Conf. II, 4, 6; VIII, 3, 8.

Ligamenta aurium, XI, 3, 144.

Ligare aliquid in catenas et connectere, V, 14, 32.

Ligarius, VII, 2, 6; VIII, 3, 13; XI, 1, 78 et 80. Conf. *Cicero* in Iod. II.

Lignea oppida, VI, 3, 61.

Λίγξε βιός, I, 5, 72.

Limatum, XII, 10, 50. — genus dicendi, II, 8, 4. — eloquentiae, XI, 1, 31. — *limati* Attici, XII, 10, 17.

Linea, III, 6, 82; XI, 3, 133. —

tensa rectissima, III, 6, 82. — *lineam* poscere adversus aliquos, XI, 3, 133. — *lineae* in arte pingendi, X, 2, 6 seqq.; XII, 10, 4. — extremae, X, 2, 7. — *lineas* suas dare membris, XI, 3, 46.

Linearis ratio, I, 10, 35. — *lineares* probationes, I, 10, 49.

Lingua esse coepit in quaestu, prooem. 13. — utraque, i. e. Graeca et Latina, prooem. 1; I, 1, 14. — *linguae* secretioris interpretatio, I, 1, 34. — *linguae* inter se differentes, i. e. dialecti, XII, 10, 34.

Linquere sceptra alicui, IX, 4, 140.

Linter: in *lintre* loqui, XI, 3, 129.

Linum ruptum, XII, 8, 13.

Linus, I, 10, 9.

Liquata annis, de oratione, XII, 6, 4.

Liquefacti prope cibi, X, 1, 19.

Liquet mihi non, IX, 3, 97; XII, 1, 42; XII, 2, 24. — de eo, III, 6, 34.

Lis facti, V, 9, 4. — *litium*, IV, 1, 26. — quoddam genus, XI, 1, 56. — media manus, XII, 8, 4.

Litigare alicuius nomine, IV, 4, 6. — *litigatur* inter aliquos; IV, 2, 129; XI, 1, 65.

Litigator, VI, 1, 25; IX, 2, 84; X, 1, 34; XII, 8, 13. — *litigatores* adversarii, XII, 8, 6.

Litera acuta, flexa, gravis, XII, 10, 33. — brevis, longa, I, 7, 11. — mugiens M, XII, 10, 31. — sexta romanarum, XII, 10, 29. — tinniens, XII, 10, 31. — *literam* aliquam eximere, I, 7, 29. — *literae* Aeolicae, XII, 10, 29. — vetustissimis temporibus aliae, I, 7, 11. — Romanae paucissimos eloquentes tulerunt, X, 1, 123. — solatium adversorum unicum, VI, prooem. 14. — melius sonantes, VIII, 3, 16. — *literarum* contextus, formae, nomina, I, 1, 24. — usus, I, 7, 31. — *literis* plus honoris tribuere, II, 12, 11. — ultra primas *literas* progredi, I, 1, 8. — in *literis* clarus, I, 6, 35. — primis saltem *literis* eruditus, I, 10, 34.

Literarius ludus, I, 4, 27.

Literatoria, II, 14, 3.

Literatrix, II, 14, 3.

Literatura, II, 1, 4; II, 14, 3.

Literatus multum, I, 6, 21.

Littus, VII, 3, 13. — etymon eius, V, 14, 35. — occultum, VII, 9, 5.

Litura, XI, 2, 32.

Livor: *livores* in corpore, II, 21, 19; IV, 2, 54; V, 9, 10; V, 10, 46.

Lixa, VIII, 6, 42.

Locare aliquem in numero veterum, X, 1, 118. — iuxta se, VIII, 4, 22. — portorium, V, 10, 78. — *locari* in exordio, IV, 1, 26. — in ultimo, IX, 3, 82. — *locatum* et conductum, IV, 2, 61.

Locatio, VII, 1, 1. — verborum vitiosa, IX, 4, 32.

Λοχοὶ, comoedia Menandri, ante legebatur λοχός, X, 1, 70.

Locuples, unde? V, 10, 55. — parum ad augendam facultatem dicendi auctor, X, 1, 87. — orator, XII, 10, 78. — propinquus, VII, 1, 14.

Locus, VI, 3, 63; VII, 2, 43 seq.; XI, 2, 20. — actionis, VI, 1, 6. — circa testes, VI, 4, 21. — clausus, reclusus, VII, 2, 44. — communis, II, 1, 11. — compositionis, XII, 10, 43. — fortior, VI, 1, 13. — fortunae ut sit, IV, 5, 14. — frequens, solus, VII, 4, 44. — frequentissimus, V, 4 in. — laetus ac plausibilis, IV, 3, 1. — magnus, X, 1, 121. — mendacio non est, XI, 2, 39. — nominis, XII, 7, 4. — quibus nullus est in

bibliothecis *locus*, XI, 3, 4. — numerosus, XI, 2, 27. — praesens, XII, 2, 31. — primus a petitore, V, 13, 45. — et secundus, V, 13, 50. — probationum, VII, 1, 17. — secundus partis, IV, 2, 28. — de aliqua re sepositus, I, 10, 26; II, 4, 17, 25, 30. — omnibus verbis in oratione est, X, 1, 9. — uterque, IV, 2, 29; V, 13, 50. — utrinque, V, 7, 33. — *loci* alicuius esse, VI, 1, 20. — *locum* perdere, VI, 3, 63. — signare, I, 4, 17. — *loco*, VIII, 5, 28. — coloris, VII, 1, 53. — iuris, VII, 4, 36. — testimonii, VI, 3, 4. — vitii, VI, 1, 7. — *loci*, IV, 1, 59 seq. et 117; IX, 4, 138; XI, 2, 21. — aficiendi, argumentandi, VIII, prooem. 11. — argumentorum, V, 8, 4; V, 10, 20; VI, 3, 65 seq.; VII, 2, 35; XII, 8, 13. — communes, II, 1, 9 et 11; II, 4, 22; X, 5, 12. — et proprii, V, 13, 57. — continui et decurrentes, XI, 3, 84. — electi ex poëtis, I, 1, 36; I, 11, 12, VI, 3, 40 et 43, etc. — pleni, VIII, 4, 14. — repetiti ex intima quaestionum naturalium subtilitate, I, 4, 4. — uberes, V, 13, 42. — *loca*, XI, 2, 17 seqq. — explicata, illustria, multa, XI, 2, 22. — signata varietate, spatiosa, XI, 2, 18. — *locorum* amoenitas, X, 3, 22. — *locis* utile, IX, 4, 83.

Locutio pulchra, II, 4, 32. — *locutiones*, I, 5, 2.

Lodices hos, I, 6, 42.

Λογικόν, III, 5, 4.

Λογοδαίδαλοι, III, 1, 11.

Λόγοι μυθικοί, V, 11, 20.

Longe citra aemulum, XII, 10, 9. — omnium summus orator, XII, 11, 3. — perfectissimus Graecorum Demosthenes, X, 2, 24. — princeps aliquorum, X, 1, 61 et 98. — subsequi, I, 1, 14. — *longius* circumducere aliquid, X, 2, 17. — *longissime* ab aliqua re esse, I, 6, 34. — fugere aliquid, XI, 3, 128.

Longi: *Longos* ex habitu corporis fecerunt origines, I, 4, 25.

Longitudo ducitur per pedes, I, 10, 43. — *longitudinis* pedes, I, 10, 41.

Longus incessus, XI, 3, 126. — labor, X, 7, 1. — spiritus, XI, 3, 55. — testis, V, 7, 26. — *longa* aetas, XII, 11, 19. — studiorum, X, 7, 4. — consuetudo, II, 5, 2. — expositio, IV, 2, 32. — opera, XII, 11, 12. — syllaba, I, 5, 18. — an pro *longa* sit, multum refert, IX, 4, 93. — duorum temporum, IX, 4, 47. — vestis, XI, 1, 3. — *longum*, IV, 1, 71. — est persequi, VIII, 3, 46; X, 1, 118. — *longo* post intervallo, IX, 3, 40. — *longae* syllabae, I, 5, 62; IX, 4, 91. — nimis transgressiones, IX, 4, 28. — *longa* verba, IX, 4, 42. — *longior* aetas, X, 1, 120. — compositione orator, X, 1, 118. — omni somno pars noctium, XII, 11, 19. — receptus spiritus, XI, 3, 53. — sermo, IX, 3, 60. — vita, XII, 1, 20. — *longius* spatium dierum, X, 5, 22. — in *longius* trahere obsidionem, I, 10, 48. — *longissimus* spiritus, XI, 3, 54. — *longissima* aetas, III, 1, 9. — quam *longissimum* tempus, XII, 11, 1. — *longissimae* actiones, XI, 2, 8.

Longus Sulpicius quum foedissimus esset, VI, 3, 32.

Loquacitas, XII, 2, 20. — inanis, X, 3, 2. — incidere in *loquacitatem*, V, 10, 91.

Loqui opponitur tumori magna flandi, XII, 6, 5. — adversus aliquem libere, VI, 3, 83. — alicui, VI, 1, 26. — secum, VII, 1, 26. — de aliqua re, XII, 2, 20. — emendate, I, 7, 32. — in aurem

aliculus, XI, 3, 131. — in lintre, XI, 3, 129. — labris, XI, 3, 81. — latine, I, 6, 27; VIII, 1, 2. — mollius, IV, 2, 69. — ore, XI, 3, 81. — alieno, XI, 1, 39. — parce et quasi timide, XI, 3, 100. — pro se, II, 17, 6. — recte, I, 7, 34. — securius de aliquo, VI, 3, 10. — sermone, I, 6, 43.

Loricatus, VIII, 5, 15.

Lotophagi, V, 8, 1.

Lubrica est historia, IX, 4, 129. — observatio fallit, I, 5, 5.

Lucet oratio, VIII, 5, 29.

Lucide: *lucidissime* ostendere causam, IV, 5, 12.

Lucidus amnis, XII, 10, 60. — orator, XII, 10, 21. — *lucida* narratio, IV, 2, 31. — *lucidior* aliquatenus auctor, X, 1, 74. — causa, IV, 2, 83. — res, VII, 3, 21. — via, III, 11, 23. — *lucidiora*, II, 3, 8.

Lucretia, V, 11; 10.

Lucrum ad sordidum accingimur, I, 12, 16. — rapere ad scribendum, etc., X, 7, 27.

Luctans circa omnia momenta, V, 13, 51. — *luctaturi*, XI, 3, 160.

Luctator, II, 8, 7.

Luctuosa, VI, 2, 23.

Lucubrantes, X, 3, 25.

Lucubratio, X, 3, 27.

Lucus, unde? I, 6, 34. — *luci* vetustate sacri, X, 1, 88.

Ludere antea legebatur, nunc vero *laedere*, VI, 3, 28. — carmine, X, 5, 15. — in re tristi, de compositione, IX, 4, 28. — pila, VI, 3, 71. — sibi, VI, 3, 16. — *ludendi* tot genera, XII, 11, 18.

Ludibrii cuius est? II, 10, 8. — *ludibrio* esse alicui, VI, 1, 45. — ad foedissima usque *ludibria* dilabi, I, 6, 32.

Ludus, unde appellatus? I, 6, 34. — literarius, I, 4, 27. — *ludum* habere, VI, 3, 51. — *ludi*, Floralia, I, 5, 52. — Megalesia, I, 5, 52. — talares, XI, 3, 58. — quinam *ludo* se auctoraverint? VIII, 5, 12.

Luere petulantiam, XII; 9, 9.

Lumen, VIII, 5, 28. — conventus, I, 2, 9. — dicendi, XII, 8, 5, XII, 10, 46. — eloquentiae, III, 8, 65. — ingenii, prooem. 6. — intelligentiae, VIII, 2, 23. — mortale, V, 12, 8. — orandi, XI, 2, 7. — orationis, VIII, 6, 7. — *lumina*, VIII, 5, 2. — pro oculis, IX, 3, 101; XI, 2, 10. — in clausulis posita, VIII, 5, 2. — alterius modi, IX, 2, 2. — orationis, VIII, 5, 34; IX, 1, 25. Conf. XII, 10, 62. — sententiarum, IX, 2, 102. — *luminum* acies, XI, 2, 10. — inconstantia, IX, 3, 101. — umbrarumque ratio, XII, 10, 4.

Luna, qualis? VII, 2, 7.

Lupa Romuli, II, 4, 19.

Lupanar, VII, 3, 6 et 9. — in *lupanari* occidere adulterum, V, 10, 39. Conf. VII, 3, 6.

Lupercalia, unde dicta? I, 5, 66.

Lupus femina, I, 6, 12.

Lurchabundum non in nobis quisquam ferat, I, 6, 42.

Lusius C., tribunus, militum in exercitu Marii, III, 11, 14.

Lusus acuendis ingeniis non inutiles, I, 3, 11. — duodecim scriptorum, XI, 2, 38. — venustissimi, V, 13, 46.

Lutulentum fluere Lucilium, X, 1, 94.

Lux fori, XII, 2, 8. Conf. XII, 6, 4. — narrandi, II, 5, 7. — orationis, IV, 5, 22. — verborum, IX, 4, 15. — *lucis* cupido, VI, prooem. 13. — fuga, I, 3, 16. — spatia, X, 3, 27.

Luxuria: pro ea liberalitas dicitur, VIII, 6, 36.

Luxuriat et *luxuriatur*, IX, 3, 7. — *luxuriantem* patrem luxuriosus ipse iuvenis accusat, XI, 1, 79.

Luxuriosus iuvenis, XI, 1, 79. — *luxuriosi* iuvenes in comoediis, XI, 3, 74. — *luxuriosum*, IX, 4, 69. — convivium, VIII, 3, 66. — *luxuriosa*, XII, 10, 80.

Lyeia hiberna, VIII, 3, 73.

Lydiae regina, III, 7, 6.

Lyra, X, 1, 62. — circumlata post coenam, I, 10, 19. — institui *lyra*, I, 10, 13.

Lyrici aluntur, I, 8, 6. — *lyricorum* carmina, IX, 4, 53. — longe princeps Pindarus, X, 1, 61.

M.

M litera mugiens, XII, 10, 31. — in *E* mollita, IX, 4, 39. — quando parum exprimatur? IX, 4, 40.

Macerare aliquem, XII, 10, 77.

Machinae ad amplificandam orationem, XI, 1, 43.

Macies, II, 4, 6. — illis est pro sanitate, II, 4, 9.

Μακρολογία, quid? VIII, 3, 53.

Macula velut in oratione, VIII, 3, 18. — color dicendi variis velut *maculis* conspergitur, VIII, 5, 28.

Maculosa oratio, VIII, 5, 28.

Madere, VI, 1, 31.

Madescere, VI, 2, 28.

Maecenas, I, 5, 62; IX, 4, 28.

Magester pro *magister*, I, 4, 17.

Magis ambiguum, remotum, inopinatum, VIII, prooem. 31. — minusve vitiosum, XI, 1, 27. Cf. XI, 1, 66; XI, 2, 34. — vocalia, VIII, 3, 16. Conf. VIII, 3, 24; IX, 2, 73; IX, 3, 5; et sic passim *magis* cum positivis loco comparativorum occurrit. — Omittitur per ellipsin, XI, 1, 84.

Magister, olim *magester*, I, 4, 17. — cuiusquam rei, X, 2, 6. — declamandi, II, 1, 3. — dicendi, X, 3, 1. — operis sui, II, 1, 13. — *magistri* os habere, VI, 3, 5. — *magistri* eloquentiae ac sapientiae, XII, 6, 7. — gravissimi sapientiae, XII, 1, 36.

Magistra loquendi certissima, consuetudo, I, 6, 2.

Magistratus ab arce ne discedat, VII, 7, 4. — si *magistratus* rogationem suam populo ipse recitaverit, etc., X, 5, 13.

Magnificentia, IV, 2, 61; VIII, 3, 3. — spiritus, X, 1, 61. — verborum, III, 8, 61.

Magnificus in eloquendo, X, 1, 63. — oratione, X, 1, 84. — *magnifica* actio, XI, 3, 153. — *magnificum*, VIII, 3, 18. — translationibus, VIII, 3, 12.

Magnitudo animi, XI, 3, 49. — rerum, I, 8, 6; X, 1, 48.

Magnus quamlibet auctor, IX, 4, 16. — vir, X, 1, 50. — *magna* conscientia, XII, 5, 4. — vox, XI, 3, 40. — utilitas, XII, 11, 31. — *magnae* operae esse, I, 4, 6. — pecuniae sphinx, VI, 3, 98. — *magni* nominis professores, II, 11, 1. — umbra, XII, 10, 15. — *magnum* locum sibi vindicare, X, 1, 121. — *magna* admonitione egere, XI, 8, 4. — *magni* et venerabiles, XII, 1, 8. — auctores, X, 1, 24; X, 2, 15. — duces, I, 6, 2. — fructus, XII, 11, 29. — viri, IX, 4, 110. — *magnae* res, XI, 3, 116. — virtutes, X, 1, 128. — *magna*, non nimia, XII, 10, 80. — *maior* aetate, X, 1, 78. — intentio, XI, 2, 35. — spiritus, XII, 2, 20. — *maiores* causae, IX, 4, 128; XI, 1, 93. — nihil neque *maius* neque minus, XI, 3, 51. — *maiora*, pro. 5. — discenda sunt, I, 3, 15. —

intellectu, I, 2, 28. — *maiorum* laterum esse, IX, 2, 29. — *maioribus* organis commoveri, I, 2, 30. — velis moveri, XII, 10, 37. — *Maximus*. Vid. suo loco.

Magorum carmina, VII, 3, 7.

Maiia, I, 4, 11.

Maiestas, VII, 3, 36. — quaedam commendat vetera, I, 6, 1. — operis deum aequavit, XII, 10, 9. — orandi, XII, 11, 30. — *maiestatis* actio, V, 10, 40. — iudicia, IX, 3, 56. — *maiestatem* orationi afferunt verba a vetustate repetita, I, 6, 39.

Maior. Vid. in *Magnus*.

Malacus: in *malaco* sanum, VIII, 2, 13.

Male audire, XII, 9, 9. — dicere, VI, 2, 18. — dici, I, 5, 6. — — iunctum opus, XII, 9, 17. — scribi, I, 5, 6.

Maledicendi cupidi, VI, 2, 16.

Maledictum: plus invidia quam convicium potest, VI, 2, 16. — in *maledicto* plus iniuriae quam in manu, VI, 2, 23.

Maledicus, XII, 9, 9. — pro libero, II, 12, 4. — *maledicum*, IX, 4, 141.

Malefacere, VII, 2, 56.

Maleficii inscripti finguntur actiones, VII, 4, 36.

Maleficus, I, 5, 65; XII, 9, 9.

Malevolus, I, 5, 68.

Maligné: non *maligne* crediderim, XII, 1, 20.

Malignitas, V, 3.

Malignus in laudando, II, 2, 6.

Malitia, XII, 1, 35.

Malle aliquid, I, 5, 64; I, 6, 43.

Malus, I, 7, 2; VI, 2, 18. — civis, XII, 1, 43. — homo, V, 6, 5. — vir, XII, 1, 23. — tam *malus* est nemo, ut *malus* videri velit, III, 8, 44. — nemo *malus* nisi stultus idem, XII, 1, 4. — *mala* conscientia, XII, 1, 3. — facies, VI, 3, 32. — mens, XII, 1, 7. — sinistra, VI, 3, 69. — tractatio. Vid. *Tractatio*. — vox, XI, 3, 13. — *malum* ingenium, I, 3, 2. — *malo* esse alicui, V, 9, 13. — peccare, XII, 7, 11. — *mali* cives, XII, 7, 3. — poëtae, VI, 3, 96. — servi, I, 2, 4. — *malos* esse tam multos, mirum est, XII, 11, 12. — *Peior*, *Pessimus*. Vid. in suis elementis.

Manant lacrymae laetitia aut erumpunt dolore, XI, 3, 75.

Mancinus defendens foedus Numantinum, VII, 4, 21.

Mancipare praedium, VI, 3, 44.

Mancipiorum negotiatores, V, 12, 17.

Mandare aliquid alicui inquirendum, X, 1, 128. — ceris, X, 3, 30. — *mandari*, VII, 4, 36. — affectus non possunt, IV, 1, 47. — *mandantibus* sociis, VII, 4, 33.

Mandati actio, VII, 4, 35.

Mandere: *mansi* cibi, X, 1, 19.

Manere, X, 1, 104. — aliquem, VI, 1, 19 et 23. — ex praeceptis veteribus, IV, 1, 58. — in exsilio, XI, 1, 12. — *manente* honesta voluntate, XII, 1, 43. — *manentes* leges, II, 4, 35. — *mansuris* mox literis relinquere aliquid, XII, 10, 49.

Manes, numina doloris mei, VI, prooem. 10.

Mangones verum robur inani sagina mentiuntur, II, 15, 25.

Manifestus est ex opere ipso labor, X, 3, 8. — intellectus, XI, 2, 37. — *manifesta* sententia, IX, 3, 46. — *manifestum* visu tactuque corpus, I, 4, 20. — est omnibus, VI, 2, 20. — facere, I, 10, 20. — iter, pro. 6. — verbum, IX, 3, 60. — *manifesti* peculatus reus, XII, 1, 43. — *manifestae* calumniae esse, I, 5, 35. — *manifesto* crimine prema-

tur dux bonus, XII, 1, 43. — *manifesta* sunt ratione, XII, 2, 22. — *manifestior* fit ex iniqui contemplatione aequitas, XII, 1, 35. — *manifestius* aliquid habet haec figura, IX, 2, 43.

Manilia lex, II, 4, 40.

Manius Curius. Vid. Ind. II.

Manlius affectati regni damnatus, V, 9, 13. Conf. VII, 2, 2. — occidit filium, V, 11, 7. — Marci *Manlii* praenomen a familia exemptum, III, 7, 20. — *Sura*, VI, 3, 54.

Mansuefacere animalia, IX, 4, 5.

Mansuetum, III, 8, 26.

Manumittere, V, 10, 60. — *manumitti*, VII, 2, 26; VII, 3, 27.

Manus artificum, VII, prooem. 1. — certa, IX, 4, 8. — ingens oratorum, X, 1, 76. — integra, VIII, 5, 12. — media quaedam, XI, 2, 3. — litium, XII, 8, 4. — in oratoria actione; cava, XI, 3, 103. — citatior, ibid. 102. — collecta per singulos digitos, ibid. 100. — elata supra humeri altitudinem, ib. 103. — lenior, ibid. 102. — leviter pandata, ibid. 100. — pigra, ib. 119. — paululum prolata, ibid. 96. — prona, ibid. 96 et 99. — rara, ib. 103. — secanti similis, ibid. 119. — supina, ibid. 99. — supinata, ibid. 119. — modice supinata, ibid. 100. — tremula, ib. 103. — trepida, ib. 119. — varia, ib. 182. — cadit, redit, resilit, ibid. 106. — senilis, IX, 2, 42. — summa in excolendis operibus, X, 1, 97. — *manus* iniectio patri in filium, patrono in libertum sit, VII, 7, 9. — *manum*, in actione oratoria attollere, XI, 3, 115. — componere, ibid. 101. — continere intra pallium, XII, 10, 21. — contrahere alterno motu et explicare, ib. 102. — convertere, ibid. 100. — deducere ad imum ventrem, ibid. 112. — deiicere a capite, ibid. 119. — demittere infra pectus, ibid. 112. — deponere, ib. 106. — eligere ad tectum, ib. 118. — explicare, ibid. 100 et 102. — extendere, ibid. 119. — flagellare in tergum, ibid. 118. — iactare in superiora, ibid. 119. — petere a capite, ibid. 112. — proferre ultra sinum, ib. 118. — promovere intra humerum, ibid. 113. — propellere in laevam partem, ib. 113. — protendere, ib. 118. — reiicere, ibid. 105. — spargere, ibid. 119. — tollere supra oculos, ibid. 112. — vertere, ibid. 101. — integram habere, VIII, 5, 12. — summam eloquentiae imponere, prooem. 4. — *manu* demonstrare aliquid, I, 5, 37. — mittere, V, 10, 60. — nimius, I, 11, 3. — sua scribere, I, 7, 22. — sublata denuntiare, XI, 3, 120. — in *manu* esse, VII, 7, 9. Conf. *Maledictum*. — *manus* eorum docent, eos hoc modo scripsisse, I, 7, 20. — aversae, IX, 1, 20. — breves, iunctae, extensiores, in actione oratoris, XI, 3, 116. — gladiatorum primae, secundae, tertiae, quartae, V, 13, 54. — indoctae, I, 11, 16. — rectae, IX, 1, 20. — rusticae, I, 11, 16. — simplices, IX, 1, 20. — tectae, IX, 1, 20. — *manuum* motus in actione oratoria, XI, 3, 85 seqq. — in *manibus* alicuius esse, X, 1, 2; X, 3, 33. — plus in *manibus*, II, 19, 3.

Mappa, I, 5, 57.

Marathonis propugnatores, XI, 3, 168. — in *Marathone*, IX, 2, 62; XII, 10, 24.

Marcellus M., V, 11, 7. Vide *Victorius* in Ind. II.

Marcia, X, 5, 13.

Marcipores, I, 4, 26.

Margaritae, XI, 1, 3.

Margini, VII, 2, 26.
Margo: *marginibus* utrinque sulcorum contineri, I, 1, 27.
Marianus miles, qui C. Lusium tribunum interfecit, III, 11, 14. — *Marianum* Cimbricum scutum, VI, 3, 38.
Marita almus, VIII, 3, 8.
Marmur pro *marmor*, I, 6, 23.
Mars, III, 7, 8. — varius, pro *bello*, VIII, 6, 24.
Martianus, VI, 3, 95.
Mas: *marem* feminamque filios dicimus, IX, 3, 63.
Masculinum, I, 6, 5; V, 12, 20. — *masculina*, I, 5, 61; I, 6, 5.
Mastruca, I, 5, 8.
Ματαιοτεχνία, II, 20, 3.
Mater familias, V, 10, 62. — *matrem* tuam occidisti, etc., VIII, 4, 7.
Materia, II, 19 extr.; V, 10, 33; VII, prooem. 1; X, 1, 62. — pro indole, II, 8, 12; II, 19, 3. — ad scribendum destinata, X, 3, 14. — deliberativa, demonstrativa, III, 8, 53. — gloriae, VIII, 6, 7. — ingenii, XII, 9, 8. — iocorum ex aliqua re, V, 10, 31. — iudicialis, III, 8, 53 et 59. — magna, X, 1, 122. — maior, V, 14, 34. — bene respondendi, VI, 3, 8. — scholastica, XI, 1, 82. — sermonis in nominibus, I, 4, 18. — studiorum omnis, X, 1, 128. — *materiae* deliberativae, iudiciales, suasoriae, II, 1, 2 et 8; II, 10 prim., XI, 1, 48. — fictae ad imitationem fori consiliorumque, II, 4, 41. — officiorum, VII, 4, 24. — totas *materias* dictare, II, 4, 12.
Mathematici, V, 7, 36.
Matrimonium iustum, V, 11, 32. — amare aliquam in *matrimonium*, XI, 1, 82. — *matrimoniorum* duae formae, V, 10, 62.
Maturatur labor, XI, 2, 43.
Maturitas Afri, XII, 10, 11. — festinata celerius occidit, VI, pro. 10. — ipsa ne festinet, II, 4, 9.
Maturuisse nondum satis libros opinabar, Ep. ad Tryph. 1.
Maturus percipiendae alicui rei, II, 1, 7. — senectute, X, 1, 90.
Matutino eodem, XII, 8, 2.
Maxime perfecta, I, 10, 40. — et sic saepe loco superlativorum, ut, I, 11, 13; II, 1, 3; II, 4 prim. et 12 et 37 et extr.; II, 5, 5, et 19; II, 15, 37 etc. — *maxime* posse, II, 3, 5; III, 8, 59. — quum *maxime*, VI, 1, 23. — si *maxime*, I, 12 in.
Maximus, *maxumus*, I, 7, 22 — auctor, IX, 1, 25. — rex, I, 1, 9. — *maximi* auctores, I, 5, 39; X, 5, 8. — *maximae* vires, IX, 2, 78. — *maximum* auxilium memoriae, IV, 5, 3. — *maxima* vitia, prooem. 15.
Meat aura per quaedam velut organa, XI, 3, 16. — sol per duodecim signa, XI, 2, 22.
Meatus spiritus, VII, 10, 10.
Mecum, VIII, 6, 65.
Medea, IX, 2, 8. — atrox in tragoedia, XI, 3, 73. — Ovidii, X, 1, 98. — apud Ovidium, VIII, 5, 6.
Mederi alicui, XI, 1, 68. — morbis aut vulneribus, I, 10, 6. — quibus modis sit *medendum*, IV, 1, 43.
Medicina ex observatione salubrium atque his contrariorum reperta est, II, 17, 9. — tota constat experimentis, ibid. — *medicinae* adulatio, II, 15, 25.
Medicus praestantissimus, II, 3, 6. — *medici* opera, VII, 10, 10. — *medici* remedia perseverant adhibere vel desinunt, etc., VI, 4, 19. — ut *medici* abalienata morbis membra praecidunt, etc., VIII, 3, 75. — qua *medicorum* admiratione valetudinem tulit? VI, prooem. 11.

Medidiem, I, 6, 30.

Mediocris: dissensio non *mediocris*, IX, 1, 10. — haesitatio non *mediocris*, XII, 1, 40. — oratio XI, 3, 5. — utilitas non *mediocris*, I, 8, 12. — *mediocre* ingenium, XII, 11, 24. — *mediocres* in dicendo, V, 13, 3; VI, 4, 5. — patroni, XII, 1, 24. — vires ingenio sunt, VI, prooem. 15.

Mediocritas aequalis, X, 1, 54. — memoriae, XI, 2, 39. — praeceptoris, II, 2 prim. — quantum *mediocritate* valeo, XII, 11, 8.

Mediocriter doctus, IX, 2, 4. — improbus, XII, 7, 11. — non *mediocriter* errare, VIII, 2, 2. — probandum, VIII, 2, 9. — reprehendi, XI, 1, 17.

Meditans, X, 4, 30.

Meditatio, X, 1, 70. — actionum, IV, 2, 29. — dicendi, II, 10, 2.

Meditatus, VI, 4, 13.

Medius digitus, XI, 3, 92. — quidam *V* et *I* literae sonus, I, 4, 7. — *media* inter scribendi laborem extemporalemque fortunam cogitatio, X, 6, 1. — forma orationis, XII, 10, 11. — manus, XII, 8, 4; XI, 2, 3. — res, VI, 3, 23. — vox, XI, 3, 64. — syllaba, I, 5, 23. — velut vox, XI, 3, 62. — *medium*, IX, 3, 63. — forum, X, 3, 30. — genus dicendi, X, 1, 52 et 80; XII, 10, 59. Conf. ib. 66. — velut genus dicendi, XII, 10, 18. — genus seriorum dictorum, VI, 3, 108. — nihil habet ista res, VI, 1 45. — per *medium* via tutissima, XII, 10 extr. — *medio* poni, VII, 1, 10. — ex *medio* sumere, V, 7, 31. — *medii* actus rerum, X, 6, 1. — articuli, XI, 3, 142. — soni' XI, 3, 42. — *media* crura, XI, 3, 139. — dicta, VI, 3, 24. — urbana, VI, 3, 106. — utrinque iterata, IX, 3, 34. — praecepta sapientiae, XII, 1, 28. — *mediis* ea cura sit, ut inter se cohaereant, etc. in orationis contextu, IX, 4, 66 seq.

Medullae litium, II, 1, 11.

Megabyzus, V, 12, 21.

Megalesia, I, 5, 52.

Μεγαλοπρέπεια, quid? IV, 2, 61.

Megarei, V, 11, 40.

Mehe pro *me* in veteribus libris, I, 5, 21.

Mehercule, XI, 3, 59. — *mehercle*, XII, 5, 2.

Mei pars, VII, 2, 24. — usus, VI, prooem. 3.

Μείωσις, quid? VIII, 3, 50.

Melior cogitatio, X, 7, 19. — pars oratoriae artis, prooem. 17. — tanto *melior*, VIII, 2, 18. — conspectu *melioris* obrui, XII, 10, 75. — ad *meliora* traduci, XII, 7, 2. — *melioribus* obstare, XII, 2, 13. — verbis dicere tristia, sed idoneis arbitris legendum videtur *molliori-bus*, VIII, 6, 57.

Melius sonare, VIII, 3, 16.

Melius Sp., III, 7, 20; V, 9, 13; V, 13, 24.

Mellis sapor, I, 10, 7.

Membranae, X, 3, 31.

Membratim dicere, IX, 4, 126. — narrare, IX, 4, 127.

Membrum, quid? IX, 4, 128. — non est figura, IX, 3, 98. — *membra*, IV, 5, 25; IX, 4, 22. Conf. ibid. 67. — aequalia, IX, 3, 80. — brevia, XI, 3, 110. — causae, XI, 3, 51. — non dissimilia, IX, 3, 76. — multa *membra* habet periodus, XI, 3, 39.

Memmius, VI, 3, 67.

Memor ordine quo discubuerant, XI, 2, 13. — mendax, IV, 2, 91.

Memoria: de ea, quae ad oratorem pertinet, tractatur, XI, 2 per tot. — alicuius sacra, XI, 1, 59. — alitur exercitatione; I, 1, 36. — antecedens, I, 1, 25. — augetur

cura, etc., XI, 2, 40. — firmatur exercitatione, I, 1, 36. — fit quasi habitu tardior firmiorque, XI, 2, 4. — posteritatis, VI, 1, 22; X, 1, 31 et 41; X, 7, 31; XII, 2, 31. — prosequitur in senectutem, I, 1, 35. — seculorum, X, 1, 103. — signum est ingenii, I, 3, 1. — suffragatur, XI, 2, 45. — tenacissima, I, 1, 19. — venit in partem elocutionis, prooem. 22. — *memoriae* auxilium maximum, IV, 5, 3. — cura duplex, XI, 2, 25. — firmitas, XII, 5, 1. — mediocritas, XI, 2, 39. — natura, XI, 2, 5. — vires, X, 6, 6. — *memoriam* agitare, I, 8, 14. — *memoria* seculorum dignus, X, 1, 103. — repetere aliquid, I, 6, 10.

Menalcas Virgilii, VIII, 6, 46.

Mendacem memorem esse oportere, vulgo dicitur, IV, 2, 91.

Mendacium sexus, V, 15, 19.

Menelaus Graios in equum descendisse, VIII, 3, 84; XII, 10, 64.

Menerva, I, 4, 17.

Mens alta, VI, prooem. 7. — bona, XII, 1, 42; XII, 7, 3. — concepta, X, 3, 20. — libera, XII, 1, 4 et 5. — mala, XII, 1, 7. — placida, VI, prooem. 7. — *mentis* agitatio, I, 1, 1. — intentio, X, 3, 20. — nervi, I, 2, 6. — sollertia, I, 1, 1. — vigor, XI, 2, 3. — ad *mentem* optimam genuit nos natura, XII, 11, 12. — *mente* illa praeditus, XII, 11, 1. — bona facere, VII, 4, 25. — mala facere, VII, 3, 34. — *mentium* parentes, II, 9, 1. — totis *mentibus* tendere aliquo, XII, 1, 31.

Mensio, μέτρον, II, 15, 21.

Mensura, IX, 4, 53. — aurium, IX, 4, 114. — celeritatis, XI, 3, 107. — discentis, II, 3, 7. — exhausti laboris, IV, 5, 23. — tarditatis, XI, 3, 107. — *mensuram* et quasi pondus habere, XI, 1, 91. — *mensurae* verborum, X, 1, 10.

Mentio, VII, 3, 36. — *mentionem* alicuius rei facere, X, 1, 56.

Mentiri robur sagina, II, 15, 25, — *mentiuntur*, II, 17, 22. — *mentiens* multum de annis aetatis suae, VI, 3, 73. — *mentitus* color, XII, 10, 76.

Mentum affixum pectori, XI, 3, 82.

Mercedes exigĕre, II, 3, 3.

Mercedulae, XII, 11, 14.

Mercenaria vox, XII, 1, 25.

Mercurius, III, 7, 8.

Mereri amorem, VI, prooem. 7, — assensum, III, 8, 59. — auctoritatem, IV, 2, 125. — clamorem, XII, 9, 8. — consensum, V, 1 prim. — convicium, VI, 4, 10. — de ingenio suo pessime, X, 3, 11. Conf. XII, 1, 1. — diligentiam, VI, prooem. 1. — favorem, IV, 1, 44. — favorem, miserationem, voce, vultu, habitu, IV, 2, 77. — fidem, IX, 2, 98. — lacrymas, VI, 1, 45. — nomen, VI, 4, 5; XII, 6, 7. — odium, IV, 1, 44. — praemium, V, 10, 73. — risum, VI, 1, 45. — veniam, V, 10, 73. — *meruit* credi secundus, X, 1, 72.

Meretrix pro *impudica*, VIII, 4, 2. — *meretricem* amare in matrimonium, XI, 1, 82. — ex *meretrice* natus ne concionetur, etc. VII, 6, 3.

Meridiem an *mediidiem* oporteat dici, quaeritur, I, 6, 30.

Μετρικοὶ ἐπίλογοι, VI, 1, 55.

Meropas, VIII, 6, 71.

Mertare, I, 4, 14.

Merula, unde dicta? I, 6, 38.

Merus : *meri* affectus, XI, 1, 52.

Mersx sordida, I, 12, 17.

Messis plena, VIII, 3, 8.

Μετάβασις, figura, IX, 3, 25.

Μεταβολή, figura, IX, 3, 38. Cf. IX, 4, 50.

Μετάληψις, III, 6, 45; IX, 1, 5. — quid? VIII, 6, 37. — figura, IX, 2, 106.

Metalepsis, VI, 3, 52; VIII, 6, 38.

Μετάφορα, VIII, 6, 4; IX, 1, 5. — continua, IX, 2, 46.

Metaphora, quid? VIII, 6, 4 seqq.

Metaplasmus, I, 8, 14.

Μετάστασις, III, 6, 52; VII, 4, 14. — quid proprie? IX, 2, 41.

Metelli concio, IX, 3, 50.

Methodice, I, 9 prim.

Metieo Suffetieo, I, 5, 12.

Metiri aliquid aetate, tempore, XII, 11, 13. — animo, IX, 4, 51. — magnitudinem oneris ex aliqua re, IV, prooem. 2. — quae iam egeris, I, 12, 11. — sermones numero versuum, X, 4, 32. — studia utilitate, XII, 11, 29. — tempus, tempora, IX, 4, 48 et 51. — vires, VI, 1, 45.

Metrici pedes, IX, 4, 48 et 52.

Μέτρον, dimensio, IX, 4 45.

Metrum, quid? et quomodo differat a rhythmo? IX, 4, 45 seqq. — *metri* necessitas, I, 6, 2; VIII, 6, 17. — *metro* servire, I, 8, 14.

Metuere ab aliquo, V, 13, 21.

Metus duplex, VI, 2, 21. — continet quosdam, I, 3, 5. — iurisiurandi, V, 6, 3. — pro aliquo, IV, 2, 96. — *metum* adhibere, I, 3, 15. — ferre in consilium, IX, 2, 86. — *metu* mortalitatis, VI, prooem. 2. — *metus* plur. doloris, mortis, superstitionis, XII, 2, 3.

Μεταφυσίζ, IX, 1, 5. — quid? VIII, 6, 23. — figura, IX, 3, 45.

Meus Quintilianus, VI, prooem. 9. — *mei* adolescentes, VII, 3, 30. — *Mei*. Vid. supra.

Mica salis, VI, 3, 18.

Midias, VI, 1, 17.

Mihi, I, 5, 21.

Miles Marianus, III, 11, 14. — *milites* cupidi, petulantes, XI, 1, 88.

Milesia quaedam, VIII, 4, 11.

Militaris, scil. homo, XI, 1, 33 et 45. — *militare* iter, XI, 3, 26. — de re *militari* praecepta, II, 5, 15.

Mille particulae, IV, 5, 25. — iuris cavillationes, VII, 4, 37.

Milo Crotoniates, I, 9, 5. — *T. Ann.* VII, 1, 34 seqq.; VII, 2, 45. — de eius causa agitur, III, 11, 15 et 17; V, 2, 1; VI, 5, 10; VII, 4, 8; X, 5, 13. Conf. *Cicero pro Mil.* in Ind. II.

Milonianum exemplum, IV, 2, 61. — iudicium, II, 20, 8.

Μίμησις quid? IX, 2, 58.

Mimica, VI, 1, 47.

Mimus, IV, 2, 53; VI, 3, 8.

Min, VIII, 3, 28.

Minaciter dicere aliquid, I, 8, 1.

Minae, figura, IX, 2, 103.

Minari maciem et infirmitatem, II, 4, 6.

Minerva, III, 7, 8; XI, 1, 24. — Phidiae, XII, 10, 9. — *Minervae* familiare numen, X, 1, 91.

Ministerium quoddam deserviens oculis in palpebris et genis, XI, 3, 77.

Ministrare alicui modos quibus intendi debet, fistula, I, 10, 27.

Minor aliis in historia, X, 1, 74. Conf. ibid. 60. — filius, VI, prooem. 6. — *minores*, II, 5, 18; VI, 4, 7. — septem annis, I, 1, 15. — Vid. *Causae*. — praeceptores, I, 2, 10. — res, XI, 3, 134. — *minora* si negligas, non est maioribus locus, prooem. V. Conf. III, 1, 20. — *minima* incipiunt esse, quae prima sunt, X, 1, 4.

Minuere, VIII, 3, 89. — auctoritatem, VI, 3, 30. — culpam, VII, 4, 15. — cursum, IX, 4, 113. — negligentia bona rerum, XI, 3, 19. — fidem, V, 7, 16. — gradum, II,

3, 7. — iactantiam, VI, 3, 75. — invidiam, XI, 1, 64. — maiestatem, IV, 4, 8; VII, 3, 36. — veniam, sed Gesn. suspicatur legend. *crimen*; VI, 3, 75. V. L. — *minuendi* species, VIII, 4, 28. — *Minuti* sensiculi, VIII, 5, 14. — *minuta*, IV, 5, 25. — *Minutior* cura, VIII, 6, 28. — *Minutissimae* partes, V, 11, 30. — sententiae, X, 1, 130.

Minus contentionis habere, XI, 3, 164. — pressus auctor, X, 1, 102. — quam, VI, prooem. 2.

Minute, XII, 2, 11. — *Minutius* et scrupulosius scrutari, V, 14, 28.

Mirabilis copia, brevitate Homerus, X, 1, 46. — voluntas, X, 1, 89.

Miracula illa in scenis, X, 7, 11.

Mirari aliquem minus, VI, 1, 7.

Mire, II, 4, 24. — callidi, XII, 2, 14. — excitare, IX, 2, 30. Vid. *Facere*. — movere, IX, 2, 38 et 41. — valere, IX, 2, 16. — variare, IX, 2, 30. — venustus, VI, 3, 42.

Mirifice, VIII, 3, 27.

Mirmillo, VI, 3, 61.

Mirus fingendi, pingendi artifex, XII, 10, 6. — in aliqua re, X, 1, 68. — *mira* facundia, X, 3, 12. — mixtura figurarum, IX, 3, 40. — species, XI, 3, 179.

Mis, VIII, 3, 25.

Miscere aliquid, VIII, 6, 48. — alicui, VIII, 3, 28. — cum alio, VI, 5, 11. — alterum alterius natura, II, 8, 11. — eloquentiam cum vitiis mentis, XII, 1, 32. — narrationem, IV, 2, 101. — passim, VII, 10, 6. — utramque rationem, II, 6, 4. — sublimia humilibus, etc. VIII, 3, 60. — *Mixtus* ex utroque, X, 1, 54. — *mixtum* carminum varietate genus satirae, X, 1, 95. — *mixti* affectus, XI, 1, 56. — *mixtae* probationes, VI, 4, 4. — *mixta* ex utroque, II, 13, 10. Conf. VIII, 3, 59.

Misellus homo, XI, 3, 175.

Miser, IX, 4, 113. — quid *Miserius*? V, 14, 31. — *Miserrima* necessitas, XI, 1, 58.

Miserabilis, IV, 1, 42; IX, 4, 133; XI, 1, 64. — exitus, IV, 1, 29. — *miserabile*, IV, 2, 115; VI, 1, 11. — *Miserabiliora*, VI, 1, 26.

Miseratio, VI, 1, 19. — duplex, XI, 3, 171. — rei, VI, 1, 9. — urbium captarum, VIII, 3, 67. — affectus qui *miseratione* constant, X, 1, 68.

Miseriae nimiae est, I, 8, 18.

Misericordia, dea, V, 11, 38.

Missilia, XII, 9, 3.

Mites affectus, VI, 2, 9; X, 1, 48. — motu oculi, XI, 3, 75. — res, XI, 3, 116. — *Mitiores* affectus, V, 13, 1; IX, 2, 3. — *mitiora* verba, V, 13, 26.

Mithridates, VIII, 3, 82. — memoriosus, XI, 2, 50.

Mitigare, VI, 2, 12. — aliquem modestia, V, 7, 27. — aures, XII, 1, 14. — dolores, VI, 1, 28. — febrem, II, 17, 9. — metus, XII, 2, 28.

Mitto amicitias, I, 2, 20. — haec exsequi, V, 10, 18. — *mittam* alios, I, 10, 9. — *mittere* ad aliquem, VI, 3, 63; VIII, 5, 15. — aliquem rus, II, 8, 7. — causam in aliquam rem, III, 11, 17. — in suspiciones, IV, 2, 92. — iudicem in decurias, IV, 2, 45. — manu, V, 10, 60. — oculos per aliquid, X, 7, 16. — plura, V, 10, 91. — sanguinem, VIII, 6, 51. — se in medium, XI, 1, 54. — *Missa* ex spatio distante grana ciceris, II, 20, 3.

Mixtura, I, 10, 6. — aliorum cum aliis, VI, 3, 63. — figurarum,

IX, 2, 37; IX, 3, 40. — verborum, VIII, 2, 14.

Mobilis oratio, IX, 4, 83. — *mobile* ingenium, VI, 4, 8. — *mobiles* animi, II, 17, 29. — *mobilia* in angustiis animalia, XII, 2, 14. — nimium supercilia, XI, 3, 3 et 79. — *Mobilius* ingenium, X, 7, 22.

Mobilitas naturalis animi, X, 7, 8.

Moderari se aliqua re, XI, 3, 122. — *Moderatus* in aliqua re, VII, 4, 31. — *moderata* procursio, XI, 3, 126. — proiectio brachii, XI, 3, 84. — *moderatum* os, XI, 3, 52.

Moderate facere aliquid, XI, 1, 73.

Moderatio, VI, 4, 10. — adversus aliquem, VI, 2, 14. — huius rei difficilis, IV, 1, 58. — in oratore, XI, 1, 42. — propria, XI, 1, 58. — verborum, XI, 1, 90. — *moderationis* nostrae ratio, XI, 1, 68. — *moderatione* aliqua temperare aliquid, XI, 1, 28. — uti, XI, 1, 68.

Moderator, XII, 1, 27.

Modeste audiri, II, 2, 13. — pronuntiare de aliquo, X, 1, 26.

Modestia, IV, 5, 21; XII, 9, 12. — compositionis, sententiarum, vocis, vultus, IV, 1, 55.

Modestus gestus, XI, 3, 161. — *modesta* iuventus, II, 2, 14. — *modestum* factum, IV, 2, 100. — ingenui parum *modesti*, I, 2, 4. — parum *modestae* res ac verba, XI, 1, 30. — quam *Modestissimus* gestus, XI, 3, 159.

Modice exercitatus, X, 7, 6. — respicere ad aliquid, IX, 4, 39.

Modicus parum translationibus, X, 1, 118. — motus, XI, 3, 81. — *modica* dictu res, I, 1, 37. — doctrina, VIII, 3, 2. — eloquentia, XII, 11, 29. — exercitatio, X, 5, 19. — laus, I, 5, 71. — narratio, IV, 2, 50. — vox, XI, 2, 34. — *modicum* iudicium, VIII, 3, 11. — tempus, I, 2, 12; XII, 11, 15. — testimonium iuvenum, II, 2, 9. — *modica*, XII, 7, 9. — elocutione, IX, 4, 13. — incrementa, X, 6, 3.

Modo, XI, 3, 79. — quae *modo* aliquid conferant artes, prooem. 6.

Modulari, I, 12, 14. — secum clare, II, 11, 5. — *modulandi* tenera delicataque voluptas, IX, 4, 31. — *Modulata* ad aliorum imitationem cantica, IX, 2, 35.

Modulatio collocationis, I, 10, 25. — pedum, I, 6, 2. — rudis, I, 10, 16. — scenica, etc. XI, 3, 57. — vocis, I, 10, 22; XI, 3, 59. — *modulatione* corripi, produci, IX, 4, 89.

Modus, V, 10, 52 et 94; VII, 6, 11. — de amictu, XI, 3, 139. — de figuris, IX, 3, 100. — de arte musica, IX, 4, 10. — orationis, XII, 10, 21. — verbi, I, 5, 41. — faciendi, IX, 3, 7. — patiendi, I, 6, 26; IX, 3, 7. — aptus, I, 10, 22. — cantandi paulo severior, XI, 3, 59. — destinatus volumini, IX, 4, 146. — dicendi, IX, 1, 13; X, 1, 76. — eloquentiae proprius, XI, 1, 47. — in gestu, IV, 5, 24. — humani ingenii, X, 1, 50. — orationis medius, VI, 2, 19. — periodi, IX, 4, 125. — principii, IV, 1, 62. — rei, VI, 3, 2. — regnat maxime, XI, 3, 181. — sermonis, I, 2, 31. — scribendi, I, 7, 20. — spiritus, IX, 4, 125. — istius rei *modus* est, ut, IV, 1, 35. — *modi* quantitas, VII, 4, 41. — omnis *modi* res, III, 7, 28. — ad *modum* quemdam, I, 11, 3. — aliquid portantium, XI, 3, 120. — ultra *modum*, XI, 1, 90. — *modum* suum dare, II, 1, 4. Vid. *Tenere*. — *modo* distare, XI, 1, 93. — rixantis, XI, 3, 172. — temperari, XI, 1, 91. — tibicinis Latini, VII, 1, 51. — pro *modo* vi-

rium, II, 4, 14. — *modi* elati, remissi, intenti, inferiores, XI, 3, 17. — impudici, I, 10, 31. — rerum, XII, 10, 38. — syntonorum, IX, 4, 142. — medendi, IV, 1, 43. — *modos* adhibere, IX, 4, 11. — *modis* musicis accendi, I, 10, 14. — cantica excipere, I, 12, 14.

Moestus vultus, XI, 3, 159.

Moles operum, XII, 9, 2.

Molesta gesticulationibus pronuntiatio, XI, 3, 183. — *molesti* grammatici, IX, 4, 53. — *Molestior* vultus, XI, 1, 51. — *Molestissima* perversitas, I, 6, 17.

Moleste uti aliqua re, XI, 3, 181.

Moliri cubilia, II, 16, 16. — proditionem, V, 11, 7.

Mollire aliquid, IV, 5, 16. — asperitatem orationis colore, XI, 1, 85. — literam, XII, 10, 32. — literas in alias, I, 11, 5; IX, 4, 39. — vocem deliciis, XI, 3, 24. — *molliri* defensione, IV, 2, 74. — usu, I, 5, 72; VIII, 3, 32. — *mollitur* clivus, XII, 10, 78. — *Mollita* iteratione lectio, X, 1, 19. — *mollitum* est evitandae asperitatis gratia, I, 5, 42.

Mollis, V, 9, 14. — actio, XI, 3, 128. — articulus, XI, 1, 70. — adversarii, II, 2, 12. — educatio, I, 2, 6. — succus, X, 1, 31. — vox, XI, 3, 23 et 32. — *molle* iter, IV, 2, 46. — *mollis* frontis esse, VI, 4, 12. — *molli* manu lenire aliquid, II, 4, 12. — indecens est, quum *mollia* dura fiunt, X, 2, 19. — *Mollior* viro, XII, 10, 12. — figura, IX, 2, 32. — imitatio, XI, 3, 165. — praeda, XII, 6, 6. — via, I, 6, 22. — *molliora* in statuis, XII, 10, 7. — *Mollissimum* quod est, XI, 1, 90. — rhythmorum genus, IX, 4, 78.

Mollissime referre pedem, VI, 4, 19.

Molossus, pes, IX, 4, 82. — *molosson*, IX, 4, 89, 100, 102.

Momentum ad aliquid, IV, 1, 6. — afferre magnum ad aliquid, VI, 1, 33. — in aliquo, VII, 2, 39. — infinitum in his rebus, I, 11, 11. — iudiciorum, III, 7, 2. — magnum, VI, 1, 33. — habet, VII, 1, 62. — maius naturae, II, 19, 2. — *momento* aliquo differre inter se, XII, 10, 67. — *momenta* parva, IX, 3, 25. — rerum, II, 13, 2; VI, 3, 9. — suadendi, V, 10, 42.

Moneor inde, XI, 3, 131. — *moneri* palam, XI, 3, 132. — signo, XI, 2, 19.

Monilia, XI, 1, 3.

Monitores, VI, 4, 9.

Μονοτονία, XI, 3, 44.

Monosyllaba, IX, 4, 42. — multa coacervata, in linguis quibusdam non male sonant, IX, 4, 42.

Μονοτονία, quid? XI, 3, 45.

Monstrare, VI, 5, 7. — compendia docendi, I, 1, 24.

Monstrum, VIII, 3, 60. — *monstro* simile, IV, 2, 39. — *monstris* insignia corporum, I, 1, 2.

Montes adversi, II, 17, 19.

Monumentum, VII, 3, 34. — actionis habitae, XII, 10, 51. — multum agri circa *monumentum* legare, ut solet, VII, 9, 5. — *monumenta* annalium, II, 4, 18. Cf. XII, 2, 22. — nostrae civitatis, XII, 2, 29. — rerum, XII, 11, 4.

Mora et respiratio, VII, 9, 11. — cogitandi, I, 1, 31. — dubitationis, XI, 3, 182. — iudicandi, IV, 4, 4. — quaedam sine respiratione, XI, 3, 39. — styli, X, 7, 14. — multum *morae* lectioni festinatione adiicitur, I, 1, 32. — in stylo dat aliquam cogitationi *moram* manus, X, 3, 19. — *moram* habere, IX, 4, 97. — *morae* quaedam non indecentes, XI, 3, 158.

— *moras* habere, X, 7, 22. — quaerere, X, 7, 2.

Moralis. Vid. *Philosophia. Tractatus.*

Morari, V, 10, 21; IX, 4, 67; XI, 3, 38. — circa aliquid, VIII, 4, 9. — cogitationem, I, 1, 28; V, 10, 125. — compendio, I, 4, 22. — in aliqua re, V, 13, 10; VI, 1, 28; XII, 11, 14. — in intervallis, XI, 3, 39. — manum, X, 3, 31. — ne *morer*, IX, 3, 11.

Morata oratio, IV, 2, 64.

Morbus in signis atque tabulis, IX, 2, 62. — *morbis* mederi, I, 10, 6. — abalienata membra, VIII, 3, 75.

Mordacius, VI, 3, 74.

Mordere labra, XI, 3, 81. — *mordet* odium et pudor, VI, 4, 10. — hunc obiurgatio, I, 3, 7.

Mori ut sibi liceat postulare, IX, 2, 85. — *moriuntur* quotidie multa ab antiquis ficta nomina, VIII, 6, 32. — *Morituri*, IX, 2, 86.

Mors misera non est, etc. VIII, 5, 5. — nihil ad nos, V, 14, 12. — tot exempla circa voluntariam *mortem*, IX, 2, 86.

Mortalis quidam deus, I, 10, 5.

Mortalitatis metu, VI, prooem. 2.

Mortifera potio, VII, 3, 7.

Mos ac modus agendi, XI, 1, 29. — communis loquendi, VIII, 2, 17. — Romani pudoris, VIII, 3, 39. — studiorum, XII, 2, 18. — usitatissimus, I, 7, 14. — *moris* est, I, 1, 34; I, 10, 20. — alicui, I, 1, 13; XI, 3, 74. — *more*, VI, 3, 47. — *mores*, quid? VI, 2, 8 seq. — civitatium, I, 2, 2. — reipublicae, XII, 3 in. — in tuto sunt, I, 8, 7.

Motus, VIII, 5, 35. — accommodatus orationi, XI, 3, 29. — in affectibus, X, 1, 27. — animi, I, 2, 31; VI, 1, 23. — animorum, IX, 1, 21; IX, 4, 9. — artifex, IX, 4, 8. — capitis, admirationis, dubitationis, indignationis, verecundiae, XI, 3, 71. — annuendi, confirmandi, renuendi, ibid. — corporis, IX, 4, 139; X, 7, 26. — aptus et decens, I, 10, 26. — decens, XI, 3, 29. — labrorum modicus, XI, 3, 81. — mentis, IV, 2, 115. — minor, VI, 2, 15. — orationis, IX, 2, 4. — *motus* sex partes, XI, 3, 105. — septima, ib. — afferre animis *motum*, XI, 3, 41. — ipso etiam *motu* celeres summus pedibus metricis, IX, 4, 138. — non sine *motu* quodam imaginari, IX, 2, 42. — *Motus* animorum, VII, prooem. in. XI, 3, 61. — caloris, VII, 10, 10. — appellantur etiam tropi, VIII, 5, 35; IX, 1, 1.

Movere, VI, 3, 112. — affectus, I, 10, 25; II, 16, 4; VI, 1, 7; X, 2, 27; XI, 3, 58; XII, 1, 52. — concitatius, XII, 10, 26. — aliquem in omnem affectum, VI, 3, 104. — aliquid, IV, 1, 29. — pro aliquo, VII, 1, 11. — aliqua circa artem aliquam, III, 1, 8. — audientes, XII, 2, 11. — auditorem, IX, 1, 25. — cavillationem, VII, 4, 37. — coniecturam, III, 6, 10. — fastidium, II, 4, 29. — iudicem, XI, 1, 6. — iudices aliqua re, VI, 1, 19. — lacrymas, IV, 2, 77. — miserationem, III, 8, 12. — nares, XI, 3, 80. — per singula minus, VI, 1, 1. — pudorem, II, 4, 29. — pulverem, V, 10, 81. — risum, VI, 1, 38; VI, 3, 94. — tragoedias, VI, 1, 36. — non me *movent* nomina illa, IX, 1, 22. — *moveri*, XII, 5, 4. — minore conatu, I, 12, 10. — ex aliqua re, VI, 1, 14. — se ipso, V, 14, 10. — exemplo, VII, 2, 3. — in aliquid, II, 15, 7. — parvis intervallis, XI, 3, 100. — loco, VII,

prooem. 2. — tanquam veris rebus, XI, 3, 62. — maioribus velis, XII, 10, 37. — voluntate alicuius, XII, 7, 5. — sanguis ille in fronte, qui mentis habitu *movetur*, XI, 3, 78.

Mucii, XII, 2, 30.

Mucro pro *gladio*, VIII, 6, 20. — quae sit differentia inter *mucronem* et *gladium*? X, 1, 14. — ingenii, X, 5, 16. — totius ductus quasi *mucro*, IX, 4, 30. — *mucrone* pugnari, VI, 4, 4.

Μυκτηρισμός, quid? VIII, 6, 59.

Mugiens litera *M*, XII, 10, 31.

Mugitus, VIII, 6, 31.

Mulcere animos admiratione, I, 10, 9. — aures, XI, 3, 60. — delectatione, XII, 10, 52. — caput, XI, 3, 158. — *mulceri* aliqua re, IX, 4, 116.

Muliebris cultus, VIII, pro. 20.

Mulier opponitur *virgini*, VI, 3, 75. — *mulieris* imago in gymnasio ne ponatur, VII, 7, 5.

Mulierculae iurgantes, X, 7, 13.

Mulsa, plural. vitiosum, I, 5, 16.

Multari exsilio perpetuo, quinquennali, VII, 4, 43.

Multiforme, XII, 1, 7.

Multiplex officium, X, 7, 9. — partitio, IV, 5, 3. — ratio, IX, 3, 96. — *multiplices* causae, IV, 4, 4.

Multiplicare aliquid, IV, 4, 7; V, 14, 3. — confessionem, VII, 1, 29.

Multiplicatio unius rei, VIII, 4, 27.

Multipliciter, VII, 4, 22.

Multitudo imperita, X, 1, 43.

Multo optimum, IX, 4, 26.

Multus amnis, XII, 10, 61. — stylus, X, 1, 2; X, 7, 4 et 7. — *multa* et continua exercitatio, prooem. extr. — inventio in Asinio Pollione, X, 1, 113. — *multum* interest, VII, 4, 21. — mentions, VI, 3, 73. — momenti, XI, 1, 20. — *multo* gurgitis tractu, XII, 10, 11. — tam *multos* malos esse mirum est, XII, 11, 13. — *Plus*, *Plurimus*. Vid. in suis elementis.

Munditiae circa proprietatem significationemque, VIII, 3, 87.

Mundus est animal, V, 14, 12. — regitur providentia, ad singula loca, excepto penultimo, III, 5, 6; V, 10, 14; V, 10, 89; VII, 2, 2; XII, 2, 21. — complures quaestiones de *mundo* vid. VII, 2, 2 et 7; VII, 4, 1. — *mundi* cardines, XII, 10, 67. — locus inter *mundos*, VII, 3, 5.

Munerarius, VIII, 3, 34.

Munitae voce leges, XII, 7, 1.

Munus naturae, XI, 2 prim. — providentiae, XII, prooem. 2.

Muraena seu *Murena*. Vid. *Ciceronis Oratio* pro *Murena* in Indic. II.

Murena quinque pedes longa, VI, 3, 80.

Muria, VIII, 2, 3.

Murmur, VIII, 6, 31; XI, 2, 34. — incertum, II, 11, 4. — submissum, XI, 3, 45.

Murus translate, VIII, 6, 10.

Mus, clausula, VIII, 3, 20.

Musa rustica et pastoralis, X, 1, 55. — crassiore, ut vocant, *musa*, I, 10, 28. — quid apud Ciceronem significent *musae*? I, 10, 18.

Musica, VIII, 3, 34. — pro ἐγκυκλιοπαιδείᾳ, I, 10, 18.

Musice, studiorum antiquissima, I, 10, 9. — *musices* numeri, I, 10, 22. — utilitas, I, 10, 15. — citra *musicen* grammatice non potest esse perfecta, I, 4, 4. — in *musice*, I, 10, 23 et 29.

Musici vates et sapientes iudicati,

I, 19, 9. — *musicos* intelligere, I, 10, 4.

Musicus : musica ratio numerorum, IX, 4, 139.

Musta austera, II, 4, 9.

Mutare accentum, I, 5, 28. — aetatem, I, 3, 14. — aliquid ex aliqua re, I, 5, 59; III, 6, 61; VIII, 5, 33. — palam, IX, 2, 88. — aliqua in veteribus libris reperta, IX, 4, 39. — casas domibus, vestibus pellium tegmina, urbibus montes ac silvas, IX, 4, 4. — casum, IX, 4, 117. — casus, numeros figuris, IX, 4, 58. — codices, X, 3, 32. — conditionem, 5, 26. — flexum alicui, IV, 1, 68. — narrationem longis hyperbatis, VIII, 6, 67. — nocentem in bonam mentem, XII, 1, 42. — numerum, IX, 3, 20. — tabulas, V, 12, 5; V, 13, 12. — vitam ex differentia personarum, locorum, temporumque, XII, 10, 70. — voces productione vel correptione, IX, 3, 69. — vultum, XI, 3, 47. — *Mutari* aliquatenus, IV, 1, 57. — colore, XII, 5, 4. — in peius, I, 1, 5. — morbo, VII, 4, 30. — utilitate, VII, 1, 2. — *mutatur* candor lanae coloribus, I, 1, 5. — media syllaba, I, 5, 23. — *Mutata* pronuntiatione eadem verba indicant, affirmant, exprobrant, etc. XI, 3, 176.

Mutatio, an figura? IX, 3, 92. — casus, IX, 3, 85. — casuum, VII, 9, 9. — figurarum, X, 1, 19. — laboris, XI, 3, 44. — literarum, I, 5, 16. — opportuna ordinis, VIII, 6, 64. — tabularum, VI, 3, 92. — vultus, IX, 3, 101. — *mutationes* vocis, XI, 3, 183. — habere *mutationem* casus, IX, 3, 85.

Mutua accusatio. Vid. *Accusatio*. — benevolentia, XII, 7, 12. — caritas inter nos, prooem. 6. — pernicies, XII, 1, 2. — *mutuum* auxilium, V, 12, 4. — id *mutuum* est, II, 2, 12. — *mutuam* accipere, sc. pecuniam, IV, 4, 6. — *mutua* auxilia, III, 4, 16. — dare talenta, V, 10, 112.

Mutuari affectus a personis, XI, 3, 73. — aliquid, VIII, 6, 5. — ab aliquo, I, 4, 7; I, 5, 58; V, 10, 107. — ex aliqua re, III, 3, 6. — ex proximo, X, 1, 13. — in aliquam rem, VI, 3, 61. — figuras, translationes a poëtis, VIII, prooem. 25. — literas, XII, 10, 27. — ab aliis, I, 4, 7. — verba ab aliis, I, 5, 58.

Mutuo reprehensa inter doctos, X, 2, 15.

Mutus aspectus, VI, 1, 26. — stare *mutum*, X, 7, 2. — *muta* scientia, V, 10, 119. — *mutae* de literis, I, 4, 6. — *mutae* res, VI, 1, 25. — *muta* vocantur quia carent sermone, II, 16, 16.

Myro, II, 13, 10.

Myrrha in fabulis apud Ovidium, IX, 2, 64.

Myrtus tonsa, VIII, 3, 8.

Mysteria quasi quaedam legem dicendi tradiderunt, V, 13, 60.

N

N iucunda et quasi tinniens litera, XII, 10, 31. — Latinum nomen, quod *O* et *N* litera finiatur, non reperitur, I, 5, 60.

Naenia seu *nenia*, quid? VIII, 2, 8; I, 10, 32.

Naevius Apronianus, VII, 2, 24.

Nam, ubi nihil praecessit, cuius ratio reddatur, prooem. 16 et

22; I, 7, 10, et 11; I, 11, 10 et 18; II, 4, 19 et 27, et passim. — in respondendo, refellendo, etc. II, 11, extr. II, 20 extr. Conf. II, 11, 7. — in principio periodi, IX, 3, 14.

Namque, postpositum alicui vocabulo in principio peribdi, III, 9, 3; VIII, 6, 71.

Nancisci velut campum expositionis, IV, 2, 39.

Narbonensis Colonia, VI, 3, 44.

Natium suavitas, XI, 3, 16. — *nares* corrugare, inflare, movere, digito inquietare, diducere, plana manu resupinare, XI, 3, 80. — *naribus* ostendere aliquid, ibid.

Νάρκμα, X, 7, 8.

Narrare brevius, significantius, X, 1, 49. — cum praeparatione quadam, IV, 2, 21.

Narratio, IV, 2, 31 et 78; VIII, prooem. 11. — quales gestus postulet? XI, 3, 162. — repetita, IV, 2, 128. — *narrationem* mutare, VIII, 6, 67. — *narrationum* species, II, 4, 2; IV, 2 prim. et seqq. 11.

Narrator disertus rerum suarum, XI, 1, 36.

Nasci ab aliquo, III, 6, 13. — ex casu, I, 4, 25. — causa, VII, 2, 51. — subito, X, 6, 5; XII, 3, 2. — *nascitur* ars ab experimento, XI, 2, 17. — consilium ex aliqua re, IV, 1, 44; VII, 2, 51. — sententia *nasci* debet ex locis, II, 4, 31. — *Nascentes* quotidie pene res, II, 5, 14. — *nascentia* velut, nova illa, X, 1, 16. — in labris verba, X, 3, 2. — *Natus* delectationi X, 1, 119. — in aliquid, II, 8, 5. — *natum* ab ostentatione, IV, 3, 2. — e, ex re, IV, 1, 54; IV, 5, 4. — *natum* demum esse ad aliquid, VI, prooem. 11. — *natum* alicuius erudire prooem. 6. — *nato* filio, I, 1, init. — *nati* postea, VIII, 3, 36. — ea quae subito *nata* sunt, X, 6, 5.

Nastica, V, 13, 24.

Nationes et gentes, XI, 3, 87. — externae, XI, 1, 89. — reprehenduntur quibusdam sonis, I, 5, 33.

Nativa verba, VIII, 3, 36.

Natura, I, 2, 8; VII, 10, 14. Conf. III, 6, 23. — alicuius, XI, 1, 70. — affectus, V, 8, 2. — animi, I, 5, 9. — argumentorum, V, 10, 8. — canendi, V, 10, 124. caelestis et immortalis Homeri, X, 1, 86. — cuiusque, I, 2, 4. — rei, VII, 4, prim. — divina, VII, 3, 5. — durior facta, XI, 1, 70. — fert, II, 8, 1. — hominis, XII, 1, 18. — ingenii, XII, 1, 25. — humani prooem. 20; I, 12, 2. — mentis, X, 2, 5. — minime patitur, XII, 1, 23. — non prohibet, I, 10, 8. — rerum, V, 10, 15; VII, prooem. 3; IX, 2, 95; X, 3, 4; XII, 1, 2. — virtutum vitiorumque, II, 4, 21. — *naturae* eloquentia, XII, 10, 44. — vis omnis, XII, 2, 4. — *naturam* ducem sequi, VII, 2, 40. — litera corrumpitur in *naturam* insequentis, VIII, 3, 45. — *natura* prooem. 13; I, 1, 5; I, 5, 70; II, 4, 39, etc. — *natura* verbi patere, I, 7, 2. — *Naturae* omnes animalium satorumque, XII, 11, 22. — audientium, dicentium, XII, 10, 17. — iudicum, IV, 1, 17. — ex diversis *naturis*, VIII, 3, 60.

Naturalis conatus, XI, 3, 49. Vid. *Eloquentia*. — ordo, VII, 2, 15; IX, 4, 24. — pars philosophiae, XII, 2, 10 et 20. — magis sermo, IX, 4, 3. — maxime *naturalis* suavitas vocis flebilis, XI, 3, 170. — voluptas, XII, 10, 74. —

naturale, quid? IX, 4, 3 seqq. — est, IV, 1, 12; IV, 2 prim. VII, 1, 26; XII, 10, 44. — homini, I, 1, 1. — acumen, V, 7, 28. — vitium legebatur antea, XI, 3, 60. — *naturales* causae, pro. 16. — affectata et parum *naturalia*, XI, 3, 10. — *naturalia* corpora, XII, 10, 41.

Naturaliter, II, 12, 3; IV, 2, 26.

Navalium cura, V, 10, 89.

Navarchus, VIII, 4, 19. — *navarchi*, IV, 2, 106.

Navigare in Asiam, XII, 6, 7. — ratibus, X, 2, 7.

Navigatio quam velocissima, XII, 2, 24. — *navigationis* ambitus, I, 10, 39.

Navis pro republica apud Horatium, VIII, 6, 44. — integra *nave* pervenire in portum, XII, 11, 4.

Navius, Accius, VI, 3, 69.

Ne distinguitur a *non*, I, 5, 50. — interrogativum, initio positum, I, 5, 38. — *ne* dum infans quidem est, I, 1, 5.

Nec atque, I, 7, 33. — neque, et, II, 21, 15. — *nec* pro *non etiam*, IX, 3, 55.

Necare aliquem veneno, VII, 8, 2. — liberos, XII, 1, 37.

Necessarius, VI, 2, 17. — color periclitanti, XI, 1, 49. — *necessaria* est lectio multorum librorum, XII, 11, 17. — *necessarium*, V, 13, 34. — est praecavere, V, 7, 13. — *necessariae* literae, I, 4, 7. — *necessaria*, V, 12, 23. — operi prooem. 21.

Necesse est, XI, 1, 61. — habere aliquid, XI, 1, 74.

Necessitas, V, 4 in. — dicendi, X, 5, 22. Vid. *Metri*. — certa pedum, X, 1, 29. — vitae, XI, 1, 83. — *necessitati* dare laudem virtutis, I, 8, 14. — *necessitatem* silentii habere, IX, 2, 68. — *necessitates* subitae, X, 7, 2. — *necessitatibus* repugnat fere animus, I, 3, 9.

Necessitudo religiosa, I, 2, 20.

Nectere figuras, IX, 3, 100. — laqueum, VIII, 5, 23. — syllabas, IX, 4, 65. — *nectitur* sermo, I, 5, 2.

Nedum, XI, 3, 3; XII, 1, 38.

Nefandi homines caedendi iure abutuntur, I, 3, 17.

Nefarius, VIII, 3, 48. — *nefariae* figurae, IX, 2, 79.

Nefas, X, 2, 5; XI, 3, 181; XII, 2, 26. — habere, XII, 8, 6. — summum, IX, 2, 80.

Negatum esse, XII, 10, 35. — *negatae* remissiones, I, 3, 11.

Negligenter transire aliquid, II, 4, 17.

Negligentia in amictu, XI, 3, 139. — collocationis, IX, 4, 15. — formandi custodiendique pudoris, I, 2, 4. — paedagogorum, I, 3, 15. Conf. XII, 11, 14. — scribendi, X, 7, 32. — scribentium, X, 3, 18. — *negligentia* minuuntur bona omnium rerum, XI, 3, 19.

Negligere aliquid, XII, 4, 1. — rerum pondus et vires sententiarum, IX, 3, 100. — *negligi* in schola, I, 2, 15. — *negligens*, VII, 2, 29; XII, 8, 2; XII, 9, 14. — auctor non *negligens*, IX, 2, 101. — prorsus, XI, 3, 149. — sermo, X, 7, 28. — stylus, II, 4, 13. — *negligentes* pro simplicibus, X, 2, 16. — *negligentior* amictus, XI, 3, 147. — *neglecta* terra, V, 11, 24. — *neglectum* relinquere aliquid, I, 1, 29.

Negotia vera, IX, 2, 68. — *negotiorum* gestorum iudicium, VII, 4, 35.

Negotialis, II, 21, 3; III, 6, 57.
Negotiatio, XII, 7, 11.
Negotiator sordidae mercis, I, 12, 17. — *negotiatores* mancipiorum, V, 12, 17.
Nemora silvaeque, X, 3, 22.
Nempe, VII, 1, 47. — *nempe* enim, II, 13, 9; VIII, prooem. 6, *Neptunus*, III, 7, 8.
Nequam, VII, 3, 48.
Nequaquam, VIII, 6, 66; IX; 1, 22.
Nequidquam, VIII, 2, 2.
Nerei, I, 5, 24.
Nero de furaci servo, VI, 3, 50. — imp. scriptum misit ad senatum occisa matre, VIII, 5, 15.
Nervus: nudus in *nervo*, VI, 3, 72. — *nervi* in causis sunt res, VIII, pro. 18. — corporis, mentis, I, 2, 6. — remissiores, tensiores, XI, 3, 42. — *nervorum* concordia, V, 10, 124. — plurimum in Archilocho, X, 1, 60. — *nervos* continere, percutere, probare, trahere, I, 12, 3. — mollis educatio *nervos* omnes et mentis et corporis frangit, I, 2, 6. — *nervis* suis astringere ossa, pro. 24. — carere, V, 12, 17.
Nescia simulandi aetas, I, 3, 12.
Nescire aliqua, I, 8 extr. — literas, VI, 4, 15. — *nescio* an, II, 1, 10; III, 1, 2; VI, 3, 6 et 8. — quid, VI, 3, 95; IX, 4, 84. — illud *nescio* quid, IX, 2, 71 et 94. — *nescio* quomodo, IX, 4, 94; XII, 10, 28. — *nesciretur*, XI, 2, 7.
Νήσοι ἀοικοι, ὄξειαι, VIII, 6, 37.
Neutralis positio, I, 4, 24. — *neutralia* nomina, I, 5, 54.
Neutrum: si *neutro* litis conditio praeponderet, VII, 2, 39. — *neutra* alteri, I, 1, 14.
Nexus, in palaestra, XI, 8, 13.
Nicias, I, 10, 48.
Nicostratus, II, 8, 14.
Niger in vultu color, VI, 3, 56.
Nihil pensi habere, XI, 1, 29. — prohibet, I, 2, 9. — *nihilominus*, I, 2, 5; III, 8, 29.
Nimirum, IV, 1, 24; XII, 2, 8.
Nimis longae transgressiones, frequentius autem altero illo *nimium* utitur auctor, IX, 4, 28.
Nimius excursionibus, manu, vultu orator, I, 11, 3. — in aliqua re, IX, 4, 35; X, 1, 118; XII, 10, 9. — in repetitionibus, XII, 10, 12. — usus, I, 5, 20. — *nimia* cura, XII, 1, 6. — observatio, IX, 4, 24. — superstitio, IX, 4, 25. — tarditas, volubilitas, XI, 3, 52. — *nimium* omne, XI, 1, 91. — *nimium quam*, IV, 2, 70. — *nimii* flores, XII, 10, 13. — *nimiae* remissiones, I, 3, 11.
Niobe, tristis in tragoedia, XI, 3, 73.
Nirea, III, 7, 19.
Nisi pro *sed*, IX, 4, 145. — forte, I, 10, 6 et 23; II, 3, 6; III, 5, 3, etc. — si forte, XII, 11, 9. — quod, VI, pro. 4.
Nisus corporis, XI, 12, 2. — maior, XI, 3, 51.
Nitere flosculis, XII, 10, 73. — sanguine et viribus, VIII, 3, 7. — translationibus, XII, 10, 23. — vetustate gratius, VIII, 3, 27.
Nitescere cultu, IX, 4, 5.
Niti ad optima, XII, 11, 30. — summa, pro. 20. — victoriam, X, 1, 29. — auctore aliquo, II, 4, 42. — contra, XII, 10, 61. — et crescere a brevibus in longas syllabas, IX, 4, 136. — in adversa, XII, 10, 78. — iudicio vetustatis, I, 5 extr. — iure, VII, 4, 26. — radicibus altis, I, 1, 28. — penitus immissis, I, 3, 5.

ratione, I, 6, 16. — spe ac voluptate, VI, prooem. 9. — *nitens* teneris adhuc viribus, XII, 6, 6. — *nixus* altis radicibus profectus, I, 1, 28.

Nitidus minus Messala, I, 7 ext. — Isocrates, X, 1, 79. — non suo colore, II, 5, 12. — orator, XII, 10, 78. — *nitida* vox, XI, 3, 26. — *nitidum*, VIII, 3, 18 et 49. — genus, X, 1, 44. — verbis, VIII, 3, 12. — *nitida* verba, XI, 1, 2. — *nitidius*, VIII, 2, 3; XII, 10, 45.

Nitor, VIII, 3, 3. — *nitoris* plus permittunt demonstrativae causae, XI, 1, 48. — *nitor* in cultu victuque, VIII, 5, 34. — eloquendi divinus, X, 1, 83. — eloquentiae, XII, 2, 26. — historicus, X, 1, 33. — translationum, XII, 10, 36.

Nix: cana *nive* conspuit Alpes, VIII, 6, 17. — *nives* capitis, ib.

Nixus: non *nixu*, sed impetu, VIII, 4, 9.

Nobile epigramma, I, 5, 20. — magis *nobiles* figurae, IX, 3, 5. — *nobilissima* oratio, XI, 3, 77.

Nobilitatem in dicendo prae se ferre, X, 1, 113.

Nobis iuvenibus, pro *me*, I, 5, 24. — pueris, VI, 3, 57; X, 1, 24.

Nocere aliqua re, V, 7, 19. — causae, V, 7, 17. — eloquentiae, sententiis, IX, 4, 59. — moribus, I, 1, 8. — non tantum, XII, 8, 5. — scripsisse, XII, 9, 16. — ut fulmine, ut grandine, V, 12, 5. — *nocens*, XI, 1, 74; XII, 1, 34 et 42. — reus, XII, 1, 45. — *nocentissimi* mores, II, 15, 32. — *nociturum*, XII, 8, 12.

Noctivagus, I, 5, 68.

Nodi laxiores, in orationis contextu, IX, 4, 127.

Νοήμα, II, 11, 1. — quid? VIII, 5, 12.

Nola in cubiculo, VIII, 6, 63.

Nollet cum salvum is qui a nobis defenditur orator, XII, 1, 40.

Nomen, VII, 3, 28. — ingenii, VI, 2, 36. — insolentissimum, prooem. 14. — patronorum, VI, 4, 5. — proprium, VI, 3, 103. — superbum, XII, 2, 9. — *nominis* magni professores, II, 11, 1. — umbra, XII, 10, 15. — *nomine* alicuius, II, 2, 13; VII, 1, 20. — edi, X, 1, 70. — eodem appellare aliquid, I, 9, 5. — illius, meo, VI, pro. 8. — praemii, VII, 1, 42. — sacerdotum, I, 11, 18. — sapientiae clarus vir, I, 10, 12. — quo *nomine* gratia agenda, II, 1, 2. — *nomina* nuda, VIII, 3, 8. — *nomina*, i. e. voces integrae, I, 1, 30; ibid. 34. — pars orationis, I, 4, 18. — rerum, X, 1, 8; XI, 2, 23. — sua quae sunt rebus et vicina, VIII, 6, 35. — pecunia in *nominibus*, V, 11, 33.

Nomenclator, VI, 3, 93.

Νομικόν, quid? III, 5, 4.

Nominare in tormentis aliquem conscium, IX, 2, 8. — *nominari*, X, 1, 94 et 103. — appellationibus, I, 8, 14. — contra aliquem, X, 1, 114.

Nominativus casus, VII, 9, 13.

Νομοθέτης, comoedia Menandri, X, 1, 70.

Non, XI, 1, 50. — datur sequi, X, 7, 22. — feceris pro ne feceris, *non* recte dicitur, I, 5, 50. — mediocriter mihi illud displicet, XI, 1, 57. — *non* tamen nunquam, I, 10, 36. — temere, I, 3, 3. — sive intelligitur, sive *non*, IX, 2, 69. — *non* solum cantare .... sed ne argumentari quidem decet, XI, 1, 56. — an in

hac formula, *non* modo *non*, posterius, illud *non* omitti possit? XI, 1, 3. — *non*, cum aliis vocibus quasi compositum: *non* agendi fastidium, XII, 9, 7. — *non* denominata, VIII, 2, 4. — *non* exordium, IV, 1, 73. — *non* faciendo, VI, 2, 11; VII, 4, 2. — *non* orator, II, 15, 17; IV, 1, 22. — *non* proposita, V, 13, 35. — *non* scriptum, III, 5, 4. — *non* suae res, VIII, 2, 6. — *non* vox, et forte plura, XII, 10, 28.

Nonnunquam, divise, I, 10, 36.

Nos. Vid. *Nobis*.

Noscere experiendo, V, 10, 123.

Noscitare, IV, 2, 124.

Nosse aliquem, V, 7, 26. — aliquid familiariter, V, 7, 7; VI, 4, 8. — satis ex alia re, X, 5, 20. — causas, X, 1, 22. — quisque se *norit*, etc., XI, 3, 180.

Noster, VI, 3, 3. — iam non *noster*, VI, prooem. 11.

Nota consilia, XII, 1, 35. — cui *nota*, e quae nocent, fuerint, XII, 1, 34. — in *notioribus* deprehendi, I, 8, 21.

Nota, *notae*: IX, 4, 40 et 51. — aspirationis, I, 4, 9. — censoria, V, 11, 13. — praenominis I, 7, 29. — eiusdem *notae* esse, VIII, 3, 32. — *nota* monendi sumus, I, 7, 3. — *notis* intertexta vestis, VIII, 5, 28. — *notare* aliquid, XI, 2, 21. — scribere, XI, 2, 25.

Notabilis clausula, IX, 4, 101. — figura, IX, 3, 27. — *notabile* ad reprehensionem, IX, 4, 33. — in peius, I, 3, 1. — verbum humilius in oratione nitida, VIII, 3, 18. — illud *notabile*, VIII, 5, 5e — quidquid in ea domo *notabile* est, XI, 2, 18. — *notabilius* est, VIII, 3, 22.

Notare aliquem ignominia, VI, 3, 64. — aliquid, I, 5, 4; X, 3, 21 et 33; IX, 4, 15; XI, 1, 4. — ad imitandum vitandumque, III, 2, 3. — breviter, II, 2, 15. — notis, XI, 2, 21. — signo, XI, 2, 19. — contentus sum, I, 5, 17. — discrimina ingeniorum, II, 8 prim. — licentiam verbi, IV, 1, 59. — mores hominum, X, 1, 94. — versus censoria quadam virgula, I, 4, 2. — *notari* dicto, VI, 3, 37. — Gaius *C* litera *notatur*, I, 7, 28; ibid. 29. — liber interceptus, quantum *notando* consequi poterant iuvenes, i. e. scribendo per notas et compendia vocum, prooem. 7. — *notatum* in sermone, I, 6, 16.

Notarii, VII, 2, 24.

Notatio, I, 6, 28.

Nothus, III, 6, 96 seqq. — quando legitimus, quando civis? VII, 7, 18.

Notitia auctorum, I, 2, 12. — historiarum veterum, I, 6, 31. — *notitiae* causa, I, 9, 6.

Notrix, I, 4, 16.

Novanius Gallio, *P.*, IX, 2, 35.

Novare aliquid aliquatenus, III, 9, 5. — *novari*, V, 10, 106. — *novata* forma arte, IX, 1, 14.

Noverca fuerit, non parens, natura, XII, 1, 2.

Novi novisse. Vid. *Nosse*.

Novissime, II, 10, 1; III, 6, 24; VII, 1, 37; XI, 3, 41.

Novitas de opere, II, 13, 10. — de vocabulis, I, 6, 39. — grata, VIII, 6, 51. — *novitate* stupere, XII, 6, 5.

Novitii nostri, I, 12, 9. — venales, *novitios* accipimus, VIII, 2, 8.

Novum rursus exordium facere, XI, 3, 38. — rursus initium, IV, 2, 50. — *novi*, i. e. scriptores recentiores, I, 8, 9; II, 5, 26; V,

4, 1; X, 1, 41. — impetus, X, 3, 10. — *nova* exempla, XII, 11, 29. — verba fingere, I, 5, 71. — quare periculosum? ibid. — *novorum* interpositio, X, 3, 32. — verborum optima maxime vetera, I, 6, 41. — *novissimus*, III, 6, 80. — *novissimum*, I, 12, 6. — *novissima* artis opera, II, 1, 3.

Nox, noctes. Vid. *Dies, Per.* — *nox* in sermone nonnunquam praeponitur diei, IX, 4, 24.

Nudare corpus, VI, 1, 30. — dentes, XI, 3, 81.

Nuditas alicuius scriptoris, X, 2, 23.

Nudus in nervo, VI, 3, 72. — sudor, XI, 3, 26. — *nudum*, XII, 1, 37. — *nudae* artes, prooem. 24. — manus, XI, 2, 42. — res, II, 4, 3. — *nuda*, VI, 2, 7. — nomina, VIII, 3, 38.

Nulla nota discernere posse membra aliquorum, XI, 2, 13.

Num. Vid. *Numquid*.

Numa, I, 10, 20; III, 7, 18. — deliberat, etc., VII, 1, 24.

Numantiae eversor, VIII, 6, 30.

Numantinum foedus, III, 8, 3; VII, 4, 12 seq.

Numen familiare, X, 1, 91. — *numina* doloris mei, manes, VI, prooem. 10.

Numerari inter ridicula, VI, 3, 111. — ingenium in *numerato* habere, VI, 3, 111.

Numerosus, II, 12, 3. — locus, XI, 2, 27. — sermo, VIII, 6, 64. — *numerosa* compositio, XI, 1, 33. — institutio, VIII, prooem. 2. — *numerosum*, IX, 4, 56. — *numerosi* loci, VI, 3, 36. — *numerosa*, XII, 11, 12. — *numerosius* opus, V, 10, 10. — *numerosiora* compositis sparsa creduntur, II, 12, 3.

Numerus, VII, 4, 16. — quis auctori dicatur? IX, 4, 57. — in compositione, IX, 4, 22 et 45 seqq. — oratorius, IX, 4, 47. — *numero* eximere, I, 4, 3. — fit soloecismus, I, 5, 45. — onerare, X, 5, 22. — figura in *numero*, IX, 3, 8. — *numeri* qui? IX, 4, 45 et 54. — asperi, IX, 4, 126. — fusiores, IX, 4, 130. — laetiores, IX, 4, 17. — latentes, IX, 4, 19. — in nominibus, I, 5, 45. Conf. IX, 3, 8. — oratorii, X, 1, 71. — palaestricorum, XII, 2, 12. — siderum, XII, 11, 10. — in verbis, I, 4, 27; I, 5, 42. — versuum, X, 3, 32. — *numerorum* libertas, VIII, 6, 20. — musica ratio, IX, 4, 139. — per omnes *numeros*, VIII, prooem. 1. — *numeris* omnibus praestantius, X, 1, 91. — oratoriis absolutae meditationes, X, 1, 71.

Nummi sestertii, VII, 6, 11. — *nummum* centum millia, I, 6, 18.

Numquid, VI, 3, 79 et 86; VII, 1, 48; IX, 2, 60. — *numquid* non, VII, 1, 48.

Nunc, I, 1, 5.

Nuntiare aliquid, X, 1, 49. — *nuntiari* alicui, VI, 3, 65.

Nuncupare, VIII, 3, 27.

Nundinum trinum, II, 4, 35.

Nutrices sapientes optavit Chrysippus, I, 1, 3. — *nutricum*, quae adhibentur infantibus, allectatio, I, 10, 32. — *nutricibus* ne sit vitiosus sermo, I, 1, 3. — triennium dedit Chrysippus, I, 1, 16.

Nutricularum fabulae, I, 9, 2.

Nutritor, I, 4, 28.

Nutus capitis frequens, XI, 3, 71. — demonstrare aliquid *nutu*, I, 5, 37. — *nutus* diversi, XI, 3, 182.

Nutatio in utramque partem, XI, 1, 129.

O

O literae apud Graecos diversa vis, I, 7, 11. — pro οὐ particula, ibid. — pro *U*, I, 4, 16; I, 6, 22. — hac litera terminata verba, cuius sint quantitatis? I, 6, 8. — eadem terminata verba varie formantur praeterito tempore, I, 6, 15.

O dii boni, IX, 2, 50. — o quam istud parum putant, XII, 2, 4.

Obambulare, XI, 3, 121.

Obducere tenebras alicui, X, 1, 72. — *obducta* frons, X, 3, 13.

Obdurescunt ingenia, I, 12, 9.

Obeliseo, VIII, 6, 33.

Obequitare, XII, 9, 3.

Obesse, XII, 8, 7.

Obiectu aliquo findi, XI, 3, 21. — lapillorum resultans aqua, XII, 2, 11.

Obiicere aliquid, VI, 3, 28; VII, 2, 28. — alicui, IX, 2, 62. invicem, VII, 2, 19. — palam, IX, 2, 72, 94. — anteacta, IX, 2, 67. — crimina, VI, 3, 69 et 100. — gravia alicui, XI, 1, 58. — metum, III, 8, 39. — moras, IX, 4, 7. — quo inhibeas, IX, 4, 31. — *obiici* alicui, VI, 3, 5. — aliquid alicui, VI, prooem. 4; XII, 1, 42. — *obiiciens* crimina, VI, 3, 69. — *obiecta* defendere, minuere, negare, VII, 2, 29.

Obiurgare, VI, 3, 75; X, 3, 21. — segnitiem alicuius, VI, 5, 8. — *obiurgari* a praetore, VI, 3, 78. — *obiurgata* desidia, I, 2, 21.

Obiurgatio, IX, 2, 3. — sui, XI, 3, 49. — *obiurgatione* corrigi, I, 3, 14.

Oblatus. Vid. *Offerre*.

Oblectari liberis, VI, prooem. 6.

Oblimare sulcos, VIII, 6, 8.

Obliquatur Q a nostris Romanis, I, 4, 9.

Oblique duci, XI, 3, 140.

Obliquus pes, XI, 3, 127. — *obliqui* casus, I, 6, 22. — *obliquae* allocutiones, IX, 2, 37. — sententiae, IX, 2, 79 et 94. — prima positio ex *obliquis*, scilicet casibus, I, 6, 10.

Obliterata tempora, I, 6, 40.

Oblivisci reverentiae, XI, 1, 62.

Obmutescere aliqua re, VI, 1, 39.

Obniti, V, 13, 11.

Obnoxia iniuriae aetas, I, 3, 17. — *obnoxia* omnia iniuriae, XI, 3, 29.

Obruere ingênia, I, 8, 18. — mentem cura corporis, I, 11, 15. — *obrui*, IV, 2, 101. — conspectu melioris, XII, 10, 75.

Obscene intelligere, VIII, 3, 47.

Obscenitas, VI, 3, 29.

Obscenum, XI, 3, 125. — *obscena*, VIII, 2, 2. — cantica, I, 2, 8. — nudis nominibus enuntiare, VIII, 3, 38.

Obscurare, VIII, 2, 18. — veritatem, IV, 2, 64. — *obscurari* circumiacentibus, IX, 4, 29. — *obscuratur* litera, IX, 4, 40. — vox, XI, 3, 20. — ornatus, V, 14, 34.

Obscuratio solis, I, 10, 47.

Obscuritas, V, 13, 38; VIII, 2, 12 seqq.

Obscurus opponitur *nobili*, XI, 1, 29. — *obscura* oratio, VIII, 3, 50. — *obscurum*, IV, 1, 40 seq.; V, 13, 16. — *obscuri* praecisis conclusionibus oratores, X, 2, 17. — *obscurior* flexus, XI, 3, 60. — quasi vox, XI, 3, 64. Conf. *Cantus*. — *obscurius* vitium, IX, 4, 34.

Obsecratio iudicum, VI, 1, 33.

Obsecundare sensim ad aliquid, XI, 3, 92.

Obsequi flumini, VI, 2, 6. — *obsequitur* manibus ac lateribus caput, XI, 3, 69.

Obsequium a Terentio primum dictum esse putat Cicero, VIII, 3, 36. — amicos, veritas odium parit, VIII, 5, 4. — pleniori *obsequio* demereri aliquem, prooem. 3.

Observabilis, IX, 1, 20.

Observantia eadem, etc., XI, 1, 66. — sine *observantia* quadam facere aliquid, IV, 2, 107.

Observare aliquid in scribendo, de orthographia, I, 7, 7. — *observatum* fere est, VI, prooem. 10. — *observandum* est, I, 11, 9.

Observatio alicuius rei, VI, 4, 3. — amictus, XI, 3, 144. — artium secura, XI, 1, 54. — carminis, IX, 4, 115. — ciborum, XI, 3, 23. — difficilior, I, 5, 22 et 29. — ea duplex, IX, 4, 121. — eloquendi, VIII, 2, 22. — gestus, X, 7, 9. — loquendi, analogia, I, 6, 16. — loquentibus sua, sua scribentibus, I, 6 prim. Conf. I, 7, 9; II, 17, 5 et 9. — lubrica, I, 5, 5. — in personis apud comicos tragicosque, XI, 1, 28. — poëtica, IX, 4, 95. — pronuntiationis, X, 7, 9. — recte pronuntiandi prima, XI, 3, 43. — propria, XI, 1, 46. — ultimae syllabae, IX, 4, 104. — illius viri, Ciceronis, XI, 1, 71. — vocis, X, 7, 9. — in voce prima, XI, 3, 14. — securus tam parvae *observationis*, VIII, 3, 51. — *observationum* libri, IV, 1, 19.

Obsidem reipublicae dare, XII, 7, 3.

Obsidere itinera, VII, 10, 13. — *obsessi*, III, 8, 12. — *obsessae* inter se breves longaeque syllabae, IX, 4, 84.

Obsignatum, VI, 3, 50.

Obsoleta vetustas, IV, 1, 58.

Obstare, IX, 2, 68. — agnitioni, I, 1, 25. — invicem, IV, 5, 13. — *obstat* affectus rationi, VI, 4, 10; VII, 4, 30; IX, 2, 79. — aliquid faucibus, XI, 3, 121. — natura alicui, X, 2, 21. — nihil, quo minus, etc., V, 11, 32. — quidquid non adiuvat, VIII, 6, 61. — *obstantia*, XII, 9, 5. — saxa, IX, 4, 7. — *obstaturi*, II, 11, 1.

Obstinatus contra aliquid, XII, 1, 10.

Obstrepere alicui, VI, 3, 38. — clamore, VI, 4, 11. — *obstrepit* adversarius, XII, 6, 5. — si quid *obstrepet*, X, 3, 28.

Obsum. Vid. *Obesse*.

Obtendere appellationem alicui rei, XII, 10, 15.

Obticentia, figura, IX, 2, 54.

Obtinere aliquid, II, 5, 18; III, 6, 9; IV, 5, 27; VI, 1, 7; IX, 2, 73. — ab aliquo, XI, 2, 45. apud aliquem, III, 8, 38. — alicunde, VII, 1, 6. — ne, V, 13, 25. — summam opinionem, X, 5, 18. — quod intendis, XII, 10, 53. — vicem aliorum, XI, 3, 87. — vim prooemii, IV, 2, 26. — vocis, I, 5, 37. — ut, IV, 2, 100; IV, 5, 27. — *obtineri*, II, 5, 18; VII, 1, 6. — *obtinent* id adhuc Graeci, 2, 1 extr. — *obtinuit* consuetudo, I, 7, 30. — *obtinuit*, an *optinuit*, scribendum? I, 7, 7. — *obtinentes* subiecta, VIII, 6, 23.

Obtrectatores, XI, 1, 23.

Obtundi, I, 12, 5. — *obtusa* vox, XI, 3, 15. — *obtusae* fauces, XI, 3, 20. — *obtusior* usus, VIII, 6, 8.

Obtutu continuo fatigatur visus oculorum, I, 2, 11.

Obumbrare sensus, VIII, pro. 23.

Obvenire: exspectare quid *obveniat*, X, 3, 15.

Obvia virtus, XII, 2, 2. — voluntas, VIII, 4, 23. — *obvium* esse alicui, IX, 3, 5. — ex *obvio*, II, 16, 14. — *obviae* figurae, IX,

3, 5. — probationes, V, 10, 103.
Occasio, III, 8, 46. — propior, XII, 10, 13. — *occasiones*, VI, 1, 5.
Occidere hominem, saepe virtus, XII, 1, 37.
Occlusum, VI, 3, 50.
Occulere vitia, XII, 8, 10.
Occultare aliquid ex industria, X, 1, 20. — eloquentiam, IV, 1, 9.
Occultatio, figura, IX, 3, 98.
Occulte: communire aliquid *occultius*, IX, 4, 21.
Occultum telum, IX, 2, 75. — *occultiores* quaestiones, VII, 1, 40.
Occupare aliquem, XII, 1, 14. — aliquid, VI, 1, 20. — animum, VII, 1, 31. — alicuius, IV, 1, 48. — animos, V, 12, 14. — conditionem aliquam, V, 6, 5. — totum diem, I, 12, 12. — laborem, II, 1, 5. — locum aliquem, X, 3, 5. — vacantem, VIII, 6, 18. — partem oratoriae artis desertam, pro. 17; I, 10, 11. — partes alienas, II, 1 prim. — proximum quodque, X, 1, 7. — quae videntur obstare, IV, 1, 49; IX, 2, 16. — secundas, X, 1, 58. — *occupari* affectibus, VI, 2, 6. — in aliqua re, X, 1, 52. — ira, miseratione, IV, 2, 110. — *occupatus* variis cogitationibus index, X, 1, 32. — dies, X, 7, 27. — in minimis, IX, 4, 112. — officiis, XI, 3, 22. — *occupata* usque ad supervacuum laborem enarratio historiarum, I, 8, 18. — sentibus ac rubis terra, XII, 1, 7.
Occurrere, IV, 5, 2; VI, 3, 84. — alicui, i. e. respondere, I, 5, 6; I, 5, 36; IX, 2, 13. — ad aliquid, IX, 2, 12. — rei, III, 5, 12; IV, 2, 27; V, 11, 35. — altercationibus velociter, II, 4, 28. — contra aliquid, VII, 6, 5. — continuo, XII, 2, 3. — ex diverso, XII, 9, 16. — inopinatis, V, 13, 3. — subitis ex tempore, X, 7, 30. — ultro, VII, 1, 59. — *occurrit*, X, 3, 11. — *occurrunt* alicui res cum nominibus suis, VIII, pro. 29; X, 1, 7; XI, 3, 134.
Occursus, XI, 2, 18.
Oceani natura, VII, 4, 2. — ex *oceano* amnium vim fontiumque cursum initium capere, X, 1, 46.
Octavius, XI, 3, 129.
Octonarius versus, IX, 4, 72 seq.
Oculi in actione oratoris asperi, compressi, extenti, intenti motu, languidi, lascivi, limi, mites, mobiles, natantes, operti, pollicentes aut poscentes aliquid, remissi, rigidi, stupentes, suffusi quadam voluptate, superbi, torpentes, torvi, venerei, XI, 3, 75 seq. — eloquentiae, VIII, 5, 34. — mentis, VIII, 3, 62. — plurimum valent in vultu, XI, 3, 75.
Odisse malos, XI, 1, 42; XII, 7, 3. — studia, I, 1, 20.
Odiosum, i. e. *περίεργον*, I, 6, 19.
Odium concitare, VI, 1, 14. — facere, I, 3, 11; VI, 1, 14. — studiorum, I, 3, 11. — *odia* iusta, V, 13, 38.
Odor arte non traditur, VI, 5, 2.
Ὀδυσσεύς, I, 4, 16.
Oeconomia, III, 3, 9. — comoediae, I, 8, 9; I, 8, 17.
Oeconomica causae dispositio, VII, 10, 11.
Oedipus Othryasius, IX, 3, 89.
Oedos dicebant veteres, id est, *hoedos*, I, 5, 20.
Offendere, IX, 2, 69. — aliquem, IV, 2, 15. — aliquid, XI, 3, 21. — caput ad fornicem, VI, 3, 67. — in aure velut quodam vestibulo, IX, 4, 10. — manu in

proximos, XI, 3, 118. — omnia nova, I, 2, 19. — *offendi* verbo aliquo, XII, 9, 13. — aures fragosis *offenduntur*, IX, 4, 116.

Offensa, VI, 5, 8; IX, 2, 67 et 72. — indulgere *offensae* suae, XI, 1, 75.

Offensare, X, 7, 10.

Offensatione aliqua commoneri, XI, 3, 130.

Offensator, X, 3, 20.

Offensio in aliqua re, IX, 4, 34.

Offerre aliquem, V, 4, 2. — aliquid, VI, 1, 40; VII, 6, 2. — muneri, IV, 2, 17. — in lusum, I, 1, 26. — aliquos alicui obvios, IX, 2, 20. — se, sive sese, VII, 1, 27; X, 1, 6. — aliunde, X, 7, 6. — protinus, X, 3, 5. — ultro, VII, 1, 50. — *offerunt* se alicui res XI, 2, 5. — *offerens* se primum ratio, IX, 1, 4. — *oblatus* velut promisso, IV, 5, 10. — *oblata* vox, IX, 3, 73.

Officit lingua linguae, I, 1, 14. — *officiunt* invicem lumina, XII, 10, 46.

Officium delegatum, VI, pro. 1. — oratoris, quibus partibus contineatur? VIII, prooem. 7. — praesens, XI, 2, 44. — prooemii, IV, prooem. 6. — rhetoris, prooem. 21. — *officii* esse, VI, 1, 40. — necessitas, VI, prooem. 1. — in *officio* esse, X, 3, 9. — *officia* civilia, II, 4, 27. — communia, XII, 9, 11. — liberiora, VI, 1, 9. — operis, II, 1, 8. — supellex, quae pluribus et diversis *officiis* conteritur, II, 4, 29.

Offundere tenebras alicui, II, 17, 21.

Οἶμη, IV, 1, 2.

Οἶμον, IV, 1, 3.

Olea, VIII, 6, 58. — uber, VIII, 3, 8. — *oleae* cacumina coërcere ferro, VIII, 3, 10.

Olere alumnum urbis, VIII, 1 extr.

Oleum: in *oleo* consumere partem vitae, I, 11, 15.

Olli, VIII, 3, 25.

Olympo, I, 5, 62.

Omittere aliquid in transitu, II, 10 extr. — prorsus, XII, 10, 38. — cogitationem, XII, 9, 20. — laborem aliquem omnino totum, XI, 2, 49. — maledicta, VII, 2, 34. — memoriam alicuius, III, 1, 19. — quod didicimus, I, 12, 6. — quod promisimus, XII, prooem. 1. — partes suas, II, 1 prim. — *omissum* est a Latinis, 2, 1 extr. — qua re *omissa*, I, 1 extr.

Omni pede stare, XII, 9, 18.

Omnino omittere, XI, 2, 49.

Ὁμοιολογία, quid? VIII, 3, 52.

Ὁμοιοτέλευτον, quid? IX, 3, 77, 78, 80.

Ὁμοιόπτωτον, quid? IX, 3, 78 seqq.

Ὁμωνυμία, quid? VII, 9, 2. Conf. VIII, 2, 13.

Onerare aliquid verbis, VIII, prooem. 24. — annos pueriles, I, 11, 1. — infirmitatem discentium, I, 2, 27. — iudicem argumentis, V, 12, 8. — librum exemplis, VI, 3, 65. — orationem supervacuis verbis, VIII, 3, 53. Conf. VIII, 6, 42. — se maiore numero, scilicet discipulorum, X, 5, 22. — *onerari* supervacua adiectione, IX, 3, 46. — supervacuo verbo, IV, 5, 26. — praeceptoribus, II, 1, 13. — se labor non sentiat, X, 6, 3. — *oneratus* flagitiis et criminibus, IV, 2, 27.

Ὀνοματοποιΐα, quid? VIII, 6, 31. — quibusdam figura, IX, 1, 3 et 5. — non concessa Latinis, I, 5, 72; VIII, 6, 31 seq.

Onus dicendi, II, 1, 2. — *oneri* cedere, X, 1, 24. — *onera* epi-

ci carminis, X, 1, 62. — dicendi, XI, 3, 136.

Opacus umbra lucus, I, 6, 34. — mens in secretis velut in *opaco* situm ducit, I, 2, 18.

Opera, de homine, XII, 1, 25. — ad scribendum, legendum, dicendum, X, 7, 27. — peculiaris, VI, 4, 3. — non magnae est *operae*, I, 4, 4. — *operam* studiis accommodare, I, 10, 15.

Operari scholae, X, 3, 13.

Operire aliquid cute, V, 12, 18. — deformia dictu, VIII, 6, 59. — humerum cum iugulo, XI, 3, 141. — *operienda* sunt ossa corpore, prooem. 24. — *operti* in dicendo oculi, XI, 3, 76.

Operositas supervacua quae περιεργία vocatur, VIII, 3, 55.

Opes parare, X, 1, 5.

Opifex persuadendi, II, 15, 4.

Opimae syllabae, IX, 4, 36.

Opinari, II, 17, 38. — aliquid, IV, 2, 24. — factum esse, IV, 2, 20. — *opinaturis* liberum relinquo, I, 4, 21.

Opinio arrogantium de se fallax, XI, 1, 17. — certa, VI, 3, 85. communis, V, 10, 12. — conservata sanctissime, I, 2, 4. — est credere, III, 6, 21. — iactantiae, IX, 2, 74. — laesa, I, 2, 4. — *opinionis* contemptus, XII, 1, 12. Conf. XII, 9, 4. — *opinionem* afferre, II, 12, 5. — *opinione* mea, prooem. 18. — quidem mea, VI, 5, 1.

Opiter, I, 4, 25.

Opitergina ratis, III, 8, 23.

Opitergini, III, 8, 30.

Oppianicus, V, 2, 1. Vid. *Ciceronis orationem in Oppianicum*, in Indice II.

Oppido, VIII, 3, 25.

Oppius, *P.*, XI, 2, 1. Vid. *Cic. orat. pro Oppio*, in Ind. II.

Opponere aliquem cuicumque fortiter, X, 1, 105. — aliquid contradictioni, V, 13, 54. — se, VI, 5, 10. — *opponi* contra aliquid, VII, 7, 5. — *opponuntur* singula singulis, IX, 3, 81. — *opposita*, V, 11, 31.

Opportune adhiberi, IV, 5, 22. — positae figurae, IX, 3, 100. — *opportunius* ratus, XI, 3, 31.

Opportunus usus, VIII, 6, 14. — *opportuna* procursio, XI, 3, 126. — *opportunis* locis ponere aliquid, XI, 2, 2.

Opprimere aliquem invidia, VII, 2, 30. — coniurationem, XI, 1, 18 et 23. — *oppressus* orator, XII, 9, 20. — *oppressi*, XI, 2, 13.

Optabile est, IV, 1, 44; VI, prooem. 1.

Optare disceptatorem causae, IX, 4, 132. — *optet* vir fortis, etc., VII, 1, 24 seq.; VII, 5, 4. — accusator *optet*, quod volet, IX, 2, 81.

Optatio, IX, 2, 3.

Optime, VI, 1, 3. — cedere, X, 7, 14. — dicere, I, 2, 3. — fiiri, II, 1, 8.

Optimus, olim *optumus*, I, 7, 22. — civis, XII, 1, 16. — pes clausulis, IX, 4, 107. — initiis, ibid. — quisque, XII, 7, 5. — vir, XII, 11, 1. — *optima* causa, XII, 9, 6. — mater, VI, prooem. 8. — mens, XII, 11, 12. — spes, I, 1 init. — *optimi* iuvenes, XII, 11, 5. — velut *optimae* syllabae, IX, 4, 39. — *optima*, X, 5, 5. — poëtarum, XI, 3, 4.

Optio, IV, 2, 68; VII, 1, 53; VII, 7, 2 et 4. — fortium, V, 10, 97. — iudicis, V, 6, 6. — *optionem* patri dare, IV, 2, 68.

Opulentior, VIII, 5, 4.

Opus est ingenio veloci, etc. VI, 4, 8.

Opus, *eris*: confirmandi, destruendi, II, 4, 18. — duplex est, VII, 3, 19. — infaustum, VI, prooem. 3. — orationis, IX, 1, 19. Conf. X, 1, 67, 69 et 70. — oratoris, XII, 2, 10; XII, 10, 1. — proprium oratoris, VI, 2, 5. — proprium, X, 1, 96. — tacens, XI, 3, 67. — *operis* amor, I, 12, 16. — contemptus, II, 4, 16. — maioris esse, I, 9, 6. — partes, VI, 5, 1. — sui officia prima, II, 1, 8. — plus habere quam ostentationis, I, 4, 5. — *operi* par, X, 1, 55. — *opera*, XII, 2, 7; XII, 9, 3. — vetusta urbis nostrae, I, 4, 16. — vitae, VIII, 3, 71. — *operum* genera, XII, 10, 2. — fastigia spectantur, latent fundamenta, prooem. 4. — suorum onera et modum nosse, I, 9 extr.

Opuscula laudandi vituperandique, II, 1, 8.

Ora ex toga duplex, XI, 3, 141. — sinus extrema, XI, 3, 140. — *oram* solvere, Epist. ad Tryph. 3; IV, 2, 41. — quadraginta pedes per *oram*, I, 10, 42. — *orae* pares, I, 10, 40. — funicae, XI, 3, 138.

Oraculum: velut ex *oraculo* petere aliquid, XII, 11 5.

Orare causam, X, 5, 18. — pro capite, XI, 1, 44. — *orandi* ars, prooem. 4; IX, 4, 3. — consilium, VI, 3, 34. — maiestas, XII, 11, 30. — scientia, I, 10, 2. — studium, IX, 4, 110. — vis, X, 5, 6. — *Orantis* vox, I, 2, 31.

Oratio ἀσχημάτιστος, IX, 1, 13. — castigata, X, 1, 115. — celeris, IX, 4, 83. — composita, VII, 10, 17. — contexta, IX, 4, 19. — continua, VII, 10, 17. — corrupta, in quibus consistat? VIII, 3, 57. — declinata, figura, X, 5, 8. — dilucida, I, 5, 1. — distincta, quae? XI, 3, 35. — dubitans, X, 7, 22. — florida, VIII, 3, 74. — gravis, X, 1, 115. — gratior, IX, 4, 83. — hebes, VIII, 3, 49. — iciuna, VIII, 3, 49. — impedita, VIII, 6, 42. — incomta, VIII, 6, 41. — ingrata, VIII, 3, 49. — lenior, IX, 4, 39; XI, 1, 64. — iucunda, VIII, 3, 74. — longa, VIII, 6, 42. — mirabilis, VIII, 3, 74. — mobilis, IX, 4, 83. — nuda, VIII, 6, 41. — pedestris, prosa, X, 1, 81. — recta, X, 5, 8. — resistens, XI, 2, 46. — Romana, VIII, 1, 3. — salebrosa, XI, 2, 46. — sancta, X, 1, 115. — scripta, monumentum actionis habitae, XII, 10, 51. — soluta, IX, 4, 19. — sordida, VIII, 3, 49. — sublimis, VIII, 3, 74. — submissa, XI, 1, 9. — submissior, XI, 1, 64. — suspensa, X, 7, 22. — vehemens, X, 1, 115. — verecunda, XI, 3, 96. — vilis, VIII, 3, 49. — vincta, IX, 4, 19. — vitiosa, I, 6, 41. — *oratio* Milonis, i. e. defensio, VII, 4, 8. — *orationis* partes, I, 4, 17; I, 5, 48; I, 8, 13. — *orationes* causarum, sententiarum, III, 8, 68.

Orationcula, IV, 3, 17.

Orator M. Catonis, qualis? XII, 1 prim. — Ciceronis, liber. Vid. *Cicero*, in Ind. II. — quibus constet? XII, 11, 2. — miser, pauper, VIII, prooem. 28. — ille perfectus, X, 2, 9 et 28. Conf. *Perfectus*. — philosophus, XII, 2, 6. — vere sapiens sit, prooem. 18. — *oratoris* conditio, X, 3, 9. — officium in eloquendo positum est, X, 1, 3. — *oratores* Latini recensentur, X, 1, 105 seqq.

Oratoria, II, 14 pr.

Oratorie, IX, 1, 13.

Oratorius gestus, XI, 3, 125. numerus, IX, 4, 57. — ornatus, III, 1, 12. — syllogismus, V, 14, 24. — *oratoria* ars, prooem. 17; VI, 1, 7. — pars, II, 18, 5. — *oratorium* genus, X, 1, 68. — robur, X, 5, 4. — studium, XII, 2, 25.

Oratrix, II, 14 pr.

Orbarum nuptias indicentium causa, VII, 4, 24. Conf. ibid. 39.

Orbis, XI, 3, 105. — doctrinae, I, 10, 1. — *orbem* quendam contextumque desiderat historia, IX, 4, 129. — in *orbem* se fundit olea, VIII, 3, 10.

Orbita, II, 13, 16.

Orbitatis vulnus, VI, prooem. 2 et 5.

Orbus, VII, 4, 23; XI, 3, 170.

Orchestra, VI, 3, 71.

Ordinare, V, 12, 14; VII, 1, 16. — iudicia suprema, VI, 3, 92. — opus in totum diem, I, 2, 12.

Ordo non est figura, IX, 3, 91. certaminis, XI, 2, 38. — in partes discretus, VII, 1, 1. — diversus, VII, 1, 2 et 3. — dividendi, praeparandi, etc. X, 1, 106. — lentus profectionis, IV, 2, 58. — quaestionum, X, 7, 5. — rerum, X, 6, 2; X, 7, 9. — verborum, X, 7, 9. — *ordinem* totum ferre, I, 4, 29. — in *ordinem* incurrere, 1, 5, 54. — redigere, I, 4, 3. — *ordine* apparere, IV, 5, 8. — proferre, VI, 4, 22. — sequi, VI, 5 in. — ultimus, VI, 4, 1. — eodem verborum *ordine*, IX, 3, 43. — *ordines*, VI, 3, 34. — toti, XI, 1, 86.

Orestis defensio, III, 11, 4 seq. et 11 seqq; VII, 4, 8.

Organum: extra *organum* vox, XI, 3, 169. — toto *organo* instructa vox, XI, 3, 40. — *organa*, I, 2, 30; XI, 3, 40; XI, 3, 16. — fracta, XI, 3, 20. — quibus sermo exprimi non potest, I, 10, 25. — maioribus velut *organis* commovetur animus, I, 2, 30.

Originatio, I, 6, 28.

Origo verborum, I, 6, 28. — *originem* aliunde ducere, I, 6, 38 — scrutari *origines* nominum, I, 4, 25.

Oriona, IX, 4, 65.

Oriuntur occasiones ex causis, etc. VI, 1, 5.

Ornare orationem, IV, 3, 4; X, 5, 3. — personam, IV, 2, 12. *ornari* natura sua, XII, 1, 30. *ornandi* virtutes, VIII, 3, 66. — *ornata* sit oratio, I, 5, 1. — pronuntiatio, XI, 3, 40. — vox, XI, 3, 30. — *ornatum*, quid? VIII, 3, 61 seqq.

Ornate dicere, I, 7, 32; X, 7, 12.

Ornatus, quid? VIII, 3 per tot. — qua re constet? XI, 1, 7. Vid. *Accommodatus*. — confessus, VIII, 3, 13. — fortis, VIII, 3, 6. — honestus, VIII, 3, 11. — obscuratur, V, 14, 34. — orationis, VIII, 3, 15 seq.; XI, 1, 2. — oratorius, III, 1, 12. — pressior, VIII, 3, 13. — purus in feminis amatur, VIII, 3, 87. — sanctus, VIII, 3, 6. — severior, VIII, 3, 13. — virilis, VIII, 3, 6. — *ornatus* plerique orationis, XI, 1, 33.

Ortus et occasus, IX, 4, 24.

Ὀρθόπεια, I, 5, 33; I, 6, 20.

Ὀρθογραφία, I, 7, 1.

Ὀρτυγοκοπία, V, 9, 13. *N.*

Os, *oris*: absolutius, I, 1, 37. — dignum praeceptis dare, XII, 11, 4. — explanatum, facile, iucundum, urbanum, XI, 3, 30. — lentum, moderatum, praeceps, promptum, XI, 3, 52. — praedurum, VI, 4, 11. — profanatum, XI, 1, 84. — instituere, I, 2, 6. — *oris*

angusti vascula, I, 2, 28. — corrupti vitia, I, 1, 13. — inanitas, I, 11, 6. — incommoda, XI, 3, 12. — vitia, I, 1, 13; I, 11, 4. — *ore* cavo aut patulo efferri, IX, 4, 34. — *ora* oppressorum, XI, 2, 13.

Oscitantes hesterna potatione, VIII, 3, 66.

Oscitatio, XI, 3, 3.

Osculo excipere verba puerorum, I, 2, 7.

Ossa astringere nervis suis, detegere, operire corpore, prooem. 24. — e capite lecta, VIII, 5, 21. — e vulneribus legere, VI, 1, 30.

Ossilegium, VIII, 5, 21.

Ostendere, IV, 1, 49; XI, 3 60. — aliquem, ut aegrum, citharoedum, similitudine, etc. XI, 3, 88. — talem, VI, 3, 38. — aliquid circuitu verborum, X, 1, 12. — translationibus, XII, 10, 41. — labris, XI, 3, 80. — latius cum ornatu, VIII, 6, 61. — naribus, XI, 3, 80. — satis, IV, 2, 41. — verbo aliquo, III, 6, 52. — aliud quam petimus, IX, 1, 20. — amorem, odium, metum, IV, 2, 96. — indicium, V, 2, 20. — iudicium suum, IX, 4, 2. — manifestius, IV, 2, 124. — quaestionem, IV, 4, 1. — quidquid dicet, XI, 3, 89. — quodam modo, IV, 2, 64; VIII, 3, 61. — se alicui, III, 6, 18. — non *ostendere* artes in dicendo, I, 10, 7. — *ostendunt* se res, VI, 5, 3; X, 3, 9. — verba iudicio dicentia, X, 1, 6.

Ostentare aliquid, XII, 9, 6. — alicui, IV, 2, 127. — discipulos circa speciosiora, XI, 1, 33. — *ostentari* cura in principiis minime debet, IV, 1, 56. — *ostentantes* philosophiam ex professo, ut quidam faciunt, XI, 1, 33.

Ostentatio, III, 4, 13 seq. — scenica, II, 10, 8. — res procul ab *ostentatione* positae, prooem. 4.

Ostiatim pulsare, V, 10, 122.

Ostiensis portus, II, 21, 18. Cf. *Hostiae portus*, III, 8, 16.

Othryasius Oedipus, IX, 3, 89.

Otiosus lector, IV, 2, 45. — sermo, VIII, 2, 19. — *otiosa* manus, XI, 3, 107. — *otiosum*, VIII, 3, 55; IX, 4, 58; X, 1, 76. — nihil pati, II, 5, 7. — *otiosi* scriptores, X, 2, 17. — *otiosae* disputationes, XI, 1, 35. — sententiae, I, 1, 35. — *otiosa*, VIII, 3, 89.

Otium dare libris, Ep. ad Tryph. 2. — datum fabulis, XII, 11, 18. — segne, VIII, 6, 28. — *otia* animorum, VI, 2, 30.

Οὐσία, quid? III, 6, 23.

Ovinius, VI, 3, 84.

Ovum non tam simile ovo, V, 11, 30.

Οξεῖαι νῆσοι, VIII, 6, 37.

P

P Graecorum. Vid. sub litera *R*.

Pabulo velut laetiore alitur facundia, X, 5, 14.

Pace alicuius dicere aliquid, I, 6, 9.

Pacificator, habitus in statuis, XI, 3, 119.

Pacisci, IX, 2, 90. — *paciscendi* piraticus mos, XII, 7, 11. — *pacta* mercede, XI, 2, 11.

Paciculus, VI, 3, 53.

Pactiones deponentium imperium tyrannorum, IX, 2, 67.

Pactum, VII, 5, 6. — abolitionis, IX, 2, 97.

Padus: circa *Padum* invenit Catullus ploxenum, I, 5, 8.

Paedagogi, I, 1, 8; I, 3, 15.

— *paedagogorum* conditio apud veteres Romanos inferior quam praeceptorum, I, 2, 10.

Paene tragoedi, XII, 5, 5.

Paeon, quis pes? IX, 4, 47 seq. et 79 seqq. et 96. — *paeonas*, IX, 4, 96.

Paginae, XI, 2, 32.

Pago: *pagunt*, I, 6, 11.

Παιδομαθεῖς, I, 12, 9.

Palaestra, X, 1, 79. — omnis, IX, 4, 8.

Palaestrica, II, 21, 11.

Palaestricis vacare, I, 11, 15; II, 8, 7.

Palaestritae, IX, 4, 56.

Palam est, II, 1, 9; XI, 1, 64; XI, 3, 168. — contraria, falsa, stulta, supervacua, V, 13, 16. — facere, XII, 1, 43; XII, 11, 29. — fieri, V, 10, 52. — legere, II, 5, 10.

Palatum excitare, VI, 3, 19. — instituere, I, 2, 6.

Palimbacchius pes contrarius *bacchio*, IX, 4, 82.

Pallae bona, IV, 2, 27.

Pallas: *Pallantis*, VI, 2, 33.

Pallere, I, 2, 18; VII, 10, 14.

Pallescere, I, 2, 18. — foeditate, XII, 10, 76. — vita solitaria et velut umbratili, I, 2, 18.

Palliolum, XI, 3, 144.

Pallium, XI, 3, 143.

Palma, arbor: in ara enata, VI, 3, 77. — datur alicui, X, 1, 52. — tribuitur alicui, XII, 10, 7. — *palmae* contentio, I, 2, 24. — *palmam* Demosthenes dedit pronuntiationi, eidem secundum ac tertium locum, XI, 3, 6.

Palma, de manu: *palmam* premere, XI, 3, 99. — *palmas* avertere in sinistrum, obiicere adversas, distendere in latus, XI, 3, 114.

Palumbes aëriae Virgilii, I, 6, 2.

Palus, est duplicis significationis, I, 7, 3.

Pancratiastes, II, 8, 13.

Pandari, XI, 3, 100.

Pandere posteriora, XI, 3, 122. — vela, VI, 1, 52.

Pandus, VI, 3, 58.

Pango. Vid. *Pepigi*.

Panis candidus, VI, 3, 60.

Pansa, VIII, 3, 54. — *Pansae*, I, 4, 25.

Παντελέων, VII, 9, 6.

Pantomimi: de *pantomimis* duobus usus est Augustus, VI, 3, 65.

Par, VII, 4, 6. — extremis syllabis consonans, IX, 3, 76. — ex diverso virtus, VIII, 6, 67. — in utramque partem, VII, 9, 14. — invidiae, XI, 1, 18. — operi, X, 1, 55. — spatium, I, 10, 38. — *pares*, XII, 8, 14. — cum *paribus* facillime congregantur, proverbium, V, 11, 41. — aut saltem proximi, X, 1, 127. Conf. X, 5, 6. — magis quam similes, X, 1, 102; XII, 10, 71. — causae, V, 2, 1. — gradu orbae, VII, 4, 39. — syllabae, IX, 3, 79. — *paria* contraria, IX, 3, 74.

Παράβολα, Παρακεκινδυνευμένα, II, 11, 3; VIII, 2, 20; VIII, 6, 11.

Parabola, VI, 3, 59; VIII, 3, 77.

Παραβολή, VII, 11, 2 et 23.

Παράδειγμα, XII, 10, 51. — quid? V, 11 a principio.

Παραδιαστολή, figura, IX, 3, 65.

Παραδιηγήσεις, in figuris, IX, 2, 107.

Παράδοξον, IV, 1, 40. — quid? IX, 2, 23.

Παραγόμενα, quae? VIII, 6, 31.

Παραινετικὴ στάσις, III, 6, 46. — παραινετικὸν, figura, IX, 2, 103.

Παρακεκινδυνευμένα. Vid. Παράβολα.

Παράφρασιν qualem esse velit Quintilianus, X, 5, 5.

Paraphrasi audacius vertere, I, 9, 2.

Parare aliquid, XII, 9, 16. — studio, XI, 3, 10. — animum sublimem, etc. X, 3, 22. — bella, XII, 3, 5. — copiam, X, 1, 8 et 15. — facultatem, II, 4, 17. — ex aliqua re, X, 5, 10 et 11 pr.; XI, 2, 49. — gratiam, I, 6, 39. — iudicem attentum, benevolum, docilem, IV, 1, 41. — opes, X, 1, 5. — opus alicui, VI, pro. extr. — patrimonium, VIII, pro. 29. — profectum, I, 1, 28. — verba in causas, X, 1, 6. — *parari* simul in omnia, XI, 3, 25. — *paratus* favor, XII, 6, 3. — in aliquid, X, 5, 12. — iurare, V, 6, 3. — *parata* dicendi copia, X, 6, 6. — alicui corona vulgi, XII, 10, 74. — ad omnes casus eloquentia, X, 1, 2. — *paratum* esse, IX, 2, 95. — alicui, VI, 4, 13. — *paratum* aliquid afferre, XII, 9, 19. — *paratior* certamini, VIII, 3, 10. — venia, XII, pro. 4. — *paratissimae* consignationes, XII, 8, 11.

Παρατιώπησις, figura, IX, 3, 99.

Parasitus invenem tanquam filium suum asserens, IV, 2, 95 seq. — *parasiti*, XI, 3, 178.

Παραύξησις, figura, IX, 2, 106.

Parce dicere, XI, 1, 68. — loqui, XI, 3, 100. — *parcius*, VI, 1, 10; IX, 2, 69; XII, 10, 42. — *parcissime* dicere, X, 1, 101. — uti, I, 5, 20.

Parcere, XI, 1, 24. — alicui, I, 1, 17; XI, 1, 68. — nominibus viventium, III, 1, 21. — verbis asperioribus, XII, 1, 25. — voci, XI, 3, 28.

Παρέκβασις, quid? IV, 3, 12 et 14.

Parens uterque, XI, 1, 65. — eloquentiae, XII, 11, 5. — rerum, II, 16, 12. — *parentes* non quidem corporum, sed mentium sunt praeceptores, II, 9 pr.

Παρένθεσις, figura, IX, 3, 23 et 26.

Parere, secunda brevi, VIII, 6, 34. — facilitatem, X, 7, 8. — fructus, XII, 11, 22. — taedium, IX, 4, 43.

Parere, secunda producta: animo, XI, 3, 65. — patri, VII, 4, 27. — voluntati alicuius, VII, 1, 21. — tam diversa *parent* simul, I, 12, 4.

Paries: intra privatos *parietes*, I, 2, 1.

Paris, III, 7, 19; VIII, 4, 21.

Πάρισον, figura, IX, 3, 76.

Pariter et... et, I, 1, 25. — haec *pariter* omnia, i. e. simul, I, 12, 3; ibid. 4. — ire, I, 1, 14. — surripere, VII, 6, 2. — utrumque, VII, 2, 11.

Parium marmor, II, 19, 3.

Parmularius, II, 11, 2.

Παροιμία, VIII, 6, 57. — quid? V, 11, 21.

Παρομολογία, figura, IX, 3, 99.

Παρρησία, quid, et unde dicta? IX, 2, 35.

Παρρησία, VI, 3, 97.

Παρωνομασία, quid? IX, 3, 66; ibid. 67 et 80.

Παῤῥησία, quid? IX, 2, 27. Conf. IX, 3, 99.

Parricida dicitur matris quoque aut fratris interfector, VIII, 6, 35. — *parricidarum* poena culeus, VII, 8, 6.

Parricidatum, I, 6, 42.

Parricidii reus, quod fratrem

occidisset, etc. controversia, IX, 2, 88.

Pars adversa, XI, 2, 2. — artis magna, X, 2, 1. — defensoris, V, 13 in. — demonstrativa, VII, 4, 3. — diversa, XI, 1, 19. — litigantis, IV, 2, 28 et 101. — nostra, XII, 9, 19. — oratoria, II, 18, 5. — patrimonii quarta, VII, 4, 39. — philosophiae moralis dicta, VI, 2, 8. — naturalis, moralis, rationalis, XII, 2, 10 seq. — victa, XI, 1, 78. — *parte* ea nominare aliquem, qua reprehenditur, I, 6, 35. — in *parte*, II, 8, 6; X, 7, 25. — hac, X, 1, 64. — operis, qua, etc. X, 1, 63. — prima poni, V, 11, 42. — pro virili *parte*, XII, 1, 1; XII, 11 extr. — *partes* accusatoris, VII, 2, 12. — centumviralium, V, 2, 1. — orationis, I, 4, 17; I, 5, 48. — praecipuae alicuius, XI, 3, 74. — primas esse naturae, XI, 3, 12. — in *partibus* laudandus, X, 1, 88.

Particula, VII, 10, 7. — *particulae*, I, 5, 67. — orationis contextae, acres, celeres, exsultantes, graves, lentae, remissae, IX, 4, 69. — sonorum, II, 8 extr.

Participialia verba, I, 4, 29.

Participium, I, 5, 47. — verbo mixtum, I, 4, 19. — *participia*, I, 4, 27; I, 6, 28.

Partum .... partim, VII, 1, 3; XII, 10, 2; XII, 11, 14.

Partiri aliquid locis, V, 12, 14. — copias, VII, 10, 13. — horas pluribus curis, I, 12, 4. — in genera, species, IV, 5, 27. — literas in numerum, etc. I, 4, 6. — species, V, 8, 4. — tempora in plures, I, 2, 2. — *partiendo* multiplicare aliquid, VII, 1, 29. — in *partiendo*, IV, 5, 2. — *partita* peroratio, VI, 1, 55.

Partitio, IV, 2, 50; IV, 5 prim. — quid? VII, 1, prim. — figura, IX, 2, 105. — *partitiones*, IX, 4, 131. — rhetorum, I, 2, 13.

Parum aptum dicere, XI, 1, 89. — audiri, XII, 11, 2. — diligenter, IX, 1, 23. — disertum, VIII, prooem. 24. — esse, IX, 2, 16. — magnus, X, 1, 80. — ostendi, IX, 2, 44. — plena, VII, 3, 23 seq. — putare aliquid, XII, 2, 4. — tragicus, X, 1, 98. — tutum, IX, 2, 66. — vir, V, 9, 14. — non *parum*, VI, 2, 3. — copiosa, II, 1, 4. — multi, VI, 2, 3. — multa, X, 1, 124. — significanter, VI, 2, 17.

Parumper, II, 4 pr. VI, 2, 34.

Parva virtus, XI, 3, 39. — *parvum* dicendi genus, XI, 1, 3. — *parvi* refert, I, 4, 21. — *parvi* de pueris, I, 1, 19 et 36; I, 3, 1. — *parvae* causae, XI, 1, 3. — res, XI, 1, 44; XI, 3, 116. — *parva*, XI, 1, 13. — docere, I, 1, 21. — elementa grammatices tanquam *parva* fastidire, I, 4, 6. — facere facile, I, 3, 4. — haec sunt, I, 5, 7. — sententiis, IX, 4, 13. — *Minor* et *Minimus* quaerantur in suis elementis.

Parvuli de infantibus, I, 1, 24.

Pascere, VI, 3, 93. — canem, VIII, 3, 22.

Passim circumiacere, IV, 2, 123. — facere, IV, 1, 70. — miscere, VII, 10, 6. — non quaerendum argumentum, V, 10, 21.

Passus aequare, IX, 4, 113.

Pastor populi, VIII, 6, 18.

Pastoralis musa, X, 1, 55.

Patavinitas Livii, I, 5, 56; VIII, 1, 3; I, 5, 56.

Patefacere portum alicui, XII, 7, 4.

Pater, *patris*, I, 6, 13. — Caecilianus, Terentianus, XI, 1, 39.

in comoediis, XI, 3, 74. — naturalis, III, 6, 96. — *patrem* qui occiderit, culeo insuatur, VII, 8, 6. — *patri* proditionis reo qui non affuerit, exheres esto, V, 10, 107. *patres* conscripti, VIII, 5, 20. — circumscripti, IX, 3, 72.

Patere, VIII, 3, 61. — argumento, I, 12, 9. — ex aliqua re, VII, 6, 5; XI, 3, 65. — exemplo, IV, 2, 61. — in latitudinem, I, 10, 41. — late, VII, 2, 42. — uno verbo, VIII, prooem. 24. — *patet* imperito etiam, I, 10, 45. — Graeco verbo, VI, 1, 1. — via, VIII, 5, 34. — in quantum *patet* longitudo, XI, 3, 118. — quo vel solo *patet*, XI, 1, 11.

Πεῖρα τικαὶ probationes, V, 12, 9.

Πάθος, πάθη, VI, 2, 8 seqq.

Pati, I, 2, 31. — aliquid ab aliquo, de foedo amore, VIII, 4, 23. — quidquam furori simile, I, 2, 31. — iniquum, IX, 2, 51. — unum diu, XI, 3, 44. — incommodum, XI, 3, 32. — laborem, I, 1, 15. — metum, VI, 2, 21. — omnia, XI, 1, 65. — otium, X, 6, 1. — poenam, XI, 1, 18. — risum, VI, 3, 31. — simile quiddam aliis, I, 4, 29. — *patitur* aliquid locus, VI, 5, 6. — non *patitur* natura, XII, 1, 23. — hoc *pati* non possumus, IV, 2, 127. — quantum res *patitur*, I, 1, 3; V, 6, 2; V, 10, 100; VI, 5, 6; VII, 4, 31. — non fere coniungi *patiuntur*, IX, 4, 101. — *patiendi* naturam habere, I, 6, 10. — *patiens* laboris latus, prooem. 27. — *patientior*, IV, 5, 10. — laboris natura pueris quam iuvenibus, I, 12, 10. — *passi*: non ut advocati, sed ut *passi*, XI, 1, 55; Conf. ib. 84.

Patientia, V, 4, 1; VI, pro. 13. — ac moderatio, VI, 4, 10.

Patrare bellum, VIII, 3, 44.

Patrie monere aliquem, XI, 1, 68.

Patrimonium: de parte quarta *patrimonii* controversia, VII, 4, 39. — *patrimonium* qui non pararunt, subinde quaerunt, etc. VIII, prooem. 29.

Patrium, i. e. *patronymicum*, I, 5, 46.

Patrocinari alicui homini, crimini, II, 4, 23.

Patrocinia, V, 13, 5. — difficultatis, I, 12, 16.

Patroclus, X, 1, 49.

Patronus, VII, 7, 9; XI, 1, 66. — causarum, XII, 3, 1. — *patroni* mediocres, XII, 1, 24. — *patronorum* nomen mereri, VI, 4, 5. — *patronos* non suffecisse, XI, 1, 77.

Patulum maxime os, IX, 4, 34.

Paucitas, V, 7, 23. — *paucitatis* testis, XI, 3, 169.

Paulatim perducere aliquid ad summam, X, 7, 18.

Paulum aliquid, XII, 3, 12. — admodum deperdere, X, 7, 24. ultra *paulum*, XI, 3, 21.

Pauper eloquentia, X, 5, 5. — ut sic dicam, est orator, VIII, pro. 28.

Pauperculus homo, XI, 3, 175.

Paupertas appellationis, II, 1, 4. Conf. XII, 10, 34. — furandi causa aliquibus, VII, 2, 38. — sermonis, VIII, 3, 33.

Pavescentes, XI, 3, 103.

Pavide dicere, XI, 3, 49.

Pax. Vid. *Pace*.

Peccare, VII, 3, 6. — nihil, I, 6, 42. — scripto, I, 5, 6. — validius, X, 3, 12. — *peccatur* compositione, I, 5, 36. — in aliqua re per aliquid, I, 5, 47.

Pectus disertos facit, X, 7, 15. — leve, VI, 2, 33. — *pectoris* fir-

mitas, XI, 3, 16. — latitudo, XI, 3, 141.

Peculatus reus, XII, 1, 43.

Peculiaris opera, VI, 4, 3.

Peculiariter fovere aliquem, I, 2, 16. — tribuitur alicui rei nomen, VIII, 2, 8.

Peculiolum magnum, I, 5, 46.

Pecunia, non est bonum, V, 14, 25 seq. — credita, IV, 2, 6. Conf. *Certa*. — quae est in argento signato, V, 14, 26. — in nominibus, V, 11, 33. — *pecuniae* creditae causa, VII, 2, 50. — *pecuniarum* repetundarum iudicia, IX, 3, 56.

Pecuniaria lis, VI, 1, 50. — *pecuniariae* quaestiones, XII, 1, 26.

Pecuniosus, V, 10, 55.

Pedestris oratio, X, 1, 81.

Pedetentim, V, 7, 20.

Pedisequus, I, 5, 68.

Pedo. Vid. Indicem II.

Πεῖθοῦς δημιουργός, II, 15, 4.

Peierare, V, 6, 2. — conceptis verbis, V, 11, 13.

Peius nihil est iis, I, 1, 8. — in *peius* mutari, I, 1, 5. — ad *peiora* facilis, I, 2, 4.

Pelia Cincinnatus, I, 5, 61.

Pelias hasta, VIII, 4, 24.

Pelides, VIII, 6, 29 et 30.

Πηλικότης, VII, 4, 16.

Pellexit probatur Fabio prae illo *perlexit*, XI, 3, 55.

Pellium tegmina, IX, 4, 4.

Pellucere, VIII, 3, 25. — ex oratione, VI, 2, 13. — *pellucet* commissura, VII, 10, 16. — *pellucent* mores ex voce atque actione, VI, 3, 154.

Peloponnesia tempora, XII, 10, 4.

Peloponnesiacum bellum, VII, 2, 7.

Pelops, IX, 4, 140.

Pendere, secunda longa, aliqua re, ut, vultu dicentis, XI, 3, 72. — ex aliqua re, III, 7, 2; V, 10, 36 et 102; VII, 1, 15; VII, 4, 44. — iudicio alicuius, II, 2, 9. — iure, VII, 4, 44. — lande, IV, 2, 127. — e manibus sustinentium, I, 2, 7. — ex praeterito, VII, 2, 5. — superiore quaestione, II, 1, 8. — scripto, VII, 3, 7. — *pendet* hoc totum ex finitione, IX, 3, 65. — *pendent* labra male, XI, 3, 81. — *pendens* crimen, VII, 4, 27. — *pendentes* clausulae, IX, 4, 70.

Penetralia loci, VI, 2, 25. — sapientiae, XII, prooem. 3.

Penetrare in affectus, VIII, 3, 67. — in intimos affectus, XI, 3, 67. — in Germaniam, III, 8, 21. — per sensus oculorum et aurium omnis ad animum *penetrat* affectus, XI, 3, 14.

Penicilla, II, 21 extr.

Penitus cognoscere aliquid, VIII, prooem. 1. — immitti, I, 3, 5. — latere, VI, 2, 25.

Pensare aliquid aliqua re, X, 1, 86. — vitia, II, 12, 5.

Pensum; *pensa*que revoluta, VI, 2, 32.

Pentameter, IX, 4, 98 et 109.

Πεντάσημοι et τετράσημοι percussiones, IX, 4, 51.

Πενθημιμερίς, IX, 4, 78.

Penula, VI, 3, 64 et 66; VIII, 3, 54.

Penus, VII, 3, 13.

Pepigi, I, 6, 10.

Per allegoriam, VI, 3, 69. — aliquem fieri, VII, 3, 32 seq. — aliquid fieri, etc. V, 7, 32; V, 9, 9; VII, 1, 5; VII, 3, 32; XI, 1, 88. — totam causam, VI, 2, 2. — contumeliam, IV, 1, 11. — digitos singulos, XI, 3, 100. errorem, VII, 4, 31. — omnes gentes, II, 17, 10. — nationesque, XI, 3, 87. — hoc, II, 17, 30;

V, 14, 32. — iocum, VI, 3, 79. — latera, I, 10, 42. — leges, VII, 4, 14; IX, 2, 74. — mala mea, etc. iuro, VI, prooem. 10. — noctem, II, 17, 19. — omnes numeros penitus cognosci, VIII, prooem. 1. — omnia, X, 1, 28. — oram, I, 10, 42. — ordinem, IV, 2, 72; XI, 2, 20 et 23. — partes, X, 1, 20; XI, 2, 27. — part. idem consequi, IV, 2, 128. — quot pedes ducetur longitudo, I, 10, 43. — *q.* etc. scribi, I, 7, 5. — se, prooem. extr.; V, 8, 5; VII, 4, 7 et 9 et 13. — sese, IX, 4, 137. — translationem dici, VI, 3, 51. Conf. *Circuli*, *Via*.

Peragere aliquid, VI, 4, 1. — sacra, V, 14, 27.

Percensere omnia, X, 2, 8.

Perceptio, II, 17, 18. — *perceptiones*, II, 17, 18.

Percipere aliquid, I, 1, 5. — disciplina, II, 14, 5. — satis, VIII, 2, 24. — sensibus, V, 10, 12. — usu, V, 12 prim. — artem, X, 7, 24. — cito, XI, 2, 2. — disciplinas, VI, prooem. 10. — facile, I, 3, 1. — *percipiendi* celeritas, I, 10, 34.

Percitus ira, VI, 4, 9.

Percontari. Vid. *Interrogare*.

Percurrere aliquid, VII, 5 extr.; XI, 2, 18.

Percussiones latentes, XI, 3, 108. — πεντάσημοι, τετράσημοι, IX, 4, 51. — tres, IX, 4, 75.

Percussor, VI, 2, 31.

Percutere aliquem, VII, 9, 10. — animum celeriter, XI, 2, 27. — nervos, I, 12, 3; XI, 3, 88. — *percussa* frons, XI, 3, 123. — *percussum* corpus, VI, 1, 17.

Perdere quotidie aliquid ex auctoritate, XII, 11, 3. — amicum potius quam dictum, VI, 3, 28. — aquam, XI, 3, 52. — auctoritatem, IV, 2, 94. — dictum, VI, 3, 28 et 30. — dignitatem, XI, 3, 141. — divisionem, VII, 1, 25. — exercitum, I, 10, 48. — fidem, V, 13, 51; IX, 4, 19. — gratiam, IX, 4, 17 et 63; XI, 1, 91. — alicuius rei, VI, 1, 40; XI, 2, 46. — laborem tarditate ingenii, I, 1, 1. — locum, VI, 3, 63. — minus, VII, 7, 7. — mores liberorum, I, 2, 6. — operam, I, 1, 34. — profectus, II, 4, 16. — quae iam effecta erant, XII, prooem. 1. — sanguinem verum, X, 1, 115. — scripta, X, 7, 33. — tempus, I, 1, 19. — tempora tarditate ingenii, I, 1, 1. — verbum, VIII, prooem. 28; XI, 2, 49. — vim, X, 2, 19. — usum, VII, prooem. 2.

Perdiscere aliquid, I, 12, 15; XII, 11, 16. — ab aliquo, X, 1, 4. — syllabae omnes *perdiscendae*, I, 1, 30.

Perdocere stultitiam suam, I, 1, 8.

Perducere aliquem ad iram pudorem, XI, 1, 76. — suspicionem, IX, 2, 71. — eo, X, 1, 15. — in quem velis habitum animi, VI, 2, 3. — velut in rem praesentem, IV, 2, 123. — aliquid a parvis initiis paulatim ad summam, X, 7, 18. — ad finem, VI, 2, 3. — liquidum confessumque, V, 14, 28. — summum, VI, 1, 29. — natum in adolescentiam, IV, 2, 42. — libros ad summam, prooem. 6. — *perduci* ad aequitatem, II, 17, 27. — aliquid, II, 5, 13. — clausulam, II, 15, 28. — ex aliqua re eo, V, 7, 17. — *perductae* in summum artes, XII, 11, 28.

Perdurare, VIII, 3, 33.

Peregrinatio, VII, 3, 31.

Peregrinitas oris, XI, 3, 30.

Peregrinus qui morum ascende-

rit, etc., IV, 4, 4; VII, 6, 6. — sapor, XII, 10, 19. — sonus, I, 1, 13. — *peregrinum*, VI, 3, 107. — *peregrina*, scil. verba, I, 5, 3. — verba, I, 5, 55; VIII, 1, 2.

Perexiguae partes, XI, 2, 27.

Perfectus, etc. Vid. in *Perficere*.

Perferre, VI, 2, 14. — aliquid VI, 1, 19. — ad audientes, VIII, prooem. 15. — cogitationem, stylum, II, 6, 3. — iudicem, IV, 2, 81; XII, 3, 2. — laborem, I, 3, 8; XII, 1, 8. — legationem, VII, 4, 36. — mandata, XII, 3, 2. — motum animi, IV, 1, 47. — vetustatem, X, 1, 40.

Perficere opus, XII, 11, 25. — saporem mellis ex vario florum ac succorum genere, I, 10, 7. — vires, X, 1, 57. — virtutem doctrina, XII, 2, 1. — ut, VIII, 2, 20. — *perfectus*, V, 10, 119. — omni genere doctrinae, prooem. 4. — laude aliqua, XII, 2, 27. — orator, prooem. 9 et 17; VI, 4, 3; X, 2, 9, et 28; XII, prooem. 4; XII, 1, per tot. passim; it. XII, 9, 8; XII, 10, 2. — moribus, scientia, facultate dicendi, prooem. 18, Conf. XII, 1, 24. — quem ita appellet Noster? XII, 1, 19. — undique vir, XII, 1, 25. — *perfecta* ars, IX, 4, 16. — eloquentia, VI, 3, 104. — *perfecta* esse omnia, X, 1, 24. — *perfectius* ea nihil, X, 1, 32; X, 1, 78.

Perfidus in causa, XII, 9, 15.

Perfluere aures, II, 5, 13; sed Gesnerus restituit *superfluent*.

Perforare navem, VIII, 6, 47.

Perfricare faciem, XI, 3, 160. — frontem, IX, 2, 25.

Perfundi sanguine, VI, 1, 30.

Perhorrescere, IX, 4, 35. — corpore ipso, XI, 1, 44. — pondus, XII, 11, 9.

Periambus, quis situs? IX, 4, 80.

Pericles causas eclipseos solis reddidit, I, 10, 47. — fulguravit, etc. II, 16 extr. Vid. Ind. II.

Periclea, XII, 10, 24.

Periclitari causa, VII, 2, 12. — exitu iudicii, VI, 1, 36. — opinione, statu, ibid. — rumpi, XI, 3, 42. — verbo, VII, 3, 17. — *periclitans*, VI, 1, 21; VI, 2, 35. — pene *periclitantia* in iuvenibus ferre, XI, 1, 32.

Periculosius aliquid fingere, VIII, 3, 37. — *periculosissimum* praeceptum, I, 6, 44.

Periculum, II, 11, 3. — in elocutione, II, 12, 5. — litigatoris, II, 12, 4. — translationis, VIII, 6, 11. — audax proxime *periculum* translatio, VIII, 6, 11. — sententiae, quae a *periculo* petuntur, II, 11, 3. — ex *periculo* petita verba, X, 1, 121. — *periculo* capitis, fortunarum, IV, 2, 122. — de causis forensibus, X, 1, 36 et 121; XII, 7, 11. — epilogorum, VI, 1, 41.

Περὶ ἐννοίας, III, 6, 35. — γελοίου disputatio, VI, 3, 22. — οὐσίας καὶ συμβεβηκότων, III, 6, 35.

Περιεργία, quid? VIII, 3, 55.

Περίεργον, odiosum, I, 6, 19.

Perinde ac, V, 10, 112; VII, 1, 60. — atque, VII, 3, 11. — firma, V, 9, 11. — prout, IX, 4, 34. — ut, V, 13, 58; VI, 4, 19.

Περίοδος, quid? IX, 4, 22. — περιόδῳ, IX, 3, 36.

Periodus, IX, 4, 14. — austera, fusa, IX, 4, 128. — longior, XI, 3, 53. — *periodi* nomina, genera, membra, etc., IX, 4, 124. — *periodis* postulare aliquid, VIII, 3, 14.

Περίφρασις, quid? VIII, 6, 59 seqq. — quibusdam figura, IX, 1,

3. Conf. ibid. 6. — astrictior apud oratores, VIII, 6, 61. — his (figuris) περίψρασιν Caecilius adiicit, IX, 3, 97.

Periphrasis, quid? VIII, 3, 53; VIII, 6, 61.

Perire, IX, 4, 143. — cruditate, veneno, VII, 2, 8. — *perit* aliquid amplitudini, I, 10, 45. — dictum, XII, 6, 5. — hereditas, IX, 2, 74. — hoc mihi, XI, 1, 10. — impetus, IX, 4, 113. — tempus alicui rei, XII, 1, 6. — quidquid *perit*, XII, 9, 5. — *pereat* raptor nisi, etc., IX, 2, 90. — *Peritura* omnia, VII, pro. 3.

Περισσολογία, quid? IV, 2, 43; VIII, 6, 61.

Περίστασις, quid? III, 5, 18; V, 10, 104.

Peristromata conchyliata, VIII, 4, 25.

Peritus dicendi vir, XII, 1, 1, 27, 31, 44, XII, 11, 9. — distinguendi, XII, 5, 3. — doctor, pro. 27. — iuris, XII, 3, 3. — loquendi, XII, 10, 16. — *periti*, VI, 2, 10. — praecipiendi, I, 1, 8. — *peritissimus* iuris, rerum rusticarum, XII, 11, 23; X, 1, 95, XII, 3, 9.

Permanere in persuasione, III, 4, 4.

Permiscere laudem alicuius, III, 7, 24. — *Permixtae* figurae, IX, 3, 41. — *permixta* cum alio aliquo, XII, 8, 12. — *permixtis* salibus, VI, 3, 15.

Permissio, quid in figuris? IX, 2, 25; IX, 3, 90.

Permittere aliquem suae ipsius fiduciae, II, 6 extr. — aliquid sibi, II, 15, 4; VIII, 6, 32; XI, 1, 24. — plus nitoris ac cultus, XI, 1, 48. — vela ventis, Ep. ad Tryph. 3. — expertas vires libero caelo, II, 6, extr. — *permittit* mos, XI, 1, 47. — *permittite* mihi sic uti, VIII, 3, 37. — *permittentes*, IX, 2, 48. — *permissum* est, VI, 3, 28. — *permissa* oratoribus schemata, I, 5, 52.

Permolle quod est in carminibus, IX, 4, 65.

Permovere omnes affectus, XII, 10, 36. — aliquem, VI, 1, 45. — ira, luctu, II, 10, 8.

Permulcere auditorem omni sono, IX, 2, 5. — aures voluptatibus, II, 12, 6. — iucunditate, II, 5, 8.

Permutare partem in corpore, VII, prooem. 2. — *permutato* cum uxore habitu, II, 17, 20. — ordine, IX, 4, 24. — *permutatis* literis syllabisve, I, 6, 32.

Permutatio defensionis saepe reprehenditur, V, 13, 41.

Perniciosus civis, X, 5, 13. — *Perniciosissima* mens, V, 9, 13. — *perniciosissimum*, XII, 6, 2.

Perorare in matrem, XI, 1, 61.

Peroratio, VII, 10, 12. — quid? VI, 1. Conf. VIII, pro. 11. — quot eius species? VI, 1. — partita, VI, 1, 55.

Perosi disciplinam, I, 10, 30.

Perpendere aliquid auditu, intellectu, VIII, 2, 6. — per omnia tempora, V, 9, 5. — libros tanquam lectos, Ep. ad Tryph. 2. — plura, VI, 5, 3. — syllabas, IX, 4, 112. — verba, XII, 10, 77.

Perpetua seculorum admiratione celebrari, XI, 1, 13. — oratio, II, 20, 7; XI, 2, 24. — *perpetuum* studium, I, 1, 10.

Perpetualia, II, 13, 14.

Perplexa ars, I, 5, 17. — causa, IV, 1, 62; XI, 1, 63. — expositio, IV, 1, 79. — institutio, VIII, pro. 2. — *perplexae* magis controversiae, II, 10, 9. — *verplexa*, XII, 11, 12.

Perpluere, VI, 3, 64.
Perpolierunt literae aliquid, II, 12, 8.
Perpotare in balneis, I, 6, 44.
Perquam, IX, 1, 3; XII, 10, 52.
Perquirere aliquid, XII, 11, 22.
Perscribere aliquid, X, 1, 89.
Perscrutari aliquid, XII, 8, 15.
Persecare vomicas, VIII, 6, 15.
Persequi, scil. cnarrando, I, 8, 18. — argutias omnes, XI, 3, 181. — — causas, XI, 3, 16. — legem, V, 14, 31. — materias omnes, VII, 4, 40. — silentio, X, 7, 25. — omnia, XI, 3, 121. — scriptores, ut, philosophos, poëtas, etc., X, 1, 38. — singula, VI, 3, 65. — species omnes, VI, 3, 35. — *persequitur* aliquid aliquem, XII, 10, 29. — sollicitudo usque ad ultimum, XII, 10, 77. — manus pene ipsam verborum copiam *persequuntur*, XI, 3, 85.
Perses vir, III, 7, 21.
Perseverare, XI, 1, 80. — adhibere, VI, 4, 19. — animo, IV, prooem. extr. — apud praeceptorem aliquem, II, 2, 2. — in aliqua re, XII, 10, 16. — opinione, XII, 10, 27. — usum proprium, VI, prooem. 15. ire, III, 8, 19; VII, 1, 30. — *perseverantibus* studiis, XII, 10, 79.
Persice loqui, XI, 2, 50.
Persona, V, 10, 23. — adversarii, I, 4, 27; IV, 1, 14. — alicuius, VI, 1, 50. — alterius, IV, 1, 64. — comica, XI, 3, 79. — Herculis, VI, 1, 36. — huiusmodi, XI, 1, 69. — iudicis, IV, 1, 63. — litigatoris, IV, 1, 13. — prima praeterito tempore, in verbo, I, 6, 15. — qualiscumque, XI, 1, 73. — suadentis, III, 8, 48. — *personae* difficultas, III, 8, 49. — sermo, IX, 2, 32. — tertiae *personae* figura, I, 4, 29. — *personam* Herculis et cothurnos aptare infanti, VI, 1, 36. — a *persona* facere initium, IV, 2, 129. — in sua *persona*, II, 20, 10. — sub *persona* valere, VI, 1, 26. — *personae* convenientes, IV, 2, 52. — idoneae, IX, 2, 30. — inter quas litigatur, IV, 2, 129. — patrum, filiorum, maritorum, X, 1, 71.
Perspicere ingenium, naturam alicuius, I, 3 in. — vim omnem naturae penitus, XII, 2, 4. — *perspicitur* habitus animorum ex ingressu vultuque, XI, 3, 66.
Perspicuitas, VIII, 3, 15 et 61. — quid? VIII, 2. — orationis summa virtus, I, 6, 41. Conf. II, 3, 8; VIII, 2, 22. — rerum, VIII, 2, 22.
Perspicuus, IV, 2, 31. — *perspicuum* probatione, II, 20, 5.
Pestringere locum aliquem breviter, XI, 1, 4. — *perstringitur* fulgore ferri mens simul visusque, X, 1, 30. — *perstringere*, *praestringere*, et *praestinguere*, cognata sunt significatione, X, 1, 30 et 92.
Persuadere, VI, 2, 9. — aliquid alicui, I, 6, 37. — animo suo, VI, 2, 32. — dictione, XII, 10, 48. — indici, II, 15, 12. — nec collos mihi Calvus *persuaserit*, I, 6, 42; IX, 4, 16. — *persuadetur* nihil facile invitis, IV, 3, 11.
Persuasibile, II, 15, 13, 16, 17, 21; II, 21, 2.
Persuasibiliter, II, 15, 14 et 22.
Persuasio alicuius, II, 3 prim. XI, 3, 143. — arrogans de se, II, 4, 16. — falsa scientiae, I, 1, 8. — nationum, V, 11, 38. — popularis, V, 11, 37. — semel suscepta, XII, 2, 26. — vana de se, II, 2, 12. — *persuasione* dissentire, I, 2, 2. — inani tumescere, I, 2, 18. — labi, XI, 1, 90. — *persuasiones* inculcatae, III, 1, 6. — receptae, II, 8, 6. — aut nostras aut alienas fingere, VI, 3, 89.
Pertendere in tormentis, se innocentem esse, IX, 2, 83.
Pertinaciter, VIII, prooem. 4. —

haerere, I, 1, 5. — *pertinacissime* durare, I, 1, 13.

Pertinax homo, XI, 1, 90. — spiritus cum spatio, XI, 3, 40. — studium, prooem. 27. — *pertinacior* vir, XI, 1, 71.

Pertinere ad aliquid, I, 5, 58; VI, 1, 18; IX, 1, 36. — exemplum, IV, 1, 33. — ἔξειν, X, 1, 59. — oratorem nonnunquam potest, I, 10, 46. — rem, II, 11, 1. — *pertinet* ad artem oratoriam, prooem. 11. — literas aetas, quae ad mores iam *pertinet*, I, 1, 17. — officium, prooem. 4. — summam, I, 1, 23. — extra ad causam, IV, 1, 30. Conf. ibid. 50. — huc, V, 13, 25. — quod *pertinet* ad actorem, VII, 1, 10. — ille, ad quem hoc *pertinet*, de offic. I, 4, 17. — neque hoc eo *pertinet*, ut VIII, 3, 13.

Pertractare: omnis honesti iustique disciplina *pertractanda*, XII, 2, 1. — pene *pertractandum* dare aliquid, VIII, 3, 12.

Perturbare aliquem affectibus, IV, 5, 6. — aliquid, IX, 4, 14. — pueros varia permutatione literarum, I, 1, 25. — somnos *perturbant* cogitationes voluptatum, XII, 1, 6.

Perturbatio animi, V, pro. in.

Pervadere: *pervasit* multos ista persuasio, VIII, 2, 21. — vitium, XI, 1, 56.

Pervenire ad aliquid, X, 6, 2. — circuitu, V, 7, 16. — partiendo, III, 6, 48. — animum, X, 3, 28. — dominationem, V, 11, 8. — frugem, I, 3, 3. — infinitum usque in summam, XI, 2, 41. — intellectum eundem, VIII, 3, 39. — sequentium, I, 4, 22. — nomen ingenii, VI, 2, 36. — risum, VIII, 6, 74. — summum, VIII, 4, 9; XII, 10, 78. — summa ex principiis, X, 1, 4. — in crastinum, V, 10, 16. — portum, XII, 11, 4. — *pervenire* aliter ad consummatam eloquentiam non potest, pro. 20. — *pervenit* pecunia ad aliquem, IV, 2, 10. — res usque ad aenigma, VI, 3, 51. — utilitas ex aliquo ad aliquem, VI, prooem. 1. — *perveniunt* bona ad aliquem per aliquid, IX, 2, 74. — *perveniant* tunicae ad medios poplites usque, XI, 3, 138.

Perversa ambitio, X, 7, 21. — in *perversum*, VIII, 2, 19.

Perversitas diligentiae molestissima, I, 6, 17.

Pervicax testis, V, 7, 26. — *pervicaces* grammatici, I, 5, 17.

Pervidere aliquid, I, 1, 3; II, 10, 7; V, 10, 22.

Pes non videtur excludere tres syllabas, IX, 4, 79 seq. — omni *pede* standum est, XII, 9, 18. — *pedes* aequi et diducti, XI, 3, 159. — difficiliores, IX, 4, 20. — geometrici, I, 10, 41 seqq. — modestiores, tardiores, IX, 4, 134. — in palaestra, IX, 4, 8. — parvi, IX, 4, 6. — *pedum* ictus, IX, 4, 51. — modulatio, I, 6, 2. — proprietates, I, 8, 13. — *pedes* suos habet illud solutum, IX, 4, 20. — in *pedibus* observantur status et incessus, sc. in actione oratoris, XI, 3, 124.

Pessimus vir, prooem. 16. — *pessimi* mores, prooem. 15.

Pestilentia, unde? VII, 2, 3. — cur in ea exsulent sumptuariae leges? III, 6, 26.

Pestis intestina, XII, 7, 3.

Petere acclamationem, VIII, 5, 14. — aliquem ad supplicium, VII, 6, 6. — aliquid, V, 10, 109; VIII, prooem. 16. — in armorum tractandorum arte, IX, 4, 8. — a se, VII, 10, 10. — ab aliquo, VI, 3, 57. — animo toto, XII, 11, 30. — contra, VI, 1, 17. — ex aliquo loco, VI, 3, 35. — oraculo, XII, 11, 5. — extra rem, IV, 2, 89. — pro aliquo, VI, 1, 20. — aliqua re, ut, I, 3, 1. — auctoritatem alicunde adversus alios, V, 12, 14. — auxilia ex

sapientiae penetralibus, XII, prooem. 3. — benevolentiam iudicis, IV, 1, 25. — caput alicuius iuste, VI, 3, 28. — collum amplexu, IV, 2, 124. — commeatus, VII, 10, 13. — conatum longius, X, 3, 6. — consilium a se ipso, VII, prooem. 4. — exempla ab historicis etc., XII, 11, 17. — favorem audientium, III, 8, 7. — honores, VII, 4, 4. — intellectum, VI, 2, 15. — iudicium doctorum, VIII, 3, 2. — iugulum, VIII, 6, 51. — ius a iudice, IX, 2, 90. — laudem popularem, VIII, 3, 2. — legatum ex testamento, IV, 2, 6. — optionem, VII, 8, 4. — pecuniam etc., ex stipulatione, IV, 2, 6. — pilam, VI, 3, 62. — plausum alicuius praestigiae, IV, 1, 77. — probationes a personis, rebus, V, 10, 102. — provinciam, VI, 3, 68. — risum ex aliquo, VI, 3, 23. — risus, VI, 3, 58. — somnum, IX, 4, 12. — testimonia ab aliquo, X, 1, 49. — voluptatem audientium, V, prooem. 1. — *petitur* fletus perorationibus, VI, 2, 7. — in vincula, VII, 1, 55. — solet auctoritas ab oratoribus etc., I, 6, 2. — *petentes*, VII, 2, 27. — *petita* alte ratio, VI, 5, 3. — *petitae* paulo licentius voluptates, XII, 10, 50. — *petita* aliunde, VIII, 5, 17. — ex periculo verba, X, 1, 121. — ferro femina, VI, 3, 91. — *petendi* commeatus, VII, 10, 13.

Petitio pecuniae, IV, 4, 6. — *petitiones*, VII, 1, 9 et 37. — invicem diversae, III, 10, 4.

Petitor, III, 6, 85 et 95; IV, 1, 24; IV, 2, extr.; VII, 1, 3, et 5; VII, 2, 26.

Petorritum, I, 5, 57.

Petulans, VII, 2, 28. — ad alterius arbitrium esse, XII, 9, 10. — in laedendo aliquo esse, XI, 1, 67. — dictum, VI, 3, 33. — *petulantes* milites, XI, 1, 88.

Petulantia dicendi, VI, 3, 33. — incurrit in aliquem, XI, 1, 86. — patroni *petulantiam* luit litigator, XII, 9, 9.

Pexus doctor, I, 5, 14.

Φ aspirare solent Graeci, I, 4, 14.

Phaëton, dissyllabum, I, 5, 18.

Φαντασίαι in concipiendis visionibus, VIII, 3, 88. — φαντασίαι, rerum imagines, visiones, VI, 2, 29; X, 7, 15; XII, 10, 6.

Pharsalus, XI, 2, 14.

Philippicae. Vid. Cicero in Ind. II.

Philippus, Macedonum rex, I, 1, 23.

Philippus, consul, XI, 1, 37.

Philoctetes, *Philocteta*. Vid. Indic. II.

Philodamus, VI, 1, 44. — *Philodami* damnatio, XI, 3, 171.

Philosophetur qui beatam vitam vivere vôlet, V, 14, 13. — *philosophandum* est, V, 10, 70.

Philosophi: isti, qui *philosophi* vocantur, XI, 1, 35. — *philosophorum* consuetudo, servitus, VII, 3, 16. — lectio, X, 1, 35.

Philosophia simulari potest, eloquentia non potest, XII, 3 extr. — *philosophiae* tres partes. Vid. *Pars*.

Phoenix Homericus, II, 3, 12.

Phonasci, II, 8, 15; XI, 3, 19 et 22 seq.

Phormio, VI, 3, 56.

Φράσις, quid? VIII, 1 in. — ad faciendam φράσιν accommodatum, X, 1, 42.

Phrasia, id est, corpus eloquentiae non faciunt Macer et Lucretius, X, 1, 87 et 88.

Phrygium canere, I, 10, 33.

Phryne, II, 15, 9.

Physicus, XII, 2, 22.

Picens, IV, 2, 2.

Pici, I, 6, 31.

Pictai vestis, I, 7, 18.

Pictor, VII, 10, 9. — *pictores* quidam quid faciant? X, 2, 6.

Pictura, tacens opus, etc., XI, 3, 67. — in qua nihil circumlitum est, VIII, 5, 26.

Pietas principis nostri, III, 7, 9.

Piget referre, VIII, 6 74.

Pignus mutuae inter nos caritatis, prooem. 6. — *pignora*, quid? VI, 1, 24 et 33.

Pigritia emendandi, X, 3, 32.

Pigrum ingenium, X, 2, 4. — *pigra* media in orationis contextu, IX, 4, 66.

Pilam petere, VI, 3, 62.

Pilariorum miracula, X, 7, 11.

Pilum emittere, VIII, 2, 5.

Pingo facit *pinxi*, I, 6, 15. — *pingere* V, 12, 21. — singulis coloribus, XI, 3, 46. — *pingendi* mirus artifex, XII, 10, 6.

Pinguetudo literarum nimia, I, 11, 4.

Pinguis doctor, I, 5, 14. — syllaba aliqua ad *pinguem* sonum uti, I, 7, 27. — *pinguiora* verba, XII, 10, 35.

Pinna: a *pinna* bipennis, I, 4, 12. — *pinnae* non sunt avium, I, 4, 12.

Pinus, arbor, VIII, 6, 58.

Piraeus, VIII, 6, 64.

Piratica, vocabulum novum Quintiliano puero, VIII, 3, 34.

Piraticus mos, XII, 7, 11.

Pisauri servisse eum, VII, 2, 26.

Piscatorium navigium, VI, 3, 41.

Pisces muria durati, VIII, 2, 3. — *piscium* genera, V, 10, 21.

Piscosi scopuli, VIII, 3, 77.

Pisistratus, V, 11, 8.

Piso, IX, 3, 22. — *Pisonis* annulus, IX, 2, 61. — in *Pisonem* libri, III, 7, 2. — non *Pisonum* sed *Pistorum*, IX, 3, 72.

Πίστεις, V, 10, 8,

Pituita, unde? I, 6, 37.

Placare iudices, VIII, pro. 12.

Placentinus Tinca, I, 5, 12.

Placere, X, 4, 4. — lanam fuco tinctam, XII, 10, 75. — in dicendo, X, 1, 126. — diversis virtutibus, de actoribus comoediarum, XI, 3, 178. — nihil potest, quod non decet, I, 11, 11. — Ciceroni *placet*, X, 7, 21; conf. XII, 2, 21.

Placidus, VI, 3, 53. — *placida* mens, VI, prooem. 7. — *placidior* animus, IV, 2, 74.

Plancus, Cn. VI, 3, 44. — *Planci*, I, 4, 25.

Plane in tenebris, II, 12, 17. — instare interrogatione, VI, 3, 38.

Planipes senex, V, 11, 24.

Planus imperitis sermo, VIII, 2, 22. — *plana* an luna, VII, 2, 6. — manus, XI, 3, 80. — probatio, II, 20, 5. — *planum*, VIII, 5, 32. — *plani* et voluntatis status, VII, 6, 4. — *plana*, de locis, V, 10, 21; VIII, 5, 29; XII, 9, 2. — in *planis*, I, 10, 40 et 45. — *planissima* ratio, II, 3, 5.

Plasma, I, 8, 2.

Platanus, V, 10, 56. — sterilis, VIII, 3, 8.

Platearum propugnatores, XI, 3, 168.

Πλατιασμός, I, 5, 32.

Plato non *Platon*, I, 5, 60.

Plaudere non sponte ac iudicio, sed erumpere in affectum voluptatis, VIII, 3, 4. — *plaudite*, quo veteres comoediae clauduntur, VI, 1, 52.

Plausibilis locus, IV, 3, 1. — magis, XII, 10, 73.

Plausor, XII, 9, 4.

Plausus, VIII, 3, 3.

Plautiae legis iudicium, IX, 3, 56.

Plautinus sermo, X, 1, 99.

Plebisve scita, II, 13, 6.

Plectrum aureum, X, I, 63.

Plenus vini, vino, IX, 3, 1. — nimium sonus, XI, 3, 41. — spiritus, XI, 3, 55. — *plena* finitio, VII, 3, 23 seqq. — messis, VIII, 3, 8. — opera, I, 1, 20. — spiritus vis ingenii, X, 1, 44. — vox, XI, 3, 15 et 63. — *plenum*, IX, 4, 93 et 116 et 119. — auctoritatis, IX, 4, 108. — eloquentiae

genus, XI, 1, 31. — suo genere, XII, 10, 59. — sanguinis, XI, 1, 34. — varietatis, IX, 2, 10. — *pleni* talibus antiqui, IX, 3, 16. — sumus in narratione, IX, 4, 138. — temporibus satis *pleni* pedes, IX, 4, 136. — *plena*, non tumida, XII, 10, 80. — spatia, IX, 4, 118. — *plenior* canalis, XI, 3, 167. — temporibus pes, IX, 4, 83. — scriptor, X, 1, 77. — vox, XI, 3, 42. — *plenius*, XII, 10, 66. — aliquid et erectius, XI, 3, 48. — adhuc et lentius, XI, 3, 167. — obsequium, prooem. 3. — *plenissima* eloquentia, XI, 1, 19. — *plenissimam* gratiam referre, XII, 11, 29. — *plenissima* in aliquo sunt, X, 2, 21.

Plenus, agnomen, V, 10, 30.

Πλεονασμός, I, 5, 40. — quid? VIII, 3, 53. — quaenam figura? IX, 3, 46 seqq.

Pletorius, Fonteii accusator, VI, 3, 51.

Plisthenes, III, 7, 19.

Πλοκή, figura, IX, 3. 41 et 49.

Plorare : ploret aliena, VI, 1, 29.

Ploxenum, I, 5, 8.

Plumbea, pondera, XI, 2, 42.

Pluralis numerus, I, 5, 42. — *plurale*, VIII, 6, 28. — *pluralia* singulariter efferre, I, 5, 16.

Pluraliter, I, 5, 16; VIII, 3, 35; VIII, 6, 28. — dici, I, 6, 25.

Plus loci, VI, 4, 10. — operis quam ostentationis habere, I, 4, 5. — opinionis consequi, XI, 3, 8. — posse, VI, 2, 6. — quam dixeris significatio, id est, ἔμφασις, IX, 2, 3 — quam possunt, I, 1, 33. — significauter, IX, 3, 67. — vindicare sibi, XI, 1, 23. — virium, I, 3, 9. — *plurimus* erit in maximis quibusque exercitationibus, XII, 2, 27. — *plurimum* voluptatis habet in se eloquentia, X, 7, 17.

Pluviae aquae, X, 1, 109.

Po' meridiem, IX, 4, 39.

Poculum epotum, VIII, 6, 24; conf. *Immania*.

Poëma, I, 8, 16. — de quadam Horatii epistola, V, 11, 20. — quomodo sit generatum? IX, 4, 114.

Poena levis, VII, 2, 42. — *poenae* gravissimae legum, malae conscientiae, XII, 1, 3. — satis *poenarum* dare, VII, 4, 18. — ad *poenas* superstes, VI, prooem. 13. — pro cruciatu, dolore etc. VI, pro. 13.

Poenariae actiones, IV, 3, 9; VII, 4, 20.

Poenitentia coepti, XII, 5, 3. — quasi *poenitentia* dicti, IX, 2, 60.

Poenitet : non *poeniturus*, pro *non acturus poenitentiam*, IX, 3, 12. — *poenitentia* satis poenarum dare, VII, 4, 18.

Poësis, XII, 11, 26.

Poëta pro *Homero*, VIII, 5, 9. — non ignobilis, IX, 4, 90. — *poëtae* mali, VI, 3, 96. — *poëtarum* corruptissimus quisque, VIII, pro. 25. — scripta pronuntiare, XII, 3, 1. — sententiae, V, 11, 39.

Poëtice, IX, 1, 13.

Poëticus spiritus, VIII, 3, 80. — *poetica* libertas, X, 5, 4. — observatio, IX, 4, 95. — virtus, X, 1, 46. — *poeticum*, IX, 4, 56. — ius, I, 5, 12. — *poëticae* narrationes, II, 4, 2. — voluptates, 1, 8, 11. — *poëtica*, VIII, 3, 60. — themata, II, 10, 5.

Ποιητική, ars, II, 18, 2.

Ποιότης antea legebatur, nunc ποσότης, VII, 4, 16.

Πολιτικός, I, 10, 15.

Polire opus lima, X, 4, 4. — verba, VIII, 6, 63. — ungues, VIII, prooem. 22.

Pollet multum in epilogis periodus, IX, 4, 128.

Polliceri aliquid, XII, 11, 14. — in publicum, X, 7, 1. — se magistrum, II, 5, 5. — testimonium, V, 11, 13.

Pollux, XI, 2, 11.

Polus apud Platonem, II, 15, 28.
Polynices, V, 10. 31.
Πολόπτωτον, figura, IX, 3, 37.
Πολυσύνδετον, IX, 3, 51.
Polyxena, VI, 2, 23.
Pompeius Cn. III, 8, 33 et 56 seq.; IV, 2, 25; VII, 2, 6; XI, 1, 36 et 80; IX, 2, 55. — abunde disertus rerum suarum narrator, XI, 1, 36. — de dictatura Cn. *Pompeii*, IX, 3, 95. — dictum in Ciceronem, VI, 3, 101.
Pompeius S., III, 8, 44.
Pomponius, VI, 3, 75.
Pomptina palus, III, 8, 16.
Ponderare inventa, scil. verba, VIII, prooem. 27.
Pondo, I, 5, 15. — argenti, VII, 6, 11. — centum, VI, 3, 79; VII, 9, 9.
Pondus, XII, 2, 12. — in affirmando, IV, 2, 125. — rei, VIII, 5, 8; XII, 11, 9. — rerum, IX, 3, 100; IX, 4, 113; X, 1, 123; X, 2, 23. — sententiarum, IX, 3, 74. — in arte statuaria, XII, 10, 7. — verborum, X, 1, 97. — in verbis, VIII, 3, 43. — *pondere* valere, XII, 10, 36. — cum *pondere* dici, VI, 1, 2; IX, 4, 83; XII, 10, 19. — non sine *pondere* oratores Rhodii, XII, 10, 19. — *pondera* plumbea, XI, 2, 42. — singulorum examinare, scil. rerum verborumque, X, 3, 5; conf. *Mensura*.
Pone, VIII, 3, 25.
Pono facit *posui*, I, 6, 15. — *ponere*, III, 6, 49. — aliquem inter praecipuos, X, 1, 116. — aliquid, III, 6, 45; III, 11, 16; XI, 3, 183. — ante oculos, I, 12, 18; VI, 1, 1 et 11; X, 2, 25. — in aliqua re, IV, 2, 43. — in clausula, X, 2, 18. — in conspectu, IV, 5, 22. — in medio, VII, 10, 15. — inter argumenta, IV, 1, 11. — argumentum, II, 17, 34; IV, 2, 108. — auctorem, VI, 3, 64. — causam, IV, 2, 86. — corpus in occulto loco, VII, 9, 5. — exemplum, VI, 3, 108. — fines, VII, 3, 20. — genu, IX, 4, 11. — literam aliam pro alia, eandem alio loco, I, 5, 10. — narrationem ante probationes, IV, 2, 86. — quaestionem omnem in rebus et in verbis, III, 5, 4. — quaestiunculas invicem, I, 3, 11. — rem ante oculos, VIII, 3, 81. — sententiam suam, III, 1, 22. — statuam, VII, 9, 8. — verba, VIII, 3, 36. — *poni*, IV, 2, 20 et 28; VI, 3, 84. — pro *dici* etc., II, 21, 1. — gravius, levius, VI, 3, 37. — in inventione, VI, 4, 1. — materia, I, 10, 33. — sententia apud aliquem, II, 21 prim. — medio, VII, 1, 10. — solet a quibusdam illud, II, 21, 14. — *ponitur* alicui materia, II, 21, 20. — si *ponatur* aliquis, II, 4, 22. — *posita* est secunda quinque partium, VII, pro. 1. — summa in hoc, VI, 2, 26. — *positum* est a Messala in libro etc., I, 7, 23. — in conditione, VII, 4, 27. — in eventu, II, 17, 23. — in intellectu, V, 10, 18. — multum in tua fide ac diligentia, ut, Ep. ad Tryph. 3. — *posito* genu supplicare, IX, 4, 11. — *positi* commode versus, VI, 3, 96. — *positae* in affectibus causae, IV, 1, 47. — *posita* velut auxiliis nostris, IV, 2, 102. — in more, de iure, XII, 3, 7. — usu, V, 10, 5. — quotidiano verba, II, 10, 9; IV, 2, 30.
Pontificum annales, X, 2, 7. — commentarii, VIII, 2, 12.
Popularis delectatio, II, 10, 11. — error, XII, 1, 26. — laus, VIII, 3, 2; X, 2, 27. — persuasio, II, 15, 19 et 20. — *populare* magis, XII, 10, 73. — sententiis, VIII, 3, 12; conf. *Bonitas*. — *populares* leges, V, 13, 24; VII, 4, 13.
Popularitas, V, 9, 13.
Populariter, XII, 9, 2.
Populus distinguitur a *gente*, XI, 1, 86.
Porca pro *porco* apud Virgilium, VIII, 3, 19.
Porrigere libellum, VI, 3, 59. — labra *porriguntur* male, XI, 3, 81 —

porrecti utrinque pedes, I, 10, 43. — porrectae literae, I, 6, 32. — syllabae, ibid. — geminis vocalibus scriptae, I, 7, 14.

Porro, I, 12, 11; II, 1, 7; II, 4, 18; II, 17, 8 etc.

Porticus, XII, 2, 8.

Portione sua quadam, VI, 1, 26. — eadem *portione*, XI, 3, 139. — pro sua *portione* perfectum, X, 7, 28.

Portorium, V, 10, 78.

Portus eloquentiae salutaris, XII, 7, 4. — *portum* pro pace atque concordia dicit Horatius, VIII, 6, 44. — in *portum* integra nave pervenire, XII, 11, 4. — *portus* suos habent ingenia, XII, 10, 36.

Poscere aliquid sibi, IX, 4, 57. — conchylium, I, 2, 6. — laudem silentio, XI, 3, 121. — lineam adversus aliquos, XI, 3, 133. — *poscit* conditio, V, 1, 3. — hoc bonum et comem virum, VI, 2, 18. — res, IX, 3, 4; X, 1, 9. — utilitas, III, 8, 63. — *poscitur* aliquid, IX, 4, 128.

Positio, I, 5, 28; I, 6, 12. — de metro, IX, 4, 86. — sublatio ac *positio*, IX, 4, 48 et 55. — feminina, I, 4, 24. — inconveniens, I, 5, 51. — loci, III, 7, 26. — neutralis, I, 4, 24. — nominis pro nomine, VIII, 6, 23. — nominum, I, 5, 60 et 65; I, 6, 2 et 20 et 25. — prima, I, 5, 60. — verborum, I, 6, 10. — *positiones*, quid? I, 2, 13. — *positionum* vitia, II, 10, 14. — *positionibus* mutantur materiae, VII, 4, 40.

Ποσότης, VII, 4, 16.

Posse aliquid, I, 3, 4. — maxime, II, 3, 5. — nimium quam in animis hominum, IV, 2, 70. — plus, VI, 2, 16.

Possessio bonorum secundum tabulas testamenti *datur*, V, 14, 15. — *possessionis* quaestio, VII, 5, 3. — in *possessione* aliquarum rerum esse, XII, 2, 5. — *possessiones*, VI, 3, 44.

Possessivum, I, 5, 45.

Possibile, III, 8, 25.

Possidere, VII, 5, 3. — animum alicuius, VI, 1, 52. — omnis sensus *possidet* naturale intervallum, IX, 4, 61.

Post aliquem consistere, I, 10, 27. — natos quae eveniunt, I, 4, 25. — paulum, IX, 4, 19. — tempus, scilicet aliquod, XI, 2, 17.

Posteriores tunicarum orae, XI, 3, 138.

Posteritatis memoria, XII, 11, 30. — ad memoriam X, 1, 31. — memoriae traditum est, I, 10, 9.

Postulare, VI, 4, 17. — aliquem, i. e. accusare, XI, 1, 57. — apud aliquem, sc. ius, XI, 2, 50. — aliquid periodis, VIII, 3, 14. — credi sibi aliquid, XII, 3, 1. — curam, X, 1, 6. — familiariter, ut, pro. 1. — reverentiam, IV, 1, 55. — ut quisque locus *postulabit*, X, 1, 17.

Postulatio, XI, 3, 150. — aequa, VII, 1, 47. — recta benevolentiae et attentionis, IV, 1, 42.

Postumus, I, 4, 25; VII, 6, 9.

Potens argumentum, V, 12, 8. — femina, VI, 3, 85. — vis efficiendi aliquid, XII, 11, 10. — personae *potentes*, IX, 2, 68. — *potentium*, II, 20, 8. — *potentior* iure, VII, 1, 2. — quaestio. Vid. *Generalis*. — *potentius* est, II, 5, 16; III, 6, 11. — fit, VI, 4, 18. — *potentiorem* facere linguam latinam, I, 5, 66. — *potentiora*, XII, 10, 34. — ipsis artibus exempla, X, 1, 15. — *potentissimus* in affectibus, VI, 2, 30. — *potentissima* in dicendo ratio, X, 1, 17. — *potentissimum*, II, 17, 13 et 16; IV, 5, 8 et 10. — ad aliquid, VI, 2, 1. — in causis, XII, 3, 1. — *potentissimae* quaestiones, IV, 1, 24. — *potentissima* ad aliquid, IV, 1, 26. — ad *potentissima* ab infimissimis pervenire, VII, 1, 17. — argumen-

ta, V, 12, 14. — sunt exempla, II, 4, 20.

Potenter ad aliquid efficiendum dicere, XII, 10, 72.

Potentia. Vid. *Adulatores.*

Potestas aliqua, VII, 1, 32. — eligendi, V, 10, 69. — maior cogit, IV, 1, 72. — necessaria, V, 10, 69. — *potestatis* ius, I, 1, 8. — in nostra *potestate* esse, VI, 2, 29.

Potio mortifera, VII, 3, 7. — *potionem* bibere, VII, 2, 17. — dare, VII, 2, 17; IX, 2, 105.

Potior est salus nostra quam adversarii pernicies, VII, 2, 21. — ratio vivendi honeste, quam, etc., I, 2, 3. — *potioribus* vacare, IX, 4, 113.

Potus diversum valet quam indicat, I, 4, 29.

Prae se agere aliquid, X, 7, 10. — ferre aliquid, IX, 3, 54; X, 1, 111; XI, 1, 37.

Praebere et *probare* de citharoedo, I, 12, 3. — gratiam, XI, 3, 44. — intellectum, I, 5, 71; VIII, 3, 83. — occasionem flagitiis, I, 2, 4. — transitum, V, 13, 13; VIII, 6, 38. — *praebet* se latinus sermo vel nobis nolentibus, I, 1, 12. — *praebebantur* (alii *probabantur*) huius rei iudicia, I, 2, 14.

Praecavere, V, 7, 13.

Praecedere, VII, 4, 18. — aliquem, IX, 4, 85. — aetate, X, 1, 103. — dignitate, usu, XI, 1, 29. — longe, X, 1, 96; X, 7, 10. — profectu, I, 2, 23.

Praeceps in compositione, IX, 4, 71 et 83. — ira, VIII, 6, 28. — os, XI, 3, 52. — via, VI, prooem. 6. — sententiae *praecipites*, VII, 1, 44. — *praecipitia* pro sublimibus, XII, 10, 73. — per *praecipitia* deferri, I, 10, 33.

Praecipitio, II, 17, 18.

Praeceptor acer atque subtilis, I, 4, 25. — athletae, X, 1, 4. — bonus, V, 13, 44. — clarissimus ille, II, 8, 11. — *praeceptores* dicendi, XII, 2, 8. eloquentiae, II, 1 prim; II, 8, 4. — velut publici, I, 2, 1.

Praeceptum periculosissimum dare, I, 6, 44. — *praecepta* brevitatis, IV, 2, 32. — dicendi, XII, 11, 31. — eloquendi, X, 1 prim. — sapientiae, prooem. 19; I, 4, 4; XII, 1, 28. — valent nihil nisi adiuvante natura, prooem. 26. — virtutis, prooem. 17. — vitae, XII, 11, 4. — vivendi, XII, 11, 16. — *praeceptorum* certissimum genus, XI, 1, 71. — quod contra *praecepta*, IV, 1, 71.

Praecerpere gratiam novitatis, IV, 5, 4.

Praechones, I, 5, 20.

Praecidere membra, VIII, 3, 75. — *praecisa* comprehensio, VII, 3, 15. — undique narratio, IV, 2, 47. — oratio, IX, 2, 57. — *praecisae* conclusiones, X, 2, 17. — rupes, XII, 9, 2.

Praecipere, i. e. docere, II, 3, 5. — aliquid, I, 1, 16 et 34; X, 1, 69. — in universum, VII, 1, 63. — de aliqua re, VI, 3, 34; XII, 2, 9. — musicen, I, 10, 31. — optima, I, 1, 11. — studium, I, 10, 29. — *praecipi* frustra, VII, 9, 14. — stultissime, V, 13, 9. — iam *praeceptum* est, VI, 3, 34. — *praecipientes*, II, 3, 5. — *praecipiendi* periti, I, 1, 8; I, 8, 2 et 6; IX, 2, 77. — pro *ante capere*, etc., ut, amaritudo semel *praecepta*, I, 1, 20. — domi *praecepta* et composita ad iudicem perferre, XII, 3, 2.

Praecipitare aliquem, VII, 2, 24. — editionem, Ep. ad Tryph. 2. — incestam, VII, 8, 3 et 5. — *praecipitari*, VII, 8, 6. — de saxo, VII, 8, 3.

Praecipue hoc facere solebam, ut, etc., VII, 1, 23.

Praecipuus philosophorum, X, 1, 81. — ad notandos hominum mores, X, 1, 94. — in aliqua re, X, 1, 65. — facile, ibid. 68. — in eloquentia vir, VI, 3, 3. — *praecipua* cura, I, 2, 5. — oratio, IX, 2, 57. — *praecipuum* in studiis, quid? I, 1, 28. — opus, IX, 4, 59. — *praecipuae* partes oratoris, prooem. 12. — *praecipua* in quocunque, VIII, 6, 29. — inter *praecipua* legenda erit comoedia, I, 8, 7. — servandum, XI, 2, 47.

Praeclare dicta ac facta, XII, 2, 29. — scribere historiam, X, 1, 73.

Praecludere aures alicui rei, VII, 1, 31. — *praeclusa* via, X, 5, 7. — foramina tibiae, I, 11, 7.

Praeco, XI, 3, 156. — *praeconis* vox, I, 12, 17; VI, 4, 7.

Praecogitare aliquid, XII, 9, 20.

Praeconium acerbum, XI, 3, 172.

Praecox genus ingeniorum, I, 3, 3.

Praecultum eloquentiae genus, XI, 1, 31.

Praecurrere legem, VII, 4, 25.

Praedae esse, prooem. 14.

Praedicere, III, 6, 89; V, 7, 23. — *praedictus*, IV, 2, 57; VI, 1, 20 seq.; VIII, 3, 83; X, 1, 74.

Praedictio, IX, 2, 17.

Praeditus aliqua re, XII, 1, 10; XII, 11, 1.

Praedo, VIII, 3, 69.

Praedulce illud genus, II, 5, 22. — *praedulcia*, VIII, 3, 56.

Praedurum os, VI, 4, 11. — *praedura*, I, 6, 26.

Praeesse quaestioni, V, 4, 2.

Praefanda, VIII, 3, 45.

Praefatio sua quibusque partibus danda est, IV, 1, 74. — *praefatione* rationem reddere, VII, 1, 11. Conf. XI, 1, 67. — *praefationes*, VIII, 3, 31.

Praeferre aliquem alicui, X, 1, 64, 80 et 93. — voluptatem saluti V, 8, 1. — *praeferri* potioribus, de scriptoribus, X, 1, 126. — longe *praeferendi* ceteris, X, 1, 73. — *praelatus* est saepe Philemon Menandro, X, 1, 72. — *praelatae* a Cicerone causae, VII, 2, 39.

Praefinita tempora, XI, 3, 52.

Praeformata materia, II, 6, 5. — *praeformatae* infantibus literae, V, 14, 31.

Praeire legentibus, II, 5, 3. — *praeeunte* non eget omnis lectio, I, 2, 12.

Praeiudicium, VI, 5, 10. — *praeiudicio* damnari, IV, 2, 25. — *praeiudicia*, V, 1, 2; V, 2 prim.; V, 11, 13.

Praelectio, I, 2, 15.

Praelegere auctores, I, 5, 11; I, 8, 8 et 13.

Praeliari in causa, VIII, 3, 3. — pondere, mole, impulsu, IX, 1, 20. — *praelians* velut auctus, XI, 3, 145.

Praelongus, VI, 3, 67. — sermo, X, 3, 32.

Praeloqui, IV, 1, 2; V, 13 extr.

Praemeditatum, IV, 5, 2; V, 13, 3.

Praenium amplissimum, X, 7 in.

Praemodulari cogitationem gestu, XI, 3, 109.

Praemollire asperum fomentis, IV, 3, 10. — *praemollitus* sulcus, II, 9, 3. — *praemollitae* mentes, VI, 5, 9.

Praemonere, VI, 1, 20.

Praemunire aliquid probatione, VII, 10, 12. — remediis quibusdam, VIII, 3, 37. — causam propositione, IV, 2, 71.

Praemunitio, IX, 2, 17.

Praenomen, VII, 3, 28.

Praeoptare, VIII, 3, 8.

Praeparare, X, 1, 20. — aliquem, II, 4, 26. — alicui rei, VII, 1, 2. — auditorem quo sit, etc., IV, 1, 5. — aliquid, XII, 3, 5. — foro, V, 13, 44. — animum iudicis, V, 13,

58; IX, 4, 133. — arma, II, 1, 2. — athletam ad certamina, X, 1, 4. — foro, II, 10, 8. — iudicem, IV, 1, 24; VII, 1, 63. — ad intentionem IV, 2, 47. Conf. VI, 4, 22; VII, 2, 34. — latus, X, 7, 2. — oratorem, X, 1, 35. — prooemiis, IX, 4, 4. — se ad aliquid, IV, 2, 50. — ita, XII, 11, 21. — vocem, X, 7, 2. — ab imis sonis ad summos, XI, 3, 22. — *praeparari* adversus aliquem, XI, 2, 47. — foro, X, 7, 19. — in aliquid, X, 6, 6. — *praeparatus*, V, 10, 49. — non *praeparata* oratio, IX, 2, 59. — pugna, VII, 1, 35. — vis, VIII, prooem. 30. — *praeparatum* dictum, VI, 3, 33. — nihil habere, IV, 1, 54. — *praeparato* facere aliquid, IV, 2, 58. — sic *praeparata* afferre, IV, 3, 16. — verba, II, 4, 28.

Praeparatio, IV, 2, 55; V, 13, 51; IX, 2, 17. — probationum, III, 9, 7. — *praeparatione* egere, IV, 1, 72.

Praepilatis exerceri, V, 12, 17.

Praepinguis vox, XI, 3, 32.

Praeponderare neutro, VII, 2, 39.

Praeponere causas ac rationes factis, IV, 2, 52. — brevem literam longae, IX, 4, 34. — quaestiones, IV, 2, 25. — natura pulcherrimo cuique operi difficultatem *praeposuit*, X, 3, 4. — *praepositus* studiis moribusque vir, II, 2, 14. — *praepositum* verbum, IX, 3, 62.

Praepositio, I, 4, 13; XII, 10, 32. — quomodo in compositis scribi oporteat? I, 7, 4. — *praepositiones*, I, 4, 19; I, 5, 51; IX, 3, 71.

Praepropere, XII, 6, 2.

Praescribere aliquid alicui, X, 3, 15. — accusator actione *praescripsit* modum, IV, 1, 32. — *praescribit* ignominioso patri filius, VII, 5, 3.

Praescriptio, III, 6, 71; VII, 5, a seqq.

Praescriptum alicuius rei, IX, 4, 117. — certum, IV, 2, 84. — sibi propositum, X, 2, 2. — extra *praescriptum* egredi, I, 1, 27. — *praescripto* contineri, II, 13, 2.

Praesens animus, VI, 4, 8. — fortuna, X, 7, 32. — locus, XII, 2, 31. — officium, XI, 2, 44. — potentia, XII, 10, 13. — res, VII, 10, 11. — tempus, X, 7, 31. — in rem *praesentem*, IV, 2, 123. — cum re *praesenti* deliberare, IX, 4, 117. Conf. *In* et *Res*. — *praesentius* unumen, IV, prooem. 5. — *praesentissima* pericula, X, 7, 1.

Praesentia: in *praesentia*, V, 7, 15; VIII, prooem. 3; X, 7, 22.

Praesertim: quum *praesertim*, I, 11, 17; I, 12, 4; II, 21, 13.

Praeses bellorum deus, III, 7, 5

Praesidere: deae, quas *praesidere* vatibus creditum est, X, 1, 48. — *praesidentes* studiis deae, X, 1, 91. — magistratus, VI, 4, 11.

Praesidium inter pericula, IX, 3, 79.

Praestantia altercandi, VI, 4, 5. — animi, VI, 1, 25 et 27; XII, 5, 1. — gestus, XII, 5, 5. — mentis VI, prooem. 7.

Praestare aliquem docilem, IV, 1, 34. — ingenio, I, 1, 2. — aliquid VI, 3, 101. — alicui, id est, illius causa facere, prooem. 7. — consilium et eventum, VII, 4, 35. — disciplinas, I, 12, 15. — fidem, VII, 4, 35. — gestum et motum, I, 11, 3. — intentionem alicui, IV, 1, 38. — ordinem rerum, XI, 2, 8. — perspicuitatem, VIII, 2, 22. — probationem, V, 10, 11. — satis, VII, 10, 15. — se formandum, I, 12, 10. — sudorem, VI, 4, 6. — viam alicui rei, VII, 1, 34. — quantum *praestare potuerit*, X, 1, 98. — *praestat* bonam valetudinem frugalitas, X, 3, 26. — *Praestans* circa

aliquid, XII, 10, 12. — ingenii natura, XII, 1, 25. — ingenium, quo nihil *praestantius* cognovi, VI, pro. 10. — quid omnibus numeris *praestantius?* X, 1, 91. — *praestantissimus* animus, XII, 1, 17. — cura, ratione, facilitate, concipiendis visionibus, ingenio et gratia, XII, 10, 6. — in dicendo, XII, 3, 9. — *praestantissimi* oratores, XII, 10, 54. — praeceptores, I, 1, 10. — in eloquentia viri, XII, 2, 25.

Praestigiae plausus, IV, 7, 77.

Praestinguere. Vid. *Perstringere.*

Praestringitur laus aliqua re, X, 1, 92. Conf. *Perstringere.*

Praesum. Vid. *Praeesse.*

Praesumere, II, 4, 7; X, 5, 4. — aliquid, I, 10, 27; VIII, 6, 63; X, 5, 4. — partes alterius, XI, 1, 28. — patientiam alicuius rei, XII, 9, 9. — tempus, I, 1, 19. — ingenium iudicio *praesumitur*, II, 4, 7. — *praesumpta* desperatio, prooem. 20. — opinio, II, 17, 28. — *praesumptum*, III, 6, 38.

Praesumptio, πρόληψις, in figuris, IX, 2, 16 et 17.

Praetendere, prooem. 15; VIII, 5, 15. — ignorantiam, VII, 1, 35. — vultum et tristitiam et habitum pessimis moribus, prooem. 15. — verbum hoc legebatur etiam, ubi nunc est *pertendat*, IX, 2, 83.

Praetentanda est iudicis misericordia, IV, 1, 28.

Praetenuis spiritus, XI, 3, 41.

Praeter alios plurimum valere aliqua virtute, VI, 2, 24. — haec, IV, 5, 8. — id, V, 10, 45; X, 3, 6. — manum, VII, 3, 35; X, 6, 2.

Praeterfluere, XI, 2, 1.

Praeterire aliquid, prooem. 21. — tacitum, X, 1, 92. — exempla cetera, VII, 1, 2. — narrationem, IV, 2, 65. — alia *praetereo*, XI, 1, 83. — non me *praeterit*, X, 1, 12. — *praeteritus* labor, X, 7, 4. — *praeterita* gratia, VI, 1, 40. — secula, XII, 4, extr. — lex in *praeteritum*, II, 4, 37.

Praeteritum, in verbis, I, 4, 29. — perfectum et ulterius quibusdam verbis non invehitur, I, 6, 26.

Praterlabentia flumina, X, 3, 24.

Praetermittere aliquid, IX, 4, 144. — ex ordine, IV, 2, 49.

Praetexere difficultatis patrocinia segnitiae, I, 12, 16.

Praetexta C. Caesaris, VI, 1, 31. — ad talos demissa, V, 13, 39. — toga, V, 10, 71. — *praetextam* in cista mures rosere Camilli, VIII, 3, 19.

Praetextatus, XII, 6, 1.

Praetor consultus permittit dicere, XI, 3, 157. — certa lege sortitur III, 10, 1.

Praetoriae cognitionis summa, III, 6, 69.

Praeturae consilium, VII, 5, 2. — *praeturam* invadere, IX, 2, 41.

Praevalere, VII, 4, 19. — ad aliquid, VI, 2, 9.

Praevaricari, IX, 2, 87.

Praevaricationum crimina, VII, 1, 32.

Praevaricator, XII, 1, 24.

Praevelox memoria, XI, 2, 44.

Praevenit vires fiducia, XII, 6, 2.

Praevidere, V, 10, 109.

Πρακτικὴ ars, II, 18 prim.

Πράγματα, III, 6, 28.

Πραγματικὸς locus, II, 21, 3. — πραγματικὴ pars, III, 6, 56. — πραγματικὸν, III, 6, 34. — πραγματικοί, iuris interpretes, III, 6, 58.

Pragmatici, qui? XII, 3, 4. Conf. III, 6, 58.

Prandere, VI, 3, 63. — *pransus* diversum valet quam iudicat, I, 4, 29.

Pransorium, VI, 3, 99.

Pravitas artis, II, 15, 2. — iudiciorum *pravitate* mirari aliquid, II, 5, 10.

Pravus: in *pravum* induruisse, I, 3, 12. — *pravi* iudices, IV, 1, 18. — *prava*, V, 10, 34. — ingenia, I, 6, 32. — iudicia, X, 1, 19 et 72.

Πρᾶξις, III, 6, 26.

Praxiteles. Vid. Ind. II.

Precari bene oram solventibus, Ep. ad Tryph. 3. — ne, IX, 2, 24.

Precatio, IV, prooem. 5.

Preces dare alicui, VI, 1, 27.

Preculam pro *pergulam* dixit Tinca Placentinus, I, 5, 12.

Premere, IV, 1, 68; V, 7, 1; XI, 1, 16; XII, 11, 12. — aliquem, V, 13, 39; XII, 8, 10 et 14; XII, 10, 14. — confessionem, VII, 1, 29. — adversarii, IV, 4, 4. — crimen, VII, 2, 40. — digitos pollice, XI, 3, 94. — invidia, VI, 1, 4. — reum, V, 7, 23. Conf. XII, 1, 45. — sensum oculorum, VI, 2, 6. — tumentia, X, 4, 1. — *premit* aliquem auctoritas, VI, 5, 9. — *premi* aliqua re, VII, 2, 12. — crimine, XII, 1, 43. — lethargo, IV, 2, 106. — malis, VII, 2, 36. — *pressus*, X, 1, 46. — cultus, IV, 2, 117. — Homerus, X, 1, 46. — orator, XII, 10, 16 et 18. — diu sub aqua, XI, 3, 53. — *pressa* gracilitas, IV, 3, 2. — narratio, IX, 4, 134; X, 1, 102. — *pressum* limatumque genus dicendi, II, 8, 4. — et mite et limatum genus eloquentiae, XI, 1, 31. — guttur, XI, 3, 82. — *pressa*, X, 1, 44. — pro *pressis* exiles, X, 2, 16. — *pressior* ornatus, VIII, 3, 13. — *pressiora*, XII, 10, 38.

Presse dicere, II, 8, 15. Conf. VIII, 3, 40.

Pretium operae, XII, 6, 7. — risus, VI, 3, 35.

Priameia virgo, VI, 2, 22.

Priamus, VIII, 4, 21 seq. — apud Achillem, III, 8, 55; X, 1, 50.

Pridie kalendas ianuarias ingredi consulatum, VI, 1, 35.

Primipilaris, VI, 3, 92.

Primora verba, IX, 3, 32.

Primordia futurae mox artis, XII, 10, 3. — dicendi, I, 9 prim.

Primus aspectus, X, 2, 16. — locus in aliquo grammaticis est, I, 4 in. — *prima* actio, VII, 2, 34; XI, 3, 110. — aetas, I, 2, 4; I, 11, 2; IX, 3, 74. — cura, I, 1, 8. Vid. *Frons.* — manus, V, 11, 30. — memoria, I, 1, 31. — *primum* tribunal, XII, 5, 6. — *primae* actiones, IV, 1, 4; XII, 9, 16. — literae, I, 1, 8. — *prima*, X, 1, 4. — verba, I, 2, 6.

Princeps, V, 13, 6. — elegiae, X, 1, 58. — eloquentiae graecae, latinae, VI, 3, 1. — romanae, quis? VIII, 6, 30. — fori, XII, 11, 3. — in eloquentia, X, 3, 13. — lyricorum longe Pindarus, X, 1, 61. — noster, III, 7, 9. — orator longe, X, 1, 76 et 98. — oratorum, XI, 3, 8; XII, 2, 22. — qui vult omnia scire, necesse habet multa ignoscere, VIII, 5, 3. — *principes* oratorum, XII, 10, 22. — eius sectae, I, 20, 15. — stoicorum ac peripateticorum, III, 1, 15. — in republica viri, XII, 7, 3.

Principalis quaestio, IV, 4, 1.

Principium, IV, 1 in. — a *principiis*, I, 1, 1.

Prior (i. e. anterior), posterior pars togae, XI, 3, 139. — aetas, i. e. infantilis, I, 1, 18. — est ratio morum, I, 1, 4. — seculo *prior*, X, 1, 113. — *prius* satirae genus, X, 1, 95. — *priores*, i. e. maiores, IX, 2, 41. — orae tunicae, posteriores, XI, 3, 138.

Pristinus mos, XI, 3, 50.

Privatim, VIII, 2, 5.

Privatus locus, XI, 1, 47. — *privata* pecunia, IV, 2, 8; V, 10, 39. — persuasio, I, 2, 2. — *privatum* officium, XII, 7, 1. — *privatae* causae, X, 1, 119. — res, XII, 1, 1. — *privata* consilia, XII, 3, 1; XII, 10,

70. Vid. *Iudicia.* — intra *privatos* parietes, I, 2, 1.

Privernati in praedio, VI, 3, 44.

Pro aliquo, IX, 2, 51 seqq. — stare, XI, 1, 80. — capite orare, XI, 1, 47. — causa, XII, 10, 69. — conditione alicuius rei, V, 7, 24. — confessione esse, IX, 2, 14. — facto esse, VI, 1, 43. — facultate, VI, 5 prim.; X, 3, 15. — indole accipi, XII, 6, 3. — me est, VII, 1, 29. — parte meliore esse, VI, 2, 4. — virili, XII, 11, extr. — partibus causae, XII, 10, 69. — pergula dicere preculam, I, 5, 12. — personis, XI, 1, 27. — sua portione perfectum, X, 7, 28. — re, IV, 2, 84. — publica, XI, 1, 40. — rostris, XII, 6, 1. — se dicere, XI, 1, 26. — sublatione iudicii esse, VII, 1, 60. — tempore, IV, 2, 84. — Thrasumeno dicere Tharsomenum, I, 5, 13. — vanis accipi, IX, 2, 33. — una sonant aliquot syllabae, IX, 4, 109.

Probabilis copia, I, 8, 17. — genere ipso in omnibus, X, 1, 103. — hoc ipso, X 1, 75. — doctis sermo, VIII, 2, 22. — voluntas, II, 15, 37; XII, prooem. extr. — *probabile*, IV, 2, 31; VIII, 3, 42. — aliquid scribere, II, 4, 17. — est, X, 7, 19. — in aliquo, V, 10, 24; VI, 3, 82.

Probare acrius, XII, 2, 26. — aliquid dicuntur aures, IX, 4, 116. — argumentis, IX, 4, 4. — de citharoedis, I, 12, 3. — duci, IX, 3, 12. — certis incerta, I, 6, 4; I, 10, 37. — ex prioribus insequentia, I, 10, 36. — librum, X, 7, 31. — musicen, I, 10, 15. — scriptorem, I, 10, 17. — *probari* ab aliquo, IX, 4, 63. — debet iudici, etc., ratio nostrae moderationis, XI, 1, 68. — seculis, de monumentis, III, 7, 18. — *probat* dialectice, I, 10, 36. — *proba* te habuisse, VII, 1, 22. — *probaverunt*, I, 4, 16. — *probatur* orator in opere suo, X, 1, 70. — *probata* experimento cultura, X, 2, 2. — iam verba, IX, 4, 58.

Probatio, IV, 2, 78; VIII, 4, 12; IX, 1, 19. — acrior, IX, 2, 6. — ex causis, VII, 2, 35. — firma, XI, 3, 2. — fortior, V, 14, 2. — iuris, IV, 5, 21. — pudoris, IV, 5, 20. — simplex ex affectibus et ex affirmatione, V, 13, 55. — ex adverso sumpta, figura, IX, 3, 90. — *probationem* petere, I, 10, 37. — *probationes*, VI, 4, 7; V, 1 prim.; V, 8 a principio. — quid efficiant? VI, 2, 5. — ex antecedentibus, consequentibus, adiunctis, etc., VII, 3, 28. — lineares, I, 10, 49. — mixtae, VI, 4, 4. — potentissimae, I, 10, 37. — propriae finitionis, VII, 3, 28. — *probationum* locus, XI, 1, 78.

Probitas vocatur, quae est imbecillitas, VI, 4, 12.

Probus puer quis? I, 3, 2. — *probi* mores, VII, 2, 33. — *probae* virgines, I, 10, 31.

Procedere ad proelium, IX, 4, 11. — gradu, prospectu, X, 7, 10. — ad quem usque modum *processerimus*, XII, 1, 32. — *procedens* minimo momento siuister pes, XI, 3, 159. — *procedente* libro, III, 1, 7. — opere, X, 1, 4. Conf. IV, prooem. 6. — *processum* est eo usque, IX, 3, 12.

Procella eloquentiae, XI, 3, 158. — *procellae* concionum, VIII, 6, 7.

Procinctus: in *procinctu* habere aliquid, X, 1, 2. — velut in *procinctu* stare, XII, 9, 21.

Proclamare canoro modo, XI, 3, 170.

Proclivior, IV, 5, 21.

Procul a literis, VII, 1, 46. — ab ira, odio, VI, 2, 14. — ostentatione positum, prooem. 4. — abesse ab aliqua re, VIII, 3, 64. — dubio, I, 5, 14; IX, 2, 27.

Proculeius, VI, 3, 79.

Procumbunt aliquando super habitantes tecta, II, 16, 6.

Procuratio male gesta, VII, 4, 35.

Procurator, IV, 4, 6; VII, 1, 19 seq.

Procursio, IV, 3, 9; XI, 3, 126.

Prodamus apud Eupolidem, I, 10, 17.

Prodere aliquid iudici, IV, 2, 127. — memoriae, V, 11, 18. — causam, IV, 2, 78. — consilium latens, IX, 2, 83. — rempublicam, V, 12, 10. — *prodit* se simulatio, XII, 1, 29. — *prodita* est proditio, VII, 1, 30. V. L.

Prodesse, II, 4, 13; IV, 2, 84; V, 7, 21. — ad aliquid, XI, 1, 9; XI, 2, 23; — commendationem plurimum, IX, 2, 59. — alicui rei, V, 12, 2. — apud iudicem, IV, 1, 3. — in aliquid, VIII, 3, 9. — aliqua re, XI, 2, 24. — commune, VI, 1, 7. — summa parte orationis, X, 1, 21. — studiis, I, 2, 3. — *prodest* agricola terrae, II, 19, 2. — aliquid per se, prooem. 27. — *profutura*, V, 7, 12; X, 1, 21; XII, 3, 4.

Prodicus. Vid. Ind. II.

Prodigiosa corpora I, 1, 2; II, 5, 11.

Prodigium, VII, prooem. 2. — *prodigia*, VIII, prooem. extr.

Prodigus, VII, 2, 29.

Proditio est praedicta, VII, 1, 30. — *proditionis* reus damnatus, V, 10, 107; VII, 1, 42 seqq. — damnatus cum advocato exsulet, V, 10, 107.

Proditor, XII, 1, 24. — in causa, XII, 9, 15.

Producere aliquem, VI, 1, 30; XI, 3, 174. — in epilogum, VI, 1, 47. — in ius, VI, 1, 41. — pignora defunctorum, IV, 1, 28. — testem, V, 7, 10. — pro, longiore ductu enuntiare, ut, dulces exclamationes, XI, 3, 179. — omnia, XI, 3, 167. — syllabam correptam, I, 5, 18. — *produci*, III, 6, 18. — ab aliquo, XI, 1, 74. — *producta* syllaba, I, 5, 60. — paulo *productior* in narrando digitus, XI, 3, 92.

Productio, VII, 9, 13; IX, 3, 69.

Προέκθεσις, figura, IX, 2, 106.

Proeliari, etc. Vid. *Praeliari*.

Προεκπλήσσειν τῇ ὑπερβολῇ, VIII, 3, 37.

Profanatum os, XI, 1, 84.

Profectio, VII, 3, 33.

Profecto, VIII, 6, 57.

Profectus, X, 3, 15; XII, 5, 2. — fori, XII, 6, 4. — omnis in audiendo, I, 12, 12. — non a summo petitus, X, 3, 2. — verus et altis radicibus nixus, I, 1, 28. — *profectum* parare, I, 1, 28. — *profectu* opus est ad intelligendum Sallustium, II, 5, 19. — praecedere, I, 2, 23. — *profectus* firmiores, I, 2, 26. — teneri, II, 3, 10.

Proferre acerbum illud, quidquid est, XII, 6, 2. — aliquem in concionem, II, 15, 8. — aliquid, V, 13, 4. — in lucem, X, 1, 66; XII, 5, 2. — in notitiam aliorum, candide atque simpliciter, XII, 11, 8. — ordine, VI, 4, 22. — subito, VI, 4, 14. — brachium transversum, XI, 3, 93. — humerum, XI, 3, 113. — imaginem pro aliqua re, VI, 1, 40. — iudicium alterum, VII, 2, 19. — manum, V, 13, 54; XI, 3, 84. — opes ad subitos casus, X, 3, 3. — ordinem rei breviter ac significanter, XI, 1, 53. — rerum, IV, 3, 1. — pedem, I, 11, 16; XI, 3, 124 et 135. — alterum longe, XI, 3, 160. — rem verbis, V, 13, 25. — se in dicendo, I, 10, 7. — studia, I, 2, 19. — syllabas, XI, 3, 32. — tabulas, VI, 3, 100. — *profert* mores oratio, XI, 1, 30. — ut quodque se *proferet* verbum, X, 3, 5. — *prolatus* modice digitus, XI, 3, 92. — *prolata* paululum manus, XI, 3, 96 et 159.

Professio, I, 4, 1; I, 9 prim.; II,

1, 3 et 4. — *professionum* vices, prooem. 4. — *professionis* nomen in titulis ponere, vix Romanum videtur, Ep. ad Tryph. 1.

Professor artium, XII, 11, 20. — primus clari nominis, X, 5, 18. — sapientiae, prooem. 15. — de totius vitae instituto dicitur: *professores* consummati, I, 9, 3.

Proficere aliquid dicendo, IX, 2, 77. — in summam, I, 1, 19. — nec quidquam, VI, 3, 81. — vetustate, II, 4, 9. — usque ad mores, I, 1, 36. — in hoc, VI, 3, 14. — in quantum adhuc *profecerant*, IX, 4, 16. *proficientes*, VI, 4, 19.

Proficisci a causa, IV, 2, 126. — ab animo, VI, 2, 27. — oratore, IV, 2, 126. — ipsa veritate, VIII, prooem. 23. — ex bona conscientia, VI, 1, 33.

Profiteri aliquid, I, 1, 20; XII, 1, 21. — apertius, I, 10, 31. — grammaticen, II, 1, 5. — institutionem, XI, 1, 5. — *profitentium* commentariola, I, 5, 7. — ex *professo*, XI, 1, 33.

Profligatus temulento sopore, IV, 2, 123.

Profluit sanguis e naribus, V, 9, 9. — in *profluentem* abiici, scilicet aquam, etc., III, 7, 5.

Progenies, quid genitivo singulari faciet? I, 6, 26.

Prognostica, V, 9, 15.

Progredi paulum aliquid ultra primas literas, I, 1, 8. — eo usque scientiae, II, 1, 5.

Prohibere aliquem, VII, 4, 39. — *prohiberi* bonis patris, III, 6, 102. — concione, VII, 6, 3. — per praeconem, VI, 1, 7. — natura non *prohibet*, XII, 1, 31.

Proinde, pro *perinde*, V, 13, 21.

Proiectio brachii, XI, 3, 84.

Proiicere pectus, ventrem, XI, 3, 122. — talos in medium, VI, 1, 47. — tela, IX, 4, 14.

Prolem ducendam, tragicum, VIII, 3, 26.

Προληπτικὸν, III, 6, 34.

Πρόληψις quid? IV, 1, 49; IX, 2, 16; IX, 3, 99.

Proletarius, VII, 3, 13.

Promere aliquid, VII, 1, 3: VIII, prooem. 15; XII, 10, 53. — in publicum, I, 1, 22. — fructum, XII, 6, 3. — loquendo, quae concepimus mente, II, 16, 15. — sensum animi, VIII, prooem. 32. — voluntatem animi contento, et nihil elaborati requirente, XII, 10, 40.

Promereri favorem actioni, IX, 1, 21.

Promiscua, I, 4, 23.

Promissor a quibusdam legitur, I, 5, 6.

Promissum, II, 5, 5. — tanti operis, I, 5, 6.

Promittere, III, 9, 3 et 7; IV, 2, 82; VI, 3, 21. — pro, *profiteri* scientiam, artem, etc., aliquam, prooem. 14. — aliquid, IV, 5, 2. — fronte, I, 4, 1. — ita, XII, 10, 1. — nimia verbis vultuque, IV, 1, 60. — optima, prooem. 15. — probationes, IV, 1, 48. — se dicturum, IV, 5, 11 et 18.

Promovere calculum, XI, 2, 38. — cornua, II, 13, 3. — manum intra humerum, ultra, XI, 3, 113.

Promptus ad discendum, I, 1, 1. — manu, XII, 1, 23. — *promptа* facilitas, XI, 3, 12. — *promptum* hoc, X, 7, 24. — est dicere, X, 3, 12. Conf. XII, 11, 12. — ingenium, XI, 2, 46. — os, XI, 3, 52. — in *promptu* esse, IX, 1, 2: X, 1, 6. — positum, IX, 1, 13. — paulo minus *prompti*, XII, 9, 16. — *promptissimum* est Graecis fingere nomina, IX, 1, 22.

Pronomen, I, 4, 19; I, 5, 47. — *pronomina*, I, 5, 26. — *pronominum* vicem obtinent manus, XI, 3, 87.

Pronunciare adversus amicos, IV, 1, 18. — cubito, XI, 3, 93. — de aliquo modeste, X, 1, 26. — aliqua re, II, 10, 8: IV, 2 in.; V, 11, 44; XII, 8, 15. — in universum, XI, 2, 44. — causa, V, 2, 1; V, 6, 3; VII, 1, 53; XI, 1, 77. — inique, V, 2, 4. — pro *iudicare*, etc., II, 5, 25, III, 6, 9 et 72; IV, 2, 45, et seqq. — pro aliquo, IV, 1, 18. — prosopopoeias, I, 8, 3. — secundum aliquid, IV, 2, 66. — *pronunciandi* scientia, I, 11 prim. et 13. — recte observatio, XI, 3, 43.

Pronunciatio, I, 11, 17. — pertractatur, XI, 3. — a plerisque dicitur actio, XI, 3 prim. — in partem elocutionis venit, prooem, 22. — tria praestare debet, XI, 3, 154. — apta, XI, 3, 61 seqq. — citata, XI, 3, 111. — comicorum, II, 10, 13. — dilucida, XI, 3, 33. — emendata, XI, 3, 30. — lenis, XI, 3, 161. — molesta gesticulationibus, XI, 3, 183. — ornata, XI, 3, 40. — pressa, XI, 3, 111. — resultans vocis mutationibus, XI, 3, 183. — scenis suffectura, X, 1, 119. — tardior, X, 7, 22. — vultuosa, XI, 3, 183. — pro *sententia iudicis*, VI, 2, 7. — *pronuntiationis* observatio, X, 7, 9. — de veterum *pronuntiatione*, VII, 9, 13.

Pronus alveus, X, 4, 7. — cursus ad aliquid, VIII, prooem. 5. — digitus, XI, 3, 94. — *prona* maxime ad vitia aetas, I, 2, 2. — *pronum* flumen orationis, IX, 4, 61. — *proni* ad clausulam conclamant, II, 2, 12.

Prooemium, IV, 1, 2 seq. — distinguitur ab *exordio*, IV, 1, 53 et 73.

Προοίμιον, quid, et unde? IV, 1, a principio.

Prope est, ut dicam, XI, 3, 85. Conf. XII, 7, 1. — publicus mos, I, 2, 2. — *propius* audire aliquem, X, 1, 91.

Propellere bella umbone, VIII, 5, 24. — manum, XI, 3, 113.

Propensus, V, 10, 16. — *propensior* in partem aliquam, IV, 1, 18. — velut *propensius* genus, V, 10, 16.

Properare in lectione, I, 1, 31. — *properatus* stylus, X, 3, 19. — *properata* mors, X, 1, 115.

Propinquitates, IV, 1, 30; XI, 1, 66.

Propior occasio, XII, 10, 13.

Propitius iudex, IV, 2, 27: VII, 1, 12. — magis *propitium* studiis numen, IV, prooem. 5.

Proponere, III, 6, 9: III, 9, 2: IV, 2, 6 et 34; V, 13, 2; XI, 1, 27; XI, 3, 163; XII, 1, 13. — aliquem sibi in exemplum ad imitandum, XII, 2, 27. — aliquid, I, 8, 12; VI, 1, 6; XII, 1, 11. — ante oculos, XII, 8, 15. — ex adverso, IV, 2, 22: V, prooem. 2. — in exemplum, VII, 1, 41. — actionem, VI, 3, 99. — exemplum sibi, X, 1, 112. — imaginem, XII, 1, 40. — immodeste, XII, 1, 13. — cum infinitivo, XI, 1, 27. — initium et finem, VII, prooem. 3. — quaestiones prooemiis, VII, 10, 12. — res duas, VI, 4, 18. — versus ad imitationem scribendi, I, 1, 35. — viam, XII, 1, 3. — *proponitur* uno modo, dissolvitur varie, V, 13, 2. — *proponens* et *respondens* opponuntur, IV, 1, 36. — ita *proponenti*, I, 10, 38. — *proposita* sua cuique lex, X, 2, 22. — *propositum* opus, XI, 3, 16. — *propositae* quaestiones, I, 10, 36. — *proposita*, VII, 1, 4. — ex parte diversa, II, 4, 28.

Proportio, i. e. analogia, I, 6, 3 et 9.

Propositio, III, 6, 13, 15 et 75; IV, 4 in.; IV, 5, 26; VII, 1, 46; XII, 9, 19. — figura, IX, 2, 105. — nonnunquam pro narratione est, IV, 2, 30. — coniuncta, VII, 1, 9. —

continua probationis, IV, 2, 78. — diversa, XI, 3, 163. — divisa et simplex, IV, 5, 26. — duplex, multiplex, simplex, IV, 4, 5. — *propositioni* similior quam expositioni, IV, 1. 35. — prima *propositione* durum videtur, XII, 1, 36. — *propositiones* diversae, VII, 1, 9.

Propositum alicuius, XI, 1, 42. — dicendi siccum, sollicitum, contractum, XI, 1, 32. — studendi, II, 2, 7. — tale, XI, 1, 33. — varium, XII, 9, 14. — *propositi* mei ratio, IX, 2, 1. — *proposita* velut, III, 6, 86. — *propositorum* differentia, XI, 1, 42. — diversitas, IX, 4, 19.

Propria eloquentia, XII, 10, 64. — lex, VII, 8, 7; XII, 2, 3. — in meretrice turpitudo, XI, 1, 83 — *proprium*, V, 10, 55 seqq.; VII, 3, 24. — alicuius rei, IV, 2, 62 — aptum, VIII, 3, 20. — est ad efficiendum, I, 10, 49. — tempus, I, 1, 35. — vocabulum, VIII, 2, 11. — *proprii* quidam soni, I, 5, 33. — *propria*, VII, 3, 25; VIII, 4, 29; IX, 4, 64. — huius officii, VI, 2, 11. — philosophiae, prooem. 16. — verba, vocabula, I, 5, 3 et 71. Conf. VIII, 2, 10; XII, 10, 42. — artium, VIII, 2, 13.

Prŏprie accipere nomen, VI, 3, 109. — dicere, I, 4, 5, — dici, X, 1, 9. — fieri, I, 5, 45. — indicare aliquid, XII, 10, 52. — loqui, XII, 1, 19. — mea sententia, XII, 1, 30. — nostra, II, 20, 5. — pertinere aliquo, prooem. 11. — petere aliquid ex aliqua arte, I, 10, 22. — studiosus alicuius rei, X, 1, 114.

Proprietas, III, 6, 52; V, 10, 48: VII, 5, 3; VIII, prooem. 10. — quot res significet? VIII, 2 in. — animi, corporis, VII, 3, 15. — litterarum, VI, prooem. 11. — morum, VI, 2, 6. — rei, IX, 3, 71. — rerum, VIII, prooem. 10. Conf. *Accedit.* — verborum, prooem. 16; V, 14, 34; IX, 2, 18; X, 1, 121; XII, 2, 19; XII, 10, 43. — certior, XII, 10, 36. — vocis, XI, 3, 40; XII, 2, 10. — *proprietates* hominum, XI, 3, 179. — ingeniorum, II, 8, 6.

Propter aliquem dolere, irasci, IX, 4, 143. — hoc, IV, 3, 1, IV, 4, 4; VI, prooem. 15 et 16, etc. — ipsum, I, 1, 7. — opinionem, VII, 1, 21. — quae, II, 13, 14; IV, 5, 4. — quod, I, 10, 36; IV, 1, 56; X, 1, 10; X, 7, 6.

Propugnatores, XI, 3, 168. — patriae, XII, 7, 3. — reipublicae, XII, 10, 23.

Propulsare aliquid acriter, VI, 4, 11. Conf. IX, 1, 20. — pestem, XII, 7, 3.

Prorogare aliquid per singulos annos, I, 1, 19. — *prorogatur* munus, II, 1, 8. — *prorogetur ex* ultimo, X, 7, 10.

Prorsus oratoris esse, IX, 4, 121. Πρὸς ἄλληλα, τὰ, V, 10, 78.

Prosa, I, 5, 13; I, 8, 2; VIII, 6, 17, 20 et 35; X, 7, 19. — oratio, I, 5, 8; X, 1, 81: XI, 2, 39. — dissoluta, vincta, XI, 2, 39. — *prosa* scribi, IX, 4, 52.

Prosapia: de hoc verbo, I, 6, 40, universam eius *prosapiam*, insulsum, VIII, 3, 26.

Προσαπόδοσις, figura, IX, 3, 94.

Proscriptio triumviralis, XII, 10, 13.

Proscriptorum liberi, XI, 1, 85.

Proscripturit, VIII, 6, 32.

Προσηγορία, I, 4, 20.

Prosequi aliquem imagines dicuntur, VI, 2, 30. — vitia dicuntur ab institutione puerili, I, 1, 9. — aliquid, prooem. 25; VIII, 2, 14. — honore verborum, III, 7, 12. — late dicendo, II, 6, 1. — latius, V, 8, 2. — memoria, X, 7, 32. — defunctos laetitia, fletibus natos, V, 11,

39. — furtim, I, 1, 11 extr. — materias ad morem actionum, IV, 1, 43. — sensus verbis, II, 4, 28. — singulas species, VI, 1, 5. — *prosequitur* memoria, I, 1, 35.

Proserpinae raptus, IV, 2, 19; IV, 3, 13; XI, 3, 164.

Προσληπτική, VII, 4, 7.

Προσομιλητική, pars, III, 4, 10.

Prosopopoeia, I, 8, 3; III, 8, 49 et 52; XI, 1, 41. — quid? VI, 1, 25.

Προσῳδίαι, accentus, I, 5, 22.

Προσωποποιΐα, quid? IX, 2, 29 seqq. et 37.

Prospectus rerum, XI, 2, 10. — *prospectu* procedere, X, 7, 10.

Prospicere aliquid sibi, IV, pro. 7. — commeatus, XII, 3, 5. — ex turba, VI, 1, 48. — fiuem, XII, prooem. 2. — in dextrum, I, 1, 34. — navem, IV, 2, 41. — *prospici* in aliquid, VI, 4, 1.

Prostare, de scorto, VII, 6, 3.

Prosternere aliquem, VI, pro. 2.

Prosum. Vid. *Prodesse*.

Protendere brachium ab aure, XI, 3, 119.

Protinus, I, 1, 35; II, 15, 34; II, 21, 10; IV, 1, 68; IV, 2, 84; VIII, 3, 9 et 10, etc. — abducere, II, 1, 12. — corrigere, I, 1, 11. — dicere, X, 7, 21. — instare, I, 1, 20, — subsistere, prooem. 20. — sumere aliquid, XI, 2, 46. — ut erit parens factus, I, 1, 3.

Protrahere aliquem, V, 7, 19 et 26. — aliquid. IX, 2, 30.

Προτρεπτικὴ στάσις, III, 6, 46.

Provehi, II, 8, 4; IV, 2, 41; VI, prooem. 10. — audacia, I, 3, 4. — *provecta* tantum ab hac appellationis suae puppertate grammatice, II, 1, 4. — *provecti* longius, IV, pro. 4.

Provenire ipsa natura, V, 14, 33. — sponte, XII, 10, 79.

Proventus oratorum, XII, 10, 11.

Proverbium: in *proverbium* usque celebrari, I, 10, 21. — *proverbia*, VI, 3, 97.

Providentia, I, 10, 7; I, 12, 19. — ab opere suo aversa, V, 12, 19. — deorum, XI, 1, 23. — *providentiae* munera, XII, 1, 2. — nullam terras despicere *providentiam*, VI, prooem. 4. — an *providentia* regatur mundus? III, 5, 6; V, 10, 14; VII, 2, 2.

Providere, I, 1, 34; I, 12, 4; IV, 5, 5. — aliquid signis, de prognosi medicorum, VII, 10, 10. — aliqua, VI, 1, 37. — *provisa* cogitatio, X, 7, 8.

Provinciam universam offendere, IV, 2, 15. — festinare in *provinciam*, VI, 3, 39.

Provocare aliquem aliqua re, X, 1, 93. — aliquid, VI, 1, 6; VI, 3, 13. — simultates, XII, 7, 3.

Proxime. VI, 1, 21. — periculum, VIII, 6, 11.

Proximitas, III, 6, 95.

Proximus, X, 1, 53. — liber, IX, 3, 38. — locus, X, 5, 6. — *proxima* cura, XI, 1, 1. — imago, II, 10, 2, — syllaba extremae, I, 5, 30. — vox, XI, 3, 162. — *proximum*, VII, 3, 1; VII, 4, 13; VII, 7 in. — aliud *proximum* esse, aliud secundum, X, 1, 53. — tempus, XII, 2, 31. — quod in *proximo* est, I, 3, 4; VIII, 6, 34. — *proximae* radices, X, 7, 28. — *proxima* dicere, X, 7, 8. — sermoni, XI, 3, 163. — virtutibus vitia, X, 2, 16.

Prudens vir, XII, 3, 8. — caedem committere, VII, 4, 43. — *prudentium* commune est, XII, 3, 8. — *prudentissimi* viri, XII, 1, 19.

Prudentia; II, 20, 5; XII, 1, 3. — plus sine doctrina, quam sine *prudentia* facit doctrina, VI, 5, 11.

Psaltae, I, 10, 18.

Psalteria, I, 10, 31.

Ψευδογραφία, I, 10, 39.
Pseudographiae, I, 10, 39.
Ψοφοδὴς, comoedia Menandri, X, 1, 70.
Ptolemaeus, VII, 2, 6.
Pubertas omnis an habitu corporis aestimetur? IV, 2, 5.
Publicani, XI, 1, 86.
Publicari, VII, 9, 4.
Publicola, III, 7, 18. — *publicolae*, I, 6, 31.
Publicus locus, XI, 1, 46. — mos prope *publicus*, I, 2, 2. — *publica* forma est nummo, I, 6, 3. — vice commoveri, XI, 1, 42. — *publicum* iudicium, XI, 3, 150. — officium, XII, 7, 1. — in *publico* tristes, XII, 3, 12. — velut *publici* praeceptores, I, 2, 1. — *publicae* causae. Vid. *Causae*. — res, XII, 1, 1. — *publica* consilia, XII, 3, 1. — iudicia, XII, 9, 16. Conf. *iudicia*. — opera, XI, 2, 21.
Publilia, VI, 3, 75.
Publipores, I, 4, 26.
Pudendum dictu, VI, 4, 7. — *pudenda* dictu spectantur, I, 2, 8. — queri, XI, 1, 84. — usque ad *pudenda*, I, 8, 21.
Pudica domus, I, 10, 32. — filia, XI, 1, 82. — parum *pudicae* res ac verba, XI, 1, 30.
Pudor irae, XI, 1, 76. — iudicum, XI, 1, 78. — Romanus, VIII, 3, 39. — vilis in rebus ac verbis, XI, 1, 30. — deprehensi interim *pudorem* suum ridiculo aliquo explicant, VI, 3, 100. — *pudorem* domus renovare, XI, 1, 83.
Puellaris aetas, VI, prooem. 5.
Puer coturnicum oculos eruens, V, 9, 13. — nobis *pueris*, i. e. me *puero*, I, 7, 27.
Puerei, I, 7, 15.
Puerilis. Vid. *Captatio*. — infirmitas, II, 3, 7. — institutio, I, 1, 9. — *puerile*, X, 1, 7. — *pueriles* sententiolae, XII, 10, 73. — *puerilia* ingenia, I, 4, 6. — opera, X, 1, 89.
Pugil coronatus, XI, 2, 11. — *pugiles* congredientes, VIII, 3, 63.
Pugna, de actione forensi, VII, 1, 7 et 8. — certaminum forensium, V, 12, 22. — contra tabulas, V, 7, 1. — decretoria, VI, 4, 6. — forensis, V, 12, 17; VI, 3, 28. Conf. X, 1, 79. — legum contrariarum ex diverso est, VII, 10, 3. — praesens, X, 1, 31. — quotidiana, X, 5, 16. — *pugnae* maioris esse, VII, 8, 6.
Pugnacitas argumentorum, IV, 3, 2.
Pugnaciter dicere, IX, 4, 126. — *pugnacius* dicere, IX, 4, 130.
Pugnare et *luctari* differunt, nimirum illud ad arma pertinet, II, 8, 14. Cf. II, 12, 2. — acumine, pondere, X, 1, 106. — ad digitum, VIII, 5, 20. — atrocitate, invidia, miseratione, IX, 3, 102. — directa fronte, V, 13, 11. — in aliqua re, VI, 4, 15. — inter se, IV, 2, 90; V, 13, 30; VII, 7, 10. — invicem, V, 13, 32. — mucrone, VI, 4, 4. — sensu, VII, 3, 12. — *pugnat* aliquid inter se, XI, 1, 93. — *pugnant* aliqua, XI, 3, 44. — quaedam, XI, 1, 9. — ne *pugnemus*, II, 14, 4.
Pugnax multo magis, X, 1, 120. — *pugnacissima* gladio gens, Romani, IX, 3, 8.
Pugno bene uti, VI, 3, 90.
Pulchre exprimere aliquid, X, 2, 18.
Pulchrum, superare maiores, I, 2, 22. — *pulchrior* auditu syllaba, VIII, 3, 16. — *pulchriora* sensu, elocutione, IX, 4, 15. — *pulcherrima* rerum, eloquentia, XII, 1, 32. — multo *pulcherrimum*, ducere classem, I, 2, 24. — quodque opus, X, 3, 4. — *pulcherrimae* artes, XII, 1, 25. — *pulcherrima* consilia, XII, 1, 15. — praecepta, XII, 11, 4.

Pullatus circulus, II, 12, 10. — *pullata* turba, VI, 4, 6. — *pullati*, VI, 4, 6.

Pullum exordium, V, 10, 71.

Pullus equinus, VIII, 2, 15.

Pulmo. Vid. *Imus*.

Pulpitum angustum, XI, 3, 130.

Pulsare aliquem, VI, 1, 16.

Pulsus venarum, VII, 10, 10. — *pulsum* frequentiorem habent iambi, IX, 4, 136.

Pultare, I, 4, 14.

Pulvinar solis, I, 7, 12.

Pulvis forensis, X, 1, 33.

Pulyxena, I, 4, 16.

Punire aliquid, VII, 1, 48. — *punior*, active, IX, 3, 6. — *puniri*, XII, 1, 42. — capite, VII, 4, 42; VII, 6, 6. — lege aliqua, VII, 4, 41.

Pupillares actiones, XII, 6, 1.

Pupillus causans, XI, 1, 59.

Puppis pro *navi*, VIII, 6, 20.

Purgare crimen, VII, 1, 12. — metus ratione quadam, XII, 2, 3.

Purpurae et clavus, VIII, 5, 28. — ut recte descendant, XI, 3, 139. — in *purpuris* repere, I, 2, 6.

Purpuratus, VIII, 5, 24.

Purus fons, X, 1, 78. — magis scriptor, X, 1, 94. — sermo, I, 9, 2; I, 11, 6; V, 14, 33. — *pura* voluptas literarum, II, 18, 4. — vox, XI, 3, 40. — *puri* fontes, XII, 10, 19. — *purissimus* sermo, IV, 2, 118.

Pusilla vox, XI, 3, 32. — *pusillum*, VIII, 6, 28. — res *pusillae*, XI, 3, 151.

Pusio, VIII, 3, 22.

Putare aliquem diligentem, I, 4, 24. — aliquid magni, VI, 1, 40. — parum, XII, 2, 4. — pro se, VI, 4, 18.

Putere, VI, 3, 65.

Pyrrhichius, quis pes? IX, 4, 80. — eum alii periambum vocant, ib. — decurrit etc., IX, 4, 140.

Pyrrhus, V, 11, 10; VI, 3, 10; VII, 2, 6.

Pythagoras, *Pythagorei*. Vid. Indicem II.

Pyxis, VIII, 6, 35. — Coeliana, VI, 3, 25.

Q

Q, I, 4, 9; I, 7, 5.

Qua competent, repugnabunt, IV, 1, 19. — non observatur, IX, 1, 19. — rapit, XII, 10, 61. — *quo* sit et *qua* perveniendum, X, 7, 5.

Quadragena, VII, 6, 2.

Quadrantaria Clytaemnestra, VIII, 6, 53.

Quadrare quoque loco, IX, 4, 60. — *quadrata* compositio, II, 5, 9. — *quadrati* pedes, I, 10, 43.

Quadratum, IX, 4, 69. — paribus oris, I, 10, 40.

Quadripartita ratio, V, 14, 5.

Quadripertita ratio, I, 5, 38. — in omnibus causis, III, 6, 82. — soloecismi, I, 5, 38.

Quadrum, I, 10, 42.

Quadrupes pro *equo*, VIII, 6, 20.

Quadruplex ratio similium, IX, 3, 75.

Quadruplum solvat fur, VII, 6, 2; VII, 4, 44.

Quaerere, II, 4, 26; VII, 1, 23. — aliquid circa aliquem, VII, 1, 54. — de aliqua re, prooem. 22; XII, 11, 21. — extra themata, IV, 2, 90. — retrorsum, X, 6, 7. — subtiliter, VII, 1, 59. — aliqua de causis naturalibus, prooem. 16. — habitum gestumque sine corpore, IX, 3, 100. — invidiam alicui, V, 6, 5. — ex aliqua re, VI, 1, 17. — literam, I, 4, 9. — moras, secessum, silentium, X, 7, 2. — patrimonium, VIII, prooem. 29. — se priorem, XII, 11, 2. — testem, V, 7, 24. — ultra id, quod est, longius, XI, 2, 3. — *quaeri*, II, 16, 11. — coniectura, XII,

2, 15. — ex aliqua persona, VII, 1, 59. — re, VII, 2, 13. — inter aliqua, V, 7, 33; VII, 2, 12. — plurimos, X, 1, 67.

Quaestio, III, 6, 2; III, 11, 1 seq.; VII, 10, 5. — actionis, VII, 5 in. — aspera, V, 10, 113. — ex facto, ex scripto, VIII, prooem. 10. — exoritur, I, 5, 59. — facti, VII, 1, 18. — finitionis, VI, 4, 4. Vid. *Generalis*. — honesti, XII, 2, 16. — in re, in scripto, VII, 1, 13. — incidit in causa, prooem. 12. — iuris, IV, 2, 8; V, 10, 44; VII, 1, 18 et 21; VII, 4, 25; XII, 2, 19. — legum, VII, 1, 2. — mentis, III, 6, 37 seqq. — scripti et voluntatis, VII, 1, 45; VII, 6. — de tormentis, V, 4 in. — vehemens, V, 10, 113. — vocis, VII, 10, 2. — *quaestionis* parvae modum excedere, I, 7, 29. — *quaestionem* addere arti, I, 5, 17. — *quaestiones* finitae, infinitae, VIII, prooem. 8. Vid. *Generales*. — legitimae, VII, 3, 13. — litium, X, 1, 23. naturales, I, 4, 4.

Quaestoria aetas, XII, 6, 1.

Quaestus: in *quaestu* esse coepit lingua, prooem. 13.

Qualia sunt, VII, 4, 1; VIII, 6, 63.

Qualiscumque, IX, 1, 10. — *qualecumque* discrimen, XI, 1, 14.

Qualitas, VII, 2, 7; VII, 3, 6 et 36. — quid? VII, 3, 4. — caeli, V, 9, 15. — generalis, VI, 4, 4. — mentis, IX, 1, 23. — rei, VI, 1, 53. — vocis, XI, 3, 15. — *qualitates*, V, 10, 89 et 99. — id est, modi in verbis, I, 4, 27; I, 5, 41.

Quam longissime, VI, 4, 17. — maxime varie, VII, 2, 12. — minime peregrina, VIII, 1, 2. — mollissime, VI, 4, 19. — ordine *quam* optimo, III, 3, 8. — nos poterimus elaborata, prooem. 8. — adeo ..... *quam*, IX, 4, 53. — contraria ..... *quam*, IX, 2, 50. — duplices ..... *quam*, II, 3, 3.

Quamlibet abundans rerum copia, VII, prooem. 1. — parum sit, I, 1, 18. — utilis, I, 10, 4; I, 10, 16; I, 12, 5; II, 4, 32; V, 13, 56 etc.

Quamquam sunt magna, pro. 6.

Quando, prooem. 4; VII, 1, 61; X, 1, 100; XII, 2 in. — recessit, XII, 2, 6.

Quandoque pro *aliquando*, IX, 2, 73. Conf. X, 1, 24.

Quantitas, VII, 2, 7; VII, 4, 3. — modi, numeri, VII, 4, 41. — vocis, XI, 3, 14 seq. — per *quantitatem* fit vitium, I, 5, 46.

Quantulacumque causae differentia, V, 2, 5. — *quantulumcumque*, XII, 9, 11. — est, I, 1, 18.

Quantuscumque, II, 17, 12; IV, 2, 86; VI, 2, 36.

Quantuslibet, III, 8, 22.

Quartas meretricibus dari, VIII, 5, 19.

Quase pro *quasi* scriptum, I, 7, 24.

Quasi vero, I, 6, 34; V, 10, 83; VIII, prooem. 26.

Quassa litera, XII, 10, 29.

Quatenus, I, 10, 31; II, 4, 13; IV, 2, 65; VI, 2, 12; VIII, 3, 45; XI, 3, 60.

Quaternae sententiae, IX, 3, 77. — syllabae, IX, 4, 65.

Que ..... que, pro *et ..... et*, II, 13, 11; III, 6, 89; XII, 11, 8. — quam multaeque, IX, 1, 10. Conf. XI, 3, 37.

Queri de aliqua re, IX, 2, 64. — vehementius, VI, 1, 9. — de aliquo, IX, 3, 68. — *querens* uxor, XI, 1, 59. — *questi* de vi et iniuria, VI, 1, 19.

Qui, pronomen, pro *quis*, V, 12, 11; VI, 1, 40. — pro *aliquis*, V, 11, 33. — *quod* pro *quid*, XI, 1, 28. — *quicum*, XI, 2, 38. — *cui*, olim *quoi*, I, 7, 27. — *quo* ille animo, *qua* medicorum admiratione etc., VI, prooem. 11. — *qui* casus maneant eos, *qui*, etc., VI, 1, 19. — *quos* scribitur

ut *cos*, I, 4, 10. — *quibus* de rebus, apud historicos, VIII, 6, 65.

Qui, adverbium, i. e. quomodo, V, 13, 45; VI, pro. 7; VII, 3, 34.

Quianam, VIII, 3, 25.

Quicquid, quare *c* habeat quartam literam? I, 7, 6.

Quicumque, pro *si quis*, VI, 3, 106. — *cuicumque*, VII, 1, 58.

Quidam Latinorum, VI, 1, 1.

Quidem in transitione, I, 12, 8.

Quidni, II, 5, 25.

Quies alterna, I, 3, 8. — *quiete* compositi, XI, 2, 5.

Quiescit labor, XI, 2, 43.

Quilibet: cuiuslibet auris est, I, 4, 7. — *cui libebit*, I, 5, 10.

Quin, II, 2, 13; II, 4, 5; VI, 2, 12. — e contrario, V, 14, 4. — etiam, II, 2, 9; II, 16, 19; III, 1, 5 etc. — immo, V, 12, 15; XII, 11, 27.

Quincunx rectus, VIII, 3, 9.

Quingentorum numerum gestu efficere, XI, 3, 117.

Quini, I, 10, 42. — *quinideni*, I, 10, 42. — *quinae* syllabae, IX, 4, 65.

Quinquagenarius, IX, 2, 65.

Quinquaginta reges ad Troiam navigaverunt, VII, 2, 3. — ubi erant centum inde occidit Achilles, VII, 9, 8.

Quinquennali exsilio multandus, VII, 4, 43.

Quippe, I, 1, 1.

Quire, I, 6, 26.

Quirinalis collis, I, 6, 31.

Quirini aedes, I, 7, 12.

Quiritare, III, 8, 59.

Quis, *quid*, pro *aliquis*, etc., III, 8, 25. — cum *quid*, IV, 2, 64 et 83. — *qui quid*, VII, 4, 14. — *quoque quid*, V, 14, 31. — in *quo* mihi *quis*, VIII, 3, 8. — ut *quis*, V, 10, 65; VII, 3, 33. — *quid* cui connectatur, *quid* cui consentiat, VII, 2 extr. Cf. VII, 1, 64; VII, 10, 19; VIII, 6, 55; IX, 4, 91 et 117; X, 1, 44 etc. — *quis* negat, I, 6, 22; VIII, 3, 9. — *quis* sit? VII, 2, 4 seq. — *quid*? I, 6, 25; I, 7, 23 et 27; I, 10, 36 et 46; I, 12, 4; II, 3, 8 etc., etc. — pro *cur*, II, 4, 26; IX, 4, 110. — agam? VI, prooem. 3. — attinet? VI, 2, 36; IX, 4, 15; XII, 11, 15. — dicam vortices, etc.? I, 7, 25. — enim, si? II, 13, 3. — ergo? II, 3, 7; II, 10, 5; II, 21, 16. — essent? VIII, 3, 8. — factum sit? VII, 2, 2. — fiat? ibid. — futurum sit? ibid. — apud posteros futurus sit? XII, 11, 7. — loquor de philosophis? I, 10, 13. — sit? VII, 2, 5. — vero? I, 6, 15.

Quisquis, VII, 1, 58. — aut alius *quisquis* fuit, VI, 3, 5. — *quidquid*, seu *quicquid*, id est, IX, 3, 97. — hoc est infelicium literarum, VI, prooem. 3. Vid. supra.

Quo schema etc.? V, 10, 70. — *quoque* quid magis asperum, V, 14, 35. — eo solo minus, *quo* melius, II, 12, 9.

Quocirca, XII, 10, 49.

Quod, pro *quid*, XI, 1, 28. — pro *quia*, VII, 2, 31.

Quodammodo, VIII, 3, 37. — *quodam* tamen *modo*, I, 12, 5.

Quomodo: quo id *modo* consequi possemus, VI, 2, 2; VII, 1, 54.

Quoque: ego quoque tibi iure favebo, iocus Ciceronis, VI, 3, 47. — et sic *quoque* rarissimus eius usus, I, 5, 42. — huc *quoque* igitur, III, 3, 4. — pro *adeo* etc., II, 12, 9.

Quos ut *cos* scribitur, I, 4, 10.

Quotidianus sermo, VI, 3, 4 et 28; XII, 10, 40. — usus, X, 1, 44. — *quotidianum* convicium, Epist. ad Tryph. 1. — sermonis genus, XI, 1, 6. — *quotidianae* res, XII, 9, 21. — *quotidiana* experimenta, XI, 2, 42. — verba, IV, 2, 58.

Quotidie quare scribatur, non *cotidie*? I, 7, 6.

Quotics materia eadem, II, 4, 13.

Quotus enim quisque etc. ? X, 1, 41. — *quota* pars? XII, 1, 26.

Quousque patitur decor, I, 5, 63.

Quum, VI, 1, 46. — usus est ille genere etc., XI, 1, 12.

R.

P Graecorum : hac litera laboravit Demosthenes, I, II, 5. — eidem succedit Λ, ibid. — ab ea Ῥωξτικοί, ῥωταρμός, ῥωτακισμός, I, 11, 4.

Rabirius, VII, 1, 9.

Rabula, XII, 9, 12.

Radere aures, III, 1, 3. — *rasae* fauces, XI, 13 et 20.

Radii excussi manibus, VI, 2, 32.

Rapere iudicem, VI, 2, 3. — lucrum, operam, X, 7, 27. — mulierem, VIII, 4, 21. — occasionem turpitudiuis ex verbis, VIII, 3, 47. — virginem, IV, 2, 68. Conf. IX, 2, 70. — non *rapi*, sed sequi, X, 1, 110. — fatis, VI, prooem. 4. — impetu, VII, 2, 44. — *rapta* mulier, VII, 7, 3; VII, 8, 4; IX, 2, 70 et 90.

Rapidum flumen, VI, 2, 6.

Raptor feminae, VII, 8, 4. — nisi intra trigesimum diem et *raptae* patrem et suum exoneraverit, pereat etc. controversia, IX, 2, 90.

Raritas dentium, XI, 3, 55. — figurarum, IX, 3, 27.

Rarus incessus, XI, 3, 126. — reperiebatur qui etc., XII, prooem. 3. — *rara* felicitas, XII, 5, 6. — manus, XI, 3, 103. — procursio, XI, 3, 126. — *rarum* est, ut, VI, 3, 38; X, 7, 24. — textum dicendi in Lysia, IX, 4, 17. — *rarior*, IX, 3, 54. — *rarius* est, VI, 2, 3. — *rarissimus* eius usus, I, 5, 42.

Ratio, I, 1, 11; II, 3, 5; III, 11, 4, 5 et 19; V, 1, 3; V, 10, 6; V, 14, 5, seqq. et 13 et 16. — figura, IX, 2, 107. — acris, VIII, 6, 58. — amplificandi, IX, 2, 3. — architectorum, II, 21, 18 seq. — armorum, IV, 2, 26. — artificialis, VI, 4, 4. — brevissima, I, 5, 30. — causae, IV, 2, 75. — comparationis, VIII, 6, 62. — delendi, X, 3, 31. — dicendi, prooem. 1; V, 1, in.; XII, 11, 16. — dictorum, V, 10, 47; VI, 3, 52. — doctrinae, V, 10, 124. — eloquendi, X, 5, 19; XII, prooem. 3; XII, 10, 27. — epilogi, VI, 2, 20. — expeditior, XI, 2, 33. — facilior, V, 7, 10. — factorum, V, 10, 47. — honesta, IV, 1, 8. — imitandi, VII, 10, 9. — impendiorum, I, 10, 18. — inenarrabilis in decoro, XI, 3, 177. — inquirendae veritatis, VI, 2, 6. — inveniendi, X, 5, 19. - inventionis, XII, 5, 1. — iocandi, IX, 2, 78. — latens in decoro, XI, 3, 177. — Latina, I, 5, 59 et 63. — linguarum, i. e. dialectus, VIII, 3, 59. — loquendi I, 1, 13; I, 5, 35; VIII, prooem. 28; IX, 3, 2. — lucida, IV, 5, 3. — luminum et umbrarum, XII, 10, 4. — magna, IV, 1, 8. — maior, IV, 1 in. — manifesta, IV, 5, 3; X, 7, 14. — media, V, 13, 59. — medicinae, II, 21, 18 seq. — metrorum, IX, 4, 49. — minuendi, VI, prooem. 7; IX, 2, 3. — morum in nutricibus prior est, I, 1, 4. — mundi, I, 10, 46. — narrandi, IV, 2, 31; X, 2, 27. — orandi, V, prooem. 2. — pedum, IX, 4, 80. — in percipiendo plurimum valet, II, 3, 5. — potentior, XI, 2, 33. — probandi, V, 13, 56. — prooemii, IV, 1, 52; VI, 2, 20. — propositi, IX, 2, 1. — ad propositum subiecta, figura, IX, 3, 93. — refutandi, V, 13, 56. — scribendi, I, 4, 2. — sententiarum, IX, 2, 78. — siderum, I, 4, 4. — spei, VI, 5, 7. — verbi, I, 5, 42. — vivendi, VI, prooem. 14. — vitae rectae honestaeque, prooem. 10. — vocis, I, 10, 22. — *rationis* est, I, 1, 34. — cuiusdam propriae, I, 4, 28. — *rationi* deesse, I, 1, 11. — *rationem* debere, I, 6, 4. — defensionis reddere, XI, 1, 69. Conf. *Reddere*. —

ratione, V, 7, 29. — i. e. respectu, ut, dicendi quoque *ratione*, I, 8, 9. — musices mundum esse compositum, I, 10, 12. — constat sermo, I, 6, 1. — vincere aliquem, XI, 1, 90. — sine *ratione* esse, IV, 5, 16. — non sine aliqua *ratione*, XI, 1, 18. — *rationes* domesticae, I, 12, 7. — sequi, I, 2, 2.

Ratiocinatio, III, 6, 15; V, 10, 6; V, 11, 2; V, 14, 5; VIII, 4, 3. — quid in figuris? IV, 8, 98. — *ratiocinationis* nomen, VIII, 4, 16. — amplificatio per *ratiocinationem*, VIII, 4, 15. — *ratiocinatione* colligi, VII, 8, 3.

Ratiocinativus status, III, 6, 42 et 45 et 60 seq.; V, 10, 6; VII, 8, 3. — *ratiocinativa* quaestio, VII, 1, 60.

Rationalis. Vid. *Philosophia*, *Tractatus*. — *rationale*, VIII, 6, 13.

Ratis, VI, 3, 96; XII, 11, 5.

Ratus. Vid. *Reor*.

Reatus, VIII, 3, 34.

Rebellans, VIII, 5, 16.

Rebus agentibus, IX, 3, 13.

Recedere a iudicio, VI, 3, 40. — partibus, XI, 1, 80. — porta procul, XII, prooem. 3. — praecepto, I, 5, 29. — praeparatis, XII, 9, 17. — propriis etc. procul, XII, 10, 42. — stylo, VI, 1, 42. — ab actu, II, 18, 4. — aliqua re, IX, 2, 1. — longissime, XI, 1, 35. Conf. XII, 2, 6. — exemplo, I, 6, 6. — usu quotidiano, X, 1, 44. — in aliquid, XII, 2, 8. — flexus, X, 5, 12. — sensim, XI, 3, 127.

Recens lascivia, X, 1, 43. — *recentes*, I, 3, 9. — ad aliquid, I, 12, 5. — foetus, X, 4, 2. — *recentiores*, I, 5, 63. — amici, VI, 3, 92.

Recensere loca, XI, 2, 20.

Receptus longior, non opportunus, XI, 3, 53. — *receptui* carmen est, IX, 4, 11. — spiritus in *receptu* difficilis, XI, 3, 32.

Recessus oris, I, 5, 33. — plus habet in *recessu* grammatice, quam fronte promittit, I, 4, 1. — domus in multos diducta *recessus*, XI, 2, 18.

Recidere, secunda longa: aliquid, IV, 2, 40; VIII, 6, 63. — ex aliqua re, XII, 10, 52 et 55. — facultatem, XII, 7, 10. — inanem loquacitatem, X, 5, 22. — pollicem alicui, VIII, 5, 12. — verba, VIII, 6, 63. — *recisa* potestas, II, 16, 4.

Recidere, secunda brevi: in aliquem, V, 2, 2; VI, 3, 8, 28 et 32; IX, 2, 49. — ex aliqua re in aliquid, VI, 1, 23. — res eo *recidit*, II, 10, 3. — partes illae in haec tria genera *recidunt*, IV, 1, 51. — *recidens* amictus, XI, 3, 151.

Recipere aliquid, IV, 5, 21; V, 9, 12; V, 13, 35; VIII, 3, 47; VIII, 6, 66; IX, 2, 107; X, 7, 31. — in affectus, X, 7, 15. — animam, VI, prooem. 12. — colorem, IV, 2, 100. — credita, V, 10, 111. — emendationem, II, 4, 13. — errorem, I, 5, 47. — excursus, X, 5, 12. — expositum, VII, 1, 14. — finitiones, VI, 3, 106. — ius, V, 10, 118. — probationem, V, 13, 55. — quaestionem, VII, 1, 20. — regnum, VII, 1, 24. — remedia, VI, 4, 19. — spiritum, XI, 3, 39. — crebro, XI, 3, 53. — cum stridore per raritatem dentium, XI, 3, 55. — vires ex integro, X, 3, 6. — *recipi*, IV, 1, 59; VI, 3, 55; XII, 10, 56. — in aliqua re, VIII, 3, 31. — in mores, V, 10, 13. — usum, V, 11, 20; VIII, 6, 2 et 32. Conf. XI, 3, 60. — inter tropos vel figuras, IX, 4, 26. — persuasione, V, 11, 37. — *recipit* aliquid usus, VIII, 6, 21 et 24. — figuras res, VI, 3, 70. — iambum versus non *recipit*, I, 5, 23. — alium pro alio pedem metrorum ratio non *recipit*, IX, 4, 49. — quaecunque talis fortuna *recipit*, VIII, 3, 67. — quantam musicen illa *recipiebat* aetas, I, 10, 20. — quantum *recipiant* aures, XI, 1, 91. — quidquid *recipit* in eiusmodi disceptatione natura, XII, 8, 10.

— *recipienda* aliquando, VI, 3, 55. — *receptus* mos, IX, 2, 32. — *recepta* auctoritas, VI, 3, 33. — immutatio, I, 5, 13. — publice persuasio, III, 7, 23. — religio, XII, 10, 9. — *receptum* I, 5, 8. — auctoritate veterum, IV, 2, 118. — est I, 3, 12. — *recepti* scriptores, X, 1, 59. — *receptae* figurae, IX, 3, 4. historiae, I, 8, 18. — *recepta* maxime, IX, 1, 9. — verba, I, 5, 71.

Recitare rogationem suam populo, X, 5, 13. — testamentum, IX, 2, 35. — testes, V, 7, 25.

Reclamari alicui, XII, 1, 14.

Reclinari ad suos, XI, 3, 132.

Reclusus locus, VII, 2, 44.

Reconciliari per aliquid, V, 7, 13.

Recondere se in locum aliquem, X, 3, 25. — *reconditus*, I, 5, 65. — *reconditae*, velut sanctiore quodam aerario opes, X, 3, 3.

Recoquere: velut *recoquendum* se dare magistris, XII, 6, 7.

Recordatio, firmissima pars memoriae, XI, 2, 43.

Recreari mutatione, I, 12, 5.

Recte dici, VIII, prooem. 24. — non *recte* dictum, I, 5, 35. — facere aliquid, I, 1, 22. — loqui I, 1, 4; I, 4, 1. — *rectene* omnia? VI, 3, 85.

Rector alienorum ingeniorum, X, 2, 20. — sine *rectore* fluitare, VII, 1, 3.

Rectus casus, I, 5, 61. — iudex, IV, 1, 14. — ordo, IX, 4, 27. — sermo, II, 5, 11. — sonus, XI, 3, 168. — status, XI, 3, 159. — vultus, XII, 10, 56. — *recta* cervix, XI, 3, 82. — *recta*, id est emendata cum suavitate vocum explanatio, ἐρθοέπεια, I, 5, 34. — loquendi ratio, I, 5, 34. — repetitio, VI, 1, 2. — voluntas, XII, 1, 31. — vox, XI, 3, 64. — *rectum*, VI, 3, 89; VIII, 5, 6. — pravumque, XII, 2, 16; XII, 3, 7. — genus, IX, 2, 78. Conf. ib. 103. — dicendi, X, 1, 43. Conf. ibid. 89. — *recti* ignorantia, XII, 1, 12. — generis voluntas, X, 1, 89. — *recti* casus, I, 4, 13. — *rectae* manus, IX, 1, 20. — sententiae, VIII, 5, 6. — *recta* quae sunt, I, 6, 44; II, 6, 4; V, 10, 34; IX, 2, 5; X, 5, 12, etc. — genua, XI, 3, 159. — *rectissima* ad virtutem via, XII, 2, 27.

Recuperare dignitatem, XI, 1, 79.

Recuperatores, VII, 3, 17.

Recurrere ad auctores, prooem. 17. — rationem aliquam, I, 6, 13. — in contrarium, V, 9, 6.

Recusare laborem, XI, 3, 26; XII, 11, 10. — *recuso*, hanc esse legem, IX, 4, 133. — *recusans*, III, 10, 1.

Recusatio, IV, 4, 6; V, 6, 5.

Redarguere VI, 3, 72. — crimen sollicite, XI, 1, 9.

Reddere aliquid, VIII, 3, 82 et 85; VIII, 5, 35; VIII, 6, 21; XII, 5, in. — fideliter, X, 6, 3. — beneficium, VII, 4, 38. — causas alicuius rei, I, 10, 47. — cibum, VIII, 4, 17. — colorem scriptorum, X, 7, 7. — corpora suis, XI, 2, 13. — dignitatem personis, X, 1, 62. — eloquentiam alicuius in loquendo, I, 1, 6. — exempla, VIII, 3, 51. — imaginem veritati, II, 10, 2. iudicium, VII, 4, 42. — suam naturam verbis, XI, 3, 152. — partes orationis soluto versu, in exponendis carminibus, I, 8, 13. — potestatem certaminis victo, I, 2, 24. — rationem, IX, 4, 119. — cur id fiat, II, 4, 12. Conf. VI, 3, 112. — quare etc. VII, 1, 7. — defensionis, XI, 1, 69. — mortis, VII, 4, 39. — vitae, XII, 7, 1. — repetita ad verbum, XI, 2, 39. — semen, XII, 10, 25. — sonum, XI, 3, 20. — testimonium alicui, XI, 1, 88. — versus semel auditos protinus, XI, 2, 51. — *reddi* inter aliquos, i. e. iterum commemorari, X, 1, 75. — eodem ordine singulis, IX, 3, 95. — *reddit* imagines sinistras speculum, XI, 3, 68. — res subito *reddunt* se et offerunt, de reminiscentia, XI, 2, 5. — *redditum* sibi ius ferre, XI, 2,

50. — primo verbo longo post intervallo redditum est ultimum, IX, 3, 40.

Redditio, ἀνταπόδοσις, in figuris, VIII, 3, 77, 79 et 80.

Redhibitio mancipii, VIII, 3, 14.

Redigere aliquem in numerum, X, 1, 54. — aliquid in versiculos, IX, 4, 52. — arbores in ordinem certaque intervalla, VIII, 3, 9. — auctores in ordinem, I, 4, 3. — memoriam in consuetudinem aliquam, XI, 2, 45. — verba ad necessitatem ordinis sui, VIII, 6, 62.

Redimere aliquem a ludo, VIII, 5, 12. — ex alea, VI, 3, 72. — ducem captum, VII, 1, 29.

Redire, VIII, 2, 15. — ab impetu ad rationem, VI, 1, 28. — ad aliquid, VII, 1, 52. — iudicium, X, 3, 7. — propositum, IX, 2, 4; XI, 3, 29. — in aliquid, X, 1, 5. — familiam, III, 6, 101 seq. — *redit* animus ad petitorem, VII, 1, 48. — memoria, XI, 2, 7. — orbis in se, XI, 3, 105. — *rediens* flexus, XI, 3, 101.

Redolere saporem, VI, 3, 107. — thymum, XII, 10, 25.

Reducere aliquem ab exsilio, V, 11, 9. — ad iustitiam, VI, 1, 46. — cum alio in gratiam, V, 11, 19. — aliquid, IV, 2, 83. — ad statum, VII, 3, 36. — animum ab aliqua re, XII, 5, 3. — brachia in iaculando, X, 3, 6. — dolorem in animum iudicantium, XI, 1, 54. — ordinem, IV, 2, 83. — sinum togae, XI, 3, 131. — verba ad veritatem, I, 6, 32. — *reduci* in altum, X, 7, 28. — per forum, XII, 8, 3. — *reducta*, XI, 3, 46.

Redundare, VIII, 6, 40; X, 1, 62. — ad aliquid, XII, 2, 19. — copia, IX, 3, 74; XII, 10, 48. — *redundat* cibus usque in posterum diem, VIII, 4, 17. — *redundant* literae, I, 4, 8. — *redundans* orator, XII, 10, 12. — aliquid, XII, 10, 17. — *redundantia* fastidire, IX, 4, 116.

Refectus, X, 3, 26.

Reflellere mendacia, VI, 4, 5. — testem ex re ipsa, V, 13, 3. — *refelli*, XII, 9, 19. — per contumeliam iudicum, V, 2, 2.

Referre ad aliquem, III, 5, 13 et 16. — ad verbum, quae cogitaveris, X, 6, 4. Conf. XI, 2, 43. — aliquid, III, 7, 175; V, 13, 29. — ad aliquem, X, 1, 99. — aliquid simile, I, 6, 4. — capita, III, 11, 26. — coniecturam, III, 6, 41. — se, VIII, 3, 71. — utilitatem alicuius, V, 12, 7. — audita secum, II, 12, 8. — de aliqua re, XI, 3, 32. — digitos ad os, XI, 3, 103. — gratiam alicui, XII, 7, 9. — dictis, X, 1, 19. — plenius, II, 16, 18. — iocose urbane, VI, 3, 106. — manum ad se, XI, 3, 89. — nomen ad intellectum, VII, 4, 4. — pedem, VI, 4, 19. — se ad libidinem, luxuriam, XII, 10, 47. — sententias plures ad unum verbum, IX, 3, 62. — verbum ultimum primo, IX, 3, 43. — *referri* ad aliquid, I, 5, 37; III, 5, 8 et 16; III, 6, 51. — alio, III, 6, 50. — de singulis propositis rebus ad singula, IX, 3, 84. — quid studia *referant*, computare, I, 12, 17. — quo iudicium *referatur*, III, 6, 104. — *relata* alio, VIII, 5, 16 et 3. — tempora tria ad duo, IX, 4, 47.

Refert, V, 13, 25; VI, 3, 27. — multum, I, 6, 42. — parvi, I, 4, 21. — plurimum, V, 11, 44.

Refertum esse aliqua re, V, 11, 39.

Reficere animum, VI, 3, 1. — audientem, IV, 5, 22. — dicentem mutatione laboris, XI, 3, 44. — fauces cibus, XI, 3, 13. — latus fatigatum, XI, 3, 13. — memoriam iudicis repetitione, IV, pro. 6. Conf. VI, 1, 1; VIII, prooem. 11. — stomachum alicuius sententia, IV, 2, 121.

— *refici*, XII, 6, 6. — aliqua re, IV, 2, 50; X, 5, 15. — *reficit* animos varietas, I, 12, 4. — urbanitas, IV, 1, 49. — *reficiuntur* animi, IX, 4, 62. — *refecti*, X, 3, 27.

Reformidare amaritudinem studiorum, I, 1, 20. — arbitros, X, 7, 16. — conatum, VIII, prooem. 2. — vera discrimina velut quemdam solem, X, 5, 17. — forum, X, 1, 55. — homines, I, 2, 18. — communem loquendi morem, VIII, 2, 17. — non aliter quam qui ferrum medici prius, quam cuiatur, aspexit, IV, 5, 5. — verbum aliquod, I, 6, 28. — Vrbem, X, 1, 55.

Refragari alicui rei, V, 7, 2. — *refragatur* alicui ingenium, X, 6, 4.

Refrenare cursum, VIII, pro. 27.

Refrigerare aliquem urbane dicto, V, 7, 26. — *refrigeratur* calor, IX, 4, 113. — *refrigerato* inventionis amore, Ep. ad Tryph. 2.

Refrigescere aliqua re, X, 7, 14. — *refrigescit* oratio, IV, 3, 2. — *refrixit* calor cogitationis scribendi mora, X, 3, 6.

Refringit animum pudor, I, 3, 16.

Refugere ab iis quae laedunt, ad ea quae prosunt, IV, 1, 44. — aliquid, XII, 10, 8. — vitia, IV, 2, 43. — voluptatem modulandi, IX, 4, 31. — *refugit* sanguis metu, XI, 3, 78.

Refutare aliquid, V prooem. 2. — quae contra dicuntur, I, 2, 17. — munera temporis, X, 6, 6. — testem, V, 7, 26. — *refutari* varie, VII, 2, 50.

Refutatio pertractatur, V, 13. — in quibus sit? VI, 3, 72. Conf. VIII, prooem. 11. — maledictorum, IV, 3, 15.

Regere bellum, III, 7, 8. — consilia, I, 10, 3; XII, 1, 26. — eloquentiam, VI, 2, 4. — manum alicuius manu superimposita, I, 1, 27. — mare, omnia, III, 7, 8. — se ad aliquid, XII, 10, 69. — urbes consiliis, prooem. 10; II, 16, 19. — si *regitur* providentia mundus, etc., III, 5, 6; V, 10, 89, XII, 2, 21. — *regaturne* providentia mundus, V, 7, 35. Conf. *Providentia*. — *regi* consilio, V, 14, 7.

Regerere, III, 6, 58. — aliquid in commentarios, II, 11, 7. — invidiam in aliquem, XI, 1, 22. — velut *regestae* in commentarios scholae, III, 6, 58.

Regestum, III, 6, 58.

Regina rerum, oratio, I, 12, 18.

Regnare, VII, 4, 24. — in iudiciis, X, 1, 112. — modus maxime *regnat*, XI, 3, 81.

Regnum malis moribus nunquam hoc contigit, etc. V, 12, 19.

Regressio, figura, IX, 3, 35.

Regula loquendi, I, 7, 1. — emendate, I, 5, 1. — sermonis, I, 6, 44. — verborum in consuetudine, X, 2, 13. — veritatis, XI, 1, 12.

Regulí, XII, 2, 30.

Reiteratione crebra firmari, XI, 2, 35.

Reiectio, VII, 1, 34.

Reiicere aliquid, VI, 3, 5. — manum, XI, 3, 105. — oram sinus, XI, 3, 140. — togam a sinistro, XI, 3, 144. — in humerum, XI, 3, 131.

Relata. Vid. in *Referre*.

Relatio, quae figura? IX, 3, 97. — ad aliquid, VIII, 4, 21. — causarum, VI, 3, 77. — orebra, X, 3, 31. — in sermone bene a quoque dictorum, II, 7, 4. — meritorum, IV, 1, 13. — recta, IX, 2, 66. — per *relationem* imitatio, IX, 2, 59.

Relegare aliquid ad aliquem, pro. 10; III, 7, in.; VI, prooem. 13. — culpam in aliquem, VII, 4, 18.

Relegentes, XI, 2, 23.

Religio, IV, prooem. 6. — deum, II, 4, 34. — omnis, XII, 2, 21. —

in pronuntiando, XI, 1, 75. — quaedam commendat vetera, I, 6, 1. — quasi *religio*, IX, 2, 54. — *religionis* vis, V, 6, 2. — *religionem* habere, I, 6, 1. — *religiones* reipublicae, XII, 3 in.

Religiosus iudex, IV, 1, 9. — *religiosa* necessitudo, I, 2, 20.

Relinquere aliquem in gremio alicuius, VI, 1, 39. — plenum irae, IV, 2, 75. — aliquid, V, 13, 35; IX, 2, 4. — alicui aestimandum, IX, 2, 25. — dubium, V, 6, 5. — liberum, I, 4, 21. — cogitationi alicuius, VI, 1, 44. — intelligendum, IX, 3, 61. — mansuris mox literis, XII, 10, 49. — neglectum, I, 1, 29; I, 9, 6; I, 10, 11; II, 1, 2. — posteritati, XII, 10, 49. — scriptum, VI, 1, 7. — sibi adversus aliquem, VI, prooem. 15. — auctoritates magistrorum, II, 13, 7. — bona alicui, VII, 9, 6. — iudicium alicui suum, IX, 4, 2. — libertatem eloquendi sibi, XI, 2, 48. — locum nominis alicui, XII, 7, 4. — omnes procul a se, X, 1, 51. — orationem scriptam, IV, 2, 25. — partem hereditatis, VI, prooem. 1. — patrimonii quartam cui, VII, 4, 39. — pecuniam, V, 11, 33. — scripta posteris, pro. 1. — vacuas tabellas, X, 3, 32. — *relinqui*, IX, 4, 70. — hoc unum *relinquetur*, V, 6, 5.

Reliquias habere in usu quotidiano dicitur vocabulum, VIII, 5, 1.

Reluctari diu, prooem. 1. — *reluctantes* aquae, IX, 4, 7.

Remandere eundem cibum, XI, 2, 41.

Remanere, VII, 6, 11. — apud aliquem, XII, 2, 8. — in consuetudine, IX, 3, 14. — *remanent* vestigia, XI, 1, 59.

Remedium adversus aliquid, V, 2, 5. — invenire in aliqua re, XII, 8, 8. — infirmae memoriae, XI, 2, 49. — metus facile, I, 2, 6. — *remedia* aspera, II, 4, 12. — melius adhibebit, cui nota quae nocent fuerint, XII, 1, 34. — *remediis* quibusdam praemuniendum est aliquid, VIII, 3, 37.

Remigare pennis, VIII, 6, 18.

Remisse dicere aliquid, X, 2, 23; XII, 10, 71. — *remissius*, IX, 2, 91.

Remissio aliqua omnibus danda, I, 3, 8. — laborum non inutilis, III, 8, 29. — *remissiones* negatae, nimiae, I, 3, 11. — modus sit *remissionibus*, I, 3, 11.

Remittere, VII, 1, 20. — aliquid, VII, 1, 21 et 22. — ex cura verborum, X, 7, 22. — fortunae, VI, prooem. 15. — animos, IX, 4, 11. — cogitationem, X, 3, 24. — contentionem, VII, 8, 2. — crimen alicui, VIII, 5, 16. — curam successu, I, 2, 24. — digitos, XI, 3, 99. — dolorem, XI, 1, 54. — intentionem iudicis, IV, 1, 38. — necessitatem certam ciborum atque exercitationum, X, 5, 15. — poenam, VII, 1, 60. — *remitti* ad eosdem, a quibus appellatum erit, XI, 1, 76. Conf. XII, 10, 21. — *remissus* orator, XII, 10, 19. — *remissum* genus causarum, X, 2, 23. — omni intentione *remissa* loqui, XI, 1, 53. — *remissi* sunt quidam, nisi institeris, I, 3, 6. — affectus, X, 1, 73. — digiti, XI, 3, 99 et 101. — humeri, XI, 3, 84 et 159. — modi, XI, 3, 17. — motu oculi, XI, 3, 75. — *remissae* egressiones, XI, 3, 164. — *remissa* supercilia, XI, 3, 79. — *remissior* vox, XI, 3, 42. — *remissius* genus, XII, 10, 66.

Remotio: argumenta ex *remotione*, V, 10, 66.

Removere aliquid, III, 6, 67; VI, 5, 10. — a se, IX, 2, 4;

XI, 3, 70. — praeceptis, V, 1, 2. — modice, XI, 3, 159. — moram, VIII, prooem. 3. — togam, XI, 3, 124. — *removeri*, III, 6, 65. — *remotus* ab aliqua re, X, 1, 57. — a sensu hominis, II, 17, 3. — *remota* ab usu communi fictio, IX, 1, 25. — *remotum* magis, sub. vocabulum, VIII, prooem. 31. — ab usu, VIII, 2, 12. Conf. XI, 1, 49. — a cura decoris, XI, 1, 89. — a veritate, XII, 10, 40. — *remota* finitione, VII, 3, 32. — hac re, XII, 11, 30. — ratione honesta, XII, 1, 39. — *remota* magis ab usu dicendi, XI, 2, 41. — verba ab usu, VIII, 2, 12. — *remotis* personis, temporibus, locis, etc. III, 5, 5. — vitiis, I, 5, 34. — *remotiores* figurae, X, 1, 31.

Renidet oratio, XII, 10, 28.

Renovare animum a satietate vel fatigatione, VI, 3, 1. — pudorem domus, XI, 1, 83. — *renovat* aures variatio, XI, 3, 44. — *renovari*, XII, 6, 6. — aliqua re, X, 5, 14. — *renovati* ac recentes, I, 3, 9.

Renuendi motus, XI, 3, 71. — ratio, XI, 3, 79. — *renuentes*, XI, 3, 67.

Renunciare, VII, 4, 36, — civilibus officiis, X, 7, 1. — sibi, XII, 11, 10.

Reor, VIII, 3, 28. — *ratus*, XI, 3, 31.

Repandirostrum, incurvicervicum pecus, I, 5, 67.

Reparare intermissam industriam nova laude, X, 1, 75. — ingenium, X, 1, 27.

Repellere aliquem fortiter, XI, 1, 62. — aliquid, IV, 1, 27. — manu, XI, 3, 70. — crimen, IV, 2, 26. — *repelli*, III, 6, 102; III, 10 extr.

Repercutere, VI, 3, 45 et 78. — aliquid, VI, 3, 23.

Repere in purpuris, I, 2, 6.

Reperire aliquid satis perite, VI, 2, 3. — locum, VI, 4, 10. — *reperiri* apud aliquem, V, 14, 32. — non *reperio*, quid amplius debeam optare, IV, 1, 51. Conf. V, 11, 31. — finis operis non *reperietur*, prooem. 25. — *repertum* est, agere causas, IV, 3, 2. — *reperti* philosophi, qui negarent, V, 6, 3. — *reperta* verba, VIII, 3, 36.

Repertor legis, II, 16, 9.

Repetere, V, 13, 54; VI, 3, 46. — aliquid, IV, 2, 22. — a vetustate, I, 6, 39. — ex memoria, materia, X, 6, 7. — ultimis tenebris, VIII, 3, 25. — de aliqua re, I, 7, 13. — iure, V, 10, 113. — auctoritatem a versibus, V, 11, 39. — bona apud centumviros, VII, 4, 11. — causas ab ultimo, V, 10, 83. — altius, XI, 1, 62. — gestum ultra laevum humerum, XI, 3, 118. — interrogationem longius, V, 7, 17; V, 11, 23. — memoria, I, 6, 10. — memoriam, XI, 2, 20. — ordinem, IV, 2, 128. — percontationem altius, V, 7, 27. — praedas, VIII, 3, 69. — proxima scriptorum, X, 3, 6. — rationem rei altius, VI, 2, 2. — res, XII, 2, 9. — tempus, XII, 8, 7. — vota, IV, prooem. 4. — *repetitus* ordo, XI, 2, 28 et 38. — *repetitum* spatium, X, 3, 6. — vulnus, VI, prooem. 2. — *repetiti* ex intima quaestionum naturalium subtilitate loci, I, 4, 4. — *repetitae* res tanto ex intervallo, XI, 2, 5. — *repetita* a vetustate verba, I, 6, 39 et 40; XI, 1, 49. — libros diligentius *repetitos* perpendere, Ep. ad Tryph. 2.

Repetitio alterna, IX, 3, 32. — frequentior vocatur πλοκὴ, IX, 3, 41. — nominis alicuius, IX, 1, 24. — probationis, quid? VIII, 3, 88. — rerum, VI, 1, 1. — earundem

syllabarum, IX, 4, 41. — effugere *repetitionem*, X, 1, 7.

Replere aliquid, X, 4, 1.

Replicantur velut quodam fastidio labra, XI, 3, 81.

Reponere aliquem velut in gradum, V, 7, 11. — aliquid scriptis, XI, 2, 9. — capillum, VIII, prooem. 22. — cervicem, IV, 2, 39. — digitum oblique, XI, 3, 39. — res suis locis, XI, 2, 23. — scripta in aliquod tempus, X, 4, 2. — spem in aliquo, VI, prooem. 2. — togam, VI, 3, 54; XI, 3, 149. — verbum, XI, 2, 49. — *reponi* in memoriam, XI, 2, 19. — *repositus* thesaurus, II, 7, 4. — *reposita* facultas, VIII, prooem. 29. — *repositi* cibi, II, 4, 29.

Reportare aliquem, VI, 1, 39.

Reposcere aliquem, V, 10, 111. — quae deposueris, IX, 2, 63. — suum, prooem. 17. — *reposci* rationem, VI, 3, 10.

Repraesentare affectus, XI, 3, 156. — imaginem, VI, 1, 31. — animo, VI, 2, 29. — *repraesentat* aliquid vis memoriae, XI, 2, 1. — *repraesentata* iudicia, X, 7, 2.

Repraesentatio, VIII, 3, 61.

Reprehendere, I, 6, 10. — aliquem calumnia, XII, 10, 43. — leges, II, 4, 39. — mores alicuius, XII, 1, 14. — nationes sonis quibusdam, I, 5, 33. — *reprehendi* ab aliquo, I, 6, 35; IX, 4, 53. — *reprehendendus* sententia alicuius, IX, 2, 17. — *reprehendenda*, XI, 1, 14.

Reprehensio, IX, 2, 18. — alicuius, IX, 2, 68. — facilis (tamen nunc legitur *responsio*), VI, 3, 91. — negligentiae, V, 13, 10. — sine *reprehensione*, I, 11, 18.

Reprobantibus diis, VI, pro. 3.

Reptatio per manus et genua, I, 12, 10.

Repudiare, VI, 3, 49. — aliquem, IX, 1, 23. — formam literae, XII, 10, 29. — maritum, VII, 8, 2. — uxorem, IV, 2, 98. — *repudiat* mos legem, III, 6, 84. — *repudiata* uxor, IV, 2, 99. — verba, I, 5, 71; III, 6, 32.

Repudii iniusti actio, VII, 4, 38.

Repugnare, IV, 1, 17; VII, 2, 57; VIII, prooem. 5; XII, 11, 12. — alicui, I, 6, 20; V, 11, 2; XII, 10, 45. — rei, III, 6, 13; V, 7, 18. — historiae vanae, I, 8, 20. — incommodis, X, 3, 28. — necessitatibus, I, 3, 9. — sibi, I, 6, 12. — *repugnat* alicui sermo, I, 12, 9. — *repugnantia*, V, 8, 5; VI, 3, 66. — sibi dicere, IV, 2, 60.

Requiescere, VI, 1, 28. — in aliqua re, X, 1, 27. — stylus *requiescit* lectione, I, 12, 4.

Requirere, XII, 9, 17. — aliquid, II, 20, 10; XII, 10, 40. — apud scriptorem, I, 7, 19. — nomina ex historiarum notitia, I, 6, 31. — *requirentes*, XI, 2, 5. — corpora mortuorum ad sepulturam propinqui, XI, 2, 13. — *requisita* quaedam se occultant (de memoria agitur), XI, 2, 7. — ad *requisita* respondere, VIII, pro. 30.

Res pro *actione*, IX, 2, 63. Vid. *Familiaris, Respublica, Recidit, Redunt.* — haec non habet mensuram et quasi pondus, XII, 1, 91. — poscit, I, 10, 37. Conf. *Poscit.* — praesens, VI, 1, 31; VI, 2, 31; IX, 4, 117. Conf. *In* et *Praesens.* — uxoria, VII, 4, 11. — in re esse, VII, 3, 5. — quaestio in re, VII, 1, 13. — *res* animales, VIII, 6, 9. — asperae, VI, 2, 24. — asperiores, VIII, pro. 2. — atroces, VI, 1, 53. — divinae, X, 1, 35. — atque humanae, XII, 2, 9 et 20. — humanae, XII, 11, 28. — Grae-

cae, nostrae, X, 1, 95. — minores, V, 14, 33. — miserabiles, VI, 1, 53. — *rebus* agentibus, IX, 3, 13.

Rescindere latentia vitia, IX, 2, 93. — *rescissa* testamenta, V, 2, 1.

Rescribere veteribus orationibus, X, 5, 20.

Reservare aliquid ad firmius aetatis robur, I, 8, 6. — ex aliqua re, VI, 1, 51. — maiori operi, I, 7, 32. — peroratioui, VII, 10, 12. — se posterorum iudiciis, XI, 1, 10. — tabulas, testimonia, VII, 10, 13.

Residet impetus, VI, prooem. 14.

Resilire, XI, 3, 127. — ab aliqua re, XII, 10, 56.

Resistere, X, 3, 10 et 19. — argumentis, IV, 2, 14. — impudentiae fortiter, VI, 4, 10. — in aliqua re, IX, 3, 55. — subito, XI, 3, 121. — *resistit* cursus ad singula vestigia, X, 7, 14. — *resistens* oratio, XI, 2, 46.

Resolvere ambiguitatem, XII, 2, 13. — amphiboliam, VII, 9, 14. — dicta, V, 13, 12. — iudicem urbanitate, IV, 2, 19; VIII, pro. 12. — manum fusius paulo in diversum, XI, 3, 97. — periodos maioribus intervallis, laxioribus nodis, IX, 4, 127. — *resolvitur* vultus, VI, 1, 30 et 49.

Resonare oris inanitate, I, 11, 6. — *resonat* in ore peregrinitas, rusticitas, XI, 3, 30.

Resorbere spiritum, XI, 3, 55.

Respergit sanguis vestem, V, 9, 9.

Respicere, III, 11, 26; XII, 9, 17. — ab elocutione ad curam rerum, X, 1, 120. — ad aliquid, IX, 3, 62; IX, 4, 36; XI, 1, 55; XI, 3, 127. — libellos, X, 7, 31. Cf. XI, 2, 45. — Graecas literas, I, 12, 6. — aliquid, III, 8, 39; VII, 10, 14. — curam suae voluptatis, VI, prooem. 1. — magistrum, V, 10, 101. — non *respicere*, quid dixeris, V, 13, 31. — *respicientes*, X, 6, 6.

Respirare, VIII, 5, 14; IX, 2, 26. — *respirant* animi, IX, 4, 62. — aures ab asperitate, I, 8, 11.

Respiratio, VII, 9, 11; IX, 4, 67. — secunda, XI, 3, 49. — sub aqua diu pressi similis, XI, 3, 53.

Respondere, IV, 2, 29; V, 13, 39; IX, 3, 32; X, 1, 68. — ad aliquid, VI, 3, 93. — probandum aliquid, V, 10, 122. — proposita, V, 13, 35. — requisita, VIII, pro. 30. — alicui, X, 7, 3; XI, 2, 43. — rei, II, 15, 23; II, 17, 37; V, 13, 37; VI, 3, 2. — belle, VI, 3, 48. — commodius, VI, 3, 53. — contra aliquem, V, 7, 31. — aliquid, V, 7, 25; IX, 2, 93. — incaute, V, 11, 27. — inter se, IX, 3, 58. — interrogationi, V, 7, 28. — invidiae, XI, 1, 18. — male, V, 13, 42. — nobilitati, III, 7, 10. — parum ponderi rerum, X, 2, 23. — propositis, II, 4, 28; II, 17, 32. — protinus, XII, 9, 16. — pudice, V, 11, 29. — sibi ipsum, VI, 4, 18. — voci, XI, 1, 34. — *respondent* futura praeteritis, III, 8, 66. — media vel primis vel ultimis, primis ultima, IX, 3, 34. Conf. ibid. 78. — verba, X, 3, 9. — *respondens*, IV, 1, 36; V, 13, 29. — invicem collatio, VIII, 3, 77.

Responsio sibi ipsi, figura, IX, 3, 90.

Responsum partis alterius, VII, 1, 6. — *responsa*, de divinis, XII, 2, 21.

Respublica administranda est, si regitur providentia mundus, XII, 2, 21. — laesa, VII, 4, 37. — *reipublicae* laesae actio, VII, 3, 2; VII, 4, 37. — e *republica* esse,

XII, 1, 42. — *rerumpublicarum* tres formae, V, 10, 63.

Respuere aliquid, VI, 4, 19. — remedia, VI, 4, 19. — *respuunt* aures aliquid, XI, 1, 61. — vascula oris augusti superfusam humoris copiam, I, 2, 28.

Restat, VI, 1, 10.

Restis: pro *restibus* uti muraenis, VI, 3, 80.

Restituere aliquem, V, 10, 111; VII, 1, 42 seq.

Restitutio, V, 10, 118; VII, 1, 42 et 60.

Restitutor, VII, 1, 43 seq.

Restringere manum, XI, 3, 131.

Resultare contextu brevium, IX, 4, 66. — verborum licentia, XII, 10, 73. — *resultans*, in compositione, IX, 4, 83. — obiectu lapillorum aqua, XII, 2, 11. — vocis mutationibus pronuntiatio, XI, 3, 183.

Resumere aliquid ex integro, X, 1, 20. — librum in manus, X, 4, 3.

Resupina voluptas, V, 12, 20. — *resupinum* sensim esse, XI, 3, 167. — *resupini*, X, 3, 15.

Resupinare nares plana manu, XI, 3, 80.

Resurgit fortior fama, XII, 9, 4.

Retendi alterna quiete, I, 3, 8.

Retiarius, VI, 3, 61.

Reticentia figura, IX, 2, 54 et 57.

Retinacula tendens auriga, VIII, 3, 78.

Retinere abolita atque abrogata, I, 6, 20. — aliquem, VIII, 3, 69. — aliquid, X, 1, 65. — animum, XII, 9, 18. — partes, VII, 10, 13. — uxorem, IX, 2, 80. — *retineri* ab aliquo, VII, 2, 26.

Retractare aliquid, XI, 2, 35. — suspectam facilitatem, X, 3, 7. — rursus materiam, II, 4, 13.

Retro, V, 10, 74; VIII, 6, 23; XI, 3, 15. — adiungere, IX, 4, 90. — legere, V, 10, 84. — tendere nervos, X, 3, 6.

Retroagere, V, 10, 77. — capillos, XI, 3, 160. — expositionem, II, 4, 15. — ordinem, XII, 2, 10. — rursus pueros, I, 1, 25. — *retroactus* pes, IX, 4, 18.

Retrorsum, IX, 4, 24. — ab ultima specie *retrorsum* quaerere usque ad primam generalem quaestionem, VII, 1, 23. Conf. ibid. 25.

Retrorsus quaeri, X, 6, 7. — idem valere, V, 9, 6.

Retundere aliquid, VI, 4, 11. — mucronem, X, 5, 16.

Reus, VI, 3, 60. — de aliqua re, IV, 2, 30. — vi, XI, 1, 51. — iniuriarum, IV, 2, 100. — ob aliquid, XII, 1, 40. — manifesti peculatus, XII, 1, 43. — proditionis, V, 10, 107. — qui patri proditionis *reo* non adfuerit, etc. controversia, V, 10, 107; VII, 1, 42.

Revera, V, 7, 13.

Reverentia iudicum, XI, 1, 29. — personae, IX, 2, 76. Conf. XI, 1, 62 et 66.

Reversio, VIII, 6, 65.

Revertor et *reverto*, IX, 3, 7. — *reverti* ad easdem particulas, III, 6, 64. — assuetas sibi sedes, XI, 2, 6. — in mentem, XI, 2, 17. — res eo *revertetur*, III, 6, 16 seq. — dilata non *reverturtur*, X, 7, 14.

Revocare aliquem, VI, 1, 42; XI, 1, 12. — ab errore, II, 6, 2. — in patriam, VI, 1, 24. — aliquid ad severiora iudicia, X, 1, 125. — animos a metu, II, 16, 8. — discipulos ad gremium, II, 5, 5. — spiritum inter iuncturas sermonis, XI, 3, 53. — *revocari* publice, V, 11, 9.

Revolvere aliquem in eadem, XII, 10, 34. — saepius lecta, scripta, XI, 2, 41. — *revoluta* pensa, VI, 2, 32.

Rheda, vocabulum Gallicum, I, 5, 57 et 69.

Rhetor, prooem. 21. — se magistrum eloquentiae pollicetur, II, 8, 5. — officium *rhetoris*, prooem. 21. — prima apud *rhetorem* elementa, ibid.

Rhetorica ars, prooem. VII, 2, 4 prim.

Rhetorice, quid? II, 14, ab initio. Conf. V, 10, 54; VII, 3, 6 et 12; VIII, prooem. 6. — *rhetorices*, XII, 10, 1. — etymon, II, 1, 5. — ius ipsum, prooem. 23. — *rhetoricen*, VIII, prooem. 6. — in *rhetorice*, II, 17, 22.

P, Ρωϐικὸι, etc. Vid P *literam*.

Rhodii, V, 10, 78; XI, 3, 7.

Rhodium genus eloquentiae, XII, 10, 17.

Ρυθμός, quid? et quotuplex? I, 10, 22; IX, 4, 45 seq. — ῥυθμοὶ, numeri, IX, 4, 45.

Rhythmi, IX, 4, 45 seq.; ib. 109.

Rictum distendere, I, 11, 9.

Ridere aliquem invicem, X, 7, 21. — aliquid, II, 11, 1; VI, 3, 7. — in aliquo, VI, 3, 29. — intempestive, VI, 1, 38.

Ridiculus mus, VIII, 3, 20. — gestus, vultus, VI, 3, 26. — *ridicula* vituperatio: VI, 3, 37. — *ridiculum*, quid? VI, 3, 22 seq. — est, IX, 3, 100. — nimium *ridiculi*, XI, 1, 30. — *ridicula* dicta, VI, 3, 110 seq.

Rigens opus, II, 13, 9. — praeduro ac *rigente* capite barbaria quaedam mentis ostenditur, XI, 3, 69.

Rigida, in arte statuaria, XII, 10, 7. — cervix, XI, 3, 82. — vox, XI, 3, 32. — *rigidum* stare, XI, 3, 160.

Rigor, VI, 1, 37. — accentuum, XII, 10, 33. — immobilis, IX, 3, 101.

Rimari cuncta, III, 4, 6. Conf. XII, 8, 14. — diligentissime, V, 13, 23.

Risus, VI, 3, 7 et 105. — unde? VI, 3, 7 et 37 seq. — aptus, VIII, 6, 74. — parum conveniens personae, XI, 3, 180. — *risus* gratia, VI, 3, 65. — *risu* excipere verba alicuius, I, 2, 7.

Ritu ferarum, VIII, 3, 81.

Rixa, *Rixosus*, II, 12, 2.

Rixari aliquid, VI, 4, 9. — cum ore concurrente, XI, 3, 121. — consonantes in commissura verborum *rixantur*, IX, 4, 37. — *rixantis* modo, XI, 3, 172.

Rixatores, XI, 1, 29.

Roborare aliquid exercitatione, VIII, prooem. 28. — causam, VIII, prooem. 11.

Robur, I, 6, 22 seq. — ac lacerti, V, 12, 18. — aetatis firmius, I, 8, 6. — contra dolores ac metus, VI, prooem. 11. — dignum viris, X, 1, 43. — discendi, VIII, prooem. 3. — oratorium, X, 5, 4. — virile, I, 10, 31. — *robora* grandia et antiqua in lucis, X, 1, 88.

Robustus, I, 1, 9; V, 10, 81. — *robusta* eloquentia, X, 1, 2. — *robustum* dicendi genus, XII, 10, 58. — *robusti* iuvenes, II, 5, 2. — *robusta* in certaminibus corpora, XI, 3, 26. — iam *robustis* et severiore genere satis firmatis legendus Seneca, X, 1, 131. — *robustior* aetas, I, 12 prim. — *robustius* putare, II, 12 prim. — *robustiores*, de discipulis, I, 8, 12. Conf. I, 12, 9; II, 2, 14.

Rogare, VI, 2, 15. — testem, V, 7, 25; VI, 3, 98. — testes, VI, 3, 46. — ut, VI, 3, 97. — *rogari* sacramento, XII, 2, 26. — sententiam primus, VI, 3, 97. — *rogantur* sententiae de aliqua re, III, 8, 18. — *rogatus* in reum testis, IX, 2, 12.

Rogatio, II, 4, 35.

Romam accipi Vrbis appellationem, receptum est, VI, 3, 103.

Romanus quidam sapiens, XII, 2, 7. — proelio victor, i. e. *Romani*, VIII, 6, 20. — *Romana* in bellis gloria, I, 10, 14. — plane oratio, VIII, 1, extr. — *Romani*. Vid. *Graeci*, *Pugnacissima*.

Romulus, III, 7, 5. — lupa *Romuli*, II, 4, 19.

Roscius Amerinus S., VII, 2, 2 et 23. Conf. *Cicero* pro *S. Roscio* in Ind. II. — *Q.*, Comoedus. Vid. Ind. II.

Rostra: pro *rostris* aviam laudavit Caesar Augustus, XII, 6, 1.

Rotare caput, XI, 3, 71.

Rotunda distributio, III, 4, 16. — *rotunda* illa, VIII, 5, 27.

Rubet luna vento, V, 9, 16.

Rubigine squalere, X, 1, 30.

Rubor, V, 9, 16.

Rubricae, XII, 3, 11.

Ructuosi spiritus, IV, 2, 123.

Rudimenta dicendi, II, 1, 8. — rhetorices, II, 5, prim.

Rudis in plerisque Aeschylus, X, 1, 66. — animus, I, 1, 36. — modulatio, I, 10, 16. — stylus, I, 1, 28. — vox, XI, 3, 32. — *rude* seculum, XII, 11, 23. — *rudes*, II, 3, 3; X, 2, 5. — annis, I, 1, 5 et 20. — *rudia* illa, in arte pingendi, XII, 10, 3. — ingenia tractare, I, 2, 27. — saxa, IX, 4, 27.

Ruere, I, 6, 26; V, 12, 3. — in pugnam, II, 12, 2. — *ruentia* tecta, VIII, 3, 68.

Rufos ex habitu corporis fecerunt, I, 4, 25.

Rumores, V, 3.

Rumpitur vox, XI, 3, 42. — *rupta* via, IX, 4, 63.

Rursus, in connectendo etc., I, 10, 40; II, 14, 5; IV, 5, 2 et 12 etc. — nec *rursus*, I, 10, 2; II, 4, 3; — XII, 5, 4. — retractare, II, 4, 13.

Rus: *rura*, XII, 11, 18.

Ruscio heus ubi? VIII, 3, 22.

Rustica musa, X, 1, 55. — *rusticae* manus, I, 11, 16.

Rustici, VI, 2, 17; VI, 3, 13.

Rusticitas, VI, 1, 37. — quid? VI, 3, 18. — oris, XI, 3, 30. — soni, verborum, XI, 3, 10.

Ῥυθμὸς, etc. Vid. *supra* ad *Rh.*

Rutilius damnatus, V, 2, 4; XI, 1, 12.

S

S, absona litera, XII, 10, 32. — successit literae *T*, I, 4, 14. — quando ab antiquis geminata sit? I, 7, 20. — ultima cum *X* proxima rixatur, IX, 4, 37. — deliciae circa *S* literam, I, 11, 6.

Saccaria navis, VIII, 2, 13.

Sacer: *sacra* memoria, XI, 1, 59. — pecunia, IV, 2, 8. — *sacrum* nomen, XII, 1, 24. — *sacra* certamina, II, 8, 7.

Sacerdos, VI, 3, 55. — ille adulter, V, 10, 104. — *sacerdotes*, I, 11, 18.

Sacrilegium, IV, 2, 8; IV, 4, 3; V, 10, 39. — quid? VII, 3, 10 et 21 seq.

Sacrilegus, quis? III, 6, 37; IV, 2, 68; V, 10, 36.

Sacrum, substant., velut *sacri* huius interiora, I, 4, 6. — *sacra* li-

terarum X, 1, 92. — nuptialia, I, 7, 28. — tradentium artes, V, 14, 27.

Saepius ac magis, VI, 1, 9.

Saeva, de matre et uxore, VI, prooem. 6.

Saevientes paedagogi, I, 1, 8.

Sagaciter intueri, II, 8, 4.

Sagina dicendi, X, 5, 17.

Saginari praeda, XII, 6, 6.

Sal aspersus in cibis, VI, 3, 19. — *sales* dicuntur affectus, X, 1, 107. — *salibus* permixtis, VI, 3, 15. — vincere aliquem, X, 1, 106.

Salamin, V, 11, 40. — *Salaminis* propugnatores, XI, 3, 168. — in *Salamine* interfecti, IX, 2, 62; XII, 10, 24.

Salarius, VII, 1, 9.

Salebrosa oratio, XI, 2, 46.

Salientes huc illuc, X, 7, 6.

Saliorum carmina, I, 6, 40. — versus, I, 10, 20.

Sallustiana brevitas, IV, 2, 45; X, 1, 32.

Salse dicere, VI, 3, 101. — in aliquem, VI, 3, 13. — *salsius* dici, VI, 3, 26.

Salsum, quid? VI, 3, 18 seq. — *salsa*, VI, 3, 26.

Saltatio sacerdotum nomine ac religione durans, I, 11, 18. — sine voce intelligitur, XI, 3, 66. — Lacedaemoniorum, ad bella utilis, I, 11, 18. — Titius, *saltationis* quoddam genus, XI, 3, 128.

Saltator, VI, 3, 65.

Saltem, I, 1, 24 et 31; I, 10, 34; V, 1, 3; VI, 2, 19; VI, 4, 15; VI, 5, 1. — pro *fere*, I, 4, 7. — neque *saltem*, XII, 11, 11.

Saltitare, IX, 4, 142.

Salubria, II, 17, 9; III, 2, 3. — *salubrior* studiis quam dulcior liber, III, 1, 5.

Salus iam sola superest, III, 6, 83.

Salutare mulierem liberius, VIII, 4, 2. — vanus *salutandi* labor, XII, 11, 18.

Salutaris portus eloquentiae, XII, 7, 4. — vox, X, 7, 2. — *salutare* est, XII, 10, 79.

Salvus est cursus, IX, 4, 70. — *salva* respublica, XI, 1, 80. — *salvo* me, VI, prooem. 6. — sensu, I, 9, 2. — *salva* dignitate ac verecundia, VI, 3, 35. — gratia detrahere aliquid, XI, 1, 71. — innocentia, VII, 2, 37. — nave in portum pervenire, II, 17, 24. — causae ratione, IV, 2, 75. — tractatione, etc. XII, 10, 46. — his *salvis*, VIII, 3, 43. — *salvis* qui interfuerunt, i. e. superstitibus, XI, 2, 39; XII, 1, 40 et 42.

Samia mulier, III, 7, 21.

Sanare aliquem, VII, 2, 17; XII, 8, 10. — vulnera, V, 13, 3.

Sancire praecepta, II, 13, 6.

Sancte dicere, VIII, 3, 44. — *sanctissime* conservata opinio, I, 2, 4.

Sanctitas, I, 8, 9. — docentis, II, 2, 3. — fori, XI, 3, 58.

Sanctus ornatus, VIII, 3, 6. — *sanctum* genus orationis, IV, 2, 125. Conf. X, 1, 115. — *sanctior* oratio, VIII, 3, 24. — *sanctius* aerarium, X, 3, 3. — *sanctissimus* censor, IV, prooem. 3. — praeceptor, I, 2, 5. — *sanctissimum* opus, XII, 11 prim.

Sane, V, 10, 104. — pro *quidem*, prooem. 7. — et *sane*, I, 6, 43. — *sane* merito, II, 4, 15. — *sane* non utique, V, 10, 3. — concedamus *sane*, XII, 1, 23.

Sanguis, de declamationibus orationibusque, X, 1, 60 et 115; X, 2, 12. — frontis mentis habitu movetur, XI, 3, 78. — integer, VIII, prooem. 19. — liberi *sanguinis* esse, XII, 9, 10. Conf. *Mittere*.

Sanitas in oratione, XII, 10, 15.

Sanum in malaco, VIII, 2, 13. — *sana*, X, 1, 44.

Sapere, VII, prooem. 4. — de odoratus sensu, VI, 3, 107. — oratio *sapit* aliud, XI, 3, 182.

Sapiens aliud alio loco valet, I, 4, 27. — Cato alter appellatus est, alter creditur fuisse, XII, 7, 4. — quidam Romanus, XII, 2, 7. — vere vir, XI, 1, 35. — *sapientum*, XII, 10, 52. — praecepta, V, 11, 39. — *sapientium* leges, XII, 7, 9.

Sapientiae fontes, XII, 2, 6. Vid. *Praecepta*. — professores, prooem. 15. — studia, XI, 2, 8. — studiosi, prooem. 14.

Sapor, quo nova induas, durat, I, 1, 5. — Athenarum proprius, VI, 3, 107. Conf. *Atticus*, *Pegrinus*.

Σαρκασμός, quid? VIII, 6, 57.

Sardum, I, 5, 8. — *Sardi*, XI, 1, 89.

Sarmentus, VI, 3, 58.

Sarracum, VIII, 3, 21.

Sassia, XI, 1, 61.

Sat est, V, 10, 121; VII, 3, 32; VIII, 3, 58.

Sata, VIII, 5, 26.

Satagere, VI, 3, 54; XI, 3, 126.

Satellites contrahere, VII, 2, 54.

Satiare aurem copia, IX, 3, 5. — *satiari* optimis, X, 1, 58.

Satietatem creare, IX, 4, 143.

Satira seu *satyra*, IX, 3, 9; X, 1, 93. — alterum genus *satirae*, X, 1, 95.

Satis, VIII, 3, 25. — est, II, 2, 4; II, 4, 3 et 17 et 32; XII, 11, 1 et 8, etc. — facere de aliqua re pleue, IV, 5, 18. — habere, IX, 4, 15. — attingere, III, 6, 28. — dicere, VI, 5, 11. Conf. XI, 1, 4; XII, prooem. 4. — putare, II, 4, 9. — tribuere alicui, XII, 1, 22. — videri, II, 4, 3. — abunde *satis* ad discendum spatia, XII, 11, 19. — est in hac re aliquid *satis*, VIII, prooem. 31. — quantum *satis* sit, XI, 1, 91. — sunt quibus nihil sit *satis*, X, 3, 11. — *sat*, vid. supra. — *satius* est, VII, 2, 34; XII, 1, 2.

Satisfacere, VI, 2, 14; XI, 1, 64; XI, 3, 63. — adversario, VI, 1, 50. — alicui, XII, 1, 34. — rei, VI, 2, 25; IX, 2, 7. — *satisfactum* omnibus volo, III, 6, 64.

Satisfactio, XI, 1, 52. — culpae, XI, 1, 76. — turpis, VI, 3, 34.

Satum est, V, 9, 5. — fuisse, V, 9, 7.

Saturninus, V, 11, 6; VI, 1, 49; VII, 1, 9.

Saucius pectus, IX, 3, 17.

Saxa rudia, IX, 4, 27.

Saxea verruca, VIII, 3, 48.

Saxosa, V, 10, 21.

Scabellum ex *scamno*, I, 4, 12.

Scaevola, VII, 6, 9. — memoriosus, XI, 2, 38.

Scala, plural. vitiosum, I, 5, 16.

Scamander, XI, 1, 74.

Scamnum, I, 4, 12.

Scandere in adversum, XI, 3, 34. — *scandenti* circa ima labor est, XII, 10, 78.

Scarus, V, 10, 21.

Scaurus, V, 13, 40. — *M. Scauri* defensio, V, 12, 10; V, 13, 55. — *Scauri*, I, 4, 25.

Sceleratus pro infelice, VI, pro. 3. — *scelleratissima* res, III, 8, 45.

Scelus abominandum, VIII, 6, 40, — *scelera* non habent consilium, VII, 2, 44.

Scenae, VI, 1, 49.

Scenice fieri, VI, 1, 38.

Scenicus gestus et motus, I, 11, 3. — *scenica* modulatio, XI, 3, 57. — *scenicum* est, XI, 3, 123. — *scenici*, XI, 3, 158. Conf. *Actores*.

Sceptici, X, 1, 124.

Sceptrum apud Homerum, IX, 3, 57.

Schedas excutere, I, 8, 19.

Σχῆμα, II, 11, 1. — σχήματα, IX, 1 prim. — διανοίας, VI, 3, 70.

Schema, VIII, 3, 50; IX, 1, 25; IX, 2, 22 et 24. — quid proprie? IX, 1, 11 seqq. — quid tempore Quintiliani? IX, 2, 65. — in sententia, in verbis, IX, 1, 16. — multiplex, IX, 2, 6. — per imprudentiam factum, soloecismus, I, 5, 53. — per subiectionem, IX, 2, 16. — *schemata*, I, 5, 52 seqq. I, 8, 14; IX, 2, 27. — διανοίας, λέξεως, I, 8, 16. — λέξεως duorum generum, IX 3, 2. Confer *Figura*.

Schematismi, I, 8, 14.

Schola, II, 2, 15; III, 6, 58. — minor, II, 1, 3. — Theodori, III, 11, 26. — *scholae*, I, 2, 3 et 4. — — severe institutae, II, 2, 10. — peregrinae, XI, 3, 103. — philosophorum, prooem. 17. — pomeridianae, III, 1, 14. — regestae in commentarios, quos adolescens deduxerat Cicero, *scholae* dicuntur eiusdem libri rhetorici, III, 6, 59. — rhetorum, X, 5, 14. — *scholarum* tempora, I, 8, 12.

Scholasticus, VII, 1, 58. — *scholastica* materia, XI, 1, 82. — *scholastici* dum sumus, XII, 11, 16. — in *scholasticis*, IV, 2, 30; VII, 1, 14.

Scientia armorum, VIII, 6, 26. — bene dicendi, VII, 3, 6. — inveniendi, cnunciandi, etc. VII, 3, 12. — divinarum rerum humanarumque, XII, 2, 9. — iuris civilis, etc. XII, 3 in.; XII, 11, 9. — institiae, II, 15, 29. — recte loquendi, I, 4, 1. — petendi consulatus, XI, 1, 69. — recte scribendi, I, 7, 1.

Scilicet, V, 13, 36; VII, 1, 40; VII, 2, 57; VIII, prooem. 25; VIII, 2, 18; X, 2, 17; XI, 2, 25.

Scindere: *scidit* se studium, pro. 13. — *scinditur* vox, XI, 3, 20. — *scinduntur* labra, XI, 3, 81.

Scipio, V, 10, 48; V, 11, 10. — serpente traditur genitus, II, 4, 19. — allatratus a Catone, VIII, 6, 9. — eversor Carthaginis et Numantiae, VIII, 6, 30. Conf. ib. 43. — Serapio, VI, 3, 57. — *Scipiones*, I, 4, 25. Conf. Ind. II. — *Scipionis* Africani virtus, VIII, 4, 20. Vid. *Africanus*, *Nasica-P.* VIII, 4, 13.

Scire aliquid optime, XII, 11, 6. — *scierim*, *scierit*, XII, 11, 8. — *sciwisse*, I, 6, 17. — *sciens* omisit, III, 1, 20. — agere, etc. XII, 3, 5; XII, 7, 7. — *scitus* pugnandi, IX, 3, 10. — *scitae* interrogationes, V, 7, 28.

Sciscitari, II, 2, 7.

Scopa, plural. vitiosum, I, 5, 16.

Scopa, pugil, XI, 2, 14 seq.

Scribere, pro *exarare literas*, I, 7, 20 et 30; X, 3, 31. — ad praesentes usus, X, 4, 3. — aliquid alicui, i. e. in eius usum, prooem. 26. — bene, XII, 10, 51. — carmina alicui, XI, 2, 11. — celerius, X, 3, 15. — chrias, aethologias, sententias apud Grammaticos, I, 9, 3; II, 4, 13. — de integro aliquid, II, 4, 13. — de oratoribus, X, 1, 122. — defensionem alicuius, II, 15, 29. — diligenter, III, 1, 15. — ex tempore, X, 3, 17. — formulam, VI, 3, 83. — historiam praeclare, X, 1, 73. — laudem alicuius, II, 15, 29. — locos communes, X, 5, 12. — orationem in aliquem, XI, 1, 73. — stigmata fugitivo, VII, 4, 14. — studiosius, III, 1, 15. — *scribitur* optime ceteris, X, 3, 31. *scribendum* quidque, quomodo sonat, I, 7, 30. — *scribendi* facultas. Vid. *Facultas*. — labor, X, 6, 1. — mora, X, 3, 6. — recte scientia, I, 7, 20. — securitas, X, 6, 2. — *scribens*, VII, 6, 12. — *scriptus* heres, III, 6, 98. — *scriptum* opponitur voluntati legum, etc., V, 10, 52 et 98; VII, 1, 49 seqq.; VII, 5, 5 et 6; VII, 6, 7 seqq.; VII, 8, 1. — omne, VII, 5, 6. — et voluntas, VII, 7; VII, 10, 1 seqq. — prosa, IX, 4,

52. — status *scripti*, VII, 4, 13. — quaestio in *scripto*, VII, 1, 13; VII, 5, 5; VII, 6. — *scripto* demonstrari non posse, I, 5, 52. — *scripta* dicere, XII, 9, 15. — diligentissime posteris relinquere, procem. 1. — *scriptorum* colorem etiam quae subito effusa sunt, reddunt, X, 7, 7.

Scriptor, VII, 2, 53; VII, 6, 11. — *scriptores* huius artis, IX, 4, 96. — carminum, I, 5, 11. — iamborum, X, 1, 9. — tragoediarum, I, 5, 21.

Scriptum pro *libro*, *epistola*, etc., VIII, 5, 18. — *scripta* Terentii, X, 1, 99. — *scriptorum* duodecim lusus, XI, 2, 38.

Scriptura ambigua, VII, 9, 6.

Scrupulosa disputatio, IX, 1, 7.

Scrupulose, IV, 5, 6. — *scrupulosius*, V, 14, 28.

Scrutari aliquid, VIII, 2, 12. — minutius et scrupulosius, V, 14, 28. — ratione, V, 10, 22. — omnia per partes, X, 1, 20. — voluntatem, II, 4, 26.

Sculpta dicere, XII, 9, 15.

Sculptura, II, 21, 9.

Scurra, VI, 3, 8 et 82.

Scurrilis dicacitas, VI, 3, 29. — *scurrile*, VI, 3, 48.

Scurrilitas affectata, XI, 1, 30.

Scutum signi gratia positum, VI, 3, 39.

Se vereri, X, 7, 24. — ex se generare aliquid, I, 1, 36. — *secum*, VIII, 6, 65.

Secare aliquid in particulas, VIII, 3, 63. — divisionem in partes, IV, 5, 6. — in species, V, 10, 90. — integra, X, 4, 3. — per partes, V, 11, 30. — quae natura singularia sunt, IV, 5, 25. — vias, III, 1, 14. — *secans* aëra vox, XI, 3, 40. — *sectae* ad tenuitatem vires, XII, 2, 13.

Secedere: *secessum* petere, X, 1, 91. — ad stylum, I, 12, 12. — in opera, X, 1, 91.

Secernere, unde *secretus*, XII, 11, 7. — locus, X, 3, 22. — *secretum*, X, 3, 30. — *secreti* optimum genus, X, 3, 27. — multo plus studia desiderant, I, 2, 12. — situs quidam, XII, 5, 2. — *secreto* gaudet stylus, X, 7, 16. — *secretae* disputationes, XII, 2, 7. — epistolae, I, 1, 29. — figurae, IX, 3, 5. — *secreta*, I, 2, 18. — pro *domo* et *privatis parietibus*, I, 2, 4. — animi detegere, XI, 1, 30. — studia, II, 18, 4; XII, 6, 4. — *secretorum* dulcis comes, grammatice, I, 4, 5. — *secretius*, I, 4, 25.

Secessus, X, 3, 23. — studiorum, X, 5, 16.

Secta asperrima, I, 10, 15. — Epicuri, V, 7, 35. — severissima, I, 10, 15. — vitae, III, 8, 38; XII, 2, 6. — quae *secta* conferre plurimum eloquentiae possit? XII, 2, 23. — *sectae* principes, I, 10, 15.

Sectari figuras, IX, 3, 100. — veneres dicendi, X, 1, 79. — voluptatem, X, 1, 28. — non, ut omnia dicerem, *sectatus*, I, 10 in.

Sectio in infinitum, I, 10, 49.

Secubare, VII, 8, 2.

Seculum felix, VIII, 6, 24. — *seculi* squalor, II, 5, 23. — *seculorum* memoria dignus, X, 1, 103.

Secum, VIII, 6, 65.

Secundum aliquem esse, III, 8, 34. — conditionem propositorum, VI, 2, 17. Conf. X, 1, 71. — loquendi consuetudinem, XII, 1, 19. — facilitatem illius aetatis, I, 12, 11. — quemdam intellectum, VI, 2, 10. — legem, V, 13, 7. — leges, XII, 7, 9. — mores, II, 20 prim. — naturam, I, 1, 2; IV, 1, 63; VII, 2, 39; VII, 9, 15; XII, 10, 42. — alicuius dici, XII, 10, 56. — rationem eorum, etc., III, 2, 3. — ve-

rum, VI, 2, 30. — vires, XII, 6 in. — alia vitia etiam hoc, etc., XI, 3, 60.

Secundus, X, 1, 53. — credi meruit, X, 1, 72. — a finitione status, VII, 10, 1. — *secunda*. Vid. *Actio*, *Assertio*. — quinque partium, VII, 1, 2. — respiratio, XI, 3, 49. — *secundum* tempus, VII, 2, 46. — aliud est, proximum esse, aliud, *secundum*, X, 1, 53. — *secundum* locum sibi vindicare, X, 1, 89. — *secundi* flatus, XII, 11, 5, — impetus, X, 7, 17. — *secundae* actiones, IV, 1. 4. — *secundas* deferre alicui, X, 1, 53. — occupare, X, 1, 58.

Secundus, Iul. Vid. Ind. II.

Securitas, II, 2, 6; V, 13, 52. — infelix, certissima, ex malis, VI, prooem. 15. — invisa, VI, 1, 34. — litigantis, IV, 1, 55. — inaffectatae orationis, XI, 1, 93.

Securus, IV, 2, 115; VI, 1, 14. — tam parvae observationis, VIII, 3, 51. — *secura* claritas, XI, 3, 64. — lectio, X, 5, 8. — observatio, XI, 1, 54. — *securi*, XI, 3, 3. — *securae* res, XI, 3, 151. — *secura* fluant, X, 6, 6. — *securior* actas, XII, 1, 20.

Secus viam stare, VIII, 2, 20. — utiles aut *secus*, II, 2, 20 prim.

Secutus, etc. Vid. *Sequi*.

Sed, VIII, 3, 9. — enim, VII, 1, 49. — extrusum est a Gesnero, VII, 4, 5.

Sedere, II, 2, 14. — ad arculas, XII, 3, 4. — cum aliquo, V, 7, 32. — in labris, X, 1, 82. — quatuordecim ordinibus, III, 6, 18 seq. — scholis philosophorum, XII, 3, 12. — *sedet* aliquid, IX, 4, 94. — ora ex toga acqualiter super aliquid, XI, 3, 142. — toga, XI, 3, 140. — *sedens* apud disceptatorem dicere, XI, 1, 44. — iudex, VI, 2, 7. — humero toga, XI, 3, 161. — auribus vox, XI, 3, 40. — *sedentes* agunt quidam, XI, 3, 134, 135.

Sedes argumentorum, V, 10, 20; V, 12, 17. — orationis, IX, 4, 62. — probationum, V, 10, 100. — verborum, VIII, 6, 63. — *sedem* habere, VI, 1, 51.

Seditio vulgi, XII, 1, 27.

Seditiosus civis, XI, 1, 40.

Seges gloriae, VIII, 6, 7. — fertilior, XII, 10, 25.

Segnis et *iacens*, I, 3, 2. — *segne* otium, VIII, 6, 28.

Segnitia solvit animos tarditas vocis, XI, 3, 52.

Segnities populi in asserenda libertate reipublicae, VI, 5, 8.

Segregare se a congressu hominibus naturali, I, 2, 20.

Seiungi a veritate, VIII, 3, 23.

Sella curulis, VI, 3, 25.

Σημεῖον, σημεῖα, quid? V, 9, 2 et 9; IX, 4, 51.

Semel, II, 3, 2. — decernere, I, 2, 24. — venire, id est, *simul*, II, 15, 34. — ut *semel* dicam, X, 1, 17; X, 2, 22. — finiam, I, 12, 6; VIII, 3, 55; XI, 3, 59. — plura complectar, XI, 1, 66.

Semina, II, 20, 6; III, 6, 59. — probationum, IV, 2, 54.

Semisomnus sopor, IV, 2, 124.

Semissis, VII, 1, 62.

Semivocalis, I, 4, 6. — geminare *semivocales*, I, 7, 14.

Semper et ubique, I, 1, 29.

Senarius versus, IX, 4, 72 seq. et 125. — comicus, IX, 4, 110.

Senator eloquens, XI, 1, 36.

Senatoria gravitas, XI, 1, 45.

Senatus quomodo in genitivo faciat, incertum est, I, 6, 27. — *senatui* nomen dedit aetas, I, 6, 33. — *senatus* consulta, VII, 7, 10. — post civile bellum, IX, 2, 67.

Senectus tristis, VIII, 6, 41.

Senescere aliqua re, VIII, pro. 18.

Senex valde, XII, 11, 3. — *senes* in schola facti, XII, 6, 5.

Senilis morum auctoritas, XI, 1, 32.

Seniliter tremere, I, 11, 1.

Sensa pro *sententiis*, VIII, 5, 1.

Sensiculi minuti corruptique, et extra rem petiti, VIII, 5, 14.

Sensim recedere, XI, 3, 127. — resupina, XI, 3, 167.

Sensus, IV, 1, 64. — quid? VIII 5, 1 et 2. — acer, IX, 3, 72. — animi nostri, VIII, prooem. 32. Vid. *Communis*. — incrementi, XI, 2, 41. — oculorum, VI, 2, 6. — nescio quis, i. e. *goût*, IX, 4, 120. — primus, secundus, tertius, VII, 10, 16. — vehemens, IX, 3, 72. — *sensum* invenire, II, 11, 5. — *sensu* pulchra, IX, 4, 15. — *sensus*, i. e. sententiae, XII, 10, 46. — acres IX, 3, 74. — duos significantia verba, VI, 3, 48. — idem facientes, IX, 3, 47. — qui non docentur, VI, 5, 2. — singuli, IV, 1, 23. — sublimes, varii, XII, 10, 36. — toti, IX, 3, 43. — vulgatissimi, II, 4, 28. — figurae in *sensibus*, II, 13, 11. — quid in *sensibus* laudandum, I, 8, 17.

Sententia, quid? I, 9, 3; VIII, 5, Conf. X, 5, 12. — an figura? IX, 2, 107; IX, 3, 98. — cum ratione, V, 10, 2. — firma, V, 2, 2. — ex locis nasci debet, II, 4, 31. Vid. *Dicere*. — ex *sententia*, ex animi nostri *sententia*, VIII, 5, 1. — *sententiae*, I, 8, 12; I, 9, 3; VI, 3, 36; XII, 10, 48. — acres, IX, 3, 76. — breves, X, 1, 60. — concitatae, XII, 9, 3. — crebrae, VIII, 5, 7. — palam falsae, VIII, 5, 7. — grandes, II, 11, 3. — laetissimae, XI, 1, 49. — obscurae, VII, 1, 44. — otiosae, I, 1, 35. — populares, V, 13, 42. — praecipites, VII, 1, 44. — rectae, VIII, 5, 6. — validae, X, 1, 60. — vibrantes, X, 1, 60; XII, 9, 3. — utiles circa praecepta, X, 1, 52. — *sententiarum* genera, VIII, 5, a principio. — cupidi, V, 13, 31. — pondus, IX, 3, 74. — *sententias* solam virtutem omnium operum putare, I, 8, 9; VIII, 4 extr. — *sententiis* clarissimus, X, 1, 90. — dicere, XI, 1, 49.

Sententiolae gratia iurare, IX, 2, 98. — *sententiolae*, pluraliter, V, 13, 37. — pueriles, XII, 10, 73. — *sententiolis* flere, XI, 1, 52. — lascivire, XII, 10, 73.

Sentes, V, 11, 24.

Sentio saepe idem valet quod *scio*, X, 1, 13. — *sentire* aliquid, VI, 1, 7; VI, 3, 19. — melius de aliquo nomine, XII, 10, 26. — pulsus venarum, VII, 10, 10. — virtutes, I, 11, 14. — idem *sentiret* finis hoc modo comprehensus, etc., i. e. eundem intellectum praeberet definitio, etc., II, 15, 35. — *sentiat* vivus venerationem, etc., XII, 11, 7. — iudicio magis quodam *sentiri* quam praeceptis tradi, XI, 1, 91.

Seorsum de uno, VII, 2, 20.

Separare aliqua, XII, 2, 13. — aliquid ab aliqua re, I, 5, 5; VII, 2, 29. — aliqua re homines a ceteris animalibus, XII, 1, 2. — officium, V, 7, 9. — quaedam schemate aliquo, IX, 2, 63. — si *separes*, XII, 6, 4. — *separata* quaestio, VII, 2, 7. — *separatum*, I, 5, 36; IV, 1, 71.

Separatim, VII, 4, 44. — edere aliquid, V, 7, 6. — scribere de aliqua re, IV, prooem. 7.

Separatio criminum, VII, 1, 31. — nominum idem significantium, IX, 3, 45.

Sepelitote matrem, VIII, 5, 16.

Seponere aliquid, VII, 1, 27. — *sepositum* esse ab aliqua re, XII, 2,

16. — *saxositus* nobis est locus hac de re, I, 10, 26.
Septentriones, VIII, 6, 33.
Septimus casus, I, 4, 26.
Sequester ille, XII, 8, 4.
Sequi, VIII, prooem. 18. — non arcessiri, X, 2, 27. — affectus, X, 3, 18. — aliquem, I, 5, 44; I, 10, 12; III, 6, 67. — aliquid, III, 4, 14; V, 10, 17; VII, 1, 3; VIII, 4, 15; IX, 2, 1 et 83; IX, 4, 17. — iam suis viribus, de discente, X, 1, 15. — calorem atque impetum, X, 3, 17. — casum, VII, prooem. 3. — consilium, VII, pro. 3. — docentes, I, 12, 11. Conf. VIII, prooem. 3. — duces magnos, I, 6, 2. — ductus literarum, X, 2, 2. — errorem, I, 4, 12. — heredem, VII, 7, 9. — imaginem, V, 8, 1. — iudicium alicuius, X, 1, 27. — legem, I, 5, 26. — litora, XII, 10, 37. — longe, X, 1, 87. — motum animi, X, 3, 21, — natura videtur, VI, 3, 76; VI, 5, 8. — naturaliter, IV, 2, 53. — opiniones, IX, 1, 15. — oratorem, VIII, 6, 24. — ordinem, VII, 1, 2; X, 3, 4. — institutum, I, 5, 55. ordine, VI, 5 in. — poëtas per omnia, X, 1, 28. — praecepta, VI, 2, 25, — quo duxeris, dicuntur discipuli, VIII, prooem. 3. — rationes aliquas, I, 2, 2. — scripta oculis, II, 5, 4. — sectam, V, 7, 35. — viam mediam, IX, 1, 25. — virtutes alicuius aemulatione, intellectu, X, 1. 50. — *sequitur* aliquid aliquem, VIII, 3, 82; VIII, 6, 24; X, 2, 25; XII, 11, 4. — animum, XII, 9, 18. — memoriam, XI, 2, 39. — opinio, II, 12 prim. — non, si ... *sequitur*, ut, etc., XII, 11, 20. — non omnia nos ducentes ex Graeco *sequuntur*, II, 14, 1. — *sequens* pro *epitheto*, VIII, 6, 30. — i. e. *posterior*, I, 5, 23; I, 7, 3; IV, 3, 9; IV, 5, 13 et 17; V, 7, 5; VIII, 3, 85; IX, 3, 16 et 44; IX, 4, 33; XII, 2, 4. — *sequenti*, ablativus, I, 5, 52; I, 7, 3. — *sequentia*, V, 10, 74. — *secutus* antiquos C. Caesar, I, 5, 63. — aures vocem continuam *secutae*, IX, 4, 61.
Serani, I, 4, 25.
Serapio, quis? VI, 3, 57.
Serenu', fuit, IX, 4, 38. — medium quoddam *serenum*, XI, 3, 78.
Seria vituperatio, VI, 3, 37. — *serium* aliquid, VI, 3, 16. — *seria* urbane dicta, VI, 3, 106. — quotuplicia sint? ibid. 108 seq.
Serica toga, XII, 10, 47.
Series complexusque loquendi, I, 5, 3. — connexa, IX, 4, 22. — rei actae, VII, 1, 14. — *seriem* aliquam cum alia iungere, VIII, 2, 17. — *serie* ipsa rerum duci, X, 7, 6.
Serio discere, I, 2, 1. — fieri, IX, 2, 14.
Sermo, IX, 4, 19 et 20. — communis omnium hominum, quis? XI, 3, 87. — coniunctus, VIII, 3. 40. — quibus constet? I, 6, 1. — conversus ex Graeco Romanus, I, 5, 58. — dilucidus, V, 14, 33. — distinctus, V, 14, 33. — doctissimus, I, 1, 6. — ex usu quam maxime, V, 14, 33. — expressior, I, 1, 37. — fortuitus, X, 7, 13. — Graecus, I, 1, 12; I, 5, 58; IX, 4, 146. — horridus, IX, 4, 3. — latus, V, 14, 33. — naturalis, IX, 4, 3. — noster, IX, 4, 146. — numerosus, VIII, 6, 64. — ornatus, V, 14, 33. — sibi par, I, 11, 8. — proprius, V, 14, 33; X, 1, 64. Vid. *Purus*. quotidianus, VI, 3, 4 et 28. — Romanus, I, 5, 58; VI, 2, 8. — tumultuarius, X, 7, 13. — vetus, quid? I, 6, 43. — virilis, IX, 4, 3. — vitiosus, I, 1, 3. — vulgaris, XII, 10, 43. — *sermonis* copia, VIII, 6, 5; X, 7, 7. — genus humile atque quotidianum, XI, 1, 6. — percussiones, XI, 3. 108.

— vitia ; I , 1, 13. — *sermoni* proximum , IX , 4, 76. — simile , IX , 4, 131. — *sermone* deflere aliquid , XI, 3, 168. — utendum ut nummo, I, 6, 3.

Sermocinatio , IX, 2 , 31.

Sermocinatrix , III, 4, 10.

Sero , VI, 3 , 49.

Serum est advocare , etc. , IV, 2, 115, Conf. XII, 6 , 3. — tempus, XII, 1, 31.

Servare, III , 6, 65. — aliquem , XII , 1 , 41. — clementia , V , 13, 7. — aliquid , VII , 6 , 5 ; IX , 3 , 94. — in discipulo, II , 5 , 1. — operi maiori , VIII , 5 extr. — civitatem , VII, 6 , 7. — discrimen personarum , XII, 10 , 44. — discrimina , XII , 10 , 70. — fidem, X , 6, 4. — legem , X , 1, 48. — morem , I , 2, 23. — patriam , XI , 1 , 18. — personam alicuius, II, 17 , 6. — pondus , X , 7 , 28. — pudorem iudicum, XI, 1, 78. — tenorem, X, 7, 6. — vim suam , I, 3 , 8. — nec restat aliquid, quo *servemus* illam rem , VI , 1 , 10. — *servari* male fato, VIII , 3 , 68. — diu *servatum* , I , 5, 20. — id inter praecipua *servandum*, XI , 2 , 47.

Servilia lex, VI, 3, 44.

Servilis gestus , XI , 3, 83. — *servile* est, caedi discentes I, 3, 14.

Servire, IX, 4, 62. — alicui rei , VII , prooem. 4. — compositioni, IX, 1, 144. — consuetudini , I , 6 , 18 et 30; I , 7, 11. — decori , I , 6 , 18. — flexibus vocis, memoriae, sono, I, 12, 3. — metro, I, 8, 14. — praecedentibus, IX , 4, 63. — sensibus, XII, 10, 40. — servitutem , VII , 3 , 26 sq. — voluptatibus, XII , 2, 21.

Servitus ad certa se verba adstringendi , VII , 3, 16.

Servum , I, 7 , 26.

Servus , quis? VII , 3, 26 seqq. — quotuplex? V, 10, 67. — amor dominorum in *servos* , V, 11, 34.

Sescuplex pes, IX, 4, 47.

Sescuplum , IX, 4, 47.

Sestertii nummi , VII, 6, 11. — *sestertiorum* septingenta millia, IX, 2, 47.

Severe et graviter vetare ne etc. XI, 3, 148.

Severitas plurimum gratiae dictis affert, VI, 3, 26. — fori, VIII, 6, 24.

Severus, IX, 4, 63 et 64. — pes, IX, 4, 97. — vultus, XI, 3 , 159. — *severa* compositio, IX, 4, 63. — disciplina, I, 2, 5. — *severum* , IX, 4, 69 et 120. — *severi* iuvenes, XI, 3 , 74. — *severa*, II, 4, 6. — non tristia, XII, 10, 80. — *severior* ornatus, VIII, 3, 13. — *severius* genus eloquentiae, X, 1, 131. — *severiora*, IX, 4, 64. — iudicia, IV, 2, 122; X, 1, 125.

Sexagenarius, VI, 3, 75.

Sexageni treceni loci, XI, 2, 22.

Sextus Annalis, VI, 3, 86. — casus, I, 4, 26.

Sexus uterque altero significatur, IX, 3, 6; I; 4, 24. — in *sexus* honorem legi, I, 1, 6. — *sexus* diversi, IX, 3, 63.

Si is esset , an Sosipater, VII, 2, 5. — licet dicere, VIII, 3, 37. — non ..... sed, VII, 2, 4. — non ..... at certe, prooem. 2. — diis placet, VIII, 3, 44. — qua utilitas, VI , prooem. 1. — quidem, VI, 1, 55; VI, 3, 64. — quis ignoscat, *si* studere amplius possum? VI, prooem. 4. — *si quis* , pro *quicumque*, VI, 3, 106.

Sibe pro *sibi* , I , 7, 24.

Sibi, ambigue positum, VII , 9 , 12 seq.

Sibillus , VIII, 6, 31.

Sibyllini libri, V, 10, 30.

Sic meritus, VII, 1, 45. — quoque, II , 10, 14; II, 21, 2; IV, pro. 7. — utile esse, II, 13, 7.

Sicarii, qui? X, 1, 12.

Siccare frontem sudario , XI , 3, 148. — iocis lacrymas, XI, 1, 6.

Siccum dicendi propositum, XI, 1, 32. — *sicci* oculi, VI, 2, 27. — *siccu*, II, 4, 6.

Sicilia, VI, 3, 80. — Triquetram an Triquedram dici oporteat? I, 6, 30. — *Siciliae* descriptio, XI, 3, 164.

Siculum bellum, X, 1, 89.

Sicut pro *cuiusmodi sunt*, I, 10, 5.

Sidere: sidit cymba, XII, 10, 37.

Sideram cursus numerique, XII, 11, 10.

Signare aliquid appellatione, IV, 1, 2. — proprie, XII, 10, 16. — proprio verbo, VIII, 4, 15. — differentiam proxime, VI, 2, 20. — rerum, IX, 1, 4. — intervalla, IX, 4, 51. — locum, I, 4, 17. — res, VIII, 6, 19. — tabulas, V, 11, 32. — verba Latina Graecis, II, 14, 1. — *signari* in aliquem, V, 5, 2. — *signatur* persona factis, VIII, 6, 29. — *signantes*, V, 7, 33. — *signata* pecunia, V, 11, 33. — *signatum* argentum, V, 10, 62; V, 14, 26. — *signatae* animo sedes, XI, 2, 17. — *signata* multa varietate loca, XI, 2, 18.

Signator, V, 5, 1 et 2; V, 7, in.; V, 9, in. et 9 seqq. et 14; V, 10, 44; VII, 2, 53.

Significanter dicere, I, 7, 32. — indicare rem, XII, 10, 52. — proferre ordinem rei, XI, 1, 53. — non parum *significanter*, VI, 2, 17. — plus *significanter*, IX, 3, 67. — *significantius* paulo, III, 6, 64. — narrare, X, 1, 49.

Significantia tanta in verbis quibusdam, X, 1, 121.

Significare, VIII, prooem. 24. — contemptum, derisum, fastidium, XI, 3, 80. — inventa ab inventore, etc., VIII, 6, 23. — magnitudines satis, I, 10, 39. — per se, VIII, 6, 43. — plus quam eloqui, VIII, 2, 11. — res asperas mollius, IX, 2, 92. — imitatione, XI, 3, 88. — *significari* satis, V, 10, 43. — simulacris, XI, 2, 25. — satis *significatum* videtur, VII, 6, 8. — *significans*, IX, 2, 44. — orator, XII, 10, 21. — *significantia* idem, diversum, IX, 3, 48. — idem nomina, verba, IX, 3, 45. — verba, IV, 2, 36; VIII, prooem. 31; XI, 1, 2. — duos sensus verba, VI, 3, 48. — *significantius* est nomen aut verbum, VIII, 6, 6. — nihil, VIII, 2, 9.

Significatio latens, IX, 2, 90. — plus quam dixeris, id est, ὕφασις, IX, 2, 3. — tacita, V, 7, 2. — verborum, X, 1, 10.

Signum, XI, 2, 19 seqq. — ingenii praecipuum in parvis, I, 3, 1. — *signi* gratia positum scutum, VI, 3, 39. — *signa*, V, 9 in.; VIII, 3, 80. — sine cognitione, XII, 8, 13. — corporis, XI, 3, 66. — duodecim, per quae sol meat, XI, 2, 22. — pedum, IX, 4, 139. — rerum, X, 1, 49. — tempestatum, XII, 11, 5. — *signorum* ortus et occasus, I, 4, 4.

Silentium altissimum, X, 3, 22. — — intentionis, IV, 2, 37. — noctis, X, 3, 25. — subitum, XII, 5, 3.

Silex nuda, I, 6, 2.

Silva, X, 3, 17.

Similis verbis pronuntiatio, XI, 3, 173. — *simile*, V, 11, 1 seqq. et 31. — quotuplex? VII, 8, 7. — *similes*. Vid. *Pares*. — *similia* inter se, IX, 3, 49. — *similium* quadruplex ratio, IX, 3, 75. — *similiores* poëtis, XII, 10, 42.

Similitudo, V, 10, 1; V, 11, 22; VI, 3, 57 seqq.; VII, 3, 72 seq.; VIII, 5, 5; VIII, 6, 49. — habet difficultatem, X, 2, 10. — imago rei est, VIII, 3, 77. — libera et separata, ibid. — vitii, IX, 3, 27. — *similitudinis* amantior, XII, 10, 9. — gratia asciscere aliquid, VIII, 3, 73. — *similitudines*, VIII, 3, 72.

Simplex candor, I, 1, 5. Vid. *Color*. — in docendo, II, 2, 5. — genus causae, VII, 4, 3. — loquendi,

IX, 3, 3. — modus indicandi, IX, 2, 1. — sonus, XI, 3, 162. — vox, XI, 3, 63. — maxime usus, VI, 3, 23. — non *simplex* differentia, IX, 4, 45. — natura affectuum, VI, 2, 2. — non *simplicis* utilitatis res, II, 4, 20. — *simplices* manus, IX, 1, 20. — voces, I, 5, 65. — *simplicia* verba, I, 5, 3. — pro *simplicibus* negligentes, X, 2, 16. — *simplicius* iudicium, X, 4, 1. — *simpliciora*, XI, 1, 33; XI, 2, 26.

Simplicitas, V, 7, 24; IX, 4, 21. — orationis, XI, 1, 93.—vitii, XI, 1, 21.

Simpliciter positum nomen, I, 6, 13. — non *simpliciter*, II, 4, 38. — *simplicius* mores sé inter ludendum delegunt, I, 3, 12.

Simul pro *item*, I, 1, 12.

Simulacra, III, 6, 88. — inania, X, 5, 17. — pugnae, II, 10, 8. — *simulacris* significari, XI, 2, 25.

Simulare cum infinitivo, IX, 2, 19. — conatum, XI, 3, 158. — *simulans*, VI, 3, 92. — *simulata* fuga terga dare, II, 13, 4.

Simulatio, VI, 2, 15. — quid? VI, 3, 85. Conf. ibid. 92. — circa occultandam eloquentiam, IV, 1, 9. — oblivionis, V, 13, 10. — figura, IX, 2, 26.

Sin, II, 21, 1.

Sincera gratia sermonis, X, 1, 65.

Sine controversia, I, 5, 41. — dubio, I, 6, 12 et 38; I, 10, 12, etc., etc. — reprehensione dici, I, 5, 14.

Singularis. Vid. *Casus*. — numerus, I, 5, 42; I, 6, 25. — *singulare*, VIII, 6, 28. — *singularia* pluraliter efferre, I, 5, 16.

Singulariter, I, 5, 16; VIII, 6, 28. — efferre syllabam, I, 7, 18.

Singuli anni, I, 1, 19. — *singulae* syllabae, VIII, prooem. 31. — *singula* verba, VIII, 1, 1. — lex in *singulos* homines, II, 4, 37. — *singulis* tantum praesentibus, I, 2, 29.

Singultantium modo ciicere verba, X, 7, 10.

Sinistram malam habere, VI, 3, 69.

Sinistras imagines reddit fulgor speculi, XI, 3, 68.

Sinon, IX, 2, 9.

Sinuosa historia, II, 4, 3.

Sinus togae, tunicae, XI, 3, 137.— decentissimus, ibid. 140. — *sinum* iniicere humero, ibid. — eius extremam oram reiicere, ibid. — in *sinu* alicuius invenire aurum, VII, 1, 30. — implentur *sinus* velorum, X, 7, 23.

Siparium, VI, 3, 72.

Siquidem. Vid. in *Si*.

Sirenes, V, 8, 1.

Sitire segetes dicuntur, VIII, 6, 6.

Sitis audiendi, VI, 3, 19.

Situm ducere, I, 2, 18. — *situ* squalere, X, 1, 30.

Sive... sive... seu, prooem. 4. — *sive... seu*, II, 1, 11.

Σίζει ὀφθαλμός, I, 5, 72.

Σκότισον, VIII, 2, 18.

Sobrium accessisse Caesarem ad evertendam rempublicam Cato dixit, VIII, 2, 9.

Soccus, X, 2, 22.

Socia civitas, III, 8, 12. — scelerum facultas dicendi, XII, 1, 2. — *socium* esse alicuius rei cum aliquo, II, 16, 14.

Sociata concordia, II, 9, extr. V, 10, 124.

Societas generalis, IX, 1, 3.

Socordia parentum caeca ac sopita, I, 2, 5.

Socrates. Vid. Ind. II.

Socraticum defensionis genus, XI, 1, 12. — *Socratici*, V, 7, 28; V, 11, 27. — *Socraticae* interrogationes, V, 11, 27. — *Socraticorum* more, XII, 1, 10.

Sol, quantus? VII, 2, 7; VII, 4, 1. — qui colitur iuxta aedem Quirini, I, 7, 12. — *solis* pulvinar, ib. — *solem* ferre, XII, 10, 15. — *soles*, XI, 3, 27.

Solatium adversorum unicum, VI, prooem. 14. — vitae inter adversa, IX, 3, 79.

Solatur se modulatione fatigatio, I, 10, 16.

Solea: sic *soleae* et turdi, VIII, 2, 8.

Solemnis dies, VI, 1, 16.

Solertia, I, 1, 1.

Solida eloquentia, X, 1, 2. — vis ingenii, II, 5, 23. — *solidum* petere ab aliquo, V, 10, 105.

Solitaria vita, I, 2, 18.

Solitaurilia ante legebatur, I, 5, 67.

Solitudo, VII, 1, 33. — parentum, VI, 1, 19.

Sollemnis. Vid. *Solemnis*.

Sollicitare aliquem, VI, prooem. 8. — *sollicitari* ad aliquid, X, 1, 74. — aliqua re, XI, 3, 151. — *sollicitante* aura, XII, prooem. 2.

Sollicitudo, VIII, prooem. 21; VIII, 3, 37. — infelix, XII, 10, 77. — *sollicitudinem* fateri suspiratione, XI, 3, 158. — pene ad scribendi *sollicitudinem*, X, 1, 20.

Sollicitus, IV, 2, 55. — de fide, XI, 1, 73. — iudicio et opinione alicuius, X, 7, 24. — verbis, VIII, 3, 13. — in hoc, VIII, 4, 15. — nimium, V, 13, 51. — civitatis status, VI, 1, 16. — *sollicita* nimium diligentia, III, 11, 22. — parentis, VI, prooem. 1. — *sollicitum* propositum dicendi, XI, 1, 32. — *sollicitior* circa aliquid, VII, 1 43. — *sollicitius*, II, 15, 19.

Soloecismus, I, 5, 4, 16, 34 et 54. — per quas species accidat? I, 5, 38 seqq. — est in complexu, I, 5, 47. — fit per numeros et genera, I, 5, 16. — an in verbis, I, 5, 36. — in gestu, I, 5, 37. — *soloecismi* per genera, tempora, personas, modos, I, 5, 41.

Solum summum, I, 3, 5; X, 7, 28. — uberius, XII, 10, 25. — plus *soli* quam caeli, I, 10, 45.

Solvere aenigmata, VIII, 6, 53. — affectus, VI, 3, 1. — alimenta, VII, 1, 14. — aliquid, IX, 4, 14. — probatione, V, 5, 2. — ambiguitatem, VII, 2, 49. — amphiboliam, VII, 9, 10 seq. — animos segnitia, XI, 3, 52. — contradictiones, VII, 1, 36. — infantiam deliciis, I, 2, 6. — leges, XI, 1, 85. — oram, Ep. ad Tryph. 3; IV, 2, 41. — sanctitatem fori ludorum licentia, XI, 2, 58. — versum, versus, I, 8, 13; I, 9, 2; IX, 4, 49. — vincta, 9, 4, 144. — *solvi* oscitatione alicuius, XI, 3, 3. — *solvitur* res, V, 10, 67. — vis, XI, 3, 133. — *solvuntur* vires specie, IX, 4, 7. — *solventes* e portu, V, 11, 23. — *solutus* luxu, III, 8, 28. — *soluta* corpore anima, V, 14, 13. — oratio, IX, 4, 19 et 77. — toga, XI, 3, 147. — *solutum* IX, 4, 20 et 69. — carmen, X, 1, 31. — ac delicatum, XI, 3, 146. — *soluto* versu, I, 8, 13. — *soluti*, I, 2, 8. — *solutis* legibus, XI, 1, 85. — *solutiora*, IX, 4, 15. — numeris, XI, 2, 41.

Somnia vigilantium, VI, 2, 30.

Somnus intermissus, X, 6, 1. — *somnum* petere, IX, 4, 12. — *somnos* perturbant cogitationes voluptatum, XII, 1, 6.

Sonare deformiter, VIII, 3, 45. — melius, VIII, 3, 16. — *sonat* verbum, I, 7, 29 et 30. — vox, XI, 3, 61. — *sonans* olare introrsum anhelitus, XI, 3, 55. — *sonantia* melius verba, X, 1, 6.

Sonus, I, 5, 6. — quid? III, 6, 6. — acutus, XI, 3, 64. — acutissimus, XI, 3, 41. — clarus, XI, 3, 41. — claritatis immodicae, XI, 3, 41. — durior, XII, 10, 27. — exprobrans, XI, 3, 17. — gravis, 1, 5, 30; XI, 3, 64. — gravissimus, plenus, XI, 3, 41. — plenior quidam, I, 11, 6. — praetenuis, XI, 3, 41. — simplex, XI, 3, 162. — Sophoclis, X, 1, 68. — consumpti spiritus, XI, 3, 53. — *sono* eodem agi, XI, 1, 43. — sequentis syllabae victum verbum, I, 7, 8. — cum *sono* colligere spiritum,

XI, 3, 53. — *soni* acuti, II, 8, 15; V, 10, 125. — altissimi, XI, 3, 23. — graves, II, 8, 15; V, 10, 125. — imi, XI, 3, 22. — impares, XI, 3, 43. — literarum, I, 4, 7. — medii, II, 8, 15; V, 10, 125; XI, 3, 42. — organorum, IX, 4, 10. — *sonos* intentionesque omnes in se habens vox, XI, 3, 40. — vitia oris et linguae per *sonos*, I, 5, 32.

Sopita socordia, I, 1, 5.

Sordes, IV, 1, 8; VI, 3, 74.

Sordet aliquid alicui, VIII, pro. 26.

Sordida merx, I, 12, 17. — *sordidum* lucrum, I, 12, 16. — *sordida* verba, VIII, 2, 2; VIII, 3, 17; X, 1, 9.

Sors, VII, 1, 35. — anceps, XI, 1, 50. — nascendi, XII, 11, 22.

Sortiti, IV, 2, 72.

Sosipater, VII, 2, 5.

Sotadei, I, 8, 6; IX, 4, 6 et 90. — *sotadeorum* commata, I, 8, 6.

Spadicae, I, 10, 31.

Spado, V, 12, 19; VI, 3, 64.

Spargere aliquid de aliqua re, VIII, 3, 58. — figura, IX, 2, 75. — crimina in aliquem, IX, 2, 80. — proximos humore, XI, 3, 56. — semina, IV, 2, 54. — suspiciones, varie, VII, 2, 12. — tela, IV, 5, 14. — articuli in alias partes orationis *sparguntur*, I, 4, 19. — *sparsa* argumenta, V, 7, 18. — summo solo semina, I, 3, 5.

Spartum, VIII, 2, 2.

Spatale, VIII, 5, 17 et 19.

Spatiari, XI, 3, 22 et 131. — aliquid, XI, 3, 135.

Spatiosae voces, IX, 4, 135. — *spatiosa* loca, XI, 2, 18.

Spatium breve, X, 1, 7. — distans, II, 20, 3. — infinitum, XII, 11, 16. — senectutis, XII, 11, 13. — temporum, IX, 4, 46. Conf. ib. 131. — vitae honestae, XII, 2, 31. — breve intra *spatium*, X, 1, 7. — *spatium* dabit ceteris longa aetas, I, 8, 8. — *spatio* fiunt vitia, I, 5, 18. — *spatia* academiae, XII, 2, 23. — decurrentia similiter, IX, 4, 114. — lucis, X, 3, 27. — metris finita, IX, 4, 50. — nervorum complere varietate, XII, 10, 68. — notata inscriptis lapidibus multum detrahunt fastigationis facientibus iter, IV, 5, 22. — pedum, IX, 4, 48. Conf. ibid. 118. — rhythmis libera, IX, 4, 50. — vocis citatiora, lentiora, XI, 3, 17.

Specialis, III, 5, 9 seq.

Specialiter, III, 6, 103; V, 7, 5.

Species artium, XII, 10, 12. — corporis, V, 8, 2. — dictorum, VI, 3, 70. — expositionis, X, 1, 32. — Helenae, VIII, 4, 21. — ioris, VII, 1, 13. — insti, II, 4, 38. — libertatis, XII, 9, 12. — literae, I, 4, 9. — nitoris, VIII, 2, 17. — orationis, XII, 10, 8. Conf. ibid. 10. — similitudinum, V, 11, 26. — vera nunquam ab utilitate dividitur, VIII, 3, 11. — virium, II, 12, 3. — sensu logico, V, 10, 55 sqq.; VII, 1, 59; IV, 5, 27; VIII, 6, 13 et 19. Conf. *Genus*. — extrema, VII, 1, 23. — ultima, ibid. — *speciem* habere, X, 1, 88. — *specie* libertatis insanire, XII, 10, 73. — *species*, pluraliter, sensu logico, IV, 5, 27. — tres velut *species* in eandem finitionem habeo, VII, 3, 8. — in oratione intueri, XII, 10, 10.

Speciosa quaedam, de muliere, V, 10, 47. — *speciosum*, I, 5, 3; V, 12, 19. — dicendi genus, X, 1, 121. — *speciosi* loci, VII, 1, 40. — *speciosae* ad exercitationem dicendi theses, II, 4, 24. — *speciosa*, II, 4, 32. — corpora, XI, 3, 26. — parum *speciosa* dictu, VIII, 6, 8. — natura, XI, 1, 60. — *speciosus*, VIII, 3, 9. — aliquid, XI, 3, 84. — genus, VII, 1, 54. — *speciosiora*, I, 4, 22; XII, 10, 47. — *speciosissimus* homo, VIII, 4, 23. — *speciosissimum*, VIII, 6, 49. — *speciosissima* corpora, V, 12, 21.

Speciose dictum, IX, 4, 14. — translatum, II, 5, 9. — *speciosissime*, VIII, 6, 18; IX, 4, 8.

Spectare et *intueri* distinguuntur, XI, 3, 72. — ad alienos, VI, prooem. 16. — aliquem, XI, 3, 135. — aliquid, II, 13, 8. — victoriam, X, 2, 27; XII, 10, 48. — aliquem, XI, 3, 134. — aliquid, X, 1, 8. — in universum, VI, 5, 4. — ultra, VII, 1, 59; X, 7, 9. — e tecto, VIII, 5, 24. — in omnem partem, I, 12, 2. — naturam rei, VI, 2, 9. — praemium, X, 7, 17. — tectum, X, 3, 15. — terram, II, 4, 9. — victoriam, V, 12, 23. — vultum, XI, 3, 72. — *spectari* per se, V, 8, 6. — *spectatur* decorum in actione praecipue, XI, 3, 177. — natura vocis *spectatur* quantitate et qualitate, XI, 3, 14. — *spectans* humerum manus, XI, 3, 94. — *spectantes* deorsum, intra, digiti, XI, 3, 97 et 98. — his *spectatis*, VII, 1, 15. — *spectandum* est, VII, 4, 33.

Spectativus, III, 5, 11.

Spectator certaminis, X, 5, 19.

Sperare dolorem, VIII, 2, 3. — gratiam ingenii, prooem. 4. — memoriam posteritatis, X, 1, 41.

Spes alicuius rei est in arduo, I, 10, 8. — emoritur, I, 2, 2. — melior, VI, 5, 7. — plusimorum elucet in pueris, I, 1, 2. — recordationis, X, 6, 6. — senectutis, VI, prooem. 2. — superiorum, I, 2, 29. — *spei* destinari, I, 1, 7. — curam impendere, I, 1, 3. — ad *spem* se tollere, I, 2, 26. — *spes*, pluraliter, I, 6, 26. — honorum, VI, prooem. 13. — improbae, XII, 1, 13. — inanes, VI, prooem. 12; VI, 2, 30.

Sphinx denea, VI, 3, 98.

Spicas imitatae herbulae, I, 3, 5.

Spiculum, XI, 2, 29. — in corpore inventum, V, 10, 51.

Spinther Lentulus, VI, 3, 57.

Spirare dulcius, de literis, XII, 10, 27.

Spiridion, Glycon, VI, 1, 41.

Spiritus agitans corpus, IX, 2, 4. — beatior, X, 3, 22. — brevis, XI, 3, 32. — brevior, XI, 3, 15. — labori non facile cessurus, XI, 3, 40. — circumfusus nobis, XII, 11, 13. — clarus, XI, 3, 55. — concipiens plura iusto, II, 4, 4. — difficilis in recepto, XI, 3, 32. — durabilis, ibid. Vid. *Fert.* — immixtus omnibus partibus non est Deus, VII, 3, 5. — in rebus, X, 1, 27. — intentionis firmae, XI, 3, 55. — longus, XI, 3, 55. — longior, XI, 3, 15. — longissimus, XI, 3, 54. — in lucta, XII, 2, 12. — operis, VI, 2, 7. — oratoris, V, 13, 56. — pertinax spatio, XI, 3, 40. — plenus, XI, 3, 55. — poëticus, VIII, 3, 80. — sublimis, X, 5, 4. — tremulus, XI, 3, 55. — validior, XII, 10, 37. — ultra quam ullus *spiritus* durare possit, VIII, 2, 17. — *spiritus* maioris res, I, 9, 6. — plus habere dicuntur syllabae, VIII, 3, 16. — unius est unus sensus, IX, 4, 68. — *spiritum* concipere in docendo, I, 2, 29. — ducere ex magnitudine rei, I, 8, 6. — graviorem reddere, I, 11, 7. — velut *spiritu* contineri, XI, 2, 1. — maiore loqui de aliqua re, XII, 2, 20.

Splendidus cultus, XI, 3, 137.

Spoliari a cive, XII, 1, 43. — *spoliata* a praetore templa, VI, 1, 3.

Sponda, IV, 2, 123.

Spondeo facit *spopondi*, I, 6, 15.

Spondeus, pes, IX, 4, 48 seqq. — quis? IX, 4, 80 et seqq.; ibid. 97. — in *spondeum* mutare modos, I, 10, 32.

Sponsiones, II, 10, 5; XII, 10, 70. — ex interdictis, VII, 5, 3.

Sportulam dictare, XI, 3, 131.

Spumans et *fumans* a librariis confundi deprehenduntur, VIII, 6, 47.

Squalent arma situ ac rubigine, X, 1, 30.
Squalidus, VI, 1, 30.
Squalor seculi, II, 5, 23.
Stabilis longis syllabis pes, IX, 4, 83. Conf. ibid. 97 et 111. — minus *stabiles* pedes, IX, 4, 106. — *stabilia* probare, IX, 4, 16.
Stagna lenia, XII, 10, 19.
Stare armatum in acie, X, 1, 29; XI, 9, 21. — mutuis auxiliis, III, 4, 16. — contra aliquem, XI, 1, 64. — diductum incurvum, rigidum, supinum, XI, 3, 160. — in acie, VII, 2, 26; X, 1, 29. — fastigio eloquentiae, XII, 1, 20. — intra initium; X, 2, 8. — versus trimetros, X, 1, 99. — iureiurando, V, 6, 4. — naturam rerum ordine, VII, prooem. 5. — per aliquem, III, 6, 77. — prolato dextro pede, XI, 3, 124. — pro aliquo, XI, 1, 80. — verbis, III, 6, 100. — voluntate, III, 6, 100; VII, 1, 49. — *stari* scripto, VII, 6, 7. — et voluntate, VII, 6, 12. — *stat* acies, VI, 4, 17. — civitas, XI, 1, 85. — impetus, IX, 4, 61. — oratio citra, ultra, VIII, 6, 76. — profectus, I, 3, 5.
Στάσις, III, 6, 3.
Statim, XII, 10, 27. Vid. *A.*
Statua, VII, prooem. 2. — *statuam* auream hastam tenentem poni iussit, VII, 9, 8.
Statuarius, II, 21, 1 et 10.
Statuere leges vitae, prooem. 14. — *statutum*, VII, 4, 25.
Statura, XI, 3, 179. — *statura* breves, II, 3, 8.
Status, III. 5, 16; III, 6, 1 seqq., VII, 1, 58; VII, 5, 4. — civitatis sollicitus, VI, 1, 16. — coniectutalis variis nominibus dicitur, IX, 1, 8. — de substantia, IX, 1, 8. — facti, IX, 1, 8. — indecorus, I, 11, 16. — infitialis, XI, 1, 8. — pedum, XI, 3, 124. — plani et voluntatis, VII, 6, 4. — praescriptionis, VII, 5, 2. — praesens rerum, VI, 1, 35. quantitatis, VII, 4, 15. Vid. *Ratiocinativus*. — rectus, XI, 3, 159. — substantiae, IX, 1, 8. — verbi, I, 5, 41. — *statu* periclitari, VI, 1, 36. *status* plures, VII, 1, 9. Conf. VII, 4, 25; VII, 5 extr. — qui scripti sunt, VII, 4, 13. — scripti et voluntatis, VII, 7, 1.
Stella, unde dicta? I, 6, 35.
Stercus curiae, VIII, 6, 15.
Steriles terrae, prooem. 26. — *sterilia* nullo labore vincuntur, II, 4, 6.
Sterilitas agrorum, VIII, 5, 22.
Sternere: *stratum* iacere, VI, 1, 34. — iter, II, 13, 16.
Stertere praecordiis, IV, 2, 123.
Stigma, VII, 4, 14.
Stilla, I, 6, 35.
Stillicidium, VIII, 3, 14.
Stilus. Vid. *Stylus*.
Stimulos addere ad dicendum, X, 7, 16.
Stipatio aggressionum et enthymematum, V, 14, 27.
Stipe advocationum, I, 12, 18.
Stipulatio, VII, 5, 6.
Stirps imus, I, 6, 2.
Stlites, I, 4, 16.
Stotum seu *Stlocum*, I, 4, 16.
Stoica secta, XI, 1, 70. — *Stoici*, Vid. Ind. II. — an musices amantes? I, 10, 15.
Στοιχεῖα, quae? III, 3, 13.
Stomachus, VI, 3, 112, — alitur, I, 12, 5. — bonus, II, 3, 3. — velut iudicis, IV, 2, 121. — litigatoris, XII, 9, 12. — reficitur, I, 12, 5. — *stomachi* boni dicta, VI, 3, 93. — *stomacho* plus quam consilio dare, X, 1, 116.
Strangulare sata gramine, VIII, prooem. 23. — nec *strangulet* sinus nec fluat, XI, 3, 140. — fauces tumentes *strangulant* vocem, XI, 3, 20.
Strata, XI, 2, 20.
Stratocles. Vid. Iud. II.

Strenuus in proeliis imperator, XII, 3, 5.

Sterpit convivium canticis, I, 2, 8,

Strepitus, IV, 2, 58. — digitorum, IX, 4, 55.

Strictim, I, 10, 1.

Stridor consonantium tristior, IX, 4, 37.

Stringere rem, IV, 2, 128. — *strictus* minus Aeschines, X, 1, 77. — *strictior* multo orator, XII, 10, 52.

Structura, I, 10, 23; VIII, 5, 27. — lapidum, VIII, 6, 63. — saxorum, IX, 4, 27. — vocum, IX, 4, 45.

Struere ex praepositione et duobus vocabulis verbum, I, 5, 67. — orationem, VII, 10, 7. Conf. X, 7, 8.

Studere, II, 7, 1; VI, prooem. 4; X, 3, 29; X, 7, 27. — famae, III, 5, 62. — in aliquid, X, 2, 6; XII, 6, 6. — literis, I, 12, 6. — medicinae, VII, 2, 17. — petitioni alicuius, XI, 1, 69. — Demosthenes diligenter apud Andronicum Hypocritem *studuit*, scilicet actioni, XI, 3, 7. — *studendi* propositum, II, 2, 7. — *studentem* domi atque inter privatos parietes continere, I, 2, 1; I, 12, 14.

Studiose: studiosius legere antiquos, III, 6, 61. — scribere de aliqua re, III, 1, 15.

Studiosus, X, 1, 45. — alicuius rei, IX, 2, 62. — honesti, X, 1, 79. — juvenis, X, 3, 32. — sapientiae, prooem. 14; XII, 19. — *studiosa* disputatio, XI, 1, 70. — parum *studiosum* esse alicuius rei, IX, 4, 16. — *studiosi*, XII, 10, 62. — eius rei, I, 6, 32. — eloquentiae, V, 10, 122. — iuvenes, XII, 11, 31. — *studiosos* sui habere aliquos, XII, 10, 3.

Studium, X, 7, 7. — coactum, VI, prooem. 10. — constat discendi voluntate, I, 3, 8. — dierum ac noctium, XII, 6, 5. — pro disciplina, prooem. 13. — imitandi, I, 3, 2. — inane circa voces, VIII, prooem. 18. inris, XII, 3, 11. — loquendi, VI, 4, 8; IX, 4. 110. — pertinax, prooem. 27. — scidit se, prooem. 13. — *studii* bona pro 7. — *studia*, V, 10, 27. — alicuius formare ab infantia, prooem. 5. — amare, I, 10, 20. — dicendi, I, 2, 25; II, 20, 2. — discere, prooem. 4. — fortia, VI, 1, 21. — odisse, I, 1, 20. — optima, XII, 10, 6. — prima, II, 3, 10. — quae post finem agendi *studia* oratoris, prooem. 22. quid praestent? XII, 4 extr. — secreta, XII, 6, 4. — sua erudiendis iuvenibus impendere, prooem. 1. — *studiorum* aetas, X, 7, 4. Vid. *Fructus*. — genus omne, X, 3, 26. — *studiis* impetrare quietem, pro. 1. prodesse, I, 2, 3. — nihil in *studiis* parvum est, X, 3, 31.

Stulta, XII, 9, 13. — *stultior*, VI, 3, 71.

Stultitia, VI, 3, 8; VIII, 6, 74. — *stultitiam* suam procedere I, 1, 8.

Stupere gaudio, IX, 3, 58. — novitate, XII, 6, 5. — rigore, IX, 3, 101. — *stupens* vultus, XI, 3, 159.

Stuprare ingenuum, IV, 2, 69 seqq.

Stuprator, IV, 2, 69. — quaenam ei poena constituta sit? IV, 2, 69 seqq.; VII, 4, 42.

Stuprum in maribus, XI, 1, 84.

Stylus non minus agit, quam delet, X, 4, 1. — confusus, I, 1, 27. — diligens, X, 3, 5. — ducatur per literarum velut sulcos, I, 1, 28. — optimus effector ac magister dicendi, X, 3, 1, et per tot. — fidelis, X, 7, 7. — multus, X, 1, 2; X, 7, 4 et 7. — properatus, X, 3, 19. — rudis, I, 1, 28. — tardus, X, 3, 5. — tardior, I, 1, 28. — velocissimus, X, 3, 17.

Suadae medulla, II, 15, 4.

Suadere aliquid alicui, VI, 5, 7; VII, 3, 33.

Suasor, XII, 3, 1.

Suasoriae, quid? II, 1, 8; II, 4, 26; VII, 4, 2.

Suaviloquens os, XI, 3, 31.

Suavis appellatio literarum, XI, 3, 35. — *suaves* accentus, XII, 10, 33.

Suavitas, I, 5, 34. — eloquendi, X, 1, 83. — narium, XI, 3, 16. — orationis, XI, 3, 154. — oris, VI, prooem. 11; XI, 3, 16.

Sub. Vid. *Conatus*. — lege, VII, 4, 38. — moenibus, VI, 2, 22. — nomine alicuius feruntur libri, etc., prooem. 7; VII, 2, 24. — hoc nomine philosophiae vitia latuerunt, prooem. 15. — oculos venire, VII, 2, 5. — pacto abolitionis dominationem deponere, IX, 2, 97. — persona, VI, 1, 26. — statu aliquo esse, VII, 4, 16.

Subabsurdum, I, 5, 65; VI, 3, 23 et 99.

Subassentientibus humeris, XI, 3, 100.

Subcoenare, VI, 3, 90.

Subdere faces alicui ad aliquid, I, 2, 25. — *subdi* in locum alterius, III, 6, 53.

Subditicii libri, I. 4, 2.

Subducere partem tunicae, XI, 3, 140. — se, VIII, prooem. 21.

Subesse, III, 5, 9; VI, 3, 54. — aliquid ex exercitatione puerili volo, I, 11 extr. — alicui, X, 2, 11. — *subest* ars aliqua, XI, 2, 9. — auctoritas, XI, 3, 155. — labor alicui rei, XI, 3, 82. — ratio, IX, 3, 6. — ut *subsit* copia, XII, 2, 12.

Subinde, VI, 3, 85 et 93; VIII, prooem. 29; XI, 1, 7 et 83.

Subire affectus, ut advocati, ut passi, XI, 1, 55. — censuram, XII, 9, 9. — incommoda, V, 10, 100. — invidiam, XII, 1, 14. — iudicem variis artibus, IV, 5, 5. — negotium, IV, 1, 8. — onus, VI, 1, 45. — partes, VI, 1, 24. — personam, X, 1, 71. — poenam, VII, 2, 42. — *subit* aliquem cogitatio, III, 8, 41. — maiora intellectu velut parum apertos ad percipiendum animos non *subibunt*, I, 2, 28. — *subeunt* personae, de reminiscentia, XI, 2, 17. — *subit* exercitatio, II, 4, 21. — post *subeat* ratio collocandi, etc. X, 3, 5.

Subito deficere, VII, 2, 14.

Subitus erumpit percussor, VI, 2, 31. — impulsus, XI, 3, 80. — *subita* indignatio, XI, 3, 103. — mors, VII, 2, 14. — necessitas agendi, X, 7, 22. — pugna, VII, 1, 35. — *subitum* silentium, XII, 5, 3. — *subiti* casus, X, 3, 3. — *subitae* necessitates, X, 7, 2. — *subita*, X, 7, 30.

Subiicere alicui rei, III, 6, 27 et 41; VII, 4, 12 et 41. — huic virtus quaedam *subiicet*, VIII, 3, 81.

Subiectio, quaenam figura? IX, 3, 98. — sub oculos quid? IX, 2, 40. — schema per *subiectionem*, IX, 2, 15.

Subiacere, II, 21, 5; III, 3, 6; III, 8, 23, 26 et 53; VI, 4, 8. — aliquid, IX, 1, 25. — alicui, III, 1, 1; III, 6, 26; IV, 1, 40; IX, 4, 34. — belle, VI, 3, 74. — falsum, XII, 3, 3. — oculis, VI, 3, 38; VIII, 3, 79. — pro alio, VI, 3, 74. — sibi, XI, 3, 151. — suis locis subinde, XI, 1, 7. — dicere apte, ornatui, I, 5, 1. — domum periculo, VII, 1, 53. — iudicium inventioni, III, 3, 6. — literam literae, XII, 10, 32. — narrationem prooemio, IV, 2, 24. — omnia oratori, II, 15, 16 et 19; II, 21, 23. — dictorum rationes, I, 9, 3. — rem nomini, VII, 3, 4. — res sub oculos, VIII, 6, 19. — responsum, IX, 2, 15. — sinum brachio, XI, 3, 146. — speciem genere posito, IV, 5, 27. — testamentum alicui, IX, 2, 73. — testem, V, 7, 12. — vocabulum nomini, I, 4, 20 seq. — *subiectus* in alia omnia adoptatus, VII, 1,

21. — fortunae fructus, I, 12, 18. — petitor, IV, 2, 96. — *subiecta* musicae grammatice, I, 10, 17. — res arti, artifici, 2, 21, 4 seqq. 13, 19 et 21. — *subiectum*, VIII, 6, 23.

Subiungere, IV, 2, 13 et 31. — aliquid, X, 7, 9. — alicui rei, III, 3, 10; IV, 2, 28; IX, 4, 23 et 34. — continuo, VIII, 4, 29. — de aliqua re strictim, I, 10, 1. — probationem partibus, IV, 2, 82. — *subiungi* alicui, prooem. 22. — parti alicui, I, 5, 45. — utri duorum antecedentium sermo *subiunctus* sit, VII, 7, 9.

Sublatio, positio, IX, 4, 48 et 55. — iudicii, VII, 1, 60.

Sublimis actio, XI, 3, 153. — animus, X, 3, 22. — orator Trachalus, X, 1, 119. — scriptor, X, 1, 66. — spiritus, X, 5, 4. — *sublime*, I, 5, 3; VI, 2, 19; VIII, 3, 18. — quiddam et erectum mens habet natura, XI, 1, 16. — genus dicendi, XI, 1, 3. — *sublimia*, VIII, 3, 18; IX, 4, 131 et 136. — ingredi debent, IX, 4, 139. — non abrupta, XII, 10, 80. — praecipitia pro *sublimibus*, XII, 10, 73. — *sublimior* cothurnus, gravitas, sonus, X, 1, 68. — *sublimius* aliquid, VIII, 3, 14.

Sublimitas heroici carminis, I, 8, 6. — corporis, XII, 5, 5. — in dicendo, VIII, 3, 3; XII, 10, 23. — mira, VIII, 6, 11. — in verbis, X, 1, 27.

Sublimius dici, IX, 4, 130.

Subministrare tela ad manum, V, 7, 8. Conf. XII, 3, 4.

Submisse loqui, VI, 5, 5.

Submittere, de voce, XI, 3, 13. — aliquid, IV, 2, 62. — intentionem, XI, 3, 42. — multa in oratione, II, 12, 10. — orationem, VIII, 3, 21; XI, 1, 45. — se, XI, 1, 16. — ad mensuram discentis, II, 3, 7. — utilitatem discentium, VII, 1, 54. — adversario, VI, 2, 16. — vocem, I, 8 in. XI, 3, 42. — *submitti* ad aliquid, XII, 10, 66. — *submissa* actio, VII, 4, 27. — adulatio, XI, 1, 30. — causa, XI, 3, 153. — vox, XI, 3, 63 et 175. — *submissum* murmur, XI, 3, 45. — *submissi* sumus in prooemiis, IX, 4, 138. — *submissa*, IX, 4, 137. — *submissior* latus clavus, XI, 3, 139. — modus, III, 8, 48.

Submovere aliquid, VII, 7, 5. — a prooemio, IV, 1, 63; V, prooem. 2. — ambitum, XII, 7, 6. — subditicios familia, I, 4, 2. — *submoveri* a republica, XI, 1, 85. — iure, XII, 2, 15.

Subnectere aliquid alicui rei, III, 3, 5. — proxima, VII, 10, 7.

Subornatus testis, V, 7, 32.

Subrui, II, 13, 14.

Subscribere audita, XII, 8, 8.

Subscriptio censoria, V, 13, 33.

Subseciva temporum, I, 12, 13.

Subsellia, X, 5, 18. — adversa, VI, 1, 39. — adversarii, V, 7, 32.

Subsequi, VI, 3, 41; XII, 11, 28. — non longe, I, 1, 14.

Subsidere in minore schola, II, 1, 3. — silentio, de voce, XI, 3, 24. — *subsidet* impetus, III, 8, 60.

Subsistere, IV, 5, 20. — circa ima, prooem. 20. — *subsistit* sententia, VIII, 5, 27. Conf. IX, 4, 94. — *subsistunt* lacrymae, XI, 1, 54.

Substantia, III, 6, 23 et 38 seq.; VII, 2, 5. — rerum, II, 21, 1. — rhetoricae, prooem. 21; II, 14, 3; II, 15, 34.

Substituere mutuam accusationem, VII, 2, 9. — aliquid alicui rei, VII, 4, 15. — *substitutus* heres, VII, 6, 9.

Substringere effusa, X, 5, 4.

Substructiones insanae, VIII, 6, 41.

Subsultat compositio, IX, 4, 42. — sermo imparibus spatiis ac sonis, XI, 3, 43.

Subsum. Vid. *Subesse*.
Subsurda vox, XI, 3, 32.
Subterfugi, I, 5, 68.
Subtexere aliqua, IV, 4, 4. — his *subtexitur* argumentatio, IV, 2, 14.
Subtilis argumentatio, II, 5, 8. — auctor, X, 1, 78. — divisio, IV, 2, 2. — praeceptor, I, 4, 25. — vir, III, 11, 22. — *subtile*, VI, 3, 39. — dicendi genus, XII, 10, 58 et 66. — illi *subtiles*, XII, 10, 51. — *subtilior* translatio, VI, 3, 61. — *subtilius* dicendi genus, XII, 10, 66.
Subtilitas, I, 7, 1; II, 17, 14; VII, 3, 26; XII, 2, 13. — difficillima Romanis, X, 5, 2. — intima quaestionum naturalium, I, 4, 4. — *subtilitatis* affectatio, prooem. 24. — amore vim suam perdere, X, 2, 19.
Subtiliter dicere, VIII, 3, 40. — quaerere aliquid, VII, 1, 59. — *subtilius* concludere, XII, 2, 26.
Subtrahere aliquid, VI, 3, 108. — — alicui copulationi, XI, 2, 37. — literam *S*, IX, 4, 38. — narrationem, IV, 2, 8. — necessaria cum periculo, IV, 2, 44. — ornatum alicui rei, V, 14, 34. — se alicui rei, VII, 4, 39. — oneri, XII, 9, 21. — verbum, verba, IX, 3, 58 et 59. — verba orationi, VIII, 2, 19.
Subvertere interpretationem alicuius, VII, 6, 1. — legem, VII, 7, 6. — praeiudicia, etc., V, 11, 13. — *subverti*, IX, 4, 3.
Succedere alicui rei, I, 5, 45; III, 10, 4. — proxime, I, 9, 2. — in locum lacrymarum, VI, 1, 25; XII, 1, 28. — precum, VI, 5, 10. — labori alicui, II, 1 extr. — *succedit* minus alicui res, I, 5, 70. — humanitas, quoties discessit aemulatio, XI, 1, 16. — priores partes probationi *succedunt*, i. e. sub ea continentur, III, 9, 11. — hoc vocabulum antea quoque legebatur, ubi nunc *secesserat*, X, 1, 91. — *succedentes*, II, 3, 2. — *succedentia* genera, III, 6, 38 seqq.
Successores Alexandri, XII, 10, 6.
Successus extemporalis, X, 7, 13.
Succinctus scientia, II, 2, 12. — *succincti* ad omnem clausulam exsurgunt, etc., II, 2, 12.
Succurrere rei laboranti, IX, 2, 84. Conf. IX, 4, 117. — *succurrit* cura alicui, XI, 3, 148. — forte, XI, 2, 7. — ratio, III, 4, 6. — ut *succurrit*, I, 8, 21. — *succurrerit*, IV, 1, 53. Conf. XI, 1, 77. — statim, si non *succurratur*, periturі, X, 7, 2.
Succus iucundus, mollis, X, 1, 31. — *succum* omnem ingenii bibere, prooem. 24. — terrae aequaliter trahere, de arboribus in quincuncem redactis, VIII, 3, 9.
Sudare in mancipii redhibitione, VIII, 3, 14. — *sudata* vestis, XI, 3, 23.
Sudarium, XI, 3, 148. — candidum, VI, 3, 60.
Sudes, VIII, 2, 5.
Sudor circa aliquam rem, V, 7 in. — declamandi ambitiosus, VI, 4, 6. — undus, XI, 3, 26. — orantis, I, 2, 31.
Suffenas, I, 5, 62.
Sufficere absolutioni, VII, 4, 31. — ad aliquid, I, 12 in.; II, 1, 5; X, 1, 69; XII, 1, 32; XII, 11, 25. — abunde, X, 3, 27. — alicui rei, V, 13, 3; VI, 5, 9; IX, 3, 63. — operi, X, 1, 55. Conf. X, 7, 9; XII, 8, 5. — causis agendis, XII, 9, 13. — cuicumque discendo, I, 9, 3. — in aliqua re, XII, 2, 14. — civilibus officiis, X, 3, 11. — ponderi rerum, X, 1, 123. — *sufficit*, V, 13, 16; XII, 1, 44. — aliquid alicui, X, 2, 15. — conscientia in veris, XI, 1, 17. — dicere, IV, 2, 41. — solatio, VI, prooem. 9. — *sufficiat*, XII, 5, 6. — sit aliquando quod placeat, aut certe quod *sufficiat*, X, 4, 4. — *sufficien-*

tja sibi possidere, XII, 7, 9. — *suffecturae* vires, II, 4, 33. — *suffectura* tempora, II, 5, 3.

Suffocata vox, XI, 3, 51.

Suffragatur cogitatio, XI, 3, 121. — memoria, XI, 2, 45. — tempus, XI, 2, 48. — vox pronuntiationi, XI, 3, 40.

Suffragio suo aliquem consulem facere, XII, 1, 43.

Suffugia infirmitatis, IX, 2, 78.

Suffusi quadam voluptate oculi, XI, 3, 76.

Suggerere materiam, V, 7, 8. — occultam vim, I, 10, 7.

Sui. Vid. *Se*, *Secum*, *Sibi.*

Sulci inertes, VIII, 6, 8. — literarum insculptarum, I, 1, 27.

Sulfur, I, 6, 22.

Sullae, I, 4, 25. — leges, XI, 1, 85. Conf. *Sylla.*

Sullaturit, VIII, 3, 32; VIII, 6, 32.

Sulpiciana seditio, VI, 3, 75.

Sulpicius. Vid. Ind. II.

Sum. Vid. *Esse.*

Sumere aliquid, V, 11, 3. — ex aliquo, I, 5, 11; V, 7, 16 et 25. — ibi protinus, XI, 2, 46. Conf. XII, 9, 19. — in argumentum, VII, 2, 35. — exemplum operis, V, 12, 21. — manus, X, 1, 22 et 58. — sibi ipse, XII, 6, 5. — aliqua, ut videntur, II, 10, 14. — animum alicuius, II, 2, 4. — iudicis, IX, 2, 80. — argumenta alicunde, V, 10, 23. — arma, V, 10, 72. — contradictionem, XI, 3, 163. — copiam verborum ex auctoribus, X, 2 in. — eruditionem ex conversatione doctorum, VI, 3. 17. Conf. VI, 5, 4. — exordium novum, IX, 4, 63. — impetum repetito spatio, X, 3, 6. — impetus quosdam ex natura dicitur virtus, XII, 2, 1. — indicem ex bibliotheca, X, 1, 57. — initium ab aliqua re, VIII, 6, 50; XII, 6 in. — materiam, VI, 4, 21. — sententias quasdam ex industria, easque versare, X, 5, 9. — tempus ad aliquid, X, 7, 20. — venenum, VIII, 5, 23. — verba ex medio, V, 7, 31. — *sumi* contra, IX, 3, 36. — quaedam vocabula necessario interim *sumuntur*, VIII, 3, 27. — *sumptus* ex proximo sermo, IV, 1, 54. — hinc *sumpta* libertas, XII, 2, 31. — *sumptum* a vetustate, a licentia poëtica verbum, IV, 1, 58. — *sumpta* ex medio verba, V, 7, 31.

Summa, V, 10, 71 seq.; XII, 1, 20. — causae, III, 6, 7. — causarum, VI, 2 in. — circa movendos affectus, VI, 2, 26. — concitandi affectus, VI, 1, 15. — criminis, IV, 2, 10. — in qua causa vertitur, III, 11, 2. — iudicii, X, 1, 40. — laboris, IV, 2, 127. — non contingit, II, 17, 25. — oratoris, II, 14, 5. — de pecunia, V, 10, 117. — exigua, V, 10, 19. — maior praetoria cognitione, III, 6, 69. — rei, pro. 5; IV, 1, 34; V, 13, 56; X, 3, 9. — rhetorices, II, 16, 11. — scientiae, VIII, prooem. 1. — tolius *summae* creditor, V, 10, 117. — *summam* dare, III, 2, 1. — totius constituit, VII, 4, 20. — ad *summam* causae conferre aliquid, III, 6, 7. — pertingere, I, 1, 23. — operis perducere aliquem, pro. 6. — rei pervenire, prooem. V. — in *summa* scire, IV, 2, 21. — circa *summas* trepidare, I, 10, 34. — in *summas* referre aliquid, X, 7, 32.

Summatim attingere aliquid, X, 1, 44.

Summe disertus, XII, 1, 23.

Summum, adverbialiter positum, V, 14, 6.

Summus liber, IX, 4, 146. — orator ille, Demosthenes, XII, 10, 26. — suae aetatis philosophus, I, 1, 23. — *summa* eloquentia, I, 2, 26. — manus, X, 1, 97. — eloquentiae, prooem. 4. — paupertas, de lingua latina, XII, 10, 34. — quaestio, VII, 1, 27. — senectus, XII, 11, 21. — virtus, XII, 1,

18. — orationis, I, 6, 41. — vox, XI, 3, 15 et 42. — *summum*, VIII, 4, 36. — alicuius rei, II, 15, 38. — quod natura hominis habet, XII, 1, 18. — solum, I, 3, 5; X, 7, 28. — *summam* manum imponere, prooem. 4. — in *summum* pervenire, XII, 10, 78. — *summo* loco poni, VII, 1, 9. — a *summo* peti, X, 2, 2. — *summi*, X, 1, 25; X, 2, 28. — artifices, IX, 3, 100. — auctores, I, 6, 10, 22 et 42. — clamores, XII, 6, 4; XII, 8, 3. — digiti, XI, 3, 124. — oratores, IX, 4, 26; XI, 1, 4. — viri in eloquentia, I, 6, 2. — *summae* res, X, 1, 29. — *summa* ingenia, X, 1, 122. — ad *summa* niti, prooem. 20. — tendere, prooem. 19.

Sumptuariae leges cur in pestilentia sileant? III, 6, 26.

Sumptuosus, V, 10, 48.

Suovetaurilia, I, 5, 67.

Supellex infelix, quae, sicut apud pauperes ambitiosos, pluribus et diversis officiis conteritur, II, 2, 29. — copiosa verborum, VIII, prooem. 28.

Super haec, XI, 1, 91. — omnia, II, 15, 12; XII, 9, 12. — scriptum dici, VII, 8, 1. — terram est sol, V, 8. 7.

Superare alios vi, sublimitate, impetu, cultu, compositione, XII, 10, 23. — *superavit* auctoritatem consuetudo, I, 5, 64.

Superbus exitus, IV, 1, 29. — minus *superba* ad suscipiendas elementorum molestias mediocritas praeceptoris, II, 3, 1. — *superbum* dictum, VI, 3, 33; XI, 1, 36. — nomen, XII, 2, 9. *superbi* motu oculi, XI, 3, 75.

Supercilium compositum, erectum, XI, 3, 74. — *supercilia* allevantur aut demittuntur annuendi et renuendi ratione, XI, 3, 79. — dissident inaequalitate; finguntur contra id quod, dicimus, ibid. — contracta, deducta, remissa, immota omnino, nimium mobilia, ibid. — imperant fronti, XI, 3, 77. — multum *superciliis* agitur, ibid.

Superest aliquid alicui, X, 1, 119. narrationi, IV, 2, 44. — *superfui*, I, 5, 68.

Superfluere, VIII, 2, 22. — aures, II, 5, 12. — *superfluit* aliquid in aliquo, XII, 10, 16. — sermo alicui, X, 7, 13.

Superfusam humoris copiam respuere, I, 2, 28.

Supergressa laudem omnem mater, VI. prooem. 8.

Superimposita manus, I, 1, 28.

Superinductum corpus, V, 8, 2.

Superior locus in classibus scholarum, I, 2, 23. — successu, I, 2, 24. — paulum *superiores*, scilicet aetate, I, 7, 21. — paululum tempore nostro *superiores*, VIII, 3, 25.

Superiectio ementiens, quid? VIII, 6, 67.

Superlata, VIII, 3, 43.

Superlatio veritatis, IX, 2, 3. — *superlationes*, I, 5, 45. — *superlationum* vis, XII, 10, 62.

Superponi levioribus, IX, 4. 25.

Superstes meorum, VI, prooem. 4. — parens ad poenas, VI, pro. 13. — liberi *superstites*, VI, prooem. 6.

Superstitio distat a religione, VIII, 3, 55. — nimia, IX, 4, 25. — praeceptorum, IV, 2, 85. — *superstitionis* metus, XII, 2, 3.

Superstitiose cogitatis demum inhaerere, X, 6, 5. — fieri, I, 1, 13.

Superstitiosus vir, XII, 10, 14. — *superstitiosi*, VI, 2, 17.

Superstruere aliquid iactis fundamentis, I, 4, 5.

Supersum. Vid. *Superest*.

Supervacuus labor, I, 8, 18. — *supervacua* adiectio, IX, 3, 46. — litera, XII, 10, 30. — *supervacuum* est, I, 4, 22; I, 7, 16 et 34. — alicui, II, 2 extr. — *supervacua* prooemia, XII, 10, 52.

Supervenit aliud maius, alio, IX, 4, 23.

Supinata manus, XI, 3, 119.

Supinitas omnis odiosa est, XI, 3, 122.

Supinus a *supra* est, XI, 3, 122. — vultus, I, 11, 9. — *supina* cervix, XI, 3, 82. — compositio, IX, 4, 137. — *supinum* stare, XI, 3, 160. — *supini* securique movere iudicem, XI, 3, 3. — scriptores, X, 2, 17. — lenius *supina*, XII, 10, 79.

Suppeditat inoffensa atque indubitata literarum inter se coniunctio, I, 1, 31. — satis exemplorum ad imitandum ex lectione, II, 2, 8. — tempus, I, 12, 14.

Supplere omissa, X, 5, 4. — *supplet* quaedam aetas, XII, 6, 3.

Supplicare posito genu, IX, 4, 11. — pro capite, VI, 1, 25.

Supplicatio, II, 16, 7. — *supplicatione* dignus, IX, 3, 68.

Supplices manus, VI, 1, 42.

Supplicio affici, IX, 3, 68. — *supplicia* verberum, XI, 1, 40.

Supplosio pedis, X, 7, 26. — pedum, XI, 3, 128.

Supponere capiti libros, I, 10, 17.

Supprimere vocem, VIII, 3, 85. — *suppressa* vox, VIII, 3, 85.

Supra, praepositio: ceteros, XII, 10, 7. — Iovem, VI, 1, 32. — modum, I, 9, 2; VI, 4, 12; XI, 3, 125. — modum figurae multae, IX, 3, 27. — necessitatem, IX, 3, 46. — quam enarrari potest, X, 1, 101. se cubasse, VIII, 2, 20. — verum, XII, 10, 8. — vera esse, IX, 2, 33. — nihil in poëtis *supra* Livium Andronicum, etc., haberemus, X, 2, 7. — adverbium: de qua *supra* dixi, I, 7, 13. — Huc referantur quasi composita, ut quae sequuntur.

Supradictis contraria quae sunt, I, 5, 1. — unum ex *supradictis*, VI, 1, 13.

Supraponi, VIII, 4, 6 et 9.

Suprema, VI, prooem. 11. — iudicia, VI, 3, 92.

Surculus ex arbore, VI, 3, 88.

Surdum quiddam et barbarum, XII, 10, 28.

Surgere ad dicendum, II, 6, 2. — sollicitum, de dicturo, XII, 5, 4. — supra aliquid, X, 1, 81. — *surgentes* fontes, VIII, 3, 8. — *surgentia* in altum cacumina oleae, VIII, 3, 10.

Surrepere animo alicuius, IV, 5, 20. — *surrepit* actio dissimulata melius saepe, IV, 1, 60. — *surrepet* animis insinuatio, IV, 1, 42.

Surripere aliquid, VII, 6, 2. — pecuniam, rem de templo, IV, 2, 8; VII, 3, 10 et 21. — pecuniam ex aede sacra, IV, 2, 8. — spiritum, XI, 3, 39. — transgressionem, IV, 1, 78.

Sus: Verrem *suem* nominare non licet, VIII, 6, 37.

Suscipere causam, XI, 1, 75. — causas, prooem. 22; XI, 1, 29; XII, 7, 1. Conf. XII, 1, 39; XII, 9, 7. — cicatrices bello, VI, 1, 21. — inimicitias, VI, 1, 22. — iudicia, XII, 6, 1. — litem aliqua ratione, IV, 2, 66. — litigatorem, II, 12, 4. — molestias, II, 3, 1. — mortem, XII, 1, 17. — negotia, XII, 9, 8. — officium aliquod, I, 1, 23. — onus, X, 2, 19. — oneris plus quam imponebatur, sponte, pro. 3. — personam alicuius, IV, 2, 95. — reum temere, XI, 1, 74. — sermonem, II, 15, 28. — *suscipitur* S alia consonante, IX, 4, 38. — *suscipiuntur* clausulae sequentibus, IX, 4, 70. — *suscepta* lis, XII, 7, 6. — pars, VII, 2, 55. — *suscepti* discipuli, II, 5, 1. Conf. XI, 1, 55. — labores, VI, 1, 27.

Suspecta causa, XI, 1, 74. — facilitas, X, 3, 7. — *suspectum* esse in quadam causa, VI, 3, 96. — aliqua parte, IV, 1, 56. — *suspecta* arte magistrum fateri videntur, V, 14, 32. —

suspectos iudici facere, IX, 2, 59. — *suspectius* promissum, V, 7, 14.

Suspendere animos iudicum, IX, 2, 22. — pedem summis digitis, XI, 3, 125. — se, VII, 3, 31. — e fico, VI, 3, 88. — sermonem, XI, 3, 35 seq. — spiritum, I, 8 prim. — *suspensa* spe recordationis, X, 1, 6.

Suspicio alicuius rei, IX, 4, 143. — credibilis, IX, 2, 90. — per *suspicionem*, VI, 3, 88; IX, 2, 65 et 90. — carendum est non solum crimine turpitudinis, verum etiam *suspicione*, II, 2, 14.

Suspiciose narrare, IV, 2, 81.

Suspicor, IX, 3, 7. — *suspicari* aliquid, VI, 3, 95. — nefas de aliquo, IX, 2, 80.

Sustentare se animo, XII, pro. 1.

Sustentatio, quid? IX, 2, 23. — duplex, ibid.

Sustinere clausulas sequentibus, IX, 4, 70. Conf. ib. 71. — corpus nervis, XI, 3, 55. — mala, VIII, 4, 21. — numerum, X, 5, 22; XII, 7, 5. — onera aliqua re, X, 1, 62. — sermonem, XI, 3, 35. — spiritum, IX, 4, 67. — turbam, I, 2, 15. — non *sustineo* esse, III, 6, 63. Conf. XII, 9, 10. — *sustineri* mutuo auxilio, V, 12, 4. — conscientia, XII, 5, 4. — manibus, XI, 3, 132. — e manibus utrinque *sustinentium* pendere, I, 2, 7.

Suum facere aliquid, X, 2, 25. — quae *sua* cuiusque sunt, VII, 10, 10.

Sybaritae, III, 7, 24.

Sylla, XI, 1, 12. — dictaturam deponens, III, 8, 53; V, 10, 72.

Syllaba acuta, I, 2, 23 seq.; I, 5, 22 seqq. et 62; XII, 10, 33. — brevis, VII, 9, 13. — producta, VII, 9, 13. — *syllabae* clariores, VIII, 3, 16. — pares, IX, 3, 79. — *syllabis* verba complecti, I, 1, 32.

Συλλογισμός, III, 6, 45; VII, 3, 11. — figura, IX, 2, 103.

Syllogismus, III, 6, 15 seq. et 42; V, 10, 6; V, 14, 14 et 24 seq.; VII, 10, 1 seqq. — quid? VII, 8, 1. — imperfectus, rhetoricus, V, 10, 3; V, 14, 1. — oratorius, V, 14, 24. — *syllogismis* constare, I, 10, 36.

Syllogisticus status, V, 10, 6.

Σύμβολον, quod est nota, I, 6, 28.

Συναίρεσις, I, 5, 17.

Συναλοιφή, I, 5, 17. — quid? IX, 4, 36.

Synaloephe, IX, 4, 109.

Συναθροισμός, VIII, 4, 27.

Σύνδεσμος, I, 4, 16.

Συνέχον, III, 11 in. et 9.

Συνεκδοχή, quid? VIII, 6, 21; IX, 1, 5.

Synecdoche, quid? VIII, 6, 18. — figura, IX, 3, 58. — subiecta a veteribus metaphorae, VIII, 6, 13.

Syneseos exempla, IX, 2, 79; IX, 3, 3 et 100.

Συνεζευγμένον figura, IX, 3, 62.

Συνοικείωσις, quid? IX, 3, 64.

Συνωνυμία, VIII, 3, 16.

Συντελική στασις, III, 6, 46.

Σύντομον, quid? IV, 2, 42.

Syntonorum modi, IX, 4, 142.

T

T litterae cognatio cum *D*, I, 4, 16; I, 11, 5.

Tabellae vacuae, X, 3, 32.

Tabernaculum, VII, 8, 6; X, 7, 27. — ducis, VIII, 2, 8.

Tabula supra lovem, VI, 1, 32. — *tabulae*, V, 5 in.; VI, 3, 92; VII, 10, 13. — duodecim, I, 6, 11; V, 14, 18. — testamenti, V, 14, 15. — *tabularum* ante diem decessit, V, 10, 44.

Tacere de aliqua re, I, 5, 56; IV, 2, 87. — non *taciturus* de tanta sua gloria, XI, 2, 16. — *tacens* opus, pictura, XI, 3, 67. — *tacita* commendatio, IV, 1, 8. — dedignatio, I, 2,

31. — exprobratio, VI, 2, 16. — verecundia, X, 1, 18.

Tacite ediscere, XI, 2, 33. — sentiri, I, 10, 7.

Tactus corporis, VI, 3, 7.

Taedium evitare, X, 1, 31. — laboris, XII, 3, 11. — lucis, I, 3, 16.

Talares ludi, XI, 3, 58.

Talio, VII, 4, 6; VIII, 5, 12.

Talpae oculis capti, IX, 3, 6.

Talus: *talos* in medium proiicere, VI, 1, 47.

Tam est nitor divinus in Theophrasto, ut etc., X, 1, 83. — aetas *tam* puellaris, VI, prooem. 5.

Tamen, III, 6, 27; VII, 9, 7. — in principio, II, 17, 32; III, 8, 28; III, 9, 5. — si *tamen*, XI, 3, 3 et 46; XII, 11, 29. — si *tamen* at certe, I, 1, 11.

Tanquam, II, 17, 39; V, 13, 59; XII, 7, 12.

Tandem, VI, 3, 38; III, 8, 76; XII, 2, 10; XII, 11, 21.

Tantopere quam, Ep. ad Tryph. 3.

Tantum, i. e. solum, I, 1, 13. — non, VI, 2, 4. — non eisdem *tantum* verbis, sine sequente sed, II, 15, 14.

Tantumdem valere, I, 5, 4. — virium, VI, 2, 10.

Tantus: quod scio vix credi posse *tantum*, VI, prooem. 7.

Ταπείνωσις, quid? VIII, 3, 48.

Tardare animum, XII, 5, 1. — *tardari* verecundia, I, 3, 4. — *tardatur* velocitas, X, 7, 8.

Tarditas, in agendis causis, XII, 9, 14. — dicendi, IX, 4, 4. — discendi, V, 10, 123. — vocis, XI, 3, 52. — *tarditate* ingenii laborem ac tempora perdere, I, 1, 1.

Tardus, in adulterio deprehensus, VI, 3, 87. — memoria, XI, 2, 29. — sermo traiectione, VIII, 2, 14. — stylus, X, 3, 5, — *tarda* compositio, IX, 4, 137. — *tardum* auxilium, X, 4 extr. — ingenium, I, 3, 2. — membrum sermonis, IX, 4, 126. — *tardum* esse, VI, 3, 87. — ad aliquid, XI, 2, 29. — *tarda* in oratione et gravia opponuntur, XII, 10, 80. — ingenia, I, 12, 14. — *tardior* poena, VII, 2, 42. — pronuntiatio, X, 7, 22. — stylus, I, 1, 28. — paulo *tardiora* ingenia, XI, 2, 42.

Tarentini iuvenes, VI, 3, 10.

Tarento lanas vehere, VII, 8, 4.

Tarraconenses, VI, 3, 77. — de quodam eorum nummo. Vid. ibid.

Tau Gallicum, VIII, 3, 28.

Taurus, homonymon, VIII, 2, 13.

Ταυτολογία, quid? IV, 2, 43; VIII. 3, 50.

Technici, II, 13, 15.

Tectum pro *domo*, VIII, 6, 20.

Tegere aliquid, IX, 2, 76. — *tectae* manus, IX, 1, 20. — *tectos* tenere lucubrantes, X, 3, 25.

Tegmina pellium, IX, 4, 4.

Τεχμήρια, quae? V, 9, 3.

Telamo, I, 5, 60.

Τέλος quod dicitur, II, 15, 38.

Telum occultum, IX, 2, 75. — ut *tela* supervacua sunt nescienti quid petat: sic argumenta, etc., V, 10, 109.

Temerarius, VII, 2, 28. — pro forti, II, 12, 4; X, 2, 16. — honor editionis, prooem. 7. — *temeraria* in oratione et *fortia* distinguuntur, XII, 10, 80.

Temere congestae res, X, 3, 17. — dictum, XII, 6, 5. — suscipere reos, XI, 1, 74. — non *temere*, i. e. facile, I, 3, 3.

Temeritas, XII, 9, 12. — extemporalis, X, 6, 6.

Temperare aliquid modo, XI, 1, 91. — moderatione aliqua, XI, 1, 28. — ingenio suo, X, 1, 98. — sonos, XI, 3, 42. — vires suas, I, 2, 27. — *temperatus* sanguis, XI, 3, 78. — *temperata* vox, XI, 3, 161. — *temperatiores* brevibus ac longis syllabis pedes, IX, 4, 87.

Tempestas comitiorum, VIII, 3, 80. — *tempestates* fluctuum, VIII, 6, 44. — *tempestatibus*, quo volent, auferri, X, 7, 23.

Temporale, VI, 2, 10.

Temporarius animi motus, V, 10, 28.

Tempus, V, 10, 43; VII, 2, 43 seq. — adolescentiae, XII, 11, 13. — angustum, XI, 1, 46. — coniunctum, hoc est insequens, V, 10, 94; VII, 2, 46. — in distinctionibus, XI, 3, 37. — laetum, liberum, triste, XI, 1, 46. — praecedens, V, 10, 94. — praesens, VII, 2, 46. — secundum, id est praesens, VII, 2, 46. — in verbis, futurum, praesens, praeteritum, VII, 2 in.; IX, 3, 11. — praeteritum, I, 6, 10 et 15. — suffragatur, XI, 2, 48. — *temporis* modus, X, 4, 4. — munera, X, 6, 6. — unius, *temporum* duorum syllabae, IX, 4, 47. — *tempora*, V, 10, 43; VII, 2, 25; XI, 3, 181. — adhibita corporis motui, saltationi, modulationibus, IX, 4, 139. — data a iudice, XII, 10, 55. — dicendi, VI, 5, 4. — nostra damnare infelicitatis, X, 2, 8. — sua impendere alicui, I, 2, 2. — teia, in metrorum ratione, IX, 4, 47, 81, 84 et seqq. — coniecturae, VII, 2 in. — *temporibus* uti, XI, 3, 181.

Temulentus sopor, IV, 2, 123.

Tenax custos patrimonii, IV, 2, 73. — propositi, XI, 1, 90. — *tenacissimus* alicuius rei, I, 1, 5. — *tenacissima* memoria, I, 1, 29.

Tendere ad aliquid, VII, 1, 22; XII, 2, 27. — maiora, II, 4, 20. — summa, prooem 19. — victoriam, ad finem laudis et gloriae, VIII, 3, 11. — alio, IX, 3, 45. — aliquo, VII, 1, 59. — collum, XI, 3, 82. — huc totis mentibus, XII, 1, 31. — in superiora, VIII, 4, 9. — verticem supercilio, I, 11, 10. — longius, XII, 1, 3. — manus supplices ad genua, VI, 1, 42. — nervos retro, X, 3, 6. — rus, XI, 2, 38. — sinus, XII, 10, 37. — vultum confidentia, XI, 3, 160. — vis nominum eodem fere *tendit*, V, 10, 1. — *tendens* ad aliquem gestus, XI, 3, 142. — *tendentes* ad eloquentiam, XII, 3, 11. — optima iuvenes, X, 1, 122. — in diversum disciplinae, I, 12, 1. — *tendentia* alio verba, IX, 3, 45. — *tensum* collum, XI, 3, 82. — *tensi* digiti, XI, 3, 98 et 99. — *tensior* vox, XI, 3, 42.

Tenebrae ac solitudo, I, 2, 9. — orationis, VIII, 2, 23. — ultimae, VIII, 3, 25.

Tener: *tenera* quaedam in utramque partem translatio, XI, 3, 165. — voluptas modulandi, IX, 4, 31. — vox, XI, 3, 23. — *tenera*, XI, 3, 29. — corpora, I, 1, 22. — *teneriores* anni, II, 2, 3.

Tenere, XI, 2, 31; XII, prooem. 1; XII, 8, 3. — adversarium quasi confessum, VI, 4, 18. — aliquem diutius, V, 7, 19; — aliquid, V, 10, 68; V, 14, 29; XI, 2, 30, 35 et 50. — parum, XI, 2, 45. — articulum medium, XI, 3, 95. — cursum, IX, 2, 68. — cibum, IX, 4, 30. — cursum, IV, 3, 13. — formam, XII, 10, 11. — hastam, VII, 9, 8. — lora, VII, 9, 7. — magis, de memoria, XI, 2, 31. — modum, I, 7, 23; X, 1, 62; XII, 7, 11. — nomen, VIII, 6, 65; IX, 4, 46. — obsidionem, I, 10, 48. — propositum, VI, 4, 13. — rem, IX, 4, 129. — se, IX, 2, 82. — aliqua societate copulaque res in oratione dicuntur, VII, 10, 17. — summum, XI, 3, 155. — viam dicendi mediam, IV, 2, 45. — *teneri* forma certa pronuntiandi, V, 13, 5. — incendio, II, 13, 16. — reus caedis dicitur aliquis, V, 14, 11. — *tenet*

consuetudo, II, 1 prim.; VIII, 3, 2. — pudor, XII, prooem. 1.

Tenor acutus, I, 5, 26. — in narrationibus, X, 7, 6. — *tenores* ab antiquis *tonores* dicti, I, 5, 22.

Tentare, cum infinitivo, VI, 2, 26, VI, 3, 7; VII, 1, 60; XII, 10, 32. — eventum, VI, 3, 79. — se subinde, XI, 2, 34. — venas, XI, 3, 88. — *tentari* leviter, III, 4, 2. — *tentata* paucissimis eloquendi ratio, XII, prooem. 3. — non *tentanda*, quae effici non possunt, IV, 5, 17.

Tenuare adipes, II, 10, 6. — *tenuatur* vox ad exilitatem, XI, 3, 19.

Tenuis aqua, XII, 2, 11. — ars, I, 4, 5. — perquam limes, IX, 1, 3. — magis vox, XI, 3, 42. — orator scriptor, X, 1, 64; XII, 10, 21 et 23. — sermo, VIII, 3, 18. — vena, VI, 2, 3. — venula, XII, 10, 25. — vox, XI, 3, 32. — *tenue* discrimen, I, 5, 5. Vid. *Ingenium*. — praemium, VIII, 3, 1. — textum, IX, 4, 17. — *tenues* aquae, XI, 3, 21. — causae, XI, 1, 93. — res, I, 1, 35. — *tenuia*, X, 1, 44. — *tenuiora*, XII, 10, 38 et 66. — paulo *tenuiora* ad dicendum negotia, XII, 9, 8.

Tenuitas alicuius scriptoris, X, 2, 23. — rerum, I, 4, 7; XII, 10, 35. Conf. *Sectae* in *Secare*.

Tepere, de affectu, VI, 1, 44.

Terentianus pater, XI, 1, 39.

Terentius. Vid. Ind. II.

Terere. Vid. *Trita*.

Teres vox in disputationibus, X, 3, 64.

Tergere frontem sudario, VI, 3, 60. — nares, XI, 3, 121. — *tersus*. Vid. infra.

Terminare aliquid anguste, VII, 4, 40; IX, 1, 14. — ingenium suum, XII, 2, 23. — modum periodo alicui quatuor senariis versibus aut ipsius spiritus modo, IX, 4, 125. — *terminari* in *ri* syllabam, I, 6, 14. — intra quatuor sensus; IV, 1, 62. — litera, syllaba aliqua, I, 6, 15. — toga mediis cruribus *terminatur*, XI, 3, 139. — *terminati* in aliqua syllaba genitivi, I, 6, 14.

Terra altius effossa generandis, alendisque seminibus fecundior est, X, 3, 2. — *terrae* fides, XII, 10, 25.

Terrenum corpus, XII, 2, 21. — *terrena*, XII, 11, 13.

Terrere, VI, 3, 21.

Tersus atque elegans auctor, X, 1, 93. — *tersum*, XII, 10, 50. Vid. *Iudicium*. — *tersior* multo scriptor, X, 1, 94.

Tertia ab extrema syllaba, i. e. antepenultima, I, 5, 30.

Testamentum, VII, 5, 6. — apertum, IV, 2, 87. — iustum, V, 14, 16. — signatum, IV, 2, 87. — *testamenta*, VII, 4, 39. — legibus facta rata sint, III, 6, 96.

Testari, VI, prooem. 4; XI, 3, 172. — exheredatum elogio, VII, 4, 20. — per aliquid, V, 14, 11. — *testatur* Cicero frequenter, I, 10, 4. Conf. II, 2, 2; II, 15, 8; II, 17, 2, etc. — *testans*, VII, 6, 10. — *testatus*, V, 14, 15; VI, 3, 92. — ut *testatum* est Graeco versu, VIII, prooem. 20. — *testandum* est, prooem 26; XI, 1, 65.

Testarum iactus non habet nomen, VIII, 2, 5.

Testatio V, 7, 33; V, 13, 49. — *testationes* facere, XII, 3, 5.

Testes corrupti, V, 7, 13. — eorum duplex genus, V, 7, 9. — *testibus* argentariorum tabulis, XI, 2, 24.

Testimonium industriae reddere alicui XI, 1, 88. — iuvenum modicum esse debet, II, 2, 9. — publicum, V, 3. — *testimonio* est, XII, 1, 16. — sunt poëtae, I, 10, 10. — *testimonia*, V, 7 in. — diviua, V, 7, 35; V, 11, 42. — sententiae poëtarum velut quaedam *testimonia* sunt, I, 8, 12. Cf. X, 1, 49.

Τετράσημοι percussiones, IX, 4, 51.
Tetrastichon carmen, VI, 3, 96.
Teucer Vlixem reum facit Aiacis occisi, controv. IV, 2, 13.
Textum tenue atque rarum dicendi, IX, IV, 17.
Textus, VIII, 6, 57.
Tharsomenum pro *Thrasumeno*, I, 5, 13.
Theatralis, II, 2, 10. — lex, III, 6, 19.
Theatrum, VI, 1, 52. — *theatri* causa, XI, 3, 179. — *theatro* maiore dignus, I, 2, 9. — tota *theatra* exclamasse, I, 6, 45.
Thebanorum causa cum Thessalis, V, 10, 111 seqq.
Thebas ille sermone deflevit, XI, 3, 168.
Thecae, VI, 3, 61.
Thema, IV, 2, 28 et 68; V, 10, 9; VII, 2, 54. — *themata* poëtica, II, 10, 5. — in scholis posita, XII, 8, 6.
Θέματα, VII, 1, 4.
Themistocles, IX, 2, 92. — memoriosus, XI, 2, 50.
Theodorus, *Theodorei*. Vid. in Ind. II.
Theodotus, III, 8, 55 seqq.
Θεωρητικὴ ars, II, 18, 1.
Thersites, III, 7, 19; XI, 1, 37.
Thesaurus eloquentiae, XI, 2, 1. — *thesauri* clausi, X, 1, 2.
Θέσις, quid? III, 5, 5; X, 5, 11.
Thesis, III, 5, 11. — *theses* dicere, II, 1, 9; XII, 2, 25. — simplices, VII, 10, 5. — sumere ex aliqua re, II, 4, 24.
Thessalorum lis cum Thebanis, V, 10, 111 seqq.
Thetis, III, 7, 11.
Thrasybulus, VII, 4, 44.
Θύλακος, VIII, 2, 13.
Thymus redolet alicubi, XII, 10, 25.
Tibiae accipiunt spiritum, XI, 3, 20. — apertae, XI, 3, 50. — apertis, clausis foraminibus, XI, 3, 20. — quae praeclusis foraminibus graviorem spiritum reddunt, I, 11, 17. — purgatae, quassae, XI, 3, 20. — *tibiarum* cantus *πεπλασμένοι*, I, 11, 7.
Tibicen Latinus, VII, 1, 51. — *tibicines* publice revocati, V, 11, 9.
Tibicina, I, 10, 32; VII, 9, 4.
Tiburti in praedio, VI, 3, 44.
Timanthes, II, 13, 12.
Timarchides, IX, 3, 11.
Timere aliquem iustitiae suae; IV, 1, 9. — aliquid, IV, 5, 14. — omnia, II, 4, 10. — vocabulum aliquod, VIII, 3, 31. — *timeri*, i. e. de morum integritate suspectum haberi, I, 2, 5.
Timide quasi loqui, XI, 3, 100. — timidissime dicere aliquid, XI, 1, 77.
Timotheus. Vid. Ind. II.
Tinea Placentinus, I, 5, 12.
Tingere unde *tincta* fuco lana, XII, 10, 75. — *tincta* sensu, IV, 2, 117.
Tinniens litera *N*, XII, 10, 31.
Tinnuli, II, 3, 9.
Tirocinii metus, XII, 6, 7. — *tirocinium* differre in senectutem, XII, 6, 3.
Titius, saltationis quoddam genus, XI, 3, 128.
Titubare aliquid de testibus, V, 7, 11. — *titubat* facultas eloquendi, XII, 1, 29.
Tituli librorum, II, 14, 4.
Tityus maximus, VI, 3, 71.
Toga, qualis, XI, 3, 131. — apte caesa, XI, 3, 139. — crassa, XII, 10, 47. — decidit, XI, 3, 149. — rotunda, XI, 3, 139. — serica, XII, 10, 47. — soluta et velut labens undique, XI, 3, 147. — *togam* abducere, XI, 3, 145. — componere, XI, 3, 156. — deiicere, XI, 3, 144. — demittere ad calceos usque, XI, 3, 143. — iniicere ex integro, XI, 3, 156. — reiicere, XI, 3, 144. — reponere, XI, 3, 149.
Tolerabilis utcunque securitas, II,

3, 4. — *tolerabile* est, VI, 1, 42. — magis, XI, 1, 21. — vix, I, 6, 42.

Toleranter. VIII, 6, 33.

Tolerare laborem difficilius, I, 12, 8. — tempora illa C. Caesaris tam patienter, VI, 3, 112.

Tollere, X, 1, 92. — aliquem cervicibus, IV, 2, 124. — aliquid de templo, III, 6, 37; IV, 2, 8 et 68; IV, 4 3. — *in testamento*, VII, 6, 11. — fructus, V, 10, 48. — litem, VII, 2, 45. — natum, IV, 2, 42. — pecuniam de templo, IV, 2, 8. — se ad spem I, 2, 26. — *tollit* se geometria ad rationem mundi, I, 10, 46. — *tolli* in crucem, IV, 2, 17. — translatione, VIII, 6, 11. — *tollitur* lis, IX, 2, 91. — *tollens* se supra modum oratio, IV, 2, 61.

Tollius, VI, 3, 53.

Tonare, II, 16 extr.

Τονάριον fistula, I, 10, 47.

Tondere: *tondemus*, I, 6, 44. — *tonsa* myrtus, VIII, 3, 8.

Tóνοι, *tenores*, I, 5, 22.

Tonores, I, 5, 22.

Τοπικὴ pars, V, 14, 28.

Τοπογραφία, quid? IX, 2, 44.

Topper, I, 6, 40.

Tori athletarum, X, 1, 33.

Tormenta, II, 20, 10; V, 4 in.; IX, 2, 82 seq.

Torquatus, V, 11, 10.

Torquere aliquem, V, 4, 2; VII, 2, 25. — motum laterum, XI, 3, 90. — vultum, X, 3, 21. — *torqueri*, IX, 2, 82. — aliqua re, XII, 1, 7. — *tortus*, IX, 2, 82. — exspectatione, VI, 1, 18.

Torques aureus, VI, 3, 79.

Torrens amnis, XII, 10, 61. — oratio, III, 8, 60. — verborum inanis, X, 7, 23. — *torrentes* turbidi, XII, 10, 19.

Torvus vultus, VI, 1, 43. — magis, XI, 3, 160. — *torvi* motu oculi, XI, 3, 75.

Tot: unde *Totidem*. Agmen *totidem* lixas habens quot milites, VIII, 6, 42.

Toti ordines, gentes, populi, XI, 1, 86. — *tota*, VIII, 4, 13.

Trabes abiegna, V, 10, 83.

Tractabilis vox, XI, 3, 40.

Tractare, VII, 1, 20; X, 1, 19. — non scripta secura lectione transcurrere, sed *tractare* singula, X, 5, 8. — affectum, VI, 1, 52. — aliquem molli articulo, XI, 1, 70. — aliquid, proem. 21; I, 6, 31; VII, 1, 27; IX, 4, 19. — copiose, X, 5, 12. — pluribus modis, X, 5, 9. — probatione, IV, 2, 55; XII, 1, 44. — sermone, XII, 2, 3. — animum discentis, I, 3, 6. — animos, XI, 1, 85. — argumenta recte, V, 10, 15. — causas utrinque, X, 5, 20. — circuitus decurrentes etc., XI, 1, 6. — de aliqua re, I, 5, 5. — elementa, prooem. 21. — ingenia rudia, I, 2, 27. — infirmissimum quidque primum, VII, 1, 18. — lecta, X, 1, 19. — non libenter ea quae laedunt, XI, 1, 87. — locum aliquem, IX, 1, 25; IX, 4, 112. — male, VII, 3, 2. — motus animorum, VII, pro. 1. — opus aliquod commode, I, 9, 3. — propria philosophiae, pro. 16. — quaestiones, II, 1, 11. — tractatum aliquem sermone, XII, 2, 3. — verba, XI, 1, 6. — *tractari* in utramque partem, III, 5, 5. Conf. XII, 7, 7. — inter aliquos, VIII, 3, 31. — latius, XI, 1, 5. — per affectus, XII, 10, 63. — hoc loco *tractanda* quaestio est, I, 2, 1.

Tractatio aequi, V, 10, 118. — armorum, orationis, IX, 1, 33. — causae, XII, 10, 46. — malae *tractationis* actio, VII, 3, 2; VII, 4, 11 et 25 seq.; IX, 2, 79. — actiones, VII, 4, 29. — accusare zelotypum, IV, 2, 30. — accusari ab uxore, VII, 4, 10.

Tractatus, III, 7, 10. — aequi bonique, XII, 1, 8; XII, 2, 3 et 15. — aequitatis, V, 10, 72. — artis, VIII,

pro. 5. — duplex, V, 7, 35. — generalis, specialis, II, 4, 22; V, 7, 35. — latior variusque, VII, 3, 16. — locorum communis, XII, 8, 2. — moralis, rationalis, de philosophia, XII, 2, 19. — recti pravique, XII, 2, 16. — troporum, I, 8, 16. — *tractatis* plur. VII, 4, 21; VII, 6 extr.

Tractus, VIII, 3, 32. — corporis, sicut ab aliis legitur, Gesn. restituit *tactu*, VI, 3, 7. — elocutionum, IV, 2, 118. — gurgitis multus, XII, 2, 11. — orationis continuus, V, 8, 2. Conf. IX, 4, 61.

Tradere absolute, pro *docere*, XII, 11, 14. — aliquem praeceptoribus, I, 2, 1. Conf. II, 1, 1; II, 4, 1. — aliquid, VII, 10, 4. — alicui, XI, 1, 5. — memoriae, IX, 4, 1. — literis, prooem. 4. — in posteros, X, 2, 6. — posteris, XII, 10, 55. — scripto, I, 5, 17. — sermonibus velut per manus, XII, 4, 1. — decorem discentibus, I, 11 extr. — dispositionem in omnes materias, VII, prooem. 4. — elementa literarum alicui, I, 1, 23. — gloriam ad posteros, XII, 11, 28. — cum infinitivo, X, 2, 20. — lectionem memoriae imitatione, X, 1, 19. — locos communes, V, 1, 3. — monumenta rerum posteris, XII, 11, 4. — nomen, III, 6, 3. — opiniones, III, 1, 18. — puerum magistris, II, 2, 1. — praecepta sapientiae, prooem. 19. — versibus, I, 4, 4. — quaerentibus, XII, 11, 4. — scientiam declamandi ac facultatem, II, 1, 2. — verba, I, 6, 42. — viam aliquam certam in omnes materias, VII, prooem. 4. — victoriam, VII, 1, 44. — *tradi* arte, VI, 5, 1. — quidquid arte non *traditur*, X, 2, 12. — educandum, prooem. 5. — inter praecepta, IX, 3, 69. — memoria aliquid acceptum ab inventione *tradit* elocutioni, XI, 2, 3. — *traditus* epistolis in posteros sermo, I, 1, 6. — antiquitus *traditum* accepimus, VI, 2, 8.

Traditio, III, 1, 3; XII, 11, 17. — disciplinae, XI, 3, 61.

Traducere equum, V, 11, 13. — *traduci* ratione ad meliora, XII, 7, 2.

Traductio alterius intellectus ad alterum, IX, 3, 71.

Tragicus non ignobilis, I, 12, 18. — noster, IX, 3, 57. — parum Pomponius Secundus, X, 1, 98. — *tragicum* est, VIII, 3, 26. — *tragici*, VIII, 6, 26 et 34.

Τραγίζειν, II, 3, 28.

Tragoedi utiles, I, 8, 6. — paene *tragoedorum* vox, XII, 5, 5.

Tragoedia non ingreditur socco, X, 2, 22. — Thyestes, I, 5, 52. — *tragoediae* scriptores, X, 1, 97. — *tragoediae*, X, 1, 68.

Trahere, XII, 11, 18. — ad se, X, 3, 24. — affectum ex aliqua re, VI, 1, 26. — aliquem, VI, 4, 17. — viribus, V, 14, 29. — aliquos in diversum, II, 17, 32. — aliquid ex aliquo, X, 1, 81. — ex vi rerum, VI, 3, 57. — argumentum ex aliqua re, V, 5, 2; V, 10, 102. — causas ex aliqua re, V, 9, 15. — colorem, XII, 10, 44. — in diversum, VII, 10, 3. — materiam ab actione diversae partis, IV, 1, 54. — dicendi invidia, V, 13, 3. — nomen ab aliquo, IX, 4, 109. — ex aliquo, X, 1, 83. — obsidionem, I, 10, 48. — orationem ex praeceptis sapientiae, XII, 1, 28. — probationes ex causa, V, 1, 1. — spiritum eo usque donec deficiat, XI, 3, 53. — succum terrae aequaliter dicuntur arbores in quincuncem redactae, VIII, 3, 9. — verba de verbis, IX, 4, 20. — vocales, XI, 3, 167. — *trahi*, III, 7, 11. — a contrariis, I, 6, 34. — a nominibus, VI, 3, 55. — aliqua re, XII, 10, 52. — contra rationem causae superstitione praeceptorum, IV, 2, 85. — in diversum, VII, 2, 32. — utrinque, VII, 9,

7. — *trahunt* horas spectacula, convivia etc., XII, 11, 18. — *tracturae* aliquid altius mentes, I, 8, 4.

Traiectio, VIII, 2, 14; IX, 2, 3.

Traiicere in alium, IX, 2, 4. — verba in clausulas, IX, 4, 31.

Transcendere ad leviora, VII, 1, 21. — obscure, IV, 1, 79.

Transcurrere aliquid, IV, 2, 2. — ut partem operis, IX, 3, 89. — impetu, X, 1, 19. — scripta lectione secura, X, 5, 8.

Transeuntes. Vid. *Transire*.

Transferre, I, 1, 28; V, 13, 8. — ad verbum, VII, 4, 5 et 7. — aliquem, aliquid ab aliqua re in aliud, II, 8, 14. Conf. VI, 1, 39; IX, 1, 6. — aliquid, I, 1, 28; V, 11, 28; V, 13, 4, 7 et 9; XI, 3, 179. — ad utilitatem, VI, 2, 31. — ex Graeco, II, 15, 21. — proxime in Latinum, I, 6, 3. — in alterum, VI, 5, 9; VII, 2, 9; X, 1, 82; XI, 1, 64. — in diversum, XI, 1, 64. — cogitationem, XII, 9, 20. — crimen, IV, 2, 26; VI, 3, 78. — in alium, VII, 4, 13. — Graecos, X, 5, 3. — libros alterius in suum, IX, 2, 102. — literam in aliam, I, 6, 22. — nomen, verbum ex aliquo loco in alium, VIII, 6, 5; IX, 4, 27. — oppida, VI, 3, 61. — partem in corporibus, etc., VII, prooem. 2. — res, XII, 10, 34. — se ad album et rubricas, XII, 3, 11. — subsellia in aliquem locum, X, 5, 18. — tempora, IX, 3, 11. — *transferri*, III, 6, 67 seq. — ad praeceptores, II, 2, 2. — iure, XII, 2, 15. — *translatus* annulus, XI, 2, 30. — *translatum*, IV, 1, 71. — audacius, IV, 1, 58. — *translati* libri, X, 5, 2. — *translata*, VIII, 3, 37; VIII, 4, 29. — bene, VIII, 2, 10. — ex Graeco, IX, 3, 17. — ex alio loco in alium, VIII, 5, 17. — licentius, VIII, 3, 37. — verba, I, 5, 3 et 71; XI, 1, 6.

Transfigurare, VI, 2, 1.

Transformari ad aliquid, I, 2; 30.

Transfuga, XII, 1, 24.

Transfundere dolorem suum in audientes, XI, 1, 54.

Transgressio, IV, 1, 78. — i. e. hyperbaton, IX, 4, 28. — verbi, VIII, 6, 62. — verborum, VIII, 6, 66. — concinna, figura, IX, 3, 91.

Transigere partem laboris, IV, prooem. in. — *transigitur* cum materia pulchre, VII, 1, 44. — poena levi vel tardiore, VII, 2, 42.

Transire, IX, 3, 90; XII, 11, 28. — ad aliquid, VI, 5 prim. — disertum, VII, 1, 51. — musicum, I, 12, 6. — rhetoris officia, I, 12, extr. — sequentia, IV, 2, 82. — alio, IX, 2, 55. — aliquem, X, 2, 10; XII, 1, 22; XII, 11, 21. — aliquid, VI, 3, 82; VII, prooem. 3; X, 4, 31. — inhonoratum, I, 5, 54. — silentio, II, 3, prim.; V, 12, 23. — ex aliquo casu in alium IX, 4, 117. — vicinia ad diversa, etc., IX, 3, 65. — in aliam personam, XII, 8, 10. — maria, XII, 11, 10. — minora, X, 3, 31. — *transiri* intentione, IX, 4, 29. — *transit* aliquem ius, res, V, 10, 116 seq. — frequens imitatio in mores, I, 11, 2. — litera in vocalem verbi sequentis, IX, 4, 40. — verba quae rectis quoque casibus aetate *transierunt*, I, 4, 13. — inde in syllabas cura *transibit*, I, 4, 17. — nec a nobis negligenter locus iste *transibitur*, II, 4, 17. — *transeuntes* medios articulos annuli, XI, 3, 142. — *transeuntia* in adverbium vocabula, I, 4, 29.

Transitus, IV, 1, 77; XI, 3, 46. — non est schema, IX, 2, 61. — a puericia in adolescentiam, XI, 3, 28. — in sonis musicis, XII, 10, 68. — venusti, IX, 2, 61. — versuum, X, 7, 11. — in *transitu*, VI, 2, 2; VII, 3, 27.

Translatio, V, 13, 8; VII, 5, 1. — quaedam tenera in utramque partem fit gestu, XI, 3, 165. — depulsionem constare defensione ac *translatione*, VIII, prooem. 9. — quae sit figura? IX, 3, 98. — i. e. metaphora, VIII, 6, 4 seqq. — distinguitur ab abusione, VIII, 6, 35. — tropus, qui fit *translatione*, VIII, 6, 4. Conf. III, 6, 37 et 41 et. 65 seqq.; V, 13, 8; V, 14, 34; VII, 4, 13; VIII, 2, 6; VIII, 6, 49 et 50. — audax, VIII, 6, 11. — deformis, VIII, 6, 15. — ex simili, VI, 3, 71. — humilis, VIII, 6, 14. — magis propria, I, 4, 18. — sordida, VIII, 6, 15. — temporum, IX, 2, 41. — verborum, VII, 9, 9. — *translationes*, X, 1, 118. — *translationum* mixtura, V, 11, 22.

Translativa, μετάληψις, III, 6, 45. — *translativae* quaestiones, III, 6, 51.

Translucida et versicolor elocutio, VIII, prooem. 20.

Transmarina peregrinatio, VII, 3, 31.

Transmutatio differt ab *immutatione*, I, 5, 12. — *transmutatione* fit soloecismus, I, 5, 39 seq.

Transpositiva, μετάληψις, III, 6, 45.

Transumptio, quid? VIII, 6, 37.

Transumptiva μετάληψις, III, 6, 45.

Transvehi, VI, 3, 41.

Transversum brachium, XI, 3, 93. — telum, IX, 4, 14. — iudicem ferre, X, 2, 110. — *transversas* a spondis incubare, IV, 2, 123.

Transvolare audientem, IV, 2, 45.

Tre, barbarismus, I, 5, 15.

Treceni et sexageni loci, XI, 2, 22.

Tremulus spiritus, XI, 3, 55. — *tremula* vox, XI, 3, 91.

Trepidare frontis ac luminum inconstantia, IX, 3, 101.

Trepidationis vitia, XI, 3, 121.

Trepondo ab omnibus dictum est, I, 5, 15.

Tres: in *tribus* verbis, IX, 4, 77.

Triangula aequis lateribus constituere in data linea, I, 10, 3 et 40. — inaequalibus lateribus, I, 10, 40.

Triarius, V, 13, 40.

Τριβή, II, 15, 23. — ἄλογος, X, 7, 11.

Tribrachys, pes, IX, 4, 82.

Tribuere nomen commune, peculiariter alicui rei intellectu, VIII, 2, 8. — nimium sibi, I, 2, 18. — satis alicui in aliqua re, XII, 1, 22. — veniam delicto, VII, 4, 20.

Tribunale, I, 6, 17; XI, 3, 134 et 156. — primum, XII, 5, 6.

Tribunatus, VII, 4, 13.

Tribunus plebis ipse pro concione legit codicem, IV, 4, 8. — humillimus, XI, 1, 12.

Tribus, VII, 3, 28.

Triclinium illud corruit, XI, 2, 13.

Τρίκωλα, quae? IX, 3, 77.

Trimeter versus, IX, 4, 70 et 75; X, 1, 92. — *trimetron*, IX, 4, 78. — *trimetrum*, IX, 4, 75. — *trimetri*, IX, 4, 90.

Tripartita, V, 14, 5.

Triquedram an *Triquetram* dici Siciliam oporteat, I, 6, 30.

Tris syllabae, I, 7, 17.

Tristis. Vid. *Austeritas*, *Niobe*. — ille semperque demissus puer, I, 3, 10. — senectus, VIII, 6, 41. — *tristes*

ac ieiuni auctores, oratores, etc., X, 2, 17. — causae, XI, 3, 151. — literae, XII, 10, 28. — res, XI, 3, 116. — *tristia* distinguuntur a severis, XII, 10, 80. — *tristior* iudex, VI, 3, 31. — stridor, IX, 4, 37.

Tristitia diductis supercilliis ostenditur, XI, 3, 79. — *tristitiae* vultus, XI, 1, 54.

Trita magis via, I, 6, 22.

Triumphalis habitus, XI, 1, 3. — vir, XI, 1, 36.

Triumphi, I, 5, 20.

Triumviralis proscriptio, XII, 10, 13.

Triumviri, I, 1, 6; V, 13, 5.

Trivialis scientia, I, 4, 27.

Trochaeus, quis pes sit? IX, 4, 80 et 82 seqq. et 87 et 140. — nimis currens, IX, 4, 88.

Trochaicus, senarius comicus, IX, 4, 140.

Trochleae, XI, 3, 56.

Troilus, VII, 9, 7.

Troiae sub moenibus, VI, 2, 22. — ad *Troiam* L. reges navigarunt, VI, 2, 3.

Troianum bellum, VII, 2, 7. — *Troiani* principes, VIII, 4, 21.

Τροπικῶς, X, 1, 11.

Τρόπος, quid? V, 10, 52. — categoria, III, 6, 27.

Tropus, VI, 3, 67; VIII, 6, 66. — quid? et quotuplex? VIII, 6. — *tropi* definitio, IX, 1, 4. — *tropi*, VIII, 4, 29. — quid? et unde? IX, 1, a principio. — *tropi*, qui sunt virtutis, IX, 4, 26.

Truculentissime, quam potuit, cum aspexit, VI, 1, 43.

Truculentus, Hercules in tragoedia, XI, 3, 73.

Trunca actio, XI, 3, 85.

Tu: quos *tu* licet appelles, XII, 10, 10.

Tubero, VIII, 4, 27. Vid. Ind. II.

Tuburchinabundus, I, 6, 42.

Tueri aliquem, XI, 1, 18. — aliquid fortiter, VI, 1, 34. — et industrie contra aliquos, V, 13, 35. — ingenio, IV, 2, 88. — dicendi viribus, XII, 2, 5. — caput, IX, 2, 74. — causas, XII, 7, 11. — culpam pertinaciter, VI, 4, 16. — dictum analogia, I, 6, 11. — falsum, XII, 7, 7. — iniusta, XII, 7, 7. — innocentes, XII, 1, 26. — linguam utramque aequali cura, I, 1, 14. — opiniones diversas pertinaciter, VIII, procem. 4; XII, 3, 8. — opus suum, X, 1, 9. — partes diversas, VI, 4, 21. — reum, IX, 2, 73. — se vita, vi religionis, V, 6, 2. — vitalia, V, 12, 22.

Tuli, Vid. *Ferre*.

Tullius, fur, VI, 3, 53.

Tum maxime, VI, 1, 31.

Tumere in plano, VIII, 3, 18. — *tument* nares ac pectus, XI, 3, 29. — *tumentes* fauces, XI, 3, 20.

Tumescere, VIII, 3, 47. — inani persuasione, I, 2, 18.

Tumidum, VIII, 3, 18. — *tumidi* pro grandibus, X, 2, 16. — *tumida*, VIII, 3, 56. — plena non tumida, XII, 10, 80. — *tumidior* genus, XII, 10, 17. — orator, XII, 10, 12. — *tumidius*, XI, 1, 28.

Tumor et *livor*, IV, 2, 54; V, 9, 10; V, 10, 46. — et vana de se persuasio, II, 2, 12. — spondeis atque iambis maxime continetur. IX, 4, 140.

Tumultuari passim, in dicendo, II, 12, 11. *tumultuatur* oratio, VII, procem. 3.

Tumultuarium opus, VII, 3, 34.

Tumultuosius, III, 8, 60.

Tumultus, quid? et unde, VII, 3, 25.

Tumulus, VII, 3, 31 et 34. — hostilis, VI, 2, 22.

Tunica, XI, 3, 138 et 140.

Turba hominum, I, 2, 2. — laudantium, VI, 4, 6. — pullata, VI, 4, 6. — verborum, VIII, 2, 17. — in *turba* esse, de discipulis in schola, I, 2, 15.

Turbare, VI, 4, 10. — aliquem, XII, 8, 9. — affectibus, V, 14, 29. — aliquid, IX, 4, 14. — intentionem, IV, 5, 3. — sensum, VIII, 2, 16. — *turburi*, XII, 8, 9. — memoria, IV, 1, 61. — sensibus, X, 7, 6. — transmutatione ordo *turbatur*, I, 5, 39. *turbata* cera, XII, 8, 13. — *turbati* exercitus, VII, prooem. 2. — *turbatae* comae, XI, 3, 148.

Turbidus, VI, 4, 15. — torrentes *turbidi*, XII, 10, 19. — *turbidius*, III, 8, 60. — *turbidiores* cogitationes, IX, 4, 12. — *turbidissimae* actiones, I, 10, 28.

Turdus, VIII, 2, 8.

Turgescere humore, tumore, XII, 10, 73. — *turgescit* aetas puerilis humore, XI, 3, 28.

Turpis, VI, 3, 44. — egestas, VIII, 6, 41. — praeceptor, I, 2, 4. — voluptas, XII, 9, 10. — *turpe*, IV, 1, 40 seq. — ducere cedere pari, I, 2, 22. — *turpia* facta, I, 2, 2.

Turpiter dici, VII, 3, 83. — est, XI, 1, 14.

Turpitudo, VI, 3, 8; VIII, 3, 47.

Tuscanicae statuae, XII, 10, 1 et 7.

Tuto confiteri, IV, 5, 17. — mentiri, I, 8, 21. — non *tuto* dici, VIII, 3, 37.

Tutor, V, 10, 72. — pupillo irascatur, XI, 1, 59.

Tutus iure, IV, 5, 19. — *tutum* factum, IV, 2, 100. — mores in *tuto* sunt, I, 8, 7. — *tutior* audacia, XII, prooem. 4. — brevitas, XII, 10, 15. — conversatio, I, 2, 4. — *tutissima* brevitas, X, 1, 39. — via per medium, XII, 10 extr.

Tydides, VIII, 6, 29 et 30.

Tympana eloquentiae, V, 12, 22.

Tyndaridae: de *Tyndaridis* totum fabulosum, XI, 2, 16.

Tyrannicida, V, 10, 36 et 59; VII, 3, 7. — *tyrannicidae* imago in gymnasio ponatur, VII, 7, 5.

Tyrannicidium, VI, 3, 10.

Tyrannidis affectatae damnatus torqueatur, etc., IX, 2, 81.

Tyrannus, suspicatus a medico suo datum sibi venenum, etc., controversia, VII, 2, 25.

Tyrocinium, Vid. *Tir.*

U

Uberes oleae, VIII, 5, 8. — ad exercitationem dicendi theses, II, 4, 24. — *uberior* ad aliquid, XII, 2, 20. — *uberius* quid? XI, 3, 84. — solum, XII, 10, 25. — *uberiora* paulo in iuvenibus feruntur, XI, 1, 32.

Ubertas beatissima immortalis ingenii, X, 1, 109. — historiae, X, 5, 15. locorum, IV, 1, 59. — verborum, X, 1, 13. — *ubertatis* facile remedium est, II, 4, 6.

Ubique, XII, 6, 2.

Ucalegon, XIII, 6, 25.

Ulcisci aliquem, VI, 1, 18. — aliquid, VI, 1, 9.

Ulixes, XI, 3, 158. — reus Ajacis occisi, IV, 2, 13. — *Ulixi*, I, 5, 62 Conf. *Ulysses.*

Ulmus marita, VII, 3, 8.

Ulteriora struere, X, 7, 8.

Ultima aetas, XI, 4, 2. — ars compositionis, IX, 4, 16. — senectus, XI, 1, 10. — species, VII, 1, 64. — vox, XI, 1, 54. — ex *ultimo* prorogari tantum, X, 7, 10. — *ultimae* tenebrae, VIII, 3, 25. — *ultima* vitia, II, 2, 15.

Ultio, V, 13, 6.

Ultra, VI, prooem. 3. — fidem esse, VIII, 6, 73. — modum esse, VIII, 6, 73; XI, 1, 90. — occasum, VII, 2,

5. — panlum, XI, 3, 21. — quam, II, 3, 7; II, 4, 7; II, 5, 24; VI, prooem. 10. — Socratem usque, III, 1, 9. — spectari aliqua dicuntur, X, 7, 9. — virtutem esse, VIII, 3, 56. — nihil *ultra*, III, 3, 2; III, 6, 80. — *ulterius* non, I, 6, 26.

Ultro donare, V, 10, 111. — miserabilem fieri, XI, 1, 64. — mutuari, 5, 10, 107. — percontari non interrogantes, II, 2, 6. — venire in manus, X, 7, 11.

Ulysses, I, 4, 16; VI, 3, 96. — eius eloquentia, XI, 10, 64. Conf. *Ulixes*.

Umbra, XI, 5, 17. — minor corpore, X, 2, 11. — magni nominis, XII, 10, 15. — ut *umbra* corpus sequi, VIII, prooem. 30. — lineas extremas *umbrae*, quam corpora in solo fecissent, circumscribere, X, 2, 7. — luminum *ubrarumque* ratio, XII, 10, 4.

Umbratilis velut vita, I, 2, 10.

Unaquaeque earum sententiarum, IX, 3, 62.

Unci digiti, XI, 3, 119.

Unctio, XI, 3, 119.

Unctor, XI, 3, 26.

Undecunque, IV, 1, 49. — causa fluxit, VII, 3, 33.

Undeviceni, I, 10, 43.

Undevicesimus aetatis annus, VI, prooem. 4.

Undique velut labens toga, XI, 3, 147. — placere, I, 2, 15.

Unice, VIII, 3, 24. — amator, IX, 3, 14.

Unicum apud nos specimen orandi dedit M. Tullius, III, 1, 20.

Universalis vox, VIII, 5, 3. — *universalia* praecepta, II, 13, 14.

Universitas, VII, 2, 22.

Universum, XII, 2, 18. — in *universo*, III, 5, 15. — *universum*, III, 11, 27; IV, 1, 27; VII, 1, 39. Vid. *In*. — *universa*, VII, 1, 62.

Unquam raro, V, 7, 22.

Unus ex amicis, VI, 3, 92. — *una* ante alias, VI, 2, 22. — de schola controversia, VII, 1, 41. — vox, XI, 1, 40. *unum* atque idem, XII, 10, 51.

Unusquilibet, *quilibet unus*, V, 10, 117. — quarum *una* res *quaelibet*, I, 12, 7. — *unumquodlibet*, V, 10, 67. — *unum* ex his *quodlibet*, XII, 1, 44. — *unius* eorum *cuiuslibet*, XI, 2, 48.

Urbane dicta, VI, 1, 46; VI, 3, 42.

Urbanitas, VI, 3, 8 et 18; VIII, 6, 74. — quid? VI, 3, 18, 103 seq. et 107. — in accusando multa, X, 1, 115. — iocis, II, 5, 8. — mira, VI, 3, 3. — narrandi, VI, 3, 105. — oratoria, VI, 3, 14.

Urbanus, novum vocabulum, VIII, 3, 34 seq. — homo, quis? VI, 3, 105. — *urbana* res, VI, 3. 71. — *urbanum*, quid? VI, 3, 110. — os, quid? XI, 3, 30.

Urbinia, VII, 2, 5 et 26.

Urbiniana lis, VII, 2, 26.

Urbs praecipua quadam ratione dicitur Roma, VI, 2, 103; VIII, 2, 8; VIII, 5, 9. — *urbis* gustus, VI, 3, 17. — *urbes* bene moratae, VIII, 6, 24.

Urgere, V, 13, 13. — vocem ultra vires, XI, 3, 51. — *urgeri* copia alicuius rei, XI, 3, 56. — *urgens* orationem, XII, 3, 102.

Οὐσία, quid? III, 6, 23.

Usitatum distinguitur a familiari, V, 10, 96. — minus verbum, II, 5, 4. — *usitata* verba, I, 5, 3 et 71.

Usque, a Chirone atque Achille ad nostra tempora, I, 10, 30. — ad nos durat, I, 5, 21. — nostram aetatem, I, 5, 15. — ultimum videre, X, 7, 16.

Usquequaque, I, 7, 34.

Usura frui, VI, 3, 68.

Usurpari, VII, 1, 3.

Usus alicuius rei est, IV, 1, 72; IV, 2, 72 et 80. — rarissimus, I, 5, 42. — communis, IX, 1, 25. — cum aliqua muliere longior est alicui, VIII,

4, 2. —dicendi, XI, 5, 2, 41.—divitiarum, VI, 2, 30. — frequentissimus, X, 6, 1. — irrationalis, X, 7, 11. — literarum, XI, 2, 9. — mei, VI, prooem. 3. — proderit ita, si, X, 7, 12. — quotidianus, VI, 3, 14. — scribendi ut fiat, X, 2, 2. — sermonis quotidiani, VIII, 6, 21. — vilis, I, 12, 16. — vocis, VI, prooem, 4. — *usus* quoque est, non rationis modo, I, 1, 34. — *usum* habere, I, 6, 29; X, 7, 19. — in *usum* linguae percipere aliquid, XII, 2, 17. — *usu* contineri, X, 7, 18. — perfici, ibid. — in aliquo esse, VII, 4, 18. — *usus* necessarii, XII, 7, 9.

Ut, VI, 2, 31. — loco accusativi cum infinitivo, VII, 1, 35; VII, 2, 36. — ne, VI, 3, 64. — uno interim contenti simus exemplo, I, 10, 27. — ita dicam, VIII, 3, 37. — sic dixerim, IX, 4, 134. — de hac (musica) primum loquar, I, 10, 9; I, 10, 25. — si, VII, 9, 5. — pro *quamvis*, VI, 3, 112; VII, 1, 21. — etiam *ut* sola ponatur, I, 7, 10. — maxime servetur, IX, 3, 94. — pro *quomodo*, VI, prooem. 11. — cum coniunctivo, VI, 5, 10. — solet, VII, 9, 5. — toti versus, *ut* sunt, VI, 3, 96. — haec arbitror *ut* in brevi, de ordine fuisse dicenda, IX, 4, 32. — narrationem, *ut* si ullam partem orationis .... exornandam puto, IV, 2, 116. — res gesta aut *ut* gesta, V, 11, 6. — primum, pro. 13. — protinus *ut* erit parens factus, I, 1, 3.

Utcunque, II, 3, 4; III, 6, 6; IV, 1, 21; IX, 3 prim.; XI, 2, 24.

Utercunque, IX, 2, 6. — *utracunque* lingua, de Graeca et Romana, VI, prooem. 11. — *utrumcunque*, IV, 2, 89; V, prooem. 3. — *utrocunque* modo, III, 6, 29. Conf. XII, 10, 59.

Uterlibet: *utralibet* earum rerum duarum, VI, 4, 18. — *utrumlibet*, I, 5, 35; V, 10, 68 seq.; IX, 1, 7.

Uti adiutoriis, XII, 10, 43. — alienis, prooem. 17. — amicitia alicuius familiariter, V, 9. 14. — conditione, IX, 2, 95. — consilio, Ep. ad Tryph. 2; XII, 7, 7. — suo, IV, 5, 20. — exemplo, IX, 3, 73. — exemplis in aliquid, IX, 3, 67. — inclinatione laterum, I, 11, 18. — inventis aliorum, prooem. 17. — iudicio severe, I, 4, 2. — modo, VIII, 3, 25. — nominibus, I, 5, 54. — numeris, IX, 4, 21. — persona sua, I, 8, 3. — praeceptore patre, VI, prooem, 1. — schemate, IX, 3, 44. — sermone, I, 5, 56; I, 6, 3. — sonis mediis, XI, 3, 42. — ad *utendum*, VIII, 6, 58. — in *utendo*, non percipiendo, annos exhaurire, XII, 11, 20.

Utilis ad bella saltatio, I, 11, 18. — alicui rei, XII, 2, 13. Conf. ib. 25. — aliqua re, X, 1, 124. — auctor oratori, X, 1, 33. — dux, XII, 1, 43. — multis, id est, fructuosus, I, 6, 29. — studio iuris, II, 8, 7. — *utile* ad aliquid, XII, 10, 30. — aedificanti, VII, prooem. 1. — aedificio, II, 21, 8. — circa aliquid, VI, 4, 2. — parum, X, 1, 7. — *utilia*, VIII, prooem. 8. — probationibus, VI, 2, 3. — *utilius* nihil ad aliquid, VI, 1, 35. — *utilissimus* civitati orator, philosophus, an medicus? VIII, 1, 38. — *utilissima* exercitationi difficultas, X, 5, 8.

Utilitates, III, 4, 14.

Utique, saepissime in confirmando, intelligendo, etc. ut, non *utique*, etc., I, 5, 6. — nostrae *utique* linguae non concesserim, I, 5, 66. Conf. II, 14, 1; III, 4, prim.; VI, prooem. 4; VI, 2, 18.

Utrinque, V, 3 extr.; V, 4 extr.; V, 10, 81. — habitae actiones, X, 1, 22. — trahi id quod medium est, VII, 9, 7.

Utrobique, IV, 2, 91.

Utrolibet inclinata cervix, I, 11, 9.

Utrum ... an ... an, VI, 1, 18.

Uxor aliena, VII, 3, 6. — marito dixit, appellatam se de stupro a privigno, etc., controversia, IV, 2, 98 seqq.

Uxoria res, VII, 4, 11.

V

Vau literae, similis litera *F*, I, 4, 14. — *V* litera permutata cum *O*, I, 4, 16; I, 7, 26. — sibi insidit, I, 4, 11. — eius medius est sonus, I, 4, 7. — *V* et *S* literis finita, nunquam genitivo casu in *ris* syllabam terminantur, I, 6, 14.

Vacare alicui, I, 2, 8. — criminibus, X, 1, 34. — curis, X, 3, 29; XII, 1, 5. — foro, X, 1, 114. — militia ex lege, IX, 2, 85. — potioribus, IV, 2, 4; IX, 4, 113. — studio operis, XII, 1, 4. — *vacat* aliquid alicui, VI, 4, 143. — loci, IX, 4, 118. — locus, X, 3, 33. — sumere in manus, X, 1, 58. — tempus cura, I, 1, 16. — si *vacet*, X, 1, 90; X, 3, 27. — cui esse diserto *vacet*, XI, 1, 50. — *vacans* tempus, IX, 4, 93. — *vacantem* locum occupare debet metaphora, VIII, 6, 18. — *vacatura* aliis ingenia, I, 8, 18.

Vacillare ex vino, VIII, 3, 66; XI, 3, 165.

Vacillatio in latus, XI, 3, 128.

Vacui aliquid, X, 6, 1. — *vacuae* aures, X, 1, 32. — manus, XI, 2, 42. — tabellae, X, 3, 32. — *vacua* causarum implere conviciis, XII, 9, 8.

Vada, XII, 10, 37.

Vaga multitudo, II, 16, 9. — *vagi* per silvas ritu ferarum, VIII, 3, 81. — *vagae* gentes, III, 2, 4.

Vagari per silvas, V, 9, 12.

Valde senex, XII, 11, 3.

Valere, I, 11, 5. — ad aliquid, V, 10, 34 et 41; XII, 3, 6, — fidem, VII, 2, 28. — vincendum, XII, 3, 6. — aliquid in literis, XI, 2, 49. — apud aliquem, VI, 2, 28. — arte, ingenio, I, 8, 8. — circa aliquid, IV, 5, 6. — corpore toto, VIII, proem. 22. — cursu parum, IX, 2, 78. — ex contrariis, VIII, 5, 18. — idem, IX, 2, 105; IX, 4, 58. — in aliquid, IV, 5, 16; VI, 3, 12; IX, 2, 62. — in actu multum, IX, 3, 101. — aliqua re maxime, VI, 3, 67. — persona, VII, 2, 38. — animis tantum, XI, 3, 67. — diversam, V, 10, 49. — utramque partem, VIII, 4, 29. — praeteritum, IX, 2, 20. — multum ad aliquid, IX, 1, 21. — perinde ac si, VII, 1, 60. — plurimum ad aliquid, IX, 1, 25. — victoriam, VI, 4, 3. — pondere, XII, 10, 36. — pro nomine, VIII, 6, 29. — pronuntiatione multum, plurimum, XI, 3, 8. — satis ad aliquid, X, 1, prim. — ad efficiendum oratorem, I, 10, 2. — sensu, IX, 3, 71. — tantumdem, I, 5, 4. — turba, IV, 2, 82; IV, 5, 7; V, 13, 12. — *valet* hoc eo, I, 2, 16. — consuetudo, IX, 3 prim. — sensus, IX, 3, 73. — sine arte nulla res satis, IX, 4, 7. — nihil praecepta atque artes *valent* nisi adiuvante natura, pro. 26. — in vultu plurimum *valent* oculi, XI, 3, 75. — quantum natura studioque *valeat* memoria, XI, 2, 50. — Graeci praeceptis *valent*, tantum Romani exemplis, XII, 2, 30. — mediocritate *valui*, XII, 11, 8. — nostra *valebit* infirmitas, pro. 22. — literae non *valuerunt*, I, 11, 5. — *valentiora* argumenta, V, 13, 12. — *valentissimum*, V, 13, 52.

Valerii pugnantis super caput corvus, II, 4, 18.

Valerii primo *Valesii* dicti, I, 4, 13.

Valetudo, VI, prooem. 11. —bona, XI, 2, 35. — commodior, VI, 3, 77. — longiore *valetudine* consumi, VII, 2, 14.

Validius cruciare aliquem, VI, prooem. 8. — peccare, X, 3, 12.

Validus ingenio, X, 1, 62. — *validum*, XII, 10, 66. — *validae* sententiae, X, 1, 60. — *validior* spiritus, XII, 10, 37. — *validius*, II, 5, 5; IX, 2, 76. — *validissima* quaeque forma, XII, 10, 4. — *validissimum*, XII, 10, 63.

Valitudo, XI, 1, 58; XI, 3, 144. — bona, X, 3, 26.

Vanescere, IV, 3, 8.

Vanitas, VIII, 2, 2; XI, 2, 23.

Vanus salutandi labor, XII, 11, 18. — *vana* spes, XII, 7, 7. — vox, XI, 3, 32. — *vanum* argumentum, VII, 2, 34. — *vana*, XI, 1, 44. — congerere maledicta, VII, 2, 34. — omnia *vana* esse, credere, VII, 1, 11. — *vanior* dicendi gloria, XII, 10, 17.

Vapos, I, 4, 13.

Vapulo, IX, 3, 7. — *vapulare* ab aliquo fustibus, IX, 2, 12.

Varenus C., IV, 1, 73; VII, 1, 9; VII, 2, 36. — *Cn.*, VII, 1, 9. — *L.*, VII, 1, 9. Conf. *Cicero pro Vareno*, et *in Varenum*.

Varicare, XI, 3, 125.

Varices, XI, 3, 143.

Variare adverbia, pronomina, IX, 3, 53. — aliquid, IX, 2, 5. — figuris, IV, 2, 22; V, 14, 32; VI, 1, 2. — figuras, IX, 1, 11. — gestus, X, 5, 6. — iterationem casibus et generibus, IX, 3, 36. — orationem, IX, 2, 29. — sermonem, VIII, 6, 19. — structuram, VIII, 6, 67. — *variatus* ornatus, VIII, 3, 11. — *variatae* figurae, IX, 4, 117.

Varie defendere aliquid, IV, 5, 8.

Varietas, IX, 2, 59. — causarum, X, 7, 3. — criminum, IV, 3, 7. — ex vilioribus, in coenis, X, 1, 58. — iuris, III, 6, 90. — opinionum, X, 1, 42. — plurima, XII, 10, 68. — pronuntiandi, XI, 3, 51. — quae solum est pronuntiatio XI, 3, 43 seqq. — reficit ac reparat animos, I, 12, 4. — regionum ac fluminum, XII, 10, 67. — rerum, V, 4, 2. — multa *varietate* signata loca, XI, 2, 18. — *varietates* in causa, in prosopopoeia, XI, 1, 41.

Varius, VI, 3, 48. — et multiplex ornatus orationis, XI, 1, 2. — quae ratio et quam *varia* narrandi, X, 2, 27. — magis *varia* vox, XI, 3, 145. — *varium* propositum, XII, 9, 14. — *variae* manus, XI, 3, 182.

Varius Q., Sucronensis, V, 12, 10. Conf. Ind. II.

Varus L., VI, 3, 78.

Vasculum facit faber, VII, 10, 9. — *vascula* oris angusti, I, 2, 28.

Vastitas immensa, XII, pro. 4.

Vaticinantes, IV, 2, 3.

Vatinius, VI, 3, 77; XI, 1, 73. — testis, V, 7, 6. — *Vatinii* mors, VI, 3, 68 et 84.

Vehemens, XI, 3, 175. — dicendi genus, XII, 10, 66. — et poëticum ingenium, X, 1, 90. — sensus, IX, 3, 72; IX, 4, 29. — *vehementior* cursus fluminum, IX, 4, 7. — probatio, IX, 2, 6. — vox, XI, 3, 145. — *vehementius* dicendi genus, XII, 10, 66. — *vehementissima* vis, IX, 4, 13.

Vehementer, I, 5, 21.

Vehere lanas, oves Tarento, VII, 8, 4. — quanti *veheret* interrogavi, IV, 2, 41. — *vecta* lenibus ventis navis, X, 7, 1.

Veiove pro *Veiovi*, I, 4, 17.

Vel, III, 6, 32; VI, 3, 1. — num pro *an* positum sit? III, 6, 32. — pro *aut*, III, 4, 15. — pro *etiam*, *adeo*, etc., IX, 3, 14. — hoc uno malo, VI, prooem. 5. — plurimum

valere, VI, 4, 4. — ultro se offerre, VII, 1, 50.

Velare: capite ex parte *velato*, VI, 1, 48. — *velandarum* varicum gratia, XI, 3, 143.

Velle alicui omnia meritissimo, IX, 2, 35. — ut res *vult*, III, 8, 53. Conf. *volo*.

Velli, I, 6, 44. — *vulsum* corpus, V, 9, 14; VIII, prooem. 19. — *vulsi*, II, 5, 12.

Vellicari ex paedagogo, VI, 1, 41.

Velocitas animi, V, 10, 123. — illa dicendi, X, 7, 8. — immortalis Sallustii, X, 1, 102.

Velociter, VIII, 3, 81. — demonstrare aliquid, VII, 10, 15. — scribere, I, 1, 28.

Velox ingenium, VI, 4, 8. — natura ingenii, I, 12, 2. — *velocior* brevitas, VI, 3, 45. — stylus quam *velocissimus*, X, 3, 17. — quam *velocissima* navigatio, XII, 2, 24.

Velum: vela maiora, XII, 10, 37. — tota pandere, VI, 1, 52.

Velut: geminatione literarum *velut* apice uti, I, 4, 10. — *velut* si, II, 13, 1.

Vena ingenii tenuis et angusta, VI, 2, 3.

Venales, novitios accipimus, VIII, 2, 8. — *venalia*, ibid.

Vendere operam, XII, 7, 8.

Venditare operam suam alicui, XII, 7, 6.

Venefica capite puniatur, VII, 8, 2.

Veneficium an carmina magorum? VII, 3, 7.

Veneficus, quis? IX, 2, 105.

Venenum amatorium, VII, 3, 30.

Venerabilis vir, XII, 1, 18.

Venerationem sentiet vivus, XII, 11, 7.

Veneres dicendi, X, 1, 79. Vid. *Venus*.

Venia moræ, VI, prooem. 14. — *veniam* dare labori, XI, 3, 11. — dignum *venia*, I, 5, 11.

Venire, a *veneo:* ab hoste, XII, 1, 43. — *venit* beneficium, XII, 7, 12. — *venibant* bona, VI, 3, 51. — *venisse* carmina Virgilii, VIII, 6, 26.

Venire, a *venio:* a communibus ad propria, VII, 1, 28. — ad accusandum, XI, 1, 68. — agendum, IV, 1, 6; XI, 1, 20. — argumenta, XI, 3, 144. — iudicem, III, 4, 7. — locos, XI, 3, 144. — manum, II, 11, 6. — summum per aliquid, VIII, 4, 3. — syllogismum, VII, 8, 2. — commeatus, qui afferantur, VIII, 6, 26. — ex arte, VI, 4, 12. — causa, IV, 1, 27. — copia, inopia, II, 4, 4. — falsis opinionibus, V, 10, 34. — in cognitionem senatus, etc., VII, 2, 20. — contentionem, controversiam, III, 6, 43; VII, 2, 9. — deliberationem, II, 21, 18. — dubium, I, 6, 5; VII, 2, 2. — fastigium, II, 17, 3. — eundem finem, IX, 3, 78. — insidias, XII, 11, 4. — iudicium, II, 21, 18; III, 6, 40; V, 7, 16; X, 5, 13. — iudicia, XII, 6, 5. — laudem, II, 21, 18. — manus doctorum, de libris, etc., XII, 10, 50; Ep. ad Tryph. extr. — ultro, X, 7, 11. — in mentem, VII, 10, 6; XII, 9, 13. — officium, II, 21, 19. — ordinem, X, 1, 54. — partem, prooem. 22; I, 11, 17. — potestatem alicuius, V, 10, 114. — quaestionem, V, 14, 16; VII, 2, 15. — species, VII, 8, 3. — sub oculos, V, 9, 14; VII, 2, 5; — eandem rationem, V, 10, 78. — supra summum, VIII, 4, 3. — undique, V, 10, 21. — *venit* a gestu atque a motu decor, XI, 3, 67. — ob oratore probatio, XI, 3, 2. — ex aliqua re pulchritudo, II, 5, 12. Conf. VI, 2, 15; VIII, 6, 48. — hoc naturali quodam initio, XI, 3, 60. — in orationem pes, IX, 4, 83. — inde celeritas per-

cipiendi, I, 10, 34. — cogoitio, II, 4, 20. — plus fructus alicui, XII, 9, 4. — dignum operae pretium, XII, 6 extr. — quando extrema conclusio *venit*, IX, 4, 123. — *veniunt* a facultatibus argumenta, VII, 2, 50. — dno medii digiti sub pollicem, XI, 3, 93. — *venitur*, VIII, 4, 3. — *ventum est*, VI, 1, 52; XI, 3, 144.

Venter imus, XI, 3, 112.

Venti lenes, X, 7, 1. — medii, peoprii, XII, 10, 67. — quatuor, ibid.

Ventilare cubitum in latus, XI, 3, 118.

Ventilatorum miracula, X, 7, 11.

Ventosus dies, XI, 3, 27.

Venula tenuis, XII, 10, 22 et 25.

Venus, VI, 3, 18. — facit genitivum *Veneris*, I, 6, 14. — armata apud Lacedaemonios, II, 4, 26. — pro coitu, VIII, 6, 24. — solis concessa Atticis, X, 1, 100. — *Veneres* dicendi, X, 1, 79.

Venusta comoedia, X, 1, 65. — expositio, VI, 3, 39. — *venustum*, quid? VI, 3, 18. — *venustiora*, VI, 3, 13. — *venustissimum*, VI, 3, 78. — *venustissima* dicta, VI, 3, 84.

Venustas, IV, 2, 118.

Venuste dicta, VI, 3, 7. — respondere, V, 7, 30. — *venustissime* fingere aliquid, VI, 3, 41.

Verbera civis Romani, IV, 2, 113.

Verberatum corpus, VI, 1, 30.

Verbosior expositio, II, 4, 79. — *verbosissimi* loci, II, 4, 31.

Verbosius exponere aliquid, III, 11 extr.

Verbum corruptum, VIII, 3, 18. — exquisitum, IV, 2, 36. — humilius, VIII, 3, 18. — improprium, VIII, 3, 15. — inornatum, VIII, 3, 15. — magnificum, VIII, 3, 18. — medium, VIII, 6, 39. — nitidum, VIII, 3, 18. — proprium, IV, 2, 36. — remotum ab usu, ibid. — sordidum, ibid. — significans, IV, 2, 36. — sublime, VIII, 3, 18. — tumidum, ibid. — vitiosum, VIII, 3, 55. — *verbi* appellationes, I, 4, 27. — *verbo* plurima accidunt, I, 5, 41. — *verba* an ab aëre verberato dicta? I, 6, 34. — quid per se? X, 2, 13. — distinguuntur a vocabulis, IX, 4, 24. — quae magis aut minus nocerant vel prosint? VII, 2, 46 seq. — pars orationis, I, 4, 18; I, 5, 2. — quaedam non totum declinationis ordinem ferunt, I, 4, 29. — quaedam tertiae demum personae figura dicuntur, I, 4, 29. — apta, VIII, 3, 18. — aspera, VIII, 3, 17. — asperiora, XII, 1, 25. — certa, VII, 3, 16. — clara, VIII, 3, 17. — communia magis, VIII, 2, 24. — non desunt, X, 7, 15. — exquisitiora, XI, 1, 33. — ficta, VIII, 3, 24; XI, 1, 6. — fortiora, XII, 10, 35. — honesta, VIII, 3, 17. — honestiora, VIII, 3, 16. — humilia, VIII, 3, 18. — inania, VIII, 2, 17; IX, 3, 100. — iucundissima sono, VIII, 3, 17. — mitiora, V, 13, 25. — parum modesta, XI, 1, 30. — quot quaeque *verba* modis intelligenda sint, I, 8, 15. — in labris nascentia, X, 3, 2. — nativa, VIII, 3, 36. — participialia, I, 4, 29. — pinguiora, XII, 10, 35. — planiora, VIII, 2, 24. — propria, VIII, 3, 15 et 24. — parum pudica, XI, 1, 30. — reperta, VIII, 3, 36. — appellationibus similia, I, 4, 27 seq. — simplicia, sordida, sublimia, VIII, 3, 17. — sordida, X, 1, 9. — translata, VIII, 3, 15 et 24; XI, 1, 6. — turpia, VIII, 3, 17. — parum verecunda, X, 1, 9. — vetera, XI, 1, 6. — magis vocalia, VIII, 3, 15. — vulgaria, X, 1, 9. — *verborum* causa nihil faciendum, VIII, prooem. 32. — proprietas ac differentia, prooem. 16. — genera, qualitates, personae, numeri, I, 4, 27. — fastidium, VIII, 3, 23. — humilitas, VIII, 3, 21. — duplex intellectus, I, 5, 2. — officium solum,

XII, 10, 40. — regula certissima, X, 2, 13. — in *verbis* sermonis vis inest, IX, 4, 26.

Vere dicere aliquid, XI, 1, 58. — iure *vereque* contenderim, pro. 11. — *verius* tradere aliquid, IV, 1, 71.

Verecunda parum causa, IV, 5, 19. — hoc dicere, rustice *verecundum* est, VII, 1, 57. — *verecundior* confessio quam expositio, IV, 2, 8. Conf. IX, 2, 41.

Verecundari, XI, 3, 87.

Verecunde: hoc genus iniuriae *verecundius* inest passis quam ausis, de stupro in maribus, XI, 1, 84.

Verecundia, IV, 2, 88; XI, 3, 161. — eius definitio, XII, 5, 3. — est vitium amabile, XII, 5, 2. — alicuius facit, ut ne auctorem ponam eundem ipsum, VI, 3, 64. — negandi, prooem. 3. — reprehendendi, III, 5, 15. — tacita, X, 1, 18. — timida, VIII, 3, 65. — *verecundiae* ita notae esse, VI, 3, 33. — motus, XI, 3, 71.

Vereri offendere aliquem, XI, 1, 68. — offensam, VI, 5, 8. — se, X, 7, 24. — *veritus* opinionem iactantiae, IX, 2, 74. — illud minime *verendum* est, I, 12, 8.

Veriloquium, I, 6, 28.

Verisimilis, II, 4, 31 et 34. — *verisimilia*, VI, 3, 60; XII, 1, 45. — falsa, I, 10, 38.

Veritas, i. e. natura ipsius rei, IX, 4, 85. — exigit, i. e. etymon, I, 7, 8. — morum, VI, 2, 26. — ad *veritatem* reducere verba, I, 6, 32.

Verna, V, 10, 67.

Vernilitas servilis, I, 11, 2.

Verrare, VI, 3, 55.

Verres C., V, 11, 7; V, 13, 35; VI, 3, 55 et 98; VII, 2, 2; VII, 4, 33 et 36; VIII, 3, 64; VIII, 4, 2; VIII, 6, 55. — *Verres, sus* nominari non potest, VIII, 6, 37. Conf. *Cicero in Verrem*, in Iudice II.

Verruca saxea, VIII, 3, 48; VIII, 6, 14.

Versare aliquid figuris, V, 14, 32. — intra se per aliquid, XI, 3, 176. — consilium de aliqua re, XII, 2, 21. — numeros omni modo, X, 3, 5. — sententias quam numerosissime, X, 5, 9. — testem domi percontationibus, V, 7, 11. — *versari*, VI, 3, 90. — circa aliquid, II, 15, 15 et 20; VI, 2, 20. — in administratione reipublicae, in consiliis rerum maximarum praeclarissime, prooem. 14. — causa, VII, 1, 4. — literis, II, 17, 12. — mediis litium medullis, II, 1, 11. — quaestione, II, 4, 2. — ratione, X, 7, 12. — rebus iisdem, X, 1, 36. — veritate, II, 10, 11. — legibus, VII, 3, 1. — numerorum notitia in causis *versari* solet, I, 10, 34. — ubi rerum momenta *versantur*, VIII, 3, 13.

Versicolor elocutio, VIII, pro. 20. — vestis, X, 1, 33.

Versiculorum genera, membra, IX, 4, 52.

Versificare, IX, 4, 143.

Versificatio, IX, 2, 35; IX, 4, 116.

Versificator, quam poëta, melior, X, 1, 89.

Versus in oratione, IX, 4, 72. — in prosa, IX, 4, 52, 72 et 74. — *versus* habent carmen, I, 10, 20. — singuli, XI, 2, 41. — trimetri, X, 1, 99. — *versuum* multa millia, VII, 1, 37; X, 1, 38. — *versibus* tradere praecepta sapientiae, I, 4, 4.

Vertere, I, 6, 38. — aliquid, VI, 2, 8; VII, 2, 40. — ad personam, VIII, 5, 7. — in contrarium, III, 11, 5; IX, 3, 33; XI, 1, 2. — aures in se aliqua re, IX, 3, 66. — crimen in adversarium, VII, 2, 23. — formas verborum, sensuum etc., VIII, 6, 2. — Graeca in Latinum, X, 5, 2. — invidiam in alterum, VI, 5, 10. — latus, X, 3, 21. — manum, XI, 3, 101. — momenta rerum, VI, 3, 9. — ora-

tionem, IX, 1 in. — orationes Latinas, X, 5, 5. — plurima poëtae ipsa metri necessitate coguntur, VIII, 6, 17. — prosopopoeiam in speciem narrandi, IX, 2, 33. — sensus, IX, 1, 15. — verba aegre, XII, 10, 77. — vitia in bonum, I, 1, 5. — vocabulum in aliam literam, I, 7, 25. — *verte*, XI, 1, 38. — *verti* in aliqua re maxime, III, 6, 21. — *vertitur* cardo alicubi, XII, 8, 2. — discrimen in aliqua re, VI, 1, 37. — *versus* in terram digitus, XI, 3, 94.

Vertex, quid? VIII, 2, 7. — in *verticem* tendere supercilio, I, 11, 10.

Verum, VI, 3, 89. — *veri* conscientia, ut ante editum erat, nunc *veris*, XI, 1, 17. Vid. *Verisimilis*. — *vero* proximum, prooem. 4. — similis, VI, 2 extr. — similius, III, 8, 31.

Verum tamen, VIII, 6, 41.

Verus profectus, I, 1, 28. — sonus, XI, 3, 41. — *vera* fides, XII, 11, 11. — gloria, X, 1, 94. — materia, X, 2, 12. — species, VIII, 3, 11. — virtus, XII, 9, 4. — vis, X, 2, 11. — *verum* discrimen, XII, 6, 4; XII, 11, 15. — *verae* syllabae, I, 5, 18. — *vera*, XI, 1, 17. — convicia, XII, 9, 8. — negotia, IX, 2, 68. — *verius* est, IX, 4, 103.

Vesperug, I, 7, 12.

Vestibulum modo artis ingressus, I, 5, 7.

Vestigium, V, 9, 9. — facit currentium pes, IX, 4, 67. — *vestigia* amoris, XI, 1, 59. — artis, XII, 11, 21. — alienis *vestigiis* insistere, prooem. 3.

Vestire aridum atque ieiunum, II, 8, 9. — crura fasciis, XI, 3, 144. — *vestiri* ex suo corpore, II, 16, 14. — res verborum habitu *vestiuntur*, VIII, prooem. 20. — homo in agendis causis optime *vestitus*, VI, 3, 84.

Vestis longa, XI, 1, 3. — versicolor Demetrii Phalerei, X, 1, 33.

Vetus aetas, XII, 1, 36. — comoedia, X, 1, 9 et 82. — consuetudo, I, 6, 43; XI, 3, 50. — lex sermonis, I, 5, 29. — sermo, quid? I, 6, 43. — *veteres*, de auctoribus, I, 8, 10; II, 4, 41; V, 4, 1; X, 1, 43. — Latini, I, 8, 8. — libri, I, 5, 21. — *vetera* commendat maiestas et religio, I, 6, 1. — verba, XI, 1, 6. — *veterum* verborum optima maxime nova, I, 6, 41.

Vetustas diligenter cognita, X, 1, 34. — nulla, XII, 1, 25. — *vetustatis* gratia, XII, 10, 3. — iudicio niti, I, 5, 72. — *vetustate* constat sermo, I, 6, 1. — excusantur vitia, I, 5, 5. — *a vetustate* repetita verba, I, 6, 39.

Vexari agrorum sterilitate, VIII, 5, 22.

Via pro *ordine*, II, 17, 41. — dicendi, IV, 5, 3. — dispar, X, 1, 67. — docendi, VII, 10, 5. — expedita, VIII, prooem. 3. — honestorum ac turpium, XII, 1, 3. — in materias, VII, prooem. 4. — mollior, trita magis, I, 6, 22. — per medium, XII, 10 extr. — virtutis in dicendo summae facillima, VIII, 3, 71. — *viam* ex alio in aliud praestare, VIII, 6, 37. — certam aliquam tradere in omnes materias, VII, pro. 4. — *via* duplici efficitur, I, 6, 4. — tractari aliqua *via*, VII, 2, 56.

Vibrantes, X, 1, 60; XII, 9, 3. — *vibratis* digitis iaculari sententias, XI, 3, 120.

Vice periclitantium moveri, VI, 2, 35. — publica commoveri, XI, 1, 42. — reipublicae, IV, 1, 33. — sua, ibid. — *vices* ambulandi, iacendi, sedendi, standi, XI, 3, 44. — non ingratae interrogandi et respondendi, IX, 2, 14. — loquendi, VI, 4, 11. — professionum divisae, pro. 4. — per *vices*, II, 5, 6. — *vicibus* levatur lectionis taedium, I, 12, 4.

Vicinia est alicui cum aliquo, VIII, 6, 28. — rerum diversarum, VIII, 4, 12. — virtutum vitiorumque, II, 12, 4. — ex *vicinia* transire ad diversa aut similia, IX, 3, 65.

Vicinitas inter aliqua, V, 10, 6. — *vicinitate* virtutum excusantur vitia, I, 5, 5. Conf. III, 7, 25.

Vicinum, IX, 3, 68. — alicui rei, VI, 3, 81. — *vicina*, VI, 3, 85. — virtutibus vitia, VIII, 3, 7.

Victoria, VI, 4, 3. — *Victoriae* aureae, scil. imagines, IX, 2, 92.

Victoriatus, VI, 3, 80.

Victus luxuriosus, frugi, sordidus, V, 10, 27.

Victus a *vinco*. Conf. *Vincere*.

Videlicet, I, 12, 10; III, 8, 9 et 63; VI, prooem. 10; IX, 2, 102. — est elevatio, IX, 2, 50.

Video saepe idem valet quod *scio*, X, 1, 13. — quomodo differant? ib. 14. — *videre* aliquid prius, V, 10, 113. — nihil, X, 1, 70. — res, VIII, prooem. 17. — non *video*, cur, VI, 3, 109. — *videri* ab aliquo loco procul, XII, prooem. 2. — per se, VI, 2, 21. — pro aliquo, V, 13, 18. — *videbar videre*, XI, 3, 165. — *videndum*, an, VII, 4, 15. — *visurus* i. e. missus ad *videndum*, IX, 3, 12.

Vidua anno quae fuisset, enixa est, V, 13, 9. — *viduae*, XI, 3, 170.

Vigere, X, 1, 122. — usu, VII, prooem. 2.

Vigilantia, V, 7, 10.

Vigilare, VII, prooem. 4. — *vigilandae* noctes, XI, 3, 23.

Vigilia, VII, 2, 14.

Vigintiviratus, XII, 1, 16.

Vigor mentis, XI, 2, 3.

Vilis aliquis contemptusque, VI, 1, 16. — pudor, XI, 1, 30. — usus, I, 12, 16. — *vilia*, XII, 7, 8. — *viliora* in coenis, X, 1, 58. — *vilissimus* quisque, VI, 3, 47.

Vilitas, V, 7, 23.

Vincere, XII, 11, 27. — aliquem ratione, XI, 90. — aliquid aliqua re, VII, 2, 22. — in causa, VII, 4, 24. XII, 3, 6. — competitorem in suffragiis, VII, 1, 29. — copia, XII, 10, 36. — deformitatem corporis arte, XI, 3, 12. — honeste, XII, 1, 43. — per aliquid, VI, 2, 4. — *vinci* in aliqua re, XII, 10; 38. — in lusu scriptorum, XI, 2, 38. — subtilitate, XII, 10, 36. — ubi *vinci* necesse est, etc., VI, 4, 16. — *vincebat* me non tam praestandi fiducia quam negandi verecundia, i. e. *persuadebat*, prooem. 3. — *vincunt* peiora, IX, 3, 1. — sterilia nullo labore *vincuntur*, II, 4, 6. — *victus*, I, 2, 24.

Vincire aliquid optime, XI, 2, 37. — verbum, VIII, 6, 62. — *vinciuntur* rotae cantho, I, 5, 8. — *vincta* oratio, IX, 4, 19 et 77. — prosa, XI, 2, 39.

Vinculum quaestionis, II, 4, 30. — *vincula* laxiora, IX, 4, 20. — legum, V, 10, 101. — constrictum in *vinculis* suis habere aliquem, VII, 3, 14.

Vindicare aliquem, VI, prooem. 13; VII, 4, 9. — aliquid, II, 17, 2. — sibi, I, 5, 57; XII, 2, 9 et 13. — bona sibi, VII, 6, 10. — factum sibi, VII, 2, 25. — locum sibi magnum, X, 1, 121. — secundum, X, 1, 89. — nuptias, VII, 4, 39. — nomen sibi audere, prooem. 14. — plus sibi contra aliquem, XI, 1, 23. — totum sibi, VII, 1, 42 et 62. — verecundiam silentio, VIII, 3, 39. — Tharsomenum pro Thrasumeno multi *vindicaverunt*, I, 5, 13 et 26; II, 17, 2.

Vinum: in *vino* consumere vitam, I, 11, 15. — *vina* humida, VIII, 6, 40.

Vio pro *eo*, VIII, 6, 32.

Violare maiestatem, X, 5, 13. — matrimonium, V, 11, 9.
Violentia, II, 12, 11.
Vir bonus, IV, 1, 6; VI, 2, 18; XI, 3 extr. — civilis, XI, 1, 35. — spadone formosior, V, 12, 19. — gravis, I, 2, 5; VI, 3, 25; IX, 2, 98; XI, 3 extr. — malus, XII, 1, 23. — *virum* esse oportet, emphaticōs, VII, 3, 86. — *viri* ac feminae, IX, 4, 24.
Virentes silvae, XII, 10, 60.
Virgilianum illud, I, 3, 13.
Virgilius. Vid. Ind. II.
Virgines probae, I, 10, 31.
Virgula censoria, I, 4, 2.
Viridis et adhuc dulcis fructus studiorum, XII, 6, 3.
Virilis compositio, II, 5, 9. — cultus, XI, 3, 137; XII, 10, 79. — laterum flexio, XI, 3, 122. — lectio, I, 8, 2. — sermo, IX, 4, 3. — pro *virili* parte, XII, 1, 1; XII, 11, 39.
Virilitas, I, 8, 9.
Virtus, VIII, 3, 53. — Argivum occidit, VIII, 6, 10. — bonum, V, 14, 25; XII, 1, 35. — dicendi, IX, 1, 3. — ἀπορείας, rogandi, satisfaciendi, simulationis, VI, 2, 15. — elocutionis quarta, XI, 1, 1. — facundiae, XII, 3, 9. Vid. *Imperatoria*. — in quoque auctore praecipua, X, 1, 37. Conf. ibid. 64. — in decoro rerum, occonomia, I, 8, 17. — orationis, VII, 3, 12. — oratoria, poëtica, X, 1, 46. — pro temeritate, VIII, 6, 36. — *virtutis* imago, X, 2, 15. — *virtutes* ingenii, VI, pro. 10. — orationis, IX, 1, 2. Conf. VIII, 3, 49 seqq. — orationum, 1, 11, 14. — picturae, XII, 10, 6. — scriptoris intelligere, I, 8, 5. — quasi *virtutes* dicendi, IX, 1, 36.
Vis, II, 12, 11; II, 15, 3; V, 6, 2; V, 10, 55. — omnium, X, 1, 46; XII, 11. — artis, II, 17, 21. — Caesaris, in dicendo, X, 2, 25. — Demosthenis, similiter, XII, 10, 23. — cogitandi, X, 6, 2. — contorta, X, 7, 14. — contra *vim*, VII, 4, 6. — dicendi, I, 2, 31; X, 1 prim.; X, 2, 16, XII, 10, 77. — elocutionis, X, 1, 60. — eloquentiae, IX, 2, 33; XI, 3, 56. — epilogi, II, 17, 6. — ingenii, XII, 11, 10. — inventionis, X, 2, 16. — mentis, X, 7, 15. — orandi, VI, 2, 2; X, 1, 8. — orationis, IX, 2, 53. — oratoris omnis, quae? VIII, 3, 89. — in oratore, X, 2, 11 seq. — percipiendi, I, 1, 1. — persuadendi, II, 15, 3; VII, 3, 6; XI, 3, 154. — probandi, X, 2, 27. — probationis, XI, 3, 2. — proportionis, I, 6, 4. — quaestionum, VII, 1, 17. — refellendi, X, 2, 27. — religionis, V, 6, 2. — rerum, V, 10, 15; XI, 1, 2; XI, 2, 44. — respondendi, V, 13, 43. — sentiendi pulsus venarum, VII, 10, 10. — sermonis, I, 4, 18. significandi, III, 2, 6. — tacita quaedam inest numeris et modis, IX, 4, 13. — vehementissima, IX, 4, 13. — venti incumbit in mare, V, 9, 5. — verbi, V, 10, 54. — cuiusque, II, 5, 4; XII, 5, 3. — verborum, IX, 2, 18. Conf. XI, 3, 152. — veritatis, IX, 2, 76. — vocis cuiusque, XII, 3, 8. — ut cuique ingenio *vis* est, VII, 2, 32. — subeat natura et vera *vis* aliquibus, X, 2, 11. — *vim* afferre animis iudicum, V, 13, 57. — ingenii prae se ferre, XII, 10, 10. — habet pronuntiatio miram quamdam *vim* ac potestatem, XI, 3, 2. — vocabuli intueri, I, 6, 28. — C *vim* suam ad omnes vocales perfert, I, 7, 10, — *vires* causae, VI, 1, 11. — dicendi, XII, 2, 5. eloquentiae, prooem. 23; V, 1, 2. — facilitatis, XII, 9, 20. — figurae, IX, 2, 44. — in studiis, II, 2 prim. — ingenii, I, 2, 23. — sententiarum, IX, 3, 100. — mediocres ingenio nostro sunt, VI, prooem. 15.

— *virium* in oratione genera, VIII, 3, 88. — vitium, II, 3, 9. — minus sanguinis ac *virium* habent declamationes quam orationes, X, 2, 11. — *viribus* actionis commendata oratio, XI, 3, 5. — sequi iam suis *viribus* posse exempla, de discipulo, X, 1, 15.

Visa per quietem, XII, 1, 6.

Viscera mea flammis consumpturis, VI, prooem. 3.

Visere opera alicuius, XII, 10, 3.

Visio, VI, 2, 29 et 32. Conf. VIII, 3, 88; XII, 10, 6.

Visus infirmior, X, 3, 31. — oculorum, I, 2, 11; X, 1, 14.

Vita sine thalamis, IX, 2, 64. — *vitae* ratio, X, 2, 2. — secta, XII, 2, 6. — plures quaedam *vitae*, XII, 11, 20.

Vitalia ferire, V, 12, 22.

Vitare aliquid, IX, 4, 77. — ambiguitatem, I, 5, 2. — nubila, siccitates, soles, ventos, XI, 3, 27. — scholas, I, 2, 16. — *vitasse*, *vitavisse*, IX, 4, 59. *vitans*, VII, 4, 10. — *vitanda*, VII, 4, 2.

Vites graves fructu, VIII, 3, 8.

Vitiari ab aliquo, IX, 2, 70.

Vitiose adiici, detrahi, I, 5, 19. — dicere, I, 1, 11; I, 5, 6. — insidere alicui, I, 6, 44. — loqui, I, 6, 7.

Vitiosus ordo, IX, 4, 32. — sermo, I, 1, 3. — *vitiosa* distinctio, XI, 3, 39. — iactatio dicendi, XII, 9, 4. — sui omnis est, XI, 1, 15. — imitatio, XI, 3, 91. — verborum, XI, 3, 152. — locatio verborum, IX, 4, 32. — *vitiosum*, XI, 2, 45. — magis minusve est, XI, 1, 27. — verbum, quod? VIII, 3, 55. — *vitiosae* sententiae, VIII, 5, 20. — *vitiosa* placent interim pluribus, X, 1, 18. — non alio *vitiosa* sunt quam, I, 5, 16. — *vitiosissimum*, VIII, 5, 20. — *vitiosissima*, II, 2, 10.

Vitium animi, VI, 2, 31. — copiae, X, 1, 62. — in gestu, I, 5, 37. — verbo, I, 5, 34. — voce, I, 5, 35. — ingenii, X, 1, 60. — iracundiae, VI, 4, 10. — materiae, X, 1, 60. — orationis, VIII, 3, 50. — *vitii* simplicitas, XI, 1, 21. — *vitio* alicuius fieri, X, 1, 35. — *vitia* aliis in carmine appellationibus nominantur, I, 8, 14. — ex vocibus, I, 5, 34. — linguae, I, 1 extr.; I, 5, 32. — mentis, XII, 1, 32. — orationis, XII, 1, 22. Conf. VIII, 3, 49 seqq. — oris, I, 1, 13; I, 5, 32. — rerum, quae? VIII, 3, 57. — sermonis, I, 1, 13. — *vitae*, XI, 3, 60.

Vituperatio, VI, 3, 37; II, 4, 33.

Viva vox alit plenius, II, 2, 8.

Vivaciores, II, 6, 3.

Vivacitas impia, VI, prooem. 3.

Vivere alicui, IX, 2, 34. — contra naturam, XII, 11, 13. — secundum naturam, XII, 11, 13. — vitam, V, 14, 13; XII, 7, 3. — *vivit*, VII, 2, 48. — *vivendum* est, emphaticus, VIII, 3, 86.

Vix dum, V, 13, 34. — saltem, VI, 4, 15.

Vocabulum, quid? I, 4, 20. Conf. IX, 4, 24. — *vocabula* vulgaria et forte occurrentia, I, 1, 34. — quae idem significant, X, 1, 7. — in adverbium transeuntia, I, 4, 29.

Vocalis, *e*: *vocalia* magis verba, VIII, 3, 16. — *vocaliora*, VIII, 3, 16.

Vocalis, substantive, sibi subiecta, in unum sonum coalescere nequit, I, 7, 26. — *vocales*, I, 4, 6. — geminae, I, 7, 14.

Vocalitas, I, 5, 4.

Vocare aliquem ad reddendam rationem, XII, 7, 1. — se, I, 5, 36. — vetustatem, VIII, 5, 33. — aliquid in invidiam, VI, 3, 60. — *vocari* ad aliquid, VI, 4, 7. — iudicem, II, 4, 33. — idem, XI, 2, 30.

— in culpam, VII, 2, 53. discrimen, III, 2, 1. — huc *vocari* potest, VI, 2, 11.

Vociferatio furiosa, II, 10, 8.

Vocitari, I, 7, 28.

Volare ad aures, VIII, 3, 62.

Volo facit *volui* et *volavi*, I, 6, 15. — datum, IX, 3, 9. Conf. *Velle*.

Volubilitas circulatoria, X, 1, 8. — nimia vocis, XI, 3, 52.

Volucrum cantus, X, 3, 24.

Voluntaria mors, IX, 2, 86.

Voluntas, VI, 2, 9; VII, 10, 1. — animi alicuius in alterum summa, IX, 2, 35. — civis optimi, XII, 1, 16. — cogi non potest, I, 3, 8. — diversa orationi, VIII, 6, 54. — recti generis mirabilis, X, 1, 89. — nominis, VII, 10, 1. — recta, XII, 1, 31. — in legibus opponitur *scripto*. Vid. *Scriptum* in *Scribere*. — testantis, VII, 6, 10. Conf. VII, 6, 12. — verborum, VIII, pro. 4.

Volvere calculos lingua, XI, 3, 54. — versus citatissime, I, 1, 37.

Voluptas accusandi, XI, 1, 57. — audientis, V, 14, 35. — aurium, I, 10, 4. — corporis, XII, 2, 21 et 24. — deformis, VIII, prooem. extr. — in dicendo, VIII, 3, 32. Conf. IX, 3, 74. — ingeniorum, X, 1, 24. — irrupit in ipsa capitis aut fortunarum pericula, IV, 2, 122. — iudicis, IV, 1, 49. — multitudinis imperitae, X, 1, 43. — ultionis, V, 13, 6. — *voluptates* Ciceronis, XII, 10, 46. — dicendi, IV, 3, 2. — poëticae, I, 8, 11.

Volusenus Catulus, X, 1, 24.

Vomica reipublicae, VIII, 6, 15.

Vopiscus, I, 4, 25.

Vorsus, I, 7, 25.

Vortices, I, 7, 25.

Votum est, XII, 5, 6. — parentum omnium, XI, 1, 82. — *vota* parentum, I, 2, 25.

Voventium qualis est manus, XI, 3, 100.

Vox, VII, 5, 6. — pro complexu plurium verborum, IX, 4, 55. — abscissa, VIII, 3, 85. — acerba, XI, 3, 32 et 69. — actoris idonea, XII, 7, 1. — acuta, XI, 3, 17. — magis, XI, 3, 42. — amaritudinis, XI, 3, 169. — aspera, XI, 3, 15 et 63. — atrox, XI, 3, 169. — beata, XI, 3, 40. — bona, XI, 3, 13. — candida, XI, 3, 15. — clara, XI, 3, 15 et 40. — concitata, XI, 3, 175. — confirmata, XI, 3, 29. — constituta, XI, 3, 29. — contracta, XI, 3, 15, 64 et 175. — curata, XI, 3, 26. — — densa, XI, 3, 63. — dulcis, XI, 3, 40. — dura, XI, 3, 15 et 32. — durabilis, XI, 3, 23 et 40. — effeminata, XI, 3, 32 et 91. — efficitur quam sentimus, I, 7, 26. — elisa, XI, 3, 51. — erecta, XI, 3, 169 et 175. — eruitur, XI, 3, 91. — exasperatur, XI, 3, 20. — exemplar velut est mentis, XI, 3, 62. — exilis, XI, 3, 15. — facilis, XI, 3, 40. — finditur, XI, 3, 21. — firma, XI, 3, 13 et 40. — flebilis, XI, 3, 64. — flexa, XI, 3, 17 et 64. — flexibilis, XI, 3, 15 et 40. — fortis, XI, 3, 23 et 64. — fraugitur, XI, 3, 20. — fusa, XI, 3, 15 et 64. — fusca, XI, 3, 15 et 171. — gravis, XI, 3, 17. — gravior, XI, 3, 42. — hilaris, XI, 3, 169. — ima, XI, 3, 42. — imbecilla, XI, 3, 13. — immanis, XI, 3, 32. — immoderatior, XI, 1, 51. — inanis, XI, 3, 32. — index mentis, X, 3, 62. — lenis, XI, 3, 15 et 63. — lentior, XI, 3, 63. — libera, IX, 2, 3. — libertatis honestissimae, XI, 1, 37. — magna, XI, 3, 40. — mala, XI, 3, 13. — mollis, XI, 3, 23 et 32. — nitida, XI, 3, 62. — obscuratur, XI, 3, 20. — obtusa, X, 3, 15. — plena, XI, 3, 15 et 169. — plenior, XI, 3, 42. — praepingnis, XI, 3, 32. — propria cuique, XI, 3, 18. — proxima sermoni, XI, 3, 162. — pura,

XI, 3, 40. — pusilla, XI, 3, 32. — remissior, XI, 3, 42. — rigida, XI, 3, 32. — rudis, XI, 3, 32. — sana, XI, 3, 32. — scinditur, XI, 3, 20. — secans aëra, XI, 3, 40. — sedens auribus, XI, 3, 40. — simplex, XI, 3, 169. — strangulatur, XI, 3, 20. — submissa, XI, 3, 63 et 175. — subsurda, XI, 3, 32. — summa, XI, 3, 42. — tenera, XI, 3, 23. — tensior, XI, 3, 42. — tenuatur ad exilitatem spadonum, mulierum, aegrorum, XI, 3, 19. — tenuis, XI, 3, 32. — magis, XI, 3, 42. — tremula, XI, 3, 91. — turpis natura, VIII, 3, 39. — vana, XI, 3, 32. — viva alit plenius, II, 2, 8. — *vocis* iucunditas claritasque, VI, prooem. 11. — observatio, X, 7, 9. — qualitas, quantitas, XI, 3, 14 seq. — ratio, I, 10, 22. — *vocem* sentire, I, 7, 26. — tenuare, XI, 3, 19. — *voce* aliqua iucunda praeeunte, I, 10, 16. — *voces*, i. e. verba, I, 5, 2. — avium, I, 6, 37. — clarae, IX, 4, 136. — coniunctae, singulae, VII, 9, 2. — spatiosae, IX, 4, 136.

Vulcanus pro igne, VIII, 6, 23.

Vulgare aliquem, VII, 3, 16. — falsa, V, 3. — librum, prooem. 7. — opinionem, I, 10, 12. — *vulgata* falso de aliquo opinio, X, 1, 125. — *vulgatum* inter opifices, V, 10, 10. — *vulgati* sermones, III, 6, 67. — minus *vulgata* doceri, I, 5, 11. — *vulgatissimi* sensus, II, 4, 28.

Vulgaris gestus, XI, 3, 102. — sermo, XII, 10, 43. — via, pro. 3. — usus, IX, 3, 5. — *vulgare*, IV, 1, 71. — genus dicendi, IX, 3, 3. — eloquendi, X, 1, 53. — *vulgaria*, VIII, 3, 60. — verba, X, 1, 9. — et forte occurrentia vocabula, I, 1, 34.

Vulgo dicitur, IV, 5, 16.

Vulgus: *vulgi* opiniones, XII, 2, 28. — *vulgo* auctore, IX, 3, 13.

Vulneratus, VII, 2, 30.

Vultus invenire in aliqua re, XII, 8, 8.

Vulpes, unde? I, 6, 33.

Vulsus. Vid. *Velli*.

Vultuosa pronuntiatio, XI, 3, 183.

Vultus dominatur maxime in gestu, XI, 3, 72. — erectior, XI, 3, 134. — languidus, XI, 3, 159. — moestus, XI, 3, 159. — molestior, XI, 1, 51. — orationis ad id, quod intendimus efficere, compositus, IX, 1, 21. — rectus dicentis, XII, 10, 56. — severus, stupens, XI, 3, 159. torvus, VI, 1, 43; XI, 3, 160. — tristitiae, XI, 1, 54. — *vultus* mutatio, IX, 3, 101. — *vultum* moribus praetendere, pro. 15. — *vultus*, pluraliter, VIII, 6, 28. — varios velut *vultus* dare actioni, IX, 2, 63. Conf. XI, 3, 47.

X

X ultima literarum Latinarum, I, 4, 9.

Xenophontis uxor, V, 11, 27. Vid. Ind. II.

Y

(Voces, quae hanc literam primam habent, Graecae sunt et spiritu aspero notatae: quare in *H* quaerantur).

Z

Zelotypus: *zelotypum* malae tractationis accusare, IV, 2, 30.

Ζήτημα, III, 11, 4.

Zephyri et *Zopyri*, XII, 10, 28.

Zeugma, IX, 3, 12.

Zopyri, XII, 10, 28.

SECVNDVS INDEX

AVCTORVM, VIRORVM DOCTORVM, ARTIFICVM, etc.

QVORVM A QVINTILIANO

IN INSTITVTIONVM LIBRIS FIT MENTIO.

(Primus numerus librum, secundus caput, tertius paragraphum indicat).

A

Academia, seu *Academici* philosophi, XII, 1, 35; XII, 2, 25.

Accius (ex coniectura Barm.), VI, 3, 96.

Accius accusator Cossutiani Capitonis, VI, 1, 14. — Manii Curii, VI, 3, 72. — militis Mariani, III, 11, 14.

Accius Navius, VI, 3, 69.

Accius Naevius, poëta tragicus, I, 7, 14; I, 8, 11; V, 13, 43; VIII, 3, 31. — in Philocteta, ut coniectura est, V, 10, 48. Conf. infra *Philocteta*. — iudicium de eodem, X, 1, 97.

Acilius M., Palicanus, IV, 2, 2.

Adagia. Vid. *Proverbium*, Ind. I.

Aelius L., I, 6, 37.

Aelius Stilo, X, 1, 99.

Aeoles, I, 4, 16.

Aeolicus. Vid. Ind. I.

Aeschines, orator, II, 17, 12; XI, 3, 7 et 168. — contra Ctesiphontem, III, 6, 3; V, 13, 41; VII, 1, 2. — contra Demosthenem, VI, 1, 21; X, 1, 22. — legatio male gesta et obiecta, IV, 4, 5. — iudicium de eo, X, 1, 77. Conf. XII, 10, 23. — Rhodium dicendi genus intulit, XII, 10, 19.

Aeschines Socraticus, dialogo Aspasiae cum Xenophonte eiusque uxore, V, 11, 27 seq.

Aeschylus, poëta tragicus, X, 1, 66. — de illo iudicatur additurque, posterioribus poëtis Athenienses permisisse, correctas eius fabulas in certamen deferre, et esse eo modo multos coronatos, ibid.

Aesopus actor comoediarum, XI, 3, 111.

Aesopus, auctor Fabularum, I, 9, 2. — Fabulae illae etiamsi originem non ab *Aesopo* acceperunt, nomine tamen *Aesopi* maxime celebrantur, V, 11, 19. — Αισοπωποίητον, V, 11, 20.

Afranius, scriptor comoediarum: iudicium de eo, X, 1, 100. — togatis excellit, ibid.

Africanus. Vid. *Iulius* et *Scipio*.

Agatharcus: an carmen Simonidis in eum scriptum sit? XI, 2, 14.

Aglaophon, pictor, XII, 10, 3.

Agnon, rhetorices accusationem scripsit, II, 17, 15. — nihil praeterea de eo constat.

Agrippa, Menenius, V, 11, 19.

Albinovanus. Vid. Pedo.

Albutius, rhetor, non obscurus professor atque auctor, II, 15, 36; III, 3, 4; III, 6, 61. — declamator inter eos, quos Seneca laudat. Vid. *Schottus*, in Ind.

Alcaeus, poëta lyricus: iudicium de eo, X, 1, 63.

Alcamenes, statuarius, XII, 10, 8.

Alcidamus Eleates, rhetor, quem Palamedem Plato appellat, III, 1, 10.

Amphictyonum iudicium, V, 10, 111 seq.

Anaxagoras, philosophus, Periclem instituit, XII, 2, 22.

Anaximenes, rhetor, III, 4, 9.

Andocides, orator, XII, 10, 21.

Andronicus, hypocrites, apud quem studuit Demosthenes, XI, 3, 7.

Annales Pontificum, X, 2, 7.

Annalis Sextus, testis, quum reum laesisset, VI, 3, 86.

Anonymus historicus, quem Gesnerus Plinium esse suspicatur, X, 1, 103 seq. — Poëta, forte Accius in Philoctete, V, 10, 84. Vid. *Palaemon*, *Poëta*, *Tragicus*.

Antimachus, poëta: iudicium de illo, X, 1, 53.

Antipater Sidonius, poëta extemporalis, X, 7, 19.

Antiphilus, pictor, XII, 10, 6.

Antiphon, rhetor, XII, 10, 22. — orationem primus omnium scripsit, III, 1, 10. — artem et ipse composuit, ibid. — pro se dixisse optime est creditus, ibid.

Antonius, C., Ciceronis in consulatu competitor, IX, 3, 94.

Antonius Gniphó, I, 6, 23. Vid. Suet. de Gram., c. 7; Macro. Sat., III, 12.

Antonius, M., orator. Liber eius imperfectus de arte dicendi citatur, III, 1, 19; III, 6, 44; VIII, prooem. 13 seq.; XII, 1, 21. — in libris Ciceronis de Oratore, II, 17, 5 seq.; VII, 3, 16; VIII, prooem 13 seq.; XII, 1, 21. — defendens M. Aquilium, II, 15, 7. — dissimulator artis fuit, II, 17, 6. Conf. XII, 9, 5. — multum valuit actione, XI, 3, 8, 184. — vox ei eo fuit fusca, XI, 3, 171.

Antonius Rufus, I, 5, 43. — vetus Schol. Cruquianus ad Horat. A. P. p. 632, edit. 1611, in-4.°, inter praetextatarum togatarumque fabularum scriptores refert.

Antonius, triumvir. Vid. Ind. I; it. *Cicero* in Philippicis, in Ind. II; et *Sulpicius*, Serv.

Apelles, pictor, II, 13, 12; XII, 10, 6.

Apollas. Vid. *Callimachus*.

Apollodorei, secta, II, 11, 2; II, 15, 12; III, 1, 18; IV, 1, 50.

Apollodorus, rhetor, II, 15, 12; III, 1, 2; III, 6, 34 seq.; III, 11, 3; IV, 1, 50; IV, 2, 31; V, 13, 59; VII, 2, 20; XI, 2, 14. — Pergamenus, praeceptor Apolloniae Caesaris Augusti, III, 1, 17 seq. — Se dici maluit Rhodium, ibid. — Certae sectae auctor, ibid. — Praecepta eius diligentissime tradiderunt Latine C. Valgius, Graece Atticus, discipuli ipsius, ibid. — Citatur ex interpretatione Valgii, III, 5, 17 seq. — ex traditione Caecilii, IX, 1, 12.

Apollonius, Drepanitanus, IX, 2, 52.

Apollonius, Molon, rhetor, III, 1, 16. — magister Ciceronis, XII, 6, 7.

Apollonius, Rhodius, secundum Fabricium, poëta; iudicium de ipso, X, 1, 54.

Appius, XII, 9, 9.

Appius Caecus. Vid. Ind. I.

Aratus, poëta, X, 1, 46. — iudicium de eo, X, 1, 55.

Archias, A. Licin., poëta extemporalis, X, 7, 19.

Archidemus, III, 6, 30 et 32.

Archilochus, poëta iamb. : iudicium de illo, X, 1, 59.

Archimedes, mathematicus, X, 1, 48.

Architas, philosophus, I, 10, 17.

Areopagitae damnaverunt puerum cothurnicum oculos eruentem, V, 9, 13.

Areus, rhetor, II, 15, 36; III, 1, 16.

Aristarchus, grammaticus, I, 4, 20. — poëtarum iudex, X, 1, 54 et 59.

Aristippus, philosophus, XII, 2, 24.

Aristogiton, orator, XII, 10, 22.

Ariston, Critolai peripatetici discipulus II, 15, 19.

Aristophanes, grammaticus, I, 1, 15. — poëtarum iudex, X, 1, 54.

Aristophanes, poëta comicus, I, 10, 18; XII, 10, 65. — iudicium de ipso, X, 1, 94.

Aristophon, V, 12, 10.

Aristoteles, philosophus, I, 1, 23; I, 4, 18; I, 6, 28; II, 15, 10, 13, 16; II, 17, 14; II, 21, 23; III, 1, 13 seqq.; III, 4 in.; III, 6, 23, 48, 59; III, 7 in., 23, 25; III, 8, 8, 63; III, 9, 5; IV, 1, 72 seqq.; IV, 2, 32; V, 1 in.; V, 12, 9; VIII, 3, 6; IX, 4, 87, 88; XII, 10, 52; XII, 11, 22. — Dubium est, sitne eius opus, quod de rhetorice nomine Theodectis inscribitur, II, 15, 10. — In Gryllo, II, 17, 14. — artem pluribus libris complexus est, II, 17, 15. — in Rhetoricis, III, 6, 48. — in secundo de Arte Rhetorica libro, V, 10, 17. — iudicium de eo, X, 1, 83. — versus ex Philocteta, quo frequenter usus est, II, 17, 14. — pomeridianis scholis praecepit artem oratoriam, II, 17, 14. — elementa, i. e., praedicamenta decem constituit, III, 6, 23 seqq.

Aristoxenus, musicus, I, 10, 17 et 22.

Artifices veteres, i. e. scriptores artis rhetoricae, XI, 3, 106.

Artium scriptores, VII, 7 in.

Artorius Proculus, C., IX, 1, 2. — Meminit alicuius *Artorii* Festus, in Procestria, Tentipellium et Topper.

Aruspices, V, 7, 36. — *aruspicum* responsa, V, 10, 30.

Asconius, vid. *Pedianus*.

Asiani, vid. Ind. I, et ibid. *Attici*.

Asinius Pollio, pater, I, 5, 8, 56; I, 6, 42; I, 8, 11; IX, 2, 9; IX, 3, 13; IX, 4, 76, 132; XII, 1, 22; XII, 6, 1; XII, 11, 28. — pro Asprenate, X, 1, 22. — pro Liburnio, IX, 2, 34 seq. — pro Scauro filio, VI, 1, 22; IX, 2, 24. — pro Vrbiniae heredibus, IV, 1, 11; VII, 2, 26. Conf. VII, 2, 5. — in T. Livio putat inesse Patavinitatem, VIII, 1, 3. — Formavit *Fimbriaturit* et *Figulaturit*, VIII, 3, 32. — multum ante quaestoriam aetatem gravissima iudicia suscepit, XII, 6, 1. — Defendit eosdem cum Messala, X, 1, 24. — multum in vita dignitatis habuit, multum ad posteros gloriae tradidit, XII, 1, 28. — Omnium horarum homo, id est, seriis iocisque pariter accommodatus fuit, VI, 3, 110. — iudicium de illo, X, 1, 1, 3. — praecipue tribuitur ei diligentia, X, 2, 25; XII, 10, 11. — eius aemulatores sunt tristes ac ieiuni, X, 2, 17.

Asinius Pollio filius, XII, 1, 22. — Vterque vitia orationis Ciceronis etiam inimice insequitur, XII, 1, 22.

Atellanae Fabulae, II, 20, 2. — *Atellanae* more captare, VI, 3, 47.

Athenaeus, rhetor, II, 15, 23; III, 1, 16; III, 3, 13; III, 5, 5; III, 6, 46. — Hermagorae par et aemulus, III, 1, 16.

Athenodorus Rhodius, II, 17, 15.

Attici oratores. Vid. Ind. I.

Atticus, rhetor, discipulus Apollodori, cuius praecepta tradidit Graece, III, 1, 18. — Burmannus putat, intelligi M. Vipsanium *Atticum* Agrippam, filium (it. nepotem) Pomponii *Attici*, laudatque Schottum in Catal.

Rhet. apud Senecam, qui Atteium Dionysium, Apollodori discipulum, malit. Conf. Ciceronis Ep. ad *Atticum*.

Attius adversus Cluentium, V, 13, 41.

Auctor ad Herennium, II, 15, 5; IX, 3, 31, 56, 69. Conf. *Cornificius*.

Aufidius. Vid. *Bassus*.

Augures, V, 7, 36.

Auguria, III, 7, 11.

Augustus, Octavianus Caesar, III, 1, 17. — eius dicta, VI, 3, 59, 63, 64, 65, 74, 77, 79, 95; VIII, 3, 34 — in Epistolis ad C. Caesarem, I, 6, 19. — quas sua manu scripsit aut emendavit, I, 7, 22. — Duodecim natus annos aviam pro rostris laudavit, XII, 6, 1. Conf. *Apollodorus*.

B

Bassus, Aufidius, historicus, qui scripsit libros belli Germanici, et de quo iudicium fertur, X, 1, 103.

Bassus Caesius, poëta, de quo iudicium exstat, X, 1, 96. — Vidit eum Quintilianus, ibid.

Bassus Iunius, VI, 3, 27, 57 seq., 74, quem *Iulium* potius esse censent Schottus Catal. Rhetorum Senec. et Burmannus, p. 545.

Bassus Saleius, poëta, de quo iudicium est, X, 1, 90.

Bibaculus, M. Furius, poëta, in quo acerbitas iambi, X, 1, 96. — Versus eius, *Iupiter hibernas*, etc. vitiosus censetur, VIII, 6, 17.

Blesssus, P., VI, 3, 58.

Bruti verba apud Ciceronem, VI, 3, 20.

Brutus, pater, VI, 3, 44.

Brutus accusator Cn. Planci, VI, 1, 44.

Brutus, M., philosophus et orator, IX, 3, 95; IX, 4, 63, 75, 76; X, 7, 27; XI, 1, 5; XII, 1, 22. — pro Milone orationem exercitationis gratia composuit, III, 6, 93; X, 1, 23; X, 5, 20. — iudicium de eloquentia eius et scriptis de philosophia, X, 1, 123. — praesertim ipsi tribuitur gravitas, XII, 10, 11. — in philosophicis scriptis multo quam in orationibus praestantior, X, 1, 123.

C

Caecilius, poëta comicus, I, 8, 11. XI, 1, 39. — iudicium de eo, X, 1, 99.

Caecilius Quintus, qui petit accusationem in Verrem, V, 13, 18, VII, 2, 2. Conf. *Cicero* in Verrem.

Caecilius, rhetor, III, 1, 16; III, 6, 47; V, 10, 7; IX, 3, 38, 46, 91, 97. — ad Sisennam: verum lectio mendi suspecta est, VIII, 3, 35. — tradidit aliquid de Apollodoro, IX, 1, 12. — proprie libros operi de figuris dedicavit, IX, 3, 89.

Caelius. Vid. *Coelius*.

Caesar, C. Iul., I, 5, 63; I, 8, 2; III, 8, 19 seqq., 47, 55 seqq.; IV, 1, 39; V, 13, 5; VI, 1, 31; VI, 3, 75, 91, 108, 109, 112; VII, 2, 6; VII, 4, 2; VIII, 2, 9; VIII, 4, 20; XI, 1, 37, 80; XII, 7, 4. — eius Anticatones, III, 7, 28. Conf. I, 5, 68. — libri de Analogia, I, 7, 34. — cum Marcello solus de omnibus aetatis suae oratoribus a Cicerone in Bruto laudatur, X, 1, 38. — multum ante quaestoriam aetatem gravissima iudicia suscepit, XII, 6, 1. — iudicium de eloquentia *Caesaris*, X, 1, 114. — praecipue vis ei tribuitur, I, 7, 34; X, 2, 25; XII, 10, 11. — Si foro tantum vacasset, non alius ex Romanis contra Ciceronem nominaretur, X, 1, 114. — actiones apud *C. Caesarem* et triumviros, V, 13, 5. — inscriptio *Caesaris*, I, 7, 22. — triumphus eiusdem, VI, 3, 61.

Caesius Bassus. Vid. *Bassus*.

Calamis, statuarius, XII, 10, 7.

Calidius pro Domo Ciceronis, X, 1, 23.

Callicles apud Platonem, II, 15, 28.

Callidius, orator, XI, 3, 155. — tribuitur ei subtilitas, XII, 10, 11. Conf. ibid. 39. — idem nomen Burmanno p. 883 videtur, et uno *l* scribi debere, ex Cic. de Inv. 2, 9, nempe *Calidium*, non *Caldum*, ibi vult legi.

Callimachus Apollas, XI, 2, 14.

Callimachus, poëta, de quo iudicium fertur, X, 1, 58. — *Callimachorum* pedes legit Fabricius, IX, 4, 6. V. L.

Calon, statuarius, XII, 10, 7 et 10.

Calvus, orator, IX, 3, 56. — in Vatinium, VI, 1, 13; VI, 3, 60; IX, 2, 25. — iudicium de eo, X, 1, 115. — praecipue laudatur in eo iudicium, X, 2, 25. — itemque sanctitas, XII, 10, 11. — imitator Atticorum, X, 1, 115. — reprehendit compositionem Ciceronis, XII, 1, 22. — multum ante quaestoriam aetatem gravissima iudicia suscepit, XII, 6, 1.

Capitonis, Cossutiani, accusator, VI, 1, 14.

Carbo, C., etiam in tabernaculo usus exercitatione dicendi, X, 7, 27; add. Cic. Bruto, c. 86.

Caria: inde Rhetores, XI, 3, 58.

Carneades, philosophus, Romae pro iustitia et contra iustitiam dixit, XII, 1, 35.

Carpathius, VI, 3, 71.

Casselius, VI, 3, 87. — *Cascelium* malit Scipio Gentil. Parerg. I, 83: *Caecilium*, de quo Gell. 20, 1, Colomesius apud Burm.

Cassius Severus, C., orator, VI, 1, 43; VI, 3, 27, 78, 79, 90; VIII, 2, 2; VIII, 3, 89; XI, 3, 133. — contra Asprenatem, X, 1, 22; XI, 1, 57. — iudicium de eo, X, 1, 116. — et praecipue tribuitur ipsi acerbitas, XII, 10, 11. — *Cassium* Severum, tragoediarum etiam scriptorem, intelligit Burmannus eum, cuius locus laudatur, V, 11, 24.

Catius, in Epicureis levis, sed non inincundus auctor, X, 1, 124.

Cato, III, 5, 8; III, 8, 37 et 49; VI, 3, 112; X, 5, 13. — in his locis intelligitur Vticensis ille.

Cato Censorius, M., I, 6, 42; I, 7, 23; II, 5, 21; VI, 3, 105; VIII, 5, 33; VIII, 6, 9; IX, 2, 21 et 25; IX, 4, 39 et 76; XII, 1, 35; XII, 10, 10 et 45. — in oratione quadam, III, 6, 97. — de Servio Galba, II, 15, 8. — eius iudicium de adultera, V, 11, 39. — definitio oratoris, XII, 1, 1. — Atticus Romanorum, XII, 10, 39. — idem orator, idem historiae conditor, idem iuris, idem rerum rusticarum peritissimus, inter tot operas militiae, tantas domi contentiones, rudi seculo, literas Graecas, aetate iam declinata, didicit, XII, 11, 23. — in dicendo praestantissimus, et iuris peritissimus, XII, 3, 9. — appellatus est Sapiens, XII, 7, 4. — Romanorum primus condidit aliquid in materia artis rhetoricae, III, 1, 19. — verba eius furatus est Sallustius, VIII, 3, 29.

Cato Vticensis, V, 11, 10; VIII, 2, 9; XI, 1, 69 et 70. — eloquens senator fuit, XI, 1, 36. — Nisi sapiens creditur fuisse, vix scio, cui reliquerit huius nominis locum, XII, 7, 4. — Stoicae sectae vitio quibusdam in rebus facta durior eius natura, XI, 1, 70. — Quomodo tractatus sit a Cicerone pro Murena? XI, 1, 69 et 70.

Catone ab utroque factum est, XII, 7, 4.

Catones, XII, 10, 10.

Catullus, poëta, I, 5, 8. — Versus eius, VI, 3, 18; IX, 4, 141; XI, 1, 38. — in epithalamio, IX, 3, 16. — Nobile eius epigramma de abusu literae *H*, I, 5, 20. quomodo sit usus parti-

cula *dum?* IX, 3, 16. — iudicium de eo, X, 1, 96. — in eo iambi acerbitas, ibid. — insaniae arguitur, XI, 1, 38.

Catulus: eius dictum in Philippum, VI, 3, 81. — laudatur in eo suavis appellatio literarum, XI, 3, 35.

Catulus Volusenus, X, 1, 124.

Celsus, Aur. Cornel., II, 15, 22 et 32; III, 5, 3; III, 6, 13 et 37; III, 7, 25; IV, 1, 12; IV, 2, 9 seq.; V, 10, 4; VII, 2, 19; VIII, 3, 35 et 47; IX, 2, 23, 40, 54, 101, 102, 104, 107; IX, 4, 132 et 137; X, 1, 23. — mediocri vir ingenio, non solum de his omnibus, de quibus dixerat, conscripsit artibus, sed amplius rei militaris, et rusticae etiam, et medicinae praecepta reliquit, XII, 11, 24. — scripsit non parum multa, Scepticos sequutus, non sine cultu ac nitore, X, 1, 124. — Gallione prior fuit, et accuratius quam is de arte dicendi scripsit, III, 1, 21. — adiicit figuras colorum, nimia novitatis cupiditate ductus, IX, 1, 18. — in aliqua re Ciceronem est sequutus, VII, 1, 10. — ceterum plerumque a Quintiliano reprehenditur ac refutatur.

Certamina sacra, III, 7, 4; IX, 4, 11.

Cestius. Vide *Sestius*.

Cethegus, I, 5, 23. — eum Ennius Suadae medullam vocat, II, 15, 4. — suaviloquenti ore fuisse, dicit Ennius, XI, 3, 31.

Charisius: orationes, quae *Charisii* nomine eduntur, a Menandro scriptas putant nonnulli, quibus astipulari videtur ipse Quintilianus, X, 1, 70.

Charmadas, XI, 2, 26.

Chiron, centaurus, I, 10, 30; VIII, 6, 37.

Chrysippus, philosophus, I, 1, 16; I, 10, 32; II, 15, 35; XII, 1, 18. — eius praecepta de liberorum educatione, I, 11, 17. — Ad *Chrysippum* respici, VII, 9, dicit Fabricius. — nutrices sapientes optavit, I, 1, 3. — A nutricibus iam informandam quam optimis institutis mentem infantum iudicat, I, 1, 16. — nutricum allectationi suum quoddam carmen assignat, I, 10, 32. — caedi discentes, non improbat, I, 3, 14. — chironomiam docuit, I, 11, 17. — mercedem a discipulis acceptavit, XII, 7, 9.

Chrysippus Vettius, VI, 3, 61.

Cicero, M. Tullius, prooem. 13; I, 6, 37; II, 4 extr.; II, 16, 7; II, 20, 10; III, 2, 4; III, 3 extr.; III, 8, 50; IV, 2, 64; V, 10, 6 et 73; V, 13, 2; V, 14, 7 seqq.; VI, 2, 32; VI, 3, 111; VII, 1, 10; VII, 2, 39; VII, 3, 28; VIII, 5, 33; IX, 1, 25; IX, 2, 29, 96, 102; IX, 3, 40; IX, 4 in., 36, 53, 56, 57; X, 1, 39, 113, 114; X, 5, 2; X, 7, 13; XII, prooem. 4; XII, 1, 21; XII, 2, 23; XII, 7, 4; XII, 10, 45, 52, 54, 56; XII, 11, 24 et 27. — verba eius praeter ea, quae deinde sub singulorum librorum titulis etc. recensentur, II, 12, 7; II, 15, 33; II, 21, 14; III, 5, 18; IV, 1, 74 et 79; IV, 2, 2 et 121; VI, 3, 84 et 97; VIII, 3, 21; VIII, 5, 7; VIII, 6, 47; IX, 2, 40, 48, 54, 55, 56, 57; IX, 3, 40, 42, 43, 45, 47, 48, 49, 85, 87; IX, 4, 93 et 103; XI, 1, 92; XI, 3, 8 et 60. — mastracam illudens dixit, I, 5, 8. — Canopitarum exercitum dicit, I, 5, 13. — dicit Plato, Hermagora, I, 5, 60 seq. — voce *subabsurdum* utitur, I, 5, 65; VI, 3, 23. — De Capsis, I, 5, 66. — etymologia ei dicta est notatio, I, 6, 28. — *verilоquium*, quod ipse finxit, reformidat, ibid. — *favorem et urbanum* nova credit, VIII, 3, 34. — dicit, invideo hanc rem, IX, 3, 1. — reprehenditur ab eo, *contumeliam fecit*, IX, 3, 13. — sententiarum vocabulum apud *Ciceronem* non invenio, XII, 10, 48. — eius sunt *beatitas*, *beatitu-*

do, *sullaturit*, VIII, 3, 32. — *obsequium* a Terentio primum dictum putat, VIII, 3, 35. — dictum, iudicium etc. eius de Actione Cn. Lentuli, Gracchi, Antonii, Crassi, Q. Hortensii, XI, 3, 8. — de S. Annali, VI, 3, 86. — de Antipatro Sidonio et L. Archia, X, 7, 19. — de Antonii fusca voce, XI, 3, 171. — de Bruto, X, 7, 27. — de Calvo, X, 1, 115. — de L. Cottae rusticitate soni, XI, 3, 10. — de Demetrio Phalereo, X, 1, 80. — neque ei ipse Demosthenes videtur satis esse perfectus, XII, 1, 22. — de Memmio, VI, 6, 67. — de Publilia, VI, 3, 75. — de Roscio comoedo, IX, 3, 86. — de Thucydide et Xenophonte, X, 1, 33. — de Vatinii morte, VI, 3, 68 et 84. — dictum in Accium, VI, 3, 96. — in Clodiam, IX, 2, 99. — in Clodii caedem, VI, 3, 49. — in M. Coelium, VI, 3, 69. — in Coqui filium, VI, 3, 47. — in Curionem, VI, 3, 76. — in Vib. Curium, VI, 3, 73. — in Hirtii declamationem, VIII, 3, 54. — in Hortensii sphingem, VI, 3, 98. — In Isauricum, VI, 3, 48. — in Pletorium, VI, 3, 51. — in Triarium, V, 13, 40. — in Vatinium, VI, 3, 77. — Alii eiusdem loci, VI, 3, 73, 84, 91, 112. Conf. VI, 3 ab initio. — de urbane dictis ipsius libri *Q. Ciceronis* et Tironis libetti, VI, 3, 5. — commentarii eius, IV, 1, 69; X, 7, 30. — quos libertus Tiro contraxit, X, 7, 31. — loci communes in vitia directi, H, 1, 11. Conf. X, 5, 12. — Theses, quibus iam princeps in republica exerceri solebat, X, 5, 11. — ad Herennium. Vid. *Auctor* ad Herennium, et *Cornificius*. — rhetorica (s. de Inventione), I, 5, 60 et 61; III, 3, 6; III, 6, 49 et 63; III, 11, 10 et 18. — rhetoricus primus, III, 5, 14; III, 6, 57. — Hos libros primum scripserat, II, 14, 4. — Ipse adolescenti sibi elapsos dicit, III, 1, 20. — sine dubio ipse non probat, II, 15, 6. Conf. III, 6, 58 seq. et 63. — sunt velut regestae in hos commentarios, quos adolescens deduxerat, scholae, III, 6, 58. — de Inventione, II, 15, 5; II, 17, 2; III, 11, 10 et 12; V, 10, 6 et 78; V, 11, 2 et 23; V, 14, 5. — de Oratore, II, 4, 8; II, 12, 7; II, 15, 5; II, 17, 5; II, 20, 9; II, 21, 5, 6, 14; III, 4, 2; III, 5, 5; III, 6, 43 et 79; III, 8 in. et 14; VI, 3, 8, 23, 42; VII, 3, 16; X, 5, 2; VIII, prooem. 25; VIII, 6, 15; IX, 3, 39, 83, 97; X, 7, 13 et 19; XI, 1, 1 et 4; XI, 2, 14; XI, 3, 1 et 128; XII, 5, 5; XII, 9, 5; XII, 11, 4. — secundus, II, 17, 36; VI, 3, 43 seq.; XI, 2, 21 seq. et 26; XI, 3, 94. — tertius, I, 11, 18; IX, 1, 26 seqq.; XI, 3, 10; XII, 2, 5. — disputationes, quae sunt de Oratore, X, 3, 1. — rhetoricis pulcherrimos illos de Oratore substituit, III, 6, 59. — in oratoriis haec minora, quae plerique desiderant, sciens omisit, III, 1, 20. — multas in tertio de Oratore libro posuit figuras, quas in Oratore, postea scripto, transeundo videtur ipse damnasse, IX, 3, 90. — Brutus sen de Claris Oratoribus, I, 5, 61; III, 1, 12; X, 1, 38; XI, 3, 123, 128, 155, 184. — ad Brutum scriptus liber, i. e. Orator, I, 10, 4. Conf. IX, 4, 101; XI, 1, 4 et 5. — orator, I, 6, 18; III, 3, 2; III, 5, 15; III, 6, 43; VI, 3, 18 et 42; VIII, prooem. 14; VIII, 6, 23; IX, 1, 36 seqq.; IX, 2, 15; IX, 3, 90; IX, 4, 14, 37, 39, 55, 79, 101, 109, 122 seqq.; X, 1, 33; XI, 1, 4 seq., 31, 92; XI, 3, 1, 31, 58, 122 (conf. 184), 126, 167; XII, 3, 11; XII, 11, 26. — post libros de Oratore scriptus, IX, 3, 90. — in Oratore divine omnia exsequitur, I, 6, 18. — Topica ad Trebatium ICtum, III, 5, 5 et 15; III, 6, 13; III, 7, 28; III, 11, 18; V, 10, 62 seqq. et 85; V, 11, 32; VII, 1, 45; VII, 3, 8. — Partitiones Oratoriae, III, 3, 73; III, 5, 5 et 6; III, 11, 10 et

19; IV, 2, 107; VII, 1, 4; VII, 3, 8; VIII, 3, 36, 42, 43; XI, 1, 92. — Oratio contra agrarias leges, II, 16, 7. Conf. *contra Rullum.* — in Antonium. Vid. *Philippicae.* — pro Archia, V, 11, 25; VIII, 3, 75; IX, 4, 44; X, 1, 27; X, 7, 19; XI, 1, 19 et 34; XI, 3, 84 et 97. — contra Atratinum. Vid. *pro Caelio.* — pro Balbo, XI, 3, 164. — contra Bostarem pro Scauro, V, 10, 28. Vid. pro *Scauro.* — contra Q. Caecilium. Vid. *in Verrem Divinatio.* — pro Caecina, IV, 2, 49, 132; V, 10, 68, 92 seq., 98; V, 11, 33; VI, 3, 56; VII, 3, 17, 29; VII, 6, 7; IX, 3, 22, 80; XI, 1, 44. — pro Caelio. Vid. *pro Coelio.* — in Catilinam, IV, 1, 68; V, 10, 99; V, 11, 42; VI, 3, 109; VIII, 4, 10 et 13; VIII, 6, 15; IX, 2, 7 seq., 26, 31, 45; IX, 3, 19, 29, 30, 44, 45, 46, 62, 71, 77. — in senatu, XII, 10, 61. — contra Chrysogonum. Vid. *pro S. Roscio.* — in Clodium, VIII, 3, 81; VIII, 6, 56; IX, 2, 96. Conf. *pro Milone*, et *de Responsis Aruspicum.* — in Clodium et Curionem, V, 10, 92. Conf. III, 7, 2. — pro Cluentio, II, 17, 21; IV, 1, 36, 69, 75, 79; IV, 2, 16, 19, 85, 105, 107, 121, 130; IV, 5, 11, 20; V, 7 extr.; V, 10, 108; V, 11, 13, 22, 25, V, 13, 15, 32 seq., 39, 41, 47; VI, 1, 41; VI, 3, 39 seq.; VIII, 3, 51; VIII, 4, 11; VIII, 6, 55, 65; IX, 2, 8, 19, 51; IX, 3, 37, 38, 62, 75, 77, 81, 82; IX, 4, 68, 74, 92, 101, 133; XI, 1, 61 seqq.; XI, 3, 162. — laudatur valde haec oratio, VI, 5, 9. Conf. XI, 1, 61 seqq., 74. — in eadem aliquid reprehenditur, IV, 5, 11. — pro Coelio, III, 8, 54; IV, 1, 31, 39; IV, 2, 27; V, 13, 30; VIII, 4, 1; IX, 2, 15, 39, 60, 99; IX, 4, 64, 97, 98, 102, XI, 1, 28; XII, 10, 61; XII, 11, 6. — inprimis laudatur haec oratio, XI, 1, 68. — pro Cornelio, IV, 3, 13; IV, 4, 8; V, 11, 25; V, 13, 18, 26; VII, 3, 35 seq. — praecipue laudatur, VI, 5, 10. Conf. VIII, 3, 3. — in Cottam pro Oppio, V, 13, 20 et 30; XI, 1, 97. Vid. pro Oppio. — in Curionem, III, 7, 2; V, 10, 92. — pro Deiotaro, IV, 1, 31. — pro Domo eius dixit Calidius, X, 1, 24. — pro Flacco, XI, 1, 89. — pro Fonteio, VI, 3, 51; XI, 1, 89. — pro Fundanio, I, 4, 14. — pro Gabinio et Vatinio, in quos antea orationes etiam scripserat, XI, 1, 73. — pro Gallio, VIII, 3, 66. — pro Ligario, IV, 1, 38 seq., 66, 70; IV, 2, 51, 108 seqq., 131; V, 10, 93; V, 11, 42; V, 13, 5, 20, 31; V, 14, 1; VI, 3, 108; VII, 4, 17; VIII, 3, 85; VIII, 4, 27, VIII, 5, 10, 13; VIII, 6, 12; IX, 2, 7, 14, 28, 29, 38, 50, 51; IX, 3, 36; IX, 4, 73, 75, 92, 99, 103, 105, 107, 133; XI, 3, 108, 110, 162, 166. — Eximiae sunt huius orationis laudes, VI, 5, 10. — Pars eius vehementissima, IV, 1, 67. — Tuberonis contraria oratio, X, 1, 23. — pro lege Manilia, II, 4, 40. — contra concionem Metelli, IX, 3, 50. Conf. ib. 49. — pro Milone, quae habita est, IX, 2, 54. — contra eam scripsit Sestius, seu potius Cestius, X, 5, 20. — scripta, III, 6, 12, 93; IV, 1, 20, 31; IV, 2, 25, 57, 121; IV, 3, 17, IV, 4, 2, 15; V, 10, 37, 50; V, 11, 12, 15 seqq.; V, 14, 2, 3, 17 seqq.; VI, 1, 24, 27; VII, 2, 43; VIII, 3, 22; VIII, 5, 11; VIII, 6, 7, 48, 49; IX, 2, 26, 38, 58; IX, 3, 23, 28, 30, 77, 83; IX, 4, 74, 93, 133; XI, 1, 34, 40; XI, 3, 47 seqq., 115, 167, 172, 173; XII, 10, 62. — Magnopere eadem laudatur, VI, 5, 10. Conf. IX, 2, 41; XI, 3, 47. — pulcherrima, IV, 2, 25. — nobilissima, XI, 3, 47. — pro Murena, II, 4, 43; IV, 1, 75; IV,

2, 26; IV, 5, 12, V, 10, 99; V, 11, 11, 23; V, 13, 27; VI, 1, 85; VII, 1, 5; VIII, 3, 22, 79; VIII, 6, 30; IX, 2, 100; IX, 3, 32, 33, 82; IX, 4, 107. — Laudatur inprimis, XI, 1, 69 seqq. Conf. IV, 5, 12. — in Oppianicum pro Cluentio, IX, 3, 38. Vid. pro Cluentio. — pro Oppio, V, 10, 69, 76; V, 13, 17, 20 seq., 30; IX, 2, 50; XI, 1, 67. — egregie laudatur, VI, 5, 10. — Philippicae, III, 8, 5; V, 10, 99; V, 13, 38; VII, 3, 18; VIII, 3, 29; VIII, 4, 8, 10, 16, 25; VIII, 6, 68, 70; IX, 2, 26, 47; IX, 3, 13, 29, 71, 86; IX, 4, 23, 29, 44, 107; XI, 1, 25, 26; XI, 3, 39, 167, 172; XII, 10, 62. — in Pisonem, V, 13, 38; VIII, 3, 21; IX, 3, 67; IX, 4, 76. — in Pletorium Fonteii accusatorem, VI, 3, 51. — de proscriptorum liberis, XI, 1, 85. — adversus Quintium, V, 13, 39. Vid. pro Cluentio. — pro Quintio, IX, 3, 86. — pro Rabirio perduellionis reo, V, 13, 20; VI, 1, 49; VII, 1, 15; XI, 3, 169. — Post., III, 6, 11; IV, 1, 46, 69; IV, 2, 10, 18; IX, 2, 17; XI, 3, 172. — de Responsis Aruspicum, V, 11, 42. — pro S. Roscio Amer. contra Chrysogonum, IV, 2, 3, 19; IX, 2, 53; XII, 6, 4. Conf. VII, 2, 22 et 23. — contra Rullum, II, 16, 7; V, 13, 38, VIII, 4, 28. — contra Sassiam. Vid. pro Cluentio. — pro Scamandro, XI, 1, 74. — pro M. Scauro, patre, ambitus et repetundarum reo, IV, 1, 69; V, 13, 28; VI, 1, 22; XI, 1, 89. — circa mortem Bogtaris, VII, 2, 10. — pro Tullio, IV, 2, 131; V, 13, 21, — pro Varcno, IV, 1, 74; IX, 2, 56; V, 10, 69; V, 13, 28; VI, 1, 49; VII, 1, 12; VII, 2, 10, 22, 36; VIII, 3, 22. — in Vatinium testem, V, 7, 6; XI, 1, 73. — pro Vatiuio. Vid. pro Gabinio. — in Verrem, III, 7, 27; IV, 1, 20, 31; IV, 2, 2, 17 seqq., 106, 113 seqq., IV, 3, 13; V, 10, 76; VI, 1, 3, 13, 54; VI, 3, 4, 55; VIII, 3, 64; VIII, 4, 2, 4, 19, 27; VIII, 6, 72; IX, 2, 22, 38, 40, 47, 51, 52, 60, 61, 62; IX, 3, 35, 39, 43; IX, 4, 64, 70, 71, 97, 104, 108, 119, 124, 127; XI, 1, 40; XI, 3, 90, 162 (conf. VI, 1, 54; XI, 3, 171), 164. — divinatio in Q. Caecilium, IV, 1, 49; V, 13, 18; IX, 2, 17, 89; XI, 1, 20. — Quinque contra Verrem actionis secundae libri, XI, 2, 25. — consilium *Ciceronis* in causa Verrina, VI, 5, 4; VII, 4, 33. — Hortensii pro Verre oratio, X, 1, 23. — adfuit causae, ubi quidam suarum ipse rerum iudex erat, IV, 1, 19. — orationes, quas C. Appio, Domitio, Cn. Pompeio, ceterisve scripsit, III, 8, 50. — *Ciceronis* sententiae et conciones non minus clarum, quam est in accusationibus ac defensionibus, eloquentiae lumen ostendunt, III, 8, 65. — Orationum eius thema exposuit Pedianus, V, 10, 9. — epistolae, I, 7, 34; VI, 3, 20; IX, 3, 61; IX, 4, 41; X, 1, 107; XI, 1, 21; XII, 2, 6. — ad Appium Pulchrum, VIII, 3, 35. — ad Atticum, VI, 3, 109; VIII, 5, 18. — ad M. Brutum, II, 20, 10; III, 8, 42; V, 10, 9; VIII, 3, 6 et 34; VIII, 6, 20 et 55; IX, 3, 41 et 58; IX, 4, 41. Conf. VI, 3, 20. — ad Cerelliam, VI, 3, 112. — ad filium, I, 7, 34. — in epistolis nulla contentio est *Ciceronis* ac Demosthenis, X, 1, 107. — Academica, II, 15, 5; VI, 2, 32. — Tusculanae Quaestiones, I, 10, 19. — de Natura Deorum, I, 5, 72; VIII, 3, 32. — de Senectute, V, 11, 41. — de Amicitia, VIII, 3, 35. — Cato, V, 10, 9. — Catulus et Lucullus, quos iam editos, aliis postea scriptis, ipse damnavit, III, 6, 63. — in Dialogis, XI, 1, 21. — in libris de Phi-

losophia, Platonis aemulus exstitit, X, 1, 123. — libros Platonis atque Xenophontis edidit translatos, X, 5, 2. Conf. V, 11, 28. — in Carminibus, IX, 4, 41; XI, 1, 24. — Epigramma in quodam ioculari libello, VIII, 6, 53. — de Ire componere aliqua coeperat, XII, 3, 10. — *Ciceronis* manus seu αὐτογραφα, I, 7, 20. — iudicium de *Cicerone*, et eiusdem cum Demosthene comparatio, X, 1, 105 seqq. et 123.—Apollonio Moloni, quem Romae iam audierat, Rhodi rursus se formandum ac velut recoquendum dedit, XII, 6, 7. — sex et viginti natus annos pro S. Roscio dixit, XII, 6, 4. — iude quaedam deferbuisse tempore et annis liquata, iam senior idem fatetur, ibid. — dicit, orationem suam coepisse canescere, XI, 1, 31. — non tantum se debere scholis rhetorum, quantum Academiae spatiis, frequenter ipse testatus est, XII, 2, 23. — ex philosophis plurimum se traxisse eloquentiae, confitetur, X, 1, 81. — dicendi facultatem ex intimis sapientiae fontibus fluere, testatur, XII, 2, 6. — se totum ad imitationem Graecorum contulit, X, 1, 108. — ubique Platonis aemulus, X, 1, 123. — se ab illis quoque vetustissimis auctoribus, ingeniosis quidem, sed arte carentibus, plurimum fatetur adiutum, X, 1, 40. — eminentissimos Graecorum est secutus in pedum tatione, IX, 4, 79. — quare tantum intulerit eloquentiae lumen? X, 5, 16; XII, 6, 7. — effinxit vim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis, X, 1, 108. — praecipuum lumen, sicut eloquentiae, ita praeceptis quoque eius dedit, unicum apud nos specimen orandi docendique oratorias artes, III, 1, 20. — optimus auctor ac magister eloquentiae, V, 11, 17. — latinae eloquentiae princeps, VI, 3, 1. — caelestis in dicendo vir, X, 2, 18. — quod *Cicero* divine, ut omnia, exsequitur, I, 6, 18. — optime idem, qui omnia, *Cicero* praeceperat, XI, 3, 184. — fiducia, sicut omnia, in *Cicerone* praecipua est, V, 13, 52. — arcem tenuit eloquentiae, XII, 11, 28. — stetit in fastigio eloquentiae, XII, 1, 20. Conf. XII, 11, 26. — in utroque dicendi genere, et simplici illo et admirabili, eminet, XI, 1, 92 seq. Conf. XII, 10, 39. — in omnibus eminentissimus, XII, 10, 12. — summus ille tractandorum animorum artifex, XI, 1, 85. — certissimum praeceptorum genus, illius viri observatio, XI, 1, 71. — ad omnium orandi virtutum exempla vel unus sufficit, VIII, 3, 66. — ille se profecisse sciat, cui *Cicero* valde placebit, X, 1, 112. — *Cicero* iam non hominis nomen, sed Eloquentia, X, 1, 112; VI, 3, 3; VIII, 3, 64; VIII, 3, 60; XII, 11, 26. — hunc spectemus, hoc propositum ucbis sit exemplum, X, 1, 112. — non tamen solus imitandus est, X, 2, 24. — exempla vitiosorum eius imitatorum, X, 2, 17. — redarguitur, VI, 3, 47 et 48; VII, 9, 12; IX, 4, 16; XI, 1, 24. — reprehensus a multis: sed simul contra obtrectatores defenditur, IX, 4 prim.; XI, 1, 17 seqq.; XII, 1, 22; XII, 10, 12 seqq. — rerum a se gestarum maior quam eloquentiae iactator, XI 1, 17. — rationes, cur nonnunquam iactatione sui usus sit, ibid. et seq. — eius collocandi genus eiusdem aetatis homines, scriptis ad ipsum etiam literis reprehendere ausi fuerunt, IX, 4, 1. — eum incessere audebant ut tumidiorem et Asianum, et redundantem, et in repetitionibus nimium, et in salibus aliquando frigidum, et in compositione fractum, exsultantem, ac paene viro molliorem, XII, 10,

12. — modice respexit ad concursum vocalium, IX, 4, 39. — nec malum virum eundem fuisse, nec timidum, XII, 1, 14 seqq. — eum non fuisse nimium risus affectatorem, VI, 3, 2 seqq. — de iocis eius et dictis congesti editique libri, VI, 3, 5. — delectatus est paribus contrariis, IX, 3, 74. — iocatus in nomen Verris, V, 10, 31. Conf. VI, 3, 4. — compositionem imprimis elaboravit, IX, 4 in. — desciyit paululum a Demosthene in ratione numerorum, IX, 4, 146. Conf. X, 1, 107; XII, 10, 26 seqq. — quum omnia utilitati, tum partem quandam delectationi dedit, XII, 10, 45. — sciens iuris, XII, 3, 10. — diligentissimus orthographiae, I, 7, 34. — in filio recte loquendi usquequaque asper quoque exactor, ibid. — scripsit, *Aiio*, *Maiia*, I, 4, 11. — geminavit *τὴν S*, I, 7, 20. — inserit frequenter versus Ennii, Accii, Pacuvii, etc., I, 8, 11. — graeco nomine inscripsit libros, II, 14, 4. — Ei placet, ut, quidquid loquamur, ubicumque, sit, pro sua scilicet portione, perfectum, X, 7, 28. — quando legi possit? II, 5, 20. — declamatio de *Cicerone*, ut Antonium roget, Philippicas exurat, III, 8, 46. — ad *Ciceronem* Caelius a patre deductus est, XII, 11, 6. — *Cicero* Pansam, Hirtium, Dolabellam in morem praeceptoris exercuit, XII, 11, 6. — in oratione Dolabellae emendavit *mortem ferre*, VIII, 2, 4. — quid in Hirtii declamatione in Pansam reprehenderit? VIII, 3, 54. — velandarum varicum gratia quid facere solitum tradat Plinius? XI, 3, 141. — acmulus eius, et secundus, Hortensius, XI, 3, 8.

Cicero, Q. Tullius: de iocis Marci fratris libros edidisse dicitur, VI, 3, 5.

Cinnae Smyrna, novem annis scripta, X, 4, 4.

Claudius, imperator, VIII, 5, 16 — aeolicum digamma adiecit literis latinis, I, 7, 27. — *Claudii* Caesaris contra libertum quum ageret Afer, VI, 3, 81.

Cleanthes, philosophus, II, 15, 35; II, 17, 41; XII, 1, 18. — mercedes a discipulis acceptavit, XII, 7, 9.

Cleon femur ferire Athenis primus instituit, XI, 3, 123.

Cleostelaeus (seu rectius *Cleo Stelaeus*), IX, 3, 76. — ignotum nobis cum Burmanno fatemur. Stelas Cretae urbem formore *ἰθυτκὸν Stelaeus*, docet *ἰθυτκῶν* scriptor.

Clitarchus, historicus, de quo iudicium fertur, X, 1, 74.

Clodius. Vid. Ciceronis orat. in Clodium. — Editi in competitores, *Clodium* et Curionem libri, III, 7, 2; V, 10, 92. Conf. Ind. I.

Coeus, orator, XII, 10, 21.

Coelius, M. (seu Caelius), orator, I, 5, 61; IV, 2, 27; IV, 2, 123 seq.; VIII, 6, 53; XI, 1, 51. — ad eum Cicero a patre deductus est, XII, 11, 6. — praetor, cuius sellam curulem consul Isauricus fregit, VI, 3, 25. — qua re se hominem frugi voluerit probare? I, 6, 29. — dixit *parricidatum*, I, 6, 42. — in Antonium, IX, 3, 58. in Antonium egregia temulenti, qui excitabatur, descriptio, IV, 2, 123 seq. — de C. Laelii collegaeque eius in provinciam festinantium contentione, VI, 3, 39 et 41. — in defensione causae, qua rem de vi fuit, XI, 1, 51. — iudicium de eo, X, 1, 115. — praecipua virtus ei tribuitur Asperitas, X, 2, 25. — it. indoles, XII, 10, 11. — et in accusando urbanitas, X, 1, 115. — melius obiecit crimina, quam defendit, VI, 3, 69. Vid. *Ciceronis* oratio pro *Coelio*.

Coloies Teius, pictor, a Timanthe victus, II, 13, 13.

Comici graeci, olii quoque, prae-

ter Menandrum, habent, si cum venia legantur, quaedam, quae possis decerpere, X, 1, 72. — veteres, liberrimum genus hominum, XII, 2, 22. — latini, I, 7, 22. Conf. *Fabula, Scenici*; it. Ind. I.

Commentarii rhetorum, III, 8, 67. Conf. *Cicero*.

Comoedi. Vid. Ind. I.

Comoedia antiqua seu vetus, i. e. poëtae comici veteres graeci, de quibus iudicatur, X, 1, 9, 65, 82. — latini scriptores, X, 1, 99. — illud, quo veteres tragoediae *comoediae*que claudantur, *plaudite*, VI, 1, 52. Cf. Ind. I.

Controversiae, IX, 2, 77. Vid. Ind. I. Conf. hic *Declamationes, Declamatores*.

Corax, rhetor, cum Tisia artium scriptor antiquissimus, II, 17, 7; III, 1, 8.

Corneliae, Gracchorum matris, Epistolae, I, 1, 6.

Cornificius, rhetor, V, 10, 3; IX, 2, 27; IX, 3, 71, 91, 98. — scripsit de arte dicendi non pauca, III, 1, 21. — proprie libros operi de figuris dedicavit, IX, 3, 89. Cf. *Auctor ad Herenn.*

Cossutiani Capitonis accusator, VI, 1, 14.

Cotta, L., VI, 5, 10; XI, 1, 67. — eius epistola, V, 13, 20 et 30. — verborum atque ipsius soni rusticitate imitationem antiquitatis affectavit, XI, 3, 10.

Crassus, L., orator, I, 11, 18; II, 4 extr.; II, 20, 9; VI, 3, 43 seq.; VIII, prooem. 14; VIII, 3, 89; X, 3, 13; XI, 1, 4 et 37; XII, 2, 5; XII, 10, 11; XII, 11, 4, 27. — contra Brutum, VI, 3, 43 seqq. — eius contentio cum Scaevola in iudicio Curiano, VII, 6, 9. — oratio de colonia Narbonensi, VI, 3, 44. — de L. Servilio, ibid. — vertit graeca in latinum, X, 5, 2. — vox eius honestissimae libertatis, VIII, 3, 89; XI, 1, 37. — multum valuit actione, XI, 3, 8. — digito quodam optime usus est, XI, 3, 94. — ille dives, quum Asiae praeesset, quinque graeci sermonis differentias sic tenuit, ut, qua quisque apud eum lingua postulasset, eadem sibi ius redditum ferret, XI, 2, 50.

Crates, philosophus, quum indoctum puerum vidisset, paedagogum eius percussit, I, 9, 5.

Cratinus, poëta comicus, de quo iudicium fert auctor, X, 1, 65.

Crispus Passienus, VI, 1, 50; VI, 3, 74. — Quintiliano puero eius insignis pro Voluseno Catulo oratio ferebatur, X, 1, 24. Vid. Schott. Catul. rhetor. ap. Senecam, ubi avum, patrem, filium distinguit.

Crispus Vibius, orator; eius dicta, V, 13, 48; VIII, 5, 15, 17. — pro Spatale, VIII, 5, 17. — iudicium de eo, X, 1, 119. — vir ingenii iucundi et elegantis, V, 13, 48. — laus eius praecipua iucunditas, XII, 10, 11.

Critolaus peripateticus, Aristonis praeceptor, II, 15, 19, 23; II, 17, 15.

Curio, VI, 3, 76. — pater, XI, 3, 129. — in *Curionem* editi libri, III, 7, 2; V, 10, 92.

Curius, Manius, VI, 3, 72. — *Curianum* iudicium, VII, 6, 9.

Curius, T., VII, 2, 38.

Curius Vibius, VI, 3, 73, 91. Vid. Burm., p. 552.

Cynicus, reus de moribus, IV, 2, 30.

Cythnius. Vid. *Timanthes*.

D

Daedalus. Conf. Indicem primum.

Decimus. Vid. *Laelius*.

Declamatores et *Declamationes* taxantur, III, 8, 44, 51 et 69; IV, 2, 28; IV, 3, 2; V, 12, 7 seqq.; V, 13, 42 et 44 seqq.; IX, 2, 42; XI, 1, 55 seqq. — quando, et quatenus utiles sint? X, 5, 14 seqq. — non nimium diu illis immorandum, XII, 11, 15 seqq. —

quo fiat, ut minus sanguinis ac virium *declamationes* habeant quam orationes, X, 2, 12. — *declamatorum* quorundam perversa ambitio, X, 7, 21. Conf. *Scholastica*.

Demades, *Remex*, idem orator, II, 17, 12. — orationes scribere non est ausus, II, 17, 13. — in agendo clarissimus, nihil posteritati mansurisque literis reliquit, XII, 10, 49.

Demetrius, actor comoediarum, valde laudatur, XI, 3, 178 seqq.

Demetrius Phalereus, II, 4, 41 sq.; IX, 3, 84. — iudicium de eo, X, 1, 80. — versicolore veste dicebatur uti, X, 1, 33. — primus inclinasse eloquentiam dicitur, X, 1, 80.

Demetrius, statuarius, XII, 10, 9.

Demosthenes, II, 5, 16; III, 6, 3; V, 13, 41; V, 14, 32; VI, 1, 21; VIII, 5, 33; IX, 2, 62, 98; IX, 4, 17, 31, 36, 97, 146; X, 1, 39; XII, 2, 22; XII, 6, 7; XII, 9, 15; XII, 10, 26, 52, 54; XII, 11, 26. — verba eius graeca, IV, 2, 131; IX, 4, 63 seq. et 73. — latine, V, 14, 4; IX, 3, 55; XI, 1, 22. — puer admodum actiones pupillares habuit, XII, 6, 1. — adversus Androtionem, V, 14, 4. — pro Ctesiphonte, seu contra Aeschinem, seu pro Corona, IV, 1, 32, 66, 68 (conf. V, 13, 41; VII, 1, 2); IV, 2, 131; VII, 1, 2; IX, 2, 55, 62, 98; IX, 3, 55; IX, 4, 63 et 73; X, 1, 22; XI, 1, 22; XI, 3, 168. — in illo pro Ctesiphonte timido submissoque principio, XI, 3, 97. — de Halonneso, III, 8, 5. — adversus Midiam, VI, 1, 17. — Philippicae, III, 8, 65; VI, 5, 7; IX, 4, 63. — eisdem, quibus habitae in iudiciis orationes, eminent virtutibus, III, 8, 65. — epistolae, in quibus nulla eius cum Cicerone contentio est, X, 1, 105. — iudicium de eo seu potius Encomium, X, 1, 76. Conf. XII, 10, 23 seq. et 26. — comparatur Ciceroni, X, 1, 105 seqq. — strictior multo est Cicerone, XII, 10, 52. — dedit operam Platoni, XII, 2, 22; XII, 10, 24. — vindicatur ab obtrectatoribus eloquentiae pariter ac vitae suae, XII, 1, 14 seqq., 22. Cf. XII, 10, 26. — paene lex orandi, X, 1, 76. — in primis legendus, vel ediscendus potius, X, 1, 105. — graecae eloquentiae princeps, VI, 3, 1; XII, 2, 22. — longe perfectissimus Graecorum, X, 2, 24. — neque ipsi Ciceroni videtur satis esse perfectus, quem dormitare interim dicit, X, 1, 24; XII, 1, 22. — aliqua ei defuerunt, XII, 10, 26. Conf. X, 2, 24. — consilium eius, VI, 5, 7 seq. — quamobrem iuraverit per interfectos in Marathone et Salamine, IX, 2, 62. Conf. ibid. 98; XI, 3, 168; XII, 10, 24. — coactus est gloriari de semet ipso, XI, 1, 22. — amator secreti, et secessus ipsius, X, 3, 25, 30. — exercitationes vocis et gestus, XI, 3, 54, 68, 130. — pronuntiationi palmam dedit etc., XI, 3, 6 seq. — *δεινώσει* praeter alios plurimum valuit, VI, 2, 24. — seu vi, X, 1, 108. — fulmina eius numeris contorta feruntur, IX, 4, 55. — quapropter quidam putent eius eloquentiam maxime esse laudabilem, IX, 2, 40. — modice respexit ad concursum vocalium, IX, 4, 39. — spondeo plurimum est usus, IX, 4, 97. — eius severa compositio, IX, 4, 63. — laboravit litera *R*, I, 11, 5. — non displicuerunt illi ioci, sed non contigerunt, VI, 3, 2. — urbanum fuisse dicunt, dicacem negant, VI, 3, 22. — ait, oratorem decere dicere, si contingat, et sculpta, XII, 9, 16.

Deorum auctoritas, divina testimonia, V, 11, 42 seq. Conf. *Oracula*, *Responsa*, *Testimonia*.

Dialectici, VII, 3, 14.

Dialogi. Vid. *Plato*, *Socratici*, et Ind. I.

Didymus, quo nemo plura scripsit, I, 8, 20. — accidit ei, ut, quum

historiae cuidam tanquam vanae repugnaret, ipsius proferretur liber, qui eam continebat, ibid.

Diogenes Babylonius, I, 1, 9.

Dion. Vid. Ind. I.

Dion, rhetor (Prusaeus, inquit Fabricius), III, 3, 8.

Dionysius. Vid. Iud. I.

Dionysius, rhetor, seu Halicarnasseus, III, 1, 16; IX, 4, 88. — operi de figuris proprie libros dedicavit, IX, 3, 89.

Doctores artis rethoricae circa Tisiam et Coraca primum reperti, II, 17, 7.

Dolabellae iocus ad Augustum VI, 3, 79. — oratio a Cicerone emendata, VIII, 2, 4.—commemoratur item, IX, 1, 16; XII, 11, 6. — eius servus quum interrogaretur, etc., VI, 3, 99.

Domitianus, Germanicus, Augustus, IV, prooem. 2. — morum sanctissimus censor, IV, prooem. 3. — princeps, ut in omnibus, ita in eloquentia quoque eminentissimus, IV, prooem. 3. — quo neque praesentius aliud, neque studiis magis propitium numen est, IV, prooem. 5.—ut poëta summis effertur laudibus, X, 1, 91. —adulatur ei frequenter Quintilianus. Vid. Gesneri Praefat., §. 13.

Domitius, L. Vid. Ind. I.

Domitius Afer, orator, V, 7, 7; V, 10, 79; VI, 3, 27, 32, 54, 68, 84, 85, 92, 93, 94; VIII, 5, 3; IX, 3, 79; XI, 3, 126.—Quintiliano puero insignis eius oratio pro Voluseno Catulo ferebatur, X, 1, 24.—pro Cloantilla, VIII, 5, 16; IX, 2, 20; IX, 3, 66; IX, 4, 31. pro Laelia, IX, 4, 31. — egit contra libertum Claudii Caesaris, VI, 3, 81. — libros duos de Testibus composuit, V, 7, 7.— iudicium de eius eloquentia, X, 1, 118.— longe omnium, quos Quintiliano cognoscere contigit, summus orator, XII, 11, 3.— princeps fori, ibid. — cum senem adolescentulus Quintilianus coluit, V, 7, 7.— dictorum ab eodem urbane suut editi libri, VI, 3, 42. — iudicium eius de Virgilio, X, 1, 86. —solebat traiicere in clausulas verba tantum asperandae compositionis gratia, IX, 4, 31. — praecipua virtus ipsius, Maturitas, XII, 10, 11. — mire fuit in narrando venustus, et orationibus eius complures huiusmodi narrationes facetae insertae reperiuntur, VI, 3, 42. — valde senex auctoritatem perdidit, XII, 11, 3.

Domitius Marsus de urbanitate diligentissime scripsit, cuius in praeceptis tamen a Quintiliano redarguitur, VI, 3, 102 seqq., 108 et seqq.

Duellius seu *Dullius*, C. — ex columna rostrata, quae est ei in foro posita manifestum est *D* pluribus verbis ultimam adiectam, I, 7, 12.

E

Egesias, statuarius, XII, 10, 7. — *Egesiam* solo Fabio auctore laudat etiam in Catalogo Iunius.

Empedocles praecepta sapientiae versibus tradidit, I, 4, 4.— primus post eos, quos poëtae tradiderunt, movisse aliqua circa rhetoricen dicitur, III, 1, 8.—eius discipulus, ut traditur, Gorgias Leontinus, ibid.

Ennius, I, 5, 12; I, 6, 12; I, 8, 11; II, 15, 4; II, 17, 24; VII, 9, 7; IX, 4, 115; XI, 3, 31.— indicium de eo, X, 1, 88.—eiusdem Sextus Annalis, VI, 3, 86. — Medea, V, 10, 83.— in Satyra Mortem ac Vitam contendentes tradit, IX, 2, 36. — eiusdem versus esse suspicatur, VIII, 6, 9.

Ephorus, historicus, II, 8, 11; IX, 4, 87. — ut Isocrati visum, calcar.bus eget, II, 8, 11, X, 1, 74.

Epicurus, philosophus: figurae eius, X, 2, 15. — disciplinas omnes fugit,

II, 17, 16.—fugere omnem disciplinam navigatione quam velocissima iubet, XII, 2, 24. — humanam Deo naturam locumque inter mundos dedit, VII, 3, 5. — eius secta, V, 8, 33. — *Epicuri* secta seu *Epicurei*, X, 1, 124. — inter Stoicos et *Epicuri* sectam secutos pugna perpetua est, Regaturne providentia mundus, V, 8, 33, Conf. *Catius* et *L. Varus*.

Eratosthenes, XI, 2, 14. — literis non instituendus, qui minores septem annis essent, praecepit, I, 1, 16.

Eriphylus Rhodius (variat lectio; neque aliunde notus), X, 6, 4.

Erutius Antoniaster, VIII, 3 22.

Euathlus, rhetor, a Protagora decem millibus denariorum didicisse artem, quam edidit, dicitur, III, 1, 10.

Euphorion, poëta, XI, 2, 14. — quem nisi probasset Virgilius, idem nunquam certe conditorum Chalcidico versu carminum fecisset in Bucolicis mentionem, X, 1, 56.

Euphranor, pictor, XII, 10, 6, et 12.

Eupolis, poeta comicus, II, 10, 17; XII, 10, 65. —iudicium de eo fertur, X, 1, 65.

Euripides, I, 12, 18; III, 1, 14; V, 10, 31. — iudicium de eo, X, 1, 67 seq. — Sophocles an *Euripides*, in dispari dicendi via, uter sit poëta melior, inter plurimos quaeritur, ibid. — illud quidem nemo non fateatur necesse est, iis, qui se ad agendum comparant, utiliorem longe *Euripidem* fore, ibid. — Hunc et admiratus maxime est, et sequutus Menander, ibid. 69.

Eurypilus Larissaeus et alii ut tradiderunt, XI, 2, 14.

F

Fabius. Vid. Indicem primum.

Fabius Cunctator, VIII, 2, 11; XI, 2, 30.

Fabius Maximus, incusans Augusti congiariorum exiguitatem, VI, 3, 52. — eiusdem triumphus, ib. 61.—

Fabius Pictor: eum Varro sequutus, I, 6, 12.

Fabulae (Fabellae) quae ad scenam componuntur, XI, 3, 73 seq. — poëticae, V, 11, 17. Conf. Ind. I.

Federa vetustissima, VIII, 2, 12.

Flaccus. Vid. *Valerius*.

Flavius, VII, 4, 40. — An Sergius cognominetur? VIII, 3, 33. — artem scholae tantum composuit, VII, 4, 40. — eius apud me merito summa est auctoritas, ibid. — Essentiam atque Entia dixit, II, 14, 2; III, 6, 23; VIII, 3, 33.

Flavius, Cn., VIII, 3, 22. Vid. *Virginius*.

Florus, Iulius, orator, X, 3, 13 seqq. — In eloquentia Galliarum princeps, alioqui inter paucos disertus, ibid.

Foedera vetustissima, VIII, 2, 12.

Formularii, XII, 3, 11.

Fulvius, VI, 3, 100.

Furius. Vid. *Bibaculus*.

G

Galba, L., VI, 3, 27, 62, 64, 66, 80, 90.

Galba, Serv., II, 15, 8.

Galliarum eloquentia, X, 3, 13.

Gallio, rhetor, III, 1, 21. — pater, IX, 2, 91. Vid. *Novanius*.

Gallus, Cornelius, poëta, I, 5, 8. — oratio in Pollionem sitne *C. Galli* an Labieni, dubitatur, ibid. — in elegia durior, X, 1, 93.

Gallus, Did., VI, 3, 68.

Gallus, Sulpicius. Vid. *Sulpicius*.

Geometrae, V, 10, 7.

Germanicus Augustus. Vid. *Domitianus*.

Glyco Spiridion, VI, 1, 41.
Gnipho. Vid. *Antonius*.
Gorgias Leontinus, III, 1, 8 seq. — in Olympico, III, 8, 9. — apud Platonem, II, 15, 5, 10, 18, 24 sqq.; II, 16, 3; XII, 11, 21. — Empedoclis discipulus, III, 1, 8. — unus eorum, qui primi communes locos tractasse dicuntur, III, 1, 12. — in paribus contrariis immodicus, IX, 3, 74. — se in auditoriis interrogari patiebatur, qua quisque de re vellet, II, 21, 21; XII, 11, 21. — centum et novem vixit annos, III, 1, 9. — clarissimus eius auditorum, Isocrates, III, 1, 13. — distinguitur a sequente, IX, 2, 102.
Gorgias, alius rhetor, IX, 2, 102 et 106. — vixit tempore Rutilii Lupi, idemque hic illius quatuor libros in unum suum transtulit, IX, 2, 102.
Gracchi, II, 5, 21; VIII, 5, 33; XII, 10, 10 et 45. — antique *Gracci* vocali, I, 5, 20. — eorum eloquentiae multum contulisse accepimus Corneliam matrem, I, 1, 6. — in *Gracchorum*, Catonisque, et aliorum similium lectione durescent pueri: sient enim horridi atque ieiuni etc., II, 5, 21. — eorum leges invisae, III, 7, 21; V, 13, 24.
Gracchus, C., praecipuus suorum temporum orator, I, 10, 27. — Cicero corrigit, quae a *Graccho* composita durius putat, IX, 4, 14. — ei concionanti consistens post eum musicus fistula modos, quibus deberet intendi, ministrabat, I, 10, 27. — actione *Gracchus* in deflenda fratris nece totius populi romani lacrymas concitavit, XI, 3, 8. — fragmentum huius orationis, XI, 3, 115.
Gracchus, Tib., VII, 4, 13.
Graeci oratores, rhetores, veteres, XI, 3, 183; XII, 10, 48. — novi, V, 11, 36; VII, 4, 36; VII, 9, 4; XI, 3, 3[illegible], 102 et 160. — quid solum peius Romanis faciant? V, 14, 32. — pragmatici, XII, 3, 4. — testes, XI, 1, 89. — quantum *Graeci* praeceptis virtutum valent, tantum Romani exemplis, XII, 2, 30. — sententiae veteribus, praecipue *Graecis*, in usu non fuerunt, XII, 10, 48. — nomina fingere, *Graecis* promptissimum est, IX, 1, 22. Conf. I, 5, 72. — apprehensa apud Demosthenem nuda enthymemata *Graeci* magis in catenas ligant, et inexplicabili serie connectunt, et indubitata colligunt, et probaut confessa, et se antiquis per hoc similes vocant, V, 14, 32. — sequuti *Graecos*, V, 11, 36. — *Graecorum* proverbia. Vid. *Proverbia*. Conf. *Graecus* in Ind. I.
Grammatici, IX, 1, 4; X, 1, 53. — veteres quam severe usi sint iudicio in auctoribus? I, 4, 2 seq.; X, 1, 54. — poëtarum iudices, X, 1, 54. — qui lyricorum quaedam carmina in varias mensuras coëgerunt, IX, 4, 53. Conf. *Aristarchus*, *Aristophanes*; it. *Grammaticus* in Indice I.

H

Helvius. Vid. *Mancia* in hoc Ind.
Herculis laus, III, 7, 6. Conf. Ind. I.
Herennius. Vid. *Auctor ad Her.*
Hermacreon, V, 10, 78.
Hermagoras, rhetor (Ciceroni appellatus *Hermagora*, I, 5, 61), II, 15, 14; II, 21, 21; III, 3, 9; III, 5, 4; III, 6, 21, 52, 55 et 58 seq.; III, 11, 1, 3, 18 et 22; V, 9, 12; IX, 2, 106. — fecit velut propriam viam, quam plurimi sunt sequuti, III, 1, 16. — nomen στάσεως non primum ab *Hermagora* traditum putant, III, 6, 3. — vitio illo, quo per minutas rerum particulas ratio docendi concidatur, praecipue laboravit, vir alioqui subtilis et in plurimis admirandus, tantum diligentiae nimium sollicitae, ut

ipsa eius reprehensio laude aliqua non indigna sit, III, 11, 22. — de arte rhetorica mirabiliter multa composuit, III, 5, 14. — de libris nonnullis, eius nomine inscriptis, dubitatur an eius sint? III, 5, 14. — ei maxime par atque aemulus videtur Athenaeus fuisse, III, 1, 16. — Cicero sequutus eum, III, 6, 58; III, 11, 18. — idem eius praecepta in aliqua parte reprehendit, III, 5, 15. — et ab eo dissentit, III, 11, 18.

Hermagoras alius, Theodori Gadarei discipulus, quem tempore Quintiliani erant qui vidissent, III, 1, 19. — sunt inscripti nomine *Hermagorae* libri, qui confirmant illam opinionem, sive falsus est titulus, sive alius hic *Hermagoras* fuit, III, 5, 14.

Hermagorei seu *Hermagoram* sequuti, III, 1, 16; III, 5, 4; VII, 4, 4.

Herodotus, historicus: iudicium de eo, et differentia a Thucydide, X, 1, 73. — An parum studiosus compositionis fuerit? IX, 4, 16. — in eo quum omnia leniter fluunt, tum ipsa διάλεκτος habet eam iucunditatem, ut latentes etiam numeros complexa videatur, IX, 4, 19. — non indignetur sibi aequari T. Livium, X, 1, 101.

Heroici poëtae, X, 1, 51. — in *heroicis* Ovidius, ib. 88.

Heroum laudes inter convivia canebantur, I, 10, 10.

Hesiodus, poëta, de quo iudicium fertur, X, 1, 52. — primus auctor fabularum, V, 11, 19. — Ὑποθήκας eius esse, negavit Aristophanes grammaticus, I, 1, 15. — datur ei palma in illo medio dicendi genere, X, 1, 52.

Hippias Eleus, rhetor, III, 1, 10. — non liberalium modo disciplinarum prae se scientiam tulit, sed vestem et annulum crepidasque, quae omnia manu sua fecerat, in usu habuit, atque ita se praeparavit, ne cuius alterius ope egeret neve ullius rei, XII, 11, 21.

Hyppocrates, clarus arte medicinae, III, 6, 63. — videtur honestissime fecisse, qui quosdam errores suos, ne posteri errarent, confessus est, ib.

Hirtius in Pansam declamans, VIII, 3, 54. — eum Cicero in morem praeceptoris exercuit, XII, 11, 6. — quid in illo emendaverit Cicero? VIII, 3, 54.

Hispo, VI, 3, 100.

Historia alere orationem quodam molli iucundoque succo potest, X, 1, 31. Conf. III, 8, 67 seqq. — Latina, X, 1, 101 seq. Conf. Ind. I.

Historici, I, 6, 2; II, 4, 19; IV, 2, 2; VIII, 6, 65; X, 1, 101; XII, 2, 22. — reprehensi circa dimensionem insularum, I, 10, 39.

Histriones. Vid. Ind. I.

Homerus, I, 5, 67; X, 1, 57, 62. — verba eius latine, X, 1, 46; XI, 3, 158; XII, 10, 64. — nouus liber, quo missa ad Achillem legatio continetur, X, 1, 47. — iudicium de illo, s. potius laudes eius, X, 1, 48 seqq., 86. — poëta κατ' ἐξοχήν, VIII, 5, 9. — eum semper excipi par est, X, 1, 65. — in eo nullius non artis vestigia deprehenduntur, II, 17, 8; XII, 11, 21. — poësis ab eo fastigium accepit, XII, 11, 26. — omnibus eloquentiae partibus exemplum et ortum dedit, X, 1, 46. — in utriusque sui operis ingressu paueissimis versibus legem prooemiorum, non dico, servavit, sed constituit, X, 1, 48. Conf. IV, 1, 34. — validissimae cuiusque formae amator, XII, 10, 5. — Ab hoc incipienda lectio, I, 8, 5; X, 1, 85. — in quibus non imitandus? VIII, 6, 18. — dormitare interim Horatio videtur, X, 1, 24. — versus *Homeri*, quo victi ab Atheniensibus Megarei, qui tamen ipse non in omni editione reperitur, V,

11, 40. — de tribus generibus dicendi, II, 17, 8; XII, 10, 64. — *Homerica* dispositio, V, 12, 14; VII, 10, 11. — facultas eloquendi *Homerica*, i. e. divina, X, 1, 81. — de Agamemnone atque Achille, itemque Tydeo, III, 7, 12. — phoenix *Homericus*, II, 3 extr.; II, 17, 8. — caelatura clypei Achillis, II, 17, 1. — Priami verba apud Achillem, III, 8, 53. — de equo Troiano, VIII, 3, 84. — eius Pastor populi, VIII, 6, 18. — de sceptro, IX, 3, 57. — verba adversus Agamemnonem a Thersite habita, XI, 1, 37. — De Ulixis eloquentia, XI, 3, 158. — de scenam auctoritate, XII, 4, 2.

Horatius Flaccus, Q.: verba eius, I, 5, 2 et 57; V, 11, 20; VI, 3, 20; VIII, 2, 9; VIII, 3, 20; VIII, 6, 23, 27, 44; IX, 3, 10, 17, 18, 65; IX, 4, 54 et 65; X, 1, 94; XI, 3, 80. — in Arte poetica, Ep. ad Tryph. 2. — in prima parte libri de Arte poetica, VIII, 3, 60. — locus, quo navim pro republica, fluctuum tempestates pro bellis civilibus, portum pro pace atque concordia dicit, VIII, 6, 44. — dormitare interim ei Homerus ipse videtur, X, 1, 24. — Tyrtaeum Homero subiungit, X, 1, 57. — Pindarum merito credidit nemini imitabilem, X, 1, 61. — iudicium de eo, X, 1, 94 et 96. — in quibusdam *Horatium* nolim interpretari, I, 8, 6. — dissentit ab eo Quintilianus in iudicio de Lucilio, X, 1, 94. — de alio, vid. Ind. I.

Hortensius, Q., orator: dictum eius a Cicerone elusum, VI, 3, 98. — pro Verre, VI, 3, 98; X, 1, 23. — editi sunt ab eo communes loci, quibus quaestiones generaliter tractantur, II, 1, 11. — invenis accusationem suscepit, XII, 7, 4. — eius scripta intra famam fuere, XI, 3, 8. — dux princeps oratorum, aliquando aemulus Ciceronis existimatus est, novissime quoad vixit secundus, ibid.; XII, 11, 27. — mediam formam teneat, XII, 10, 11. — annus, quo erat consul futurus, VI, 5, 4. — *cervicem* videtur primus dixisse, VIII, 3, 35. — actio, 11, 3, 8. — placuit aliquid eo dicente, quod legentes non invenimus, ibid. — diligentia pertiendi, IV, 5, 24. — memoria, X, 6, 4; XI, 2, 24. — reprehendit Tineam Placentinum, I, 5, 12. — Cato Martiam ei tradidit, III, 5, 11; X, 5, 13. — filia *Hortensii*: eius oratio apud triumviros habita, legitur non tantum in sexus honorem, I, 1, 6.

Hyperides, orator: iudicium de eo, X, 1, 77. — actio pro Phryne admirabilis, II, 15, 9; X, 5, 2. — Atticus, XII, 10, 22. — at plus indulsit voluptati, ibid. Conf. *Messala*.

Hyperbolus. Vid. *Marcus*.

I

Iamborum scriptores quidam, X, 1, 9.

Inscriptio C. Caesaris, I, 7, 22. — in columna rostrata, I, 7, 12. — in pulvinari Solis, I, 7, 12. — *inscriptiones* quaedam, I, 5, 20.

Interdicta, II, 10, 5; IV, 2, 61; VII, 5, 3; XII, 10, 70.

Isaeus, orator, XII, 10, 32.

Isocrates, II, 15, 33; III, 4, 11; III, 5, 18; III, 6, 3. — in Helenes laude, III, 8, 9. — in panegyrico, III, 8, 9. — de ephoro atque Theopompo quo modo iudicaverit? II, 8, 11; X, 1, 74. — iudicium de eo, X, 1, 79. — tribuitur ei lucunditas, X, 1, 108. — eius ars, si tamen revera, quae circumfertur, eius est, II, 15, 4, 33; III, 1, 15. — Panegyricum eius qui parcissime, decem annis dicunt elaboratum, X, 4, 4. — de

praeceptore eius inter auctores non convenit, III, 1, 13. — secundum Aristotelem, Gorgiae auditor, ibid. — palaestrae quam pugnae magis accommodatus, X, 1, 79. — ad componendum optimus, actionibus idoneus non fuit, XII, 10, 50. — in compositione adeo diligens, ut cura eius reprehendatur, X, 1, 79. — in paribus contrariis copiosus utique prima aetate fuit, IX, 3, 74. — an Attice dixerit, XII, 10, 22. — octavum et nonagesimum implevit annum, III, 1, 14. — clarissimus ille praeceptor, II, 8, 11. — eius praestantissimi discipuli fuerunt in omni studiorum genere, III, 1, 14. — eum non magis libri bene dixisse, quam discipuli bene docuisse testantur, II, 8, 11. — eius schola principes oratorum dedit, XII, 10, 22. — Aristoteles ab eo parte in una dissensit, IV, 2, 32. — *Isocratis* sectatores, IV, 2, 31; IX, 4, 35.

J

Juba finxit aliena, etc. VI, 3, 90.

Judaicae superstitionis auctor primus, III, 7, 21.

Judicialibus de causis qui aliqua composuerunt, III, 6, 104.

Julius, C. (forte Caesar) eius in Helvium Manciam dictum, VI, 3, 38.

Julius Africanus, orator: apud Neronem de morte matris, VIII, 5, 15. — iudicium de eo reperitur, X, 1, 118. Conf. XII, 10, 10. — inprimis ei tribuuntur vires, XII, 10, 11.

Julius Florus, X, 3, 13.

Julius Secundus, orator, X, 3, 12 seqq. — aequalis Quintiliani, atque ab eo familiariter amatus, ibid. — mirae facundiae vir, infinitae tamen curae, ibid. — iudicium de eo, X, 1, 120 seq. — character ei tribuitur Elegantia, XII, 10, 11.

Junius, XI, 3, 129.

Junius Bassus. Vid. *Bassus*.

Jupiter: laudes Capitolini *Jovis* perpetua sacri certaminis materia, III, 7, 4.

Juris consulti, V, 14, 34. — eorum summus circa verborum proprietatem labor est, ibid. — eorumdem sunt solutiora numeris et magis ab usu dicendi remota, XI, 2, 41.

L

Labienus: eius in Pollionem oratio, si modo est, I, 5, 8. — contra Vrbiniae heredes, IV, 1, 11. — in Rabirium lege perduellionis, V, 13, 20. — Pollio in eo damnat, *rebus agentibus*, IX, 3, 13.

Laelius, C, VI, 3, 39.

Laelius Decimus, X, 1, 24; XII, 10, 10. — Atticus Romanorum, XII, 10, 39. — doctus, VIII, 6, 37. — *Laelii* filia reddidisse in loquendo paternam eloquentiam dicitur, I, 1, 6.

Laenas Popilius, rhetor. Vid. *Lenas*.

Latini, IX, 4, 145. Vid. *Comedia*, *Historia*, *Nostri*. Conf. Ind. I.

Latro, Porcius, rhetor, IX, 2, 91. — primus clari nominis professor, X, 5, 18. — actioni forensi non idoneus, ibid. — est inter declamatores Senecae, ubi vid. Schott.

Lauranius (homo ignorabilis: et variat lectio), IX, 4, 38.

Laus. Vid. *Hercules*, *Iupiter*, *Leges*. Somni et mortis scriptae *laudes*, et quorumdam a medicis cibornm, III, 7, 28.

Laudationes funebres pendent frequenter ex publico aliquo officio, atque ex senatus consulto magistratibus saepe mandantur, III, 7. 2.

Leges XII Tabb., I, 6, 11; III, 6, 84; V, 14, 18. — *lex* Manilia,

II, 4, 40. — Plautia, IX, 3, 56. — Servilia, VI, 3, 44. — Romanis pro concione suadere ac dissuadere moris fuit, II, 4, 33. — apud Graecos lator earum ad iudicem vocabatur, ibid. — trino nundino promulgabantur, et idoneo die, etc., II, 4, 35. — *legum* laus et vituperatio, II, 4, 33 seqq.

Legulei, XII, 3, 11.

Lenas seu *Laenas*, Popilius, rhetor, X, 7, 32. — prior Gallione patre, et accuratius scripsit de arte oratoria, III, 1, 21. — de inotiosa actione, XI, 3, 184.

Lentulus, Cn., actione plus opinionis consequutus est quam eloquentia, XI, 3, 8.

Leonides, paedagogus Alexandri M. quibusdam eum vitiis imbuit, I, 1, 9.

Librarii, XI, 3, 131. — quidam dum *librariorum* insectari volunt inscitiam, suam confitentur, IX, 4, 39.

Licinius. Vid. *Archias*.

Linus, I, 10, 9.

Livius Andronicus, X, 2, 7.

Livius, T.: eius verba, VIII, 6, 9 et 20. — legitur quoque hoc nomen in nonnullis libris, ubi nunc Iulius, VI, 3, 69. — circa initia statim primi libri, I, 5, 44. — in primo statim libro, IX, 2, 37. — in epistola ad filium praecipit, legendos Demosthenem atque Ciceronem; tum ita, ut quisque esset Demostheni et Ciceroni simillimus, II, 5, 20; X, 1, 39. — de praeceptore illo, qui discipulos obscurare, quae dicerent, iubebat, VIII, 2, 18. — iudicium de eo, X, 1, 101 seq. — quando legendus, II, 5, 19. — mirae facundiae vir, VIII, 1, 3. — eius lactea ubertas, X, 1, 32. — μακρολογία, VIII, 3, 53. — eiusdem quidam locus vindicatur, IX, 4, 74. — hexametri exordio coepit, ibid. — scripsit Sibe, Quase, I, 7, 24. — frequentissime dubitat, II, 4, 19. — Pollio deprehendit in eo Patavinitatem, I, 5, 56; VIII, 1, 3.

Λογοδαίδαλος Platonis, III, 1, 11.

Longus. Vid. *Sulpicius*.

Lucanus, poëta, de quo iudicium exstat, X, 1, 90. — magis oratoribus quam poëtis annumerandus, ibid.

Lucilius seu *Lucillius*, poëta satiricus, I, 5, 56; I, 7, 19; I, 8, 11. — versus eius et verba, I, 6, 8; I, 7, 15; IX, 4, 38 et 113. — in nono, I, 7, 19. — iudicium de eo, X, 1, 94.

Lucretius, poëta, XII, 11, 27. — versus eius, III, 1, 4. — iudicium de eo, X, 1, 87. — legendus quidem, sed non ut phrasin faciat, ibid. — praecepta sapientiae versibus tradidit, I, 4, 4; III, 1, 4; VIII, 6, 45.

Luculli, XII, 7, 4.

Lupus. Vid. *Rutilius*.

Lycia: inde rethores, X, 3, 58.

Lycurgus durissimarum Lacedaemoniis legum auctor, I, 10, 15. — musices disciplinam probavit, ibid. Conf. I, 11, 18.

Lycurgus, orator, XII, 10, 22.

Lyrici, I, 8, 6; IX, 4, 53. — novem, X, 1, 61.

Lysias, orator, II, 17, 6. — oratio, quam Socrati composuerat, II, 15, 30. Conf. XI, 1, 11. — iudicium de eo, X, 1, 78. Conf. XII, 10, 21 et 22. — in dicendo praestantissimus habitus, XI, 1, 11. — eo nihil, si oratori satis sit docere, quaeras perfectius, X, 1, 78. — optime videtur in iis, quae scribebat indoctis, servasse veritatis fidem, III, 8, 51; IX, 4, 17. — *Lysiacae* compositionis genus, IX, 4, 17. — an parum studiosus compositionis fuerit? ibid. 16. — *Lysiaca* gracilitas, XII, 10, 24. — gratia in eo maxima est simplicis atque inaffectati coloris, IX, 4, 17.

Lysippus, statuarius, XII, 10, 9.

M

Macer, poëta, XII, 11, 27. — iudicium de eo, X, 1, 87; XII, 11, 27. — legendus quidem, sed non ut phrasin faciat, ibid. — Nicandrum sequutus est, X, 1, 56.—ex tetrastricho *Macri* carmine Ovidius librum in malos poëtas composuit, V, 3, 96.

Maecenas, I, 5, 62.—compositiones eius vitiosae, IX, 4, 28.

Magi, II, 10, 5. — *magorum* carmina, VII, 3, 7.

Maucia, Helvius, VI, 3, 38 seq.

Manilia. Vid. *Leges*.

Manlius Sura, orator: Domitii Afri in eum dicta, VI, 3, 54; XI, 3, 126.

Marcellus, orator, quocum Cicero vixit, et cuius meminit in Bruto, X, 1, 38.

Marcellus Victorius. Vid. Victorius.

Marcus Vestinus. Vid. *Vestinus*.

Maricas, alias *Hyperbolus*, I, 10, 18.

Martius. Vid. *Domitius*.

Mathematici, V, 7. 36.

Matius, III, 1, 18.

Melantius, pictor, XII, 10, 6.

Menalcas Virgilii, VIII, 6, 46.

Menander, poëta comicus, III, 11, 27; XII, 10, 25. — laudes eius, I, 8, 7; X, 1, 69 seqq. — in personis omnibus mire ab eo custoditur decorum, ibid. 72. — eius fabula ἐπιτρέποντες, ἐπίκληρος, Λοκροὶ, Ψοφοδεὴς, Νομοθέτης, X, 1, 70. — Georgus XI, 3, 91. — Hydriae prologus, ibid. — Ὑποβολιμαῖος, X, 1, 70.—in Hypobolimaeo, I. 10, 18. — apud eum Oedipus Othryasius, IX, 3, 89.—sunt qui orationes, quae Charisii nomine eduntur, a *Menandro* scriptas putent, X, 1, 70. — orator Quintiliano probatur in opere suo, ibid. — Euripidem et admiratus maxime est et sequutus, ibid. 69. — iustiora posterorum quam suae aetatis iudicia est consequutus, III, 7, 18. Conf. *Philemon*.

Menelaus apud Homerum, VIII, 3, 84; XII, 10, 64.

Messala, orator: verba eius, I, 5, 15, 61; I, 6, 42; VIII, 3, 34.— pro Aufidia, X, 1, 22. — defendit eosdem cum Pollione, X, 1, 24.— multum in vita dignitatis habuit, multum ad posteros gloriae tradidit, XII, 11, 28. — iudicium de illo, X, 1, 113. nitidus, I, 7, 34; X, 1, 113.— character ejus, dignitas, XII, 10, 11.— graeca vertit in latinum, multaeque sunt ab eo scriptae ad hunc modum orationes, adeo ut etiam cum illa Hyperidis pro Phryne difficillima Romanis subtilitate contenderet, X, 5.—eius prooemia orationum, IV, 1, 8.—liber de litera *S*, I, 7, 23. Conf. IX, 4, 38.—libellos non de verbis modo singulis, sed etiam literis dedit, I, 7, 34.

Metelli Concio, contra quam dixit Cicero, IX, 3, 50.

Metrodorus Scepius, X, 6, 4; XI, 2, 22 et 26.

Midas, Demosthenis adversarius, VI, 1, 17.

Mimi, IV, 2, 53; VI, 3, 8.

Mithridates, VIII, 3, 82. —ei duas et viginti linguas, quot nationibus imperabat, traditur notas fuisse, XI, 2, 50.

Modestus, I, 6, 36.

Molon. Vid. *Apollonius*.

Myro seu *Myron*, statuarius. II, 13, 10; XII, 10, 7.

N

Naevius. Vid. *Alcius* et *Apronianus*.

Nasica. Vid. *Scipio*.

Naucrates, Isocratis discipulus, III, 6, 3.

Navius. Vid. Ind. I.

Nestoris eloquentia, XII, 10, 64.

Nero, de servo pessimo, VI, 3, 50.

Nero imperator, VIII, 5, 15. — scriptum quod ad senatum misit occisa matre, ibid. 18.

Nicander, poëta, quem sequuti sunt Macer atque Virgilius, X, 1, 56.

Nicostratus, pancratiastes. quem adolescens senem vidit Quintilianus, II, 8, 14. — luctando pugnandoque, quorum utroque certamine coronatus est, invictus, ibid.

Nigidius, rhetor, de gestu scripsit circa tempora veterum oratorum, XI, 3, 143.

Nonianus. Vid. *Servilius*.

Nostri: *nostrorum* quidam, VII, 2, 9. Conf. VI, 3, 3.

Notariorum, in quaestum excipientium, negligentia corruptae fuerunt actiones Quintiliani, VII, 2, 27.

Novanius Gallio, P., IX, 2, 35.

Numa. Vid. Ind. I.

Nuptialia sacra: ex iis apparet, tam Caias esse vocitatas, quam Caios, I, 7, 28.

O

Ὀδυσσεύς. Cf. primum Indicem.

Oppianicus, V, 12, 1.

Oppius, P., VI, 3, 67; XI, 1, 67. Vid. *Cic.* pro Oppio.

Oracula, III, 7, 11; V, 7, 35. seq.; V, 11, 42 seq.

Orationes veterum ac novorum, V, 4, 1.

Oratores. Vid. *Asiani*, *Attici*, *Rhetores*, *Rhodii*, *Latini* de quibus iudicium fertur, X, 1, 105 seqq. — vetus *orator*, VIII, 6, 15.

Orpheus, I, 10, 9.

Ovidius Naso, P., in Metamorphosi, V, 10, 41; VIII, 3, 47; IX, 2, 64; IX, 3, 48; IX, 4, 65. — in Medea, VIII, 5, 6. — forte etiam, XII, 10, 75. — in Elegis, X, 1, 93. — in Heroicis, X, 1, 88. — ludens, IX, 3, 70. — ex tetrastichо Marci carmine librum in malos poëtas composuit, VI, 3, 96. — iudicium de eo, X, 1, 88, 93, 98. — ingenio suo indulgere quam temperare maluit, X, 1, 98. — lascivire transitionibus in Metamorphosi solet, IV, 1, 77. — laudandus in partibus, X, 1, 88. — de eiusdem Medea, X, 1, 98. — de Metamorphosi eius, IV, 1, 77.

Ovinius, Vatinii libertus, VI, 3, 84.

P

Pacuvius, poëta tragicus, I, 5, 67; I, 8, 11. — iudicium de eo, X, 1, 97.

Palaemo seu *Palaemon*, grammaticus, I, 5, 60. — Quintiliani aetate, I, 4, 20.

Palamedes, III, 1, 10. Vid. *Alcidamus*.

Pamphilus, pictor, XII, 10, 6.

Pamphilus, rhetor, III, 6, 33.

Panegyrici: quales legimus *panegyricos*, II, 10, 11; III, 4, 14; III, 8, 7.

Pansa, Mut., VIII, 3, 54; XII, 11, 6.

Panyasis, poëta, de quo iudicium exstat, X, 2, 54.

Parrhasius, pictor, legum lator dictus, XII, 10, 4 seqq.

Passienus. Vid. *Crispus*.

Patrocles, II, 15, 16; III, 6, 44.

Patroni causarum seniores in agendo facti, V, 6, 6.

Pedianus, Asconius, grammaticus, I, 7, 24; V, 10, 9. — orationum Ciceronis velut thema exponens, V, 10, 9.

Pedo Albinovanus, poëta, VI, 3, 61. — iudicium de eo, X, 1, 90.

Pericles, Anaxagorae physici auditor fuit, XII, 2, 22. — solebat opta-

re, ne quod sibi verbum in mentem veniret, quo populus offenderetur, XII, 9, 3. — causas obscurationis solis reddidit, I, 10, 47. — eius aliqua ferri, scribit Cicero, quae ornatum oratorium habeant, III, 1, 12. — quae tempore Quintiliani ferebantur tanquam ab ipso composita, eo indigna iudicat Quintilianus, ibid. — eius eloquentiae nulla ad nos monumenta venerunt, XII, 2, 22; XII, 10, 49. — fulgurare ac tonare visus est, II, 16 extr.; XII, 10, 24 et 65. — eius eloquentiae vis quaedam incredibilis fuit, XII, 2, 22. — vis et celeritas eidem tribuuntur, XII, 10, 65. — in labris eius sedisse quandam persuadendi deam, de eo veteris comoediae testimonium est, X, 1, 82. Conf. XII, 2, 22; XII, 10, 65.

Peripatetici, II, 15, 20; II, 17, 2; III, 1, 15; XII, 2, 25.

Persius, poëta satiricus: versus eius, IX, 3, 9 et 42; X, 3, 21; IX, 4, 65. — multum, et verae gloriae, quamvis uno libro, meruit, X, 1, 94. — vocabulo Canthi utitur, I, 5, 8.

Phidias, statuarius, II, 3, 6; XII, 10, 8 seq.

Philemon, poëta comicus, pravis sui temporis iudiciis Menandro saepe praelatus est, X, 1, 72. — consensu omnium meruit credi secundus, ibid.

Philetas, poëta, in elegia secundas occupavit, X, 1, 58.

Philippus, consul, VI, 3, 84.

Philistus, historicus: iudicium de illo, X, 1, 74. — imitator Thucydidis, ibid.

Philocteta seu *Philoctetes*, fabula comica, forte Euripidis, III, 1, 14. — alia, forte Attici, V, 10, 84.

Philosophi quidam, VII, 9 in. — qui deos habere curam rerum humanarum negarunt, V, 6, 3. Conf. V, 7, 35. — qui de arte oratoria scriptum aliquid reliquerunt, VI, 1, 7. — *philosophorum* lectio ad studium oratorium commendanda, X, 1, 35; XII, 2, 9 seqq.; XII, 11, 17. — servitus ad certa se verba astringendi, VII, 3, 16.

Phoenix apud Homerum, praeceptor Achillis, II, 3, 12; XI, 3, 19 et 22 seq.

Phormio: S. Clodius, Terentiano Phormioni comparatus, VI, 3, 56.

Pictor. Vid. *Fabius*.

Pindarus, lyricorum princeps, VIII, 6, 71; X, 1, 61. — verba ipsius latine, VIII, 6, 71; X, 1, 109. — in libro, quem inscripsit ὕμνος, VIII, 6, 71. — iudicium de eo, X, 1, 61.

Pisandros seu *Pisander*, poëta, Herculis acta scripsit, X, 1, 56.

Piso, IX, 3, 22. — in *Pisonem* editi libri, III, 7, 2. Conf. Ind. I; item sub *Cicero*.

Plancus, Cn., Stoicus, VI, 3, 44. — iudicium de eo, X, 1, 124.

Plato, I, 5, 60; X, 1, 123; XI, 2, 9. — verba eius graeca, II, 15, 27 seq.; III, 1, 11. — latine, II, 15, 24 seqq.; VIII, 6, 64. — defensionem Socratis, et eorum qui pro patria cecidерant, laudem scripsit, II, 15, 29. — Dialogi, V, 7, 28. — duplex sermonum genus, II, 15, 26. — pulcherrimum operum, i. e. Πολιτεία, VIII, 6, 64. — in Gorgia, II, 15; 5; X, 18, 24 seqq.; II, 16, 3; II, 21 et 4. — in Phaedro, II, 15, 29 et 31; II, 16, 3; II, 21, 4; III, 1, 10 et 12. — in Sophista, III, 4, 10. — in Symposio, VIII, 4, 23. — in Timaeo, I, 10, 13; IX, 4, 77. — civili viro necessariam musicen credidit, I, 10, 15. — Chironomia ab eo in parte civilium posita virtutum, I, 11, 17. — quatenus rhetoricen improbet? II, 15, 24 seqq. — praeceptor Demosthenis, XII, 2, 22; XII, 10, 24. — Cicero eius libros edidit translatos, X, 5, 2. Conf. *Cicero*. — iudicium

de *Platone*, X, 1, 81. — tribuitur ipsi Copia, X, 1, 108. — acumine disserendi, et eloquendi facultate divina quadam et Homerica praecipuus est, X, 1, 81. — omnium artium peritus fuit, XII, 11, 21. — discendi causa ad multos profectus est, I, 12, 15. — diligentissimus compositionis, IX, 4, 77 seq.; IX, 4, 17. — de eiusdem ceris, VIII, 6, 64. — sine musices peritia non potest intelligi, I, 10, 13. — Sophronem adeo probavit, ut suppositos capiti libros eius, quum moreretur, habuisse credatur, I, 10, 17. — τὸ ἔνρυθμον vitare non potuit, IX, 4, 77 seq.

Plautia. Vid. *Leges*.

Plautus, poëta comicus: iudicium de eo, X, 1, 99. — *Plautinus* sermo, ibid.

Pletorius, VI, 3, 51.

Plinius Secundus, Maior: nostra aetate de arte oratoria accuratius scripsit, III, 1, 21. — doctus homo, et in hoc utique libro paene etiam nimium curiosus, XI, 3, 143. (liber hic indicari interpretibus videtur ille, qui sub titulo Studiosi prodiit.) — reprehenditur, XI, 3, 143, 158. — eundem *Plinium* intelligendum esse putat Fabricius sub illo, qui Maximus temporum nostrorum auctor dicitur, III, 4, 2. Conf. *Anonymus*.

Plotius, rhetor, latinorum dicendi praeceptorum, extremis L. Crassi temporibus, insignis maxime fuit, II, 4 extr. — de gestu scripsit circa tempora veterum oratorum, XI, 3, 144.

Poëta anonymus, VIII, 3, 19. — quidam non ignobilis, IX, 4, 90. — *poëtae*, I, 6, 2; III, 7, 19; IV, prooem. 4. — nostri, XII, 10, 33. — *poëtarum* aliquis, i. e. *Cutullus*, XI, 1, 38. Conf. *Heroici*, *Fabulae*, *Ennius*. — *poëtarum* lectio plurimum confert oratori, X, 1, 27. — sententiis non orationes modo sunt refertae, sed libri etiam philosophorum, qui repetere auctoritatem a plurimis versibus non fastidierunt, V, 11, 39.

Pollio. Vid. *Asinius*.

Pollux. Vid. Ind. I.

Polus apud Platonem, II, 15, 28.

Polycletus, statuarius, XII, 10, 7, 8.

Polycrates, artem composuit, III, 1, 11. — Busirim laudavit, et Clytemnaestram, II, 17, 4. — composuisse orationem, quae est habita contra Socratem dicitur, II, 17, 4; III, 1, 11.

Polygnotus, pictor, XII, 10, 3 et 10.

Pomponius Secundus, grammaticus, et poëta tragicus, VIII, 3, 31. — iudicium de illo, X, 1, 98.

Pomponius alius. Vid. Ind. I.

Pontificum Annales, X, 2, 7.

Popilius. Vid. *Lenas*.

Porcius. Vid. *Latro*.

Posidonius, III, 6, 36.

Pragmatici, Πραγματικοί, qui? III, 6, 58; XII, 3, 4.

Praxiteles, statuarius, II, 19, 3; XII, 10, 9.

Proculeius, VI, 3, 79; IX, 3, 68.

Proculus. Vid. *Artorius*.

Prodamus apud Eupolidem et musicen et literas docet, I, 10, 17.

Prodicus apud Xenophontem, IX, 2, 36.

Prodicus Ceius, rhetor, cum Gorgia floruit, III, 1, 10. — inter eos, qui primi communes locos tractasse dicuntur, III, 1, 12. — quo velut dormitantes iudices excitari putaverit? IV, 1, 73.

Propertius, S. Aur.: iudicium de eo, X, 1, 93.

Protagoras Abderites, sophista seu rhetor, III, 4, 10. — cum Gorgia floruit, III, 1, 10. — Ab eo decem millibus denariorum didicisse artem Euathlus dicitur, ibid. — refertur in iis,

qui primi communes locos tractasse dicuntur, III, 1, 12.

Protogenes, pictor, XII, 10, 6.

Proverbia: indoctos a musis atque gratiis abesse, I, 10, 21. — dum clavum rectum teneam, II, 17, 24. — non nostrum onus: bos clitellas, V, 11, 21. — non ovum tam simile ovo, V, 11, 30. — ubi amici, ibi opes, V, 11, 41. — conscientia mille testes, ibid. — pares cum paribus facillime congregantur, ibid. — non male respondit, male enim prior ille rogarat, V, 13, 42. — quem mater amictum dedit, sollicite custodire, V, 14, 31. — nihil facilius, quam lacrymae, inarescit, VI, 1, 27. — tollat te, qui non novit, VI, 3, 97. — transeat tibicinis latini modo, VII, 1, 51. — cornicum oculos configere, VIII, 3, 22. — Aulocdi sunt, qui citharoedi fieri non potuerunt, VIII, 3, 79. — Dionysius Corinthi, VIII, 6, 52. — ut vivat, quemque etiam dicere, XI, 1, 30. — omni pede standum est, XII, 9, 18.

Publius. Vid. *Blessus*.

Pulvinar Solis. Vid. *Inscriptio*.

Pyrrho, scepticus, XII, 2, 24.

Pythagoras, philosophus, et *Pythagorei*, in Italia, I, 12, 15. — de harmonia mundi, I, 10, 12. — *Pythagoreis* moris fuit, et, quum evigilassent, animos ad lyram excitare, et quum somnum peterent, ad eandem prius leuire mentes, IX, 4, 12. — *Pythagoras* non sapientem se, sed studiosum sapientiae vocari voluit, XII, 1, 19. — contigit illi inter discipulos illud, *ipse dixit*, XI, 1, 27. — quomodo *Pythagoras* concitatos iuvenes composuerit? I, 10, 32.

Q

Quintilianus, M. Fabius: de patre suo, IX, 3, 73; add. Schott. de Rhetoribus ap. Senecam. — de uxore et filiis, VI, prooem. — non communes locos tradere destinavit, sed viam quandam atque rationem, V, 1, 3, Cf. V, 12, 15. — ad utilitatem me submitto discentium, VII, 1, 54. — nos institutionem professi, non solum scientibus ista, sed etiam discentibus tradimus, XI, 1, 5. — quam rationem in agendo docendoque sequutus sit? VII, 1, 3 seqq., 22, 29 et 54. — de nova sua, ut putat, arte circa movendos affectus, VI, 2, 25 usque ad fin. — pervenisse me ad aliquod nomen ingenii credo, VI, 2, 36. — de actionibus et declamationibus suis, IV, 2, 86; VII, 2, 24. Conf. prooem. 7. — de actione in causa Naevii Aproniani, quam solam emisit, VII, 2, 27. — de alia quadam actione difficili, IX, 2, 73 seqq. — pro regina Berenice apud eam ipsam dixit, IV, 1, 19. — de opere praesenti Institutionum Oratoriarum, XI, 1, 55; XII, 11, 8 seq. et extr. — de duobus Artis Rhetoricae libris, prooem. 7. — de Sermonibus, ipso nolente, vulgatis, III, 6, 67. — de Causis corruptae eloquentiae, VI, prooem. 3; VIII, 6 fin.; II, 4, 42; II, 10, 3; V, 12 extr. — de memoria sua, XI, 2, 39. — praeceptor fuit nepotum sororis Domitiani Augusti, IV, prooem. — et filii Marcelli Victorii, ibid. — desiit in tempore tum praecipere, tum dicere, II, 12, 12. Conf. XII, 11 ab initio. — Domitium Afrum senem adolescentulus coluit, V, 7, 7. — adulatur Domitiano. Vid. Gesneri praefat., §. 13. — de aliis ad ipsum pertinentibus rebus, V, 13, 29; VI, 2, 36; VIII, 4, 15.

Quintius turbulentis concionibus Cluentium presserat, V, 13, 39. — adversus eum Cicero, ib.

R

Rabirius, C., poëta, de quo iudicium habetur, X, 1, 90. — de alio, vid. Ind. I: it. *Cicero*.

Responsa, II, 10, 5; III, 7, 11; V, 11, 42; XII, 2, 21.

Rhetores ex Lycia et Caria, XI, 3, 58. — inter quos maximus temporum nostrorum auctor: sub quo *Plinius* intelligi videtur Fabricio, III, 4, 2. — qui de iudicialibus causis aliqua composuerunt, III, 6, 104. — vetera *rhetorum* praecepta, IV, 1, 57 et 58. — qui de artibus scripserunt, plurima earum rerum testimonia ab Homero petunt, X, 1, 49. Conf. *Artis libelli*, *Artes*, in Ind. I; *Doctores*, in hoc Ind.

Rhodii oratores, V, 10, 78. — *Rhodium* genus eloquentiae ab Aeschine eo illatum, et quemodo comparatum sit? XII, 10, 17 seqq. — *Rhodiis* orationem Demosthenis admirantibus, XI, 3, 7.

Roscius, Q., comoedus, XI, 3, 111, 177.

Roscius, S., Amerinus. Vid. Ind. I, et sub *Cicero*.

Rufus. Vid. *Antonius*.

Rascio. Vid. Ind. I.

Rullus. Vid. sub *Cicero*.

Rutilius Lupus, rhetor, IX, 2, 101, 102. — eius verba, IX, 3, 36, 84, 91, 92, 93, 99. — aetate Quintiliani, III, 1, 21. — accuratius de arte oratoria scripsit, III, 1, 21. — Gorgiam quendam sui temporis est sequutus, IX, 2, 102. — eiusdem quatuor libros in unum suum transtulit, ibid. — operi figurarum proprie libros dedicavit, IX, 3, 89.

Rutilius, P., sapiens ille Romanus, V, 2, 4; XI, 1, 12.

S

Sacra nuptialia, I, 7, 28. Conf. *Certamina*.

Saleius Bassus. Vid. *Bassus*.

Saliorum carmina, vix sacerdotibus suis satis intellecta, I, 6, 40; I, 10, 20.

Sallustius Crispus, X, 2, 17. — verba eius, II, 13, 14; VIII, 3, 44 et 82; VIII, 6, 59; IX, 3, 12 et 17; IX, 4, 77. — Catilina apud eum, III, 8, 45. — in bello Iugurthino et Catilinario nihil ad historiam pertinentibus principiis orsus est, III, 8, 9. — oratio in Ciceronem, IV, 1, 68; IX, 3, 89. — iudicium de eo, X, 1, 101 seq. — historiae maior (Livio) auctor, ad quem tamen intelligendum iam profectu opus sit, II, 5, 19. — eum opponere Thucydidi non verear, X, 1, 101. — quando legendus? II, 5, 19. — quomodo scripserit? X, 1, 8. — Sallustiana brevitas, IV, 2, 45; X, 1, 32. — immortalis velocitas, X, 1, 102. — epigramma in eum, VIII, 3, 29.

Santra, grammaticus, XII, 10, 16.

Sapientiae nomine clari viri, I, 10, 12. — professores, prooem. 15. Conf. *Philosophi*. — septem praecepta sapientum quaedam vitae leges existimantur, V, 11, 39. — sapientium leges, XII, 7, 9. — Stoici sapientes, XII, 1, 4 et 18; XII, 7, 9.

Sarmentus, VI, 3, 58.

Satira seu *Satyra*. Vid. Ind. I.

Scaevola, Q. Muc. et IClus et orator, XII, 3, 9. — eius et L. Crassi in iudicio Curiano contentio, VII, 6, 9.

Scaevola alius quidam quam memoria valuerit in lusu duodecim scriptorum? XI, 2, 38.

Scaurus. Vid. Ind. I.

Scenici doctores, XI, 3, 71 et 158. Conf. Ind. I.

Sceptici, X, 1, 124.

Scholasticus, VII, 1, 58. — *scholastici* dum sumus, XII, 11, 16. — senes in schola facti, XII, 6, 5. Conf. X, 5, 17 seqq. — *scholastica* materia, XI, 1, 82. — *scholasticae* declamationes, IV, 2, 28 seqq. et 90; V, 13, 50; VII, 1, 14, 21, 24, 38, 41 seqq.; VII, 2, 54, VII, 3, 30 seqq.;

VII, 4, 2, 11, 36; XI, 3, 57. Conf. *Schola* in Iud. I.

Scipio Africanus, XII, 10, 10. — e loco o usurpavit, I, 7, 25. — Atticus Romanorum dicitur, XII, 10, 39. — Terentii scripta ad eum referuntur, X, 1, 99. Vid. reliqua in Iud. I, sicut etiam de Nasica.

Secundus. Vid. *Iulius*.

Seneca, L. Ann., philosophus, in omni genere eloquentiae, X, 1, 125. — tractavit omnem fere studiorum materiam: nam et orationes eius, et poëmata, et epistolae, et dialogi feruntur, X, 1, 129. — in philosophia parum diligens, ibid. — in eo scripto, quod Nero ad senatum misit occisa matre, VIII, 5, 18. — dictum ab eo eleganter, IX, 2, 98. — iudicium de eo, X, 1, 125 seqq. — tribuitur ei Copia, XII, 10, 11. — aliquando ab iis, quibus inquirenda quaedam mandabat, deceptus est, X, 1, 128.

Seneca, rhetor, VIII, 3, 31; IX, 2, 98. — in controversia quadam, IX, 2, 42.

Seneca, tragicus: apud eum Medea, IX, 2, 8.

Septimius: libri Observationum ab eo editi, IV, 1, 19.

Sergius. Vid. *Flavius*.

Servilius Nonianus, historicus, de quo iudicium fertur, X, 1, 102.

Servius, IX, 3, 21; IX, 4, 38.

Servius Sulpicius. Vid. *Sulpicius*.

Sestius, X, 5, 20. Vid. *Cestius*.

Servilia. Vid. *Leges*.

Severus, Cassius, ubi vide.

Severus, Cornelius, versificator quam poëta melior, X, 1, 89. — puerilia eius opera et maximam indolem ostendunt, et mirabilem, praecipue in aetate illa, recti generis voluntatem, ibid. — si ad exemplar primi libri Bellum Siculum perscripsisset, vindicaret sibi iure secundum locum, ibid. — eum consummari mors immatura non passa est, ibid.

Sybillini libri, V, 10, 30.

Sicinius, C., XI, 3, 129.

Simonides, poëta, de quo iudicium habetur, X, 1, 64. — artem memoriae primus ostendisse dicitur, XI, 2, 11. — fabula de illo a Castore et Polluce servato, XI, 2, 11 seqq. — cui carmen illud scriptum sit, magna inter auctores est dissensio, ibid. 14.

Sisenna, I, 5, 13; VIII, 3, 35.

Socrates, III, 1, 9; XI, 1, 9 seqq. — apud Platonem, II, 5, 26 seq.; II, 21, 4. — eius sermo cum Parrhasio apud Xenophontem, XII, 10, 4. — sapientissimus, V, 11, 42; XI, 1, 10. — fons philosophorum, I, 10, 13. — iam senex iustitui lyra non erubescebat, ibid. — chironomia ab eo probata, I, 11, 17. — alii sunt eius sermones ἐλεγκτικοὶ, alii δογματικοὶ, II, 15, 26. — oratione, quam Lysias ei composuerat, uti noluit, II, 15, 30; XI, 1, 11. — ei obiiciunt comici, docere eum, quomodo peiorem causam meliorem faciat, II, 16, 3. — accusatus est, quod corrumperet iuventutem, et novas superstitiones introduceret, IV, 4, 5. — eius invicta continentia, VIII, 4, 23. — ei collatum est ad victum, XII, 7, 9. — vita eius ironiam habuit, IX, 2, 46. — eius apophthegma quodam, IX, 3, 85. — *Socraticum* defensionis genus, XI, 1, 12. — de inductione, qua usus est, V, 11, 3 et 27.

Socratici: iudicium de iis, X, 1, 81 seqq. — eorum dialogi, V, 7, 28. — interrogationes, V, 11, 27. — mos, XII, 1, 16. — altercationibus et interrogationibus oratorem futurum optime praeparant, X, 1, 35.

Sol, qui colitur iuxta aedem Quirini, eiusque pulvinar, I, 7, 12.

Sophocles, de quo iudicium et contentio cum Euripide vid., X, 1,

67 seq. — tribuitur ei gravitas et cothurnus, it. sonus, ibid. 68.

Sophron, mimorum scriptor, quem Plato adeo probavit, ut suppositos capiti libros eius quum moreretur, habuisse credatur, I, 10, 17.

Sotadei. Vid. Ind. I.

Spiridion. Vid. *Glyco*.

Sponsiones, II, 10, 5; VII, 5, 3; XII, 10, 70.

Stertinius, rhetor, de arte oratoria aliqua scripsit, III, 1, 21.

Stesichorus, poëta lyricus, de quo iudicium est, X, 1, 62. — epici carminis onera lyra sustinens, ibid.

Stilo, L., Ælius. X, 1, 99.

Stoici, philosophi, I, 4, 19; II, 5, 20; II, 17, 2; III, 1, 15; V, 7, 35; VI, 3, 78; X, 1, 124; XI, 1, 70; XII, 1, 18 et 38. — per claros illos auctores, *Stoicos* significari putat Fabricius, V, prooem. in. — iudicium de *Stoicis* iisque veteribus novisque, X, 1, 84; XII, 26. Conf. *Sapientes*.

Stratocles, actor comoediarum, XI, 3, 178 seqq.

Suellius, VI, 3, 78. — ignotus. De *Suilliis*, qui huc quadrare possint, plura Burm.

Sulla seu *Sylla*. Vid. Ind. I.

Sulpicius, Servius, ICtus: ei concessa est etiam facundiae virtus, XII, 3, 9. — pro Ausidia, IV, 2, 106. — contra Ausidiam, VI, 1, 20. Conf. X, 1, 22. — insignem non immerito famam tribus orationibus meruit, X, 1, 116; X, 7, 30. — commentarii causarum, quae sunt actae ab eo, ita sunt exacti, ut ab ipso mihi in memoriam posteritatis esse videantur compositi, X, 7, 30 seq. — solo illo genere exercitationis, conversione carminum ex Latinis, dicitur usus esse, X, 5, 4. — iuvenis accusationem malorum civium suscepit, XII, 7, 4. — character ipsius est Acumen, XII, 10, 11. — occisus ab Antonio, VII, 3, 18. — de statua eius, III, 8, 5. — an hic sit ille *Servius*, IX, 4, 38.

Sulpicius, Gallus, II, 15, 8. — de lunae defectione disseruit, I, 10, 47.

Sulpicius, Longus: a Domitio Afro repulsus illius iocus, VI, 3, 32.

Sura. Vid. *Manlius*.

Sylla. Vid. Ind. I.

T

Tabulae XII, I, 6, 11; III, 6, 84; V, 14, 18.

Technicorum decreta, II, 13, 15. Conf. *Artifices*.

Terentius, comicus poëta, I, 8, 11. — verba eius, IX, 2, 58, IX, 3, 18. — initio Eunuchi, IX, 2, 11; IX 3, 16; IX, 4, 141; XI, 3, 182. — eius scripta ad Scipionem Africanum, referuntur; X, 1, 99. — a *Terentio* primo dictum esse *obsequium*, putat Cicero, VIII, 3, 35. — iudicium de eo, X, 1, 99. — *Terentianus* ille pater, XI, 1, 39. — Phormio, VI, 3, 56.

Testimonia divina, V, 7, 35; V, 11, 42.

Themistocles, IX, 2, 92. — eum unum intra annum optime loquutum esse Persice constat, XI, 2, 50.

Theocritus, poëta bucolicus, de quo iudicium auctoris habetur, X, 1, 55. — admirabilis in suo genere, ibid.

Theodectes, rhetor, I, 4, 18; IV, 2, 63; IX, 4, 88, XI, 2 extr. — tempore Aristotelis fuit, III, 1, 15. — id opus, quod de rhetorice nomine eius inscribitur, dubitatur, utrum ipsius sit, an, ut creditum est, Aristotelis, II, 15, 20. Conf. III, 1, 15. — semel auditos quamlibet multos versus protinus dicitur reddidisse, XI, 2 extr.

Theodorei: Theodori schola, II, 11, 2; III, 1, 18; III, 3, 8; III, 11, 26; IV, 2, 32. — diversas ab Apollodoreis opiniones sequuti sunt, III, 1, 18.

Theodorus Byzantius, III, 1, 1. — ex iis et ipse, quos Plato appellat λογοδαιδάλους, ibid.

Theodorus, Gadareus, II, 15, 21. — eius rhetorices definitio, ib. — qui se dici maluit Rhodium, III, 1, 17. — quem studiose audisse, quum in eam insulam secessisset, dicitur Tiberius Caesar, ib. — appellati ab eo Theodorei, III, 1, 18. — plura scripsit, ib. — eius auditorem Hermagoram sunt, qui viderint, ib. — verba eorum, qui praecepta eius ex Graeco transtulerunt, II, 15, 21.

Theodotus, paedagogus Ptolemaei Dionysi: de eius poena consultatio declamatoria, III, 8, 55 seqq.

Theodorus, rhetor, II, 15, 16; III, 6, 2 (add. III, 11, 3 et 26), 35, 50; IV, 1, 23; V, 13, 59. — idem est Gadareus, de quo supra. Vid. III, 6, 2; III, 11, 3 et 26, coll. III, 1, 18.

Theon, rhetor, III, 6, 47.

Theon, Samius, pictor, XII, 10, 6.

Theophrastus, philosophus, Aristotelis discipulus, III, 1, 15. — de rhetorice diligenter scripsit, ibid. — qui liber citatur, III, 7, 1; III, 8, 62; IV, 1, 32, IX, 4, 88. — sequuntur Aristotelem, III, 7, 1; III, 8, 62. — dissentire ab Aristotele non timide solet, ibid. — in eo tam est eloquendi nitor ille divinus, ut ex eo nomen quoque traxisse dicatur, X, 1, 83. — attica anus eundem, hominem alioqui disertissimum, annotata unius affectatione verbi, hospitem dixit, nec alio se id deprehendisse interrogata respondit, quam quod nimium Attice loqueretur, VIII, 1, 2. — plurimum dicit oratori conferre lectionem poëtarum, X, 1, 27.

Theopompus, historicus, antequam est ad hoc opus (historiae scribendae) sollicitatus, diu fuit orator, X, 1, 74. — iudicium de eo exstat, X, 1, 74. — ei frenis opus esse dixit Isocrates, II, 8, 11. — nimius in ea cura, qua concursus insuavis literarum vitatur, fuit, IX, 4, 35.

Theopompus Lacedaemonius, qui permutato cum uxore habitu, e custodia ut mulier evasit, II, 17, 20.

Thrasimachus Chalcedonius, III, 3, 4. — cum Gorgia floruit, III, 1, 10, — in iis est, qui primi communes locos tractasse dicuntur, III, 1, 12. — ab eo Paeon inventus est, IX, 4, 87.

Thucydides, historicus, X, 1, 74; X, 2, 17. — iudicium de eo, X, 1, 73. — ei opponere Sallustium non verear, X, 1, 101. — M. Tullius illum non putat utilem oratori, quamquam eundem bellicum canere existimet, X, 1, 33. — an parum studiosus compositionis fuerit? IX, 4, 16. — ex eo exemplum mollissimi rhythmorum generis, IX, 4, 78. Conf. *Philistus*.

Tiberius Caesar, Theodorum Gadareum Rhodi studiose audisse, quum in eam insulam secessisset, dicitur, III, 1, 17.

Tibullus, Alb. Elegiae mihi tersus atque elegans maxime videtur auctor, X, 1, 93.

Timagenes, historicus, I, 10, 16. — iudicium de eo, X, 1, 75.

Timanthes, Cythnius, pictor: eius tabula, qua Colotem Teium vicit, II, 13, 12.

Timotheus, clarus in arte tibiarum, II, 3, 3. — eum ferunt duplices ab iis, quos alius instituisset, solitum exigere mercedes, quam si rudes traderentur, ibid.

Tinca Placentinus, I, 5, 12. Vid. Cic. Brut., c. 46.

Tiro, libertus Ciceronis: an tres illos de iocis M. Tullii libros ediderit, dubitatur, VI, 3, 5. — Ciceronis commentarios contraxit, X, 7, 31.

Tisias, Siculus, rhetor, apud Platonem, II, 16, 3. — Corax et Tisias, artium scriptores antiquissimi, II, 17, 7; III, 1, 8.

Titius, orator, unde genus saltationis dictum fuit, XI, 3, 128.

Tityus maximus, VI, 3, 71.

Trachallus seu *Trachalus*, orator, aetate Quintiliani, X, 1, 119; XII, 5, 5. — contra Spatalen, VIII, 5, 19. — dictum eius aliquod, VI, 3, 78. — iudicium de eo, X, 1, 119. — vox eius laudatur, ibid., et XII, 5, 5 seq. — sonus eidem tribuitur, XII, 10, 11. — *Trachalum* a graeco Τραχήλος scribi vult Burm., p. 554.

Tragici, VIII, 6, 26 et 34; XI, 1, 88.

Tragicus non ignobilis, i. e. *Euripides*, I, 12, 18. — noster, incertus, IX, 3, 57. — incertum etiam est, quis sit ille, cuius verba producuntur, IX, 3, 77; IX, 4, 140. Conf. supra *Accius*.

Tragoedi seu *Tragoediae* scriptores, I, 5, 21; IV, 2, 13; X, 1, 97; XI, 3, 73. — utiles, I, 8, 6. — verborum in *tragoediis* gravitas inveniri potest, I, 8, 8. — *tragoediae* veteres clanduntur illo *plaudite*, VI, 1, 52.

Trebatius, ICtus, III, 11, 18.

Tuberonis oratio in Ligarium, V, 13, 20 et 31; X, 1, 23. Conf. XI, 1, 78 et 80; add. *Cicero* pro Ligario.

Tyndaridarum fabula, IX, 2, 11 seqq.

Tyro, libertus Ciceronis. Vid. *Tiro* in hoc Ind.

Tyrtaeus, poëta, X, 1, 56; XII, 11, 27. Conf. I, 10, 14.

U

Ulyssis eloquentia, XII, 10, 64. — reliqua vid. in Ind. I.

Urbinia: Urbiniana lis, VII, 2, 5 et 26.

V

Valerius Flaccus, C.: iudicium de eo, X, 1, 90.

Valgius, C., rhetor, discipulus Apollodori, III, 1, 18; III, 5, 17. — in praeceptis Apollodori tradendis latine diligentissimus fuit, ibid. — interpretatio haec latina citatur, III, 5, 17; V, 10, 4.

Varenus. Vid. Ind. I, vel sub *Cicero*.

Varius, poëta: iudicium de eo, eiusque Thyeste, X, 1, 98. — verba ex Thyeste, III, 8, 45.

Varius, Q., Sucronensis, V, 12, 10.

Varro: sine dubio est ille M. Terentius, VIII, 6, 73.

Varro Attacinus, P., poëta, I, 5, 18. — interpres operis alieni, X, 1, 87. — iudicium de eo, ibid.

Varro, M. Terentius: praecepta sapientiae versibus tradidit, I, 4, 4. — liber eius de Initiis urbis Romae, I, 6, 12. — satirae genus, quod non sola carminum varietate mixtum, condidit, X, 1, 95. — iudicium de eo, X, 1, 95. — vir Romanorum eruditissimus, ibid. — pene omnia tradidit, XII, 11, 24. — plurimos libros, et doctissimos composuit, X, 1, 95. — eius quaedam etymologiae refelluntur, I, 6, 37; VIII, 6, 73. — eius de Plauto iudicium, X, 1, 99.

Varus, L. Epicureus, Caesaris amicus, VI, 3, 78. — *Varus* auctor est Virgilium die pancissimos composuisse versus, X, 3, 8.

Vatinius, P. VI, 3, 68, 77, 84; XI, 1, 73. Conf. sub *Cicero*.

Vectius, quem, Praenestinorum sermone utentem, Lucilius insectatur, I, 5, 56.

Vestinus, M., VI, 3, 65.

Vettius. Vid. *Chrysippus.*

Vibius. Vid. *Crispus*, *Curius.*

Victorius, Marcellus, ad quem est prooemium totius operis. Conf. IV, prooem. in. — idem commemoratur, Epist. ad Tryphon., I, prooem. 6; IV, prooem. 6; prooem. in.; it. lib. XII, extr. — filium eius instituit Quintilianus, prooem. 6; IV, prooem. 1.

Virgilius Maro, P., eius versus et verba, I, 3, 13; I, 4, 28; I, 5, 18, 25, 27, 28, 43; I, 6, 2; II, 13, 8; IV, 2, 2; V, 9, 15 seq.; V, 10, 10; V, 11, 14 et 30; VI, 2, 22; VII, 9, 7 et 10; VIII, 2, 3, 9, 14, 15; VIII, 3, 19, 34, 63, 70, 72, 73, 78, 84, 85; VIII, 4, 6, 18, 24; VIII, 5, 6, 11; VIII, 6, 8, 10, 11, 12, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 29, 34, 41, 42, 45, 52, 60, 66, 68, 69, 73; IX, 2, 7, 9, 10, 11, 26, 36, 37, 39, 48, 49, 50, 54, 64; IX, 3, 6, 8, 9, 11, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 28, 34, 35, 39, 44, 46, 51, 52, 53, 59, 64, 75, 96; IX, 4, 40, 49, 54, 65, 85; X, 1, 12 et 92; XI, 3, 34, 36 seqq., 70, 176; XII, prooem. 3; XII, 1, 27; XII, 11, 26, 27. — sub Menalcae persona *Virgilius* est intelligendus, VIII, 6, 47. — in Bucolicis, VIII, 6, 46; IX, 2, 13; X, 1, 56. — in primo Georgicon, VIII, 3, 78. — quid operum suorum principiis faciat? IV, 1, 34. — eius manus seu αὐτόγραφα, I, 7, 20. — Iopas, I, 10, 10. — ἀνταποδόσεως praeclara apud *Virgilium* multa reperio exempla, VIII, 3, 79. — visiones quaedam apud eum, VI, 2, 32 seq.; VIII, 3, 63; VIII, 4, 24. — Mus, clausula, VIII, 3, 20. — versus in Cimbrum affectatorem, VIII, 3, 27 seq. — iudicium de *Virgilio*, X, 1, 85 seq. — ab Homero secundus est, propior tamen primo quam tertio, ibid. — Nicandrum sequutus est, X, 1, 56. — Euphorionem probavit, ibid. — facetum carminis genus ei natura concessum esse, dicit Horatius, VI, 3, 20. — ab hoc lectio incipienda, I, 8, 5; X, 1, 85. — ubi non imitandus oratori, VIII, 6, 18 et 25. — auctor eminentissimus, I, 10, 10. — acerrimi iudicii, VIII, 3, 24. — amantissimus vetustatis, I, 7, 19; IX, 3, 14. — antiquorum verborum ornamento est unice usus, VIII, 3, 24 seq. — eiusmodi ibidem proferuntur Olli, Quianam, Mis, Pone. Illo, Volucres pennis remigare, in apibus ac Daedalo speciosissime est usus, VIII, 6, 18. — paucissimos quoque die versus composuit, X, 3, 8. — geminavit S, I, 7, 10. — scripsit Pictai, Aulai, I, 7, 19. — Cacophaton apud eum, falso existimatum, VIII, 3, 47.

Virginius, rhetor, III, 6, 44; VII, 4, 24; XI, 3, 126. — ubi Flavius vocatur: Flaccum malit Burm. — aetate Quintiliani, III, 1, 21. — accuratius scripsit de arte rhetorica, ibid. — erroris arguitur, IV, 1, 23.

Visellius, rhetor, non negligens auctor, IX, 2, 101. — proprie libros operi figurarum dedicavit, IX, 3, 89. — eius quaedam peculiares figurae, IX, 2, 107.

Volumina tota in hanc disputationem de Statu impendisse multos scio, III, 6, 21.

Volusenus, Catulus, X, 1, 24.

X

Xenophon, historicus et philosophus, IX, 2, 36; X, 1, 75. — cum Parrhasio sermo Socratis apud eum invenitur, XII, 10, 4. — tribuitur ipsi incunditas inaffectata, sed quam nulla possit affectatio consequi, ut ipsae fluxisse sermonem Gratiae videantur, et in hunc transferri illud iustissime possit, in labris eius sedisse quandam persuadendi deam, X, 1, 82. — eius ore Musas esse lo-

cutas, Cicero existimat, X, 1, 33. — non tamen utilem oratori putat, idem ibid. — eiusdem libros Cicero edidit translatos, X, 5, 2. — *Xenophontis* uxor, et huius sermo cum Aspasia apud Aeschinem Socraticum, V, 11, 27.

Z

Zeno, IV, 2, 117. — in parvis, sensu verba tincta esse vult, ib.

Zeno, philosophus, II, 20, 7; XII, 1, 18. — mercedes a discipulis acceptavit, XII, 7, 9.

Zeuxis, pictor, XII, 10, 4 seq.

Zoilus, IX, 1, 14.

Zopyrus Clazomenius: nomen στάσεως primum ab eo traditum putant aliqui, III, 6, 3.

TERTIVS INDEX

RERVM, VERBORVM

ET FORMVLARVM LOQVENDI

QVAE IN M. F. QVINTILIANI, ET CALPVRNII FLACCI DECLAMATIONIBVS OCCVRRVNT.

(Primus numerus huius editionis tomum, secundus paginam indicat).

A

A fide facere, pro *ex* fide, VI, 124.

Abdicatio est exuere naturalem indulgentiam, VI, 515. — filii emendatio, V, 536. — ira domestica, VI, 577. — liberorum, fulmen ultimum, V, 315. — notissima ultio patrum, V, 591. — fulmen istud patrum, VI, 75. — *abdicationis* formula: discede de domo mea, VI, 69.

Abire in obitus, V, 532. — praeceps in omnia, V, 320. — *abiit* adeo memoria prioris mariti, VI, 456. — *abite* virtutes, V, 213. — *abiens* iam paene anima consumpta, V, 272.

Abiicere filium, V, 535, 540. — parasitum, VI, 209. — a lupanari *abiiciebat* occursus, V, 485. — abiecta mens, V, 168.

Abripere cutem, V. 402.

Abruptum est, V, 98. — fati novissimum, V, 161. — immensae rupis, V, 269. — quod commoveas nescis, V, 567. — tristissimae necessitatis, V, 192. — per *abrupta* rotari, V, 547. — suprema, V, 566.

Absit omnibus, VI, 122. — *absens* impatientius semper amatur, V, 516.

Absolutos publica acclamatio prosequebatur, VI, 226.

Abstinere animum confiteor, VI, 385. — nemo fuit tam coniunctus quem pietas *abstineret*, V, 404. — *abstinentissima* iuventus, V, 195.

Accendere materiam novi rumoris, V, 580. — impatientiam, V, 165. — *accendit* sidus ardens horam nascentis, V, 177.

Accessio maioris momenti, V, 342. ubi conf. notam.

Accidentium aliorum finis sperari potest, odia proximorum regressum non habent, V, 543. — humanorum casus, V, 219. — mensura, V, 198. — novitas, V, 186. — *accidentibus* frangi, V, 189.

Accipere in aliquam partem, VI, 291. — odium, V, 497. — satisfactionem a fortuna, V, 339.

Accusatoria firmitate, robustum corpus, V, 493. — fronte terribilis, V, 492.

Acerbus languor, V, 355.

Achilles Patrocli mortem ultus, V, 344.

Acquirere frugaliter, VI, 237.
Ad manum venire, pro *manuefieri*, VI, 84. — nomen mittere liberos, V, 124. — pedem venit bellum, V, 126.
Adamare oculos, VI, 605.
Adcognoscere, VI, 418.
Addicère aliquem, V, 385. — quid properanti festinatione perdentis, V, 190, 191. — salutem publicam, V, 395. — unius coenae pretio, VI, 222. — *addictus*, V, 139. — nunquam sperat libertatem, VI, 579.
Adigere: deus ille *adegit*, iussit, VI, 338.
Aditus faciles, V, 316. — molliores tentare, V, 319.
Adiicere miraculo, V, 344. — testimonio auctoritatem, VI, 410.
Adiutorium ad causam, V, 325. — *adiutoria*, V, 252.
Admeti coninx, V, 344.
Admittere monstrum, i. e. facere nefas, V, 401. — *admitti* ad audientiam, V, 153.
Admonere nocturnis praeceptis, V, 373.
Adoptio res sancta quae beneficia naturae et iuris imitatur, VI, 596.
Adulteria inconsulta habent gaudia, V, 561.
Adumbrati artificis manu vultus, V, 364.
Adversa debilitatis, V, 117. — de remediis solatiisque creverunt, V, 187. — *adversis* innocentiam ostendere, V, 32.
Adversus aliquem verba facere, V, 232. — patrem impius, VI, 500. — patriam iners, ibid. — se aliquid deposcere, V, 258.
Advocat testamentum noverca, V, 35.
Advocatio mortis, V, 162. — *advocationem* mereri, V, 162. — de *advocatione* nihil dico, VI, 391.
Aeger oculos omnium in se retorquet, VI, 207. — *aegri* fomenta matri competunt, V, 288. — in poenis miseremur, V, 290.
Aemulatio inter impares non solet, V, 317.
Aeneas patrem filiumque incendio Troiae extraxit, VI, 535. — Romani generis auctor, ibid.
Aequa pietas, V, 191. — *aequissima* libertate iniquis vivere legibus, V, 460, 461.
Aequalis morbus, V, 443.
Aequitates, V, 162.
Aestimare aliquem moribus, V, 32. — quanti *aestimet* (formula solemnis), VI, 528. — vere *aestimemus*, V, 135.
Aestus inter inexplicabiles doloris, V, 191.
Aetatem brevem quaerimur, V, 168. — *aetatibus* concessa quaedam, VI, 480.
Aeterna sedes sepulcrum dicitur, V, 411.
Affectus brevis de concessis, statim satietati vicinus, V, 481. — de iudicibus, V, 277. — de liberis, V, 378. — iuvenis, quo scilicet amatur, VI, 481. — promptior et facilior, V, 351. — totus medicamenti, V, 491. — *affectum* praestare, V, 325. — *affectu* iura corrumpere, V, 238. — *affectus* omnes generis humani, pro singulis parentibus, V, 564. — publici de iudicibus, V, 82, 163, 529 et 555. — sacri, V, 497, 564. — nudi, V, 565.
Afferat quidquid casus hodie, V, 120.
Afficit levius quidquid viribus feras, V, 208.
Afflavit grave sidus anni, V, 423.
Affluens et solutus agere ludos, V, 328.
Agere cogitationem, V, 181. — dementiae cum aliquo, VI, 208. — dominum, V, 82. — nimis cito virum, VI, 167. — poenam, VI, 605. —

rempublicam, V, 408. — tutelae, adulterii, VI, 477. — veneficii, VI, 466. — *egit* iuvenem in facinus cupiditas, V, 99. — quid ignis *egisset* non inveniebam, V, 367. — de quibus *agitur*, V, 303.

Aggesta quantulocumque venerari, V, 194.

Aggravetur res verbis, V, 409.

Agitare officia debitae pietatis, V, 351. — secreti alicuius monstrum, V, 566.

Albentes fluctibus scopuli, V, 319.

Album describere, in iudicio, VI. 29.

Alimenta malignis sermonibus dare, VI, 415.

Allambere quem flammae dicuntur, V, 353.

Allegare quid, V, 31.

Alligare se rei alicui, V, 49. — aliquem, V, 219. — alligatus in ambitum, VI, 117. — alligatae manus, V, 139.

Allevare afflictum, V, 32.

Altaria aris imponere, V, 429.

Alte exquirere, VI, 359. — *altius* repetere gemitus, querelam, V, 473. — *altissime* penetrans vulnus, V, 412. — sedent odia, VI, 241.

Alter pro *alius*, V, 202.

Alternae tenebrae, V, 244.

Altitudo: deiectus in immensam *altitudinem*, VI, 468.

Altus error, V, 227. — *alta* crudelitas, VI, 565. — suspiria, V, 572. — *altior* gratia premit, VI, 410.

Amare animo alieno nemo potest, VI, 63. — fide an utilitatibus, VI, 380. — filium non oculis, non infirmitate, non lacrymis, sed viribus, etc., V, 597. — propter pecuniam, V, 40. — sapientis non est, VI, 548. — spes filii, V, 226.

Amatoris unum remedium est, amari, V, 483.

Ambiguitates verborum in legibus, V, 238.

Ambire vigilias, V, 133, — pro vita, V, 548.

Ambitione miser, V, 244.

Ambitiose facere, VI, 47. — offendere potentiores captant pauperes, V, 317.

Ambitiosus apud aliquem, VI, 518. — gener, VI, 71. — pater, VI, 299. — sui aestimator homo, VI, 538. — *ambitiosi* est publicare misericordiam suam, V, 316. — ornatus, V, 361.

Ambitus mali hoc habet, VI, 233. — calamitatum, V, 517. — curvatorum litorum, V, 416. — malorum inauditus et novus, V, 184. — in constituendo iure, VI, 374. — lacrymarum, V, 214. — rogantis, V, 193. tristissimae calamitatis, V, 31. — pro *ambitione*, VI, 117, 184. — pro illis qui ambire possint, V, 117. — causa fieri, VI, 214. — genus novissimum, V, 531. — genus solum, V, 192. — *ambitum* custodire, V, 539. — movere, ibid. — *ambitu* et precibus aliquem convenire, V, 552. — procul ab *ambitu* et tumultu civitatis ignobile aevum agere, V, 436.

Amicitia apud omnes gentes sacra, V, 331. — liberos, fratres, propinquos, invicem tenet, V, 513. — plurimorum corporum unus animus, V, 520. — praestantius nihil in rebus humanis, V, 331. — *amicitiae* paucissima paria, V, 324.

Amicus: hoc nomen haud vulgare, VI, 194. — otiosa res, si vitae praestes omnia secunda, V, 520. — *amici*, nomen cognato sanctius, VI, 265. — *amicorum* aut *animorum* numina, VI, 258.

Amittere corpus languore, pro *mori*, V, 351 et 352.

Amor animi peculiare secretum, VI, 598. — in laqueos, praecipitia cogit, V, 502. — in senectute supe-

rior est, VI, 602. — iudicii expers, VI, 546. — puerilis potentissimus, V, 318. — qualis, V, 505. — *amoris* antiquissimum numen, et cui se naturae debet aeternitas, V, 504. — furiosi effectu, V, 498. — *amorem* transferre, VI, 446. — per *amorem* naturae primordia crevere et continentur, V, 483 et 484 — in *amore* sanatur is, qui quod desinit, sibi debet, V, 483. — *amores* concessi et permissi breves, V, 481.

Amplexus supremus, V, 185.

Ampliare iudicium, VI, 390. — quid invidia, V, 201. — tempus, V, 428.

Amplius dolere quam dicere, VI, 596. — nihil quam, V, 236.

Anceps pronuntiationis, V, 509.

Ancora: ad *ancoras* frumentum perdere, V, 425.

Anguis Furiarum, V, 433.

Angustiae artis, V, 293. — *angustiis* alicuius iuris constringi, V, 106. — legis claudi, V, 284.

Angustus: in *angusto* omnis est sermo, VI, 212.

Anhelitus dormientium, V, 62.

Anima retinetur complexa corporum, V, 167. — *animae* corporisque elementa, V, 372. — flammea natura ibid. — animam ferire, V, 71. — morti stringere, V, 360. — de *anima* parentum sanguis fluit liberorum, V, 571. — *animae* inhumatae, V, 433. — *animarum* metempsychosis, V, 177.

Animalia: in iis ante reditus multus insumitur labor, V, 462 et 463. — licet sensu careant, innocentibus pleraque cibis vescuntur, V, 431. — muta concubitum post conceptum refugiunt, VI, 163. — nihil sine homine possunt, et coacta prosunt, V, 464. — per pastus vaga, etc., V, 465. — quaedam catulos suos ipso ore in periculis transferunt, VI, 535. — satis pleraque incurrunt, vitibus nocent, V, 463. — usibus nostris a natura genita, V, 462.

Animare spirita, V, 284.

Animus et eventus in omni crimine spectandi sunt, V, 461. — illo, V, 326 et 345. — pecunia non fit, VI, 450. — *animi* vitio miser, V, 246. — cuius hoc est, VI, 285. — *animum* gladiatoris non habere, V, 336. — nobis haud fiuximus, V, 335. — hunc differre, VI, 181. — *animos* regis periclitantis exstruxit templum, etc., VI, 333. — suo nihil fecisse, VI, 350. — illis usus est ex *animo*, V, 541. — meo ereptus sum, V, 550. — *animorum* numerosae formae, V, 335.

Anni infelicis contumeliae, VI, 426. — *anno* reservari, i. e. in *annos* vel *annum*, VI, 551. — *annis* dabatur requies legationis et militiae, VI, 252. — quid remittere, V, 328. — *annos* non numerare, V, 169. — impares afferre, VI, 253.

Annonae incendium, V, 395.

Ante principia agendum, V, 121.

Antecessus (in) pecunias dare, V, 420.

Ante-melior, V, 205.

Antiquas arbores extirpant agricolae, ut novas inserant, VI, 591. — *antiquissima* fides, V, 333.

Antiquitas carminum, pro carminibus antiquis, VI, 250.

Antistites artis medicinae, V, 292.

Aperire exemplum, V, 267. — flammas, V, 89. — quasi portum benignitatis, V, 336. — sceleribus audaciam, V, 385. — viam ingentem funeri, V, 454. — vitalia, V, 302.

Apes usibus nostris genitae, V, 462. — acceptas sedes cum fide colunt, V, 465. — ad percipiendas disciplinas multo labore desudant .... artifices nascuntur .... divinae partem mentis habere videntur .... has deorum posteritas reguis suis excepit, ... ex la-

hore nascuntur etc., ibid. — iniussae favos faciunt, V, 463. — quid non divinum habent, nisi quod moriuntur? V, 469. — mel earum praesentissima medicina, ibid.—lapilli pondere librant pennas, V, 467. — intra angustias componere, V, 460. — efferunt mortuos, V, 467. — floribus insident, V, 441. — fumo fugantur, V, 459. — ab hominibus compesci solent, V, 452. — in petris cavis et arborum trunco favos condunt, V, 449. — vobis mella faciunt, V, 460. — floribus odorem mellis inspirant, V, 458. — parcae, fideles, laboriosae, V, 439.

Apparare profectionem, V, 227.

Appellare aliquem (de stupro), V, 121, 122 et 129; VI, 171. — ad stuprum, V, 133. rempublicam, VI, 69.

Appii facinus punitum, V, 132.

Applicat nos fato hora omnis, V, 169.

Approbare quid, V, 258. — filiam, matronam, i. e. ostendere se eo nomine dignam, VI, 435.

Aptare comitem, V, 189.

Aqua incendio inclamari publice solet, V, 397.

Aquilae victrices, V, 121.

Arbitrii sui tota fames facta est, V, 401.

Arcana fatorum, V, 159.

Arcem occupare, VI, 137.

Ardens amplexus, V, 211. — scelus, V, 430. — in mortem impetus, VI, 445. — *ardentes* bello fines, V, 139.

Ardor castris dignus, V, 326. — contentionis, V, 500. — impetus ac temporis, V, 578. — maximi sceleris captabit affectare gravitatem, V, 562. — mortis et moriendi, V, 548 et 549. — *ardorem* fugientis animi dilatione laxare, V, 161. — *ardore* parricidali suffusi vultus, V, 550.

Aris altaria imponere, V, 429.

Arma consecrata deponere, VI, 572. — ad patrem non retuli, V, 161.

Arrogans sui aestimator, VI, 41.

Ars sacra, de mathematicorum praesagiis, V, 166 et 158. — tota crudelitatis, V, 556. — *arte* crudelitatis, i. e. verberibus, ignibus, etc., aliquem consumere, V, 158. — *artes* meretriciae, V, 122. — pro vita esse credunt, V, 377.

Artifex humani doloris, V, 191. — mortalitatis deus, V, 194. — in lacrymas alicuius, V, 360. — de tortore dicitur, V, 590.

Artus per singulos interrogare, V, 375.

Aspera ferro lorica, V, 133.

Aspere intueri, V, 456.

Aspicias quoties quem execreris, V, 50.

Asserere quid in aliquo, V, 194.

Asservavit iuvenem, VI, 36.

Assignare rationem necessitatibus, V, 193. — necessitatem nascentibus, V, 335. — *assignandus* inferis, V, 370.

Assimulatum improbe, VI, 8.

Astrologiae et mathematices origo, V, 176.

Athenae ab oratoribus eversae, VI, 121. — *Athenarum* de solo dii quondam contenderunt, VI, 336. — incolae genus vetustissimum, ibid. — populus sacerdos deorum nestimandus, ibid. — pro salute numina semper excubare solita, VI, 332.

Athenienses pugnarunt bis terve contra Persas, VI, 420. — stabant pro universa Graecia, ibid. — *Atheniensium* civitas late princeps, VI, 121. — pietas, VI, 337.

Auctoramento praesertim sub illo, V, 326.

Auctorasset qui se utilitate, gula, illum theatro maiores prohibuerunt, VI, 237.

Auctoritas magnae severitatis, V, 555. — *auctoritatem* testimonia adhibere, VI, 410.

Aucupatio, pro praeda aucupio capta, V, 449.

Audentia: propter *audentiam* V, 145.

Audientia: ad *audientiam* admittendus, V, 153.

Aura populi incerta, VI, 473. — *auras* captare, V, 415.

Aurum igne, innocentia iudicio spectatur, VI, 597.

Avara manu cibos dare, V, 315.

B

Barbarum carmen, V, 350. — murmur intonuit, V, 368. *barbaros* iuris humani societate summotos, proxima belluis natura efferavit, V, 455.

Belidum urna, V, 433.

Bellua nulla adeo rabiosa, cui sua imago non sancta sit, V, 431. — *belluis* proxima natura, V, 455.

Bellum maxime capax malignitatum sermonumque, V, 383. — sollicitudo publica, V, 379. — *belli* lex, VI, 144. — in bello aut vincere aut mori optimum, VI, 421. — pericula odiis vacua, VI, 499. — *bella* vulneribus saeviunt, V, 208. — *bellorum* damna deflere, VI, 144.

Bene dictum, VI, 253. — habet, VI, 517. — mori in armis, V, 422. — quod, etc., V, 487. — relegatus, V, 95. — requiescere, V, 182. — *optime* de illa merebatur, VI, 439.

Beneficium caecitatis, V, 32. — dare absque spe recuperationis, V, 83. — *beneficii* sui perdidisse rationem, V, 487. — *beneficia* non alligare debent in servitutem, VI, 387. — *beneficiorum* vincula tenaciora, V, 343.

Benevolentia optimos coniungit, V, 331. — optimus affectus, ibid.

Bibere uxoria, V, 300.

Bidental inaccessum, VI, 151.

Blande sonare, V, 76. — *blandius* rogare, V, 66.

Bona oculorum, VI. 214.

Bona fide dimittere, VI, 213. — *melior* amicus, V, 330. — nunc ille, V, 597. — *meliore* sui parte praesepultus, V, 345.

Brevis occasio, VI, 263. — *brevioria* alimenta, V, 195.

Brevitas: *brevitatem* novissimam circumire, V, 300.

Brevius habet statim ignoscere, VI, 462. — *brevissime* collecti spiritus, V, 593.

Bruti populi romani liberatores, VI, 118. — in filio victore factum memoratur, VI, 465.

C

Cadaver aegri, V, 312. — calcare, V, 339. — de homine macilento, V, 410. — *cadavera* ignota etiam humo teguntur, V, 195. — *cadaveribus* salva debet esse reverentia, V, 388.

Cadere exceptione, 181. — in animum, VI, 204. — in casum, ibid. — cadit in formulam, V, 407.

Caecitatis beneficium, V, 32. — infirmitas, V, 47 et 97. — miserae solatium, V, 40. — miserae, VI, 214.

Caedes alieno plerumque ferro peragitur, V, 35, 41 et 59.

Caesar Catoni voluit ignoscere, VI, 522.

Calamitas crudelis quam gaudia reducunt, V, 388. — levior es cui aliquid blanditur de voluptate laetitiae, V, 476. — obnoxia, V, 52. — *calamitatis* ambitus, V, 31. — innocentiam perdere, V, 321. — *calamitatum* felicitas, V, 231 fin.

Calcare alicuius patientiam, VI, 323. — inimici cadaver turpe videbatur, V, 339.

Calculi radiantes trepidantibus aquis, V, 439.

Caligant mentes ad inexspectata, V, 551.

Camilli, Fabricii, Curii, etc., VI, 118.—Camillus insons damnatus, VI, 227.

Campo excludere aliquem, VI, 44.

Candidata sacerdotium petens, VI, 37.

Candidior favus, V, 459.

Capax pariter omnium incredibilium diversorumque, V, 172.

Capere imaginem alienorum malorum difficile est, VI, 456. — libertatem publicam, VI, 526.

Capitolium incendere, VI, 137.

Captare, V, 278; V, 106.

Captiosum ne esset officio, V, 427.

Captivae quoque sancte habebantur, V, 136.

Caput vilissimum, venale in quamcumque litem, VI, 411.

Carbonis et Sullani fugatorum felix militia, V, 136.

Carcer fluctibus pendens, V, 226. — humani pectoris animum includit, V, 224. — inundatus, V, 319. — profunda nox poenarum, V, 290. — *carcerum* structura, VI, 551.

Cardo blande sonans, V, 76.

Carere virginitate, VI, 605.

Caritas de liberis, V, 378. — nimia, V, 560. — *caritates* corporum pereunt facile, V, 95.

Carmen barbarum, V, 350. — noxium circumdare sepulcro, V, 357. — *carminis* venenum potentius, V, 370.

Carnificis animum sumere, VI, 244. — manu contenta ultio, V, 387. — vilis manus, VI, 291. — *carnifici* ferire semel, raro contingit, V, 68.

Carpere: immeritam *carpit* opinio potentiam, V, 340.

Cassii Bruti et aliorum facta memorantur, VI, 464.

Castae manus, VI, 335.

Castitatem tueri, civitati ante omnia necessariam, VI, 31. — a *castitate* omnia iura dependent, VI, 31.

Casum (in) cadere, VI, 212. — *casu* fortuitoque decurrere omnia, V, 172.

Catenae umbrarum, V, 360. — *catenarum* pondere magis quam nexu vinciri, V, 319. — *catenis* gravibus stridentia colla, V, 290.

Catonis mors, VI, 517. — *Catoni* ignoscere voluit Caesar, VI, 522. — Catones, VI, 414.

Causa nulla ita evidens, cui nulla ne mendacii quidem velamenta contingant, V, 421. — sua aliquem spectare, V, 45. — sua mori, V, 321. — *causam* planctibus agere, V, 224. — *causae* parricidii, V, 79. — *causas* virorum quum habent, sunt feminis vires ad scelera, V, 96.

Carum macie caput, V, 410. — pectus, V, 402.

Cedere alicui dimidia nocte, V, 356. — matrimonio, VI, 608. — responso res praedicta dicitur, V, 180.

Celare: *celatus* rem aliquam, V, 315.

Cellarum gladiatoriarum situs sordidus, V, 343.

Cellulae gladiatorum, V, 345.

Censoria gravitate praestare affectus sibi, V, 480.

Census pauperis, V, 437. — in *censu* et tribu, VI, 279.

Ceres fruges invenit, V, 469.

Cernere: *cernit* heres cadaver, V, 403.

Cervix erecta ex aequo, VI, 234. — *cervicem* componere ad ictum, V, 68.

Charitates. Vid. *Caritas*.

Cibus post opus iurat, VI, 220. — *cibi* vix ad sustinendum spiritum sufficientes, V, 315.

Cicero quid de Verre postulavit, V, 235. — *Ciceronis* exitus eloquentia sua maturatus, VI, 121.

Cimbrice loqui, V, 134.

Cimbrorum descriptio, V, 124, 125 et 136.

Cimon patrem vicario corpore redemit, VI, 237.

Cinaedi pueri feminas imitati, VI, 406.

Cineris suprema revereri, V, 206. — *cineres* et ossa, fracta urna, spargere, V, 368.

Circuitu quodam molliores tentare aditus, V, 318.

Circumagere vultum sollicitum, V, 58.

Circumdare arma, V, 160. — auctoritatem de novo dolore, V, 535. sepulcro noxium carmen, V. 357. — *circumdari* monstrorum novitate, V, 554.

Circumfluens pecunia, VI, 323.

Circumfusae voluptates, VI, 406. — *circumfusa* et supervacua, VI, 17.

Circumscribere fratrem, VI, 398. — religionem iudicii, VI, 371. — vectigalia, VI, 425 et 431. — *circumscribi*, i. e. falli, V, 382; VI, 433 et 440.

Circumscriptio, VI, 231.

Circumvertere mancipium, VI, 433. Conf. ibid. not.

Citerior poena quam scelus, de parricidis, VI, 224.

Citra mortem stare, VI, 13.

Civica gloria humanitatis, V, 336.

Civis romanus merx fio, V, 247.

Claritatem alicui dare, VI, 226.

Claudere alicubi gemitus, V, 382. — penates paternos, V, 197. — *claudi* aere, V, 579. — *clausa* domus, V, 410. — vitalia, V, 309. — *clausae* genae perpetua nocte, V, 77.

Claustra legum, V, 454.

Clementia vera occisione contenta est, V, 237.

Cludere, V, 359, 360, 374 et 431; VI, 197. — *cluditur* telo cruor, V, 74. — *clusis* foribus, V, 309.

Coacervatione explicari quae non possunt, etc., V, 203.

Coalescit infantia, V, 564.

Coenulam facere, V, 321.

Cogere matrimonium diversis aetatibus, VI, 253. — *cogis* nos agere fortius, VI, 252.

Cogitat, trepidat, erubescit, primus parricidae ictus, V, 71.

Cogitatio exempli, V, 323.

Cognitorem dare, VI, 456.

Cognoscere ante, VI, 497. — de aliquo, V, 46. — litora et portus, V, 399.

Collata. Vid. *Confero*.

Collatitia sepultura, V, 238.

Collectiora corpora, VI, 548.

Collidere manus, V, 480. — *collisa* pignora, V, 196.

Colligere corpus mortui sinu, V, 312. — expositum, VI, 505 et 513, — facultates in pretia, V, 190. — ossa, V, 579. — pondus vulneris, V, 109. — rem, V, 72. — se in vires, V, 101. — spiritum in paucissima verba, V, 214.

Colluctatio damnata, de bis iudicio victo, V, 538. — feritatis, V, 378. — morientis, V, 113. — repugnantis roboris, V, 208. — *colluctationis* maguae furor, V, 378.

Colludere, V, 252.

Color in iure, VI, 487. — patrocinii, V, 423. — *coloris* esse alieni, VI, 221. — *colorem* contra aliquem quaerere, VI, 385. — declamationis ducere, VI, 173. — excogitare, V, 512. — *colore* aliquo defendere, VI, 481.

Colorate quid afferre, VI, 187.

Columnae marmore radiantes, V, 337.

Cometes: de *comete* agitur, V, 177.

Comitari: solo animo *comitatus*, V, 228.

Commeatus abrupti dies, V, 524.

Commendationem munusculis adiicere, V, 459.

Commenta, V, 193.

Commissum (in) venire, VI, 483.

Commune magis bonum, melioribus temporibus et antiquis moribus, virtus erat, VI, 464.

Communicare, V, 286.

Compage varia elementorum formatus homo, V, 294.

Compago caeli siderumque volvitur super nos, V, 297.

Compendium pro *lucro*, VI, 450.

Complexus interior, V, 80. — prosper Martis, V, 184. — *complexum* iudicii adire, V, 488. — *complexu* corporis retinetur anima, V, 167.

Complorare rem, V, 77.

Componere affectibus amicitiam, VI, 320. — aliquos, ad dimicandum scil., VI, 245. — animum ad fortem superbamque constantiam, V, 182. — animos, VI, 107. — apes, V, 460. — cervicem, V, 68. — coenam, VI, 230. — corpus manibus, V, 184. — disciplinam, V, 128. — leges, VI, 370. — membra, V, 104 et 108. — membra ad flagellorum vices, V, 268. — se in genus patientiae, V, 552. — *compositus* arbitrio naturae, V, 335. — bene cinis, V, 355. — firmitate secreti, V, 267. — *compositum* patrimonium habere unius conditione societatis, VI, 315. — *compositi* in aeterna sede mortui, V, 411. — filii diversa mentium corporumque qualitate, V, 188. — *compositis* aetatibus coacta matrimonia, VI, 253. — fabulis ulteriores inimicitiae, V, 339.

Comprehendere portus, V, 428. — *comprehenditur* hoc lege, VI, 133.

Computare: computandum est, V, 399. — cum beneficiis *computare*, V, 340.

Concessi et permulti amores breves, V, 481. — *concessa* aetatibus quaedam sunt, VI, 480.

Concinere alicuius laudes, V, 481.

Concitatiore spiritu pugnandum nunquam fuit, VI, 421.

Conclusus dolore, V, 475.

Concreta facies diutino squalore, V, 290.

Concubinatus, V, 132.

Concubinus fortis, V, 125.

Concussione totorum vitalium per virus affectus expellitur, V, 479.

Concutere divitias, V, 328. — *concussit* me dolore reatus, V, 575.

Conditio bona, V, 135. — gladiatoria, VI, 613. — *conditionem* duram ponere, VI, 65. — optimam amittere, VI, 269.

Conditor alienae civitatis, tuae eversor, V, 399. — iuris, VI, 81. — *conditores* fabularum poëtae, V, 344.

Conditorium mortis, V, 312.

Conditur sidus hybernum, V, 414. — *conditi* penitus oculi, V, 410.

Confectus aetate ac malis, V, 328.

Conferre omnes suas fortunas, VI, 315. — *collata* malignitate claudat ora, V, 556.

Confessio sceleris interdum vox doloris, VI, 605. — voluntaria suspecta est, ibid.

Confinium mortis ac vitae, V, 308.

Confirmare non satis roboris, iudicii potuit, VI, 81.

Confiteri aliud quam enuntiare, VI, 142. — *confessus* omnibus sceleribus, VI, 471. — *confessum* qui defendit, V, 447. — de *confesso* supplicium sumere, V, 307.

Confundere affectus publicos, V, 529. — aliquem, V, 290 et 548. — familias stirpe incerta, VI, 276. — humana sacra, V, 65 et 66. — quietem, V, 107. — responsum, V, 175. — *confundit* me, VI, 100. — illud est quod non magis *confundat*, VI,

426. — *confundi*, i. e. turbari, V, 114 et 148. —; VI, 197. — aspectu alicuius, VI, 242. — cogitatione malorum suorum, V, 92. — mente, V, 335. — tenebris, VI, 145. — *confunditur* ictus ignorantia, V, 109. — *confusus* vultus, VI, 538. — *confusum* nihil, VI, 535. — *confusi* vultus, V, 348. — *confusa* errore pectora hominum, V, 227. — lineamenta cadaveris, VI, 533 et 556. — signa, VI, 538 et 539.

Confusio: confusionis argumentum, V, 113.

Coniugalis societas, V, 583. — *coniugales* deos revereri, V, 559.

Coniugem contra odium accepi, V, 497.

Coniurata virtus, VI, 251.

Conscendere ad nefas, VI, 514. — maria, V, 200.

Conscientia alicuius intervenit, VI, 290. — caecitatis bona, V, 246. — et metus magni sceleris testes, V, 68. — magna, V, 337. — quae torqueat, VI, 293. — sequetur quando te ista, VI, 244. — manifesta, V, 64. — matres sunt ante patres, V, 287. — maximi meriti, VI, 474. — mortis honesta, V, 344. — numinis praesentissimi, VI, 338. — parricidii, V, 102. — quae non emendatur in correctorem exardere solet, V, 586. — sceleris, V, 91. — trepida, V, 61. — universa pietatis, V, 511. — *conscientiae* bonae incauta simplicitas, V, 592. — socium quaerere, V, 56. — *conscientiam* proferre, VI, 380.

Conscius fortunae fulgor, V, 322. — querelis et lacrymis locus, V, 532. — *conscii* natalium parietes, V, 441.

Consecrata iamdudum arma deponere, VI, 572.

Consenui ego virtute, V, 169.

Conserere odia, V, 317. — *consertum* agmen, V, 440.

Considerate fictum, V, 34.

Considere ad hoc ius, ad hanc legem, VI, 447. — de re aliqua, V, 327.

Consilium iacens, V, 72. — *consilio* facere, V, 193.

Consistere, V, 235. — cum aliquo simplici ratione, V, 547. — dicitur animi integri, sanae mentis homo, VI, 463. — legibus ac iure, V, 380. — *consistit* impatientia, V, 481.

Consisti manu flores, V, 458.

Conspicuus omni coetu et frequentia, V, 557.

Constantia membrorum, V, 189.

Constare sibi, V, 33.

Constituere in ipsa fama quaestionem, V, 568. — quid, V, 135. — *constituta* fortuna, VI, 89.

Constituor iuris, VI, 102.

Consul non perpetuo citat senatorem, VI, 252.

Consumere aliquem per flagella, per laminas, V, 571. — aliquem omni crudelitatis arte, V, 558. — gratiam, V, 274. — invidiam, V, 264. — oculos, V, 361. — planctus, lacrymas, V, 354. — pudorem, VI, 220. — quid pro quo, V, 96. — quid in salutem alterius, V, 89. — *consumptus* homo, V, 198. — *consumpta* est diversitas, V, 205. — novitas, V, 174. — paene abiens anima, V, 272. — religio paterni nominis, V, 571. — *consumptum* alicui esse, V, 166.

Consummare, VI, 460. — felicem patrem, V, 377.

Consurgere in populi imperium, V, 177. — *consurgit* puerilia, V, 564. — *consurgens* fretum, VI, 537.

Contemnere periculum, VI, 613.

Contemptus fama vitatur, V, 317.

Contentiosius loquaris, V, 561.

Continere militiam, V, 136.

Continuatio malorum, V, 186.

Contra mortem rogare, V, 184.

Contradicere aliquid, VI, 98. — *C. D.* pro *contradicit*, VI, 145, 160, 182, 190 et passim.

Contubernium doloris, V, 484.

Contumacia innocentiae, pro *constantia*, V, 92.

Contumax adversus patris imperia, V, 319.

Contumelia gravis, V, 32. — *contumeliam* facilius, gravius intelligere, V, 317. — fortunae suae facere, V, 338. — *contumelias* habere in quaestu inauditum, VI, 221.

Convalescit impetus, VI, 327.

Convellere simulacra, V, 385.

Convenit inter duos iudex, et sentent. fert volente domino, VI, 433.

Convicium facere miseriis suis, V, 393. — moribus alicuius facere, VI, 93. — venire (in), VI, 226.

Conviva serus accedere, VI, 230.

Cooperatio, V, 525.

Coopertus, clausus perpetua nocte, V, 49.

Cor silice concretum, V, 251.

Corona circumstans iudicium, V, 323. — miserantium, V, 225.

Corporalibus bonis iuventus exsultat, V, 537.

Corpus hominis, aut morbis, aut annis, solvitur, V, 372. — *corporis* complexu retinetur anima, V, 165. — *corpori* credere de caritate sui, V, 476. — *corpora* sunt homines in quaestionibus tantum, V, 267. — nostra motum nisi de mente non sumunt, V, 385. — *corporum* caritates pereunt facile, V, 97. — et animorum formae sunt numerosae, V, 335.

Corrumpere persuasionem verbis, V, 92. — virum futurum, V, 132.

Corruptor, de pudicitiam violante, V, 120, 126, 130, 131 et 138.

Corvini unde ita dicti, VI, 237.

Credere se alicui rei, V, 106. — *credi* dicuntur aegri medicis, V, 279, 283. — aegri parentibus, quum de illorum salute desperant medici, V, 280.

Crescere: creverit qui hereditatem, VI, 91.

Crimen: in *crimine* duo spectanda, animus et eventus, V, 461. — *criminum* tumultus, V, 42.

Crines longius sparsi, V, 175.

Crinita siderum flamma, V, 178.

Cristae minantes ad terrorem belli, V, 133.

Crucem pati, de re molesta, VI, 552. — *cruces* succiduntur, V, 236.

Cruciari conscientia, VI, 609.

Cruciarias, VI, 575.

Crustae graves, radiantes marmore columnae, etc., V, 337.

Cubiculi pudor, VI, 171.

Cucurrit. Vid. *Curro*.

Culeus: in *culeum* petere, VI, 211. — *culeo*, serpentibus expianda feritas, V, 538.

Culpa exsecratio civitatis, V, 577.

Cuniculorum artes, VI, 58.

Cupiditas: ex *cupiditate* mala pleraque nascuntur, VI, 323.

Cura alia est de noctibus, V, 361.

Curii, VI, 118.

Curiosus dominus, V, 327.

Currere praeceps, V, 342. — *cucurrit* fletus per vultus, V, 230.

Cursus defensionis facilis, V, 340.

Curvato igne torrentes, V, 359.

Custodire partes amici, VI, 195.

Cynicorum sordes et vituperium, VI, 183.

D

Damna corporum, V, 202. — *damnis* onerari, VI, 515.

Damnare causam suam, V, 318. — *damnato* reo tristes recedunt, VI, 226.

Dare aliquem memoriae, V, 338. — mores, VI, 189.

De damno pietatis affectus, V, 105. — fato esse, V, 179. — mendacio ut constet, V, 148. — meo, VI, 89.

Deberi alicui fortunae, V, 327. — *debita* noxae mancipia, V, 321.

. *Debilitas*, i. e. orbitas oculorum, V, 223. — *debilitatis* adversa, V, 117. — officia, V, 117.

Debitos delicatus, V, 340.

Decidere, V, 98. — cum tempestate, V, 425. — *decidentium* undarum fragor, VI, 536.

Decii, VI, 118.

Decolorare aliquem, VI, 483.

Decrescere humilitate praesentiae, V, 169. — *decrescit* invidia, V, 243.

Decurrere ad aliquid, VI, 438. — ad preces, VI, 515. — *decurrit* hoc inter excursus iuventutis notos, V, 563.

Dedicatio templorum quid sit, VI, 335.

Dediscere libertatem, V, 248.

Deditus in re, V, 254.

Deducere se in periculum capitis, VI, 463. — *deduci*, V, 247. — in periculum, VI, 470.

Defectio animi et corporis, VI, 65. — *defectiones* siderum cognitae, V, 175.

Defendere crimen alicui, V, 314. — *defendi* religione et metu templorum, VI, 107.

Deficere, pro cadere animo, VI, 419. — *defecta* labore senectus, V, 437.

Deflectere iura, VI, 284.

Defluxit ordo operum, V, 180. — tabes in terram, V, 225.

Deformare cultus, VI, 218.

Deforme quid habere, VI, 46.

Deformitas illa, pro *meretrice*, VI, 446.

Deinde, V, 51, et passim.

Delectus: sine *delectu* se effundere, V, 422.

Delicatus, V, 124. — debitor, V, 340. — exitus, V, 546. — *delicatum* malum, V, 245. — *delicati* oculi uxoris, V, 75. — *delicatae* lacrymae, V, 410. — *delicata* matronae desideria, V, 361. — *delicatior*, V, 346. — *delicatius*, V, 76.

Deliciae matrimoniorum, V, 285. — *delicias* dare, in iure, VI, 374.

Dementia non unius est criminis, VI, 494. — *dementiae* facta vulgaria, VI, 493, 494.

Demersus in mortem, V, 323.

Demittere aliquem a merito suo, pro meritum illi non imputare, VI, 297. — se in periculum, VI, 464.

Demosthenes venenum sumpsit, VI, 121.

Denotatione omnium damnari, V, 577.

Denunciare militiam, VI, 612. — *denunciatus* et praedictus, V, 158.

Depelli a iure, VI, 330. — *depulsus* ab hac lege, VI, 467.

Deperdit aliquid pro aliquo vita, V, 195.

Deperit plurimum de reverentia virtutum, V, 86.

Deponere arma consecrata, VI, 572. — bellum, VI, 58. — quid apud aliquem, V, 173. — spiritum, mori, VI, 445.

Deprehendere et *deprehendi*, V, 179. — *deprehendit* me subita valetudo, VI, 122. — nos fortuna, V, 241. — *deprehendi*, i. e. prodi, VI, 184.

Deprimere naves, V, 421. — telum, V, 185.

Descendere ad hanc necessitatem, VI, 63. — huc usque, VI, 233. — eo usque, V, 560. — in contentionem, VI, 447. — *descendit* hoc ex conscientia, V, 259.

Desciscere ab homine, V, 392.

Deserere proelium, VI, 239, 590. — rempublicam, VI, 572.

Designator, V, 233.
Desperare vitam, pro de vita, VI, 159.
Destinari a deis loco alicui, VI, 153. — victima arenae, V, 321. — viro, VI, 36. — *destinavit* sibi hunc mors, V, 327. — *destinatus* exsul, V, 442. — *destinatum* damnatumque corpus, V, 160.
Destituta, V, 355. — *destitutae* genae, V, 410.
Desuetudo, V, 408.
Deteriorum fecunda mortalitas, V, 541.
Detinere dolorem inter exitum vitamque, V, 478.
Detrahere alicui fortunae ultimae nomen, V, 345.
Deus mortalitatis artifex, V, 194. — fabricator mundi, V, 174. — *dii* furore amoris acti, in terras detracti sunt, V, 498. — immortales, ut peccantibus graves, ita satisfacientibus faciles, VI, 333. — inventores medicinae, VI, 122. — rapide perenntium beneficiorum semper ultores, V, 510. — votis surdi, V, 226. — *deorum* apparitiones, V, 367. — *diis* immortalibus percussae hostiae, V, 329. — *deos* inferos sibi permiscere, VI, 293.
Devinctus calamitate, V, 224.
Devotum corpus, V, 321. — *devoto* capite expiare, V, 406.
Diducere, V, 226. — animos copulatos, VI, 63. — maritos a coniugum caritate, meretricum est, V, 478. — *diduci* ab aliquo, VI, 71. — loco, ibid. — *diductus* in dissimilitudinem, V, 188. — *diductae* domus, V, 318. — tenebrae, V, 354.
Dies doloris, V, 128. — laetiores ad oblectamenta eligimus, VI, 536. — pro *luce*, V, 109.
Differre: distulisti hunc animum, VI, 181. — *distulimus* famem ad constitutum, V, 426.
Diffundere casum singulorum per utrumque, V, 300.
Digerere cruorem, scil. linea recta, V, 35. — in numeros sidera, V, 159. — in partes, V, 174.
Digitus: in *digitos* non descendit impetus irae, V, 407.
Digna fortuna, VI, 605. — et per facies, V, 174.
Dignatio matronalis, V, 582.
Dignitatis dolor, V, 360. — exsequiae, VI, 444.
Diligens ad facinus, V, 88. — ad incestum, V, 562. — *diligentissima* iuris civitas, VI, 93.
Diligentia, pro studio tuendae rei familiaris, V, 438.
Diligere se mutuo, VI, 606.
Diluere iudicium, VI, 501.
Dirae alites, VI, 611.
Dirigere ferrum, V, 62. — vestigia, V, 78.
Dirigueral animus malis suis, os stupebat insolitis cibis, V, 401.
Discede de domo mea, abdicationis formula, VI, 69. — *discesserat* cura, V, 261.
Disciplina militari stetit romanum imperium, V, 135. — *disciplinam* componere, V, 128.
Discordia: discordiae supervacua mentio, VI, 322.
Discurrere per amplexus et lectulos, V, 95.
Discursus in scelere, V, 97. — *discursibus* vitam transire, V, 177.
Discutere ardorem asperitate, V, 490. — instantem, V, 573. — pondus, V, 375. — servitutem reipublicae, VI, 54. — vincula, V, 188.
Dispensatores, VI, 475. — procuratores, VI, 449.
Dispicere plura, V, 130.
Disponere dolorem, V, 390. — indicium, V, 72. — partes scelerum, V, 113. — somnos, V, 97.

Distringere se adversus aliquem, VI, 334. — *districti* ramis cibi, vulsi terra, V, 429.

Diu laudare, V, 224. — revertendum, V, 73.

Diversitas, V, 110. — pro sorte diversa, V, 153. — rerum omnium periit, V, 100.

Dives nemo, si quae libera generantur, naturae deuus, V, 100. — *divitis* patrocinium, V, 461. — *diviti* latius, pauperi facilius noceri potest, V, 455. — *divites* a tyrannis plerumque necantur, ut pereant in lucrum crudelitatis alienae, VI, 451. — hoc contumeliosum habent, ut non tanti videamur, ut negent, V, 448. — *divitum* deliciae, quaerere contra naturam, VI, 221. — impotentiae voluptas, sceleribus suis etiam gloriari, VI, 240. — possessiones quam latae extensae, V, 454. — privatum ubique, ibid.

Dividere officia pietatis inter patrem et filium, VI, 535. — *divisus* dolor, per partes, per intervalla suspensus, V, 578.

Divinae pars mentis apibus inest, V, 465.

Divitiae afferre solent infirmitatem, V, 604.

Dixit adversus me animo meo, VI, 380.

Docere se, i. e. nullo exemplo adiuvari, V, 402.

Documento recenti mare timendum, V, 341.

Dolor diguitatis, V, 361. — mariti, VI, 171. — quaecumque ex obviis in telorum transfert usus, V, 578. — *doloris* vox non est confessio sceleris, VI, 605. — *dolore* maritali percuti, V, 563. — (sine) homo, V, 371.

Domestica ira, VI, 577.

Dominum agere, V, 82.

Domus vacua, sine herede, V, 75. — *domi* discere, V, 430. — invisus dies, V, 361.

Donare quem pudore, V, 79. — testamentum patris alicui, VI, 495. — ultionem suam, i. e. ab illa supersedere, ibid.

Dormiens ubi moritur quasi expergescit, V, 110.

Dubio caelo se tradere, V, 466.

Duce luxuria, subremigante nequitia, VI, 580.

Ducere affectum erga aliquid, VI, 223. — ancoras, V, 423. — colorem, VI, 173. — efferas cupiditates per illicitos complexus, V, 481. — florentem aetatem in actus publicos, V, 577; — pompam mortis suae, V, 322, — quid ex fide rerum, V, 42. — sicut oculi solent, V, 42. — verba in plures intellectus, VI, 304. — *duci*, i. e. ad supplicium, VI, 299. — cupiditate novitatis, V, 330.

Durare, V, 267, 378. — ad aliquid, V, 574. — ad sanguinem, VI, 169. — animo, V, 225. — in aliquo non posse, VI, 214. — pro *perdurare*, V, 112, 308. — *durat* animum caedis longa meditatio, V, 324. — *durantes* ultra aetatem virtutes, V, 136. — *durata* assiduis suppliciis patientia, V, 268.

Durus quis tam parens est, ut velit, etc., V, 315.

E

Eadem, pro *simul*, eleganter, V, 533.

Ebrietatem postrema potio non facit, sed continua, VI, 375.

Edaces flammae, V, 256.

Educere aliquos, scil. ad magistratus, VI, 461. — filiam, scil. ad iudices, VI, 175, 176, 178. — pro *educare*, VI, 162.

Efferari ludo, V, 324.

Efferas cupiditates per illicitos ducere complexus, V, 481.

Effert longius dolor, V, 332. — *elatum* mare, VI, 536.

Effere oculos, V, 227.

Effringere carcerem humani corporis, V, 373. — pectus, V, 301. — rigens sacra dissimulatione pectus, V, 583.

Effundere filium, V, 236. — se sine delectu, V, 422. — lacrymas in pectus amici, V, 323. — *effundi* per campos, V, 400. — super lectulum feralem, V, 573. — *effusus* in spectaculum populus, V, 225. — *effusa*, tanto magis mater, scil. in affectum, V, 351. — *effusiora* corpora, VI, 548.

Egerere in senectutem spes suas, V, 347. — conviviis foenus, V, 328. — properato ictu totam animam, V, 185. — secretum de pectore, V, 262. — substantiam in sinus meretricis, V, 474. — totum dolorem, V, 537. — viscera per ardentes anhelitus, V, 214. — vitalia, V, 308. — uteri pondus, V, 296.

Etici naufragio, V, 336.

Elaborata quae sunt nitidioribus tectis, V, 81.

Elementa corporis animaeque, V, 372. — parva, pro parvis initiis, V, 481.

Elidere vitam laqueo, V, 370. — *elidit* amplexus seniles artus, V, 181. — *elisum* pectus, scil. senectute, V, 218. — *elisis* uberibus invidiam facere alicui, V, 579.

Elogium, V, 106. — *elogio* mortui nomen inscribere, V, 106.

Eloquentia non pluribus prodest quam nocet, VI, 121. — *eloquentiae* studium ipsos et oratores evertit, VI, 121. — studium rempublicam evertit, ibid.

Emanare in corpus, V, 303.

Emancipare hereditatem, VI, 220.

Emendatio poenitentiae, V, 190.

Emere aliquem, scil. ut ad nuptias consentiat, V, 133.

Emittere conscientiam, VI, 382.

Enuntiationis et confessionis discrimen, VI, 142.

Equestris ordo unde denominatus, VI, 236.

Erigere animum super necessitates, V, 166. — cervicem, VI, 234. — se, V, 246. — *erectior* vultus, V, 565.

Eripi animo suo, V, 550. — *erepta* lux, VI, 605.

Errare nunquam in vita, felicis est, errorem quam primum emendare sapientis, VI, 577. — *errantium* vestigia plura, V, 108.

Error gratus, VI, 612.

Erumpere, V, 284. — de adultero effugiente, VI, 173. — in facinus, V, 159. — properare, de mori festinante, V, 167.

Esse in causa, V, 74. — *est* enim ut, VI, 25. — mihi plurimum cum gladio, V, 179. — *futuri* cogitatio movet homines, VI, 150. — *futura* credere, V, 176. — sive casu, sive providentia regantur, humana scientia deprehendi non possunt, V, 173.

Etiam Germanicis feri mores, i. e. ipsis Germanicis, V, 134.

Eventus et animus in crimine spectandi, V, 461.

Everberat tempestas maris, V, 209. — *everberata* planctibus assiduis vitalia, V, 218. — vitalia, V, 270.

Eversor civitatis suae, alienae conditor, V, 399.

Evertere testem, VI, 539. — *eversa* funditus, V, 223. — pietas, V, 523.

Evincere, in iudicio, VI, 533. — *evinci* officiis, V, 330.

Evitare: *evitant* servuli sermonem meum, V, 540.

Ex aequo erecta cervix, VI, 234. — aequo facere nuptias, VI, 35. — aequo vivere, VI, 115. — conscien-

tia venenum praesumere, V, 370. — libero facere servum; VI, 612. — pari inimicus, VI, 521. — toto, pro *omnino*, VI, 474. — proximo raptus ignis, V, 578. — se coepisse, V, 141.

Exactus mercis, V, 419.

Examen vernaculum, de apibus, V, 449.

Exanimat luctus, V, 82.

Exasperat corpus illuvies, i. e. in carcere, VI, 551.

Exauctoratae manus, V, 122.

Excidere sibi ipsi, V, 251.

Excipere auras omnes, V, 413. — calamitatem, pro *accipere*, VI, 367. — foetus manibus suis, V, 449. — sanguinem de vulneribus, V, 262. — *excipitur* leno servis, V, 138.

Excisa virilitate producere pretium, VI, 426.

Excitantur dormientes levibus causis, VI, 46.

Excludere alicuius oculos, V, 79.

Excolere aliquem, V, 296.

Excursus iuventutis noti, V, 563.

Excusate: excusatius, V, 226. — odisse, V, 236.

Excutere artus verniles, V, 267. — causam, VI, 460. — causas, V, 99; VI, 322. — corpus, VI, 327. — creditores, VI, 148. — instrumentum causae alicuius, VI, 414. — iura, VI, 377. — ius, VI, 100. — rationem legis, VI, 102. — litora, VI, 440. — mores, VI, 226. — petulanter patientiam vernilium corporum, V, 566. — singula, V, 448. — veritatem, VI, 391. — *excuti* opibus, VI, 86. antequam *excuteretur* numerus populi, VI, 99. — *excussus* partus laesis visceribus, VI, 549. — *excussa*, absoluta causa, VI, 540.

Exemplar fati sui videre, V, 344.

Exemplum aperire, V, 267. — bonum facere, VI, 246. — necessarium civitati, VI, 465. — (in) scelerum constitutus, VI, 360. — seculi, V, 231. — *exempli* honor, V, 338. — iudicium agitur, V, 253. — mulier, V, 236. — *exemplo* (pro) esse sollicitum, V, 260. — nocere, V, 252. — obviam publice ire, V, 321. — ut facias impelli, V, 402. — *exempla* narranda, V, 132. — ultima scelerum, VI, 118. — *exemplis* id patere potest, ibid.

Exercere libertatem, V, 317. — se adversus fortunam, VI, 183. — se in furorem, V, 378.

Exercitata manus exercet homicidium, V, 68, 69.

Exesus vultus, V, 399.

Exhaurire pecuniam per omnia vitia, VI, 280.

Exheredandi novum genus inventum est, VI, 411.

Exigere alte manum, VI, 21. — comitatus, VI, 235. — gladium per pectus, V, 127. — lacrymas ignotas, V, 361. — per viscera ferrum, V, 370.

Exire de necessitate parendi, V, 164. — de scelere, facinore, i. e. liberari, V, 570. — de seculo, V, 170. — de vita, VI, 614. — simulacris suis dii nocte putabantur, V, 368. — sponte, de vita scil., V, 169. — ultra quid, V, 198. — *exiens* magno silentio anima, V, 593.

Existimare factum, V, 41.

Exitus nullus terrae, V, 438. — *exitum* facere deprehensi, V, 587. — *exitu* mens non est existimanda, VI, 179.

Expeditum facinus, V, 76. — *expeditissimus* homo, V, 56.

Expellere filium, VI, 411 et 570. — nurum, VI, 64. — *expellentis* manus osculari, V, 535. — *expulisse* contentus, V, 591. — *expelli* de seculo, V, 542. — repente sensibus, V, 181. — *expulsus* bonis omnibus, V, 316. — *expulsum* undis corpus, VI, 537.

Explere affectum, V, 329. — facinus, i. e. peragere, V, 109. — in aliquo crimina, VI, 228.

Explicare, absolvere, V, 278. — aegros, pro *sanare*, V, 280. — aliquid, V, 184. — differentiam, V, 206. — facinus, i. e. peragere, V, 72. — fidem, i. e. impetrare, V, 383. — manum totam, V, 73. — navigationem, V, 200. — omne secretum, V, 561. — ordinem quaestionis, V, 92. — pro *sanare*, V, 293. — promissionem, V, 284. — quaestionem, V, 592. — quid, V, 156 et 193. — quid et facere, VI, 570. — quid uno ictu, V, 43. — satis, V, 259. — *explicant* manus ministeria sua, dum tangunt etc., V, 98. — membrorum ministeria impetus mentium, V, 48. — *explicari*, i. e. amore liberari, V, 475, 485, 488, 490. — i. e. finiri, V, 162. — coacervatione, V, 203. — praevaricatione, V, 472. — pro *adiuvari*, V, 499 et 547. — pudore, i. e. per pudorem, V, 476. — ratione, i. e. per rationem, V, 490. — *explicitus*, i. e. servatus, V, 89. — securitate mortis, V, 311. — *explicitum* bellum, V, 388. — scelus, facinus, V, 56. — *explicanda* saevitia, V, 283.

Exponi feris, VI, 611. — *expositi* raro vivunt, VI, 254.

Expositio liberorum crudelis, VI, 87, 165, 166, 503.

Exprimere invito solo aliquid fecunditatis, V, 437.

Expugnare alicuius animum, VI, 351. — aliquem, pro *convincere*, V, 88. — mentes, V, 476.

Exsequias cur planctu prosequuntur, V, 293.

Exserere libertatem fortibus verbis, V, 446.

Exsolvere vinclis naturae, VI, 514.

Exstinguere dividendo turbam, VI, 489.

Exsul domus suae, VI, 88. — *tace*, formula solemnis, VI, 209, et 211. — *exsulem* occidere intra fines per legem licebat, VI, 22.

Extendere foenus, V, 336. — se ad gradum altiorem, V, 135.

Extra casum esse, VI, 212. — positae voluptates, VI, 417. — suspicionem res sine usu, V, 40.

Extranea utilitas, V, 286.

Extrarius, i. e. qui gradu propinquitatis non contingit, VI, 345. — inter *extrarios* gerere inimicitias, VI, 354.

Extrema ferre, VI, 609. — in *extremis* praeteritae voluptatis recordatio tristis venit, V, 322.

Exuere hominem, V, 411. — naturalem indulgentiam, VI, 515. — omnes affectus, VI, 206. — *exui* latrocinio, V, 336.

Exundare satietate, VI, 40. — *exundans* impatientia, VI, 345.

F

Fabii Maximi laudes, V, 337.

Fabius Eburneus filiam impudicam necavit, V, 139.

Fabricii, VI, 118.

Fabula de rumore et criminatione dicitur, VI, 227, 229, 256 et 446. — *Fabulis* compositis ulteriores inimicitiae, V, 339.

Facere aliquid, V, 261. — coenulam, VI, 229. — quidquid de illo *fecere* possimus, V, 368. — de aliquo rumorem, V, 582. — exitum, V, 280. — exitum hominis, V, 215. — occasionem, V, 107. — opera agrestia, V, 346. — parum pudice, V, 270. — quid animo suo, VI, 82. — quid fortiter, V, 68. — quid mariti boni, indulgentis, VI, 227. — suprema, scil. officia, V, 535. — vecturam, V. 417. — vitae finem, scil. alienae, VI, 587.

— *facit* hoc certum auctorem sceleris, V, 41. — *fecit* fortuna, VI, 215. — *fecerant*, pro *facere* solent, V, 97.

Faces accendere in nuptiis, VI, 607. — *facibus* malae conscientiae agitari, V, 411.

Facies humanitatis, VI, 242. — tristissimi temporis, VI, 243. — *faciem* iudicii intueri, VI, 332.

Facilis aditus, V, 316. — iniuriae, V, 80. — mors, V, 412. — occasio, V, 40. — *facile* remedium, V, 412.

Facilitas magna, V, 103.

Facinus est etc., V, 88, 90, 94 et 377. — quum est poenae mensura, V, 382. — sentire, pati, agnoscere, V, 157. — *facinora* omnia causas vel de cupiditate, vel de simultatibus trahunt, V, 496. — *facinorum* summorum ipsa immanitas innocentia est, V, 581.

Facundiam ipsam materia superat, V, 253.

Fallere, pro *mentiri*, VI, 522. — vitam, V, 436. — *fallendi* ratio in responsis ambiguis, V, 175.

Fama in foedis criminibus homini verecundo longe gravior quam poena, VI, 606. — in ipsa quaestionem constituere, V, 568. — *famae* natura, V, 383. — naufragia, VI, 580. — *famam* plerumque accedit contentio non credentium, V, 561.

Fames ab homine a proximo depellenda, V, 194. — ad insolitos cibos cogit, V, 400, 401, 402 et 405. — et pudor una non habitant, V, 401. — feras et belluas subigit, ibid. — impotens domina, ibid. — *famis* tormenta, V, 412. — *fame* maior poena ne apud inferos quidem est, V, 433. — omni sagina gravior, V, 321. — vivere, V, 396 extr.

Familia villicis etiam ignota, V, 460. — *familiae* noxiorum, VI, 83.

Familiaris sacris animus, VI, 335. — *familiare* et praesens numen, VI, 331.

Fastidiose eligere, VI, 536.

Fastidire socerum, VI, 229. — *fastiditae* noctes, V, 286.

Fatigare oculos, V, 402. — votis deos, V, 168. — *fatigatum* corpus, VI, 248. — *fatigata* officia, V, 354.

Fatum illius temporis me deprehendit, V, 578. — hominis praedici potest, V, 175. — publicae sollicitudinis alicui credere, V, 379. — quomodo effugi et vitari possit, V, 180. — quod velut *fatum* possis aspicere, V, 386. — *fati* descriptio, V, 180. — sui exemplar, V, 346. — *fato* alieno perire, V, 327. — nos omnis hora applicat, V, 169. — perituro laborare, V, 278. — uno uterque iacet, VI, 243. — *fata* causae vertuntur, V, 79. — hominis peraguntur, V, 62. — *fatorum* viae variae, V, 545.

Favor omnis est pro laborante, V, 340.

Favorabilis res, V, 521. — dominus, V, 321.

Favus candidior novis ceris, V, 459. — *favos* inventos cavis petris domum referre, V, 449.

Fecunditas properans, dilata, VI, 36.

Felicitas calamitatum, V, 332. — longa superbius aestimat miseras, V, 337. — parum plena, non tamen maximae est calamitatis loco numeranda, V, 245. — perenndi in amore, V, 499. — *felicitatem* publicam sentire, V, 245. — perennis in amore, V, 499. — *felicitatem* publicam sentire, V, 342.

Felix diu homo omnium calamitatum materia est, VI, 557. — *felices* illos, V, 268. — *felicibus* difficilis est vera miseriarum aestimatio, V, 322. — *felicissima* annona, V, 423.

Femina senescit citius inter pares annos, VI, 253. — *feminae* malum

levius, V, 247. — *feminis* et ad scelera vires sunt, V, 96. — intrare castra non licebat, V, 132. — non tantum est roboris, ut vitia mentium vincant, V, 97.

Ferae incentes transeunt, V, 339. — *ferarum* civitas, de pastis cadaveribus, V, 391.

Feralis annus, V, 395. — venter qui cadaver condit, V, 406. — victima, ibid. — *feralibus* imaginibus per somnos agitari, V, 158.

Ferire animam, V, 69. — dolore alio, V, 362. — fortius, V, 71. — fossam, V, 138. — saepius, V, 44.

Feritas prodigiosa, V, 172. — *feritatis* colluctatio, V, 378.

Ferre imaginem loci, VI, 143. — *ferri* fama per gentes, V, 333.

Ferreum pectus, V, 251 et 351. — *ferrea* iura fatorum, V, 359.

Fescennina canere, VI, 607.

Festinata mortem dimittere spiritum, V, 161. — *festinatum* par producitur, V, 325.

Festinate nubere, VI, 456.

Festinatio nefariae cupiditatis, V, 59.

Ficti gemitus ab infelicibus temere non exeunt, V, 361 extr.

Fides antiquissima, V, 333. — doloris, V, 259. — ex pari facilior speratur, VI, 282. — publica, sacra ubique, VI, 115. — sacra inter hostes, piratas, malos etiam, VI, 440. — supremum humanarum rerum vinculum est, ibid. — *fidem* habet, i. e. credi potest, V, 101. — impetrare, V, 279. — maritalem praestare, VI, 397. — per *fidem*, V, 551. — tuam, V, 363. — veritatis captare de mendacii magnitudine, V, 379. — vestram, V, 377 et 382. — *fide*, utilitatibus amare, VI, 380. — bona, V, 391. — bona facere, VI, 213.

Figere spiritum rigoremque perreundi, i. e. firmiter proponere, V, 551. — *fixum* est, certum est, V, 366.

Figuram hominis vetustas consumit, V, 225.

Figurare, V, 445. — sibi aliquid, V, 322 et 399.

Figuratio spei, V, 432. — *figuratione* quadam iudicem ponere, V, 243. — *figurationes* variae, V, 227.

Filius a patre delatus, nunquam superior esse potest, nisi causa, V, 537. — *filium* occidere, gravitatem patres vocabant, abdicare emendationem, V, 536. — *filiorum* cur alter altero saepe magis ametur, V, 202.

Finis pro *morte*, V, 169. — in *fine* vita est, VI, 256.

Finitum iri proditionem, VI, 457.

Flagrare mero, VI, 219. — viribus moribusque, V, 177.

Flammeum filiae superponere, VI, 299. — revertens, i. e. repetitae nuptiae, V, 82. — *flammeo* canos operire; vetulam ducere, VI, 253.

Flere per legem licet, V, 224. — *fleri* calamitas digna ad caecitatem usque, V, 222.

Fletus cucurrit per vultus immobiles antea, V, 230.

Flos non est nisi novus, V, 457. — — *flore* iuventae primo fraudari, V, 327. — *florum* brevis aetas, V, 457. — tunicae, ibid.

Fluit exitus hinc inde, V, 384. — *fluens* ad votum fortuna, V, 133. — *fluentia* ceris mella, V, 436.

Foenerare civibus, VI, 149.

Foeneratoris infandum facinus et poena, V, 139.

Foenus bonitatis, V, 336.

Foribus lupanarium dies impendere, V, 503. — scortorum haerere, V, 475.

Forma captivae, pro formosa captiva, VI, 251. — vivendi, VI, 169. — sunt in ceterorum animalia *formae*,

V, 472. — *formae* animorum et corporum numerosae, V, 335.

Formare mores, VI, 166. — rudem civitatem legibus, VI, 102. — *format* mores omnium natura, V, 335.

Formula aliqua libertatis, VI, 433. — i. e. lege vindicare, V, 435.

Fortis concubitus, V, 125. — pater opponitur *miti*, VI, 188. — *fortibus* verbis libertatem exserere, V, 446. — *fortior* puellae vox, de mortem raptoris optante, VI, 135. — quam matris affectus amicitia, V, 520. — sum reus, quam absolutus, V, 529. — *fortiori* vim inferre, V, 120.

Fortiter contendere, VI, 54. — dicere, V, 142. — et libenter quid subire, V, 344. — facere, V, 125 et 136; VI, 15, 66, 109, 136, etc. — facere bello patriae, V, 155 et 160. — perire est vincere feliciter, VI, 603. — quid facere, V, 65. — sentire, V, 240. — spondere, VI, 149. — supra secreta sua mori, V, 583. — vivere, V, 389. — *fortius* adserere auctoritatem, V, 530. — agere, VI, 86 et 263. — nihil confiteor, VI, 160. — dicere, VI, 81. — facere, VI, 173. — ferire, V, 71. — ferre, VI, 195. — quid aude, VI, 225. — tolerare, V, 348. — vindicare, VI, 172.

Fortuna fatigari solet et in fine deficere, VI, 140. — fecit, VI, 215. — inter virtutes minima, V, 264. — magna bonam conscientiam nacta, indignius imparem adversarium patitur, V, 317. — natalium, VI, 612. — non aestimari sua, V, 336. — per se gravissima, V, 339. — quosdam et in calamitate coniungit, VI, 241. — rea negotiorum humanorum, VI, 613. — sua male uti, V, 316. — sua moveri, V, 337. — ultima, V, 345. — *fortunae* grave pondus, V, 460. — moribus, non suis dissidere, V, 317. — regnum quantum in nos, V, 337. — speciosae fructus posse prodesse, V, 336. — stipem ponere, V, 335. — suae contumeliam facere, V, 338. — a *fortuna* satisfactionem accipere, V, 339. — *fortunam* alterius in se transferre, V, 344. — se adversus exercere, VI, 183. — sibi quaerere, VI, 87. — suam sibi vindicare, V, 324.

Forum legere, V, 423. — templum quoddam pacis, VI, 152.

Fragrare vel *flagrare* mero, VI, 219. Vid. *Flagrare*.

Frangere aliquem, V, 122. — animum, V, 548. — somnos, i. e. turbare, V, 108. — verbera occursu, V, 268. — *frangi* accidentibus, V, 189. — debilitate aliqua corporis, V, 46. — debilitate, vel calamitate, V, 47. — pro exorari, VI, 465. — squalore alicuius, V, 541. — *fracta* ratio, de paupere fortuna, VI, 91.

Fratris grande et amicum nomen, VI, 319 et 320. — *fratres* et amici natura omnes sumus, V, 334.

Fraudari primo iuventae flore, V, 327.

Fremunt omnia apparatu mortis, V, 321.

Frequens humanitas, VI, 232.

Frequenter, V, 79.

Frigescunt impetus mentium, V, 47.

Frigida praeteritorum memoria, V, 170.

Frons modestiae, V, 555. — prima causae, VI, 247. — *frontem* accipere confessionis, V, 543. — (in) incurrere, VI, 18. — querelarum mutare, V, 529. — *fronte* accusatoria terribilis, V, 492. — prima quid tractare, V, 487. — rationis protegere supplicia, V, 536.

Fruges prima hostiae causa pecudi fuit laesa, V, 463.

Frugifera succidi videre, VI, 46.

Frui dolore alicuius, V, 260. — *fruitur* dolore suspenso saevitia, V, 272. — *fruantur* oculi vulneribus, ibid.

Fucatus habitu conspici, V, 350.

Fugit per vulnus anima, V, 111. — *fugiens* anima, de senili et imbecilli, VI, 416.

Fule, re rationem ruentis patrimonii, VI, 483.

Fulgor fortunae, V, 322.

Fulmen hoc gladiusque, V, 223. — ultimum patriae potestatis abdicatio, V, 315 et 328; VI, 75. — *fulmine* ictus eodem loco sepeliebatur, VI, 150.

Fumosa tecta pauperum, V, 441.

Fundere capita in patulum dicuntur flores, V, 457. — *fusus* rivus ex proximo fonte, V, 439.

Funditus eversa, V, 223.

Funereus, V, 371.

Funus indulgere, V, 579, — meum, de mortua filia, VI, 135. — vivum, VI, 249. — *funera*, pro mortuis, cadaveribus, V, 430.

Fur quadruplo olim mulctabatur, VI, 484.

Furere in aliqua, VI, 194.

Furiales faces et ultricum dearum terror, V, 177.

Furiarum taedae et angues, V, 433. — *furiis* monstruosae feritatis accingi, V, 592.

Furor magnae colluctationis, V, 378. — pro *furente*, V, 132. — *furoris* in habitum accingi, V, 593.

Furtiva commercia, VI, 609.

Furtum iuri facere, VI, 23.

Futurus: Vid. *Esse*.

G

Galea faciem claudebat, V, 133.

Gaudia mariti tacita, V, 361.

Gementia litora, V, 228.

Geminare merita, VI, 15.

Gemini vultu pares, gaudentium dulcis error oculorum, V, 280. — *geminorum* fortuna dissimilis, V, 296. — similitudo indiscreta, ibid.

Genius loci, V, 76.

Genua tenere, V, 200.

Germanorum castimonia, V, 138. — vultus rutuli, VI, 547.

Gladiator necessitatis, V, 324. — *gladiatoris* nomen accipere, V, 345. — *gladiatores* galeati, V, 325. — Libitinae foris efferebantur, V, 322. — nequissimi homines, VI, 169. — sanguine illorum favorabilis dominus sedebat, V, 321. — illorum corpus alebat sagina, ibid. — traducebantur per theatrum, ibid. — *gladiatorum* a vulneribus multi se avertunt, VI, 169. — *gladiatoribus* una laus, homicidae, V, 343.

Gladius fulmenque hoc, V, 223. *gladio* perire, VI, 606. — probare latronem, V, 541.

Gloria magna, ironice, V, 344. — *gloriae* amor honestis animis ingenitus, V, 255.

Gracchi eloquentia eversores reipublicae, VI, 121.

Grassari per capita innocentium, VI, 594.

Gratiosus: gratiosa venit uxor in forum, VI, 527.

Gratuitum quod potes habere in magna inopia, duplo carum est, V, 423. — *gratuita* odia, VI, 345.

Gratus error, VI, 612.

Gravat causa, VI, 515.

Gravis diei ac sideribus, V, 432. — *grave* sidus anni afflavit, V, 423. — officium supremae pietatis, V, 219. — *gravem* aliquem facere alicui, V, 218. — *gravissima* per se fortuna, V, 339.

Gravitas publica, pro *iudicibus*, V, 529. — vestra, de iudicibus, V, 173.

Greges illi ministrorum apud vos, VI, 232.

Gulosus figurarum, pro *studiosus*, *avidus*, VI, 384.

H

Habere quid, Scil. in potestate, V, 156. — suam legem, VI, 605. — suam poenam, VI, 609. — non *habeo* unde, V, 156. — *habent.* insidias bella, VI, 182. — *habebantur* sanctae captivae, V, 136.

Habitant nescio quae in pectore poenae, V, 433.

Haerere, de libidinibus, VI, 479. — scortorum foribus, V, 475. — *haeret* ius, VI, 194.

Hastam salutis ponere, V, 420.

Haurire toto pectore, V, 140. — *haurit* fluctus aliquem, V, 212.

Haustu terra dehiscens, V, 432.

Hebescentibus tardior membris, V, 177.

Hebetavit sensus languor, V, 214.

Hereditaria odia, V, 332.

Heres noctis unius, i. e. qui postridie exheredabitur, V, 107.

Hispanorum flava proceritas memoratur, VI, 547.

Hoc quod moritur, *hoc* quod paratum est mori, movet, V, 552. — gladius fulmenque, V, 224.

Homicidium exercere ut genus artis, V, 69.

Homo ad percipiendas disciplinas multo labore desudat, V, 465. — compage varia elementorum formatus, V, 294. — non totus moritur, V, 350. — proximus divinis, V, 465. — sui ambitiosus aestimatur, ibid. — *hominis* inter simultates meminisse, V, 337. — parvum exemplar apis, V, 464. — praestantia, VI, 84. — *hominem* exuere, V, 411. — signat propria nota, facies, manus, V, 403. — *homine* altero laxantur vitalia parumper exonerata, V, 296. — altero poenam suam implere, V, 524. — firmius virus, V, 475. — *homines*, sumus caducum circa initia animal, VI, 254.

Honesta calamitas, V, 245.

Honor exempli, V, 338. — lateris, VI, 67. — tumulorum, V, 373. — *honorem* habere, proprie de divite pauperis intrante domum, VI, 231. — tabulis defuncti habere, i. e. heres scribi, VI, 91. — in *honore* aliquem ponere, VI, 232.

Honos, pauperem census pretiosissimus, VI, 44.

Hora omnis fato nos applicat, V, 169.

Horrens habitu martio, V, 133. — *horrentia* verba, V, 357.

Horror calamitatum, V, 198.

Hortari, pro animum addere, solari, VI, 406.

Hortator operum, V, 125.

Hostiae prima causa laesa fruges, V, 463. — *hostiam* vovit Diis Penatibus, VI, 587.

Hostis exercitus, i. e. hostilis, VI, 144.

Humana sacra omnia confundere, V, 65.

Humanitas, pro *genere humano*, V, 281. — *humanitatis* quaedam civica gloria, V, 336.

Humilitate praesentiae decrescere, V, 169.

I

Iacere circa aras, VI, 107. — in turba, VI, 306. — tanquam occisus Scil., V, 62. — *iacet* otiose pecunia quum nihil acquirit, VI, 449. — uterque uno fato, VI, 243. *iacens* consilium, i. e. stolidum.... non incallidum hominem, neque consilii *iacentis*, cogitate, V, 72.

Iactare alicui suprema sua, V, 38. — manum armatam, V, 62.

Iam statim, V, 358. — similis aegro, V, 189.

Ictus nimium liber, V, 109. — sanguinis, i. e. pulsus, V, 78. — *ictu* uno mori, V, 387.

Icunae glebae, V, 436.
Igneus squalor umbrae recentis, V, 355. — vigor, V, 173.
Ignorare quaedam simile non passi est, VI, 60.
Ignotus, pro *ignarus*, V, 223. — *ignotae* lacrymae, V, 361.
Ille animus, V, 326 et 345. — filius, VI, 141.
Illudere alicui, obscoenum, V, 129.
Illuminatio filiorum, V, 151.
Imago honesti, pro *specie*, VI, 46. — *imaginem* capere malorum alienorum; sibi imaginari, VI, 456. — horridam loci ferre, VI, 143.
Imitari cadaver aegri, V, 312. — *imitati* feminas pueri, VI, 414.
Imitatio veritate rei longius perfertur, V, III.
Immergere ferrum, V, 131.
Imminere dormienti, V, 62.
Immori super infamiam nominis, V, 214. — velle, V, 532.
Immunis nemo mortis, V, 413.
Impactum crimen, V, 148.
Impatiens, absolute, V, 189. — impatientissimus pater, V, 378.
Impatientia diligendi, V, 560. — doloris causa, V, 386. — mulierbris, V, 361. — nolentium, V, 263. — sceleris sui, V, 381.
Impatientius examinare, V, 377.
Impellere classem manibus publicis, V, 398.
Impendere filium, V, 591. impendit in hoc solum, ut, etc., V, 279. — *impendes* totos dies foribus, V, 503. — *impendi* bene exemplo, VI, 465. — duobus, V, 512.
Impensius laborare, V, 318.
Imperare poenam, VI, 605.
Imperator ab hoste provocatus recte facit, si non pugnat, VI, 304, 305, 306.
Impetus mentium frigescunt, V, 47. — pietatis, V, 251.
Impietas, pro *impio*, VI, 504.
Implere fidem sceleris, V, 476. — horrorem susceptae accusationis, V, 497. — laetitiam civitatis, V, 166. — oculos spectaculo, V, 542. — patrem, V, 201. — solatium ultionis, V, 265. — spatium, V, 298. — *impletus* notis, V, 176.
Implicitus caritati, affectibus, V, 378. — indibriis diversitatis, V, 155. — *implicitae* intus animae, si quid potestis, admonete, V, 406.
Impositus magister, V, 451.
Impotenter re aliqua uti, VI, 297.
Impotentiae notae, V, 434 et 441. — voluptas, VI, 240.
Impotentissimus, V, 190 et 218. — tyrannus, VI, 323.
Improbe non sperare, V, 34.
Improfessa res apud publicanos, VI, 427.
Improvisorum dolore nihil est torrentius, i. e. rapidius, V, 551.
Impudicitia est quaedam nubendi, VI, 255.
Imputare crimen, VI, 609. — non est res quae *imputetur*, V, 39.
In acie confligere, V, 422. — in aeternum amplecti, V, 230. — alio nemo unquam militavit, VI, 588. — aliqua furere, VI, 194. — augusto est omnis sermo, VI, 212. — antecessus dare, V, 420. — Athenas mittere pro Athenas, VI, 383. — casum ferrum mittere, V, 43. — commune succurrere, V, 194. — conatu perire, V, 130. — confesso esse, VI, 387. — conscientiam sceleris admitti, V, 91. — convicium venire VI, 226. — diem, i. e. futuro tempore, V, 129. — exemplum usque, V, 352. — honorem calamitatis absolvi, V, 87. — integro habere, VI, 88. — istis annis nubere, pro istis, VI, 255. — ministerio esse, pro ministrare, VI, 228. — modestiam et desperationem deficere, V, 555. — mortem venas stringi, V, 353. — no-

vercis peccare VI, 524. — oculis, V, 182 et 262. — pretium alicuius orbus esse, V, 327. — procinctu habere mortem, V, 120. — proximo, V, 76. — rationes lucrum referre, VI, 149. — scortis male audire, VI, 514. — se tabere, V, 406. — summo est plaga, V, 362.

Inane longum, V, 41.

Inauspicatum iter metiri, V, 228.

Incallidus homo, V, 72.

Incanuit fluctus, V, 431.

Incendere laborem, V, 465. — *incendendo* contumax, V, 318. — *incendi* desiderio, V, 329.

Incendiarii, sacrilegi, homicidae, V, 343.

Incendium annonae, V, 395. — nostrum finitimas quoque adussit civitates, V, 397.

Incertum humanae salutis; de sententia iudicum pronuntianda, V, 509. — interpretationis non admittere, V, 494. — nescio quid magnum, V, 158. — orbitatis, V, 291. — *incerta* iudiciorum, VI, 584. — peregrinationum, VI, 128.

Incessere famam alicuius, V, 188.

Incidere (secunda longa): *incidebantur* manus illi qui patrem pulsaverat, VI, 481, 485, 502 et 504.

Incidere (secunda brevi), genus calumniae, VI, 386. — i. e. occurrere fortuito, V, 489 et 490. — in rem aliquam, tumultuose scil., V, 42.

Inconcussam et rigidam faciem tenere, V, 288.

Inconsulta caecitas, V, 58. — gaudia adulteriorum, V, 561.

Incredibilia vocem non habent, V, 589.

Increscit super, V, 278. — *increvit* caritas, VI, 322.

Incursus morborum, V, 292. — saevi tempestatis, V, 319. — valetudinum, V, 465.

Indagine quadam malitiam cingere, VI, 39.

Indicere famem, V, 443. — vulnus, V, 586.

Indignatio pro indignitate, V, 187.

Individua pietas, V, 189.

Indubitabile seculi decus, V, 344.

Inducere deum, de templi dedicatione, VI, 335. — sanguinem in illam partem *induxisti*, V, 78. — *induci* in domum alicuius, de nuptiis, VI, 456.

Induere persuasionem, VI, 259. — rigorem, V, 251.

Indulgentior facies, V, 565.

Indulgere funus, V, 579. — occasionem orbitatis simultatibus, V, 265. — tormenta, V, 259.

Iners adversus patriam, VI, 500.

Inexpiabiles odiorum causae si fuissent, V, 339.

Inexplicabilis doloris hunc aestum credit, V, 556.

Infamare aliquem, V, 554. — annos alicuius, pueritiam, V, 557. — beneficium, V, 507. — famem, V, 394. — patientiam alicuius, V, 574. — sententiam alicuius, VI, 555. — supplicia, VI, 243. — verbis, V, 582.

Infelicissimi pudoris mulier hoc petit, V, 555.

Infernum favilla caput obibat, V, 348. — *infernis* imaginibus similes, V, 410.

Inferri in telum, V, 461.

Infinitum potens, pro *in infinitum*, VI, 481.

Infirmata calamitatum memoria, V, 409.

Infirmitas miserae caecitatis, V, 47. — hominis naturalis, V, 182. — pessime addicta pectoribus humanis, V, 164. — *infirmitatis* humanae natura, V, 207.

Influere: *influxit* Italiae magna hostium multitudo, V, 134.

Infundere paludatis opprobrium, V, 146.

Infuscare ius pietatis, VI, 587.

Ingemuit rumor circa iuvenem, V, 577.

Ingeniosa pietas, V, 224.

Ingenium simultatum, V, 261. — ingeniis sceleratis, et plus quam civilia cupientibus, non dominari instar servitutis est, VI, 554.

Ingerere alicui mortem, V, 534. — desiderium, V, 478. — lumen, V, 112. — militem, VI, 613. — quid oculis, i. e. ponere ante oculos, V, 523. — sententiam legis, VI, 586.

Ingratitudo omnium vitiorum maximum, V, 329.

Ingratus beneficia patris non aestimo, V, 329. — *ingrata* sanitas, V, 311. — *ingratum* uteri pondus, V, 236.

Ingredi accusationem, V, 45. — maria, Terentiana locutio, V, 253.

Inhiare visceribus apertis, V, 309.

Inimicitiae compositis fabulis ulteriores, V, 339. — immortales non debent esse, VI, 64. — diutius manere non debent quam inimici, V, 332.

Inimicus: inimico filium similem facere, V, 317. — *inimicum* facilius est invenire quam venenum, V, 447. — *inimicis* etiam benefacere vera laus, V, 338.

Inique comparatus, V, 321.

Initiarentur nisi liberis, V, 74.

Iniicere manum, V, 549 et 551. — manum properanti quaestioni, V, 570.

Iniuria pasci, inauditum, VI, 221. — *iniuriam* accipere, de stupro, VI, 72. — inferre, de stupro, VI, 132, et 133.

Iniusta lis, i. e. gravis, VI, 54.

Innocentia ab homine per gradus discedit, V, 46. — male haeret sibi, ubi in potestate est secretum scelus, V, 446. — opus est, ut miserum faciat dolor, V, 381. — *innocentiam* calamitatis perdere, V, 321.

Innocentis audaciam imitatur, venit in forum, V, 572.

Inofficiosum, impium testamentum, VI, 101.

Inpendere. Vid. *Impendere*.

Inquieta res homo, cui iam in deterius nihil superest, VI, 505.

Inquietare amplexus maritales, V, 158.

Inquit, V, 180.

Insanus: insani fluctus, V, 330. — *insanissimus* miles, V, 146.

Inscripti maleficii actio, VI, 441, 443, 500.

Insedit animo affectus, V, 337.

Insepulti corporis iniuria, V, 167.

Insidere floribus apes dicuntur, V, 441. — *insidunt* ossibus catenae, V, 231.

Insoliti cibi, V, 400.

Inspicere rationem caeli, V, 159.

Instinctus classici vocantis, V, 182.

Instituere: si *instituisset* me abdicare pater, VI, 61.

Insultasse fortunae filii mei parasitum credo, VI, 211.

Integer sensus, de animo firmo et corpore valido, VI, 259. — *integrum* habere legem, VI, 261. — *integrum* munus proferre, VI, 441.

Intellectus rerum in diversum coactus, V, 35. — hoc ab *intellectu* sanguinis tui longe est positum, VI, 466.

Intercessorem quaerere, VI, 227.

Intercipere iudicium, VI, 554. — *interceptum* iudicio publico, VI, 27.

Interior complexus, V, 80.

Interlucent rari per vias, V, 392.

Interpellatus tempestatibus serius venire, V, 427.

Interpositus puer venalibus, VI, 534. — *interposito* tempore, ibid.

Interpretes maligni, VI, 246.

Intervallum (post), VI, 607.
Intra caedem et vastationem stare, VI, 332. — privatum valere, VI, 42.
Intrare gaudia civitatis, V, 164. — ordinem miserae necessitatis, i. e. vocibus referre, V, 575.
Introduci, pro *induci*, de noverca, VI, 351.
Intumescere: intumuit corpus per tot fluctus volutatum, V, 256.
Inundare agros, V, 437. — Italiam *inundavit* multitudo magna hostium, V, 124.
Invadere vacuos penates, V, 38.
Invenire uxorem, V, 95.
Invidia alicuius mori, V, 216. — criminis, V, 204. — facti, V, 78. — mortis, V, 74. — occasionis, V, 187. — quam alicui verbis factisve facimus, V, 105 et 108. — *invidiae* corporis parcere, V, 478. — *invidiam* diis facere, V, 299. — dissimulare, V, 37. — facere alicui, V, 201, 202, 216; VI, 171, 183 et 206. — facere elisis uberibus, V, 579. — facit oculis tuis, V, 81. — mortis imitari, V, 492 — populo facere, V, 585. — prioris affectus alicui facere, V, 489. — seculo facere, V, 432. — temporibus facere, V, 592.
Invidiosus mendicus, V, 340. — *invidiosae* pietatis filius, VI, 366.
Invigilat corruptor matrimonii, V, 344.
Invitos non cogit, V, 437.
Involvere caligine promissum, V, 301. — *involvit* verba desperationis, V, 300.
Ira domestica, VI, 577. — *irae* suae rationem reddere, VI, 216. — *iram* vincere, animi suspicienda moderatio, V, 337.
Irasci errori, vel calamitatibus suis, V, 298. — parti corporis, VI, 603. — vultibus suis, V, 579. — *irascitur* lex, VI, 403 et 492. — *irascendo* pertinax, V, 317. — *iratus* adversario suo, V, 326. — *irata* lex, VI, 241. — *iratae* manus, V, 65.
Ire illuc unde non revertaris, VI, 249. — in fabulas, VI, 256. — in oculos, in ora alicuius, V, 370. — per singula, VI, 142. — *I* nunc et, V, 567. — nega, VI, 283. — *ite* nunc V, 563; VI, 293. — *itura* gloria in posterum, VI, 452.
Irrationabilis casus, V, 335. — *irrationabiles* quidam sunt impetus animorum, VI, 345.
Irrequietum latus, V, 249. — *irrequietae* lacrymae, V, 229.
Iudex: iudice tanto probari, V, 333. — *iudices*, affectus publici, V, 554. — gravitas publica, V, 529. — publicae severitatis aures, V, 491. — *iudicum* nimia severitas male audire solet, VI, 226.
Iudicia, de testamento, VI, 457. — honorata viri, VI, 534. — *iudiciis* rescindi non posse, VI, 504.
Iugulum contumaciter parare, VI, 242. — praebere, V, 343.
Iugurtha subnixus tota Numidia a Mario fractus, V, 122.
Iungere amplexus, V, 355.
Iurgia tam longa quam vita prospicere, V, 531.
Ius dolori mariti scriptum, occidere adulteram licere, VI, 161. — fieri, more, consuetudine impunitum esse, V, 403. — patrium exercere, VI, 570. — pro *consuetudine*, V, 391. — *iure* irasci, V, 407. — miseri sumus, V, 422. — parricidium facere, VI, 68. — vindicari, V, 455. — *iura* ac leges coniunguntur, V, 492. — — leges loqui, V, 491.
Iusta sacramenta puguantem adiuvabunt, V, 422.
Iustitia desperationis, V, 202.
Iuventa senectae similis, V, 177.
Iuventutis excursus noti, amores, stupra, V, 563. — novae agmen, de examine apum, V, 440 et 464.

Iuxta aliquem, oppositum conditionis, V, 207. — esse, pro *adesse*, V, 93. — iacere, V, 44. — quem felix, arrogans esse, V, 275.

Ixionis poena apud inferos memoratur V, 433.

L

Labentes oculi admissa paullatim luce laxantur, V, 284.

Labes frumenti, V, 395.

Laborare, absolute de navigantibus, V, 425. — *laboranti* omnis favor adest, V, 340.

Labori ei incumbere oportet, ubi effectus promittitur, V, 250.

Lacerare infelices oculos, V, 352. — *lacerati* animi, VI, 322.

Lacrymae celeriter inarescunt, VI, 408. — omnes ex uno misericordiae fonte manant, in amore vel maxime, VI, 575. — *lacrymarum* causae multiplices, VI, 302. — *lacrymas* perdere, V, 83.

Laetus pascuis ager, V, 436. — *laeta* solitudo, V, 437.

Laminae igneae in gladiatorum ludo, V, 321. — in cruciatibus, V, 571. — *laminas* accendere in tormentis, V, 566.

Languor animi, VI, 608.

Lanista magister sceleris, V, 345. — *lanistam* dominum subire, ibid.

Lapidibus saepe crimen vindicabat populus, V, 408.

Laquearia aurata, V, 337.

Laqueus contentus suspensi colla tenuat, VI, 562. — *laqueo* vitam elidere, V, 370.

Latius alicui nocere, V, 455. — possidere, VI, 42.

Latus domus longissimum, V, 44. — fatigatum, V, 255. — *lateris* honor, VI, 67.

Laudari patres in magna calamitate captant, V, 288. — *laudatus* qui occiditur, lucrifacit mortis atrocitatem, V, 386. — *laudati vultus*, V, 579. — *laudandus* occursibus, V, 557.

Laxare ardorem, V, 161. — iter voci, V, 323. — membra, pro *extendere*, V, III.

Laxi muri, triste florentis quondam fortunae indicium, V, 412. — *laxior* domus, VI, 126.

Lectuli iura revereri, V, 559.

Legere forum, V, 423. — litora, V, 231.

Leno etiam servis excipitur, V, 138. — publicum damnum, VI, 503. — *lenonis* rem facere, VI, 154. — *lenones* mancipiorum suorum iniuriam vendunt, VI, 553. — venales minas habent, ibid. — *lenonum* parasitorumque cara adulatio, V, 328. — *lenonibus* displicere, summa frugalitas, VI, 553.

Lenocinamentum, V, 149.

Lenocinari negotianti, V, 418.

Lenocinium quodnam proprie scelus dicitur, VI, 341, 347 et 477. — *lenocinia* adulterae, VI, 480. — vitae, VI, 403, 404.

Lenta tabes, V, 225.

Lestrygones voratores hominum, V, 430.

Levare se malo filio, pro *abdicare*, VI, 87.

Levia staturae, i. e. minimae quaeque proprietates, VI, 538.

Levius afficit quidquid viribus feras, V, 208.

Lex doloris, V, 385. — insepultos iussis abiici qui se non reddita causa occidunt, V, 167. — *iratae*, VI, 241. — irascitur, VI, 403 et 492. — liberum hominem torqueri vetat, V, 263 et 264. — mentem punit, VI, 505. — nulla reducit quem aliqua exclusit, VI, 508. — Voconia, VI, 100. — *legem* sub unam venire, VI, 468. — *lege* maius crimen absolvi non debet, V, 407. — praescribitur, V,

225. — quidquid factum est, *lege* vindicari non solet, VI, 504. — ut indagine malitiam cingere, VI, 39. — *leges* ac iura coniunguntur, V, 492. — et magistratus ideo constituti, ut ne sui doloris quisque vindex sit, V, 455. — extra, supra *leges* tyrannis, VI, 151. — ipsas nocentes facere, V, 382. — et iura loqui, V, 491 et 492. — non habere, i. e. libertatem perdidisse, VI, 499. —quid sint, VI, 99. — *legum* velut claustra, V, 464.

Liber dolor, V, 376. — *liberum* omne natura genuit, V, 449. — *liberae* noctes, VI, 609. — *libera* multa transeunt in ius occupantium, V, 449. — *liberioris* meri paullulum, V, 372.

Liberi ac parentis affectus, V, 96. — coniuges, affectus sacri, pignora sancta, V, 497. — fortissimum corporum vinculum, V, 74. — parentibus quantum debeant, V, 195. — propter parentes occisi impatientius desiderantur, V, 388. — *liberorum* aliquis affectus, quem optare est nefas, V, 91. — *liberos* perdere propter aliquem, V, 339.

Libertas coacta, servitutis genus, V, 264. — *libertatis* genus viles putant, odisse maiores, V, 378. — in aliqua formula, VI, 433. — studium non hominibus solum, sed et animalibus infixum, V, 247. — *libertatem* senex dedisco, ibid. — *libertate* doloris exaestuare, V, 555. — (in) esse, VI, 423, 431, 432, 433, et passim.

Libitina inanis domi plangitur, V, 233.

Libitiniae illatis toris, V, 322.

Librare corpus suspensis gressibus, V, 108. — ictum feliciter, V, 68. — manum, ibid. — pennas, V, 442. quem, ut telum casurumve pondus, V, 172. — *librato* dolore suspendere, V, 308. — *libratis* alis pendere, V, 458.

Libripens, VI, 264.

Libuit et *licuit* regis est oratio, VI 574, 575.

Licentia aliqua adversus maritum, VI, 351.

Linere flores maleficis succis, convertere mella in venenum, V, 444.

Linguam a testimonio coërcere, V, 148.

Litigatus, pro *lite*, V, 250.

Litus amoenitate notum, VI, 536.

Locum quaerere, VI, 456. — consiliis humanis relinquere, VI, 336. — *locos* alicui dare, VI, 302.

Longe custodire, i. e. e longinquo, VI, 254. — *longius* venit interpretatio, VI, 231.

Longus ordo vinctorum, V, 290. — *longa* confessio, i. e. saepius repetita, VI, 293. — crudelitas, V, 283. — *longum* est, V, 351. —inane, V, 41. — *longae* terrae, i. e. longinquae, VI, 316. — *longissimum* domus latus, V, 44.

Loqui cum animo suo, cum affectu suo, cum animi sui natura, VI, 168. — leges, iura, V, 491. — *loquendi* ignarus, qui formulas nescit, VI, 142.

Lucrari supplicia properato obitu, V, 167.

Lucretia propter vim illatam pectus suum ferro fodit, V, 127; VI, 550.

Lucrifacere mortis atrocitatem, V, 386. — *lucrifieri* non debent crimina, VI, 211.

Ludere cruore mariti, V, 78.

Ludus gladiatorum, pessima poena, V, 343.

Lugubria accommodata tempori, de vestibus, V, 82.

Lustrare urbem, V, 406.

Lusus aetatis, VI, 509. — de amoribus, VI, 480.

Lux, pro *iudicio:* prima *luce* deprehensus, V, 530. — redit, V, 323. — *lucis* invisae taedium, V, 574. — *lucem* adulteria et facinora mala fugiunt, V, 562.

Luxuria ferrum in parentes ministrat, V, 50. — videntium crimen, ibid.

M

Macie laxare vincula, V, 319.

Magiae vis, V, 368 et 374.

Magis pugnare, V, 363.

Magister sceleris, de lanista, V, 345. — turpitudinis, VI, 57.

Magistratus et leges ideo sunt constituti, ne sui quisque doloris vindex sit, V, 446.

Magna anima, VI, 350. — fortuna, V, 317. — necessitate vinci, VI, 243. — pars exercitus vir fortis est, VI, 499. — *magno* animo orbus esse, V, 363. — silentio exiens anima, V, 593. — *magnum* animum excipere, praestare, VI, 171. — incertum, V, 282. — praesidium, VI, 246. — *magni* affectus iura non spectant, VI, 213. — parentes, i. e. fortes, imperterriti, V, 287. — *maiora* causa exempla, V, 339. — *maiorum* pectorum apes, de fortioribus, V, 467. — *maximus* iuvenis, pro optimo et magni ingenii, V, 513. — *maximi* animi esse, VI, 350.

Magnificum alicui esse, V, 338.

Magorum ars, ire contra naturam, V, 368.

Maiora. Vid. *Magnus.*

Mala umbra, V, 371. — malae tractationis nomine, cunctae uxorum querelae in publico terminabantur, V, 559 et 580.

Male secundi venti, V, 257. — tentatae preces, ibid.

Maleficium scriptum seu inscriptum, VI, 38.

Maligna lux, V, 358. — *maligni* interpretes, V, 344. — *malignissimum* sollicitudinis genus, se ipsum custodire, V, 545.

Mallii clades memoratur, V, 134.

Mandare morti suae, V, 352.

Manes an ulli sint, V, 372.

Manet hoc illum, V, 120. — me faciuus, V, 172.

Manifesta dementia, V, 133.

Manlius affectati regni damnatus, VI, 555.

Manus exercitata, V, 68 extr. — *manum* alicui praestare, de caeci duce, VI, 214. — (in) mariti non redit adultera dimissa, VI, 161. — iniicere, V, 223, 549 et 551. — iniicere necessitatibus, V, 516. — iniicere properanti quaestioni, V, 570. — librare, V, 69. — longius porrigere, V, 446. — *manu* consili flores, V, 458. — oculos sequi, V, 43. — pondus imponere gravissimae per se fortunae, V, 339. — *manus* obiicere adversus nascentem licentiam, V, 453. — inter rem habere, V, 107. — *manibus* publicis classem impellere, V, 398.

Mare elatum, VI, 536. — *maris* misericordia, V, 223. — *mari* toto iactatus, ibid.

Marianus miles, VI, 550.

Maritalis nox, VI, 175. — *maritali* dolore percuti, i. e. in adulterio occidi, V, 563. — *maritalia* officia, VI, 178.

Maritus asper, V, 557. — *mariti* dolor, VI, 171. — prioris memoria, VI, 456.

Marius aemulos virtute sua offendit, V, 140. — Cimbros stare in se fecit, V, 136. — disciplinam militarem restituit, ibid. — livori obnoxius, V, 140. — robora militum legit, V, 122. — virtute maximus, V, 112. — *Mario* miles esse, VI, 550.

Mater decem mensibus incipit diligere, ante patrum notitiam, V, 287. — est conscientia, quum patres faciat gaudium oculorum, ibid. — infelix habet suum privilegium, V, 363. — *matri* est in filio nescio quid homine formosius, V, 564. — omnis filius formosus, ibid. — perpetua cura, V, 565. — ex *matre* in liberos plus sanguinis, plus transit animae, V, 286.

Mathematica an sit ars, V, 172 et 175. — *mathematices* et astrologiae origo, V, 174.

Matrimonium inimicum, pauper et dives, VI, 595. — solvitur morte alterius, aut repudio, VI, 454. — *matrimonii* corruptor, V, 480. — reverentia tota non contingit uxori quae post liberos inducitur, V, 95. — severi castitas, V, 489. — *matrimonia* ab ipsa rerum natura sunt inventa, VI, 496. — imparia maxime fastidiunt, VI, 253. — nostri sunt arbitrii, VI, 512. — perpetua, si mutua voluntate iungantur, VI, 512. — rixantia quotidie et domos lectosque quotidie mutantia, V, 95 et 96. — unde sui fastidium saepe excitant, VI, 253. — ut facile contrahuntur, ita et distrahuntur, V, 95. — *matrimoniorum* sequentium de damno pietatis affectus est, V, 105. — singula momenta rixantia, V, 95.

Matronalis pudor, V, 559.

Maturuisse contra libidinem non prodest, V, 131.

Maximus. Vid. *Magnus*.

Mederi disputationum vanitate, V, 292.

Medici homines arrogantissimae persuasionis, V, 291. — non erant primis mundi aetatibus, V, 293.

Medicina ars, si diis placet, inventa pro vita, V, 291. — fata vinci non possunt, VI, 122. — ipsa non sanat, sed quidquid videtur sanasse, medicina est, V, 291. — nihil praestat, nisi ut iuxta illam nemo desesperet, V, 292. — prodest omnibus, VI, 116. — sera mortuorum, V, 426. — *medicinae* dii inventores, VI, 122. — incerta, V, 295. — laus, VI, 122.

Meditatio pugnae, V, 330.

Medius his nemo est, VI, 598. — inter alios quid facere, V, 591. — ventis, V, 439. — *media* res, V, 572. — suspensa verba, ibid.

Melior. Vid. *Bonus*.

Membra otiosa sunt donec illis anima utatur, V, 384. — sine corpore, V, 198. — *membrorum* ministeria, V, 48.

Meminisse de aliquo, VI, 612.

Memoria prioris mariti absit, VI, 456. — *memoriae* dare aliquem, V, 338. — nisi *memoria* anus uxor amatur, VI, 253.

Mendacium magis oderis quum simile vero sit, V, 380. — *mendacii* magnitudine fidem veritatis captare, V, 379. — velamenta, V, 421. — *mendacio* parare auctoritatem, V, 572. — *mendaciorum* et rumoris natura, V, 560.

Mendicitas, V, 394.

Mens prima rudisque coniugii, V, 556. — *mentis* alterius simulatione defendere invidiam vocis, i. e. alium illi tribuere sensum, V, 552. — *menti* moribusque maledicere, V, 213. — *mentium* impetus frigescunt, V, 47.

Mensae communis ius, VI, 232. — communis sacra tutela, VI, 324.

Mensura calamitatis, V, 277. — indignior calamitatum, V, 280.

Mentiri, fingere de aliquo, gratiam apud nonnullos parat, V, 540. — multa, V, 284.

Mercede magna suscipere officium, VI, 333.

Meretriciae artes, V, 122.

Meretricula immodica poscens, V, 50.

Meretrix affectum studet facere de libidinibus, V, 476. — corpori de caritate sui satis non credit, ibid. — forma vacans, V, 488. — mulier omnibus exposita mortalibus, V, 474 et 480. — *meretricis* tota vita veneficium est, V, 476. — variae artes, V, 477, 478 et 488. — *meretrici* omnis ad expugnandas mentes collata cura, V, 476. — sola cura de forma, V, 495. — *meretricem* domi habere, deforme ac periculosum, VI, 444. — *meretrice* una frui, certissima in voluptate frugalitas, V, 474. — *meretrices* ab exercitu summotae, V, 132.

Mergere in carcerem, V, 224. — *mersus* ultra naturalem profundae caliginis noctem specus, V, 209. — *mersa* deiectaque lumina, V, 579.

Meritis pater, VI, 505.

Merx fieri, V, 247.

Metempsycosis animarum, V, 373.

Metiri animum alicuius, VI, 195. — iter inauspicatum, V, 228. — quid oculis, VI, 581. — iam te incipis, VI, 323. — tenebras inanes, V, 349.

Metus et conscientia magni sceleris testes, V, 68. — natura crudelis, V, 325. — quid crudele, saevum facit, V, 386. — templorum, i. e. religio, VI, 107.

Meus legatus, quem scil. accuso, V, 418. — *meum* tuum, argumentum est, VI, 538 et 540. — *mei* corporis et roboris est, quod etc., VI, 66.

Mihi obtinet hoc ille, V, 461.

Militaris aetas, V, 125.

Militum Romanorum grave onus et labor magnus, V, 137.

Mimus nuptiarum, VI, 172.

Minatur quod sic mihi animus meus, triste est, V, 156.

Minerva inventrix olcae narratur, V, 469.

Minimum esse pro quo etc., V, 86. — est, V, 248.

Ministerium: in *ministerio* esse, i. e. ministrare, VI, 228 et 232. — *ministeria* membrorum, V, 47. — pro *ministris*, *ministrantibus*, V, 90; VI, 230, 231 et 324. — vitae, V, 261.

Minois urna, V, 433.

Minore dolore de aliquo queri, V, 285.

Minus facere, V, 89. — pro vindicta mea puto, V, 380.

Miraculo adiicere, V, 344.

Miror si, etc., VI, 93.

Miscere omnes casus, VI, 315.

Miserationis subsidium, V, 121. — *miserationem* perdere, ultimum miseris, V, 394.

Misereri alicui, pro alicuius, VI, 143.

Miserrimus omnium *miser* omnis videri studet, V, 347.

Missio difficilis, V, 326. — *missionem* rogare, V, 325.

Mitigare morsus, VI, 535.

Mittere ad aliquem, simpliciter, VI, 473. — aliquem in fabulas et sermones, V, 481. — cogitationem in nepotes usque, VI, 76. — in ora populi, in fabulas, V, 560. — *mittit* ad summum honorem non manus non virtus, sed arca ac dispensator, VI, 449. — *mitti* ad manus, ad ferrum, VI, 286, 287.

Modesta victoria, V, 340.

Moles accusationis, V, 262. — *mole* nova reatus licet me convenias, V, 551.

Mollis iactus, V, 547. — *molliori* vocabulo lenire mentis praerigidae affectus, V, 536. — *molliores* aditus tentare, V, 319.

Momentosa rapina, V, 457.

Momentum magnum est in singulis, VI, 58. — maximum esse in aliquo, VI, 14. — *momenti* maioris accessio, V, 342. — *momenta* bellorum scitimus, VI, 336. — inter victoriae esse, VI, 298.

Monstrum admittere, i. e. nefas facere, V, 401. — inenarrabile, quod nolis deprehendere, quod ferre non possis, V, 591. — *monstri* artes pertuli, V, 378. — dies natalis, V, 177.

Morbus corporis se externe ostendit in vultu, V, 303. — *morbi* descriptio, V, 209. — *morborum* causae, V, 305. — spatia, de morbis diuturnis et sibi invicem succedentibus, V, 168.

Mori alterius animo, V, 551. — bene in armis, V, 422. — discere quotidiana pugnae meditatione, V, 330. — innocenti facilius si rogetur ut vivat, V, 550. — quid differat a perire, V, 298. — etiam sua causa difficile, V, 321. — velle, impetu constat, V, 547. — ultio innocentis filii, V, 539. — volentes, semper qui vetent, habent, V, 164. — *moritur* qui invitus, exitu perit miseri, V, 169. — *morientes* nihil fingunt, V, 533. — *moriendi* secretum qui captat, et interesse putat ubi pereat, non ardet in mortem, VI, 445. — *moriendo* aliquem ingratum facere, V, 343. — spiritum nemo, nulla gravi causa praecedente, ratione deponit, VI, 445. — *mortui* viventium causa sepeliuntur, V, 237. — *mortuorum* sera medicina, locutio proverbialis, V, 426. — *mortuis* parcendum, VI, 499.

Moribus quam virtutibus plura vicerunt Romani, V, 136.

Mors alterna, V, 344. — an omnia finiat, V, 237. — exitus est, V, 386. — beneficium poenarum, V, 386. — certior, V, 369. — extrema malorum, V, 234. — omnis facilis, V, 412. — festinata, V, 161. — finis, nec ultra fata procedit saevitia, V, 411. — fortibus laudanda, miseris expetenda, felicibus non recusanda, V, 160. — lenta est bonae conscientiae, V, 532. — liberalis subito locupletes reddit, VI, 82. — naturalis levius in propinquis fertur, quam violenta, V, 298. — nunquam praematura, V, 168. — potior quam egestas, VI, 159. — pro *mortuo*, V, 111. — quando felix, V, 167. — semper imperata miseris, negata cupientibus, V, 552. — ubi sit statim, V, 78. — vicina, i. e. quae proxime peragitur, V, 110. — una remedium omnibus malis, VI, 392. — *mortis* magna pars senectus, V, 438. — metus et exspectatio, poena crudelis, VI, 344. — poena brevis, VI, 156. — rationem eripit illi, qui perire vult, qui ardorem aufert, V, 548. — simulatio in quibusdam, V, 111. — solatium, voluntas ultra *mortem*, VI, 261. — voluntariae et nefariae genera, V, 386. — *morti* invidiam facere, V, 361. — satisfacere, V, 44. — stringunt umbrae animam, V, 360. — suae mandare, V, 352. — *mortem* alicuius invenire, V, 255. — (ad) ultro venire, V, 448. — in procinctu habere, V, 120. — non petit nisi qui non debet occidi, V, 385. — *morte* fatum vinci potest, V, 180. — vicaria Admeti coniux maritum redemit, V, 344. — *mortes* liberorum, V, 347. — pro *mortuis*, V, 430. — plures capere, V, 127. — *mortium* acerbae necessitates, V, 359. — causa esse, V, 408. — numerus, V, 381. patientia, V, 111. — ratio non constans, V, 403. — *mortibus* adnumerare cadavera, V, 411. — gravia tecta, V, 410. — facinus hoc ex *mortibus* semper accepit invidiam, V, 492.

Morsu sine aliquo non resilitur a malis quae voluptate tenuerunt, V, 506.

Mortalitas, pro genere humano, V, 301. — quotidie fecunda deteriorum, V, 541. — *mortalitatis* artifex Deus, V, 194. — ordo, V, 168.

Movere populum in quemlibet af-

Infundere paludatis opprobrium, V, 146.

Infuscare ius pietatis, VI, 587.

Ingemuit rumor circa iuvenem, V, 577.

Ingeniosa pietas, V, 224.

Ingenium simultatum, V, 261. — ingeniis sceleratis, et plus quam civilia cupientibus, non dominari instar servitutis est, VI, 554.

Ingerere alicui mortem, V, 534. — desiderium, V, 478. — lumen, V, 112. — militem, VI, 613. — quid oculis, i. e. ponere ante oculos, V, 523. — sententiam legis, VI, 586.

Ingratitudo omnium vitiorum maximum, V, 329.

Ingratus beneficia patris non aestimo, V, 329. — *ingrata* sanitas, V, 311. — *ingratum* uteri pondus, V, 236.

Ingredi accusationem, V, 45. — maria, Terentiana locutio, V, 253.

Inhiare visceribus apertis, V, 309.

Inimicitiae compositis fabulis ulteriores, V, 339. — immortales non debent esse, VI, 64. — diutius manere non debent quam inimici, V, 332.

Inimicus: inimico filium similem facere, V, 317. — *inimicum* facilius est invenire quam venenum, V, 447. — *inimicis* etiam benefacere vera laus, V, 338.

Inique comparatus, V, 321.

Initiarentur nisi liberis, V, 74.

Iniicere manum, V, 549 et 551. — manum properanti quaestioni, V, 570.

Iniuria pasci, inauditum, VI, 221. — *iniuriam* accipere, de stupro, VI, 72. — inferre, de stupro, VI, 132, et 133.

Iniusta lis, i. e. gravis, VI, 54.

Innocentia ab homine per gradus discedit, V, 46. — male haeret ibi, ubi in potestate est secretum scelus, V, 446. — opus est, ut miserum faciat dolor, V, 381. — *innocentiam* calamitatis perdere, V, 321.

Innocentis audaciam imitatur, venit in forum, V, 572.

Inofficiosum, impium testamentum, VI, 101.

Inpendere. Vid. *Impendere*.

Inquieta res homo, cui iam in deterius nihil superest, VI, 505.

Inquietare amplexus maritales, V, 158.

Inquit, V, 180.

Insanus: insani fluctus, V, 330. — *insanissimus* miles, V, 146.

Inscripti maleficii actio, VI, 441, 443, 500.

Insedit animo affectus, V, 337.

Insepulti corporis iniuria, V, 167.

Insidere floribus apes dicuntur, V, 441. — *insidunt* ossibus cutenae, V, 231.

Insoliti cibi, V, 400.

Inspicere rationem caeli, V, 159.

Instinctus classici vocantis, V, 182.

Instituere: si *instituisset* me abdicare pater, VI, 61.

Insultasse fortunae filii mei parasitum credo, VI, 211.

Integer sensus, de animo firmo et corpore valido, VI, 259. — *integram* habere legem, VI, 261. — *integrum* munus proferre, VI, 441.

Intellectus rerum in diversum coactus, V, 35. — hoc ab *intellectu* sanguinis tui longe est positum, VI, 466.

Intercessorem quaerere, VI, 227.

Intercipere iudicium, VI, 554. — *interceptum* iudicio publico, VI, 27.

Interior complexus, V, 80.

Interlucent rari per vias, V, 392.

Interpellatus tempestatibus serius venire, V, 427.

Interpositus puer venalibus, VI, 534. — *interposito* tempore, ibid.

Interpretes maligni, VI, 246.

Intervallum (post), VI, 607.
Intra caedem et vastationem stare, VI, 332. — privatum valere, VI, 42.
Intrare gaudia civitatis, V, 164. — ordinem miserae necessitatis, i. e. vocibus referre, V, 575.
Introduxi, pro *induci*, de noverca, VI, 351.
Intumescere: *intumuit* corpus per tot fluctus volutatum, V, 256.
Inundare agros, V, 437. — Italiam *inundavit* multitudo magna hostium, V, 124.
Invadere vacuos penates, V, 38.
Invenire uxorem, V, 95.
Invidia alicuius mori, V, 216. — criminis, V, 204. — facti, V, 78. — mortis, V, 74. — occasionis, V, 189. — quam alicui verbis factisve facimus, V, 105 et 108. — *invidiae* corporis parcere, V, 478. — *invidiam* diis facere, V, 299. — dissimulare, V, 37. — facere alicui, V, 201, 202, 216; VI, 171, 183 et 206. — facere elisis uberibus, V, 579. — facit oculis tuis, V, 81. — mortis imitari, V, 492. — populo facere, V, 585. — prioris affectus alicui facere, V, 489. — seculo facere, V, 432. — temporibus facere, V, 592.
Invidiosus mendicus, V, 340. — *invidiosae* pietatis filius, VI, 366.
Invigilat corruptor matrimonii, V, 344.
Invitos non cogit, V, 437.
Involvere caligine promissum, V, 301. — *involvit* verba desperationis, V, 300.
Ira domestica, VI, 577. — *irae* suae rationem reddere, VI, 216. — *iram* vincere, animi suspicienda moderatio, V, 337.
Irasci errori, vel calamitatibus suis, V, 298. — parti corporis, VI, 603. — vultibus suis, V, 579. — *irascitur* lex, VI, 403 et 492. — *irascendo* pertinax, V, 317. — *iratus* adversario suo, V, 326. — *irata* lex, VI, 241. — *iratae* manus, V, 65.
Ire illuc unde non revertaris, VI, 249. — in fabulas, VI, 256. — in oculos, in ora alicuius, V, 370. — per singula, VI, 142. — *I* nunc et, V, 567. — nega, VI, 283. — *ite* nunc V, 563; VI, 293. — *itura* gloria in posterum, VI, 452.
Irrationabilis casus, V, 335. — *irrationabiles* quidam sunt impetus animorum, VI, 345.
Irrequietum latus, V, 249. — *irrequietae* lacrymae, V, 229.
Iudex: *iudice* tanto probari, V, 333. — *iudices*, affectus publici, V, 554. — gravitas publica, V, 529. — publicae severitatis aures, V, 491. — *iudicum* nimia severitas male audire solet, VI, 226.
Iudicia, de testamento, VI, 457. — honorata viri, VI, 534. — *iudiciis* rescindi non posse, VI, 504.
Iugulum contumaciter parare, VI, 242. — praebere, V, 343.
Iugurtha subnixus tota Numidia a Mario fractus, V, 122.
Iungere amplexus, V, 355.
Iurgia tam longa quam vita prospicere, V, 531.
Ius dolori mariti scriptum, occidere adulteram licere, VI, 161. — fieri, more, consuetudine impunitum esse, V, 403. — patrium exercere, VI, 570. — pro *consuetudine*, V, 391. — *iure* irasci, V, 407. — miseri sumus, V, 422. — parricidium facere, VI, 68. — vindicari, V, 455. — *iura* ac leges coniunguntur, V, 492. — — leges loqui, V, 491.
Iusta sacramenta pugnantem adiuvabunt, V, 422.
Iustitia desperationis, V, 202.
Iuventa senectae similis, V, 177.
Iuventutis excursus noti, amores, stupra, V, 563. — novae agmen, de examine opum, V, 440 et 464.

Iuxta aliquem, oppositum conditionis, V, 207. — esse, pro *adesse*, V, 93. — iacere, V, 44. — quem felix, arrogans esse, V, 275.

Ixionis poena apud inferos memoratur. V, 433.

L

Labentes oculi admissa paullatim luce laxantur, V, 284.

Labes frumenti, V, 393.

Laborare, absolute de navigantibus, V, 425. — *laboranti* omnis favor adest, V, 340.

Labori ei incumbere oportet, ubi effectus promittitur, V, 250.

Lacerare infelices oculos, V, 352. — *lacerati* animi, VI, 322.

Lacrymae celeriter inarescunt, VI, 418. — omnes ex uno misericordiae fonte manant, in amore vel maxime, VI, 575. — *lacrymarum* causae multiplices, VI, 302. — *lacrymas* perdere, V, 83.

Laetus pascuis ager, V, 436. — *laeta* solitudo, V, 437.

Laminae igneae in gladiatorum ludo, V, 321. — in cruciatibus, V, 571. — *laminas* accendere in tormentis, V, 566.

Languor animi, VI, 608.

Lanista magister sceleris, V, 345. — *lanistam* dominum subire, ibid.

Lapidibus saepe crimen vindicabat populus, V, 408.

Laquearia aurata, V, 337.

Laqueus contentus suspensi colla tenuat, VI, 562. — *laqueo* vitam elidere, V, 330.

Latius alicui nocere, V, 455. — possidere, VI, 42.

Latus domus longissimum, V, 44. — fatigatum, V, 255. — *lateris* honor, VI, 67.

Laudari patres in magna calamitate captant, V, 288. — *laudatus* qui occiditur, lucrifacit mortis atrocitatem, V, 386. — *laudati vultus*, V, 579. — *laudandus* occursibus, V, 557.

Laxare ardorem, V, 161. — iter voci, V, 323. — membra, pro *extendere*, V, 111.

Laxi muri, triste florentis quondam fortunae indicium, V, 412. — *laxior* domus, VI, 126.

Lectuli iura revereri, V, 559.

Legere forum, V, 423. — litora, V, 231.

Leno etiam servis excipitur, V, 138. — publicum damnum, VI, 503. — *lenonis* rem facere, VI, 154. — *lenones* mancipiorum suorum iniurias vendunt, VI, 553. — venales minas habent, ibid. — *lenonum* parasitorumque cara adulatio, V, 328. — *lenonibus* displicere, summa frugalitas, VI, 553.

Lenocinamentum, V, 149.

Lenocinari negotianti, V, 418.

Lenocinium quodnam proprie scelus dicitur, VI, 341, 347 et 477. — *lenocinia* adulterae, VI, 480. — vitae, VI, 403, 404.

Lenta tabes, V, 225.

Lestrygones voratores hominum, V, 430.

Levare se malo filio, pro *abdicare*, VI, 87.

Levia staturae, i. e. minimae quaeque proprietates, VI, 538.

Levius afficit quidquid viribus feras, V, 208.

Lex doloris, V, 385. — insepultos iussis abiici qui se non reddita causa occidunt, V, 167. — *iratae*, VI, 241. — irascitur, VI, 403 et 492. — liberum hominem torqueri vetat, V, 263 et 264. — mentem punit, VI, 505. — nulla reducit quem aliqua exclusit, VI, 508. — Voconia, VI, 100. — *legem* sub unam venire, VI, 468. — *lege* maius crimen absolvi non debet, V, 407. — praescribitur, V,

225. — quidquid factum est, *lege* vindicari non solet, VI, 504. — ut indagine malitiam cingere, VI, 39. — *leges* ac iura coniunguntur, V, 492. — et magistratus ideo constituti, ut ne sui doloris quisque vindex sit, V, 455. — extra, supra *leges* tyrannis, VI, 151. — ipsas nocentes facere, V, 382. — et iura loqui, V, 491 et 492. — non habere, i. e. libertatem perdidisse, VI, 499. —quid sint, VI, 99. — *legum* velut claustra, V, 454.

Liber dolor, V, 376. — *liberum* omne natura genuit, V, 449. — *liberae* noctes, VI, 609. — *libera* multa transeunt in ius occupantium, V, 449. — *liberioris* meri paullulum, V, 372.

Liberi ac parentis affectus, V, 96. — coniuges, affectus sacri, pignora sancta, V, 497. — fortissimum corporum vinculum, V, 74. — parentibus quantum debeant, V, 195. — propter parentes occisi impatientius desiderantur, V, 388. — *liberorum* aliquis affectus, quem optare est nefas, V, 91. — *liberos* perdere propter aliquem, V, 339.

Libertas coacta, servitutis genus, V, 264. — *libertatis* genus viles putant, odisse maiores, V, 378. — in aliqua formula, VI, 433. — studium non hominibus solum, sed et animalibus infixum, V, 247. — *libertatem* senex dedisco, ibid. — *libertate* doloris exaestuare, V, 555. — (in) esse, VI, 423, 431, 432, 433, et passim.

Libitina inanis domi plangitur, V, 233.

Libitiniae illatis toris, V, 322.

Librare corpus suspensis gressibus, V, 108. — ictum feliciter, V, 68. — manum, ibid. — pennas, V, 442. quem, ut telum casurumve pondus, V, 172. — *librato* dolore suspendere, V, 308. — *libratis* alis pendere, V, 458.

Libripens, VI, 264.

Libuit et *licuit* regis est oratio, VI 574, 575.

Licentia aliqua adversus maritum, VI, 351.

Linere flores maleficis succis, convertere mella in venenum, V, 444.

Linguam a testimonio coercere, V, 148.

Litigatus, pro *lite*, V, 250.

Litus amoenitate notum, VI, 536.

Locum quaerere, VI, 456. — consiliis humanis relinquere, VI, 336. — *locos* alicui dare, VI, 302.

Longe custodire, i. e. e longinquo, VI, 254. — *longius* venit interpretatio, VI, 231.

Longus ordo victorum, V, 290. — *longa* confessio, i. e. saepius repetita, VI, 293. — crudelitas, V, 283. — *longum* est, V, 351. —inane, V, 41. — *longae* terrae, i. e. longinquae, VI, 316. — *longissimum* domus latus, V, 44.

Loqui cum animo suo, cum affectu suo, cum animi sui natura, VI, 168. — leges, iura, V, 491. — *loquendi* ignarus, qui formulas nescit, VI, 142.

Lucrari supplicia properato obitu, V, 167.

Lucretia propter vim illatam pectus suum ferro fodit, V, 127; VI, 550.

Lucrifacere mortis atrocitatem, V, 386. — *lucrifieri* non debent crimina, VI, 211.

Ludere cruore mariti, V, 78.

Ludus gladiatorum, pessima poena, V, 343.

Lugubria accommodata tempori, de vestibus, V, 82.

Lustrare urbem, V, 406.

Lusus aetatis, VI, 509. — de moribus, VI, 480.

Lux, pro *iudicio:* prima *luce* deprehensus, V, 530. — redit, V, 323. — *lucis* invisae taedium, V, 574. — *lucem* adulteria et facinora mala fugiunt, V, 562.

Luxuria ferrum in parentes ministrat, V, 50. — videntium crimen, ibid.

M

Macie laxare vincula, V, 319.

Magiae vis, V, 368 et 374.

Magis pugnare, V, 363.

Magister sceleris, de lanista, V, 345. — turpitudinis, VI, 57.

Magistratus et leges ideo sunt constituti, ne sui quisque doloris vindex sit, V, 446.

Magna anima, VI, 350. — fortuna, V, 317. — necessitate vinci, VI, 243. — pars exercitus vir fortis est, VI, 499. — *magno* animo orbus esse, V, 363. — silentio exiens anima, V, 593. — *magnum* animum excipere, praestare, VI, 171. — incertum, V, 282. — praesidium, VI, 246. — *magni* affectus iura non spectant, VI, 213. — parentes, i. e. fortes, imperterriti, V, 287. — *maiora* causa exempla, V, 339. — *maiorum* pectorum apes, de fortioribus, V, 467. — *maximus* iuvenis, pro optimo et magni ingenii, V, 513. — *maximi* animi esse, VI, 350.

Magnificum alicui esse, V, 338.

Magorum ars, ire contra naturam, V, 368.

Maiora. Vid. *Magnus*.

Mala umbra, V, 371. — malae tractationis nomine, cunctae uxorum querelae in publico terminabantur, V, 559 et 580.

Male secundi venti, V, 257. — tentatae preces, ibid.

Maleficium scriptum seu inscriptum, VI, 38.

Maligna lux, V, 358. — *maligni* interpretes, V, 344. — *malignissimum* sollicitudinis genus, se ipsum custodire, V, 545.

Mallii clades memoratur, V, 134.

Mandare morti suae, V, 352.

Manes an ulli sint, V, 372.

Manet hoc illum, V, 120. — me facinus, V, 172.

Manifesta dementia, V, 133.

Manlius affectati regni damnatus, VI, 555.

Manus exercitata, V, 68 extr. — *manum* alicui praestare, de caeci duce, VI, 214. — (in) mariti non redit adultera dimissa, VI, 161. — iniicere, V, 223, 549 et 551. — iniicere necessitatibus, V, 516. — iuiicere properanti quaestioni, V, 570. — librare, V, 69. — longius porrigere, V, 446. — *manu* consiti flores, V, 458. — oculos sequi, V, 43. — pondus imponere gravissimae per se fortunae, V, 339. — *manus* obiicere adversus nascentem licentiam, V, 453. — inter rem habere, V, 107. — *manibus* publicis classem impellere, V, 398.

Mare elatum, VI, 536. — *maris* misericordia, V, 223. — *mari* toto iactatus, ibid.

Marianus miles, VI, 550.

Maritalis nox, VI, 175. — *maritali* dolore percuti, i. e. in adulterio occidi, V, 563. — *maritalia* officia, VI, 178.

Maritus asper, V, 557. — *mariti* dolor, VI, 171. — prioris memoria, VI, 456.

Marius aemulos virtute sua offendit, V, 140. — Cimbros stare in se fecit, V, 136. — disciplinam militarem restituit, ibid. — livori obnoxius, V, 140. — robora militum legit, V, 122. — virtute maximus, V, 112. — *Mario* miles esse, VI, 550.

Mater decem mensibus incipit diligere, ante patrum notitiam, V, 287. — est conscientia, quum patres faciat gaudium oculorum, ibid. — infelix habet suum privilegium, V, 363. — *matri* est in filio nescio quid homine formosius, V, 564. — omnis filius formosus, ibid. — perpetua cura, V, 565. — ex *matre* in liberos plus sanguinis, plus transit animae, V, 286.

Mathematica an sit ars, V, 172 et 175. — *mathematices* et astrologiae origo, V, 174.

Matrimonium inimicum, pauper et dives, VI, 595. — solvitur morte alterius, aut repudio, VI, 454. — *matrimonii* corruptor, V, 480. — reverentia tota non contiugit uxori quae post liberos inducitur, V, 95. — severi castitas, V, 489. — *matrimonia* ab ipsa rerum natura sunt inventa, VI, 496. —imparia maxime fastidiunt, VI, 253. — nostri sunt arbitrii, VI, 512. — perpetua, si mutua voluntate iungantur, VI, 512. — rixantia quotidie et domos lectosque quotidie mutantia, V, 95 et 96. — unde sui fastidium saepe excitant, VI, 253. — ut facile contrahuntur, ita et distrahuntur, V, 95. — *matrimoniorum* sequentium de damno pietatis affectus est, V, 105. — singula momenta rixantia, V, 95.

Matronalis pudor, V, 559.

Maturuisse contra libidinem non prodest, V, 131.

Maximus. Vid. *Magnus*.

Mederi disputationum vanitate, V, 292.

Medici homines arrogantissimae persuasionis, V, 291. — non erant primis mundi aetatibus, V, 293.

Medicina ars, si diis placet, inventa pro vita, V, 291. — fata vinci non possunt, VI, 122. — ipsa non sanat, sed quidquid videtur sanasse, medicina est, V, 291. — nihil praestat, nisi ut iuxta illam nemo desesperet, V, 292. — prodest omnibus, VI, 116. — sera mortuorum, V, 426. — *medicinae* dii inventores, VI, 122. — incerta, V, 295. — laus, VI, 122.

Meditatio pugnae, V, 330.

Medius his nemo est, VI, 598. — inter alios quid facere, V, 591. — ventis, V, 439. — *media* res, V, 572. — suspensa verba, ibid.

Melior. Vid. *Bonus*.

Membra otiosa sunt donec illis anima utatur, V, 384. — sine corpore, V, 198. — *membrorum* ministeria, V, 48.

Meminisse de aliquo, VI, 612.

Memoria prioris mariti absit, VI, 456. — *memoriae* dare aliquem, V, 338. — nisi *memoria* anus uxor amatur, VI, 253.

Mendacium magis oderis quum simile vero sit, V, 380. — *mendacii* magnitudine fidem veritatis captare, V, 379. — velamento, V, 421. — *mendacio* parare auctoritatem, V, 572. — *mendaciorum* et rumoris natura, V, 560.

Mendicitas, V, 394.

Mens prima rudisque coniugii, V, 556. — *mentis* alterius simulatione defendere invidiam vocis, i. e. alium illi tribuere sensum, V, 552. — *menti* moribusque maledicere, V, 213. — *mentium* impetus frigescunt, V, 47.

Mensae communis ius, VI, 232. — communis sacra tutela, VI, 324.

Mensura calamitatis, V, 277. — indignior calamitatum, V, 280.

Mentiri, fingere de aliquo, gratiam apud nonnullos parat, V, 540. — multa, V, 284.

Mercede magna suscipere officium, VI, 333.

Meretriciae artes, V, 122.

Meretricula immodica poscens, V, 50.

Meretrix affectum studet facere de libidinibus, V, 476. — corpori de caritate sui satis non credit, ibid. — forma vacans, V, 488. — mulier omnibus exposita mortalibus, V, 474 et 480. — *meretricis* tota vita veneficium est, V, 476. — variae artes, V, 477, 478 et 488. — *meretrici* omnis ad expugnandas mentes collata cura, V, 476. — sola cura de forma, V, 495. — *meretricem* domi habere, deforme ac periculosum, VI, 444. — *meretrice* una frui, certissima in voluptate frugalitas, V, 474. — *meretrices* ab exercitu summotae, V, 132.

Mergere in carcerem, V, 224. — *mersus* ultra naturalem profundae caliginis noctem specus, V, 209. — *mersa* deiectaque luminа, V, 579.

Meritis pater, VI, 505.

Merx fieri, V, 247.

Metempsycosis animarum, V, 373.

Metiri animum alicuius, VI, 195. — iter inauspicatum, V, 228. — quid oculis, VI, 581. — iam te incipis, VI, 323. — tenebras inanes, V, 349.

Metus et conscientia magni sceleris testes, V, 68. — natura crudelis, V, 325. — quid crudele, saevum facit, V, 386. — templorum, i. e. religio, VI, 107.

Meus legatus, quem scil. accuso, V, 418. — *meum* tunm, argumentum est, VI, 538 et 540. — *mei* corporis et roboris est, quod etc., VI, 66.

Mihi obtinet hoc ille, V, 461.

Militaris aetas, V, 125.

Militum Romanorum grave onus et labor magnus, V, 137.

Mimus nuptiarum, VI, 172.

Minatur quod sic mihi animus meus, triste est, V, 156.

Minerva inventrix oleae narratur, V, 469.

Minimum esse pro quo ete., V, 86. — est, V, 248.

Ministerium: in *ministerio* esse, i. e. ministrare, VI, 228 et 232. — *ministeria* membrorum, V, 47. — pro *ministris*, *ministrantibus*, V, 90; VI, 230, 231 et 324. — vitae, V, 261.

Minois urna, V, 433.

Minore dolore de aliquo queri, V, 285.

Minus facere, V, 89. — pro vindicta mea puto, V, 380.

Miraculo adiicere, V, 344.

Miror si, etc., VI, 93.

Miscere omnes casus, VI, 315.

Miserationis subsidium, V, 121. — *miserationem* perdere, ultimum miseris, V, 394.

Misereri alicui, pro alicuius, VI, 143.

Miserrimus omnium *miser* omnis videri studet, V, 347.

Missio difficilis, V, 326. — *missionem* rogare, V, 325.

Mitigare morsus, VI, 535.

Mittere ad aliquem, simpliciter, VI, 473. — aliquem in fabulas et sermones, V, 481. — cogitationem in nepotes usque, VI, 76. — in ora populi, in fabulas, V, 560. — *mittit* ad summum honorem non manus non virtus, sed arca ac dispensator, VI, 449. — *mitti* ad manus, ad ferrum, VI, 286, 287.

Modesta victoria, V, 340.

Moles accusationis, V, 262. — *mole* nova reatus licet me convenias, V, 551.

Mollis iactus, V, 547. — *molliori* vocabulo lenire mentis praerigidae affectus, V, 536. — *molliores* aditus tentare, V, 319.

Momentosa rapina, V, 457.

Momentum magnum est in singulis, VI, 58. — maximum esse in aliquo, VI, 14. — *momenti* maioris accessio, V, 342. — *momenta* bellorum scutimus, VI, 336. — inter victoriae esse, VI, 298.

Monstrum admittere, i. e. nefas facere, V, 401. — inenarrabile, quod nolis deprehendere, quod ferre non possis, V, 591. — *monstri* artes pertuli, V, 378. — dies natalis, V, 177.

Morbus corporis se externe ostendit in vultu, V, 303. — *morbi* descriptio, V, 209. — *morborum* causae, V, 305. — spatia, de morbis diuturnis et sibi invicem succedentibus, V, 168.

Mori alterius animo, V, 551. — bene in armis, V, 422. — discere quotidiana pugnae meditatione, V, 330. — innocenti facilius si rogetur ut vivat, V, 550. — quid differat a perire, V, 298. — etiam sua causa difficile, V, 321. — velle, impetu constat, V, 547. — ultio innocentis filii, V, 539. — volentes, semper qui vetent, habent, V, 164. — *moritur* qui invitus, exitu perit miseri, V, 169. — *morientes* nihil fingunt, V, 533. — *moriendi* secretum qui captat, et interesse putat ubi pereat, non ardet in mortem, VI, 445. — *moriendo* aliquem ingratum facere, V, 343. — spiritum nemo, nulla gravi causa praecedente, ratione deponit, VI, 445. — *mortui* viventium causa sepeliuntur, V, 237. — *mortuorum* sera medicina, locutio proverbialis, V, 426. — *mortuis* parcendum, VI, 499.

Moribus quam virtutibus plura vicerunt Romani, V, 136.

Mors alterna, V, 344. — an omnia finiat, V, 237. — exitus est, V, 386. — beneficium poenarum, V, 386. — certior, V, 369. — extrema malorum, V, 234. — omnis facilis, V, 412. — festinata, V, 161. — finis, nec ultra fata procedit saevitia, V, 411. — fortibus laudanda, miseris expetenda, felicibus non recusanda, V, 160. — lenta est bonae conscientiae, V, 532. — liberalis subito locupletes reddit, VI, 82. — naturalis levius in propinquis fertur, quam violenta, V, 298. — nunquam praematura, V, 168. — potior quam egestas, VI, 159. — pro *mortuo*, V, 111. — quando felix, V, 167. — semper imperata miseris, negata cupientibus, V, 552. — ubi sit statim, V, 78. — vicina, i. e. quae proxime peragitur, V, 110. — una remedium omnibus malis, VI, 392. — *mortis* magna pars senectus, V, 438. — metus et exspectatio, poena crudelis, VI, 344. — poena brevis, VI, 156. — rationem eripit illi, qui perire vult, qui ardorem aufert, V, 548. — simulatio in quibusdam, V, 111. — solatium, voluntas ultra *mortem*, VI, 261. — voluntariae et nefariae genera, V, 386. — *morti* invidiam facere, V, 361. — satisfacere, V, 44. — stringunt umbrae animam, V, 360. — suae mandare, V, 352. — *mortem* alicuius invenire, V, 255. — (ad) ultro venire, V, 448. — in procinctu habere, V, 120. — non petit nisi qui non debet occidi, V, 385. — *morte* fatum vinci potest, V, 180. — vicaria Admeti coniux maritum redemit, V, 344. — *mortes* liberorum, V, 347. — pro *mortuis*, V, 430. — plures capere, V, 127. — *mortium* acerbae necessitates, V, 359. — causa esse, V, 408. — numerus, V, 381. patientia, V, 111. — ratio non constans, V, 403. — *mortibus* adnumerare cadavera, V, 411. — gravia tecta, V, 410. — facinus hoc ex *mortibus* semper accepit invidiam, V, 492.

Morsu sine aliquo non resilitur a malis quae voluptate tenuerunt, V, 506.

Mortalitas, pro genere humano, V, 301. — quotidie fecunda deteriorum, V, 541. — *mortalitatis* artifex Deus, V, 194. — ordo, V, 168.

Movere populum in quemlibet af-

fectum, V, 384. — *moveri* ad cogitationem futuri temporis, VI, 150.

Muliebris suspicio, V, 39. — *muliebre* facinus, i. e. quod facile sit mulieri, V, 97.

Mulier exempli, V, 236. — *mulierum* negotia, V, 247.

Multa nox, V, 59. — *multum* est, VI, 270. — *multi* fiducia facimus omnium, V, 385. — *multa* quae singula accidere possunt, universa extra casum sunt, VI, 212. — mentiri, V, 284.

Mundus conversus et deficiens, de terra Aethiopum, VI, 547.

Munerarius, V, 321, 322 et 325. — sedebat in munere, V, 321.

Munire domum, VI, 134.

Munus, pro illo qui tui *muneris* sit, VI, 528.

Munusculis commendationem adiicere, V, 459.

Muta sententia, VI, 575.

Mutare domus, de uxoris divortio, et eiusdem novis nuptiis, V, 95. — latus fatigatum, V, 255. — nubem flammeo, V, 82.

Mutuum dedecus de prostitutarum spurcitia, VI, 581.

Myoparo, navis piratica, V, 231.

N

Narrari, i. e. fabula esse, V, 485.

Nasci cum suo crimine, V, 335. — ex amici fide, V, 343. — *nascitur* quod omnibus, industriae praemium est, V, 449. — *natus* in ordinem mortalitatis, V, 169. De qua locutione vide notam.

Natalem incrementorum suorum respicere, V, 141.

Natura ex sui parte caeca, V, 246. — formans mores omnium, V, 334. — libera cuncta genuit, V, 449. — rerum omnes alit et sepelit, V, 237. — *naturae* aliquem patriaeque restituere, V, 336. — in quacumque parte esse, V, 437. — pulchritudo sanctitasque, V, 196.

Naufragia famae, VI, 580.

Naufragus: *naufrago* tabulam auferre; mortuo navem applicare, proverbialis locutio, V, 426. — *naufragis* invidere, V, 319.

Navis pondere inundatus carcer, V, 319.

Nec iusta orbitas, V, 165. — totum cadaver, V, 225.

Necesse quod est, durum est (de matrimonio), VI, 253.

Necessitas innocentiae, V, 49. — pro fato, V, 155. — *necessitatis* gladiator, V, 324. — innocentia, pro innocentia necessaria, V, 97. — sententia, V, 397. — *necessitates* magicae, V, 324.

Negotiatores alienae rei praeter aperta pretia, privatum et proprium aliquod sibi stipulari solent, V, 428 extr.

Nepotes (in) usque cogitationem mittere, VI, 76.

Nervos et ossa controversiae ostendere, VI, 128.

Nexu infando implicitus, V, 130.

Nihil coactum te apparet, i. e. minime, V, 420.

Nimia caritas, V, 560. — *nimiae* nubes, V, 425.

Nimis fortis dolor, V, 258.

Nimium manifestus, V, 77. — multum, V, 392.

Nisi si, eleganter pro nisi, V, 455.

Nitet campus inversis aratro glebis, V, 409.

Niti ad gressus, V, 170. — suis argumentis, V, 448.

Nitidioribus tectis quae sunt elaborata, V, 81.

Nobilitas adversa novitatis incrementis, V, 140. — *nobilitatis* superbae intermissa luxuria, V, 136.

Nocenti poenae arbitrium non est praestandum, V, 386.

Nocturnis praeceptis aliquem admonere, V, 373.

Nolentem servare, maximum misericordiae est munus, VI, 605.

Nomen esse, de debitore, VI, 279. — nullum fidei, V, 387. — ad *nomen* liberos mittere, V, 124. — in *nomine* aliquo teneri, pro ita appellari, VI, 236. — *nomina* clarissima civitatis, VI, 414. — et argumenta rerum, VI, 600. — sacra, parentes, liberi, vir, uxor, V, 47, 496, etc.

Non est temere, V, 467. — feci, proclamatum super cadavera, V, 388. — minime, VI, 484. — possum, responsio vulgaris ad mendicantes, VI, 82. — est tuus sanguis, V, 140.

Noster ventus, V, 423. — *nostra* mala, V, 399. — *nostrum* hoc fatum fuit, V, 423.

Nota propria hominem signans, facies, manus etc., V, 403.

Notabilis in foro, inter leges, V, 361. — species virginis, V, 565. — *notabilior* caritas, V, 557.

Notabiliter odisse, V, 533.

Notare quid, V, 352.

Nova iuventus, pro renovata, V, 493. — *novae* iuventutis agmen, de examine apum, V, 440.

Novalibus futuris exuere messem, V, 123.

Novendialis exstincto populo tarde venit, V, 426.

Noverca odiorum pectus, V, 66. — *novercarum* fabulae, VI, 352.

Novercale nomen, V, 95.

Novitas malorum, V, 376. — poenae, suppliciorum, V, 378. — *novitatem* in omnem proficere, V, 309. — *novitates* ciborum fomentorumque, V, 301. — prodigiosae rerum sermonumque, V, 575.

Nox continua, de caecitate, V, 244. — et dies tempus dividunt, V, 246. — maritalis aufert virginis appellationem, VI, 175. — *noctis* unius heres, qui postridie exheredatur, V, 107. — *nocte* dimidia alicui cedere, V, 356. — frui aliena, ibid. — perpetua coopertus, clausus, de caeco, V, 49 et 77. — proxima, V, 356. — tota mater esse, ibid. — *noctes* alicuius, V, 375. — tuae, V, 354. — suspensae, V, 373. — longas metiri, V, 349. — *noctium* merita, V, 95.

Noxius crucem optat, V, 407. — *noxii* plerumque in celeberrimis locis cruciffiguntur, et cur, VI, 154.

Nubere cum aliquo, VI, 16. — festinato, VI, 456. — in domo, VI, 410. — marito alio, i. e. vivente, adulterium improbius, VI, 454. — non *nupsisti* cum, VI, 16. — *nubenti* facem praeferebant, VI, 595. — *nubendi* etiam est quaedam impudicitia, VI, 255.

Nubes obsoleta, pro tenui veste, V, 82. — nimiae, V, 245.

Nudare corpus ad flagella, V, 274. — fatorum arcana, V, 159. — latus dicitur pater, qui utrumque a se filium dimittit, V, 189. — *nudari* in iudicum conspectu, in iudicio aetatis, VI, 170 et 171. — *nudatur* mendacium quum detegitur, V, 91.

Nudi affectus; i. e. non solliciti, nihil metuentes, V, 565. — nuda vitalia, V, 276.

Numen vagum de planetis, V, 177. — *numina* animorum, V, 359.

Numerosae animorum et corporum formae, V, 335.

Nuptiarum pignoribus omnibus renuntiare, V, 39. — secretum, V, 75.

Nutare obiecta dicuntur in iudicio, antequam sententia lata est, V, 537.

Nutricula casa, V, 441.

Nutrire scelera in honorem virtutum, V, 162.

O

Obibat infernum favilla caput noctibus suis, V, 349.

Obiter abrogo, siccis oculis reverti, V, 372.

Obiectasset si telum in tenebris, V, 461.

Obiicere sceleribus suas manus, VI, 320.

Obiurgatus tanto periculo, V, 329.

Obligare caput suum ad probationem rei, VI, 459.

Obluctantia legum claustris scelera, V, 454.

Obnoxia calamitas, V, 52.

Obrepere: obreptum est calamitati tuae, VI, 200.

Obscoenus corruptor, V, 126. — Veneris impetus, V, 125. — *obscoenae* libidinis patientia meretricia, V, 126.

Obsidem aliquem dare, de illo dicitur qui amicitiae mutuae pignus est, V, 319.

Obsidio partitur cibos, V, 194.

Obstare a limine, V, 80.

Obstricta crudelitas, V, 240.

Obstufflare confusionis nebulam, V, 150.

Obvium patrem quaerit exponentium paupertas, VI, 254.

Obviare titulis pudicitiae, V, 146. — quatenus *obviatum* est legi nequitia, VI, 257.

Occasio facilis, V, 40.

Occasus odiorum semper honestus, V, 338.

Occidere aliquem quomodo quis dicatur, V, 193. — filium facinus est maius quam pietas servare, V, 300. — lege, VI, 14.

Occisione contenta est vera clementia, V, 237.

Occultum dare, quod publice in tabulas non referas, V, 419.

Occupari, pro *praevenire*, V, 421 et 433. — *occupari*, pro *praeoccupari*, V, 391. — *occupatus* dicitur qui iam desponsatus est, et opponitur vacuo, VI, 513. — sum, non audio, VI, 510.

Occurrere vicibus suis, V, 351.

Occursu nullo verbera frangere, V, 268. — *occursibus* laudandus, de pulchriore, V, 557.

Oculi adiuvant omne odium, V, 50. — delicati, V, 75. — duces scelerum, V, 49. — fons perennium lacrymarum, V, 227. — quidquid volunt imitantur, V, 44. — renuntiant amori, V, 51. — renuntiant de solitudine sua, V, 114. — securi, V, 73. — viam vitiis praebent, V, 50. — *oculorum* arentium iactus tennis, V, 198. — ductus, V, 42. — nutantium fulgor extremus, V, 353. — officium manibus acta renuntiare, V, 44. — petulantia, V, 148. — vitiis ab officiis pietatis abstrahi, V, 519. — sive luminum ministeria sumus, V, 97. — vulnera, V, 525. — *oculos* alicuius excludere, V, 79. — fundere, pro fundo amittere, V, 522. — lacerare, V, 352. — manu sequi, V, 43. — *oculis* clausis quid facere, V, 402. — iisdem quibus amatur, fletur, VI, 575.

Odiosus vivere morte filii, V, 222.

Odium omne adiuvant oculi, V, 50. accipere, i. e. *odii* potionem, V, 496 et 497. — omnium vitiorum bibere, V, 499. — pro re *odiosa*, V, 156. — *odii* medicamentum quid sit? V, 484. — *odia* duratura longius a parvis initiis, V, 317. — fortunae, V, 314. — hereditaria subire, V, 332 et 334. — parentum filioli non intelligunt, V, 317. — proximorum regressum non habent, V, 543. — *odiorum* occasus semper honestus, V, 338. — pectus noverca, V, 66.

Offendere plebis voluntatem, VI, 608. — *offensa* limina, i. e. ad quae *offendi* potest, V, 41.

Officia debilitatis pro ministris ad gressum dirigendum, V, 117.

Offulsit lucrum, V, 395. — species amici, V, 323.

Ominose retentus, V, 228.

Omne facinus facere, V, 385. — *omnia* fieri posse credidi, VI, 612.

Onera pudoris, VI, 20.

Operire facinus scelere maiore, V, 570.

Opimi, unde ita dicti, VI, 237.

Opinione credere de religione deorum, VI, 336.

Opportunus contumeliae, V, 80.

Optare, de nuptiis, VI, 70, 133, 175, 235 et 439.—de puella quae ambitur et annuit, VI, 16, et 19.—nuptias, VI, 92, 187 et 495.—quem sibi filium aut generum, VI, 57. — raptoris mortem aut bona, de rapta, VI, 156. —statuas, dies festos, VI, 494.

Optio, VI, 35.—de puella quae ambitur et annuit, VI, 19.—*optionis* reddere rationem, V, 163. —*optionum* mos et verba solemnia, V, 162.

Ora civitatis vitare, V, 577.

Oratoris descriptio, VI, 121.—*oratores* ab orando dicti, VI, 608. — ab *oratoribus* civitatum status conversi, VI, 121.

Orbitas gravis testis querelae suae, V, 362.—pro illo quod orbum reddit, V, 222. — *orbitatem* alteram in uno filio pati, V, 348.

Ordinare de dispositione lenti veneni, V, 343.—disponere facinus, V, 273.—*facinus*, V, 554.

Ordinationum lex certa, VI, 161.

Ordo longissimae curationis, V, 309.—mortalitatis, V, 168. — votorum, V, 54.

Osculo maritus nemo solo putandus, VI, 170.—*oscula*, i. e. ora inquinare, VI, 541. — *osculorum* simplicitas, V, 572.—*osculis* quum novissimis supremoque amplexu satiatus fueris, V, 184.

Ossa et nervos controversiae ostendere, VI, 128.

Otiose iacet pecunia quum nihil acquirit, VI, 449.

Otiosus ardor, V, 179.

Otium vitiis vacat, V, 133. — *otio* plurimum confertur studiis, VI, 385.

P

Pacis vitia nos in bello sequuntur, V, 124.

Palum, i. e. coram, V, 242.

Pallor modestior fuerat in facie, V, 485.—incerti magni, V, 158.

Palmare vestigium, V, 74.—*palmatus* paries, V, 73.

Par dignaque facies, V, 174. — festinatum, V, 325.— fortuna, V, 226. — fortunis, V, 189. — orbitati, V, 361. — sceleri, V, 65. — ex *pari* fides facilior speratur, VI, 282.—sunt inimici, V, 436. — *paria* facere cum aliquo, V, 336. — facere, V, 236 et 426.—omnia habere praeter animum, V, 235.

Parare iugulum contumaciter, V, 339.— *paratae* deliciae, VI, 221. — *parata* vincula, VI, 421. — ferro ac mente *paratus*, V, 60.

Parasiti descriptio et vituperium VI, 210 et 211.—vita et nomen turpe quid maxime, VI, 218, 220 et 222. — *parasitum* obiicere, VI, 209.—*parasitorum* contumelia, VI, 43. — et lenonum adulatio, V, 328.

Parcere auribus alicuius, V, 578. —matris auribus, V, 283. — seculo, V, 581.— verbis, V, 582.

Parcissime dicere, VI, 320, 412, 424 et 460.

Parentes inter duos affectus caecus est, V, 243. — liberis vitam non sentientibus dant, VI, 495.—nomina sacra, V, 47. — pro cognatis, V, 184. —*parentum* et liberorum affectus, V,

96.—*parentibus* filios inobedientes iusta et magna facere causa potest, V, 165.—liberi quantum debeant, V, 195.

Paries palmae vestigiis cruentatus, V, 31.—palmatus, V, 73.

Pariter esse in uno loco, V, 189. in laetitiam metusque resolutus, V, 189.—semel, opponitur *diviso* et per partes, V, 578.

Parricida audax et temerarius invitus, VI, 515.—consummatio malorum omnium, V, 178.—dicitur qui patrem pulsat, VI, 502.—secreta illius scelera, VI, 516.—*parricidam* poena, VI, 214.—poena culeus, VI, 211.

Parricidalem agere cogitationem, V, 181.—*parricidali* ardore suffusi vultus, V, 550.

Parricidium aliquando legem non habuit, VI, 514.—summum in humanis nefas, V, 87.—*parricidio* mores, non ira dat occasionem, V, 539.

Partes amici custodire, i. e. amicum se praestare, VI, 195.—conditio non habet, V, 207.—severioris patris, VI, 444.—*partibus* fungi in domo, VI, 586.

Particularis iniquitas, V, 147.

Parum pudice facere, VI, 189.—simpliciter rogate, VI, 367.—viriliter, V, 127.

Pasci flebili moerore, V, 80.

Passim, i. e. sine ordine, V, 174.

Pater meritis, VI, 505.—plus iuris matre habet, V, 243.—*patris* affectus facile ad naturam suam redeunt, VI, 330.—indicium gravius, V, 329.—nomen quomodo definiendum, VI, 165 et 166.—*patrem* invenire, de abdicato, VI, 502.—probare, V, 182.—*patres* arbitrium vitae necisque habebant in filios, V, 580.—efficit primum gaudium oculorum, V, 287.—liberorum mores, actus, matrimonia firmant, V, 288.

Patiens, absolute dictum, V, 188.

Patientia assiduis suppliciis durata, V, 268.—amare liberos, V, 287.—corporis, de Cynicis, VI, 184.—feminea, muliebris, V, 132.—in sua quid tenere, V, 213.—obscoena, V, 149.—meretricia libidinis obscoenae, V, 126.—plagarum servilis, V, 138.—praeparata cruciatus levat, V, 385.—pro simulatione perdurante, V, 112.—rigida nimiaque, V, 281.—totius, vel tristissimae orbitatis, V, 278.—vernilium corporum, V, 566.—*patientiae* quietae esse, V, 559.—*patientiam* in alieno dolore non habere, V, 274.

Patitur quod quisque, id putat gravissimum, V, 207.

Patria (pro) omnia licent, VI, 499.

Patrium ius exercere, VI, 613.

Pauper et angustus agellus, V, 436.—*pauperi* facilius, diviti latius noceri potest, V, 455.—*pauperibus* affectus carior, V, 266.

Paupertas facilius virtutem alit VI, 452.—*paupertatis* proprium exercere libertatem, V, 317.—propriam potentiores offendere, ibid.

Peccare in novercis, VI, 524.

Pecora iugum nisi paria non succedunt, VI, 595.

Pectus capax omnium scelerum et malorum, V, 389.—odiorum, de noverca, V, 66.

Peculiariter, V, 144.

Pecunia malorum omnium causa, VI, 323.—non semper nec omnium domina, VI, 42.—*pecuniae* usum intelligere, VI, 82.

Pecuniarium verbum, VI, 528.—*pecuniariae* lites, VI, 527.

Pede uno discedere, V, 241.—*pedibus*, manibus ire in sententiam, V, 497.

Pellicis dolor, V, 361.

Penates vacui, V, 38.—amittere, VI, 404.—*penatium* pars semota, V,

38. — sacra peragere, V, 76. — secreta, V, 41. — *penatibus* prohibere liberos, VI, 84.

Pendere ab osculis, a cervice, V, 351. — ex vultu alicuius totus, VI, 235. — sollicitus de muris, VI, 166. — ventorum arbitrio, V, 330. — *pendet* annona populi horreis tuis, V, 460. — interim fames, V, 416. — *pendens* fluctibus carcer, de navi, V, 226.

Penetrabilis rigor brumae glacialis, V, 443.

Penitus animo insedit affectus, V, 337.

Pensare vulnera laude, V, 138. — *pensari* ira hominum, VI, 321.

Per matrimonium te, Scil. oro, V, 234. — omnia vitia exhaurire pecuniam, VI, 280.

Peragere fata hominis, i. e. illum occidere, V, 62. — mandata, VI, 71. — mortem totam, V, 109. — sacra penatium, V, 76. — *peractum* est velut de genere humano, si, etc., V, 302.

Percuti contumelia, V, 129. — dolore maritali, i. e. in adulterio occidi, V, 563. — improvisa voce, V, 551. — *percussa* nubes sole refulsit, V, 415.

Perdere aciem, VI, 144. — beneficium, VI, 21. — calamitatis innocentiam, V, 321. — domi aetatem desidem, V, 586. — quid, V, 66. — voluptatem de sceleribus, V, 273. — *perdentis* properanti festinatione quid addicere, V, 191.

Perdomiare quid, quod suae persuasioni repugnat, VI, 465.

Perducere filium in adolescentiam, VI, 411. — iuvenem ad robustam aetatem, VI, 413. — *perduci* insidiis, VI, 242.

Peregrinatio periculosa illis, qui iuvenes uxores domi relinquunt, VI, 456.

Peregrinitatis accusari, VI, 575. — damnati, et iure civium usi, veniebant, VI, 575 et 585.

Perfectum nefas, V, 72.

Perferre, V, 275. — primam aetatem sub mente placida, V, 538. — dissimulationem, V, 266.

Perfidia terrarum et ingratae messis irritus labor, V, 395.

Perflexum scelus mente et cogitatione, VI, 294.

Pericula armorum, VI, 609. — *periculorum* testimonio laudatus sum, V, 379.

Periculose avarus, i. e. alterius periculo, VI, 426.

Perire alicui, V, 352. — qui dicantur, qui mori, V, 298. — *perit* hoc mihi, V, 271. — labor, VI, 220. — filio quidquid etc., V, 201. — vindicta, V, 272. — *pereuntis* impatientiam implere, V, 533. — *pereundi* felicitas, V, 499. — *perituraе* pudicitiae minima sollicitudo est quemadmodum *pereat*, VI, 548. — *perituro* fato laborare, V, 278.

Permiscere : permiscuimus nobis deos inferos, VI, 293.

Permittere aliquem medico, V, 284. — igni cadavera, V, 410. — se omnium amoribus, de vaga libidine, VI, 365. — *permittitur* quantum cogitatione, VI, 456. — *permissus* Mars erat, V, 325. — *permissae* licentiae magna securitas est, VI, 564. — permissi et concessi amores breves, V, 481.

Pernegare, V, 568 et 569; VI, 123, 556 et 567.

Perpendere aliquem, VI, 63.

Perpetes et liberae noctes, VI, 609.

Perpetuitate parietis vestigia dirigere, V, 78.

Persentire quid, scilicet rumore, V, 93.

Perseverare in poena, VI, 607.

Personam sceleris ferre, V, 345.

Perspicere, de extis, V, 282. — *perspici*, cognosci, aliqua fraude detegi, VI, 249. — *perspectum* in eo satis est, V, 318.

Perstringi et levi manu offendi, V, 406. — *perstrictus* vagi numinis errore, V, 177.

Pertinaces lacrymae, V, 325. — *pertinacia* odia, VI, 337.

Pertractare omnia membra, V, 92.

Perustus frigoribus ac solibus, V, 122.

Pervigil amator ante fores posterum diem exspectat, V, 497. — pervigiles ludos agere, V, 328.

Petere oculos, VI, 233. — poenas capitis ab aliquo, VI, 609. — veniam finemque pugnae, VI, 318. — *petiti*, empti sumus, V, 133.

Petitionem donare, locutio forensis, VI, 483.

Petulanter excutere patientiam vernilium corporum, V, 566.

Philosophi de multis inter se pugnant, VI, 118. — in ambitum, contra quem disserere videntur, alligati, VI, 117.

Philosophia modicis contenta, VI, 117. — non necessaria, VI, 117 et 118. — sit res summa, pertinet ad paucos, VI, 116.

Phlegethon fabulosa vatibus palus, V, 359.

Pia festinatio, V, 320. — *pium* furtum, VI, 242. — *pia* arma capere, de iis quae sunt pro republica, VI, 474.

Pietas aequa, individua, V, 189. — naturae rerum, V, 88. — *pietatis* cuiusdam esse, V, 344. — *pietati* nulla poena scripta est, V, 240.

Piger gelidi corporis sanguis, V, 353.

Pignus, de liberis dicitur, V, — *pignoribus* cunctis invisus, affectibus omnibus gravis, V, 585.

Pileus, libertatis insigne, V, 342.

Piratica feritas, V, 207.

Plaga in summo, V, 362.

Planetarum vires, V, 177.

Plebes subiecta, V, 455.

Plenitudo militiae, pro exercitu toto, V, 146.

Plenus sanguis, V, 208. — *plena* domus inimici mei, V, 380. — domus, *plenum* testamentum, VI, 352. — satis ratio, V, 319. — *plenum* corpus, V, 270. — sacro spiritu pectus, V, 159. — *plenam* rationem reddere, VI, 36. — *pleno* gradu ad poenam ire, V, 121. — *plena* confessione laudari, V, 514. — *planae* exsequiae, VI, 444. — *plenior* animus, VI, 380. — vindicta, VI, 156. — *pleniores* fructus reddere, VI, 36.

Plicare manum in capulo, V, 74.

Plura dispicere, V, 130.

Poena nulla est nisi invito, V, 386. omnis ad exemplum magis quam ad delictum pertinet, VI, 154. — *poenae* arbitrium noceuti non est praestandum, V, 385. — mensura facinus, V, 382. — suae residuus, V, 345. — *poenam* trans hominem exigere, V, 237.

Poenitentiam testamenti timere, V, 81.

Poëtae conditores antiquarum fabularum, V, 344.

Pollicetur multa nox, V, 59.

Pollutus grex, VI, 606. — mas usque in femineam patientiam, V, 132.

Pompam mortis suae corpora perituroruin duxerant, V, 322.

Pondus grave fortunae, V, 327. — soporis, V, 366. — vulneris, V, 109.

Ponere aliquem in honore, VI, 232. — animam in amplexu alicuius, V, 214. — conditionem, VI, 440. — fortunae stipem, V, 335. — hastam salutis, V, 420. — in vultum quid, V, 174. — pecuniam melius, V, 336. pro *deponere*, V, 89. — quid primum,

V, 240. — servum super rationes, i. e. dispensatorem facere, VI, 475. — *positus* extra sensus atque affectus, V, 581. — in abrupto tristissimae necessitatis, V, 192. — in conditione tristissimae sortis, V, 155. — longe ab intellectu sanguinis sui, VI, 466. — *positum* esse in more et legibus, VI, 261.

Populus carceris, V, 213. — loquax semper ac malignus, V, 589. — minor, de novo examine apnm, V, 464. — nascens, de iisdem, V, 440. — secundum quod exasperatur, irascitur, V, 384.

Porrigere longius manum, V, 446.

Porta libera, prorumpere, de sceleribus, V, 454.

Portio quota ego sum? VI, 44. — virilis, V, 132.

Portus fraternitatis occurrit, VI, 322. — *portum* benignitatis aperire, V, 336. — *in portu* naufragium facere, V, 425.

Possessiones suas, velut quasdam gentes, fluminibus montibusque distinguebant divites, V, 454.

Possidere dicitur cuncta tempora qui aliquem detinet, V, 561.

Post annos, i. e. multos annos, VI, 539. — futurorum incerta ratio, V, 171. — tempus, aliquod scilicet, VI, 193.

Potens in iure, VI, 485. — infinitum, pro in infinitum, VI, 481. — hoc est per se, VI, 322. — *potentior* lex quae vetat quam quae permittit, VI, 508. — testis, VI, 292. — *potentius* est, VI, 508. — quod iure magis valet, VI, 508. — *potentissimum* et *potentius* de argumento in iure, VI, 355 et 358.

Potentiam immeritam carpit insolentiae opinio, V, 340.

Potentissime dicere, VI, 153.

Potestatis, i. e. iudicis, alicuius more considere, V, 591. — *potestate* contentus, VI, 47.

Praeceps abruptum quid commovere, V, 566. — currere, V, 342. — pietas, V, 574. — velocitas, V, 477. — *praecipiti* festinatione omnia facere, V, 591.

Praeceptis nocturnis aliquem admonere, V, 373.

Praecidere medium mare, V, 423.

Praecipere alicui virtutem, VI, 166. — *praecepit* aestus maturitatem, V, 396.

Praecipitare pietatem in equuleos, V, 555. — suprema sua, V, 169. — *praecipitari* dicitur res quae subito fit et incousulte, VI, 472.

Praecludere uruam horrentibus verbis, V, 357.

Praedura mater, de agresti, V, 122.

Praefixus claususque arte magica tumulus, V, 359.

Praegnanti secubare a marito pudor suadet, VI, 162.

Praemittere quid ex homine in mortem, V, 208.

Praemortuae iam vires, V, 399.

Praeparare adversus casus, VI, 352. — corpus ad ictum, V, 78. — horridum, trucem, se scilicet, V, 389. — *praeparatae* spes, V, 347.

Praeposterare quid, V, 153.

Praerigidae mentis cuncti affectus, V, 393.

Praescribere, V, 408; VI, 32, 33, 39, 453 et 483.

Praescriptio: praescriptionem video excludi posse iudicio, VI, 51.

Praesens poena, VI, 458. — *praesentissima* medicina, V, 469. — religio, VI, 335. — *praesentissimum* numen, VI, 331 et 338.

Praesentia longa est filium exspectasse morientem, V, 276. — *praesentiae* humilitate decrescere, V, 169. Conf, et not.

Praesepultus parte sui meliore, V, 345.

Praesidium magnum, de tuta sede dictum, VI, 246. — parentum filii, VI, 503.

Praestare alicui, absolute, pro *prodesse*, VI, 415. — aliquid alicui, i. e. illius causa facere, V, 158 et 163. — pro *superare*, V, 96. — quid alicui, V, 184. — *praestans* animus, V, 122.

Praestrangulare, V, 145.

Praesul tribunitiae potestatis, V, 147.

Praesumere ex conscientia venenum, V, 371.

Praeterit vox clamantis in tumultu fugientium, VI, 537.

Praetextam fortuna reddidit, VI, 426. — virginis scindere, VI, 464. — *praetextarum* sacrum illud, quo sacerdotes velantur, magistratus venerabilis, puerilia sacra, VI, 424.

Praetextatus, VI, 424.

Prava mulier, VI, 611.

Preces non sunt, ubi non est negandi libertas, VI, 180.

Premere aliquem argumentis, V, 78. — ardorem, V, 498. — litus, de turba hostili, V, 421.

Prendere amplexus, V, 127.

Pretiosa anima, V, 222.

Prima frons, V, 487; VI, 247. — rudisque coniugii mens, V, 556.

Primordia naturae sacra et veneranda, V, 194.

Principatum quendam mocrentium occupare, V, 348.

Principes inimicos nesciunt, nisi postquam nocuerint, V, 378.

Prisci mores, V, 122.

Privatum enim divitum ubi non iam? V, 454.

Pro libero facere quid, VI, 424. — libero, *pro* ingenuo esse, ibid. — omnibus unus nocens, V, 405. — quo minimum est, V, 85.

Probare patrem, VI, 182. — quem, ad militiam scil., V, 125. — *probari* tanto indice, V, 333.

Procedere ad bellum, VI, 610.

Processus pro promotione, V, 129.

Procuratores, dispensatores, quales, VI, 449.

Prodere exemplum, VI, 465.

Prodigiosus spiritus, V, 177. — *prodigiosa* fecunditas, V, 158. — feritas, V, 172.

Prodigis, i. e. luxuriosis oculis omnes intueri, VI, 202.

Prodigium, de homine scelesto, V, 122. — inter *prodigia* numerandus, VI, 311.

Proditoris misereri qui potest, crudelis est, VI, 260.

Producere aliquem ad magistratum, VI, 30. — paria, V, 325. — pretium, VI, 426.

Profanae cogitationes, V, 380.

Profanare nomen matris, V, 236.

Proferre conscientiam, pectus, VI, 380. — munus, donare, VI, 441.

Professio, VI, 427.

Proficere in exemplum, V, 120. — *proficiunt* merita ad iudicia, VI, 608.

Profiteri, VI, 427 et 428. — *professus* furor, V, 133.

Profunda et secreta ars, V, 179. — *profundae* artis secretum, V, 300. — mentis consilia, V, 556. — *profunda* naturae, V, 583. — scelera, V, 542.

Profusus in vitia, V, 316.

Proiicere liberos, pro *exponere*, VI, 503 et 505. — *proiiciebantur* extra vallum damnati, VI, 556. — *proiectus* pudor, V, 426.

Prolocutor, pro *patrono* vel *advocato*, V, 146.

Promethei poena, V, 433.

Promittere, de patre in nuptiis

puellae, VI, 437. — quid, V, 32. — se flagitiis parricidam, V, 461.

Properare ad hereditatem, V, 81. — erumpere, de festinante mori, V, 167. — *properat* fecunditas, VI, 36. — *properans* anima, V, 166. — ictus, V, 185. — *properanti* festinatione perdentis addicere quid, V, 190. — *properatus* obitus, V, 167.

Proprie aliquid pati, V, 393.

Proprium denm illum invocare, VI, 350.

Propter aliquem perdere liberos, V, 339. — causam, V, 88.

Prorsus domus tuae tumultus, VI, 40.

Prorumpere porta libera, de sceleribus, V, 454.

Proscribi in omnia ventura secula, V, 394.

Prospicere nurum nepotesque, V, 560. — virginem, VI, 94. — *prospicit* lex, V, 263.

Prostare, de scorto, V, 120.

Prosternere corpora cum gemitu et vociferatione, V, 112.

Protractus vultus ex caligine, V, 174.

Proturbare filium, V, 552. — unicum e domo, V, 535.

Provenit victoria, VI, 613.

Proverbia. Frumentum ad ancoras perdere, V, 425. — Incendium nostrum finitimas quoque adussit civitates, V, 397. — Mortuorum vera medicina, V, 426. — Naufragium in portu facere, ibid. — Naufrago tabulam auferre, mortuo navem applicare, V, 426. — ut aurum igne, ita innocentia iudicio spectatur, VI, 597.

Proxima belluis natura barbarorum, V, 455. — *proximam* argumentum, i. e. maxime promptum, V, 453.

Proxime expertus, VI, 229.

Prudens orbitas, V, 364.

Publicani homines diligentissimi, VI, 424.

Publicare misericordiam domus suae, V, 316.

Publicus reus, V, 427. — *publica* fides ubique sacra, VI, 115. — humanitas, V, 225. — lux, V, 362. — sollicitudo, de bello, V, 379. — *publici* doloris consensus, V, 577. — *publicae* severitatis aures sunt iudices, V, 491. — in *publicum* ferre, V, 467. — vivere, ibid. — *publici* oculi, V, 361.

Pudicitia feminis propria, V, 122. — virorum quae est, nisi non corrumpere? V, 132. — *pudicitiae* cura Romanis praecipua, V, 131. — prima fiducia partus, quem maritus agnoscit, V, 557 et 560.

Pudor cubiculi, VI, 171. — deceptae civitatis, V, 377. — erubescit temporum, V, 572. — et fames una non habitant, V, 401. — pro facinore pudendo, V, 460. — publicus, quamvis proiectus, et iam sepultus olim, V, 426. — *pudoris* difficillima ratio in lite pecuniaria, VI, 104. — infelicissimi mulier, V, 555. — sui onera finire, VI, 21. — *pudori* esse, VI, 230. — *pudore* aliquem donare, V, 79.

Puellares anni, V, 556.

Pueri feminas imitati, de cinaedis, VI, 406.

Puerilis amor potentissimus, V, 318. — amor odia parentum non intelligit, ibid.

Pugna cum moribus, V, 124. — *pugnae* veniam finemque petere, V, 318.

Pugnare cum moribus, V, 263. — et stare pro legibus, VI, 572. — *pugnans* seculum, V, 373.

Pulsare frontem, VI, 82. — patrem, VI, 481, 485, 502 et 503.

Pulsus tumultuosi, V, 158. — visceris, V, 78.

Punire, omissa emendandi cura, VI, 84. — vitam manu sua, VI, 133.

Puras habere manus, VI, 243.

Q

Quadruplum a furibus exigebant, VI, 484.

Quaesitum patrocinium, i. e. falsum, affectatum, VI, 212.

Quamquam sunt, etc., V, 46.

Quanti aestimet, formula solemnis, VI, 528.

Quantulo minus quam, i. e. parum abest quin, V, 418.

Quantumcumque (in) tua istâ vox, VI, 389.

Queri de fortuna, V, 299.

Qui, i. e. quomodo, V, 68.

Quid mihi tecum, V, 532.

Quietae patientiae esse, V, 559.

Quod sciam, V, 257.

Quotaquaeque pars viventis, VI, 393. — res est, VI, 430.

R

Rabiem sumere adversus superiora, V, 378.

Radiantes inter calculos trepidantes aquae, V, 439.

Rapere obsessionem opponitur τῷ *exspectare*, VI, 536. — *rapi* imagine discriminis, V, 181. — *rapta* raptoris mortem aut bona optet, VI, 156.

Rapide percuntium beneficiorum ultores dii, V, 510.

Raptoris mortem aut bona optet, VI, 156. — *raptori* mors aut nuptiae, poena, VI, 35.

Rationem fortunae suae reddere, V, 246. — irae suae reddere, VI, 216. — unam habet, V, 279.

Recenti documento timendum, V, 341.

Recidens amictus, V, 214.

Recipere ferrum, V, 344. — filium, abdicatum scil., VI, 511. — intra cogitationem, pro *tacita mente volvere*, VI, 197. — nomen nocentis, VI, 167. — se, desinere errare, V, 371. — *recipi* in gratulationes publicas, V, 169.

Reconducere copias, V, 417.

Rectum ius nequitia exclusum, VI, 438.

Reddere rationem fortunae suae, V, 246. — rationem irae suae, VI, 216.

Redigere in pecuniam, VI, 123.

Redimere, i. e. rursus emere, V, 429.

Redire ad hoc, VI, 608.

Reducere animam labentem osculis, V, 404.

Redundare, de cibo in stomacho, V, 392.

Redundationes referre cicatricum, V, 170.

Referre in rationes, in lucrum, VI, 149.

Refigere ferrum, V, 375.

Reflectere in aliquem, VI, 57.

Refunditur facinus in summ auctorem, V, 381.

Regerere odiorum causas, V, 340.

Regna, rusticum humilis tugurii culmen, V, 436. — tormentis saeviunt, V, 208.

Regressum non habent odia proximorum, V, 543.

Reipublicae administrationem qui aggrediuntur, etc., VI, 460.

Religio iudicii, VI, 371. — summa dedicationis, VI, 336. — *religionis* vestrae viae facilior erit, V, 45.

Reliqua, pro *quod reliquum est*, V, 185.

Remedium in quo tantumdem est periculi, quantum desperatio habet, non est bonum, V, 29 et 301. — facere de fine, V, 169. — *remedia* quaedam duriora adhibentur de maioris periculi comparatione, V, 506.

Remittere, VI, 356. — aliquem ad causas, V, 200. — aliquid animo

suo, VI, 87. — in iure, VI, 492. — invicem actiones, VI, 477. — militi expeditionem, V, 126. — multa, VI, 336. — partem hanc in iure, VI, 444. — pro *permittere*, V, 86.

Renasci, VI, 87. — est ex mortis periculo liberari, V, 343.

Renovare manum, V, 73. — opere solum, V, 409.

Renuntiare alicui, V, 51.

Rependere, pro *compensare* dictum, V, 316.

Repetitur dum pecunia, dum numeratur, VI, 173.

Replere populum, V, 383.

Reponere animum de adversis, VI, 421. — arma, V, 129.

Reprimere ius suum, V, 243.

Repromittere aliquid, V, 553. — de incertis, V, 515.

Res inter manus auxia, trepida, V, 107. — pacis, VI, 238. — pessimi exempli, V, 379. — non est quae imputetur, V, 39. — redit, scil. eo, VI, 219. — seculi, V, 568. — sine usu extra suspicionem, V, 40. — sororis, VI, 181. — *rem* facere alicuius, V, 92. — facere boni mariti, VI, 199. — facere ducis, V, 379. — facere hominis, V, 92. — facere hominis non reversuri, V, 525. — facere lenonis, V, 226. — facere non educaturi, V, 159.

Rescindere caecitatem, V, 251. — *rescissa* orbitas, V, 350.

Resedit tumor omnis, V, 452.

Reseratum pectus, V, 308.

Reservare nihil, i. e. nullius habere rationem, VI, 426.

Residuus tantum poenae suae senex, V, 345.

Resolvere verba, V, 375. — *resolvet* quum te gravitas totius vitae, VI, 397. — *resolutus* in laetitiam metusque, V, 189.

Respectum in animo alicuius perdere, V, 585.

Respergere mentem libidinum infamia, V, 556.

Respicere ad vitam, V, 284. — *respicit* ad te magis suspicio, V, 78.

Respondere ad delectum, V, 139.

Responsa, pro mathematicorum praedictionibus, V, 156.

Restinguere desideria, V, 498.

Restringere labra, V, 431.

Retorquere aliorum in se oculos, V, 290. — aliquem, pro *retrahere*, V, 550. — in se oculos alicuius, V, 473.

Revellere sidera mundo, V, 370.

Reverentia languoris, V, 204. — virtutum, V, 86.

Reverti in patrem, V, 193.

Revocare nocentes in poenam, V, 167.

Rictus oris, V, 364. — spectantium, V, 415.

Rigens sacra dissimulatione pectus effringere, V, 583.

Rigor pertinacissimus, i. e. firmum propositum, V, 552. — taciturnitatis, V, 584. — *rigorem* spiritumque perennidi figere, V, 551.

Rimari ferro pectus, V, 154. — occasionem criminum, V, 140.

Ripae ulterioris statio, V, 237.

Rixari cum fortuna, V, 507. — cum poena sua, V, 208. — cum rumore, V, 585. — *rixatur* assidue mecum affectus, V, 486. — anima cum corpore, V, 166. — *rixantia* vitae genera, V, 296.

Robur accipiunt bellicae portae, V, 361. — *robora* militum, V, 125.

Roma parens, V, 121.

Romani imperii magnitudinis vera causa, V, 135 et 136. — lovem spoliarunt, VI, 499. — *Romanorum* bello Cimbrico periculum, V, 134.

Rostra, locus ex quo cives clarissimi post sepulturam laudabantur, VI, 362.

Rotatos per abrupta laqueos mollis iactus explicuit, V, 547.

Rudem dare, VI, 612.

Rudis animus, VI, 190. — coniugii primaque mens, V, 556. — infantia, V, 577. — victus, de glandibus, V, 396. — *rudes* et militares viri, VI, 250. — glebae, V, 396.

Ruere cum fortuna, V, 170.

Rumoris et mendaciorum natura, V, 560.

Rumpere amplexus arctissimos, V, 477. — carminis veneno serpentes, V, 370. — taedium lucis invisae, V, 574. — *rumpi* ungulis, V, 235.

Rus paternum, VI, 218. — *ruris* et agelli consuetudo amorem sui parit, VI, 222. — deliciae, ibid. — imitatio, ibid.

Rustica vita remota longe ab officiis forensibus et civitatis, VI, 217.

Rutilius insons damnatus, VI, 227.

S

Sacerdos creatur, quae futura semper virgo creditur et a templis non recessura, VI, 42. — Martis, VI, 590. — *sacerdotes* annui, VI, 493.

Sacerdotium pacis res est, VI, 238.

Sacra mors, i. e. parricidii expers, V, 162. — *sacrum* venerandumque natalium consortium, V, 217. — ingenium in arcana naturae mittere, V, 175. — *sacra* humana confundere, V, 65. — nomina, V, 195, 197 et 207. — nomina, affectus, parentes, liberi, etc., V, 557 et 559. — penatium peragere, V, 76.

Sacramenta ducunt vulgaria, VI, 361. — iusta, V, 422. — perennidi ablata sunt, V, 550.

Sacrati morte lapides, V, 368.

Sacratius esse, VI, 279.

Saevitia nimiae quoque felicitati turpis, V, 232.

Sagina gladiatorum, V, 321. — *saginam* ferre, V, 345.

Saguntinorum factum, VI, 499.

Salutantibus reddebantur nomina, VI, 493.

Salva reverentia, V, 96.

Sancte habere captivas, V, 136.

Sanguinare planctibus lacertos, V, 358. — *sanguinantes* lacerti, V, 362 et 374.

Sanguis largior egerit animam, V, 212. — plenus, V, 208. — *sanguinis* ictus, i. e. pulsus, V, 78. — *sanguine* suo gignere, VI, 614. — vacuata membra, V, 170.

Satiare aures, V, 542. — spatium domus cruore, V, 35. — *satiari* vita, V, 168.

Satis vixi, V, 323.

Satisfacere ad voluptatem inimici, VI, 245. — morti, V, 44.

Saturo in otio cogitare, V, 423.

Scabrae malignitati nihil clausum, V, 441.

Scauri clades, V, 134.

Scelerata, i. e. infelix, V, 355. — *sceleratissima* feminarum, V, 33.

Scelus facere et probare, natura simile, VI, 56. — qui obiicit, frequenter fecit, V, 79. — ultimum cadaveribus pasci, V, 401. — *scelera* innocentia facere, V, 430.

Scena iudicii, V, 327.

Scipionis Africani victoria Punica, V, 343. — morientis vox, VI, 517. — *Scipiones*, VI, 414.

Scire pro *sentire*, V, 110.

Scopulus annonae fames, V, 423. — *scopuli* impudicitiae, VI, 580. — *scopulos* accedere, V, 320.

Scribere servo crucem, libertatem, VI, 523.

Scrupulose agere, V, 407.

Scuto militis ducis nomen inscriptum, V, 133.

Secretum accipere, i. e. *secretam* domus partem, V, 38 et 79. — carceris tenebrarumque, V, 523. — caeci decipere facile, V, 103. — doloris alieni, V, 167. — fugere, V, 181. — gaudii, V, 150. — grande, V, 76 et 568. — habere in re aliqua, V, 100. — (in) irrumpere, V, 570. — inter et publicationem temperamentum, V, 568. — latronis, V, 262. — nuptiarum, V, 75. — orbitatis, V, 576. — parricidii, V, 588. — pectoris vitaeque, V, 306. — quaestionis, V, 568. — scelerum, VI, 292. — solitudinemque captare, V, 549. — suum referre, V, 558. — vitae, V, 436. — *secreti* alicuius monstrum agitare, V, 556. — firmitate compositus, V, 267. — praesentia, V, 549. — sui rationem perdere, V, 580. — vox, i. e. ea quae in *secreto* audita est, V, 553. — a *secreto* suo in publicum erumpere, V, 558. — (de) in ora vulgi emittere, V, 587. — *secreta* custodire, sermones observare, omnium dierum noctiumque momentis sagax scrutator insistere, V, 567. — in sua abire, V, 492. — super sua compositus animus, V, 583. — super sua fortiter mori, V, 583.

Secretus a sanguine suo affectus, V, 583. — *secretum* parricidium, VI, 69. — scelus, V, 446. — *secreti* doloris indignatio, V, 188.

Sector quis sit, VI, 541.

Seculi cursus in deterius ruens, V, 120. — res, nefanda, *seculo* probrosa, V, 568. — de *seculo* expelli, V, 542. — imputare, V, 310. — maledicere, V, 592. — nefas nuntiare, V, 491. — nuntiare, V, 534. — temporibusque quid praedicere, V, 156.

Secundum aliquem esse, i. e. in alicuius favorem, VI, 430. — latus, pro *ad* latus, VI, 296. — litora habitare, VI, 536. — occasionem iacere, V, 76. — patrem praesidium, i. e. post, V, 319. — pro *post*, V, 59.

Secura satietas, V, 217. — *securi* oculi, V, 73.

Securitas: post *securitatem*, i. e. rebus paratis, VI, 230.

Sedere, pro *placere*, V, 553. — *sedet* penitus in cogitationibus, VI, 324. — *sedent* flammae, VI, 153. — altissime haec odia, VI, 241. — *sedit* nubes gravis, pestilens, VI, 363.

Sedulas assidentium manus gravari, V, 209.

Segnities verbi, i. e. tenuitas, parcitas, V, 406.

Semel, V, 240, 445. — consuevisse, V, 391. — ferire, V, 68; VI, 300. — intrare, V, 401. — pro omnino, V, 166 et 224. — ponere, V, 420. — singulari usu; VI, 459. — solvere, V, 326. — sterni, V, 412. — venire, pro *simul*, VI, 404.

Senatorem consul non perpetuo citat, VI, 252.

Senatus, ille ordo sanctissimus, VI, 362.

Senectus magna pars mortis, V, 438. — *senectutem* non summus affert dies, sed longus ordo vitae, VI, 375.

Senex maritus, infirmissima servitus, V, 105. — *senes* olim fortes, miseri, V, 170.

Senilis inertia, V, 249.

Sensus integer, de animo firmo et corpore valido, VI, 259.

Sententia muta, VI, 575. — in *sententiam* necessitatis pedibus manibus ire, V, 397.

Sentire bellum dicitur belli peritus, VI, 494. — *sentiens* videnque quid accipere, V, 343.

Separare quid ab aliquo, V, 413.

Seponere natum in nutrices et ministeria, V, 557. — pro *segregare*, V, 286.

Septem dies, V, 413.

Septimus dies esurientibus letalis, V, 402.

Sepultura collatitia, V, 238. — multos tangit, VI, 150. — *sepulturae* cura, V, 249. — magna reverentia, V, 164. — potestas vendita sub Verre, V, 235.

Sepultus pudor, V, 459.

Sequi pecora, V, 438.

Sera Venus, VI, 247. — plerumque pro nullis sunt, V, 426.

Serere: sic quoque immodicas *serit* fortuna causas discordiarum, V, 332.

Serie magna ad tantum nefas pervenire, VI, 514.

Serii propinqui, V, 499.

Sermo in angusto est, de paucis sermocinautibus, VI, 212.

Servilii clades, V, 134.

Servilis negligentiae quies, V, 112.

Servi divitum quoque habent peculium, V, 460. — non paruisse dominis aliquando indicium fidei putant, VI, 62. — quomodo fieri soleant, VI, 279. — *servorum* malorum ultima conditio, sine exceptione venales esse, V, 330. — *servis* fugas in fame imperabant, V, 398. — non natura, sed fortuna dominum dedit, V, 449. — *servos* custodes pauperi non praestat fortuna, V, 261. — frugi, libertos facimus, VI, 539.

Severas quod hiemes minetur, V, 175.

Sexus viri fortior, V, 363.

Si qua fides, V, 517. — quis est pudor, V, 389.

Sibi habere, VI, 484.

Sibilat tempestas, V, 414.

Siccata frustra ubera querebatur, V, 352.

Siciliae litus latratum inguinibus virginis, V, 430.

Sidera futura, et fatu et mutationes tempestatum nuntiant, V, 174, et 175. — *siderum* cursu nascentibus assignata necessitas, V, 335.

Signare aliquem, V, 177. — nefas, i. e. ostendere, explicare, V, 407. *signat* hominem propria nota pedis, manus, etc., V, 403. — *signavit* illos eadem origo, V, 296. — *signatur* consociata numini proprietate quidquid nascitur, V, 174.

Silentii innocentia, V, 92. — laus, V, 583.

Simile tam nihil, quod non aliqua proprietate secernatur, V, 295. — *similes* pares, V, 283.

Simplex conditio, i. e. sine dolo, V, 207. — *simplici* morte defungi, V, 254. — *simplicissimus* dolor, V, 573.

Simplicius sibi iura tulit vetus aetas, VI, 352.

Simulacris nocte exire deos putabant, V, 368.

Simulari, pro *pingi*, VI, 580. — *simulatus* confidentiam, pro *simulans*, V, 150.

Simultates mortales esse debent, et desinere in iis, in quibus nascuntur, V, 332. — inter *simultates*, hominis meminisse decet, V, 337.

Sine nube, V, 148.

Sinum debere alicui, de fide mariti et ope, V, 362.

Sisyphi saxum, V, 433.

Situs carceris illum strangulat, V, 231. — *situm* ducunt inanes domus, V, 410.

Societas: in *societatem* sceleris venire, VI, 258.

Socratis schola fons omnis philosophiae, VI, 118. — schola tyrannos et hostes patriae protulit, ibid.

Solatium de vanitate, V, 279.

Sole finem laboris metiri, V, 451.

Solerti non vanitate disputationum, sed experimentis medetur morbornm incursibus, V, 292.

Solemne damnum, VI, 605. — *solemnibus* nuptiis natus, VI, 607.

Sollicitat hoc me, V, 80.
Sollicitudo publica, de bello, V, 379.
Sollicitus spectare, V, 325. — *sollicita* silentia, V, 210. — penes *sollicitos* semper persuasio prona, V, 379.
Solida firmaque mens, VI, 144. — fraternitas, VI, 321. — membra, V, 365.
Solitudo matrimonialis lectuli, V, 75.
Solutus lacrymis, V, 323. — *soluta* dextera, VI, 189. — disciplina militiae, V, 124.
Somnos munimus gladio, ut et itinera, 5, 541.
Soporis pondus, V, 366. — *soporem* subiectum bibere, VI, 12.
Spargere errorem indeprehensibilem, per varias ambages, V, 175. — *sparsi* artus, V, 312.
Spatia morborum, de morbis succedentibus et diuturnis, V, 168. — per infinita temporum, V, 167.
Spatiosae arenae, V, 255. — *spatiosissimus* paries, V, 44.
Specialiter, V, 143.
Species offulsit amici, V, 323.
Speciosa fortuna, V, 336.
Spectaculum, pro laeta spectandi actione, V, 246.
Spectare fortunam, de attendentibus ad expositos, V, 354.
Spes liberorum expugnata, VI, 171. — miseris ultima, V, 401. — pro homine tam longa quam vita, V, 293. — *spei* omnis superstes, V, 345. — *spem* quae non habet, stulta cura est, V, 250. — *spes* destitutae gravius torquent, V, 415. — miserorum mobiles, ad unaquaeque solatia nutant, ibid. — filii amare, V, 226.
Spiritus fusus per omnes naturae partes, VI, 292. — *spiritum* rigoremque pereundi figere, V, 551.
Sponsor salutis publicae, VI, 515.
Spumantes scopuli, V, 228.
Stare aliquo, VI, 355 et 398. — aliter vectigal non potest, VI, 429. et pugnare pro legibus, VI, 572. — in novissimi facti abrupto, V, 161. — in suscepto, V, 318. — non posse salva republica, VI, 92. — non possunt quae praecipiuntur, VI, 119. — per aliquem, VI, 34 et 130. — secundum miserum, V, 241. — sine affectu, de attonito, V, 551. — vilius, V, 321. — *stat* res intra caedes vastantium, VI, 332. — *stans* cibum capere, V, 135. — *standum* fide voluntatis, V, 238.
Stationis tristissimae impatientia, de meretricibus in lupanari expositis, V, 503.
Statuas optare, VI, 494.
Sterilitatis medicamentum bibere, VI, 352.
Stertere super fruméntum publicum, V, 399.
Stipem ponere fortunae, V, 335.
Strangulare quem causa dicitur, V, 367. — *strangulat* eum situs carceris, V, 231.
Strepitus pecuniae, V, 418. — *strepitu* fortunae suae aliquem circumsistere, V, 441.
Stringere morti animam, V, 360. — venas omnes in mortem, V, 353.
Stulta cura est quae spem non habet, V, 250.
Stupere, V, 106, 158. — malis, V, 408; VI, 144. — *stupet* os insolitis cibis, V, 401. — *stupentibus* attonitisque, V, 261.
Stupra virginum inter gravia belli et victoriarum, VI, 464.
Sua cuique calamitas maxima videtur, V, 222. — *suo* sibi, V, 104. — *suae* noctes, V, 354. — *suis* lacrymis vacare, V, 362.
Sub comparatione, V, 134 et 324. — patre, VI, 155.

Subclamari invidia publica, i. e. omnium conviciis exagitari, V, 563.

Subducere classem nimiis nubibus, V, 425.

Subigere manus labore, V, 122.

Subire insolitos cibos, V, 400.

Subitae opes, VI, 383.

Subiicere ignes, VI, 340. — raptorem, VI, 500. — se fortunae, VI, 518. — *subiectus*, de filio qui false expositus est, VI, 539. — *subiecta* mens est, V, 120. — *subiectum* soporem bibere, VI, 12.

Sublimem pennata virtus feret, V, 254.

Submittere percussorem, VI, 179. — se ad mucronem, V, 325.

Subnixus aliqua re, V, 122.

Subremigante nequitia duce luxuria, rapi, comitibus pessimis, VI, 580.

Subrepit inventus, V, 564.

Subscriptio alia, alii iudices, alia sortitionis fortuna, VI, 313. — sceleris, V, 495. — *subscriptionis* immanitas, V, 491.

Subsellia diversa, VI, 410.

Substituere reum, V, 68.

Substringere, i. e. compescere, in publico familiaritatem, V, 562.

Subterfugit dicere, V, 339.

Subtraxit fortuna, V, 65.

Succedere in alienam victoriam, VI, 610. — iugum, i. e. cedere, VI, 595.

Sudes vibrare, V, 123.

Suffusi vultus ardore parricidali, V, 550.

Sullani fugati, V, 134.

Sumere animum carnificis, VI, 244. — hostiam ex grege, VI, 606. — *sumit* affirmationem ex hac vel illa re, V, 561.

Summa rei, VI, 305. — nominis minora complecti, VI, 305 fin.

Summa in imum saepe decidunt, V, 337. — suppliciorum poena mors non est, V, 386.

Superbam (ad) fortemque constantiam componi, V, 182.

Superbius miserias aliorum aestimet longa felicitas, et casum despiciat alienum, V, 337.

Supercrescit hoc caritati, V, 207.

Superiora de principibus, V, 378.

Superna illa corporis, quae alias superposita dicuntur, V, 305.

Superposita consentiunt ad dolorem interiorem, V, 303.

Superstes omnis spei, V, 345. — uterus dicitur qui oneri suo superfuit, V, 352.

Supplantare iudicium, V, 151.

Supplex domus inimicae, V, 314.

Supplicium alienum spectando nocentes suum discunt, VI, 521. — *supplicio* dare spiritum, V, 234.

Supprimere frumentum, V, 395. — *suppressi* longa siti flores, V, 443.

Supra facta sua rideri, V, 170. — iura omnia, VI, 109. — rationes servum ponere, i. e. dispensatorem facere, VI, 475.

Supremae preces, V, 574. — *suprema* alicuius, V, 553. — alicuius ferre non posse, V, 289. — facere, sc. officia, V, 535. — sua iactare, V, 38. — sua praecipitare, V, 169. — *supremorum* genus, i. e. mortium, V, 545. — *supremis* alicuius comitatum praestare, V, 574. — conviciari, V, 542. — iungi, V, 298.

Surdi votis dei, V, 226.

Suspendere ambage magna, V, 282. — fundamenta cerarum, V, 468. — *suspensus* dolor, V, 272. — *suspensa* manus, V, 76. — *suspenso* gradu vestigia ponere, V, 57. — *suspensi* gressus, V, 108. — *suspensae* noctes, V, 373. — *suspensa* verba, V, 572.

Suspicio muliebris, V, 39. — res extra *suspicionem*, V, 40.

Suspirare affectu nullo, de virgine, VI, 252.

Sustinere detrimentum, pro *pati*, V, 149.

T

Tabellam ubi ferunt, VI, 42.

Tabes visceribus immissa, quotidie quid ex homine in mortem praemittit, V, 208.

Tabuit fecunditas longi temporis, V, 395.

Tacita natura de fratribus, VI, 320. — mariti gaudia, V, 360.

Taedae et angues Furiarum memorantur, V, 483.

Tangere aliquem, i. e. ad aliquem pertinere, VI, 186.

Tantuli poena apud inferos, V, 433. — scelus, ibid.

Tantum filius, V, 204. — fortis ad scelus manus, V, 184. — non, V, 122, 127 et 350.

Tectus evadere, VI, 609.

Temere non est, V, 467.

Temeritas animorum, V, 47. — cogitationum amissa cum oculis, V, 32. — *temeritates*, V, 259.

Temperamento sub quo, iudices, defensionem periclitantis aggrediar? V, 488.

Temperare officia, V, 224.

Tempestates ex signis praedicuntur, V, 175. — quomodo praesagiantur, V, 178.

Tempestivum convivium, V, 328; VI, 375. — *tempestiviora* convivia, VI, 85.

Templa (circa) ferebantur triumphantium liberi, V, 388. — salvi ex acie adibant, simul victores, VI, 166. — victores vota redditum circumibant, V, 161. — templorum religio, VI, 107. — in *templis* proclamare miseris licebat, V, 556.

Temporis beneficio latere, VI, 488. — *temporum* pudor, V, 163. — debet pudor erubescere, V, 572. — *tempore* deceptus, VI, 482.

Tenaciora beneficiorum vincula, V, 343.

Tenebrae, etiam salvis luminibus, alternae, V, 244. — omnes, pro omni vel tota nocte, V, 365.

Tenere aliquem, de meretricibus, V, 474. — pro *obtinere* causam, V, 168. — quid, firmiter et tuto scilicet, V, 62. — transcurrentia desideria, V, 476. — *teneri*, V, 74 et 240; VI, 480. — in nomine, i. e. ita appellari, VI, 236. — lege, VI, 129. — pro diligi, V, 170. — poena, VI, 97.

Tenor idem, V, 112. — nascendi primus, V, 543.

Tentari veneno, VI, 321.

Tenues rerum imagines cogitationibus corpus accipere solent, V, 354.

Terentii Culeonis factum, V, 342.

Terrae nullus exitus datur, V, 438. — gratiam referunt, VI, 220. — inferis impositae, V, 359. — *terrarum* perfidia, V, 395.

Terrena huius orbis vastitas, V, 297.

Terreni crimine, V, 33.

Territare somnos maternos nocte, V, 357.

Testamentum mortis solatium, VI, 261. — quid sit in iure, VI, 264. — *testamenti* poenitentia, V, 81. — *testamentorum* tabulae lacrymis et vociferatione aliquando complebantur, V, 106. — *testamentis* omnem affectum fatemur, VI, 380.

Testimonio periculorum laudari, V, 379.

Theatri argumenta circumscriptiones patrum, VI, 367.

Tiberii Gracchi laus, V, 338.

Tibi mugit armentis omne nemus, V, 460.

Timere nihil, integritatis prima simplicitas, V, 558. — quod *timetur*, id creditur facile, V, 560.

Timidus semper est caecus, V, 49 et 50. — *timida* solatia, V, 388.

Titulus; sub *titulo* causae in arena produci, VI, 235.

Tolli in crucem, VI, 610.

Tori Libitinae, V, 322.

Tormenta quae occidunt, quaestionem non explicant, V, 592. — *tormentorum* crudelitas, V, 566 et 569. — et equulei detestatio, V, 567. — *tormentis* saeviunt regna, V, 208. — (in) super ignem corpus extendebatur, VI, 556.

Torquati: unde ita dicti, VI, 237.

Torquere classem a litoribus, V, 419. — vela in fugam, V, 424. — *torquentem* vincit qui occiditur, V, 570. — *torqueri* pudore, VI, 609.

Torrentius nihil est improvisorum dolore, V, 550.

Torridae igni comae, V, 355.

Totus affectus medicamenti, V, 491. — dolor, V, 544. — homo, V, 508. — redire, V, 253. — labor, *tota* ars, V, 357. — *tota* crudelitatis ars, V, 566. — improbitati existimatio, V, 559. — innocentia, V, 157 et 533. — libertas, V, 284. — mens, V, 508. — mors, V, 355. — orbitas, V, 379. — sepultura, V, 404. — statim mors inquieta, V, 110. — *totum* istud lugere femineum, V, 363. — periculum, V, 322. — solatium, V, 366. — *totius* vel tristissimae orbitatis patientia, V, 277 et 278. — *totam* animam egerere, V, 185. — peragere mortem, V, 109. — *tota* cogitatione intentus in mortem, V, 322. — velocitati grassari, de violenta, sed subita morte, V, 478. — *toto* corpore adniti, V, 593. — discere homine, V, 308. — fortunae suae strepitu aliquem circumsistere, V, 441. — strepitu se fateri, V, 109. — terrore aliquem convenire, V, 508. — *totae* preces, V, 117. — *totos* oculos efflere, V, 227. — *totis* castris percurrere, V, 467.

Tractare mores liberorum, mentesque, V, 187. — rempublicam, V, 408. — *tractantur* accidentia aliena cogitationibus, nostra dolore, V, 207.

Tractationis malae ab uxore accusari, V, 284.

Tradere se caelo dubio, V, 466. — virginem, de patre, VI, 252.

Trahere mores vel ex aetate, vel ex fortuna, V, 328. — nocentem, V, 235. — spiritum, V, 399. — *trahi* arenis, V, 256. — extra fines, de cadavere tyranni, VI, 151.

Traiicere puerum praetextatum per publicanos, VI, 422.

Transcribere spiritus alicnius, i. e. vendere, V, 417.

Transcriptio, de mutatione et translatione domini, V, 454.

Transcurrentia desideria, V, 476.

Transferre amorem, VI, 446. — in aliam partem suspicionis argumenta, V, 33. — scelus, V, 79. — *transferentium* fraus, VI, 430. — *transferri* ad patres, VI, 168.

Transfundere animam, V, 344.

Transigere cum errore, VI, 606. — *transigi* qui potest cum oculis, felix dolor, V, 311.

Transire in alterius fatum, V, 518.

Tremulae fletibus literae, V, 226.

Trepidat audacis, V, 46. — *trepidantes* aquae, V, 439.

Triste plus est, quod etc., V, 156. — servitium perferre, V, 455.

Triumphantis honoris liberi participes, V, 388.

Tueri pauperem mutua pietate comitatum, V, 261.

Tullianum, carcer quidam publicus, VI, 551.

Tunentes laqueo vultus, de suspensis, VI, 135.

Tumor omnis resedit, V, 452.

Tumultuatur exitus hominis ferro occisi, V, 110.

Tumultus criminum, V, 42.

Tumulum (velut) sese corpori alieno imponere, V, 257. — *tumulorum* honor, V, 373.

Tunicae florum, V, 457.

Turba criminum reum confundere, V, 329.

Turbare sacra, VI, 108.

Turres, ferreae apud inferos, V, 433. — inferis impositae, V, 359.

Turriti urbium scopuli, V, 231.

Tyranni divites plerumque occidunt, ut pereant in lucrum crudelitatis alienae, VI, 451.

Tyrannicae crudelitatis apparatus, flagella et ignes, VI, 242.

V

Vacare imperiis parentum, VI, 520. — *vacat* templum, quod non est dedicatum, VI, 337. — vitiis nostris, et ad omne votum fluente fortuna, lascivit otium, V, 133. — *vacans* forma meretrix, V, 488.

Vacuare domum, de exigendis et expellendis morte, vel alio modo liberis, VI, 411. — *vacuata* membra sanguine, prae senio scil., V, 110.

Vacuus dicitur, qui nondum desponsatus est, et opponitur occupato, VI, 513. — *vacua* domus, V, 387. — domus, et sine herede, V, 75. — lumina, V, 198. — pericula odiis bello, VI, 499. — possessio, V, 395. — *vacuum* pectus, V, 312. — *vacui* penates, V, 38.

Vagus fervor noxiae potionis; V, 493. — *vagum* numen, de planetis, V, 177. — *vagae* artis error, V, 308.

Valens in locis, firmum argumentum, VI, 475.

Vallare fores, pro *claudere*, V, 107. — quaestionem ministris, custodibus, V, 588.

Vallo divitiarum cludi, V, 438.

Vanissimus nescientium, V, 281.

Vanitas magnorum parentum, V, 287. — solers disputationum, V, 292. — *vanitatis* cautissimae homo, V, 300.

Variare adspectus peregrinatione, V, 247. — verba errantium patrociniorum, V, 533.

Vbera siccata frustra, V, 359.

Vbi sunt qui etc., V, 359.

Vdus carcer, V, 249.

Vectigalia locabantur publicanis, VI, 429. — in quas res conferri solita fuerint, ibid.

Vecturam facere, V, 417.

Vehemens corpus, de magnitudine et robore, V, 136.

Velamentum quaerere, V, 406. — *velamenta* mendacii, V, 421.

Velle aliquem, scil. perentere, V, 71. — patrem plena satis ratio filio est, V, 319.

Velox experimento apis, V, 458.

Venalis esse sine exceptione, ultima malorum servorum conditio, V, 330. — *venale* caput pretio in quamcumque litem, V, 564.

Venalitiarius, VI, 540 et 541.

Veneficium ex mortibus invidiam semper facit, V, 492. — *veneficia* vitae, V, 360.

Veneficum pondus, de sepulcro incantato, V, 375.

Venenum carminis, V, 370. — difficilius est invenire quam inimicum, V, 446. — ex conscientia praesumere, V, 370. — inevitabilis

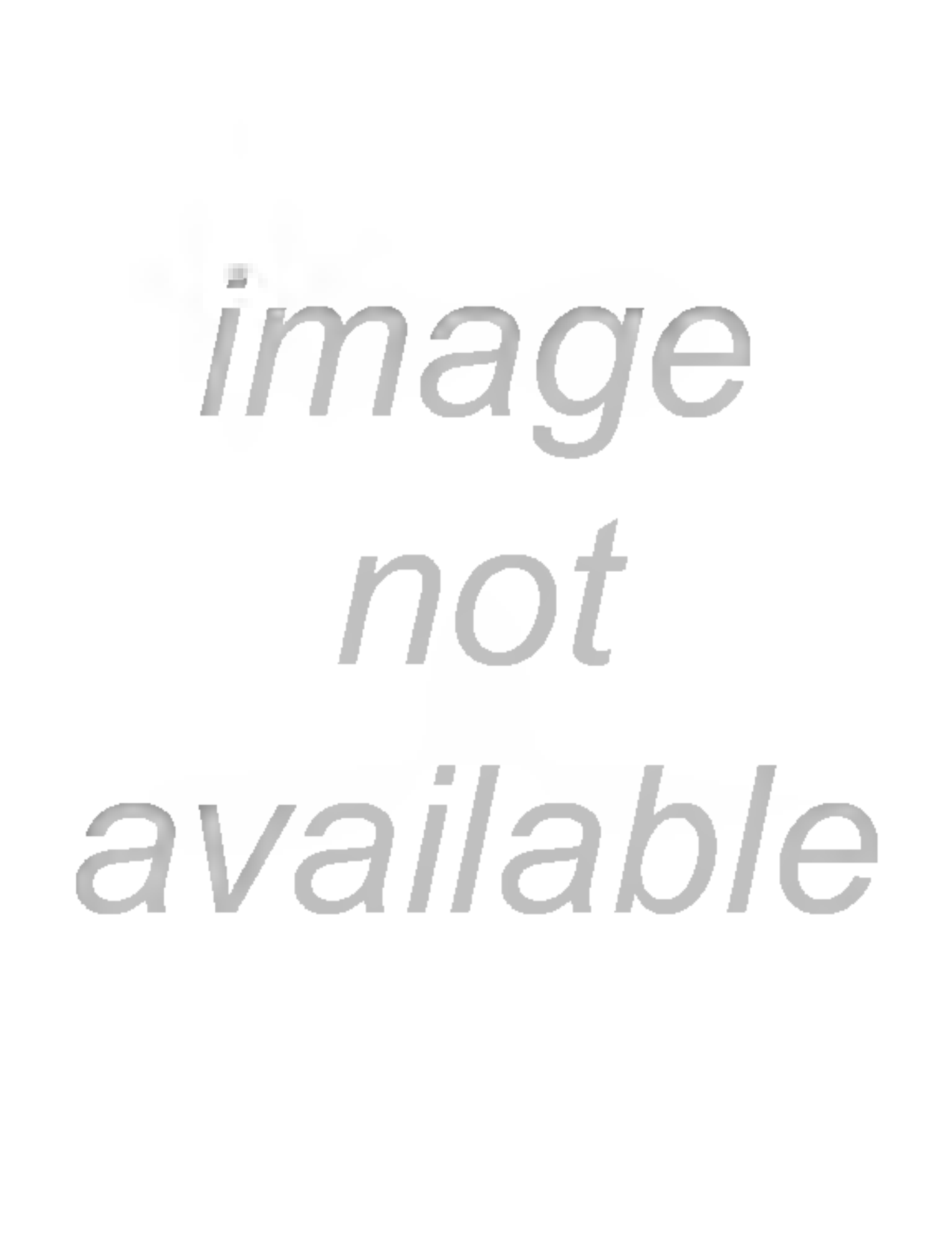
image
not
available

Vilis mihi, VI, 518.

Vilitas lucis, VI, 242. — uxoris contempta, V, 361. — de *vilitate* sui rabiem adversus superiora sumebat, V, 378. — in ista *vilitate* desaevire, V, 568.

Vincere feliciter, est nonnunquam fortiter perire, VI, 603. — pretio, VI, 430. — *victi* ultima confessio, V, 318. — *victorum* linguam discunt, V, 134.

Vincula beneficiorum tenaciora, V, 344. — laxare macie, V, 319. — verborum, V, 357.

Vindex doloris sui ipse nemo debet esse, V, 455.

Vindicare templa, castra, V, 354. — formula, veneno, V, 435. — matrimonium, VI, 198. — sibi fortunam suam, V, 324. — veneno, V, 458.

Vir esse, VI, 465. — futurus, V, 132. — tam *vir* esse, V, 125. — *viri* fortior sexus, V, 363. — *virum* agere nimis cito, VI, 167. — tanquam *virum* aliquem punire, V, 120. — *virorum* pudicitia non corrumpere, V, 132.

Virginius vim parricidio fugit, VI, 550.

Virgo in domo nubere, VI, 410. — *virginis* appellationem maritalis nox auferet, VI, 175.

Viribus aliquid ferre, V, 208.

Virtus apud malos etiam multum auctoritatis habet, VI, 47. — commune magis bonum felicioribus olim seculis, VI, 464. — comes in adversis, VI, 613. — conduci non potest, VI, 450. — non ex censu, V, 125. — *virtutem* alicui praecipere, VI, 166. — *virtute* consenescere, V, 169. — *virtutes* ipsas in aliquo homine odisse debere, V, 172. — *virtutum* intellectum serit rerum natura, VI, 346.

Viscera pulsus, V, 78. — *viscera* reipublicae, VI, 58. — urbis, VI, 444.

Vita bene pensatur titulo speciosi, V, 345. — fortis non annis, sed factis circumscribitur, VI, 47. — hominis tota, unus dies, V, 168. — omnibus dulcis et iucunda miseris huius lucis usura, VI, 591. — suprema, senis scil., non decedit, sed corruit, VI, 253. — *vitae* veneficia, V, 360. — *vitam* consumere per anhelitus metusque, V, 171. — cum sanguine fundere, V, 343. — desperare, VI, 159. — dare, magnum beneficium, VI, 495. — pro *vita* fecisse omnia, V, 298. — satiari *vita*, V, 168.

Vitalia alia, V, 302. — ferire, V, 412. — parata ad nudos ictus, V, 161.

Vitem accipere, i. e. fieri centurio, V, 129.

Vitia ipsa finem sibi acceperunt, V, 132.

Vivacissima senectus, V, 219.

Vivere diis hominibusque invisus, V, 256. — in publicum, V, 466. — *viventes* inter epulas excutere, V, 430. — *vixisse* satis, V, 377.

Vivum funus, V, 347.

Vlixis domus a procis depopulata, eiusque ultio, VI, 455.

Vlteriores compositis fabulis inimicitiae, V, 339.

Vltimus omnis memoriae reus, i. e. pessimus, V, 427. — *ultima* confessio victi, V, 318. — lux, V, 325. — sors, VI, 251. — *ultimum* legere, V, 226. — *ultimae* fortunae nomina, V, 245. — terrae, V, 432.

Vltione laesae nihil dulcius, VI, 525.

Vltra hominem animus non sequitur, V, 267. — regnum est, *ultra* tyrannidem, VI, 270. — votum, VI, 606.

Vmbra felicior, V, 371. — sceleris, VI, 256. — *umbrae* recentis igneus squalor, V, 355. — *umbra*-

rum catenae, V, 360. — leges invictae nec ullo moerore mutabiles, V, 359.

Vna, pro *unica*, V, 344. — vox in tormentis dicitur, quae constat sibi, VI, 412. — plures facis, scil. sententia, VI, 489. — *unum* venenum, V, 347. — *unius* deficientis speciem habet tota civitas, V, 410. — *unam* habet rationem, V, 279. — *uno* ore facere, V, 431. — uterque iacet fato, VI, 243. — *una* omnia, VI, 502.

Vnde, pro *quo*, V, 95 et 97.

Vnici filii mors gravissima existimatur, VI, 135.

Vnitas indiscreta facta est, V, 437.

Vniversitas salva est, quum quidquid in alio cessare creditur, in altero restituit alter affectus, V, 202.

Vocare aliquem in forum, V, 529. — *vocat* lucem aurora, V, 445.

Voconia lex, V, 171.

Volatilis et vaga imago, V, 360.

Volitare per maria, V, 226.

Voluptas gulae, VI, 456.

Volutari inter scorta, V, 135.

Vorax Charybdis, V, 421.

Voto captivitatis navigare, V, 341. — *vota* avida, V, 158. — de matrimonio, VI, 188. — *votorum* ordo, V, 54. — *votis* deos fatigare, V, 168.

Vox doloris non est confessio sceleris, VI, 605. — publica generis humani, V, 167. — *voci* iter laxare, V, 323. — *vocem* meam nullam audisti, VI, 234.

Vrbes restitutae, V, 339.

Vrgentia mala, V, 156.

Vrit fames, 5, 402. — *uri* lacerari in tormentis, V, 262, et 265.

Vsu cum vestro loquor, V, 206.

Vt nunc res est, VI, 164. — pro *quamvis* vel *quomodo*, V, 107. — pro *si*, VI, 297.

Vterus superstes dicitur, qui filio superfuit, V, 352. — *uteri* pondus ingratum, V, 236.

Vti opera mortis alicuius, V, 142.

Vtilitas crudelissima, V, 302. — mei, V, 160. — *utilitatum* sola si servetur fides, actum est de rebus humanis, V, 521. — affert aliquid dubitationis, fide an *utilitatibus* amet, VI, 380.

Vulnera oculorum, pro *caecitate*, V, 525.

Vultus ipse causam quae ingenuitatis agit, VI, 535. — parvuli, detegit stupra furtivosque concubitus, V, 557.

Vxor anus non amatur, nisi memoria, VI, 253. — in omne seculum eligenda, VI, 512. — locuples, VI, 234. — non ambitiosa, VI, 235. — utilitatis causa ducitur et liberorum, V, 95. — *uxori* secundae tota matrimonii reverentia non contingit, V, 95. — *uxores* amantur plerumque contra liberos, V, 105.

Vxorius nimium maritus, VI, 534. — *uxoria* vilitas, V, 95. — *uxorias* querelas in forum perferre, V, 360.

FINIS.

MAG 260581

TABVLA

RERVM QVAE HOC SEPTIMO ET VLTIMO
QVINTILIANI VOLVMINE
CONTINENTVR.

	Pag.
M. Fabii Quintiliani vita	5
Annales Quintilianei, seu vita M. Fabii Quintiliani per annales disposita, ab Henrico Dodwello	7
De M. F. Quintiliano Notitia literaria ex Io. Alb. Fabricii Bibliotheca latina, a Io. Aug. Ernesti auctius edita lib. II, cap. XV . . .	119
Indices tres in M. F. Quintilianum	131
Primus Index verborum, phrasium, ac rerum	133
Secundus Index auctorum, virorum doctorum, artificum, etc. quorum a Quintiliano in Institutionum libris fit mentio	393
Tertius Index rerum, verborum et formularum loquendi quae in M. F. Quintiliani et Calpurnii Flacci Declamationibus occurrunt . .	425

FINIS
SEPTIMI ET VLTIMI VOLVMINIS.

Facultate obtenta.